

دراستای زبانه وه

Abdullah Ocalan

گفتوگویی که ماموستا یالچین کوچوک
له گه لَ عه بدوللا ئۆجه لانی
سه رکرده دا کردوویه تی

د استاد زبانه

گفتوگويي که ماموستا يالچين کوچوک
له گه ل عه بدوللا نوجه لاني
سه رکړده دا کردويي تي

چاپی عمره‌بی (۱۹۹۴)
چاپی کوردی (۱۹۹۶)

له چاپکراوه‌کانی پارنی کریکارانی کوردستان (PKK)

پیشکشہ ہے:

- گیانی شہیدہ نمرہ کانمان.
- خور اگرائی سر لونکھی چیاکانی کوردستان.
- گہلہ کولندہرہ کہمان.
- عبداللہ توجہ لانی سر کردہی نیشتمانیمان.

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

17/10/1914

داستانی ژيانوه (فهژين) فراوانترين چاوپېښكوتنه تا ئېستا له گڼل عهبدوللا
نوجه لانی سر کردها کرابی که سر کرده ولامی تیکرای پرسپاره کانی ماموستای
دکتور (یالچین کوچوک) ی تیدا داوه توه، ثم پرسپارانه په یومندیان به بابه ته
بنچینه ییه گانه وه. ولامه کانیش همه لایه نن و له گشت پرویه گوه مانایه کی
قولیان همه تا راستیه کان به شپوه یه کی به کجار راشکاو دربخن.

به شینوازیکی پوهان باسی توه ده کات چون مرقی کورد سرله نوی ژباپوه
پاش توهی گه بشته لیاوی کوتابی پنهان و، چون توه ههنگاو به ههنگاو به
کوشش و سیاست به دیهات. باسی نافرت و نه دب و هنر و سینما و موسیقا
ده کات و گه لیک بابه تی دیکش روشن ده کاتوه. کاتیکیش چهند شپوه یه کی
سیاستی ئیستای جیهان و پژمه دامزراوه کان و بارودوخیان دامنیت، به شپوهی
کومه راستیه کی دامالراو دهستان بق دهات.

ثم کتبه ولامی توه هموو پرسپارانه دداتهوه که دوله تی فاشی تورکیا و
لایه نگرانی وروژاندوویان و به جوریکی تهاو پیچه وانه راستی کردوویان به
بابه تی جینی مشتمر، وک: ناپو کییه؟ چون هاته دنیاوه و چون گه شی کرد و
چی دوی؟ کتبه که ولامی سرپاکی ثم پرسپارانه دداتهوه، به شپوه یه کی توه
هموو درو و قسه هه لیه ستراوانه به درو ده خاتهوه که دمرگا قین له ده کانی
راگه یاندن بلاویان کردوونهوه و به جهر گانه ثم راستیانه له بردهم رای گشتیدا
پرون ده کاتهوه.

توانی که به بلاو کراوه و قسه په سمی نه بی تا ئیستا (PKK) و ناپو ناناسن،
یان توانی که له دمرهوی چوارچینه کی کاری په سمی شتیکی که میان له بارهوه
دهزان، گه لیک زانیاری لم کتبه ده به پنهوه که ولامی توه کومه له پرسپاره
دداتهوه که میشکی رای گشتی یان جهنجال کردوه.

کاتیک ماموستا یالچین کوچوک پاش ثم گفتو گو یه بق تورکیا گه پاپوه،
دوله تی فاشی گرتی و کهرسته ی گفتو گو کی زهوت کرد و کردی به
کهرسته ی کی خاو بق دمرگا قین له ده کانی راگه یاندن و پروپاگنده ی خوی، دوی
توهی که چهند رسته ی کی لهو گیرانهوه گشتی به و مرگرت و به شپوه یه کی دیکه
دایر شتوه و هیندیك وشه لی هه لگرت و له رسته ی دیکه ده کاری هینان تا
مانایه کی پیچه وانه و به مروژ به دهسته به بدن. ثم کتبه تیکرای ثم لاف و
گه زافانه به درو ده خاتهوه و وشه و رسته راسته کان له جینی خویاندا پیشان ددات و،
بگره به شپوه یه کی وا تهاو توه بابه تانه لیکه دداتهوه خوینهان تیر ده کات.

ئابا شومې که له خوین تیر نابن (PKK) په یان دوله تی تورکیایه ۱۹ کښی له ده ست پښکردنی شهر و دریژم پیدانی بهر پر سه، سکر تیری گشتی (PKK) یان دوله تی تورکیا و سر کرده کانی؟ کښی داکو کی له بهای مروفانه ده کات و کښی دوژمنی مروفایه تیبه؟ گهلنک پر سیاری دیکه له شپوه به، که کتښه که له شپوه ی راپور تیکدا بڼ گهلی کورد و گهلی تورک و ته ناهت بڼ سرجه می گهلانی جیهان روښنیان ده کاته وه. کتښه که شو بالاده ستانه ی پژیم ناگادار ده کاته وه که هر دوو گهلی کورد و تورک هله د سووړینن و هموو جوړه گوشار و توانده وه به کیان دهره ق ده کهن.

کتښه که قولترین شیکردنه وه و هلسنگاندنی فلسفی له ستر چمند
بنچینه به کی راسته قینه ی کښه ی کوردستان ده خاته بهرچاوی خوینمران. هر وها به چمند نه انجامنک ده کات و سرمدای گهلنک کښه ی گرنگ و شپوازی داهینراو بڼ لښتیکه یشتنی به ده ستوه ددات.

تا نه مېړو چی کراوه و چی بڼ قونانخه کانی داهاتوو پښوښته و خه باتی تا
نیستا چ ناکامی کی لن که و توه توه و نه انجامه کانی پاشمېړو چی ده بن؟ وه لاسی هم هموو پر سیاران نه گرنگه و (داستانی نه ژین) به تیرو ته سلی وه لاسیان دداته وه و یارمه تی لن تڼیکه یشتنی گهلنک مسله ی ناروژن ددات و خاله نادیاره کان روون ده کاته وه.

دوادواپیه کانی ۱۹۹۴

بهشی یکم

سیاست به لای منهوه هونهری وه ده سهپنانی جوانیه.

یالچین کوچووک: سهرباری ئهه ههراوهزریا و شهروشوره، وا دیاره
تهندروستیت باشه و جوانخاستری. ئههش مانای وایه ئیه دلتاسوده.. نهوه
راستی بن بهنیم ئیه چون بوستره وههه.

سهروکایهتی پارتی: سوپاستان ده کهم که بو ئیره هاتوون. ئیه به هانتان
بهختیارین و ئههش لوتف نواندیککی ئیهیه. ئهه جوانی و متمانهیهش که
دهیانیهن شتیکی شهخی نین، به لکو له راستی گه کهمانهوه ههلقولاون، چونکه
گه کهمان له بارودوخه دهزی و متمانهشی لهه سالانه له ههراکتیکی رابردوو
زیاتره و خهریکه جوان دهبن.

ی.ک: منیش دهبنم کاروباره کانتان به شیهیه کی باشی ههله سوورین.
س.پ: کهچی وه که نهه نین کهوا خومان دهمانهون، بهلام هیوا له ههراکتیکی
رابردوو پتر گهوره دهبن و بهرمو به دیهاتن دهرات.

ی.ک: کاتیک دهلیم سهره پای نهوهی که رینگانان سهخت و دریزه، ئایا له ناخی
خوتاندا وا ههست ناکه وه بلیی به ههوارزیکدا هه لکشان و گه بهشتوونه
دوسه ری؟

س.پ: بهلئ دهلئیه به ههوارزی چیای «ناگری» دا هه لکشاوم.

ی.ک: سهراکوتوون، وانیه؟

س.پ: بهلئ. بن گومان سهراکوتووم.

ی.ک: نهوه شتیکی شایستهی بایه ختیکی زوره. ههرا له به کهم ساتهوه ههستم بهه
کرد به.

س.پ: ئهه توانایه هیه. من جاروبار به ههستم سیاست ده گتیرم و ئهه
ههسته دهلئیت: به شاخدا هه لگه رانت سهراکوتووه.

ی.ک: باشه به ههست و نهستان له سیاست گتیراندا، ئایا ههست ده کهن ئیه به
شیهیه کی تهواو له گه له نهه خهباته که دهیکه گونجاون؟

س.پ: له راستیدا من سیاست تیکی جیاواز راده پهرینم و پیههندی مهوا
مه به ده ئیه کانیم و ده سوپیهوه به چوار دهویدا و ئههجا دیمهوه سهرا پرنسپه که.
ههرا له رینگای پراکتیکی سیاست گردنیشمهوه بوم دهراکوتووه وه که ههستی بون
کردن بیان سهرا داو به دهسته گرتن وههیه... نهوه هونهری ههست کردنه.
شیاواریکی دهست نیشانکراوم دیاری کردوه و، له سهرا دهرۆم.

ی.ك: سەرۆكى ئازیزم، لە بارى ئىو مەسلانەشەو پەرسىارتان لى دەگەم. بەلام
 ھەزدەگەم لایكەمەو سەر لایەنى شەخسى چونكە ھەمووان پەرۆشى ناسىنى ئىو
 لایەناتەن، خۆ خەبات و شەپۆشۆر بەردەوامن. ھاوینى رابردو لە سەرۆبەندى
 بەشداربووندا لە قىستقالى جیھانىدا لە بوخىن گوتىم: لە (ھەران) چەندىن
 جۆگەي ئاويان کردەو. ئىتر گشت شۆيىنىك سەوز دەبن. ئەمە جوانە، بەلام (PKK)
 و بەتايەتیش سەرۆك ئاپۆ سەرى مەرۆشى كورد دەگاتە باخى گول، ئايا ئىو
 قەسەيەى مشتان بىستوو؟

س.پ: بەلى، ئەم رەستەيەتان مانای گەورەي تىندايە. ھەرەھاىش ئىنو
 نووسىبووتان ئاپۆى برام وەك بەلدۆزەر دەچىتە ئىنو مەشكى كوردەو و باخى وای
 تىدا بىناىت دەنى كە ھەزاران گول كراوى لە ئىودابن.
 ی.ك: چون ھەست بەو دەگەن؟

س.پ: سىياسەت بەلای مەو ھونەرى و دەستەبەننى جوانىيە. مەش لە رەنگای
 جوانیدا، واتە لە پێشوايى جوانکردنى مەرۆدا سىياسەت دەگىرم.

ی.ك: باشە ئاپۆى برام، كە جارى پێشوو لە (بىقاع) دا چاوم پێتان كەوت
 گوتتان: مامۆستا... بىروام بە ھاوتەن بۆ ئىتر نەدەکرد، مەش چەندەھا جار
 ئەمە دووپات کردەو، چونكە ئەو شەكى بىوینە بوو. ئەگەر بۆ مەندالیتان و
 بۆ رابردووتان بگەيشتەو، ئايا واتان چاومروان دەکرد تا ئەم رادەيە بە مەرۆشى
 كوردەو سەرقال بىن؟ ئايان ئاخۆ يەكێكى دیکە وای لى کردى بىر لەو بەكەمەو؟
 س.پ: ئەمە بۆ ئەو بابەتە كە بە شۆيەيەكى باشتەر وەربگرى، ھىندىك
 يادگارى قۇناغى مەندالیت بە ھەموو ئومىد و بەسەرھاتەكانیەو بۆ دەگىرمەو،
 چونكە وای دەبىنم بە ھەرچۆرێك بوو بەسۆد بى.

ی.ك: بى گومان، من باومەم بەو ھەيە. ئايا دەتوانى بىر لەو بەكەمەو؟ واتە
 لەمەرۆو دەست پێكەي و بىروانىتە دواو و بلىي: مامۆستام دەروانىتە مەندالى و
 باوكم و دایكەم و ئەوانى دیکە و، ئەوێ وای دەيكەم لىمى چاومروان دەكات. ئايا
 وایە؟ ئايا كەسێ وای ئارادا ھەبوو ئەم كارەت لى چاومروان بكات؟

س.پ: بەلى، ھىندىك چاومروانکردن لە ئارادا بوون. ھەولیش دەدەم باسى چەند
 نەسوونەيەك بەكەم كە وەك سەردار. وەھان و پەرسوودیان دەبىنم، چونكە (ئاپۆ)
 و (PKK) بوونەتە دوو بابەتى گەنگە و بوونەتە كەسەتە و بابەت بۆ گەلێك
 كەتیب و راي گشتیش. گەلەمان ئارەزوو دەكەن ئەو بزانن. ھەستیش دەكەم من لەم
 بابەتەدا قەرزاريانم. من كەم و دەبە چى و خەوش و كەم كۆریم چى و لایەنە
 باشەكانى كەسايەتیم گەمەن؟ پەيوستە ھەمووان بىزانن. جەخت دەكەم كە من وای
 ھەست بە خۆم ناكەم گەورە یا مەزنم. ئەو راست بى لەو ئاوەندە كە تىدا بووم
 واتە گوندەكەم گەلێك كەس لە خەلكانى ئەو دێيە كە ھىشتا زىندوون لە بارەمەو
 دەیانگوت من ئەو «كە پەتى خۆي پەچراندوو». ئەمەش مانای وایە دەتوانى لە
 سىستەم و پەيوەندى باوەكان دوور بكەوینەو و چەردەيەك راستیش لەو قەسەياندا

هه بوو. ههروهه زۆربه يان ده يانگوت: «تکامان له خوا ئهوه به کورې ئيشه وک
کورې ئهوان لى نه کات». مه به ستيان خيژانه کم بوو.
ى.ک: ئه و کاته تمهنتان چهند بوو؟

س.پ: سالانى منداليم بوون و له حوت سالانم تى نه په رانديوو. ئه و سا
ده يانگوت: «له خوا ده پاريينه وه مندالى هيچ كه سينك وک مندالى ئهوان لى نه کات،
چونكه ئه وه ژيانيان ويران ده کات». ئه مهش پر ئيش بوو. ئه و وخته هژگري
هاورپيکانه بوو. به لام خيژانى منداله کان هولييان دده منداله کانيان دووربخه نه وه
و ليمييان بشارنه وه و پنيان ده گووتم: تو سري خوت به فه تاره دده و خيريكي
ئيشي بى ماناي، بزيه واز له منداله کانمان بيته.
ى.ک: ئايا مه به ست ئه وه به تو ئه و کاته منداله کانت هان دده؟ ئاخو له و
کاته وه دستت به سر کردايه تى کرد؟

س.پ: ده توانم بۆتاني ليک بدمه وه كه ئه م مه سه له به تاو کردن يا خوليابه كي
ئاشکرا بوو مه يللم به لايه وه هه بوو. خوليای مندان خبر کردنه وه له لای من به
شيويه كي باوم پني نه کراو به هيز بوو. تا ئيستاش بيمه راوى هينديك چۆله کم
ده کرد و به منداله کاتم ده گوت: باخه کم پره. و مرډ دمرخواردتاني بدم. ئيشر
مندالان له دورم خبر ده بوونه وه و بۆ چيام ده بردن. ئه و شى كه به ههريه كه يانم دده
له راني چۆله كه يهك يا باليك تى نه ده پيري. دياره ئه مه شتيكي زور خوشه. واته من
توانيم مندالان له دواي خۆم گۆبكه مه وه و بيانبهم بۆ شاخ. تا ئيستاش ئه وم له
ياده. ههروهه زۆرباش له گه ل كچه چكۆله كاندا ليك حالى ده بووين. هه رگيز
فهراموش نه ده كردن، هيشتا نمونه به كم له بيمه هه شان هه مزه بۆي ده گنيرامه وه،
ده يگوت: پيش ئه وى بۆ ئيشر بيمه بنوكه كه مانم بيمى پيشي گووتم» پاش
به سه رچوونى حوت پۆز به سه ر گواستنه ومدا، عه بدوللا - مه به ستى ئاپو بوو -
سرى لى داين و قسه بۆ كردم و گوئى: وه ره با ئه و ياريه ته واو بكه ين كه
پۆزاني مندالى ده مانكرد». كاريكي سه رسوپه ينه ره، ئه و هيشتا باسى ئه و
بيمه وه ريانه ده کات. ئه مهش خستيمه سه ر كه لكه له و ئه وى وا دمه وى بيليم
ئه وه به: من تا ئيستاش به براده راني مندالى يه وه گري دراوم.

هه ر له سه ر ئه م بابته، بيله با باسى چهند بيمه وه ريه كي خۆم له گه ل باوكمدا
بۆ بكمم. باوكم كا براهه كي داماو و ناوه ن كه سايه تى يه كي شيونيندراو بوو.
له وانه به بى هيز ترين پياوى دى بوو بى. هه ژار بوو، له گوزمه رانيدا پشتى به
هه وى وگوشى خۆي ده به ست. به كورتى به هه زار حال ژيانى خۆمانمان دا بين
ده کرد. دوو عايه كي هه بوو له كاتى توورپه ييدا دووپاتى ده كرده وه و ده يگوت: «
خوا نان بكات به كه رويشك و ئيشوش بكات به قانجى». واته به دواي نانه كه
بكه ون و بيجگر نه دده ست. مه به ستى ئه وه بوو نان په يدا كردن كاريكي يه كجار
دژواره. ئه گه ر له ته نانيك بكه و تبايه سه ر زه وى، راسته وخۆ هه ليده گرته وه. ئه وه
ده ليم تا ته ماع و به ته نگه وه هاتنى له راده مه رى دهر بخم و منيش پي به ندى ئه و

پرنسپهانەم. دەشېگوت: «رۆژنيکیان میوانتیک لایدايه مالیئیکی ئەرمنی. بوکی ئەرمنیه که به پهل جگهری میوانه کی به چهرخ داگیرساند. ئهوه بووه هوی تهلاق درانی. جا که کابرای میوان له خانه خوینی پرسی بۆچی ژنه که تهلاق داوه؟ ئاماژهی بۆ مقالیه که ی پهنای خوی کرد و گوتی: ئهوه ئاگره، ژنه دهیتوانی جگهره که بهو ئاگره داگیرسینی. بهلام که چهرخه که ی به کارهینا دهست بلای کرد». ئهوه نمونهیه کی ئاشکرایه له سهر چۆنیهتی سهرمایه دروست بوون له لای ئەرمن.

ی.ك: خجوى باسى نهوى ده كړد؟

س. پ: ہمیشہ باسی ٹھہری دے کرد. وہ کاہرایہ کی شہرمن ہوو، تروسکے یہ کی

هيوای له ټينکو شاندانده بينی.

م.ك: حق به دست و دمر بوو.

س. پ: هر به جاريك خوبه دستومه در بوو، هيچ هيوايه كي به سر كهوتن نه بوو. كاپرايه كي دهست به سته ي نو دنيا بوو. سرباري نووي من حزم به چوونه قوتابخانه يو كړد و سپاه تم نه دراني. به لام له سالاني سهرتاي تمه مندا ه مردم له ژير دار فستقا دادمنشستين. به نوواي نازانم نووي كه له نيوانماندا پرووي ددها، مشتمر بوو يا ريتوني بوو بژ من. بيرمه جاريكيان به پرووي گوتي: «
هيماي دروو كړدنه: وا به تخني نووي عېدوللاوه. بژ هر كوئي بهك پروات درگاي دمنخرينه سر پست».

ی.ك: زور ده گمونه، بهلام چون هستی بهوه گردبوو؟ ئایا نهو هتیزه ی که نهو بو

کوتانکردو و تەمەو بەرپەرچدانەمەو بێ هیزی باوکتان نی یە ؟

س. پ: به لئی، پښتوا په پيوندی به موه هیه، واته ناچاری ئالوگوبه کړد.
لوپری بڼی هیزی موه بو هیز. لام وایه من له مندالی موه شهو کاری تی کړدم.
ی. ک: بڼی هیزی باو کانتان بینی، بویه همستان به پیویستی پیکه موانی هیز
کړد.

س. پ: باو کم تا ٲوراده ٲه ٲٲٲٲز ٲوو که ٲه گهر توووشی ده سٲدرٲٲژی ٲٲوایه، ٲه که م کارٲٲک ٲٲکر دایه ٲٲوه ٲوو تا لوٲکه ٲی چٲا رای ده کرد و لهوٲ ٲٲر ٲه دم هاواری ده کرد.

ی.ك: ئىم ھاۋارە چۈن بوو؟

س. پ: هينديك لهو جنيواني هله بئزارد كه بهدلي بوون و پوهه و گوند دهيرشتن. بهلام خه لكی گوند پنده كه نين. جنيودان گموره ترين كار بوو كه دهيتواني بيكات.

ی.ك: نعمه باشه! گوندنشینان پی‌یان و ابوو شیته، یا شتیکی له‌م چه‌شنه‌یه.

س. پ: پنده چي پي يان و ابوو بڼي. رووي تينده كړدم و ده يگوت: «هسته، توش جنيو بده». به لام داني پينده منيم كه من ته نانه ته لهو وژانه ي مندا ليشدا شينوازي جنيوم به راست نه ده زاني و زور تيري ق ده بو وموه و جنيو دانه پي كاريكي گران

بوو. چوونه ترۆپکی چیاو جنیودانم به شتوازیکی خراپ دهبینی، بوم قووت
ندهچوون. به کورنی هرگیز نوم ندهکرد. له بهر نومش که نوم ندهکرد، شان
و شکوم بهومو له که دار دهبوو.

ی.ک: بۆچی شان و شکوتان له که دار دهبوو؟

س.پ: چونکه من نوم ندهکرد که باوکم دهیکرد.

ی.ک: گوته به کی بلاو هه به دهلیت: «نوم پیاوی جنیو نهدات، ناتوانی ژن
بهینی».

س.پ: به لئی، نوم کاریکه له ژنهینان دهچی. دشمعوئ باسی رهفتاری دایکم
بهکم سهبارت بهم باباته.

ی.ک: ئایا دایکتان ئافره تیکی بههیز بوو؟

س.پ: بێ له ملاوئولا، وابوو. نوم مالهومی ههله مسووران و ملی له بهردهم
پیاو دا دانه دهنواند و باوکمی سرکوت دهکرد و دهیخته ژیر بالی خوی. دیاره
نومش چهند هۆیه کی ههبوون.

ی.ک: نومه مانای وایه ئیوه سرکوت کردن و بێ هیزیشان بینی و ئاواش نم
ریگایه تان ههلیژارد.

س.پ: من کابرایه کم ئهلف و بیی سیاست هم له باوکتیکی چن دهسلات و
دایکیکه وه که هولی دما به هیزبی و هم له هاوسنگی هیزه کی له نیوانیاندا
پهیدا بوو بوو و له کهک و مرگرتن له بوشایی دهرنجایی نم ململانی بهوه فتره بووم.
ی.ک: له راستیدا من نوم پێ سهیر نییه، چونکه من له کۆنگرهی (HEP) دا له
تهنیش دایکتهوه دانیشتم. ئافره تیکی تهواوو و له ئاومندا ههستی به ناموسی
ندهکرد.

س.پ: دایکم نهخویندهواره و خویندن و نووسین نازانی، بهلام دزمانی به غهراپی
و فیزموه بژی. نومه قهناعتی منه.
ی.ک: نومه کاریکی ئاسایییه.

س.پ: مه بده ئیکی ههیه به سهرمیدا سهپاند و قانیشتاش له بیرمه. جاریکهان
له کیشمه کیشیکدا له گهله مندالانی گوتندا سهرم شکا. به گریان هاتمه مالهوه و
لای دایکم شکاتم کرد و گوتم: لێ یاندام، بێ گومان بهم گریان داوای پارێزگاری
له دایکم دهکرد و وام چاوهری دهکرد داوکیم لێ بکات. بهلام دایکم لهبری نوم
که بهمهاریزی و داوکیم لێ بکات پێی گوتم: «یا دهچی تولهی خۆت
دهستینیتهوه، یا جاریکی دیکه پێ نانیته ئیو نم ماله». نومهی گوت و دووری
خستمهوه. نم ههلویتیهی دایکم ههبدی و مایهی تهنگه تاوکردن بوو. پاشتر نم
پرنسیپه کاری تی کردم و له ههموو کاروباریکدا چێ نهجیم دهکرد. واته من سهزمتا
به هتیرش دستم پێ دهکرد. توانیم سهری زۆر مندال بشکینم.

ی.ک: ئایا سهزمتان زۆر شوینمهواری شکاوی پتهویه؟

س.پ: لام. وایه سهرم چهندین جاز شکاوه.

ی.ك: ئومۇمىي راستىيىنى بىن مەن ئەم خەسلەتەم لە دايكتاندا بىنى. لە كۆنگرە كەدا كە
گەلنىك خەللك و تىرەدراوانى پەرلەمان لومى بون، خاتوو (لەيلازانا) ئىنىنىزىك
بوومو و دەستە كانى ماچ كەرد. لە ومزەنكىدا بوو وەك بلىنى سەدان سالى ئەو
دەكات و ھەرگىز ھەستى بە ومزى نە كەرد.

س.پ: ئەمە شىاوە، دەمەوى بلىم ئەو زۆرى بۇ ھىتنام تا ئەو كارە بىكەم و پىنى
گوتىم: «لە باتى ئومۇمى بە گرىبانموە بىنىتەموە، بىچۆ تۆلەى خوت بىنىتەموە و
تەننەت ئەگەر ئەو بىنىتە ھۆى مردنىشتا!». بەو پالى پىتەنام كىشە كىش بىكەم.

ی.ك: ئايا دايكتان گەلە كەى خوتى دەوىست؟

س.پ: زۆر نا.

ی.ك: ئايا گىيانى تىكۆشانى ھەبوو؟

س.پ: بەلى، زۆر خەباتگىر و لاسارىش بوو. لە راستىدا زىياتر لە باوكم
بەرگىر لە مالىە كەمان دە كەرد. بەلام خەزى لە كىشە كىش دە كەرد. ئەگەر يە كىك
مىرىشكە كەى بىزار بىكەردبايە، ئومۇمى دە كەردە ھۆيكە بۇ كىشە كىش.

ی.ك: ئايا لە گەلنى باوكتاندا زۆر دەمەقەرى دە كەرد؟

س.پ: ھەموو پۆزىك. زۆر خەزى لە دەمەقەرى دە كەرد. دەمەوى پروداوئىك لەسر
باوكم باس بىكەم: ئەم كاپرا داملوو كە دەمەقەرى مالى و داواى لە ئە ئانىكى دە كەرد،
دايكم لە ئە ئانى كەى دەمەقەرى و چەند قەسە بە كى بە بىلمە بىلم تى دە كەرت، ئەویش ھەر
ئەمەقەرى دە كەرد ئاوپرى لى دەمەقەرى و دەيگوت: «كۆرۈم مەبدوللا ئەم ژنە جارىكى
دەيگە دەستى پى كەردە ھانى تۆ بىخۆ، مەن ناتوانم بىخۆم».

ئەمەى دە گوت و فېرى دەدايە سەر ئەرز. واتە ومزەكە بەم شىوہە پىر كىشە بوو
و بىرىتى بوو لە مىللەتنى بە كى ھەمىشە بىنى. دايكم خوارەنى دەدايى، بەلام بە قەسە
زۆرى بۇ دەمەقەرى. باوكمىش ئەو خوارەنى تووپ دەدايە سەر ئەرز. پۆزانە ئەم
دەمەقەرى بەيان ھەبوو.

ی.ك: ئەمە زۆر باش، چونكە كەسايەتى ئومۇمى دروست كەرد.

س.پ: شەو و پۆز بە پەرچاومەو بىگەرە و پەردەيان بىو. مىنىش پەرھەمى
ئاومەقەرى پە كىجار ئاگوكم. پۆزانەنى دەمەقەرى لە گەل دەرودراسى و لە گەل باوكم
و لە گەل مىندا ھەبوو.

ی.ك: باش، وا پەردە تەنگە تاو بووین و چوۋىنە شاخ و لومى بە تەتبا ھەبەمو؟

س.پ: وا باسلى ئەو دەكەم پىشگە پىنەندە بوونم بە شاخ لەمەو ھەلقولابىنى.
سەوداسەرىم بۇ شاخ ئەو كاتەو گەشى كەرد. پىنەوايە ھەست كەردىم بە بىزارى ئەو
ئاومەقەرى ئاگوكە پالى پىتەنام بۇ شاخ. ئەو پادگارى دىگەش كە ھىشتا بە زەمىنەمو
ماومەو ئەمەى كە مەن پەم ئەم سىستەمە بوو.

ی.ك: كام سىستەم؟

س.پ: سىستەمى ئەم كىشە كىشە و ئەو شىتوازی جىنەوى كە باوكم پەناى بۇ
دەپەردە و مەبدولەى دايكم و قەمەقەرى لە گەل دراوستىگاندا و كىشە كىشنى مەن لە گەل

خه لکي گوندا که دايکم له زوويه کوه به سهرميده سپاند و گهليک مه سله
 دیکه ش. ده توانم بلیم من له تمهنيکي مندالي يوه کهوتنه دور کهوتنه له
 ناومده. هه مو له مه سله سيستمیکي ترسناک بود خيزان دایسه پاند هوو. له بهر
 له هويه دهستم کرد به گومان کردن له بهماگاني لای خيزان. نه موش زور گرنگ.
 له گهر ههستم بهو گومانانه سهارهت به بهماگاني خيزان نه کردبایه، نهوا نهو
 دابونه رسته خيزانپانه هر کاريان تن ده کردم و نهواسن رنګبوو بهر له موی بګمه
 تمهني (۱۰) يا (۱۵) سالي تاوانیک يا خويندېزي به ګم بګردبایه، يان لهوانه هوو
 له کيشمه کيشکي نيو خيزاندا سهرم تيندا بهجوايه. بهم به ييه دوو چاري کوشاري
 توند ده هوو و پنيان ده گوتم: «تو بهر له شهرمني خيزانه کهت ناکه يتهوه و
 دهست لي دهو شينري و وهلام ناده يتهوه»، «ناکريت بهو جوړه کوره عاسي به قابل
 ببين». هه ميشه هانيان دهام ململاتي بګم و دهيانگوت: «نيمه دوژمنان هه يه.
 که گه وره هوو شهرمني خوت ده کريتهوه و بهر بهر چيان دهده يتهوه». نه موش
 سهرچاوه دلبر او که يه کي بهر دهوام هوو له لايان، چونکه وايان له قهلم دابووم توله
 دهستينهوه. له دلي خومدا دهگوت چي بګم. ده کهوتنه داوی کيشمه کيشي وا
 ترسناکوه سهرمي تيندا دهکا و تووشي برينداری ده هوو. بهر پيدا کيشانم له
 بهر. له دلي خومدا دهگوت من هيشتا که چکوله، چون خو بهخمه داوی
 ململاتي گوره گوره هوو.

ی. ک: بهلام ناپوي بهرام لایا گومان کردن له خيزانه کهت هوي پشت گهراني تو
 هوو به داوی سوشالييزمدا يا دمر گايک هوو له دمر گاکاني؟

س. پ: نازانم. من باسي يادگاري مندالي ده کم. له بهر بهر يانه تا نيسنا له
 ميشکمدا زيندوون. جا له بهر له موی که براگه مری خيزانه که هووم نهوه هاني دان
 تنګه تاوم بګن تا ورده ورده بيسه جفګاور و بهر گريکری بهماو شهرمني خيزان.
 له کاتنګدا خه يالي مندالانم له بار نه هوو نهوه دهر بهات. من په پيغندي ژيان هووم و
 به لواتي چمن کارنيکي جهاوازمه هووم. خه يالم فراوان هوو و نه مويست له
 زير باري نهوه نريشاندا بهختګيم. هر لهو نوخته نيگايه شوه دهيانگوت: «نعمه
 خاوضي شهرمنيکي گوره نريه». نهوه خو کسي نهوان هوو به سهر مندا.

ی. ک: نهوه چي ده که يه نني؟ نه گهر به کنيک خه يالي هه مو وايه و بهر ي
 لي بګردبایهوه، لایا ده هوو مروفنيکي کم شهرمني؟

س. پ: نه گهر به توندي و به پني چمکي گوند بهو شهرمني په پيغندي
 دابونه رسته خيزان نه هوو يتهوه. دهيانگوت: «نهوه بهتي خوي بهچراندهوه».
 گوته ي دیکه ش هه موون له مانايه يان جهخت ده کردهوه، وطلا به تغني به چپادا
 هه لګريا و «بهتي خوي بهچراند» و «بهتني مايهوه» و «دوره پهريز هوو» يا
 «هه لګرياوه» تفاوت نهکيشم دهگوت: «طلا جيوه وايه» و گهليک خه سله تي
 دیکي له چمنه تي.

ی. ک: لایا نعمه ماناي وايه: يا ده پته پيغندي و تو سلاوي لي ده کي، يان پهت
 بهچرني خوي و بهتي پشت گويي بهتي؟

س. پ: به کورتی دهتوانی بلینی من لهو سیستمه هه لگه را بووموه. لهوش
 گرنگتر نهوه به هیندیکه قسه و قسه لوك هه بوون جهختیان لهسر نهوه ده کرد که من
 زور کیشی گهرم لهو رهفتارانموه بو خوم خولقاندوه، چونکه ناکریت مندالیک
 به بن پشت بهستن به خیزان گهشه بکات، له کاتیکدا من خیزانم رووهروی خوم
 دانا. به لام شم دست نیشانکردنه باشم بووه هوی نهوه که من رینگای روو به
 گوره پانی نازادی بگره بهر. نهوه سهرتا بوو و شم لایه نهش زور گرنگه، چونکه
 کهشی تاقهت پروو کیشی نیو خیزان و کاریگری نهریتی دهر به گانه رهنک
 پند دهاقموه. بهم پنی به من لهو بارودوخه هه لگه را موه. نهوه دزایه تی دهر به گایه تی
 ده گیاند و بواری له بهردم نازادیدا ده کردوه. من تا ئیستا زور پنیبندی نهوم و
 دواتر هر نهوه له که سایه تیسدا بنجینهست و بهر جهسته بوو. کیشی
 بن هیزی به کی له راده بهدیر و سوور بوونیکی زور و سه پاندنی چمند کاریکی چهوت
 له نازاد بوون و مندالیکیش به گومانیککی قولموه دمنی بو نهوه بهرد و کهمیک
 هیوای له چمادا ده بیتی.

من له پیناوی کورددا تینا کوشم لهبر نهوهی که نهیا کوردم به لکو شم خه بانه ده کم لهبر نهوهی سۆشیا لیستیم.

پیم وایه کتیبیک هبه له محمد قهرمان نوو سیویه تی، باسی منی تیدا کردوه
 و گوتهویه تی به کم هه لگه را نهوهی ئاپویه و لای له بهر هومریه کی راسته قینه
 کردوه نهوه که من تا ئیستا له بیرمه و نه مهیه: له نیو زمدا کیشی کیشیکه کوته
 نیوان من و برا بهجوو که کم. هه لک و کوتم به دل نه بوو، بویه رقم لی بوو.
 کهوتنه شوینی و بهرد بارانم کرد تا گه یشتینه نهو جینگایه کی که گوته نشینان
 ئاسایی دانووله یان لهسر هه لده خست. نهوه بوو هه لگه را به سهر سهری تاویریک.
 برا کم پهای برده بهر مالهوه تا باو کم لی هان بدات که قویش بن دوودلی راوی
 نام و به جینیو دایگرتموه. نهوه پالی پینومام روو و گوند له دمنی هه لیتیم. نهو
 کیشی کیشی دریزه کی کیشا تا خه لکی دی بو تماشاکردن گزده بوونهوه. له
 جهنگی نهوه دا تووشی ماندوویی و شه که تی هاتم و به کجار تووره بووم و کهوله
 دۆخیکه وه گهس به حاله نهی. ئاوا پنام برده بهر نهو جیواز کیشی کیشی گه
 پر به پینستی من بوو. هر به کارتیگردنی نهو تووره یی بهش چومنه مان.
 جانتایه کی شاردراوهی باو کم لی بوو به دریزه وه پاره کانی تیدا دادها. جانتا کم
 برد و (۱۰) لهرم لی دهرهینا.

ی.ك: (۱۰) لیږه، نو رۆژانه پاره‌یه‌کی زۆر بوو!

س.پ: به پیتی پاره‌ی نو رۆژگار ده‌یگه‌یاندمه (نزیب) و بگره (ه) لیږه‌شی
لن زیاده بوو. مه‌به‌ستم نه‌وه‌یه ده‌متوانی به‌گمه (نزیب) و (ه) لیږه‌شم پتی‌ده‌مایه‌وه.
هر که پاره‌که‌م پجری، له‌ گوند هاته‌دم. یه‌که‌مجار بوو منداڵیک به‌ تاقی تنیا له
گه‌رمای مرۆسووتینی رۆژدا بیته‌ ده‌ری و گوند به‌جی به‌ئینی، بتی‌گومان نه‌مه
پتی‌یستی به‌ له‌خۆرا‌دیتنیکی زۆر هه‌بوو. لام وایی من له‌ ته‌منی (۱۰) یا (۱۲)
سالاندا بووم، به‌تایبه‌تی که‌ منداڵی نو رۆژانه په‌ره‌سەندنی پتیوه‌ دیار نه‌بوو.
لایه‌نی بایه‌خدا‌ی نه‌م مه‌سه‌له‌یه‌ نه‌وه‌ بوو منداڵیک هه‌ستی و تا‌شار پروات. نه‌وه
زاتنیکی زۆری گه‌رمه‌ بوو. نه‌وی راستی بتی نه‌وه‌ هه‌لگه‌رانه‌وه‌یه‌که‌ ده‌گه‌یه‌نی و
نیشانه‌ی توو‌ره‌یی به‌کی بتی نه‌ندازه‌ و زاتکردنی هه‌لگه‌رانه‌وه‌ و مه‌زنایه‌تی‌یه. به‌م
پتی‌یه‌ هر کاتیک سنی هه‌نگام بشاریه‌، ئاو‌رم له‌ دواوه‌ ده‌دایه‌وه‌ و ده‌مروانی‌یه‌ گوند
و له‌ دلی خۆمدا ده‌مگوت «جاریکی دیکه‌ ناگه‌رینه‌وه‌ بۆ لات». نه‌مه‌ گرنگه‌

یه‌که‌م گه‌رم تپه‌په‌راند و ده‌هاته‌مه‌وه‌ و له‌ دلی خۆمدا ده‌مگوت: «زاتی نه‌وه‌م کرد
لینت داب‌سپ‌ریم. جاریکی دیکه‌ نایه‌مه‌وه‌ بۆ لات». توو‌ره‌یه‌یه‌کی له‌ راده‌به‌دم
دایده‌ گرتم. بیرمه‌ له‌ ژیر دارینکا دانیشتم و جاریکی دیکه‌ ئاو‌رم له‌ گوند دایه‌وه.
جوی بوونه‌وه‌ هه‌ستی ده‌بزو‌اندم و ژیرو‌و‌وری ده‌کرد. من پتی‌ه‌ندی گوند بووم و
سپ‌ریاری یه‌که‌جاره‌ که‌مدا لینی جوی بیه‌وه‌. نه‌مجا چوومه‌ دینی‌یه‌کی دیکه‌ی
دراوس‌تمان. به‌لام به‌و په‌ری زه‌حمه‌ته‌وه‌ ڕیم ده‌کرد. تپه‌په‌رون به‌و دینی‌دا له‌ پروی
گرانی‌یه‌وه‌ له‌ سه‌رکه‌وتنه‌ سه‌ر چپای بلن‌ده‌چی. دینم تپه‌په‌راند، چونکه‌ ئۆتۆمبیل
له‌ دینی‌یه‌کی دیکه‌دا. له‌ دینی «قه‌رمه‌زرا»- بوو. نه‌وه‌ دینم تپه‌په‌راند و گه‌یشتمه
«قه‌رمه‌زرا». حمز ده‌که‌م له‌م بواره‌دا نه‌وه‌ بلن‌یم که‌من منداڵنیکی زۆر په‌شوکاو بووم.
ی.ك: که‌واته‌ ئاوابوو؟

س.پ: بتی‌گومان، که‌ له‌ دووری (۴۰) مه‌تره‌وه‌ به‌لای خه‌لکدا ره‌ت ده‌بووم،
شه‌رم ده‌کرد.

ی.ك: په‌شوکاو و شه‌رم بوو!

س.پ: په‌شوکاو و شه‌رم، چۆنت ده‌وی وا ناوی بیتی. به‌م حاله‌ گه‌یشتمه
گوندی دووم. ناوچه‌که‌مان (خالغه‌تی) بوو و ئۆتۆمبیلی پۆسته‌ له‌و‌یه‌ بۆ نه‌وه
گوند ده‌هات. له‌ ژیر داره‌که‌دا دانیشتم چاو‌م‌پتی ئۆتۆمبیل ده‌کرد. نه‌وه‌ بوو
ئۆتۆمبیله‌که‌ هات و له‌ قرچ‌ی گه‌رمای نیو‌ه‌رۆدا سو‌ار‌بووم، واته‌ سه‌رکه‌وتنم به
ده‌ست هینا. پتیم وایه‌ (۲) لیږه‌ دا و گه‌یاندمیه‌ (بیره‌جک) که‌ به‌ پرده‌که‌ی
ناسی‌مه‌وه‌ و له‌سه‌ره‌تای پرده‌که‌دا دابه‌زی‌م و له‌و‌یه‌ چووم بۆ «نزیب». خوشکه‌
گه‌وره‌که‌م له‌وی دادنه‌یشتم. ئاوا کاره‌که‌م به‌ سه‌رکه‌وتوویی ته‌واو بوو. رۆزی
دوو‌می گوند به‌جی هینشتم ده‌ستم کرد به‌ دره‌وی گه‌نم له‌ ده‌شتی «باراق». دوو
رۆژ نه‌وه‌م کرد و رۆزی دوا‌ینی ده‌ستم هه‌لشا‌وسا. کرینی کرینکار رۆزی (ه) لیږه
بوو. کرینی‌یه‌که‌م ده‌ست که‌وت که‌ (۱۰) لیږه‌ بوو، هه‌رچی خوار‌دنی نیو‌ه‌ رۆژه‌ و

شېۋىشمان بىۋاسىتە بولۇپ، بىۋاسىتە يەكەم رۇزىنى بىۋاسىتە كىشىنى خۇم لىۋ دېيىدەدا
بەسەربىرد. بە (۱۰) لىرەۋە بۇيۇشمە (۱۰) لىرەشم پەيدا كىرد. بە ووردى بىرەم
نايىت دۋاي ئەۋە چى رۋويىدا. ئەۋە مەبەستە ئەۋە ھەلگىرەنەۋەيە كى گىرنگى دۇي
دەسلەتتىكى بالاتىر بولۇپ كەتتى لى بال بەسەردا كىشىنى باۋگدا دىۋاندا، ئەۋە
پارە دەست خىشەن ۋە ھەۋلەدان بۇ ئان پەيدا كىردى بەرانبەر دىۋەستايەۋە.

ي.ك: كەينى بە تەۋاي جۈي بولۇنەۋە؟ ئايا لى تۇنخى ئامادەيىدا بولۇپ؟
س.پ: ئەۋە دۋور كەتتەۋەيە كى تەۋاۋەتى نەبۋ. بەلام ئەۋە دېيەي كە بۇي
چۈم سەۋەتە پىيەك لى دېيەگەنەۋە دۋور بولۇپ ۋە دېيە كى كۈنى ئەرمەنى بولۇپ.
چۈن بۇ ئەۋە دېيە ۋە گەرانەۋە لى جۈرە جۈي بولۇنەۋەيە بولۇپ. ئىتر ناكۋىكى
كورد ۋە تۈرك بەرەبەرە دەكەۋە بولۇپ. ناكۋىكى ئەرمەنى لى گۈرپىدا بولۇپ، چۈنكە
كلىسەي ئەۋە گۈندە ئەرمەنىيەن كىردىۋە بە مەزگەۋە. ھىندىك پىرادەرى ئەرمەنى
لەۋى بولۇپ. دىۋەۋى پىۋى بىكەۋە كە باۋكە پىۋەندىيە كى دۋستايەتى چاكى
لەگەل ھىندىك ئەرمەنىدا ھەبۋ. ئەۋە دېيە «جىيەن» ھەر چەند كەسكىكى كەمى
ئەرمەنى تىدا بولۇپ. جا بەم بۇنەۋە ئەۋە لاف ۋە گەزافى فاشىيە تۈركە كان كە مەن
بە بىنچە ئەرمەنى پاست تىيە.

ئەۋە يەكەمبەرە ئەۋە خالە گىرنگى تىدا پىۋە دەكەۋە. ھەرمەھا زۆرەي
بىرادەرى باۋكە ئەرمەنى بولۇپ، دۋەكانىيەن ھەبۋ. نازانم ھىشتا لى ژياندا ماۋن
يان نا. لى ناۋەندى دېيە «جىيەن» دا كاپرايە كى «ئىحسان» ناۋى ئەرمەنى ھەبۋ،
شۈمە كىمان لى ئەۋە دەكەرى. دۋستايەتىيە كى گەمۈگۈر پىكەۋەي دەبەستىن. بەۋ
تەرزە كۈنە تىم نەدەۋانەن كە گۋايە: «كافىر نامۇسلمان» ن، بەلكۈ بە تەرزىكى
تازە بەۋ پىيەي كە خەلگەنكى زەمەتكىش ۋە خاۋەن پىشەن. بەم شېۋەيە تىيان
گەيشتۈم.

ي.ك: ئەۋە شېۋە خۇشەۋىستىيە باۋكت بۇ ئەرمەن ۋەزەتتىكى زۆر گىرنگە.
ۋانىيە؟

س.پ: باۋكە بىرادەرى ھىندىك ئەرمەنى دراۋسەن دىمان بولۇپ. ئىشەش لىسە
دەستى ئەۋە پەرومەدە بولۇپ. لەبەر ئەۋە ھۋە ئەۋە يادگارەم لەلا مایەۋە.
ي.ك: مەبەستە خۇشەۋىستى مەۋى گەللىكى دېكەيە، بە بىئەۋە جىياۋازىيان
لە نىۋاندا بىكەي. ئەۋە ھەستىكى جۋانە.

س.پ: لەرەدا دىۋەۋى ئەۋە پىۋە بىكەۋە: ئەۋە تۈركەنى كە لىۋ ناۋچانەدان لى
ھى ناۋچەكانى دېكەي تۈركىيا جىياۋازەن. ئىترە بە ناۋ يەكەچۈۋىتىكى زۆرى
تىدايە. سەبارەت بە مەن بىنچە ۋە پەگۈرپىشە گىرنگە نىن. بەلام نەنكە (لە دايكەۋە)
تۈرك بولۇپ. بەلنى خەللىكى دېيە (ئەرك) بولۇپ كە دېيە كى تۈرك نىشەن. نەنكە ھى
ئەۋە ۋە خەزەكانى تا ئىشتاش لەۋى دادىشەن. مەبەستە ئەۋە ھى ۋە ھەيە
دەلەتتە ئاپۇ بە بىنچە ئەرمەنىيە. تۇش قوت مەبەۋە ۋە بەلنى «تۈركە». ئەۋە
گىرنگە نىيە. بەلام دايكەم لەلايەنى دايكەۋە خەللىكى دېيە كى تۈركىيە. نەنكە كە

جاران به تورکی قسه ده کرد، پاشان فیری زمانی کوردی بوو. بارودوخسی باو
نه میه. دمهوی به پرونی بیلیم: ئیمه شانازی بهم پیومندیانوه ناکه بین و به کم و
کورتیشیان دانانین بۆ خومان، چونکه من له ریگای کورددا تی ناگوشم هر له بهر
نهوی که کوردم، به لکو ئم خهباته ده کم له بهر نهوی سوشیالیستیم. بهو پی نهی
کمن ده بیسم پیویسته له سر هر که سیکسی سوشیالیستی له پیشهنگی کیشهی
زۆرلیکراواندا بن.

ی.ک: به لام نهوی که دایکستان له لایه کمه سر به نه نهوی تورکه، دلی تورکه
شوئینه کان خوش ده کات. هرچی تورکه کانی دیکهشن جیاوازی ناکهن.
س.پ: نهو بارودوخه که باسم کرد به لای ئیمهه هیچ گیروگرفتیک پینک
ناهینن.

ی.ک: ده توانین بلین نه باشه و نه خراب.

س.پ: شتیکه نه مایه شانازی پیوه کردنه نه شر میس.

ی.ک: من تورکم چونکه به تورکی له دایک بووم. به لام کوردم زۆر خوش دهوی.
نه گهر به کوردی له دایک ببوو مایه ده بووم به کورد. نهو ساش تورکم خوش
دهویست. به لام ئیستا کورد و تورکم خوش دهوی. ئم زانیاریانه تورکه کان
سه سام ده کات. هرچی به ره لهسته کورده کانیشتان نهوا زیاتر سه سام ده بن.
س.پ: نهخیر، پیویسته وا حالی نه بین، چونکه دایکم هر هینجگار بوو بوو به
کورد.

ی.ک: باوا بن، ئمه شتیکی گرتگ نییه. ئمه بۆ ئیوه ده گهریستهوه و
جوئیکه رهوه کی ئم ناوچه یه یه.

س.پ: ئهرمه و تورک و کورد ههتا عهره بیهش له ناوچه کهماندا به شیهویه کی
فراوان تیکهه لکیشی به کدی بوون. بویه ئم جۆره مهسه لانه مان پنی سهیر نین،
هه یانه کچی ئهرمعی هیناوه و مندالیان هه یه و، منداله کانیان کورد یا تورکن.
هه یه کچی عهره بی هیناوه و بووه به ژنه کورد و هه شیهانه کچی تورکی هیناوه و
بووه به ژنه کورد. ئم دابونه ریتیمان له لای هه یه و ناوچه ئاسایی یه.

ی.ک: له راستیدا دهرس خویندنتان له دپیه کی کۆنی ئهرمعی و ناخواوتنی
نهنگستان به زمانی تورکی، ئهمانه هر دهینه مایه دهو له مهندی و نابنی به شیهویه کی
دیکه لیک بهدرینهوه. به پشی قهناعه تی خۆم ئم بارودوخه بۆ نهوی که دهیکه
به جنی یه، باش ئاپۆی بهرام ده توانین بگه یته مامۆستا کانتان؟

بەدرىزايى پىنج سال و بەبى ئەۋەى باران و بەفر پەكمان بخەن،
 رۆزانە سەعاتىك بۆ رۆيشتن و سەعاتىكىش بۆ ھاتنەۋە بەرپۆۋەبوۋىن.
 ئەمە بە تەنيا واماڭ لى دەكات فىرى دان بەخۇداگرتن
 و بەھاي زانست بىين.

س.پ: بىي گومان، بۆ نمۇنە مامۇستايەكم لە قۇناخى سەرەتايىدا ھەبوو. پىنم
 واىە ھىشتا ماۋە و ناۋى (مىھمەد مەيدان تاش) ھو خەلكى ناۋچەى «چورم».
 مادامىكى ناۋيمان ېرد سلاۋى مىنى پىيگەيەنن.
 ى.ك: ئەۋە چەند جوانە.

س.پ: بەلى لە پۇلى يەكەم و دوۋەمى قۇناخى سەرەتايىدا مامۇستا بوو و،
 مىنىش قۇتابى يەكى خۇشەۋىست بووم لەلاى.
 ى.ك: ئەمە لە ئۇرغە؟

س.پ: بەلى لە ئۇرغە قەزاي (خالفەتى) و دىنى (جىين). ئەم جىينە دىيەكى
 كۇنى ئەرمەنىيە. ئەم دىيە لە سەرۋەندى يەكەم شەرى جىھانىدا و كاتىك
 ئەرمەنەكانيان دوورخستەۋە، كرا بە دىيەكى توركى. پىنج سالم تىدا خوینند و
 بەپى دەچووم و دەھاتمەۋە. بە درىزايى پىنج سال و بەبى ئەۋەى باران و بەفر
 پەكمان بخەن رۆزانە سەعاتىك بۆ رۆيشتن و سەعاتىكىش بۆ ھاتنەۋە رىمان
 دەگرد. ھەر ئەمە بە تەنيا واماڭ لى دەكات فىرى دان بەخۇداگرتن و بەھاي زانست
 بىين. مامۇستاكەم دەيىردە مائەۋەيان و دەيناردم ماست و ھىلكەى بۆ بىكرم. ئەۋ
 خولىيائى مامۇستايەتى لە دەرۋونمدا چانند. مىن خۇشم دەۋىست و ئەۋىش خۇشى
 دەۋىستىم. تا ئىستا رووداۋىكەم لەگەڭ مامۇستاي زمانى توركىمدا لەبىرە، بۇتانى
 دەگىرەۋە. مامۇستاكەم سەرەتا فىرى كردم چۆن ناۋى خۇم بىنووسم. ديارە
 ۋوشەكانم ھەر بە تەماشاشا كردن ھەلدەبىزارد. جا كە پىتەكانم بە پىتى رىزبەندى
 پىتەكانى ئەلف و بىي رادەگواست، ھەستىم بەقورسى دەگرد. لەبەر ئەمە ھىندىك
 وشەى كوردىم تىكەلى پىتەكان دەگرد.

ى.ك: ئاىا مامۇستاكەت ھەرگىز كوردى نەدەزانى؟

س.پ: نەخىر، نەپدەزانى، مىنىش توركىم نەدەزانى.
 ى.ك: ئەمە زۆر باشە.

س.پ: بە كورتى بەم شىۋەيە دەستىم بە خوینندن گرد. كە چەند وشەيەكىش
 فىربووم، پىنم واىە سەرنجى مامۇستاكەم پاكىشا و بەختيار بوو. ئەۋە لە
 جموجوۋلەكانى تىگەيشتىم. لەۋە دەچوۋ دلشاد بى، چۈنكە كۈرە كوردەكەى ئەم
 رىيازەى گرتەبەر، يا لەبەر ئەۋەى بىنىمى بەسەر دژۋارىەكاندا زان بووم.
 ى.ك: ژمارەى ئەۋ قۇتابىانەى كە لە پۇلدا لەگەلشدا بوون چەند بوو؟ دەۋرى
 پەنجا دەبوون؟

س.پ: زۆر بوون، مەبەستم ئەوئە مەن تەنەت لەو قۇناخەشدا چالاکی بە کی
 بێ ئەندازەم ھەبوو و بەرزترین نەرم لە مامۆستاگانم و مەردە گەرت، ھەر لە پۆلی
 یە کەوێ تا دوا پۆل کە قوتابخانەم تێدا بەجێ ھێشت. مامۆستاگان چە پەرە و
 راستەرەویان تێدا ھەبوو. ھەموو شیان بێ وێنە رێزیان لێ دەنام. مە ئەو بۆ
 خۆ ھەلکێشان نالێم. تا ئێستاش لە بیرم، ئەوانە «ئایدین یالچین» کە ھێشتا
 ماوێ ئەویش مامۆستام بوو و پاشتر لە کۆلیژی زانستە سیاسە کانیشتا دەرسی
 پێ دەگوتم و نەرمی تەواوی دەدامی. راستەرەوێکان دووم دەگوتن و ئەو لە یادە.
 ئەوێ کەوا لە راستەرەوێکان دەکرد و ریا بێنەو و سۆراخەم بکەن ھەلۆیستەکانم
 بوو. ئەوێ مەبەستم، زۆر ھۆگری مامۆستاگانم بووم و رێز لێنانی گشتیانم
 ھەبوو. مامۆستایەکان بە پلە ی مەبجور ھەبوو، مامۆستای ئەدەب بوو لە کۆلیژی
 جەنگ و یە کجار دلبەندم بوو و دەیناسیم. لەدوا قۇناخدا بە قوتابییەکانی دەگوت:
 «بابەتی ئەو باسە کە عەبدوللا نوسیویەتی ناوەتە گیرفانم و دەیبەم بۆ کۆلیژ
 و لە گەل مامۆستایانی زانکۆدا مشتومڕی لەسەر دەکەم».

نەمەدە زانی چیم نووسیو، پێم وانی بە بابەتیکی بە پێز بووبی. بەلام کابرا باش
 ھەلیدەسەنگاند. ئەوێ مەبەستم مەن نەرخێ مامۆستاگانم دەزانی. پێویستە مەروڤ
 رێزی مامۆستاگانێ بگەڕێ، جا راستەرەو بێ یان چە پەرە. رێز گرتن ئەرکە.
 دەیانزانی مە سەرقالی ھێندێک کاروباری دیکەم و سەرەرای ئەوئەش خۆشیان
 دەویستم. گەلێک رەفتار و ھەلۆیستی سەیرم لێ دەردەگەوت. ھەموو ئەوانە
 بانگەوازی شۆرەشگێری بوون. ئاخەر کورد یا ھەر مەروڤێک ئەگەر ویستی
 رابەریت چی ناکات؟ مە بەرخۆدانێکی زۆرم ھەبە. وەختێک ئەو دەلێم ئەمە
 مانای وایە مە پەرەم بە سیستەمێک داوێ و پێوەندیەکی بەتێنم بە سیستەمەو
 پێشانداو، ئەگەر پێچەوانەئە ئەو بووایە، تاقە رۆژێک دەرمان نەدەبرد. ئێنە بە
 شێوئەکی لە پەسەن نەھاوو گریزەرەوی مەروڤێن. خۆشەویستی و رێز لای ئێنە
 جێنە سەر سورمانن.

ی.ک: قۇناخی ئامادەییان لە کوێ خوێند؟

س.پ: لە «نزیب» خوێندم.

ی.ک: ئایا قوتابخانەئەکی ناوخۆیی بوو؟

س.پ: نەخیر، لای خزمەکانم نێشتەجێ بوو بووم. بە گەلێک دژواری گەورەدا
 تێپەر دەبووم. ئەو نەتکەئە کە باسیم بۆ کردن مانای خەباتی لە پێناوی ژياندا
 دەزانی. لەبەر ئەو چاودێری دەکردم و بەتەنگەوێ دەھات وەک بێنی لەلە یە.

ی.ک: ئایا زۆر بەتەنگ خوێندەئەو دەھات؟

س.پ: نەخیر.

ی.ک: تا ئێستاش خوێندن و دەرس گوتنەوێتان زۆر خۆش دەوێ و ماندوویی و
 نەرەحەتی لەپێناوی ئەک ھەر پێ خوێندنی مەروڤە کاتاندا بەلکو بۆ ھەرکەسێک بێتە
 رینگاتان نازانن. بە کورتی. تۆ لەم بابەتەدا مامۆستای گەلە کەتانی. باشە ئەم
 ئارەزووئە لە کوێ دەیت؟

هيندهى قوتابى به كى چالاك بووم، همان كات لاوتكى به مشوور بووم بو تايين و نويزه كانم.

س. پ: هر له لايهنى قوتابخانهوه نا، له لايهنى تايينشموه ههروا بووم. دووعا تايينيه كانم به زورى له بهر بوون. باش له بيرمه تا سوورتهى (٣٣)م له بهر كرد. مادامتيكى باسى تايين ده كهين، بيله با باسى راى مه لاي گوندت سهبارت به كه سايه تى خوم بو بگم.

ي. ك: باشه، تو ده چويته دىي ئه رمه نى بو خويندن، چون ده چويته لاي مه لا؟
س. پ: پينم وابه ئه وه لهو همان سالاندا بوو كه تى ياندا ده چوومه قوتابخانهى سه رته تايى. نويزه كانيشم ده كرد. كهس له دى رىي چوونه لاي مه لاي لى قه دهغه نه ده كردم، چونكه ده چوومه مزگهوت.

ي. ك: باشه، به لام كى پىي ده خويندى؟ دايت؟
س. پ: نه خير، خوم به تىي دووعام له بهر ده كرد، چهند كتىبىكى دووعام له بهر ده ستدا بوون.

ي. ك: تاييا به ئه لف و بىي لاتىنى بوون؟

س. پ: به لى به ئه لف و بىي لاتىنى بوون. ئه و كتىبانه شم ده خويندموه كه پتوهندى يان به داستانكه كانى «عهلى» ي سهردارمانهوه - خواى لى رازى بى - هه بوو. لهوباره يهوه بهر مومر به كم هه به. مه لايه كى عهلى ناو له ديدا هه بوو، له داستانكه كانى «عهلى» ي سهردارماندا به سپور بوو. باوكم شهوانى درىزى زستان ده بهيردم بو ئه وى. منيش ئه و ئارموزوم هه بوو ئامادهى ئه م جوړه كوړ و مه جليسانه بىم. لهوى گويم له داستانكه كانى «غازى به تال» و «عهلى» ي سهردارمان ده گرت. شىوازى كى به تامى له خويندنه وهى ئه م داستاناندا هه بوو و ده ستى ده جوولاند و ده يگوت: «عهلى وا شمشير كهى هه لكيشا و وا وه شاندى و وا دهر گاي خه بهيرى كرده وه و به و شىوه به پردى كى دروست كرد و واش به سهر نه مروودا زال بوو». به م شىوه كار به گره ئه م داستاناندى ده گنر ايهوه.

ي. ك: تاييا له مزگهوت ده بخويندنه وه؟

س. پ: نه خير، شهوانى درىزى زستان له كوړ و مه جليسه كاندا به چهند رۆژيك ده بخويندنه وه. ئه و خويندنه وهان زور كار يان تى ده كردم و خه يالىتىكى «عهلى» ي سهردارمانيان له لا خولقاندم كه له كادى ترى سهر كرده ده چوو.

ي. ك: واته پالهوانيك بوو.

س. پ: بىي گومان پالهوان بوو، غازى به تال و خه ياله كه شى ههروا بوون.

ي. ك: له هه ژارانموه نيزيك و له بهرانبه رى زورداراندا بوو. ئاوا هه ليدمه سىنگين، وانى به؟

س. پ: با بلىين «عهلى» سهردارمان رو به پرووى زوردارى و زورداران كه سىكى ده روو كه روهى ولاتان بوو و شمشير كهى له پىناوى گمندا راده وه شاند. ئه وه

ياريدى نەشونما كىردى ئارمىزومىدا و ئىم ئارمىزوو لەلام دەستى پىي كىرد.

ى.ك: ئايا دايكتان زۆرى بۇ نەمەيتان فىتىرى سۈرەتەكانى قورئان بىيى؟

س.پ: نەخىر، دايكەم ئەۋى نەمزانى، مەن بەۋىستى خۇم دەستىم بەخوئىندىن كىرد. سەبارەت بە بايەخدانىش بە ئاين و قوتابخانە، ئەۋە بە ھاندانى خودى خۇم بوو. چى بۇ خوئىندىن پىۋىست بوو كىردم. ھىندى قوتابىيەكى باش بووم، ھەمان كات مشورى ئاين و نوئىزەكانىم دەخوارد. مەلای دى بەم شىۋەيەى خوارمۈ ھەلىسەنگاند بووم: «عەبدوللا ئەگەر بەم خىرايىيە بىرۆى، دەفرى». مەلای دى ھىشتا ماۋە دەتوانن ئەۋى لىيەرسىن. ئەۋ بوو ھىز و ئارمىزوو تىندا بىنىم و زانى چۇن لەلام دروست دەين.

ى.ك: ئايا مەبەستى ئەۋە بوو دەبىتە فرىشتە؟

س.پ: بىي گومان زۆر، مەبەستى ئەۋەبوو مەن دەبە پىۋاچاكتەك يا فرىشتەيەك. ئەۋە راستگۈيى و ئارمىزو و پىيەندىبون دەردەبىرى. بەم پىيە ھەلىدەسەنگاندىم. لىرەدا گىرنگ ئەۋەيە ھەلىسەنگاندەكانى لەگەل ھى مامۇستاكاندا ھاۋجوت بوون. مەن باسى بىرەۋەريەكانى ئەم دۋايىم ناكەم، بەلكو باسى بىرەۋەريەكانى مىندالىم دەكەم. ئەۋ گۇرپانكارىانەش كە پاشتر پووياندا سەرداۋەكانى لىرەدا بە نەپنى شاردرانەۋە. ۋەك پىشتىر گوتىم گىرنگىرىنىيان بىيەزى لە رادەبەدەر و ئەۋەپىرى ھەزارى كە مىنى مىندالى تىندا دۇيام و لەلایەكى دىكەۋە ئەۋ نانى كە پەيدا دەكرا و ئەۋ ھەۋلەش كە بۆى دەدرا، ھەۋو ئەمانە بەلای مەۋە چەند كىشەيەكى گۈرە بوون.

مىنىش مەترسى دابونەرىتم دەبىنى و نەمدەۋىست بە ئاسانى لە ژىر بارى گرانىدا بىخىكىم. ھىندىكە خەيالىم ھەبوون، بەلام بەدەپىتەنىيان گران بوو بەلكو مەھالىش بوون، لاۋايە ھەر ئەم خەيالىم بوو دەيخستە سەر پىيى نوئىر و قوتابخانە. ئەم نوئىر و قوتابخانەيە ۋايان لىيەكەردم ھەست بەكەم باشترىن رىگان بۇ بەدەپىتەنىيە خەيالىم و بۇ ھەلىگەرەنەۋە لە دابونەرىتەكان و ئەزموون و شارمىزايىيان پىيەبەخشىم. لە ھەۋو ئەۋەشدا دەستەپاچەيىم دەبىنى. گەلىكە دۇۋارى گەۋرەم دەبىنى، بەلام مىلم دانەدەنەۋاند. بەگۈرئى قۇتاتى مىندالىم يەكجىار ناگۇك و پىرخەت بوو.

ى.ك: باشە، ئەۋ كاتە بەپىيى خەيالى ساۋات دەۋىست بچىتە چ قوتابخانەيەك؟

س.پ: دەۋىست بىي ئەملاۋەۋەلا بچمە قوتابخانەى سەربازى. پىش ئەۋەش بە خۇم دەگوت دەپى بچمە زانگۈى (الازھر) تا زانستى ئاينى ۋەربىگرم. ئەۋ خولىيايم ھەبوو. كە ئەۋە بەشىۋەيەكى ئاسايى بەدى نەھات، زانىم ناتوانم بەرەۋ پىش بىرۆم و خەۋنەكانم تەفرۇتوونا بوون، بۆيە دەستىم لىيەلىگىرتىن. دىارە ئارمىزوۋى يەكەم درىژمەدان بوو بە خوئىندىن لە قوتابخانە ئاينىەكاندا. دۋاى ئەۋە كەلكەلى قوتابخانە سەربازىيەكان كەۋتە سەرم.

ى.ك: لىرەدا دەتوانىن بىيىن ئىۋە ھەر لە مىندالىيەۋە خولىيى گۈرپىنى رىزىمتان

هه‌به‌رو ما یا به ئاین یا به ئامرازی سهربازی.

مستهفا که مال هه‌موو شتیکی به‌هۆی ده‌وله‌ته‌وه ده‌کرد،
به‌لام من هه‌موو شتیك به‌هۆی گه‌له‌وه ده‌که‌م

س. پ: بهائی، همه به پرونی ده بینرا. لهم باهه تشدا بیره و مریه کتان بۆ ده گنیرمهوه: هیتشا له قوتا باخانهی سره تایبی: بووم و ئیمه خهریک بۆ دوایینان پتی ده هینا. هاوچی یه کم له گهل خۆمدا هینابوو و له سز دار دانیشتیوین و جاسی نخشهی یه کم کوده تام بۆ ده کرد و پیم ده گوت: «ده تکم به سر کردمی هیزه کانی وشکائی و خۆشم سر کردایه تی هیزی ئاسمانی به ده ستهوه ده گرم و ههردوو به کده گرین بۆ سر کردایه تی کردنی کوده تاکه».

ی.ك.:: ئەمە لە قوناخی سەرەتاییدا بوو؟

س. پ: بټي گومان، له قوناخي سره تاييدا خيالې وام ده كړد. ښمه بيريكې شيتانه بوو، به لام له څارادابوو. من ټيستاكه بيز له ده كهمهوه كه چوڼ ښو شتوازه شتگيرانم له مو تمعنهدا به خيالدا هاتوون يو گورينې رږيم. ناشزانم ښو خيالانم له كوړيوه يو دهاتن. تا ټيستاش ښم پرسياره له خوځ ده كم.

ی.ك: نه وه له چ ساليكدا بوو؟ سالاني شست بوو؟

س. پ: به لئی زور ږی تیده چئ. له وانه یه ثم بیرانه به کاریگری کوده تای ۲۷ ی
نایاری ۱۹۶۰ بووین، چونکه من نهو کوده تایم له بیره.

ی.ك: پتیم وایه نهوه کاریگری هه‌بووه. باشه ئاپۆی برام سه‌رنجی شتیکی دیکه‌ت داوه. با کوردستان ب‌خه‌ینه لاوه، له‌ تورکیا که فه‌رمانبهران له‌ به‌ریوه‌به‌ره که‌یان نابهل ده‌بن به‌ چاوپۆشین له‌وه‌ی که‌(PKK) و ئاپۆیان خووش بو‌ی یان نا، ده‌لێن ده‌توانین چی بکه‌ین، ئایا ب‌چینه‌ لای ئاپۆ دهرده‌ دلی له‌لا بکه‌ین؟ وا ده‌لێن. نه‌وه‌ی مه‌به‌ستمه‌ ئاپۆ و(PKK) بو‌ونه‌ته‌ باب‌ه‌تیکی خێتی مشتومر به‌را‌ده‌یه‌ك چو‌ونه‌ته‌ ئێو باس و خواسی رۆژانه.

س. پ: تا ئىشتا من نالتىم « من شتىكم به گەل داو ». بەلام گەل دىزانتى من شتىكى دەدەمنى. بە ئاسانىش چاۋمروانى ئەو دەكات. ئەوان ھولەدەدەن ھەر لە ئىشتاۋو ئەو شتانه بېيەن كە خەويان پىتو دەبىيىن. ئەو تا دەلەين « ئاپو فلان شت دەدا » و ئەمە پاداشتى ئاپۇيە و ئىتوش لەم مەسلەيە بە ئاگان، چونكە لە رۆژنامە كانىشا رەنگى داۋەتوۋ. ئەو موۋچەيە كە دراۋە بە گوندپارىزان (*) ، موۋچەيە كە ئەندازىار و كەسانى دىكەش ۋەرى ناگرن، ئەوان چەك و پاداشتى زۆريان دەدەننى، لەپال موۋچە و پاداشتى ئەو فەرمانبەراندە كە لە كوردستان كاردەكەن. بەلام كە بارودۆخە كە دەگاتە ئەم رادەيە، ئەم فەرمانبەر ھەلدەستى و بە

(*) دهلەتی تۆرکیا به جاشه کانی باکوری کوردستان دهلیت گوندپاریزان

بەريۆەبەرەگەي دەلەيت سىكالاى خۆم بىمە لاي ئاپۇ؟ ئەمە كارىكى زۆر ئاسايە، چونكى گەل دەيىنى ئەو خالەي گە دەولەت پىنى گەيشتوۋە - واتە خالى بىن چارەسەرى - لە (PKK) و ئاپۇ بەدەر ھىچ ھىزىكى دىكە لەبەردەم ھىزى دەولەتدانىن چارەسەرى بىكەن. ھەموويان ئەمە دەيىنى.

ى.ك: باسى مەسلەيەكى دىكەت بۆ دەكەم. لەئاۋەندى كارى ژنەكەمدا چەند بەريۆەبەرەي گىشتى ھەن، رۆژىكيان دانىشتوۋىن، يەكىتيان گوتى: ۋەك چۆن پەندەكە دەلەيت: «ھەموو رىيەك دەچىتەۋە سەر رۆما»، ئىستاش ھەموو باس و خواسىك بە (PKK) و ئاپۇ كوتايىيان دىت. ئەو كاتە ژنەكەم گوتى ئەۋە چى دەلىنى، ئەگەر ئەتاتورك بەلای تورگانەۋە شتىك بىگەيەنى، ئەۋا ئاپۇش بەلای كوردانەۋە ھەمان شت دەگەيەنى. چى لەبەر ئەم بىر كوردەۋەيە دەلىنى؟

س.پ: ئەم قەيە مەمەد غەلى بىر گوتوۋەيتى.

ى.ك: ئەمە خۆم رىكەم نەخستوۋە، ژنەكەم گوتوۋەيتى.

س.پ: ۋەزى ئىستام كەمىك جىاۋازە. مەن لەۋانەم كە باش لە مستەفا كەمال خالى بوۋن. ئەۋ دەسلەتەي كە ھەمە و ئەۋ قۇناخە سىاسىيەش كە پىيدا رەت دەيم ھىزى شىكردەۋەي سەرگردايە تىم پى دەبەخىش. جا كاتىك تىدە كۈش لەزىيانى مستەفا كەمال خالى بىم، دەتوانم ھەلسەنگاندنىكى باش بىكەم و بزانم مستەفا كەمال سەبارەت بە ئىشتىمانىك كە تىي گەيشتوۋم چى دەگەيەنى. ئاشلىم لە ھىندىك خالدا ھىچ لىك چوۋنىك لە نىۋان شىۋازى ھەردوۋ كەماندا نىيە.

ى.ك: بۆ نمۇتە، بە راشكارى دەلىم مەن دەتېنىم لەۋ زىياتر باۋەرت ھەيە.

س.پ: مستەفا كەمال ھەموو شتىكى بەھۋى دەولەتەۋە دەكرد، بەلام مەن ھەموو شتىك بەھۋى گەلەۋە دەكەم. لەم خالەدا جىاۋازىيەكى گەۋرە لەنىۋانماندا ھەيە. خۆ مستەفا كەمال ھەموو ھىزى خۆي لە دەسلەتەي دەولەت و بەريۆەبەردىنى كاروبارە كانيەۋە ۋەردەگرت. ھەرچى مەن تەۋاۋ پىنچەۋانەي ئەۋەم، پىشت بەگەلىنىكى ھەزارى كەم رىكخراۋەۋە دەبەستەم و ھەۋلەدەم لە رىنگاي ئەۋەۋە ھەموو شتىك بەدى بىنىم. ئەم گەلەش خالى حازر پى دەنىتە نىۋ دۇخىكى دژ بە دەولەت و پىشت ئەستور بە تۋاناي خۆي ئامراز و ھىزى ھەن. بەلام مستەفا كەمال لەۋ دەولەتەدا نوقم بوۋ بوۋ كە ھەموو شتىكى بۆ كورد و كۆيى ويست لەۋيى دانا و دەولەتى پەرسەت، سەرەنجام ئەۋ دەولەتەي ۋا مستەفا كەمال دايمەزاند، بوۋ بە دەولەتتىكى پىنەندەكراۋ. ماناي ۋايە تۆ ئەگەر دەولەت بىەرستى و بىيە كاپرايەكى سەرپەرگى دەولەت، ئەۋە ھىچ سەرواستىكى لەگەل سەربەخۋىيدا نىيە، تەنەت رەنگە دژى ئەۋەش پى. پىۋاي يەكجار سەرپەرگى دەولەت ھەموو شتىك لە دەولەتدا دەيىنەتەۋە، واتە دەيى بە دەرگەۋان و ئەمەش دەكىشەتەۋە بۆ پىنەندە بوۋن و نمۇنە ئەمەش دەولەتى توركيايە. ماناي ۋايە بەر لە ھەموو شتىك گەل لە روۋى مەعنەۋى و زەينىيەۋە لەسەر سەربەخۋىي راپەيىنى و بىكەيە گەلىكى جەنگاۋەر و خەباتگىتەر. بەم مانايە گەلەكەمان لە روۋى ئايدۆلۇزى و مەعنەۋىيەۋە لە گەلى

تورکی تیپه راندووه و بووه به گملینکی جهنگاومر. ئیمه ئیستا که ئهم خاله تاوتوی ده که بین و هموله کانمان له م ریگایه دا چر ده که پینهوه. ههروها لای به های شور شگری و به های معنوی هه لو یسته ده که بین و به کردووه به جی یان دههینین. ی.ک. مستهفا که مال که نوینم رایه تی «دهولت» ده کات له سر ریگخستینکی حازر به دهست دانیشتووه.

س.پ. بئ نه ملاوئه ولا وهایه، چونکه مستهفا که مال شهر ی رزگاری به سوپا و حوکمدارانی ویلا به ته کانهوه دهست پی کرد. به لام من قهزار بووم. ی.ک. ئیوه له سفرهوه دهستان پی کرد.

س.پ. نه خیر، وه گوتم قهزار بووم، چونکه خالی سه رتا له خوار سفریشهویه. که دهستم بهم کاره کرد، نه یه گولله و نه هه فالتیکشم هه بوو. بهنگه باش بوو پی که خالی سه رتا بهم شیویه پی. نه گهر له گهله مستهفا که مالدا بهراوردیان بهکین دههینین پشتی به دهولت بهستووه و نیشتمانپهرومیه که شی زور پشتی به دهولت بهستووه. له کاتیکدا لای من وا کهوتووه تهوه: من به گهله پشت نهستووم و هیز و هه به بهم له گهلهوه ههله دههینجم. پیویسته باش نهوه بهراورد بکریت.

ی.ک. باشه، به لام نیشتمانپهرومیه مستهفا که مال چون دههینین؟ قسه یه که هه به زمانه (مستهفا که مال) هوه کراوه دهلئت: «کورد به تورکی له دایک بووه».

س.پ. بهلئ تن دهگم، بهنگه گهوره بوونی وهک ورده بوورژوا بهک خستیتیه خانیه ئهم بارودوخهوه. نهوه بوو سالی ۱۹۱۷ و هختیک له دیار به کر و سیلوان بوو، جلی کوردی له بهر ده کرد و له کچانی کورد نیزیک ده بووه. به سه رها تینکی ئهو هه به له سر خواستنی کچی پیاو ماقوولنیک. لیرهوه ئهم دۆخه ی خوارهوه به ئه نجام دههینین: ئهو کاته مه ترسی ئهوه له گوریندا بوو سه رتاسه ری تورکیا دوو چاری داگیر کردن پی. نه گهر هه موو تورکیا له دهست بهجوو بایه، مستهفا که مال ده بووه مهلیک یا مولکدارینکی کورد. تا ئیستاش چهند وینه یه کی ئهو لهوی هه ن دهستی چهند مه لایهک و سه رۆک خیلینکیان تیدا ماچ ده کات. لهوی چهندهما کۆبوونهوه و کۆنگه ری له سیواس و ئه رزیرۆم سازدا. سه رباری ئهو نام و بانگه واز و راگه یاندنانه ی که ئاراسته ی پشه وایان و پیاو ماقوولانی کوردی کردن و تیپاندا دهلئت: «با ئیمه ی کورد و تورک پیکه وه دژی دوژمنی ها، بهش بهکوهینه خو».

راگه یاندنی گشتی «ئهماسیا» ش هه به.

گه رنگه نهوه به مستهفا که مال ئهم نه ریته میژوو پیه و ئهم ئارمه زووه ی هه به بۆ رزگار کردنی راستی تورک و ریبه ری کردن و رینوینی کردنی. ئهمهش نه ریتینکی به کچار تر سناکه. جارینکی دیکهش بۆ کوردستان گهراوه تهوه و سوور بووه له سر هاو په یمانه تی کردن لهوی. له وهدا لهو سولتان سه لجووقه ده چی که سوور بوو له سر گه یشتنه ده رگا کانی به غدا و، له سولتان سه لیم باو زیش ده چی که ویستی بگاته ناوه راستی نه نادۆل و گه له که ی تیندا جینششین بکات. ئهمهش به لگه ی

دهستبه‌ستیه‌یی و سرنه‌کوتنه و لایه‌نینکی گرنگیشه. ثم نهریته سنی که‌رهت له
مینژووی تورکدا دوو پات ده‌بیتوه و نیوانی هر دوو که‌ره‌تیکیش نیزیکه‌ی
(۵۰۰) ساله. له هر سنی که‌ره‌ته‌کاندا پشت به کورد ده‌بستن و بهو رینگکوتن و
په‌پمانانه‌ی که له‌گه‌ل پیتشه‌وایانی کورددا مؤریان ده‌کن ده‌گنه رینگا چاره‌یکه‌ی بۆ
کیتشه‌کانیان و کردنه‌ووی گری کویره‌کانیان تا مه‌ترسیه‌که‌یان له‌سر لاده‌چی و به
پشت ئه‌ستور بوون به کورد رینگایه‌یک بۆ دهرچوون له‌مه‌ینه‌تی‌یان ده‌دۆزنه‌وه. له
سهرده‌می مسته‌فا‌که‌مالدا ئه‌مه روویدا. هه‌موو به‌لگه‌نامه‌کان هه‌ن و له‌بهر ده‌ستدان
و ئه‌مه مه‌سه‌له‌یه‌کی ئاشکرایه و نکوولی لێ‌ناکریت.

ی. ک. ده‌مه‌وتی باسی ئه‌مه لایه‌نه‌ش بکه‌م: مسته‌فا‌که‌مال هه‌میشه‌ پیری له
دامه‌زراندنی پینومندی له‌گه‌ل کچانی پیاوماقولا‌ن و ده‌وله‌مندان و چینی بالا‌دا
ده‌کرده‌وه.

س. پ. به‌لێ، ئه‌و لایه‌نه‌ هر به‌ ناته‌واوی مایه‌وه، بۆیه‌ پیرم کرده‌وه. ئه‌و وا
ته‌ماشای ده‌وله‌تی ده‌کرد وڵک بلیتی هه‌موو شتی‌که. له‌بهر ئه‌مه‌ بایه‌خی به‌و چینه‌انه
ده‌دا که ده‌وله‌ت پشتی پێ‌ده‌بستن و هینزی خۆی لێ‌هه‌لده‌هینجان و پینومندیه‌کانی
له‌و چینه‌انه‌دا چڕ ده‌کرده‌وه. خۆ نیشتمانپه‌روهریه‌که‌ی نیشتمانپه‌روهری چینه‌انه
بالا‌ده‌سته‌کان بوو له‌ دهرجه‌که‌کان و کۆمپه‌رادۆره‌کان. واته‌ نیشتمانپه‌روهریه‌که‌ی
نیشتمانپه‌روهری گه‌ل نه‌بوو. به‌لام ئه‌گه‌ر بلیتی چۆن به‌ ئاسانی به‌ بارودۆخینکی وا
گه‌بشت، راستیه‌که‌ی ده‌وله‌ت له‌ قوتابخانه‌ی سهر‌تایه‌وه - ئه‌و قوتابخانه‌ش که له
سلانیک بوون هی ده‌وله‌ت بوون - تا ده‌گات به‌ کۆلیژێ سهر‌بازی جه‌نگ خسته‌یه
ژێر بالی خۆی. ئه‌و له‌ هه‌موو شتی‌که‌دا قه‌رزاری ده‌وله‌ت بوو. مینیش ئاره‌زووم بوو
به‌جه‌ کۆلیژێ سهر‌بازی. له‌واته‌یه‌ له‌م خاله‌دا لێ‌ک به‌چین. به‌لام من ئه‌و دهرقه‌تم بۆ
نه‌ره‌خسا، چونکه‌ ئه‌و خولیا کوردیانه‌ی که له‌ زوویه‌که‌وه ده‌ستیان پێ‌کرد له‌لام
تێ‌یانگه‌یاندم هیچ ئومیدی‌کم له‌ چوونه‌ نیو سووپادا نی‌یه. جا له‌بهر ئه‌مه‌ش که
گه‌لی کورد بێ‌هینز بوو، ئه‌وه‌ وڵک که‌سێ‌ک زۆر ئاره‌سته‌تی کردبووم. له‌م روومه‌وه
میلله‌تی کورد کۆسپه‌یکێ گه‌وره‌ بوو له‌بهرده‌مدا و پێ‌ی نه‌ده‌دام پیتش بکه‌وم،
چونکه‌ به‌و پێ‌یه‌ دادگایی‌یان ده‌کردم، هه‌ر له‌یه‌که‌م هه‌نگاوی گه‌وره‌بوونه‌وه ئه‌م
هه‌ست و دله‌راو که‌به‌م هه‌بوو، واته‌ خولیای سهر‌که‌وتنم له‌لا هه‌یه. به‌لام مه‌سه‌له‌ی
کورد ته‌گه‌ری تێ‌ده‌خست. سه‌باره‌ت به‌ چوونه‌ کۆلیژێ سهر‌بازی، کورد بوونم
کۆسپی بنچینه‌یی بوو. من ئه‌وه‌شم زانی و به‌رمه‌نگاری بوومه‌وه. که‌ هه‌ولیشدا،
سه‌یرم کرد دهرگا‌کنم له‌ روودا داخه‌راون. ئه‌وسا زانییم دووبه‌ره‌کی نیوان گه‌لان و
چینه‌کان شتی‌کی حاشاهه‌لنه‌گه‌ر. ئه‌گه‌ر سه‌رتج به‌دێن ئه‌مه‌ کیتشه‌یه‌کی گرنگه. هه‌ر
له‌ منداڵی‌یه‌وه خولیای سهر‌که‌وتن له‌ دروست بووندا هه‌یه و خه‌یاڵ ده‌ورینکی
گرنگ ده‌بینی. کورد بوونم ته‌گه‌ری خسته‌ نیو هه‌موو ئه‌وانه‌ وای لێ‌کردم له
ته‌مه‌نینکی که‌مه‌وه بیه‌ که‌سێ‌کی ته‌وه‌ویی و بۆ مه‌سه‌له‌ی ته‌ت‌وایه‌تی بژیم. ئه‌مه‌ش
کارینکی گه‌وره‌ی کرده‌ سهر‌ که‌سایه‌تیم، هیچ نه‌بی وڵک کاریگه‌ری نایین.

ی.ك: لەلایەکی دیکەوه، مستەفاکەمال نا پێش شۆرشى شىخسەعید بە شۆجەیهکی شىلگىرانە هەستى نەتەوهیی تورکی نەبوو. کە لەوێ ئیشی کرد ئەمجا ئەم هەستانە لەلای دەستیان پێ کرد.

س.پ: لەوانەیه وابێ، بەلام من ویستم بەراورد لەنێوان گەورەبوونی مستەفا کەمال و هێ خۆمدا بکەم و خالەکانی لێكچوون دەرێخەم.

ی.ك: ئەو قسەیتان: «ئەو بە دەولەت دەستى پێ کرد... منیش بە گەل دەستم پێ کرد» قسەیهکی شایەنى بایەخ پێدانه.

س.پ: بێ ئەملاوئەولا وەمەیه.

لە منداڵیدا ئەنانهت کاتیکیش کە ململانێم لە گەل ماردادا دەکرد، پلانی باشم بۆ ئەوه دادەرشت.

ی.ك: خانی دووهمیش کە تۆمارم کرد قسەکتانە «لەبەر ئەوهی رینگایەکی دیکەم بۆ رزگارکردنی گەلی کوردستان و سەرخستنی نەدۆزییەوه، بۆیه روومکردە سۆشالیزم».

س.پ: ئەو سەرداوه سۆشالیستیانەتان بۆ روون دەکەمەوه کە لە منداڵیدا لێره و لەوێ کۆمکردنەوه. دەبوو خۆتان لە گێڕانەوهی قسەکانمدا دەریان بهێنن. من بە تەبیەت شەیدای گەلە کۆمەکردنم، بە تایبەتی گەلە کۆمەیی بێسرموت. کاتیك لەنێو تاقمى منداڵاندا نەبوومایە، هەستم بەو مەزى دەکرد. هەمیشە بیرم لەوه دەکردەوه چۆن منداڵان لە نێو چوار دیواری بۆگەندا بهێننە دهری. گەورەترین ئارەزووی پۆزانەم ئەو بوو منداڵێك لە گەل خۆمدا بێم و روو بکەینه چیا بە بیانووی مار کوشتن یا چۆلە کە گرتن یان گەیشتنە هێلانەى هەلۆ، بە تایبەتی کە من دلەبەندی هێلانەى هەلۆ بووم. ململانێ کردن لە گەل ماردادا بەلای منەوه مایە سەرسامی بوو و لەوهدا بەئاواینگ بووم. هەر ماریان بەدیبايه، بانگیان دەکردم.

ی.ك: چ جۆره ماریك؟ رەش مار؟

س.پ: نەخێر، هەموو جۆره ماریك هەبوون. ئەنانهت لە منداڵیشمدا کە ململانێی مارم دەکرد، باش پلانم بۆ دادەنا.

ی.ك: ئەمە مانای وایە تۆ هەتا لەو کاتەیشدا فێر بووی چۆن ململانێی دۆژمنی خراپ و ناپاک بکە.

س.پ: بەئێ، مار ناپاک و فێلاوییه.

ی.ك: دوايي دێینهوه سەر ئەوه. بەلام من دەمەوی باسی بەراوردێك بکەم، ئەویش ئەوهیه من کاتیك بەراوردم لە نێوان مستەفاکەمال و عەبدوللا ئۆجەلاندا دەکرد، دەمەیین لە مستەفاکەمال و گەلێك سەرکردەى دیکە بەجەرگرتن.

س.پ: هەلە نیت؟

ی.ك: نهخیر، نموونه كانیښم نه مانهن: كه له لاندن پووم و نهو نامه یه خویندوه
كه به بونهی «نوروز» مو نارديووتان، ښه له قورسترين كاتدا به بتيگانان ده لښ
«PKK ماركسي لينيني» به». له هه موو گفتوگويه كيشتاندا ياسي سوشاليزم
ده كهن، سرباري هه بونى چيندهما خپل له واقعي كورده واريده، هه روهما
هه لويستان له سوره بندي كونه رانيي به نديخاناندا، بويه من هم هه لويستانه تان
زور به به جهرگانه ده بښم.

س.پ: نهخیر، من ناليم نازام يا دووډل، ترستوكم يان نا، نهوي راستي يې من
سروښتيكي به كچار به كابرووم و ښستاش وام، به لام نه به به جهرگي به كي
بې نه نندازهي تڼدايه و تا حالي حازر لښي تن نه گه ښتووم. مروښتيك وينا ناكه
همان كات ترس و به جهرگيشي هه بې. لای من هم دوانه هه و ټيكه پريون. ياسي
مسلانيني مندالي خوم له گه ل ماردا بو كردن. من له بهر نهوي زور له مار
ده ترسام، زوريش مسلمانينم ده كړد. زور له خپزانه كم ده ترسام و زوريش
كيشمه كيشم له گه لدا ده كړد. واته من مروښتيك به ترس و گومانتيكي قووله
ده ږيم. هم بارودوخه له گه ل ښايښ و ترس له خوا و دوزه خدا دووپات ده بښتوه.
سرباري ترس له خوا، به زاتيكي گه وريوه پو ده كمه ماترياليزمي ميژويي و
دياله كتيك. نه مېش به كچار ټيكه پريوه و هښتاكه وهام.

نموونهش منداليمه. وهښتيك بهو عه قليه ته وه بيرم له كوده تا ده كرده وه و هه مان
كات پووم ده كرده ريځخستني ساده ټپو مندلان. جا له بهر نهوي مروښتيك نازاني
ثاوه ده ږي يان پټومندي واي له گه ل دنيا دا بو پيدا ده بښي كه بهم شپوه به خه يالدا
نايښت، بويه ده ياننگوت: «هم كوره ريځگای خوي ون كرده وه». به لام هم كاره
دواتر كه لكی پټي به خښيم.

من پټه ستي گوراني گه لي كوردم كه له گوراني من ده چي له مندا ليدا.

ی.ك: ښايه ښارامي ده خوي؟
س.پ: خه لای من وه ږيفه يه. هه موو شتيك له ږيانمدا و لك وه ږيفه به سهرمدا
نه پټندراون. گوزمرانيش به لای مېوه وه كو وه ږيفه وايه.

ی.ك: ښه ږيان تان خوش ده وي، واتي به؟
س.پ: من ښستا له تمه نې (۴۴) سالي مدام، به لام هښتاكه به سهرگرمي
مندالتيكي تمه ن حوت يا ده سالانه وه ده ږيم.
ی.ك: زور جواوه.

س. پ: منیش بئى ئەملاوئەملا وەھام. ئومىد و سەرگەرمى ئو تەمەنە ھىزى ئەزۇمن.

ی. ك: ئەمە ئەو دەگەمنى تۆ ھەستونەستى مىندالانت ھەيە. ئەمەش ھەستىكى زۆر جوانە.

س. پ: مەن قىيوللى ناكەم بە شىنەيەكى دىكە گەورە بىم. بۇتان ھەيە چۇنتان دەۋى و ھەلىسەنگىتىن. مەن بەدەرتىزايى رۇزگار شەر دەگەم. ديارە ئەو گەلىك ھۇ ھەن. تەمەن گەورەيى لە تىگەيشتى مىندا رەتكراۋەيە. لەلەيەكى دىكەۋە گەلىك ھەيە ھىشتا لە قۇناخى مىنداليدايە. گەورەيىم توندوتۇن گىزىدراۋى گەورەيى ئەم گەلەيە. ھەزدەگەم بلىم سەبارەت بەم بابەتە سەرسەختى بەكى گەم وىنەم ھەيە. كە لام لە كىشەي كورد و پىنۇندى بە سۇشاليزمەۋە كىردەۋە، گوتىم: «دەبى ئەو دوو كىشەيە لە گەلىدا بىزىنەۋە و توۋشى بەزىن نەبى. بەلكو دەبى لە گەلىدا پەرەبىستىن». مەن لەم مەسلەيەدا زۆر سەرسەختىم. كورد لە گەلىدا گەورە دەبى.

ی. ك: ئەو چەندە جوانە، منیش لە كىتەبە گەلىدا نووسىۋە: «ھەلگەرانەۋى كورد بە مىرىك دەستى پىن كىرد ناۋى بەدرخان بوو و پاشتر چوۋە زىر فەرمانى مىندالىكى ھەزارى كورد و ئىستاش بە رىبەرى زەحمەتكىشانى كورد رىدەكات و گەورە دەبى».

س. پ: كورد بوۋى مەن لەمى بەدرخانەكان يىا بارزانىەكان ناچى و جىياۋازىيەكى گەورەش ھەيە. لە راستىدا ئەۋى مەن كاتىك سەرى ھەلىدا كە كوردبوۋن دۋايى پىن ھات. ئەمەش خالىكى زۆر گىرگە. سەبارەت بە مەن ھەلمومەرجى ئىنو خىزانم نىشانەي ئەۋە بوو كە كوردبوۋن كۇتايى پىن ھاتوۋە. مەن ئەم كۇتايى پىن ھاتنە دەبىم. لەۋ خالەۋە، واتە خالى كۇتايى پىن ھاتنى گەلى كورد، دەست پىن دەگەم. ئەمەش راستىيەكى رۇشەن.

مەن بە يەككى ئەۋ «كىرمانچ» نە دادىمىزىم كە «ماركىت» نووسەرى ھۆلەندى باسى كىردوۋن و گەيشتوۋەتە خالىكى راستەقىنە و بوۋن، ۋەختىك لە بارەي «كىرمانچ» ۋە گوتوۋىەتى: كىرمانچ ئەۋ كوردانەن كە پىنۇندى ھۇزايەتىيان لە بەرىكەلەۋەشاۋە ۋە ھەمان كات ھۇيەكانى بەھىزى خۇيانيان لە دەست داۋە. باۋمىر وايە دەتۋانەن بلىن ئەۋى و ئەم قەيە مەبەستىيە ئەۋ كوردانەن كە لە پىنۇندى خىلەكى قوتار بوۋن و پرويانكىردوۋەتە قۇناخى ھەلەدان و زۆرەيان دىنشىنى ھەزەرن تەنەت لە ئاستى خىزانىشدا. بەم پىنە كورد بوۋى مەن پىشت بەم جۆرە پىنەسەنە دەبەستى.

ی. ك: ئەمە ماناي وايە ئىۋە كورد و نەتەۋايەتى و گەۋەرى زەحمەتكىشتان بەدەستەۋەگرت و لەۋ خالەۋە كە تىپىدا ۋەستابوۋ بەرىتان خست.

س. پ: بە كورتى كىشەي مەن كىشەي ئەۋ كەرتە بوو كە باسەم كىرد و، لە كورد بوۋى نە بەدرخانەكان و بارزانىەكان و نە ھى تالەبانى ناچى. واتە كورد بوۋى خەلگەنى خۇدامالىۋن لە پىنۇندى خىلەكى.

ی. ك: واتە كورد بوۋى بىرۋىكراتىيە كوردەكان نىيە كە پاشماۋى

عوسمانى يەكەنە.

س.پ: بىن گومان نا. من ھەر لەسەرەتاوہ لەگەلەياندا ناکۆکم. پىنويستە جۆرى کورد بوونى من باش تىيگەن. من ئەم کوردبوونە پىنگدەخەم و دەيخەمە پىنشى پىشەوہ. پىن وایە دەبىن بە شىوہە کى باشتر گەشە بەم شىکردنەوہ بەدەين. ی.ك: ديارە پىنويستە زۆر بىر لەو قسانەى تۆ بکرىتەوہ.

س.پ: تىپروانىنى ئەم نووسەرە ھۆلەندىە لە جىنى خۆيدايە. ئەو بوو باسى ھەولى بەرخۆدانى کرد لە ناوچەى «بۆتان» دا سالى ۱۹۷۵ و لەم بارەيەوہ گوئى: «رەنگە ئەوانە لە پاشەرۆژدا بىنە بلىسە». بە کردەموش ئەوہ لە بۆتان بەدى ھات و ئىسە بەگەم بلىسەمان تىندا ھەلگىرساند.

ی.ك: پاشان بوو بە زانای ئەنشرۆپۆلۇجيا.

س.پ: مەسلەگەمان بىرىتىيە لە چەشنىكى تازە و پىنەندى بە ئاغا و شىخ و ئەو تۆيژانەوہ نىيە کە گرێدراوى دەرلەتن. لە کاتىکدا ئەو کەرەتى کە لىوہى کەوتوومەوہ دەرۆيە کى بۆ من دۆزىيەوہ. دەمەوى بلىنم: لە راستىدا کرمانج بىن ھىزترىن کەرەتن و لە ھەموو کوردنک زياتر قابىلى لىکەلەوہشاندن و بە ئاغا و شىخ و دەرلەتەوہ نەبەستراوتەوہ. کرمانج کەرەتیکە لە زەلکاودايە و دووچارى گەلێک دزوارى دەبى. ھەرچى گونە و خىزانەگەشەن لە بەشەکانى دىکەى ئەم کەرەتە زياتر لىکەلەوہشەن و لە لىوہى بىرەوہدان. بەگەشتى من سەر بەو کۆمەلە خەيلە کى ھەلەوہشاوہىم کە ھاوى خەيلى «بەرازی» يە. بەرازیەکان لە ناوچەکانى «سروج و بوز ئوقە و دەرۆيەرياندا» دەرزين. ئەوانە لە قوناخىکدا خەسلەتى خەيلە کى خۆيان بە تەواوى لە دەست دەدەن. ئىشەش لەو پەرى ئەوانەوہين. واتە ئىسە لەوان پشتر دوايەراوين. ھەتا ھۆزەگەشەمان بىلاوہى لى کرد و ھەر باوکەسى لى ماوہتەوہ. بىن دەسلەلتى باوکەم لەم دۆخەوہ سەرچاوہ دەگرى. تەنانت خەزمەکانىشى بايەخى پىنادەن و ترخى بۆ دانانين. تووشى ئازار بوو بەدەستيانەوہ. واتە لە ھالى نەبوواندایە و براوہتەوہ. کوردبوون لەم خالەدا کۆتايى پى ديت.

من لەم خالەوہ دەست پى دەگەم کە کوردبوونى تىندا دەبىریتەوہ. ھەوليش دەدەم لەم بىن ھىزى و بىن کەلکى يەوہ رابوہستم و بژييسەوہ. لەبەر ئەم ھۆيە ھەردەم ئەمە بۆ ھەفلا ئەم دوو پەت دەگەمەوہ: «ئىوہ مانای ھىز و مانای بىن ھىزى نازان». ئەم قەسەيە دەگەم چونکە وەزعى ھەموويان زۆر لە ھى من جىياوازترە و زۆر پەريان بەغاز و ئارامى و بىن ناکۆکى دەرزيان و لە ژيانيان دلىيا بوون. لە کاتىکدا من تەواو پىچەوانەى ئەوہ بووم.

ی.ك: ئاپۆى براى ئايا غەريزى خۆپاراستنتان ھەيە؟ ئايا ئەو غەريزەيەتان لەلا بەرزە؟ ئايا چەمکى واتان لەلا گەلە بووہ؟

س.پ: من وای دەبىنم خۆپاراستن لە ھوشيارى و ھەولەدانايە.

ی.ك: بۆ نمونە، دەرچوونى ناخاقلان لە نىشتەمان رووداوىکى گەورە بوو، وانى يە؟

س. پ: په پښتو به نو لای نیشتمان بریاریکه بوو یو قونانیکي کورت خایه. قونانخی بریاردانش لای من پشت به هست و پښېښی و خافلگیری دههستی، بهلام له نهخسه دانانیکي گشتیش خالی نی. به. نهخسه دانانی گشتی کوسپی بهردم بریاردانی کت و پرانی. به. بویه وای دهیتم پیویسته هم بابته شی بکنمو.

نه گهر مندال له خه یاله کانی خیانه ت نه کات، که گه وره بوو خراب نابنی.

ی. ک: ده بیته ټاویڼی مندالیتان.

س. پ: راسته.

ی. ک: یو زور کمس شایسته ی بایه خ پیڼدانه. گومانم لهوه نی به سهاره ت به بریاریش هروا ده بی.

س. پ: پښم وایه هم پروونکردنوه به ی خواروه له جنی خویدایه: «نه گهر مندال ناپاکي له خه یاله کانی نه کات، له گه وره پیدا خراب نابنی». واته نه گهر مندالیکزانی چون ریزی خه یاله کانی ده گرتی، لهوا ده بیته باشتیرین مرقوف. نه گهر مندالیکیش له قونانخی مندالیدا به ره لهستی خه ونه کانی نه کات، لهوا به ریکای ناشتی و هه قدا دهروات. من مندالیکم له تمعنی (۴۴) سالدایم. که تمه ده لیم، مه بهستم نهوه به من گه وره بووم و ریزی خه یال و ټومیده کانم ده گرم و خیانه تیان لی ناکم.

ی. ک: هیشتا لایه نگری بی دهسه لاتن.

س. پ: هر نهوه نا، هست و نهستیکی وام نی به هست بکهم گه وره بووم و بوومه ته لاو و ده بی ژن بهیتم و ټیکه لی مندالان بېم و بېمه باوک. لیم مه گره من مه بهستم نهوه نی. به. رهنکه بېمه باوک و بهمه غهر پرایت له لا په یدا بی. بهلام من ته نکه تاو ده بېم. هرومه تیکاشم وایه باوکان لیم نه گرن، چونکه من هیشتا مندالیکي (۴۴) سالانم. جا وک چون له مندالیدا برادرایه تیم ده کرد و هستم به سر گهر می ده کرد، لیستاش وام. شوینیک له بیزکردنوه و ژیانمدا نی به که مرقوفی به شیوه به کی ساخته تیدا بکریت به می بیان نیر و له ژیان شخسیدا بواری نهوه نادهم. به باومری من ژنخوازی شتیکی خراب نی به، بهلام چونیه تی گه شه کردنی هم ژن و ژنخوازی به دهره ټیکه یو شعر من پیکده هیښی. لهوه رینگایه ش که ده چیتوه سر هم بابته پیویستی به شعر و کوششیکي زور و گرنگ هم به. نه گهر ژن بابته یاس بی، لهوا ناتوانین به دهر له ژیان و مری بگرین. ووشی «ژن» یش له کوردیدا ژین ده گه به نی، هه مان کات شافره تیش ده گه به نی. تمه هه لسانگاندنیکي باشه، بهلام به چ باریکدا وهرچه رخا؟ ژیان لای نیمه

ژمهری کوشنده و درک و برین و کونراوی و ویرانه و، سهرچاوی نهو په تايه به که هممو کهم شهره فیک ده بنه هوی بلا و بوونه ووی. ثاقره تیش گه وره ترین هاندره به نهو یا بهم شینویه به کار ده میریت. هممو ثامانجم نهویه نهو ژيانه به شینویه که بگورم گوزمرانی تیدا هه بن.

ی.ک: به لام مروق ده توانی بیی به باوک، وانی به؟
س.پ: نهو یان کیش نهیه، به لام ناتوانم خیانت له مندا لیم بکهم.
ی.ک: نایا مندا لیت خوش دهوی؟

س.پ: خوشه ویستی مندا ل بخره لاره، من خوم هیشتا مندا لم و گه وره نیم. نایا نهو م لئ ده پرسیریت. وای ده بیستم که گه وره کان وا خو دمرده خن بچو که کانیا ن خوش دهوی، سوو کایه تی به رانبر به خودی بچو که کان ده گن، چونکه نهو وای ده کات پینده چنی وک بلینی زور گه وره بوو بی و له مندا ل خوش ویستندا به چهرگی به کی له راده به دمر پیشان ده دات. دنیا ی مندا لان به بی گومان دنیا یه کی زور جوانه، نازادی و دوستایه تیشی تیدا هه ن و زور داری به کی بی نه ندازش له نارادانی به.

ی.ک: باشه، نایا هه فالانی پارتیشتان هه ست بهو ده که ن؟
س.پ: ها نهو هتا دنیا ی مندا لیم و دنیا ی دوستایه تیمم بو گواستنه و.
ی.ک: جاری پیشو و گه لیک خه فتم بو شهید بوونی «حه مزه» خوارد. که ده مبینین له پنا یه کتره وهن، حه مزه هه ستی به ئوقره گرتنیکی زور ده کرد. توش له پنا یدا هه ست به ئوقره بوون ده کرد.

س.پ: بو من هاوړی مندا لی بوو. له م باسه دا ده مه وی تم راستی به ی خواره ووتان بو رابگو ازم: حه مزه - مه به ستم «حه سن بیندا ل» - به نه مری له یاد موریماندا ده میتیته وه. حه سن بیندا ل مندا لی خیزانیکی گوند بوو که دوستی خیزانه که مان نه بوو. کیشمه کیش و دژایه تی به کی زور له نیاوان هه ردوو خیزاندا هه بوو. به پیتی نه ریت و له باتی نهو ی بیسه برادره ی حه سن بیندا ل، ده بوو دوژمنایه تی و ململانیی له ته کدا بکهم. من هیشتا نهو م له بیره وک بلینی نه مری به. هاو ته من بووین، پالینوراو بوو بیته هاوړیم. گه وره ترین کیشش که نهو سا به ره و رووم ده بووه نهو بوو که به حه مزه گه یشتم، کیشمه کیش یا برادره ی تی له گه لدا بکهم؟ پیم وایه حه و سالان بووین. نه مش کیشی سهره کی هه ردوو که مان بوو، برادره ی تی بکه یی؟ نه گهر نهو بکهم، واته روو به رووی خیزان راوه ستاو و ږهنگ له مال دهرم بکه ن. هه مان بارودوخ خیزانه که ی نهو ده گریته وه. به لام من به ربه ره کانینی هممو شتیکم کرد و یه که م ریکه خراوی نه نیم له گه ن «حه سن بیندا ل» دا دامه زراند.

ی.ک: ناوا؟

س.پ: بی گومان، نهو یه که م پتو هندی نه نیم بوو له گه لیدا. واته پتو هندی به کی نایا سایی و یه که م ریکه خسنی سیاسی له دیدا، چونکه نهو دژي حو کمداره

رەسمىيەكانى گۆند بوو و ئەمە رېڭخستىڭكى نەينى دژ بهوان بوو. نەنگم كە ئەمەى بىست پەلامارى دام، چونكە ئەو رېڭخستىڭكى نەينى دژ بە سىستەمى خىزان بوو. لەو رۆژەو بەرادرەيتى خۆمانمان ھەلگرت و ھىنامانە نىرە. گرنڭ ئەو بوو لە يەكەم چەمكى يەكيتى يەو دژ بە ناكۆكيەكانى گۆند سەرچاوى گرت. ئەم يەكيتى بە دواتر بۆ يەكيتى گەل بە كېشم دەكات. تۆيەك كە ھىشنا مندالتيكى ھەوت سالانى و چارەسەرى ناكۆكيەكانى نىو گەل دەكەى لە ديدا، ئەو كارتيكى ئاسان نى يە و پىچەوانەى سىستەمى بىنچىنەبى خىزانە، بە تايبەتى ئەگەر پىنداگرى، ئەو دەكيتىتەو بۆ يەكيتى گەل. ئەو بە قەناعەتى خۆم ئامرازتيكى گرنڭ بوو بۆ تىڭكۆشان و ھەتاسەر پىنبەندى بووم. ئەویش ھەروا مايەو و ھەلوپتەكەى لەبەرچاوغرت. بەم پىيە پىنومندى نىوانمان پىر بەھا بوو. پاشان ئەم پىرنسىپەم بەسەر گەلدا جىيەجىيە کرد. دەتوانم بلىم من يەكيتى خوازتيكى گەورەم و يەكيتى خوازىەكەشم بەم شىوہە دەستى پىي کرد.

چوونە پال گەريالا لە لايەنى ئافرەتەو پىنومندى بە بەشداری يارى کردنيانەو ھەيە لە منداليدا.

ی.ك: باشە ئاپۆى بىرام، لە منداليدا ھەولت دەدا خوشەويست بى؟ لىرەدا بىلە با شتيك بلىم. تۆ ئىستا سەرکردەيەكى زۆر خوشەويستى. كەم سەرکردايەتى ھەبوو پىش جەلوى دەسلالت بە دەستەو گرتن ئەم جۆرە خوشەويستى بە نىيب بووبى.

س.پ: با ئەو بەكەينە دەروازەيەك بۆ بابەتى خوشەويستى. لە بابەتى زانستيدا چەند لايەنتيكتان رووناك کردەو. شتيكتان گوت لەم سىانەيە دەچوو: «مەعريفەت و خواوێ ئىرادە بوون و جوانى خوش ويستن».

ی.ك: ئەمە سىي خەسلەتى مرۆڤن و ھىچ خەسلەتيكى دىكەى لىيەدى ناکەين. مرۆڤ ھەول بۆ مەعريفەت دەدات و بىريار دەدات. ئەمە مانای وايە خواوێ ئىرادەيە. مرۆڤ گياندارتيگە خوشەويستى دەكات. ئىنەش ئەم سىي مەسلانە گەورە دەكەين تا خۆمان بەكەين بە ئامراز بۆيان.

س.پ: باسى بابەتى مەعريفەتەم بۆ کردن. من لە ئاين و قوتابخانە و ژينگەدا زۆر نەشويتم مەعريفەتدا دەگەريتم. وەك دەبينن ھىزى ئىرادەم لەلا زۆر مەزنە. من بەرانبەر بە ئىرادەى سەيرى خۆم پاوەستام و پەفتارى بە شىو ھەلگەرانەووم دەرھق بە مەسلەكان دىمەنتيكي ئىرادەيە. بىرکردنەو لە بابەتى خوشەويستى دەمىنيتەو. وەك باسەم کرد لاى دايمەم كەمىك بەدووایدا گەرام. پەنگە بەرھەمى ئەو بارودۆخە تىكەل و پىتەكەلە بى. لەبەر ئەوئەى من زۆر بەدیم نەکرد. بەرانبەر بەو

خوشه‌ويستيه‌ی که به‌دووايدا ده‌گرام. ده‌بوو بچمه‌ئو قاله‌وه که ئو بۆ منی ده‌ويست. جا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌وه‌م نه‌کرد خوشه‌ويستی داواکراوم بۆ به‌دی نه‌هات. به‌لام ئو خوشه‌ويستيه‌ی که ده‌ويست - واته‌ دۆستايه‌تی - لای من گه‌وره‌ بوو. سه‌باره‌ت به‌ کچه‌ چکۆله‌کانی هاوړيشم هه‌روا بوو.

ی.ک: باشه که گه‌يشتيته زانکۆ به‌ختيرايی دلخوازيت ده‌کرد.

س.پ: با ئیستا باسی عه‌شق و ژنه‌نیان له‌ کۆمه‌لگای کوردیدا بکه‌مین بزانیین چۆن. جا بۆ ئه‌وه‌ی که‌مێک ئه‌وه‌ت بۆ روون بکه‌مه‌وه، ده‌توانم باسی بیره‌وه‌ریه‌کی خۆمت بۆ بکه‌م. کاتێک ويستیان خوشکه‌ گه‌وره‌که‌م به‌ شوو بده‌ن، که‌س و کاری زاوا له‌ دێيه‌کی دوو یا سێ پۆژمێی به‌ پێی دوور له‌ ئێمه‌وه‌ هاتن و بێردیان بۆ کابرایه‌که‌ نه‌یده‌ناسی و چه‌ند فهرده‌ گه‌م و بېرێک پاره‌یان داينی. «حه‌وا»ی خوشکم له‌گه‌ڵياندا رۆيشت و له‌و پۆژمێه‌ پهیم به‌وه‌برد که «ئهم ماسته‌ موويه‌کی تێدايه‌». ئه‌گه‌ر ته‌رزێکی شۆرشيگيرانه‌ هه‌بوایه، ده‌کرا «حه‌وا» بێته‌ ئافره‌تێکی زۆر باش. به‌لام رۆيشت و چه‌ند منداڵێکی خسته‌وه. پێويست بوو خوشکه‌که‌ی دیکه‌م بزرگار بکه‌م. بێگومان گه‌شتی ئه‌وه‌م داينی. پاش ئه‌وه‌ی له‌ نيشتمان هاتمه‌ دهر، نازانم چی لێ به‌سه‌ره‌ات. له‌وه‌ ده‌چنی ئه‌ويش رۆيشتی و نه‌یتوانی بێی خۆی بزرگار بکات. واته‌ فرۆشرا. ئه‌وان ئیستاکه‌ له‌ جاران پاشکه‌وتووترن. ئامانجی ئهم قسانه‌م ئه‌مه‌يه. مه‌سه‌له‌کان هه‌روا ئاسان نین. من له‌ منداڵیه‌وه‌ شه‌ر له‌ پێناوی نازادیدا ده‌که‌م. هه‌بوونی ئافره‌تیشت له‌ پریزه‌کانی ئهم شه‌ه‌رده‌ا مانایه‌کی گه‌وره‌ی هه‌يه‌.

ئه‌گه‌ر هاتینه‌وه‌ سه‌ر باسی ئافره‌ت، ناتوانم له‌گه‌ڵ ئافره‌تی خزمه‌تکاردا شۆرش بکه‌م. هه‌روه‌ها له‌گه‌ڵ نه‌ ورده‌بۆژوا فیلبازه‌کان و نه‌ ئافره‌تی سه‌ربۆزیشدا ناگریت. شۆرش له‌گه‌ڵ ئافره‌تی به‌شان و شکۆدا ده‌کریت. ئه‌مه‌ش لایه‌نیکی زۆر گرنگه‌، کێشه‌که‌ ئیستا دیاری کردنی ئه‌وه‌یه‌ که‌ کێ ئافره‌تی به‌شان و شکۆیه‌ و چۆن پێی ده‌گه‌ین؟ شۆرش بۆ جوانی و باشی و پێکی به‌. چۆن ده‌توانم ئه‌وانه‌ له‌ شۆرشدا قبوول بکه‌م که‌ بوون به‌ به‌لا به‌سه‌ر گه‌له‌وه‌؟ وه‌ک ئه‌وانه‌ی که‌ هه‌لمه‌نی ئازادیان نییه‌. چی له‌وه‌ بکه‌م که‌ ناتوانی پێ به‌پێی شه‌ری ئازادی به‌روات.

من به‌ دلی منداڵانه‌مه‌وه‌ له‌و هه‌لومه‌رجه‌ ناله‌باره‌دا چوومه‌ نێو شه‌ری نااساییه‌وه‌ و توانیم له‌ واقیع دهریاز بېم و شه‌رم له‌ پێناوی ئه‌وه‌دا کرد. وه‌ ووتم گوێ به‌ مه‌سه‌له‌ی من مه‌ده‌ن. بۆ ئه‌وه‌ کارم کردوه‌ که‌ له‌ راستی ولاته‌بارینزی و راستی ئافره‌ت و گه‌ل دوور نه‌که‌ومه‌وه‌ و، وه‌ له‌ راستی سۆشیاڵیستیشت نێزیک بوومه‌وه‌، به‌لکو پێوه‌ندیم پێوه‌ کردوه‌ و سوور بووم له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که‌ لێی جوێ نه‌بمه‌وه‌. هه‌ولتێکی له‌ راده‌به‌دهرم له‌ پێناوی ئه‌وه‌دا دا تا به‌م پۆژمه‌مان گه‌يشتين. ئیستاکه‌ با به‌دووی شیکردنه‌وه‌ی خۆماندا بۆ قوناخی منداڵی بچین تا تێی نه‌په‌رینین. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی من باوه‌رم وایه‌ ئێمه‌ تا ئه‌مڕۆ به‌شوین هاوسانیدا عه‌ودالین. بابیه‌تی خوشه‌ويستی هه‌ر له‌ منداڵیه‌وه‌ هه‌بوو. ده‌مگوت پێويسته‌ کچان بێنه‌ نێو ئهم

گه مه مه مانه وه. به قه ناعه تی من ئه مه پرنسیپه یکی گرنه گه، چونکه چوونه پان گهریلا له لایه ن ئافره ته وه له دواییدا پینوئندی به به شداری کردنیانه وه له گه مه دا هه به. گه لیکه گه مه ی جوراوجور بو مندا لان هه ن. پیندا گریم له سر ئه مه ده کرد که گه س ری له به شداری یان نه گری. ههروهه ها ری له به شداری مندا لی ئه ر خیزانانه نه گری که هاوړیکانم خوشیان نه ده ویستن. سووربوونم له سر به شداریان را ده ی ئه و خوشه ویستی ده رده خات که پاشر گه شه ده کات. ئه مه وه که سه رده اوی که سایه تی من وایه. من پینوئندی ئه م بابه ته م و سوورم له سزی. مندا لیکه ی به م شیه وه نی به. ئه گه ر خیزان به به کیکیانی بگوته بایه: برادره یه تی فلان که س مه که، ملی ده دا. به لام من ملم نه ده دا و له دلی خوئدا ده مگوت به پینچه وانه ی سه کانیانه وه ده جولیئمه وه. هه ئا که ده شیوون به بووک، دوویان ده که وئم و پینده گوئن: ده بی یاریه که مان به رده وام بن. دیاره له سر بنچینه ی پرنسیپه کانی دۆستایه تی که پینوئندی هه قالانه ی به دوودا ده ات. ئیستا پرنسیپی هه قالایه تی م له لای زور گه وریه و منیش ئه وه م له سر چهند بنچینه یه کی به هیز و پته و بنیات ناوه، چونکه من له خو م پتر نرخیان ده وئمی و ژبانیمان به قوربان ده که م و پرنسیپه باوه که نا هیلم.

ی. ک. له وه ده چی هه قالانسان له م ماوه یه ی دواییدا هه ست به مه بکه ن. ئایا ئه مه راسته؟ من ههستم به وه کرد. واته جیاوازی نیوان ئیستا و سی سال له مه و به رم بینن و ئه وان زیاتر خوشیان ده وینی و زیاتر متمانته پنی ده که ن.

س. پ. ده لیم من به یه که وشه خوشه ویستیم خولقاند. من له رینگای بابه تی خوشه ویستیدا شه ریکی گه وریه ده که م.

ی. ک. به لام ئاپوی برام من ده مه وی بلیم به تپه رینی رۆژگار ئه م په ره سه ندنه م بینن. ئایا له م ماوه یه ی دواییدا ئه مه رووی له زیادی کرد؟

س. پ. به لئ ئیستا که گولی کرد.

ی. ک. مه بهستم ئه وه به گوله کان پشکووتن.

س. پ. ده توانم بلیم ئه و قوناخه ی که (PKK) له م سالانه ی دواییدا له ئاستی ناوخو و له چوارچیه ی کوردستاندا پینی گه بیشت قوناخی گه شه کردنه. ئه مه خوشه ویستی ده گه یه نی و پینوئندی به بیست سال خه باته وه هه به. ئیمه بیست ساله دروست ده بین و په ره ده ستینن. چواره مین ساله رۆژی را گه یانندی حیزبمان به سه ردا تپه ری. به گوته یه کی دیکه کردمانه ته رزیک بو ژیان و گه وریه ترین بریار و په رۆسه و ریکه خستمان خولقاند و سه لمانده مان شه ر تاکه رینگا چاره ی ژبان. توانیشمان سنووریک بو درنده یی ئه و دوژمنه دابنننن که شه ریکی بئ سه رو به ر ده کات. جاریکی دیکه به ژیان و بووژانه وه ده ستمان پنی کرد. من ئه وه وا ده شو به یئیم وه که بلینی گه وئوینه نیو ئانه کانی تیمساحه وه که دادی داری کردین و ویستی قووتمان بدات. به لام توانیمان بمینینه وه و جاریکی دیکه هه ناسه بده یه وه. دووباره نیشانه کانی ژبانمان پینوه ده رکه وئنه وه. وه زعی ئیمه له هی ئه و ژنه ده چی که مینرده چه په له که ی په نچا جار لینی ده دا. خه ریک بوو له م وه زعه

قوتاربیین و توانیمان بلنن: «له مالهوه هه‌لدنیم و ده‌چمه سر رینگای نازادی». دواجار کۆنگره‌ی سنی لایه‌نه به‌ستراو وه‌لامی من ئه‌مه بوو: وه‌زعی ئه‌مه له هی ئه‌و نافرته داوین پیسه ده‌چیت که ده‌که‌وێته چنگی سنی خراپه‌کاره‌وه و هه‌لدنیت و ده‌لنیت هه‌ول ده‌دهم شه‌ره‌م به‌پارێزم. ئه‌مانه کاروباریکی ساده‌نین. توانیمان مانای ژبان فیری ئه‌وانه بکه‌ین که به ژبانی نینو گه‌ور پاهاتوون و به‌لای خۆپانه‌وه به‌ژبانیکێ جوانی ده‌بینن و پیتی رازین. با بزانن ژبان ده‌ینی چون بێ. له‌م رووه‌وه گه‌لێک ده‌سکه‌وتی گرنگان به‌دی هینا. وه‌ختیکیش ده‌لنیم (PKK) گولی کرد و گوله‌ رهنگاو رهنگه‌کانی به‌ هه‌زار رهنگ کرانه‌وه و مروغی کورد ده‌رمانی ده‌ردی خۆی له‌ بۆنی ئه‌م گولانه‌دا دۆزیه‌وه، من ئه‌م قسه‌یه به‌ خۆپایی ناکه‌م. سالی ۱۹۹۲ به‌ده‌یه‌نناتی ئه‌وه و سه‌لماندنی قسه‌که‌م بوو.

گه‌لێک شت هه‌ن ده‌ینی له‌ به‌ری سالی (۱۹۹۲) وه‌هه‌ بگوتین. یه‌که‌میان سالی ۱۹۹۲ سالی شه‌ری سه‌رسوهره‌ین بوو. ئه‌و ساله‌ بوو که شه‌ری تیدا به‌ به‌ری ئاسۆیی و نه‌ستوونی گه‌شی کرد و گه‌یشتنه‌ چنده‌ ئاستیکێ پیشکه‌وتوو، بووه‌ هۆی یه‌کینتی نیشتمان و، گه‌ل به‌شینوه‌یه‌کی سه‌رتاسه‌ری هاته‌ پال شو‌رش و ئه‌مه‌ش شایه‌تی ئه‌وه‌ین. ئه‌و ساله‌یه که گه‌ریلای تیدا ته‌قیه‌وه. هاته‌ پال شو‌رش له‌ سالانی پیشوو زیاتر بوو. رهنگه‌ سالی داها‌تووش ئه‌مه‌ بێ. ئه‌گه‌ر رهنزی بوون به‌ گه‌ریلا له‌ سالی ۱۹۹۱ دا یه‌ک بووبی، ئه‌وا له‌ گه‌ل کۆتایی ۱۹۹۲ بوو به‌ سنی، واته‌ سنی هینده‌ی سالی پیشوو.

ئه‌م په‌ره‌سه‌ندنه‌ سه‌ره‌ل‌دانه‌کانیش ده‌گرێته‌وه. له‌ کاتێکدا سه‌ره‌ل‌دان له‌ ناوچه‌کانی جزیره‌ و نوسه‌بیین و شه‌رناخ که‌ هیل و شوینی ئاسایی خۆی بوون، ته‌قیه‌وه‌ و گه‌یشته‌ هیل (نامه‌د) و به‌ توندی و سه‌رتاسه‌ری روو یه‌ باکور لێ‌یان روت بوو و ئه‌م هیله‌ ته‌نیه‌وه‌ تا هیلێکی له‌ باشو‌ریشدا پینکه‌ینا و ئیراده‌ و خه‌باتی گه‌لی له‌ ئاستی گشتی نیشتماندا یه‌گه‌ست.

جه‌ما‌وه‌ ته‌نانه‌ت له‌ میتروپۆله‌ تورکیه‌کانیشدا به‌ چه‌روپه‌ری چوونه‌ پال سه‌ره‌ل‌دانه‌کان. هه‌رچه‌ی ئه‌وروپاشه‌ جه‌ما‌وه‌رمان له‌وی خۆپیشاندان و رێپێوانی گه‌وره‌ گه‌وره‌ی کرد و سالی ۱۹۹۲ بوو به‌ سالی سه‌ره‌ل‌دان و ژماره‌ی به‌شداربوونی هیندیکیان گه‌یشته‌ (۶۰) هه‌زار و چهندین رێپێوان کران ده‌وری (۲۰-۳۰) هه‌زار رۆله‌یه‌کی گه‌ل به‌شدارییان تیدا کردن. به‌لام له‌ شاره‌ گه‌وره‌کانی تورکیادا وه‌ک ئه‌دمه‌ و ئه‌سته‌مبول و ئه‌زمیر گه‌لێک رێپێوان کران و پتر له‌ (۱۰) هه‌زار که‌س چوونه‌ پال هه‌ریه‌که‌یان، سه‌رباری ئه‌وه‌ی که‌ دینشینه‌کان خۆپیشاندانی به‌رفراوانیان کرد و پشتگیری مادی و مه‌عنه‌وی‌یان خسته‌ به‌رده‌ست. ئه‌مه‌ تا ئێستاش درێژه‌ی هه‌یه‌.

هه‌ولێاندا له‌ رووی یاسایی‌یه‌وه‌ هیندیک لێ‌که‌له‌سیران له‌ بنیاتی (HEP) دا بقه‌ومینن و حیزبی کوردی ساخته‌ دا به‌م‌زرتن، به‌ تایه‌تی ئه‌وانه‌ی وا نو‌که‌رانی باشو‌ر پالێش‌تیان ده‌که‌ن. به‌لام ئه‌م ئاره‌زووه‌یان به‌هۆی هۆشیاری گه‌له‌وه‌ به‌دی

نههات، چونكه نهواته ههچ بهكه به كيان نى نهو هه موو هه وه كانيان - كه له به نه وتدا به مردوو بى كه دايك بوون - سهريان نه گرت.

چهند گه له كۆمه به كى به ريلوى راگه ياندن كرا و چهند رۆژنامه و گۆفاريكى ديموكراتيش دانران كه بلا بوونهو و سهركهوتنىكى به رچاويان به دهست ههنا. له هه موو نهواتهش گرنگتر، نهو پلانا نه سهريان نه گرت كه حكومه تى «ديميرل - ئينه نو» سالى ۱۹۹۲ به نكي بو رشتن و ئامانجيان له نيو بردنمان و نه هه شتمان بوو به يك شالوو، سه رهراى نه وهى كه گشت شينه وه كى شه رى تايبه تى خسته كار. پنيو سه بيرمان نه چى كه حكومه تى (ديميرل - ئينه نو) بوو له ناوه وه و ده ره وه دا پشتگيري به كى زۆرى پى گه يشت و هه موو شتىكى په ره پندا و خسته ژبه ده ستى شه رى تايبه ته وه. ده توانين بلين به نه وه حكومه تى شه ره. نه وه تى هم حكومه ته دامه زراوه چۆر و قهوارهى نهو هه رشانمان ده زانى كه دوو چارمان ده بوون.

به ههوا بوون نه نجامى خهرا به ده ست بيس و بو نه وهش دواي ته كنىكى نو بىيان به كار ههنا و هه ردوو حيزبى (DYP) و (SHP) ش به كيان گرت كه به ناوى ته بيايى نه ته وه بيه وه نوينه رايه تى راست و چه پى ده وه تى تور كيا ده كن. هه ره وه ها حيزبه به ره هه لسه كان هه ره له سه ره تاي ساله وه رايان گه ياند نه وان هه نكاوى سياستى خويان له گه ل حكومه ت ده نين و نه م سياست ههش به ريفورمى نيشتمانى يان ته بيايى نه ته وه بى ناود بهر كرا. شالاو نكي ديبلوماتى گه وه شيان ده ست پى كرد و نه وه بوو ديميرل ده ست به چى چوو بو ولاته به كگرت وه كان و پالېشتى نه وى مسو گه ر كزده، پاش نه وهى پشت بهر پالېشتى ئينگليز و فه ره نسيه كان و نه لمانه كانى بو خوى زامن كرد بوو. هه ره نه وىان له سه ر مايه وه هه نديك ده رووى ديكه له خوره هلاتى ناو مر است دا به خه. بۆيه روويان كرده ئيران و سور يا تا (PKK) سووديان لى و مر نه گرى و هه موو قورسا يى و هه نزي خويانيان خسته سه ره هم دوو ده وه ته .

به هارى سالى ۱۹۹۲ شهريان له سوريادا و پاشان بو ئيران چوون و هه ولياندا رينى به كار ههناى نهو دوو گۆره يانه مان لى بگرن و له گه ل هه نزه به كرين گه راده كانى باشوريشدا هاو دهنگ بوون و نه وهش لايه نيكى گرنگه. به مه جو غزى دا به رانى نيوان باكوور و باشوريان به دى ههنا يان ئامانجيان نه وه بوو. دوا شه رى باشوريش به لگه ي نهو پلانه به ريلاو بوو كه پنى هه ستان.

نهو شه ره تايبه ته ئوزال بۆى به چى هه شتن و حكومه تى (ديميرل - ئينه نو) ش له سه رى رويشت. پاش پنى دا چوونه وهى له لايه ن به رينه به رايه تى شه رى تايبه ت و كۆن ته ره گه ريلاو و به فرماني نه وان و به هه ولدان بو پر كرده وهى نهو كه مو كورت يانه ي كه هه يانبوو به هه نانه ناو وهى كه ساني تازه، به تايبه تى كه نا ته واوى يك له نيو ئۆپوزيسيوندا روويداو واى لى هات لايه نگرى له حكومه ت ده كرد و به وه ده ستى له به ره هه لستى خوى هه لگرت و كه وه پالېشت كردنى ده وه لت. نه وهى وا فه رماني نه وه، سه ران به رينه به رايه تى شه رى تايبه ت بوو ك

هەولیدا بێسەلمێنی هیچ ئاكوکی یەك لە سەرودا نییە و وای لێ هات دیمیریل و نۆزال لە بەزەدەم خەلكدا دەست لە نیو دەستی یەكدیدا دەروێشتن.

ی.ك: دیمیریل دەبگۆت: دنیا ژێرەوژوور بێی ناچم بۆ «جان قایا» و نامەوی چارە ی نۆزال بێسەم. بەلام دواى ئەو و لە كۆبوونەوی دیار بە كەردا لە بەزەدەم كوردەكاندا دەست لە دەستدا دەرگەوتن و بۆ روژانە نووسان خەینەو.

س.پ: ئەو خەندەبە ساختە بوو. ئەگەر بابەتەكە (PKK) بێ، دەبێنێن ئاكوکیەكانی ئێوانیان دەخەرتە لاو و یەكەدەگرن و راست دەبێ بەچەپ و بگەرە لێشێشێ رەت دەبێ و چەپیش لە راست تێدەپەڕێشێ و ئاوا یەكەدەگرن. هەموو ئەوانەش بە مەنتیقی شەڕی تایبەت دەجولێنەو و بەبێ پەلپ گرتن رێنۆنیەكانی بە جێ دەهێشن. تەنانەت حالی حازر تێدەكۆشن هاوێپەمانەتێ تازە بکەن، وەك یەكێشێ كۆمارە تورکیەكان و رێككەوتنی بانكەكان. هەروەها لە خۆرەهلاتی ناوەراستیشدا ئەو لە گەل هێزە تەقلیدیەكاندا دەكەن كە كوردستانیان دا بەش كەردوو. ئەوان وای دەبێن كە ئەم چۆرە هاوێپەمانەتیانە زۆر پێویستە. ئامانجی هەموو ئەوانە خەفە كەردنی ئاگری ناوێپە.

دیپلۆماسی بەو پەڕی سنوورەكانیەو جێ بەجێ دەكەرت و تەنازوولی یەك لە دواى یەك پیشكەش دەكەن بۆ سەر خستنی كاری دیپلۆماسیان و بە ئەلەمانیا دەلێن ئەمە ببە. ئەگەر ئینگلیزیش تەنگەتاو بێ، دەلێن ئەوێش بۆ ئێو و ئەگەر فەرەنسێش دەم هەلبەتێنێتەو هەروای پێ دەلێن. واتە ئەوانە تەنازوولی بەرودوا پیشكەش دەكەن بۆ راز بکەردنی هەمووان. هەرچی ئەمەریكاشە، ئەوان بە توندی پێوێ بەستراون. هەمان سیاسەتیشیان لە گەل ئێراندا پێرەو كەرد و پێیانگوت ئەمەش بۆ تۆ. سەبارەت بە سوریا ئێش گوتیان: ئەگەر ئەو بکەى كە ئێمە دەمانەوێ، چیت بوی دەتەوێش. هەولێش دەدەن مەبەستەكانیان لە ژێر پەردەى شوێنی جیوپۆلەتیکی گەرنگی تورکیا و زیادبوونی دەوریدا تێپەر بکەن و ئەگەر پێویستیشی كەرد دەلێن: ئەمە دوورگەى ئارامی یە و لە جینگاپەكی دیکەشدا دەلێن بەهێزترین دەولەتە لە خۆرەهلاتی ناوەراستدا.

بێ گومان ئێمە بەهێزێكی گەورە و بەرخۆدانێكی نەخشە بۆ كێشراوەو بەرەنگاری خۆ ئامادە كەردنی هەمەلایەنەى دەولەتێ تورکیا و گەرانى بە دواى پالێشتا و پلان دانانی بۆ هێرشكردنە سەرمان یووینەو و سەرئەجام بە ئاسانی و بە بێ ئەوێ هیچ لە خێرایى پەرەسەندنمان لە دەست بەدەین رابەردوومان تێپەراندا. وەك بێنیشان هەولماندا سالی ۱۹۹۲ بەبەینەو كە بوو سالی دەسكەوتی گەورە، چونكە كوردستان لە مێژوویدا تووشی ئەم چەشنە گەلەكۆمە گەورە یە نەبوو. لەلایەن شەڕی تایبەتەو و لەم چەشنە شەڕە شۆرشگێرانە یەشێ لە دژی نەكەردوو. سەرەتا كۆمارى تورکیا لەم سالا دا گەیشته دوا سنووری تەكتیکەكانی و هەموو هێزێكی تا سەر لە پێناوی شەڕی تایبەتدا بەكارهێنا. بەلام نەگەیشته

سەرکەوتنى يەكجارەكى. چى دەلتىن با بىلىن. گەورەترىن دۇرا و لەم شەرەدا خۇيانن. وەك دەبىنن ئەم شىو دەسكەوتەي (PKK) لەم سالانەدا نىشانەي ئەو يەكە سەرکەوتنى يەكجارەكى بە نىسبى حىزب دەبى. ئەو راستى يەي (PKK) كە بەم جۆرە سەرکەوتن بە دەست دەهتتى، ئەو دەگەيتتى بۈۋە سەرچاۋەي سەر بە خۇيى نىشتىمانى و ئازادى كۆمەلەيتتى. ئەو بەرخۇدانانەي كە دژى گشت جۆرە زەبروزەنگ و ئەشكەنچەدانىك هەن، بۈۋەتە نەرىتىكى پۈژانە و شەرىش لە هەموو بەرەگاندا بە سەرکەوتن گەياندى (PKK) يە. لەم گۆشەنىگابەوە چۈاردەمىن سالىرۇزى دامەزراندنى (PKK) و پىنانە سالى پازدەمىنى بەلگەي ئەو يەكە ئەو هەولانەي وا دراۋن بە فىرۇ نەچۈۋن. تىن و تۈانەكانى سەرکەوتنىش كە لەم دۈايىدە و ئىراي هەموو كۆسەكان دەرکەوتن نىشانەي ئەو كە (PKK) دەتۈانى زۆر بە ئاسانى بە سەرکەوتن بىگات. ماناي وايە (PKK) لەم سالەدا گەشەي كرد. بى گومان هەموو ئەمانە پىۋەندىيان بە خۇشەويستى يەكى گەورەو هەيە و ئىستاكە مەحكۇوم پىنى. واشى دەبىنن كە هەر شتىكى دىكەي جىگە لەم خۇشەويستى يە زۆر سادەيە و شايانى بايەخپىندانى يە.

ى.ك: ئايا دەكرىت زيان بە بى خۇشەويستى بىت؟

س.پ: مەن ئارەزايى دژى هەموو ئەو پىۋەندىيانە دەرەبىر كە لەم مەسەلەيدە پەرە دەستىن.

ى.ك: خەلكى دۈۋرۈۋن، ئايا هەلۋىستان لەوۋە سەرچاۋە دەگرى؟

س.پ: ئارەزايى دژى هەموۋىيان دەرەبىر، چۈنكە بە ئابىن و خىزانەو نەبەستراۋەو. ئەمە بەستراۋە نىيە و مەن پەلپ لە هەموۋىيان دەگرم. بەو پىيە مەن بۆ هەموۋىيان داخراۋم و وا هەست بەخۇ دەكەم لە بىرگەيەكى گەورەي زەماندام و دۈنيام لە «خۇشەويستى» دادەخەم. بە واتايەكى دىكە بەرەو گۆشەگىرى و دۈۋرەپەرىزى دەكشىمەو.

ى.ك: خۇت دادەخەي چۈنكە دۈۋرە پەرىز نىت، بەلكو دۈۋرە پەرىزى لەناختدايە. س.پ: بىرەۋەرىەكى خۇشت بۆ دەگىرمەۋە، مادامىكى باسى خۇشەويستى دەكەين. دەبىلەم تا لەرەۋتى باسەكەدا بى. داىگم ئاۋانبارى دەكردم و دەيگوت: ئەگەر ئەم عەقلىتەت هەبى، كەستىك دەست ئاكەۋى كچەكەيت بەداتى. ئىستا وا تى دەگەم هەلسەنگاندەكەي راست بۈۋە. مەسەلەي ئەۋەش كە كەس كچى خۇيم ناداتى تا ئىستا بىر كەردنەۋەسى جەنجال كەردۈۋە. ئايا ئەم ژنە لەبەرئەۋەي كە ژنە ئەم قەسەيەي كەردۈۋە، يا لە راستى خىزانەۋە؟ باۋابى. رەستەي «پىۋاۋىك ئەمە عەقلى بى و كەس كچى خۇي ناداتى». رەستەيەكى سەپەرە مەدۋى كچىكەدا ئاگەرىم و باۋەرم وايە ئىستاكە كەردنى كارىكى وەھا رەفتارىكى بى جىيە. دىفا كچ دۆزىنەۋە چى دەگەيتتى؟ مەن لەو كاتەۋە فەيز و گەورەيىم ئەمە قەسۋول ئاكەن، چۈنكە مەترسىەكانى ئەۋم دەست نىشان كەرد و تەنگەتاۋ بۈۋم و زۆرم بە دەستىەۋە چىشت. بە دۋاي كچدا گەران كارىكى بەرخەۋە و پىۋىستە شەرمى لىبەكەين.

لەبەر ئەمە جازايىكى دىكەش لەناخەيدا. بەسەر خۆمدا داخرا مەو و تەرىق بوومەو و
بەم پىيە بۆومە كابرايەكى خۆپارىز.
ى.ك. مەبەستت لە خۆپارىز چىيە؟

س.پ. ئەو يەكە مەوژ بەسەر خۆيدا دابخريت و لەگەن خىزان و لە ژنەيتاندا
كراو ئەينى و تەنانەت لە ئەديويشدا پىر لەو ناكاتەو. هەميشە لە دلى خۆمدا
دەمگوت دەينى رىنگايەك يا دەروويەكى دىكە هەينى بۆ گەيشتن بە كچان، ئەك
رىنگاي رى و زەسم و دابونەريت. سالانك بوو لە دلى خۆمدا نەخشم بۆ ئەو
دەكيشاو هەولم دەدا ئەم نەخشەيە زىندوو بگەمەو. سەرەنجام وەك دەبينىن ئىستا
كچان بە شتوويەكى سەرسوڤهين لەسەر پىيى خويان رادەووستن.
ى.ك. ئەمە چى دەگەينى؟

س.پ. هەزارايتان لە ريزەكانى گەريلا دان. چۆن ئەمە چى دەگەينى؟ ئەم
مەسەلەيە بۆ يەكەم جار لە مېژووى گەلانى خۆرەلاتى ناوەر استدا پەردەستينى.
بەلام ئەمە چۆن پەرى سەند؟ كچى كورد نەيدەتوانى لە دەرووي دەركاي مالهەكى
دوو هەنگاو بنى. ئىستاش هەزارايتان گيانفیدان! ئەمە چى دەگەينى؟ لە كوردستان
شتەكان خويان راناچلەكيتن، بەتايەتسى خىزان و مەسەلەى شەرف و ئەم جۆرە
بەهايانە. ئەمانە هەرگيز راناچلەكيتن.

ى.ك. بەلى، با هيليك بەژىر ئەو ویشدا بينين. من چى دەنووسن دەيخوینمەو.
من بەو بەختيارم. باوهر مەكەن هېچ پەرسەندنىك لە خۆو بىي.

س.پ. لە باسى ئافرەندا هەرگيز باوهر ناکەم.

ى.ك. هەر لە باسى ئافرەندا نا... بەلام باوهر مەكە هېچ شتىك لە خۆو رووبدات.

س.پ. بىي گومان... هەرگيز شتىكى سەپتىراو قىوون ناکەم.

ى.ك. جا سەبارەت بە ئافرەت بىي يان پياو.. قىوونى ناکەن. وانىيە؟

س.پ. بەلى، من لەو مەسەلانە خانە بە گومان دەيم كە وەك گريمانە بەردەست

دەخريين. لە سالانى خویندندا سەبارەت بە ئافرەت زۆر دوورە پەريز و خۆپارىز
بووم و بەخۆمدا رانەدەپەرموو دوو قسە بگەم. دادوبىندادم بوو بە دەست گەليك
دژواری گەورەو. هەمووان هيندىك پىئومندىيان هەبوو. بەلام من روومكردبوو
دوورە پەريزى.

ى.ك. لە ئەنقەرە بوون؟

س.پ. بەلى، ئەو لە يادە. لە ئىزىك مزگەوتى «مال تەپە» بووم. جاروبار بۆ
نويز دەچوومە مزگەوت. حەزدەكەم پلىم دوورە پەريزىم لەو ماوەيدا قوون بوومەو
و هيوام كزەبوو. كە گەيشتنە سالانى حەفتا، يەكەم رىپيتوانى سۆشايلىستەكان
رايانكىشام و وام لى دەهات بايەخم پىندەدا.

خەلکی گوند دەیانگوت «مېروولەیک ناپلیشیتەوه».
 کە مېروولەیک دەبینی پتیم بەرز دە کردەوه تا پانی نە کەمەوه.

ی.ک: ماموستاکانت لە قوناخی دواناوندیدا چۆن تینیان دەروانیت؟
 س.پ: بۆم بامکردن، لێرەشدا. ئەو ماموستایەمانم بیردە کەوتەوه کە لە
 کۆلیژی جەنگ دەرسی دەگوتەوه، چونکە بەلای منەوه بە راستی سەرچاوەی متمانە
 بوو و پێویستە لەسەرەم هەمیشە لە بیرمدا بیهێلمەوه. ناوی «فاروق جاغلیان» و
 هەبجۆر بوو لەو کۆلیژە دەرسی ئەدەبی دەگوتەوه. ئەوانی و لەو قوناخەدا - واتە
 سالانی (۱۹۹۶-۱۹۹۹) - لە کۆلیژی جەنگ خویندووین. باش دەناسن. دەهاتە
 قوتابخانە کەمان و لەبابەتی ئەدەبیدا دەرسی پێ دەگوتین. بە جۆریکی
 سەرسۆرەین بایەخی پێدەدام. کە لێشم دەپرسن چ شۆنیککی لەلای من هەبوو،
 دەلێم لەو سالا قورسەیی ئەمقەردا سەرچاوەی متمانەیکە زۆر بوو. کەسێکی
 سەرسەخت و دۆست و سۆفی و پێچەوانە هەمووان بوو. کەلێکی پێ بەخشیتم و
 فێرکردم. پێی دەگوتم: تۆ زۆر بێوات بەخۆت هەیه. تۆ مەروئیککی زۆر گەورە تا
 ئێستاش پێم سەیرە کە بۆچی پەشتای بەم شێوەیه بوو تا ئێستاش نازانم. بە
 هاوڕێکانی دەگوت: قوتابیان، وا من ئەو بامەم بۆ کۆلیژی جەنگ برد کە
 عەبدوللا نووسەری تی و لەوی بۆ ماموستاکانت خویندەوه...و هەلەدەستین بە
 شیکردنەوهی. کە بە دوو رێستە لەسەر ئەوه هەلەدای، گوتی بوەستن منیش لەسەر
 ئەم دوو رێستەیه قسە دەکەم. ئێتر کەوتە لێکدانەوهی قسە کەم. لە قسەکانیدا
 شێلگیر بوو. هەرکاتێک بیدبام بەروو رووم دەهات و بە لوتفەوه دەیکوت: «هیچ
 گیروگرفتیکت هەیه بە دەستیوه بنالین»، بیان دەیکوت «بێوا بەخۆت بکە»
 ئاوا ئەو بارودۆخە کە تێیدا دەژیام و کاریگەری نێزیکی بوونەوهی لێم،
 تێپەراندنی ئەو سالانە بۆ ئاسان کردم.

ی.ک: ئایا ماموستای دیکەت هەبوون؟

س.پ: بەلێ، ماموستایەکی دیکە هەبوو. زمانی فەرەسی پێ دەخویندین.
 ئەویش خوشی دەویستم. ناوی عەدنان بەیرەقدار زاده و خەلکی ئێزەرمۆم بوو.
 نەگەر هێشتا لە ژیاندا بێ، بێ گومان منی بیردە کەوتەوه.

ی.ک: فاروق مرد؟

س.پ: بەلێ بە شێرپەنجە مرد. خەفەتم بۆ کۆچی دوایی ئەو خوێند. من بامی
 ئەم ماموستایە دەکەم، چونکە ئەوسا ئەم دەتوانی نە خوشەویستی بکەم و نە کاریک
 بکەم خوشەویست بێم. ئەو کاتە ئەم ماموستایەم بە قوتابیەکانی دەگوت: من
 ئەوه خوش ناوی کە عەبدوللای خوش ناوی. ئەم بێریاری روون و ئاشکرا بوو. من
 ئێستا دەرک بەوه دەکەم کە سەبارەت بە بابەتی خوشەویستی لە چ ناکۆکییهکی
 گەورەدا بووم. من ئەم دەتوانی نە خوشەویستی بکەم و نە کاریکی و تا
 خوشەویست بێم. گەرەکی گەورە کرد. ناتوانم هەلەنگاندنەکی لە بیر بکەم.

جا كاتيك ماموستا كەم بەم شىنۋەيە دەدۈيت. گومانى ئىذا نىيە كە ھىندىك راستى دىوۋ. سەربارى ئەۋەى كە رووداۋىكى خوشەۋىستىش ھەيە پىشت بەم راستىانە دەبەستى.

ى.ك: كاكە ئاپۇ ئايا بە وريايىيەۋە لەگەل ھاۋرىگاندا دەجولاپتەۋە؟ ئايا گالەت لەتەك دەكرەن؟

س.پ: ئەۋى راستى بىن مەرۋىكى سەرسەخت و شىلگىرم. گالەتەيان لەگەلدا دەكرەم. بەلام ھەموويان نا، چونكە مەن شىلگىر بووم و حەزم بە رىكوپىكى دەكرەم پىلەۋپايەيەكى جۈيكرەۋەشم ھەبوو. لە ھەموو كۆپۈنەۋەيەكدا دەپانخستە شۈينى سەركرە. مەن لە تەمەنى حەوت سالانمەۋە تا ئىستاش ئەۋ ۋەزەم ھىشتۈۋەتەۋە. مەن كاپرايەكى بىن ھەۋا و يەكجار دادپەرۋەرم و رىز لە ھەۋل و كۆش دەنم. ماناى وايە مەن زور دالا بەخۇدا گرم و دان بەخۇدا گرتىشم ۋەك يەكەل وايە بتوانى بە دەرزى بىرىك لىدات. بە باشى كارەكانم رادەپەرىنە و قەناعەت بە ھەموو شىك دەكەم و باش سنوۋرەكانى خۇم دەناسمەۋە و خودى خۇم ھەلدەسۈرپىشم و دەتوانم بە كاروبار و رەفتارەكانمدا بېجەۋە.

ى.ك: ئەم لايەنەى كەسايەتتەن پىنى نەزانراۋە. ۋەختىك لە توركىا و لاتانى بىيانىدا باسى ئەم لايەنەى كەسايەتى تۇ دەكەم، كەس باۋەرم پىناكات. چونكە بە چاۋى ئەۋ كاپرايەۋە تىتدەروان كە بە يەكجار سەد كەس دەكوژى.

س.پ: ئەم جۈرە تىروانىنە ناكىرىت ھەركىز راست بىن، بە تايەنەى لەم خالەدا. خەلكى گۈندەكەم ھىشتا مانۋن، پىيان دەگۈتم مىروولەيەكى پىپان ناكىرىتەۋە، كە مىروولەيەك دەبىنى پىن ھەلدەگرت. تا ئىستاش وام. لەۋانەيە بلىن ئەمە چۈن دەبىن كە ئىۋە شەرىك ھەلدەسۈرپىشم. ئايا ئەمە لەگەل تەكەكانتەن جۈوت دېتەۋە؟ نەخىر ھىچ ناكۈكىيەك لە گۆزىدا نىيە. دەتوانن لە ھەموو ھەۋالان بېرسن. ھەتا لە شىكرەنەۋەكانىشدا سەدان چار دوۋپاتم كىرۈۋەتەۋە و گوتۈۋە: ھىسابىكى قورسەم لەگەل ئەۋ كەسەدا دەبىن كە دەبىنە ھۈى رۋانى يەك دىۋپە خۈين لە جىنى گونجاۋى خۇيدا نەبىن. بەلام ئىستا چى پىپىست بىكات لە پىناۋى گەلىكدا دەيكەين. بەر پىنە ئىنە ۋا تەماشى شەر دەكەين شاجۋانى گەردۈۋنە و ئىنە ئەۋپەرى عاشقى جوانى شەرىن، لە كاتىكدا ھەموۋان بانگەۋاز بۇ ناشتى و تەنيا ناشتى دەكەن. دەشزان شەرى ماناى ئاگرە. ھەرچىيەك توۋر بەدەنە نىۋ ئاگر دەسۈۋىتت. بەلام سەربارى ئەۋە «خوامان» خۋاى شەرە. بە راشكاۋى پىت دەلەم مەرۋىكىت لە دىيادا دەست ناكەۋى ھىندەى مەن لە شەرى بىرسى. مەن لە شەرى چەكى ئاگردار و ئامىرى بىرنە و بىرىندار كەر دوۋر دەكەۋمەۋە. پىن دەلەنى لە ھەموو ئەمانە دوۋر دەكەۋىتەۋە و ھەمان كات تىۋرى و چالاكىەكانى شەرى پەرە پىدەدەى، ئەۋە چۈن لىك دەدەيەۋە؟ روونكرەنەۋى ئەۋە ئەمەيە: ئەم كارە لە پىناۋى مەندا نىيە. ئەگەر لە پىناۋى مەندا بوۋايە، مەن دۋا كەسى ئەم دىيايە دەبووم حەز بە شەرى كىردن بىكات. بەلام ئەگەر مەسەلەك پەۋمەدى بە گەلىكەۋە دەبىن و مەبەستىشم

تەنیا گەلى كورد نىيە، ئەو لە دنيادا كەس نىيە وەك مەن ھەز لە شەروەشۇر بىكات
و سەودا سەرى بىن. رەنگە ئەمە بەلای ئىنومە ناكۆكى بىن. چۆن دەبىن بە كىنك تا ئەم
رادەبە رەقى لە شەرى بىن، بېتتە شەرى كەرىكى جەربەزە و تېۋرى شەرى پەرە پىن بىدات و
بە جەرگەنە راست جىن بە جىنى بىكات و لە نەبوونەو تىن و تەوان بىخولقېنىن. ئەمە
پېشەو كارى مەن. ئەمە وا دەگەبەننى كە ئىو دەن دان بە وەدا دەنن كە شەرىك ھەبە.
دوژمىش ھەر واى ناواناۋە. ئەمە سال شەرى بە بەر چاۋى دىناۋە كىراۋە ھەمەو

تە كىنىكىكى پەرە سەندوۋى تىدا خراپە گەر. ئەمە پىنومدى مەن بەم شەرمەۋە. دەبىن
ئاۋا بىمەنەسەن. دوژمەن باۋەرى نەدە كەرد. شەرىكى ۋەھا دەگات و تا ئىستە ئەم
مەسەلەبە لە لا جىنى مەشومە. ۋە باۋەرى نەدە كەرد كە گەلە كەمان ھەستىت بە
كوشتنى ئەو ژمارە زۆرەى سەربازان. نەك ئەمە بە تەننى بەلگە بە تىز رۋانىنە
چاۋى يەك سەربازىش. ۋە ھىچ باۋەر و قەنەتتىكى بەۋە نەبوۋە، بەلام راستىيە
رۋشەنە كە ئەۋەبە كە دوژمەن ھەللى ھەلاتن و خۇشاردەنەۋە دەدات ئىستە لە بارىكى
پەر ترس و بىمى بىن ئەندازەدا دەۋى و سەدان پاسگە و سەربازخانەى خۇى ناھىلىن.

بىن گومان ھەمەو ئەمانە پىنومدىيان بە مەۋە ھەبە. كىتەك باسى ژيانى گەلەك
دە كىرىت، مەن باش دەزانم چۆن بەم ژيانە دەگەم. چى لە ژيانەك بىكەم كە بوۋە بە
زەھەر و تەۋۋشى بۆگەن كەردن. ھاتوۋە؟ ژيان بەلای مەۋە دەگاتە سەركەۋتن،
سەركەۋتن لە ھەمەو شتىكەدا. سەركەۋتنىش بە مانا رەھاكەى بە ئازادىيەۋە
گىرىدراۋە. ئەۋەى وا ئازادى خۇى لە دەست بىدات ناتۋاننى سەرىكەۋى. ئەۋەش كە
سەرنەكەۋى ناتۋاننى بۆرى. ئەمە ياساى ژيانە لە كوردستان. مەن ئەۋە لە پىناۋى يەك
مەۋەدا نالىم، چۈنكە مەن تەنەت بۆ رۋە كىكى بچوۋ كىش ماناى ژيان دەزانم.
دەتۋانم پىتان بلىم مەن خۇ لەۋە لادەمە پىن بە گىياھەكى دىمەن جۋاندا بىنم و زۆر
بە و رىياىيەۋە ھەنگاۋ دەنم.

ي. ك. مەن باۋەرت پىن دەكەم. مەن دىنباشم ئەۋانەى كە دەتېنن و لە نىزىكەۋە
دەتەنەسەن بىروات پىن دەكەن.

س. پ. مەن زۆر ھەز لە سەۋازىي دەكەم. واتە مەن لەۋانەم كە پىشتىگىرى دەكەن.
باسى زۆر ئىيازى خۇم لەگەل مەردا بۆ كەردن. ئەم شەرىم لەگەل مەرداندا سەخت بوو
بەلام مەن لە ھەمان كاتدا بايەخم بە گىياندارە بىن ۋەبە كان دەداۋ دەمپاراستن.

ي. ك. مەرت بەچى دەكۈشت، بە بەرد؟

س. پ. بەلنى، دواتر تەنەنگىكى راۋم پەيدا كەرد. بەلام لە بىنەرتەۋە بە بەرد
زۆر ئىيازىم لەگەلدا دەكەردن. دەمەۋى ئەم خالەش رۋون بىكەمەۋە: مەن لە ھەمەو
مەۋەتىكى دىنا زىياتر لە كۈشتن يا مەردن دەتەرسەم. ھىشتا ۋىشەى يەكەم رۋوداۋى
مەردنم لە دىدا لە بىرە، ئەو گۆرستانانەش تا ئىستە لەبەر چاۋمەدان. دەمگوت: دەبىن
كارۋىبارە كان وا ھەلەنە سوۋرېن. مەردن كىشەيەك بوو دلەۋاكەى ھەمىشەبى تەۋۋش
دەكەردم. لە لاىەكى دىكەۋە دەلەم پىنۋىستە بەم شىۋەبە نەبىن. ئەمە ناكۆكىم بوو
لەگەل مەسەلەى مەردەدا. ھەرچى مەسەلەى كۈشتىشە بەلای مەۋە گىرى كۈيرە بوو

و تا ئىستاش وايە راستىيەكەى من زۆر لە مردن و كوشتن دەترسم. كە جەندرمە دەهاتنە گوند و كە گوتم لە يەك يان دوو گوللە دەبوو ھەلەدەھاتم و ئەم شوین و ئەو شوین خۆم دەشاردەو، باش ئەووم لەیادە نەمدەتوانی بچمە دەرى و تەماشایان بکەم. لەبەر ئەو نا كە زۆر ترسۆك بووم، بەلكو وام دەبینی ئەم ھەلگرتن و بەکارھێنانەى چەك دژی مرۆڤ مەسلەيەكى ترسناكە و مايەى بەجەرگىيە.

ی.ك: ئایا بە خەيالتاندا دەهات لە دوايیدا سوپا پێكەو بنێن؟

س.پ: كەمێك لەمەوبەر باسی ئەووم بۆ كردن كە چۆن ئەو مرۆڤەى وا زۆر لە كوشتن دەترسێ دەبێتە بەرپرسي زۆرەى رووداوەكانى كوشتن. وەك بێلێنى ئەمە ناكۆكىيەكى گەورەى تێدايە و پێويستى بە لێكدانەويە. ژيانى لەمەو دوام دەبێتە ھەولێ دۆزینەوى وەلامێك بۆ ئەم پرسيارە. يەكێكى بى دەسلەتى زۆر لە مردن و كوشتن ترسا و چۆن دەبێ بە يەكێك بەرەبرەكانى مردن بكات و بېتە ھۆى مردن يا كۆژرانى زۆر كەس؟ وەلام بۆ ئەو ئەمەيە: ئىسە كە ژيان ھەلەدەسەنگىنين، مردن و كوشتن دەبنە كارێك كە ھەر دەبێ بێن. من تا ئىستاش واى دانانێم لە ژياندام، چونكە من سەرۆكى ئەم وەزىفەيم، ئەو مرۆڤەش سەرۆكى وەزىفەى خۆى بى ناتوانى ژيانىكى كۆمەلەيەتى ئاسايى بگوزەرينى. بۆيە من تا ئىستا نازيم. من لە منداليمەو تا ئىستا مرۆڤىكى فەرمانبەرم و سەرۆكى ئەم وەزىفەيم و بۆ ژيانىش بەرھەنگارى گەلێك ھەريشە بوومەتەو. ئەم ھەريشەيە لە ئاستى نىشتمانى و چىنايەتيدا گەورەيە و چەند دوورايىيەكى نيو دەولەتى ھەن. من لەم ساتەدا ئىمپېريالىزمى ئەمەريكا و ئەلمانيا و كۆلۇنيالىزم لە توركيە و نۆكەرە كوردەكانيان بە گەورەترين مەترسەى بۆ سەر ژيان دادەنيم. بالا دەستى پياو بەسەر ئافرەتدا و تەگەرە تىخستنى خەيال و ئاواتى چكۆلەكان لەلایەن گەورەكانەو ھەريشە كردن لە ژيان. ئەگەر سەرتەختان دا بى ھەموو ئەم ھەريشە و گۆرەشانە يەكەدەگرن و زۆرم بۆ دینن تا پەنا بېمە بەر ھىز و بىكەم بە ئامرازێك و پالم پنيو دەنێن بۆ تىزورى ھىز. مرۆڤى لە ھىز ترساو بەم گوشارە دەبێتە مرۆڤىكى ھىز خولقيش. ھۆى پشت ئەوش ھەريشەى خىكاندنێ ژيانە. من ئىستا لە تەمەنى چل و چوار سالىدام و بى شەرفە گەورەكان و ھىچ و پووچەكان و زۆردارەكان و دزەكان و چەپەلەكان و سەرمەستەكان كۆسپىكى گەورە بۆ ژيان پێكدەھىن. ژيان بەلای منەو خۆشەويستىيەكى گەورەيە و من ئاويزانى ژيانم و عاشقىم و زۆر قىسم لە مردن. بى گومان من لەبەردەم ئەم ھەموو ھەريشەكانە لە ژيان ناتوانم پەنا بێدە بەر ھىز فەرامۆش بکەم.

ی.ك: ئەمە وەلامى پرسىيارى پىشووومە. واكە ئەوەيان كە پىشومەندى بە خۆپاراستنەو ھەيە بەلام لە روونكردنەو كەتاندە دوورايىيەكى دىكە دەرکەوت، ئەويش ئەوەيە كە ئنيو ئەمەريكا و ئەلمانيا و كۆلۇنيالىزمى توركى و بالادەستى پياو بە مەترسەى دەبين. وانىيە؟

س.پ: بى گومان. بالادەستى پياويشى دەخەمەسەر، چونكە ئەوانىش

ئىمپېريالىن. باومېم وايە ھەربە كىيەك لە كچان و ژنانمان دەتوانى بىلىت: «ئەم پارچەبە بۇ ئىيە». بە چاكەى ئافرەتەو ھىشتا ھىندىك بىنەماي نىشتمانى و كۆمەلەيە تىيمان لەسەر پىنى خۇيان ماون. ھەرچى پىياو وەك دىزانىن دەبىتە بە كرىگىراو و لە نىشتمان نامۇ دەبى و پۇژى چىل جار سەرى لە بەردەم دوژمندا دادەنەوئىنى. لەبەر ئەوئە پىياو وىنەى شىئاو و ناتوانى بەھا نىشتمانىيەكان بىنوئىنى. لەبەر ئەمە ئافرەت پارچەبەكە لە راستى كورد. پىيوستە بەو پىيە داينىين، چونكە مەسەلەيەكى گىرنگە. بەلام شوىنى ئافرەت لە كۆمەلگەى ئىيەدا دەكەوئىتە پاش گازەردەو و چۆن دەستى بۇ بىيەى وای لىدەت. ئەمە چۆن لەگەل مەرقايە تىيدا جىوت دىتەو؟ لە مېژوو و نىشتمان و پۇشپىرى دوورى دەخەينەو و پاشان پىنى دەلىين: «تۇگيان و سامانىى». ئەمجا چەند پىمان بىكرىت تەنگى پىنەلدەچىين. ئەم رەفتارە بۆنى كەم ئەدەبى لىدەت و خراپترىن جۆرى گوشارە. ھەتا پىئەندىە جنسىيە ئازادەكانىش نىرخ و بايەخىيان چىيە؟ ئاوىزان بوون و پىئەبەستىرانى شىئەيەكى كۆبىلەتەى و نامۇبىيە و مەبدەئىكى ئازەلەتەيە. لای ئىيە دەگاتە مەبدەئى كۆلۇنىيالىزم. لەبەر ئەم ھۆيە مەن زالى پىياو بەم شىئەيە دەبىنم و بەتوندى بەرانبەر بەم زالىيە رادەوئەستم.

ى.ك: ھەموو ئەوانە بە مەترسى دادەنئىن. واتە تىكۆشانىتان دوورايىيەكى ئىنتەرناسىئونالى ھەيە، چونكە ئەم ھەرەشەيە تەنھا دۇ بە گەلى كورد نىيە.

س.پ: مەن مەرقىيەكى نەتەوئەپەست نىم و ئەمەش تەواو ئاشكرايە. ئەگەر قەرەى خەبەتەى گەلى كورد كەوتىم و تا ئەم رادەيە پىنەندى بووبم، لەبەر ئەوئەيە لە گەلانى جىھان زىياتر دووچارى سەركوتكردن ھاتووە. مەنىش زۆر گىرىدراوى خەبەتەى سەركوتكراوانم، لەبەر ئەوئە نا كە كورد بەلكو لەبەر ئەوئە كە كورد سەركوتكراو. مەنىش نىشتمان پەروەر و پزگارىخواز. بە راشكاوى دەبىلەم مەن ئەو مەرقە نىم كە لە رىگەى نەتەوئەيە تىيدا ژيانى دەخاتە مەترسىيەو و ژيانىش لەو پىئاوئەدا ناكەم بە قورىانى.

ى.ك: ئەوئە راستى بىن سەركردەكان لە توركىيا سەرسام دەبىن كە ئەم قەسەيە دەبىستن.

س.پ: بەلەى مەنەو گىرنگ نىيە، نامەوئە ئەوانە بىنام و ناشەوئە لىيان تىيگەم.

ى.ك: بەلام تۇ ناچارى بۇ ئەو كارە كە دەبەكى بىياننامسى. تۇ شەو و پۇژ بىر لەمە دەكەيەو.

ئامانچە كانيان بەدى دىنىيىن. لەبەر ئەو لە پالېشت و كۆمەك كىردىمىزدا درىخىيان
نەكرد.

واتە (PKK) ھەم ماناۋ شىۋەى ئەو تور كە ديارى دەكات كە دىمانەۋى بېيىتە براۋ
دۈست و تەننەت ھەتتائىشمان و ھەم ئاسنامەشى ديارى دەكات. حېزب دەرغەتتىكى
پىداۋە و لەم بارەيەۋە بانگەۋازىكى ئاراستە كىردوۋە و گەلنىك پالېشتىمان
بەردەست خستوۋە كە ھىشتا لەم چوارچىۋەيەدا بەردەۋامە. ئىمە ئەگەر كار لە
سەرلەبەرى دىياش بىكەين. مەن ھەر ۋەك مەۋقەتتىكى بىيىز دەمىنەۋە كە بەتەنگ
ئەۋەۋەيە لەسەر ئەم بىنچىنەيە لەگەن ھەمۇ خەلكدا بىجۈللىتەۋە. بەلام ئەو تور كە
كە دوۋچارى گىرىي خۇ بە گەۋرەزەن بۈۋە. ئەگەر تۈانى ئەم گىرىيە تىيەپىرىنى
و كەمىك لە پىتۈانەى مەۋدۇستانە ئىزىك بۈۋەۋە و ۋەك ئەو مەۋقە رەفتارى كىرد كە
بىر لە ئازادى و ھاۋسانى دەكاتەۋە و قەسى ۋاى بە دەمدا نايىت بۈنى زالىبون و
كۆيلايەتى لىۋە بى و تەنگەمان پىيەلناچنى، ئەۋسا دەبىنى ئىمە پىشتىۋانىكى
بەھاڧارى ئەۋىن و دەتۈانى پەرەسەندىكى فراۋان بەدى بىنى و ئىمە لە خەزمەتى
ئەۋەداين. ئەم قەسە بۇ يادى ھەتتال «كەمال و ھەقى» دەكەم كە بەلەى ئىمەۋە
بەھاىەكى گەۋرە دەۋىنىن و ئىمەش پىيەستەى بىرەۋەرىيانىن و كار بۇ ئەم
بىرەۋەرىيە دەكەين.

رى.ك: دۆستايەتتەن لەگەن كەمال پىر چۈن دەستى پىي كىرد؟
س.پ: نىۋ سەتەتتىك گۈيەم بۇ بىگەر. بە گىشتى باسى گەلنىك مەسەلەم كىرد. تا
شەھىد بۈۋنى پىيۋەندى پىمانەۋە ھەبۈۋ. ئەۋ بەكەم شەركەر و سەر كىردەى
سەربازىمان بو و لە ژىر ئەشكەنجەدا بوۋ بە ئىسقاتىكى رەش داگەراۋ. ئاىا
لەشتان دىۋە؟ مەيچۆر «ئەسەد ئۇقتاى» بە «كەمال» دەگۈت: كەمال ۋاز لە
مەردن بىنە. ئىمە دەتۈانىن ژيان بە بەرتدا بىكەينەۋە. كەچى كەمال ۋەلامى
دەدايەۋە: مەردنى ئىستەى مەن گەۋرەتەرىن زەبەرە بۇ ئىۋە و ئەۋەش بەدى دىنىم.
دەرغەتى ئەۋەتەن نادەمى بىگىرەۋە بۇ ژيان. ئەۋەى ۋا دەمەۋى بىللىم چالاكى و
قوربانىداتىكى گەۋرەيە. ئەۋ ھەتتا ھەتتايە پىمانەۋە بەستراپۈۋ
ى.ك: بەلنى، باسى ئەۋەيان كىرد. ئەمە ماناى ۋايە ئىۋە كەسايەتتەن ۋەك
خۇيەتى و لەگەن ھى ئەۋدا ھاۋشىۋەيە.

س.پ: كەمال بەراستى ۋاى دەبىتى كە پىزگارى گەلى تورك بە پىزگارى گەلى
كورددا تىيەپەپىت. بەلنى ئەۋ لەسەر ئەم بىنچىنەيە بوۋ و تا سەر پىملى ئەم
بەلنىە بوۋ. با ئەۋەنەيەكت لەسەر ئەۋە بەدەمى: لە كاتى بەرخۇدانىدا لە بەندىخانە
دەلنىت: «دوژمەن گەمە بە ژيانمان دەكات تا حېزب بە دۆراۋى بىنەدەر. ئىمەش
كارىك دەكەين دوژمەن بە مەردنى ئىمە بىدۋىنى». ئەمە بەلگەى بەستراپەۋەى ئەۋە
بە بەلنىە كەيەۋە.

ى.ك: بە راستى ۋا بوۋ. شەھىدبۈۋنى ئەمەك بوۋ بۇ بەلنىنى خۇى و ئەۋە
كارىكى شايانى ھەمۇۋ پىزىكە. باشە ئاپۇى بىرام ژيان و خۇشەۋىستى چۈن
پىنئاسە دەكەن؟

ژيانم پوختهی پوژانهووی کورده

س. پ: بۆ ئه‌وه‌ی ده‌ست به‌ باسی خۆشه‌وێستی بکه‌ین، ده‌بێتی به‌کهم چار ژيان بده‌ین به‌ ناسین. له‌ راستیدا ژيان ه‌ر به‌ ته‌واوی به‌ پووی کورددا دانه‌خراوه، به‌لکو ته‌واو به‌ پووی تورکیشیدا داخراوه. مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه‌ گه‌لی تورک ده‌ژی، به‌لام له‌ پێناوی چیدا ده‌ژی؟ ئه‌مه‌ شتیکی نه‌زانراوه.

ی. ک: به‌لکو به‌ تێپه‌ڕینی پوژگار ده‌بێتی به‌ رانه‌مه‌ڕ.

س. پ: ئه‌وه‌ش پوون ده‌کهمه‌وه، به‌لای منه‌وه‌ ئه‌وه‌ گه‌رنه‌گه‌ مرۆف به‌توانی که‌مینک شه‌ره‌فی خۆی به‌هاریزی. له‌ دابونه‌ریتی کورده‌واریدا مانای شه‌ره‌ف جیاوازه. لای کورده‌، شه‌ره‌فدار که‌مینکی به‌ خه‌یزان و ژن و کێلگه‌ و مریشک و سه‌گه‌ که‌یه‌وه به‌ستراوه. من له‌ بنه‌ره‌ته‌وه‌ په‌لهم له‌م چه‌مکه‌ هه‌یه‌ و پێناسه‌یه‌کی پێنچه‌وانه‌ی چه‌مکی شه‌ره‌فم هه‌یه‌. چه‌مکه‌کی لای من خۆدامالینه‌ له‌م مه‌سه‌لانه‌ و به‌ر په‌رچ دانه‌وه‌یانه. ئه‌و تاکه‌ ڕینگایه‌یه‌ که‌ ده‌کێشه‌ته‌وه‌ بۆ ژيان و بگه‌ره‌ سه‌ره‌تای ژيانیشه. هه‌رچی کێشه‌ی خۆشه‌وێستیه‌، وای ده‌بینم من خودی خۆشه‌وێستم هه‌له‌نگاند و کاره‌که‌یم ڕیکخست. یان به‌ واتایه‌کی دیکه‌: من بووم سه‌رقالی جێبه‌جێ کردنی بووم. په‌نگه‌ سه‌ره‌تا هۆشیار نه‌بوو یم. به‌لام ئه‌وه‌ هه‌له‌نگاندنێکی ته‌واوی بابه‌تی خۆشه‌وێستی و ژيان بووه. گوتم پێوێسته‌ ئه‌و خه‌لکانه‌ که‌ ته‌واو له‌ ژيان و خۆشه‌وێستی ڕیشه‌کێش کراون، بۆ ژيانێکی جوان و تازه‌ و بۆ خۆشه‌وێستی به‌کی به‌ شه‌ره‌فانه‌ ڕێتوێنی بکړین. به‌ کێش کردنیان بۆ ئه‌و ژيانه‌ گه‌وره‌ترین شه‌ره‌فه. ئێمه‌ ئه‌و هه‌یزمان پێشاندا.

ی. ک: به‌لێ، مرۆفی کورد ورده‌ ورده‌ ده‌ستی کردووه‌ به‌ ژيانه‌وه‌ و ئێستا گۆرانی «سه‌رۆک ئاپۆ» ده‌لێت. جاران که‌ شه‌رابیان ده‌خواردووه‌ سه‌رخۆش ده‌بوون. به‌لام ئێستا که‌ ئه‌و گۆرانییه‌ ده‌لێنه‌وه‌ هۆش و عه‌قلیان له‌ ده‌ست ده‌ده‌ن!

س. پ: ئه‌وی راستی بێ ئه‌وه‌ دیمه‌نێکی ژيان و شادمانییه‌تی. ئێستا مرۆفی کوردیش ده‌یه‌وێ خۆی خۆش بوێ. ئه‌و که‌ منی خۆش ده‌وێ. ده‌ست به‌ خۆشه‌وێستی خۆی ده‌کات.

ی. ک: به‌ رای من په‌ره‌سندنی مرۆفایه‌تی خۆش وێستنی به‌رانه‌ر و نکوولی له‌ خۆ کردن ده‌خوازی. من به‌ راستی له‌م بابه‌ته‌دا هاو‌ده‌نگتان نیم و پشتگیری ئه‌و قسه‌یه‌تان ناکهم: «مرۆفی کورد خۆشی ده‌وینی، چونکه‌ خۆی خۆش ده‌وێ». په‌نگه‌ هه‌قاله‌ کورده‌ که‌ی زۆر خۆش بوێ، به‌لام تۆ تێکپاری گه‌لت خۆشه‌ده‌وێ.

س. پ: دیاره‌ تۆ باسی گیانی هه‌ره‌وه‌زی ده‌که‌ی. ئه‌گه‌ر ئاگاتان لێ بوو بێ حالی حازر ئه‌م خۆشه‌وێستیه‌ له‌ کۆمه‌لگادا به‌دی دێت. ئه‌مه‌ وا ده‌گه‌یه‌نی که‌ گه‌ل ده‌یه‌وێ خۆی به‌ راستی خۆیه‌وه‌ شه‌ته‌ک بدات. هه‌ر به‌ کێکێش به‌شی خۆی ده‌بات.

ی. ک: راسته‌ مرۆف و کۆمه‌لگای کوردی خۆی له‌ ئاپۆ و (PKK) دا بیه‌ینییه‌وه‌ و منمانه‌ی به‌ خۆی په‌یدا کردووه‌. هه‌موو ئه‌مانه‌ راستن. قسه‌یه‌کیشم هه‌یه‌: «ئه‌و

مرۆڤەى كە متمانە بەخۆى نەكات، ناتوانى خۆشەويستى بكات».

س.پ: گەلى كورد لە ڕادەبەدەر متمانەى بە خۆى لە دەست داو.و. تىكۆشان هيندىك متمانەى بۆ گىڤرايەو.و. چا كە كەمىك متمانەى بە خۆو دى دەستى بە خۆشەويستى كرد. ئەمە راستە.

ى.ك: بىرا بە خۆ كردن لە دلەو هەلدەقولىت و بەجەرگى و هينز دەبەخشى.
س.پ: بى گومان، متمانە بە خۆ پەيدا كردن بەجەرگى و لىرا دە و شەر و كارى تىدايە. هەموو ئەوانەمان بە گەل بەخشى. دەكرىت گەيشتى كورد بەم بارودۆخە لە ژيانى مندا كورت بكريتهو. لەبەرئەوى ژيانم پوختهى ژيانەوى كوردە. واتە من هەموو شتىكم پىنكشت و لە رىنگاى ئەویدا شەرىكى فەلسەفى و شائىنى و سىياسىم لە گەل خودى خودا كرد و ئەو خالەش كە بە ئەنجامم هينا ئەمەيە: «پىويستە ئەم شىوہە زىانت خۆش بوئ». ئىستاكە گەل دەلەيت: «ئىتر بەمە، تۆ لە پىناوى ئەم ژيانەدا ئەوى پىنت كرا بە زىادەو بەخشىت». ئەم دۆخە جىنى بايەخمە، چونكە سەرەتا تەنيا بووم و چوارە سالىشە لە نىشتمانەو دوورم و تىكەلى كەسانىكى زۆر نەبووم. وىراى ئەو ئەوى بۆ من هەلكەوتوو بەم هىچ سەر كەردەيە كى دىكە هەلنەكەوتوو، وەك يەكيتى گەل و ئەو خۆشەويستەى كە باومرناكرىت وابى.

ى.ك: باشە ئاپۆى بىرام چوارە سالىە تۆ لە نىشتمانەو دوورى، ئەى چۆن دەگەيتە راستى كورد؟

س.پ: ئەم دۆخە بە رىنگاى ئاسايى - ئابدىلۆزى و سىاسى - بەدى نايىت. لەم بارەيەو تەنانت ئەگەر نەگەيشتىنە ئەو ئاستەيش كە دەمەوئ. بەلام پەرەسەندن هەر هەيە. بەدەيشتانى ئەو پىنومندىيەكى توندوتولى بەخواوەن پىرسىپ بوونى مرۆڤەو هەيە. كەمىك لەمەوبەر بە كورتى باسى قۇناخى منداليم بۆ كردن و گوتم: من ئەو شۆرەسوارە شەركەريان بووم كە هياكانى خۆيانيان پىنو بەند كەردبوو. گوتمىش: من شەركەرى (٤٤) سالى ئەوانم. ماناى وايە من ئەو جەنگاوهرى گەلى كوردم كە هيشتا لە قۇناخى منداليدايە. ئەمەيش وام لى دەكات ناپاكى دەرەق بە خەيال و ئاوات و ئارەزوو كانيان نەكەم. من خيانەتم لەوانە نەكەردوو. ئىستا كە ئەم هەموو ئىشەش دەكەم بە بى ئەوى بىياناسم، ئەو و دەگەيەننى كە من لە ژيان دوورنىم. من چاودىر و تويزمەوى گەهرى ئەوانم و ياسايان بۆ دادەنيم. ئەم هەموو مەسلانەم لە ناخدا بە سەرگەوتن گياندوو و هەر

ئەو ماوە پىشكەشيان بكەم. پىشكەش كەردنەكەيش تەنيا مەسلەيەكى تەكلىكىيە، گەل دەست بەجنى نامەى دەگاتە دەست. باومر وايە دەبى ئەم بابەتە باشتەر لىي بكوئدرىتەو. مەبەستم ئەوہە كەس ناتوانى رى لە گەيشتم بە گەل و كووشم لەم پىناویدا بگري، نە دەولەت و نە سەرلەبەرى دنياو نە ئەو ئاكامانەيش كە لەهەرس هينانى سۆشاليزمى بنىاتنراو كەوتنەو. واتە سەربارى ئەم هەموو كۆسپانە سەرگەوتنى بىويەنە بۆ گەلەكەم بەدى هات. ئەم سەرگەوتنەش هى

گەلىنكە لە ئاگايى و ژيانەويدا گەيشتە خالى كۆتايى.

ى.ك: لەوانەبە ئەمە خالىكى جياوازي ياساي پەرمەسەندى يەكسان بى. ئەوئە
لە كاتىنكدا كە ھەموو شتىك ھەرمس دىنى، گەلىنكە كە وا كەس چاومېرى ھىچى
لە ئاكت رادەپەرى و بە سەركردايەتى (PKK) قەلەمبازىكى گرىنگ بەدى دىنى.

س.پ: بەلى دەكرىت خۆ كوردستان لاوازترىن خالە بۆ ئىمپىريالىزم. ئىسلام
لە بىيائىي عەرەبدا سەرىھەلدا كە مەرقۇايەتى لە خالى بىرئەوئەدا بوو. شۆرشى
فەرمەش لە ئاومەندى تاكرىمىيەكى بۆگەندا سەرىھەلدا. ھەرچى كوردستانىشە
ھىندەى ئەوئە كە لاواز بوو، مەرقۇايەتى تىدا گەيشتەو خالى بىرئەوئە و ئەم
پرووداوى لىئو پەيدا بوو. دەتوانىن زىاتر ئەو لىك بەدىنەو. بەلام دەمەوى بلىم
بەرزبەوئەوئەيكە لە خۆشەويستىدا ھەبە. «چەتىن ئەمەج»ى پۆژنامە نووس ھەبە،
زىرەكە و لە لىئو دەچىن. لە نووسىنەكانى ئەم دوايىيەيدا گوتارىكى بۆ
ھەلسەنگاندنى مەن تەرخان كەردووە. پىنم وایە ئەو ھەفتەيك پىش كۆچى دوايى
ئەو بوو. پۆژنامەى (حورىەت) بەھۆى ئە و گوتارمەو ھانە ئىرە و پىش گوتم:
گوتارىكى لەسەر نووسىو. ئايا ناخەيتە نىو لىستەى دۆرمەكانت. پىنم گوتىن
ئەم كابرايە زىرەكانە ھەلسەنگاندووم و مەن رىزى رايەكەى دەگرم. يەكلىك لە
رستەكانى كە ھىلى بەژىردا ھىنابوو دەلتىت: خۆشەويستى بە رىنگاي راست چى
دەگەيەنى؟ لەسەرى دەروا و دەلتىت: شىئەى ئەو رىنگايە چىيە كە دەچىتەو سە
خۆشەويستى لەسەر بىنچىنەيەكى تازە؟ ئاپۆ باسى ئەوئە دەكات. ئەمە وا
دەگەيەنى كە عەقلى ئەم كابرايە رىنگاي پوو بە خۆشەويستى بە خۆناگرى.
راستىيەكەى ئەو كابرايە تۆزىمەوئەيكە بوو و مەن رىزى ئەم لاينەمەم گرت. لە
كاتىنكدا پۆژنامەى حورىەت بە پىچەوانەوئە ئەوئە لىك دابوئەو. ئەوئە راستى بى
مەن وای دەبىنم كە گوتارەكەى زۆر بەنرخە. لە پۆژنامەنووسەكانى دىكەش «ئۆرسەن
ئۆيسەن» ھەبە ھىندىك گوتار دەنووسى. جگە لەوئە نامەوى باسى پۆژنامەكانى
«باب عالى» بىكەم، چونكە زۆرەيان بەشىنازى قەشە كۆنەكان و ئامۆزگارىە
كلەسيەيەكانىان دەنووسن و بەو پىيە كرىتى خويان ومردەگرن.

يەكەم مانگرتىمان، لە كۆلىژى زانستە سىياسىيەكاندا
بە بۆنەى كۆشتارى (قەلەدەرە)وئە بوو.

ى.ك: باشە ئاپۆى بىرام با بۆ قەناخى زانكۆ بىچىن، ئايا لە كۆلىژى زانستە
سىياسىيەكان دەتخويند؟

س.پ: بەلى، سالىك لە دياربەكر مامەو و لە پروپىئوان ئىشم دەكرد. دواى ئەو
سالىك لە ئەستەمبول مامەو. لەدوا دوايىيەكانى سالى ۱۹۷۱ دا چووم بۆ ئەنقەرە.
لەوى «ماھر و دەنيز»ى جووتە پالەوانى بەرخۆدان كە لە بەندىخانە ھەلاتىبون و

هينشتا نه گيرابوون، شهربان ده كرد. چالاكيه كانيان هينشتا هر به بهرچاومهون. شهيد بوونيان له ۳۰ ي ئاداردا زور كاري تن كردين. پالەوان بوون، متمانەى ئيمەيان به دەست هينابوو. پاكتاو كردنى ئەو پالەوانانە وای لى كردم سەر له نوێ بارودۆخە كە شەن و كەو بكم. رەنگە بە ختم یار بوونى چونكە نرخىكى زۆرم پێدەدان و زیاتر له چاران بايهخم بهو بزاڤانە دەدا، ئەوان بوون چالاكى خويانيان ريكخست و ئەنجامدا و بهو قوناخىكى گزنگى تىكوشانيان دوايى پى هينا. چەند لایەنگرىكى ئاسايىيان له كۆلىزى زانسته سياسيە كاندا هەبوو. له كۆتايى ۱۹۷۱ و سەرەتاي ۱۹۷۲ دا قسە كانى «ماهر» و هەڤالانىم بىستبوو بهر لەوێ بىنه كەسانىكى ئايا نايى. جەرەزەيىيانم بىنى و دىن به مەبدەئەوه بهستراون. نواندنى راستىم له لايىنين، ئەوسا له دلى خۆمدا گوتم: «پىويستە واز لەوانە نههينين».

ی.ك: له كۆیو به دووی قسە كانى «ماهر» دا چوون؟

س.پ: له سالفونىكى زانكۆى تەكنىكى ئەستەمبولدا، ئەو كۆنفراسە يەكجار بهناوبانگ بوو. پتم وایه كۆبوونەوه يەك بوو بۆ خۆ جۆى كردنەوه له سالى ۱۹۷۰ دا. سى يا چوار كەسى ديكە هاتنە پال كۆبوونەوه كە، ئەوانيش «يووسف كوبەلى، رەمەزان ئاكتولكا، كازم ئۆزدوغان» بوون. ئەوانە دەستيان به پىكههناى «THKP-C» (حيزى شىوعى مىللى توركيە - يەر) كرد و له بەريز «ميهرى بەللى» هەلبىران. لام وایه لىكەهەلبىرانىكى پەله بوو و دەرچوونىكى يەكجار بهجەرگانهش بۆو له چهكمى چالاكى يەكاندا. له كۆنفراسە كەدا ياسى نىشتمانپەرورى كوردیان كرد. سەرەنجام چەندىن شت له زەينىدا مانەوه. لەوێو بۆ ئەنقەرە چووم و بوومه لایەنگرى ئەم حيزبه كە داينەسەزاند. يەكەم مانگرتنمان له كۆلىزى زانسته سياسيە كاندا به بۆنەى كوشتارى قزلدەرمەوه كرد. له ۳۰ ئاداردا شهيدكران و ئيمەش له (۱) ئيساندا دەستمان به مانگرتن كرد. له (۷) ئيساندا له لایەن ئىدارەى كۆلىز و بەريو بەريەتى ئاسايشەوه بۆ لىكۆلىنەوه بانگ كراين و گيرايين. كە له بەنديخانه بووم «دەنيز» و هاوړىكانى له سىدارەدران. هەرچى رىكخستنه چەپرەوه كانى دىكەش بوون له ئەنجامى كىنومال كردنەوه تووشى پاكتاو كردن بوون و زور كەسيان گرت و زۆر بەيان سەر به «TIP» و «THKP-C» بوون. و هينايان بۆ ئەو بەنديخانه يەى كە ئيمەى لى بووين. به كورتى هەموويان هاتن و لەوێ بەزىنيانم بىنى. ئەو ئەنجامەش كە به دەستم هينا ئەوه بوو: دەبى به شىوێه كى زۆر رادىكالانە تر رووبەكەينه مەسەلە كە و به دووادچوون و بەردەوامى رىكخستن دابىن بكمين، كە دوو كارن دەبىت بگريين.

ی.ك: ئەمە وا دەگەيەنئى تۆ ئەو بن هيزيه دەبىنى كە لەلای خيزان بىنىت.

س.پ: بى ئەملاو ئەولا وەهايه. پالەوانان دەكوژرين و رىكخستنه كان دروينە دەكريين. ئەگەر ئاگاتان لى بوو بى من شوينىكم بۆ ناپاكى پالەوانان لەلایى. ئەو پیاوانە به هۆى مەبدەئەوه كوژران. دەبوو هيندىك كەس دريژرە بهم مەبدەئە

بدن. ئەو قەسەم دەکرد و ئەمە پالى پىئومنام رېڭخستنىڭ دابمەزرىنىم. باۋەرم ھەيە كە دەبىي يادى پالەوانانى بەرخۇدان لە سالى ۱۹۷۱ دا بپارىزىرىت و ئىش بۇ بەردەوام بوونى بگەين و ئەيكەين بە پاروۋىەكى ئاسان بۇ دوژمن. بە شەھىد بوونىيان بۇ جارى دوۋەم بىن ھىزى و خوۋىن و پالەوانەتىم بىنى و تەماشاي دەۋرۋەرى خۇم كەرد و ھەقالە زىرەكانم نەبىنى و ئارمۋوۋى بەگگرتىم لەگەن چەند ناۋەندىكى دىكەدا كەرد. بەلام سەيرم كەرد دوۋروون، بە خىرايى لىت دەتەكنەۋە.

ناۋنۋوس گرانم لە كۆلىزى زانستە سىياسىەكاندا ھەشت سال درىزەى كىشا و سالانى يەكەم لە يادى ئەو پالەوانانەى بەرخۇدان و ھەۋلى تۆلەسەندەۋەياندا بەسەرچوون، پاش ئەو ھەوت مانگى كە لە پشت شىشى زىندانەۋە بەسەرم بىردن گوتىم: «ھىچ شتىك بە بى رېڭخستنىكى دروست و ھەمىشەيى ناكىرىت».

دابىرائىكى راستەقىنىم لەم مەسەلەيدا بىنى. بەسەرھانى كورد كەموكۆرىيەكى تىدا ھەبوو. گوتىم: «ئەگەر كىشەى كورد چارەسەر نەكرىت، ناتوانىن بە يەك پىن بىرۋىن». سۆشبالىزمى شۇقىنى بەردەوام تەگەرەى دەخستە ئەو كارە. مەن خەرىكى ئامادە كەردى ئىم پىن و ئەو باسكە بووم. لە دەست پىكەردى سالى (۱۹۷۲) ھە بەم بىرپارە گەيشتم: مەن لە پىنناۋى شۇرۇدا ھەم. بەلام دەبى باسكى كوردى ئامادە بگەم و بىناتى بىنىم و بىخەمەكار و بىكەمە بەشىكى ئىم شۇرۇشە. ديارە بە بىنەۋەى پىئەندىم بە ھەقالانى توركەۋە بىچىرىنىم ھەر لەو قۇناغەدا چاۋم بە «كەمال پىر» كەۋت و پىئەندىمان دەستى پىكەرد و ئاحافتىنىكى يەكجار كارىگەرم گوت. ئەم قسانە زۆركارى تى كەردن و بەس بوون بۇ ئەۋەى كە خۇيمان پىئە گرئىدات.

ى.ك: كە لە بەندىخانە دەرچوون بى جىۋى مەۋە؟

س.پ: بەلى. دەچۈمە مالى برادەران و مالىم نەبوو. دەتوانم بلىم مەن لە سالى ۱۹۷۲ بە داۋە بە كەردەۋە سەركردانەتى شۇرۇشگىرەكانم دەكەرد. رەنگە ئەمە روون نەبوۋى بەلام ئىشتا پاش تىپەرىنى بىست سال بەسەر ئەم رووداۋەدا. واتە ئىشە لە بىرەۋەزى بىستەمىدا دەۋىن - ئەۋە پىتر روون بۇتەۋە.

ئەۋ كاتە گەلىك توپىزى بەزغراۋانمان لە ئەنقەرە و ئەستەمبول رېڭخست و توانىمان گىيانى شۇرۇشگىرى بۇ ئەستەمبول بگوازىنەۋە و ئەۋ مانگرتە بگەيەننە ھەموو توركيا كە ۱۲ ى ئادار لە كۆلىزى زانستە سىياسەكان دەستمان پى كەرد. ئەمە ۋەك قۇناخنىكى تازە ۋا بوو. چاۋدىرىنىكى باش بووم، لەبەر ئەۋەى لاينەگىرىكى باشى چەپى توركىش بووم چ خەزمەتىك خراپە سەرشانم كەردم و كەۋتە بەشىنەۋەى بلاۋ كراۋە. ھەتا گەياندەم گوندەكەشم. ئەۋە ھەرگىز نارەجەتى نەكەردم و ھەستەم بە دلپىسى نە دەكەرد. ديارە چەند ھەۋالىكى دىكەشم لەگەلدا بوون.

ى.ك: كەسى ۋا ھەيە لەگەلدا خەباتى كەردىن و ھىشتا مابىن؟ شى

س. پ: لښم مهسليه دا هه ځان «دوځان» م بيرده كهوټه وه كه هه ځاني بهنديخانه م
بوو. كورې «ليمان فرنا» يه و پښم واشه «ليمان» له ريښخراوې مافې مرؤفدا
نيس ده كات.

ي. ك: لام واښي نيسا لهوې نې يه. وهك بزاسم له هه لېژارډنه كاني دواييدا لهوې
نه بوو.

س. پ: كورپه كې له قوتابخانه و بهنديخانه شدا هه ځانم بوو و سر به ريښخراوې
رزگاري «KURTULUS» بوو، من هم مهسليه ده گيرمه وه چونكه خالينكي شاپاني
بايه خ پښداني تڼدا يه. بيرتانه كه «شاغور مومجو» گوټي: شاپو پازده سال له
بهنديخانه ده ما يه وه. بؤچي به رياندا؟ نهوې له گوتاري كيدا نوو سي. من ليرهدا
دهموې هم مهسليه كه مينك روون بكه موه. باوكي «دوځان» نه فسر بوو. نهوېش
كه له دادگا بوو به شايت به سرمانوه كه سينكي فاشي بوو، پښم وايه باوكي
«دوځان» نهو كاته نه ندامي دادگاي سرينازي بوو و نازانم شاخو توانيښتي
كاربكاتو سر دادگا يان نا، نهو حوكمې كه «باقى توغ» بؤي داوا كردين
حوت سال بوو. به لام ناكريت به يهك شايت حوكم دهر بگريټ، نه گهر دادگا
نهوې كړد نهو هه لاوارډنه جا بؤ نهوې «باقى توغ» بتواني هم حوكم
دهر بكات پښويستي به شايت تينكي ديكه هه بوو و له يهك شايت به دهر يش له
به رده ستيدا نه بوو. زاي شامزوو ده كړد، به لام نه يتواني. قوتابي و لاو بوو يښ
هيشا خالي كوردي به تهو ښلانه وه نه بوو.

ي. ك: نهو داوا كاري گشتي بوو و ده يتواني داوا بكات. دادگاش ده يتواني نهو
جې به جې نه كات. كېشه كه تان گېشته ناو مر استي سالي ۱۹۷۲ و حوت مانگ له
بهنديخانه دا مانوه، نهو بهس بوو بؤ بهر نه لا كړد تان.

س. پ: به كورتي وازيان لي هينايښ و به رياندا يښ. نهو نه زمونه فيري كړدم و
واملي هات باش سنووري خوم ښاسمه وه. هره وهما رږيښ سر باريشم ناسي و پيم
بهو بهرډ كه هم كاره به جوښ و خروشي گه نجان نه ناكريت. له دلي خومدا گوتم:
پښويسته شينلگير يې و ته گيبري حالي خوت بگه ي تا جاريكي ديكه نه چيسته وه
بهنديخانه و باشي دورت بگرن. پښويسته نهو فېر يې و به باسكي كوردي ده ست
به كار بگه ي. هه مو نه مانه له بهنديخانه فېر بووم.

ي. ك: بؤچي ناوا بيرت كړد موه؟

س. پ: نه گهر باسكي كوردي دروست نه بې هيچ رو دواييكې توركي له شاراډا
نا بې. كه مال پير پاشتر له ليكولنه موه دا نهوې به ناشكرا گوټ: «نه گهر شوړش
له كوردستان گه شه نه كات، توركي شوړشي تڼدا نايښ». هه ځان له چوارچينوې
هم تڼيزده هاتنه پالمان. هم وا ده گه يه نې كه شوړش تواني له ريښگاي ښمه وه
گه شه بكات.

ي. ك: منيش له منډاليموه ده مگوت: «كوردستان گوره پاني دروست كړدني

شۆڭر شىگىرە نور كەكانە».

س. پ: بەلى شۆڭرى كوردستان وا لە خۆى دەكات لەم گۆشەيەوه هەستى پىن بىكرىت. چەپى توركى ئەوى لە بەرچاوانە دەگرت و لە بەردەم شۆڭرى راستەقىنەدا داخراو بوو و نيازى نەبوو كوردستان بىخاتە پال شۆڭر. گوتەكانى سۆشاليزمىيان لە هەزار جىنوه كۆدە كردهوه تا بلىن: «ناكرىت رىنگخستنىكى دىكە لە گۆڤىندا بى». بۆچى شۆڭرىنىكى دىكە ناكىرت؟ هەوليان دەدا ئەم تىۆريانىەيان بەسلىنن. هەرچى ئىشەيش بووین كە لە كوردستانى بىنگەى وزەى زۆر و زەبەند و شاراوەى شۆڭرەوه هاتىووین دەمانگۆت: «دەبى گۆڤەپانە كەمان بىتتە سەرچاوهى شۆڭرىنىكى گەرم». لەم خالەوه دابەش بوون و لىك دور كوتنەوه دەستى هيكرد. بە واتايەكى دىكە لە سۆشاليزمى شۆڭرىنى دابراين.

ى. ك: لە تىزە كەتاندە شەرىكە بەشى بەك لە نىوان دوو شۆڭریدا هەيه. دەشلىن توركىا شۆڭرى تىندا ناكىرت بە بى سەر كوتنى شۆڭریش لە كوردستان.

س. پ: بى گومان «حەقى و كەمال»م لە گەلدا بوون تا سالى ۱۹۷۶ لە نىو شانە و رىنگخستەكانى چەپى توركىدا پىنگەوه بووین. لەبەر ئەم هۆرە ئىدارەى موخابەرات سەرى لى شىتوابوو و تا چوار سال نەيدەزانى سەر بە چەپى توركىم يا چەپى كوردى، بە بى ئەوى هەوالى راستيان پى بگات.

ى. ك: كەسى وا هەيه تا ئىستا نەتوانى ئەمە هەلسەنگىتىن؟ خۆ تا سالى ۱۹۹۲ يش هيندىكيان دەپرسن كوردە ياتوركە يا ماركسى و لە هەلسەنگاندندا دژوارى بەدى دەكەن هەيه تا ئىستاش نازانى؟

س. پ: بەلى، هى وا هەن تا ئىستاش نامناسن و دوو دلى ئەوى كە داخو ئاپو كوردە يا توركە و ئايا كوردستانى دەوى يا شۆڭرىنىكى لە توركىادا دەوى و ئايا ئاپو سۆشاليزمىيە يان نەتەوه پەرسى و ئايا ئاپو ماركسى - لىنىنىيە يان بىسرىنىكى دىكەى هەيه.... گەلنىك پەرسىارى لەم چەشەش. لەم مەسەلەيەدا نە ئەمەرىكا و نە تەنانت توركىا و ئىران و ئەوانى دىكەش هىشتا نە يانتوانىوه ئەوه دەست نىشان بكەن.

ى. ك: ناو بەناو وەك لە بۆژنامەكانى توركىادا دەبىخوینەمە ئەوانىش تا ئىستا ناتوانن ئەوه ديارى بكەن.

س. پ: بەلى، ناتوانن ئەم هەلسەنگاندنە بكەن. من هىچ شتىك سەبارەت بەم مەسەلەيه ناشارمەوه و ئاشكرا و بە بى كەم و زىاد باسى هەموو راستىيەكى پىتوەند بە خۆمەتان بۆ دەكەم. من لەو بارەيەوه زۆر كراوم و ئەم هەلوىستەيش مەبدەئىيە. دەبى راستىيەكان بى كەم و زىاد بىن. كەس نىيە وەك من بتوانى بى كەم و زىاد راستى بلاوىكاتەوه.

ئەگەر زەمان و زەمىن لەبار بوونايە راستىيەكانم زىاتەر وەكو خۆيان بۆ شى دەكرديتەوه.

ى. ك: ئىتوه هيندەى بەس بگات قسە دەكەن. من لە كارى حيزبىتاندا ئەوه بەدى

دەكەم، لە بەیاننامەكانى ئىم دوایى تاندا لەسەر گشت شتىك قسە لە گەل ھەخوواندا دەكەن. ئىمە شىتووزىكى سوكراتىيانە. ئىمە گوتسان لە زانكۆى ئازاددا شىتووزى سوكراتى ھەبى، بەلام لىرەشدا ھەمان شىتووز بە رىئوودەبەن.

س.پ: من پىروژبايتان لى دەكەم چونكە لە زانكۆدا ھەر لە بنچىنەو شىتووزى سوكراتىيان ھەلېژارد. ئىمە شتىكى زۆر باشە و تەرزى ژيانە. سوكرات لەو يەكەمىن كەسانە بوو كە ئەكادىمىيەى فەلسەفەيان دامەزراند، چا ئىمەش بۆ يادى يەكەم دامەزرىنەر ئەكادىمىيەى كى ھاكەزايىمان رىكخست، بەلام پەرەى سەند، بەم پىيە پىروژبايى ئىم كارەتان لى دەكەم.

ى.ك: كارىكى گەورەىە و گەلىك كەس پىشوازيان لى كرد، ئىستىبا با گفتوگۆكەمان تەواو بكەين، بەلى دەتسان، بەلام ناتوان ھەلئىسەنگىن.

س.پ: ھۆى ئەو ھەش ئەو ھە: ئەوان بە چەند قالىكى دەست نىشانگراو راھاتوون و لە مەرقايەتەو دوورن، بەلام من بە تەواو مەرقۇم. پىئوىستە ئەمە لە مەرقايەتەمدا بىيىن: تىروانىيىكى خاوەن بەك دوورايىم نى، ۈك تەقەو و ئاين و نەژاد و مەزەب، لە دنيادا نەيارىكم نى، تەفانەت لە نىو دۆرئە كانىشدا بىتوانى پىاوانە شەر بىكات. ئىتر بۆچى بەچەوتى ھەلئەسەنگىن؟ ھەيانە دەلئىت: نىشتمانپەرورەىكى گەورەىە و ھەيانە دەلئىت: سەربازىە و ھەيانە دەلئىت: ئايندارە و ھەشيانە دەلئىت: ئىمپىريالىيە و ھىندىكىشيان دەلئىن: نەيتوانىو ھۆ لە تىروانىيى تەسكى چىنايەتى دەر باز بىكات. بەو پىيە ئەوانە ناتوان دەست بەردارى قالە كانيان بىن و لە تىروانىيى تەسكى خويانەو دەست پى دەكەن و دەلئىن ئاپۆ وايە و وايە، من ھىچ يەكەك لەوانە نىم و نايم، بۆچى خۆم لە خەلئە بنچىنەىيە كانى مەرقۇف دوور بىخەمەو؟ بەلام خۆم ناكەم بە ئامىرىك بۆ ئەو خەلئە كە شىوەيان تىكچووە. من نكوولى لە مەرقايەتى و راستى ئاين و ھەموو راستىيە كۆمەلەىە كە ناكەم. بەلام لە بەردەم ئىم مەسلەندا كە بوونەتە

كارىكى كۆنەپرستانە و بەلا بەسەر مەرقايەتەو يا بوونەتە شىوە ئەھامەتى و بارىك بەسەر شانى كۆمەلگاوە، سەر دانانەوئىن، ئىستىبا رەنگە بلىنى: تۆ يەك كەسى، پىئوىستە بەم چەشنە قسە نەكەى، چ پىئوىست بەو دەكات، ئەوسا دەلئىم من مەرقۇم و لەبەر ئەو ھەش كە مەرقۇم پىئوىستە ئەمە جەكم.

ى.ك: نەخىر وانائىم؟

س.پ: لەوانەىە ھى و ھەبى و بلىت. مەبەستم ئىم قسەىەىە: «ئەم ئاپۆىە كىيە تا لە مەرقايەتى بىدوئىت و بە ناوئەو جىمجۆل بىكات». بەلام من مادامىكى مەرقۇم، ئىتر بۆچى بە ناو مەرقايەتىيەو نەكەومە جوولە. وانىيە؟

ى.ك: زۆر وايە، ئىمە ھەقى خۆتەنە.

من جهنگاوه‌ری ږنگای جوانی و جهره‌زه‌ییم

س. پ: هه‌لښه‌نگاندنیکې دیکه‌تان له‌سر خوم به‌رچاو ده‌خه: هه‌موو ږیزیکم بو
ئو خه‌سله‌ته مرؤدؤستانه‌ن که به‌که‌مجار سریان هه‌لدا و ته‌واو دلېسته‌یانم. به‌لای
منه‌وه ئو دؤستابه‌تیه‌ی که له داستانی «گلگامیش» دا هاتووه له‌هر ږیکه‌وتنیکې
گه‌وره یان دؤستابه‌تیه‌کی ته‌مرؤمان باشته‌ره. چونکه ئاسایی و دؤستانه‌یه.
پنوه‌ندیه‌کانی مرؤفی سهرتایی زور کیشم ده‌که‌ن. له‌وانه‌یه ته‌وانه له ږوی زمان و
سیستمی سیاسی‌یه په‌ره‌سندوو نه‌بووین. به‌لام هه‌میشه دلېنده‌ی په‌یدا‌بوونی
به‌که‌مین هیللی ته‌وان بووم. له دلی خومدا واهست ده‌که‌م که من له ته‌مه‌ندا
هاوشانی ته‌وانم و به‌نگه هیندیک‌تان ته‌مه وا هه‌لېسه‌نگیننن که کؤنه‌پرستانه‌یه و
بلیت: تو به‌دوای هیل و پرئسپیکدا ده‌گه‌ږینی هی پیش پینچ یا ده هزار ساله.
له‌وانه‌یه وا هه‌لېسه‌نگیننن که زور پاشکه‌وتووم و مرؤنیکم به‌رو دواوه دیمه‌وه.
به‌لام به قناعتی خوم ئو خه‌سله‌تانه‌ی که له‌لای مرؤفی سهرتایی هه‌بوون پاکترو
بینگه‌زد ترن.

ی. ک: زور جوانه، ته‌مه ته‌واو هاوجووتی سروشته. واته تو مندالیکې له ته‌معنی
پینچ یا ده هزار ساله‌دای.

س. پ: بېله مرؤف وک خولقیندراوئک هه‌لېسه‌نگیننن. منداډ بؤچی خراب
ده‌بی؟ خه‌سله‌ته سهرتاییه‌کانی منداډ بیتگه‌رد و مرؤدؤستانه و بته‌وین و هاوشانی
ده‌زانی. ته‌مانه هه‌موو خه‌سله‌تی باشن. باویم وایه مرؤف تا گه‌وره بېی، له‌م
خه‌سله‌تانه دور ده‌که‌وتیه‌وه. پتم وایه هه‌لویت دیاریک‌ردن به‌رانبر به
مرؤفایه‌تی کؤن به هه‌لویتیکې شورگیتانه ده‌ژمیردریت. جا له‌م گوشه‌یه‌وه
ته‌وان ده‌یانه‌وی به پتی بؤچوونه کؤن و کلاسیکه‌کانیان هه‌لېسه‌نگیننن که
بوونه‌ته قالبی جینگیر و ووک هه‌لاتوون و بوون به ئیسقان. با بؤچوون و ئاین
و نه‌ته‌وه‌ی خویان هی خویان بی و با سهرمایه‌داری بو ته‌وان بی و با سؤشالیزمی
بنیاتراویش بو ته‌وان بی.

ی. ک: لیره‌وه تابلویه‌کی جوان ده‌رده‌که‌وی. له هه‌موو لایه‌کشانه‌وه ناکوکی
ده‌که‌ویتنه ږوو. تو ږیزی ئاین ده‌گری و هیندیک سوره‌تی قورئانت له‌به‌ره له
کورده‌ستان و تورکیادا به‌ږیبه‌ری (PKK) گه‌وره‌ترین خه‌بات دزی جادوو‌گری
ده‌که‌ی.

س. پ: راسته من جاروبار سهره‌ل‌دانی (PKK) و سهره‌ل‌دانی ئیسلام پیک
ده‌گرم. لیره‌دا هیندیک له چه‌په‌روه ږوو که شه‌کان ده‌لین: ئو خوی به پتغه‌مبه‌ر
ده‌زانی. راستیه‌که‌ی پنیویست به‌وه ناکات خؤ به‌وه بزانم. له‌م ږوژگاره‌دا زانست
هه‌موو شتیگه و لیک‌چوون شایه‌نی بایه‌خ پیدانه و له راستیدا نه‌بوونی له بیاباندا
که‌سایه‌تی به‌هیز ده‌خولقیننن. ده‌رگوتنی سهردارمان محمد (د.خ) وک ته‌قینه‌وه‌ی
گرکان وایه له بیاباندا. کچ زینده به‌چال کردن کارنیکې چه‌په‌له و بږوای

پېنناكرېت، ئىمجا ھى وا ھەيە پەخە دە گرى و دەلېت: محمد (د.خ) ئەومندە ژن و ئەومندە كەنيزە كى ھەبوو. بەلام من بەچاويكى دېكە دەروانە ئەوم. دەبېنم ئەم ھەسلەشيان بە شېۋەيە كى چەوت ھەلسەنگاندوۋە. راستە ژنەينان ھەيە بۇ مەبەستى سىياسى، بەلام ئەگەر بە پېنى ئەو قۇناخە ومزى ژنەينانت لە گەل ھى جاراندا بەراورد كەرد. ئەوا دەبېنى كېشەى ئافرەت سەر كەوتنى تېندايە. ئەمەش ھەنگاويكى باشە. روانېنە ئەم ھەسلەيەش بە چاوى ئەواۋەتى يەو راست نىيە. پىشتگوڭخىستنى دەورى محمد (د.خ) ۋەك شۇر شگېرىكى گەورە لەو ھەلومەرجە مېژوويەدا و تىنە گەيشتنى، راست نىيە. ۋەك گوتم لەو بېتەيزىيە لە پادەبەدەرە وردېنەو كە لە يىباباندا ھەبوو. ئىمجا سەرھەلدانى ئەو ھېزەش. دەبېنم لىك چوونى لە گەل سەرھەلدانى (PKK) دا ھەيە. لەم لايەنەو مانەو بەستراۋە بە خەسلەتى باشى پېنخەمەرەنەو و رووداويكى گرنگ بۇ من پېكەدەھىنى. ئاخاۋتن ۋەك پېنخەمەرەن و قەس بۇ خەلك كەردن بەشېۋازى پېنخەمەرەن چەند مەسلەيە كى - بەلاى مەنەو - گرنگن. ئىتەر بۇچى ئەو خراپ دەبى؟ لىكەدانەوم لەم بابەتەدا جىياۋازە. ھەيە شىكەردنەوى منى لەسەر ئاين «ھەلۋىستى شۇر شگېر بەرانبەر كېشەى ئاين» بە شېۋەيە كى چەوت ھەلسەنگاندوۋە، ئەگەر چى چەندىن سەرەداوى زۆر گرنگى تېندايە. بە راى من ئەو خەلك زۆرەى كە بە ئاينەو خۇ دەنۋىنن، لە گەومەريەو دەورن و بە ئەواۋى مەمەدى سەردارمان (د.خ) نانسەن و فېريان بەسەرەو نىيە و ناۋى شىخى فلان تەرىقەت يا فلان حېزب يا حېزبى خوا «حزب الله» لە خۇيان دەنۋىن. ئەوانە ساختەن و دەورۋون. ئەگەر خاۋەنە راستەقېنەكانى ئاين دەربەكەون، مىلى ھەموۋيان دەپەرىنن چۈنكە داگېر كە و مەخخۇر و نەزان و فېلباز و تا سەر ئىسقاۋ پېنەستەى دەولەتان و رۇزىمە سىياسىيە دامەزراۋەكان و دۇلار و موخابەرەتن. ئەوانە زۆر خراپەكارن و ئەۋەى كە دەيكەن ئىسلامەتى نىيە، بەلكو پېس و پۇخلىيە. ئەو پونخسارە راستەقېنەيەيان دەخەينە روو كە لەپشت دەمامكە ئىسلاميەكانەو لە گەلى دەشارنەو. ئەۋسا گەل بەۋپەرى-تۈۋرەيەو دوايان دەكەون و تا دەچنە نېۋ دۆزەخ، من لەۋە دلىيام.

ى.ك: ئەۋەى كە دەيلېن زۆر راستە و من پېنى بازىم. باۋەرم وايە ئەۋان بە چەۋتى ھەلتەسەنگېنن.

س.پ: ئەۋان بە چەۋتى دەمناسن. من دەست بەردارى مەۋقايەتى ئايم. ئەك ئەۋە بەلكو دەست بەردارى مىندالى مەۋقايەتى ئايم بەۋەى دابەش گرانىانەو بۇ چەندىن گەل و ئاين. من لەۋ خەلكە نېم كە گەورە بوون و لەۋانەش نېم كە خۇ بە گەورە دەزانن. بەلام سەربارى ئەمانە خۇم بە بېچوۋك ئاينىم، واتە بە بېچوۋكى ناگرم و داماونىم. ئاينى ھەر بلىين خەباتى مەۋقايەتى و بەسەرىدا تېپەر بېين.

ى.ك: قەسەكانتەن واى دەردەخەن كە ئىۋە خەباتى خۇتان بە خەبات لە پېناۋى سەرتاسەرى مەۋقايەتىدا دادەننن.

س.پ: بەلنى ئەمە راستە. بەلكو دەتوانم ئەۋە بەم قەيەمان بىكەمە قەيەكى گىشتى: زۆرانبازى مەۋقايەتى دۇى ئەۋ ئىمپېريالىزمەيە كە ھەۋلى سەپاندىنى

مهرچه کانی خوی دهدا به سهر ژبانی کۆمه لایه تی و پۆشنبیری و سیاسیدا و به شینویه کی پر سوو کایه تی خو به سهر کهرامه تی مرقانه دا ده سه پینتی و مرقایه تی له هه لومهرجی ژبانی ئاسایی بنبهش ده کات. راستی زورانباریه که نه مه یه. شۆرشیش ئه و شه ریبه که مرقایه تی ده یکه ات له پیناوی گه رانه ودا بو هه لومهرجی ژبانی ئاسایی و به ربهره کانی کردنی ئه و ئیمپریالیزمی که هه ولی سه پاندنی مهرج و مه ترسیه کانی ده دات. ئیمپریالیزم پرووی زهوی و ئاسمانی ده کاته شوینیکی نه گونجاو بو ژبان و ده ست به سهر هه موو تواناییه سروشتیه کانه ده گرتی، به توانایی ناوخوا و دهرهوی گه لانی شه وه. مادامیکی مرقوم، چۆن چاو پۆشی له م هه موو مه سلانه ده کم؟ خه باتم بو گه یشتنه به ژبانی ئاسایی مرقوف. ی. ک. ئایا خه باتتان تا بزگار بوونی سهر له بهری مرقایه تی دریزه ی ده بی؟ س. پ. ئه م خاله زۆر گرنگ تی به. ئه گه ر ئوانیم دلتیا بزیم، ئه وه به سه مه. به لام من بی به وشت نابم و به ناوی مرقایه تی به وه نه کومه جووله تا ویرانی بکم. گشت کار و جوولانه وه یه کم له چوارچینوی بزگاری نیشتمانی و سۆشیالیزم و مهرجه بنچینه یه کانی ژبانی مرقودایه و بو بنیاتنانی پیتومندی و ژبانی ئاسایی به و به دیهینانی هه لومهرجی ژبانی کۆمه لایه تی به. من پیتهندی هه موو ئه وانم که باسم کردن. ئیمپریالیزم به وهی ههستی نه ته وهیی و ئایینی هیندیک تاقم و به شینویه دیکه مهرچه کانی خوی ده سه پینتی. من دژی هه موو ئه م دیسه نانم و دژی ئه و مرقه شم که له م بزیمانه دینه ده ری. له کۆنه وه تا ئیستا ئه و چه شنه مرقانه شم خۆش ناوی. بگه ره ئه م بزیمانه چی ده ربهاوینژن من ده یانبو غزینم. ئه مه ناکۆکیه کانی منن که گشتی و جیهاتین. به نگه زۆر زیره که به م و به نگیشه پاشکه و توویم. به لام من باوهرم به خه باتی خۆم هه یه. ئه م خه باته مه ستی به کی بی نه دازم ده داتی.

ی. ک. شتیکی باشه هه موو مرقوئیکت خۆش نه وی.

س. پ. دیاره خۆشم ناوی. من مرقوئیکم به ئاسانی خۆشم ناوی. ئیستا ته مه نم چل و چوار ساله و هینشا به ده وای ئه و کادیره دا ده گه ریم که زۆر خۆشم ده وی و ده ست نیشانی ده کم تا ببینته باشتترین هه قالم. گه لیکه خه لکم له ده ور و پشتدان. من له هه موویان به قییم. ئه گه ر هیوا نه بوایه هیچیانم له لای خۆم نه ده هینشته وه.

ی. ک. من ئیستا که ده تبینم خۆشه ویستی و توو ره ییت له یه ک کاتدا یه که خستوه. س. پ. بی گومان. توو ره یی به ربهرچه دانه وهی کۆسه کانی به رده م خۆشه ویستی به. خۆشه ویستی پرو داوینکی گه وره یه. ئه گه ر کۆسه ییکی له به رده مدا بی، ئه وسا توو ره یی ده بینه به ربهرچه دانه وهی ئه م کۆسه. ئایا تی گه یشتن له مه گرانه؟ پیم وایه ئه مه پروو و ئاشکرایه. توو ره یی به ته نیا کارینکی ئازاوه گیرانه و فاشیانه یه. به لام ئه گه ر بو به ده ستوه گرتنی خۆشه ویستی گه وره یی، خه باتینیکی شۆرشگیرانه یه و خودی زه به روزمگی شۆرشگیرانه شه.

پن یانگوتم: «تو به شوین مرقوئی سو به عاندا وینلی» نازانم ئاخو به شوین

مرۆڧى سۆپەرمان يا مى ئاسايىدا وىلىم. ھەتا ھىندىكىيان گوتيان تۆ بەشۈين ئەر
مرۆڧەدا وىلىكى كە بەخەيالى «نېشە» دا ھاتتوۋە. ھەرچى چۈنكى بىن. من ھەموو
ئەوانەم نەخويندوۋەتەۋە. بەلام ناتوانم مرۆڧى سۈلۈك و ھىچ وپوچ قىبۇل بەكم. من
لە ھەموو شىنكى مرۆڧ ورد دەيمەۋە. ئەگەر مرۆڧىك ھاتە لام لە تەۋقى سەريەۋە تا
قۇلەپىنى لىنى ورد دەيمەۋە. ئەۋ لايەنەنەي كە ۋاي لى دەكەن خۇشەۋىست بىن، بەلەي
مەۋە گىرنگىن. ھەرچى لايەنەنە كانى دىكەيە پىئەندىم پىن يانەۋە نىيە.

ى.ك. ئەمە ۋا دەگەيەنكى كە تۆ دەتەۋى مرۆڧى جوان بېيىنى.

س.پ. بىن گومان. من لە خەباتىكى بەردەۋامدام بۆ ئەم مەبەستە. من ۋەك دەيىن
ئەر مرۆڧە بە شەر دەخولقنىم. من شەر كەرم لە پىنناۋى جوانىدا. بە راشكاۋى
دەيلىم ئەۋانەي ۋا دەيەنەۋى لە دەۋرم بىمىنەۋە دەيى لە نىۋ ئەم چۈرچىۋەيەدايىن.
رەنگە بلىنى ئەۋانە بۆ خۇدى خۇيان نازىن و عاشقى خۇدى خۇيان نىن. من دەلىم
ئەگەر پىن يان قىبۇلە بىنە جەنگاۋەرى رېنگاي بەھا بىنچىنەيە كانى مرۆڧايەتى
دەتۋانن لەلام بىمىنەۋە. دەئا با برۆن و با لەۋ شۈينە بىرىن كە پىر بە پىنستى
خۇيانە. من جەنگاۋەرى رېنگاي مەزنى و جوانىم و بە كىردەۋە لە روۋى تىۋىرىيەۋە
مامۇستاي ئەم مەسەلەيم. ئەۋەي كە دەلىت «من بۆ ئەۋانەم» با بىقەرمۇ.

ى.ك. پۇزى دوۋشەمەي راپىردوۋ لە مەلبەندى گىشتى كۈمەلەي مافى مرۆڧ
بوۋىن. ئەۋىش بە بۆنەي ھەفتەي مافى مرۆڧەۋە. لەۋ كۈبۈۋنەۋەيەدا قىسم كىردو
گوتىم: «كىشەي گەلان كىشەي برايەتىيە». قەيەكم كىرد لە ھى ئىۋە دەچى و
ئەمەيە: «كۈردەكان لە سەركەۋىندەن و تۈركەكانىش ھەمىشە سەركۈت دەكېرىن.
يەكيان بلىندە و ئەۋەي دىكەيىش لە خوارەۋەيە. ئىتەر برايەتى چۈن دەيى»

سۆشاليزم ھونەرى نىزىك بوۋنەۋەيە لە رېنگاي و باشى و جوانى و،
پاراستن و پەرەپىدانى خەسلەتە باشە كانى مرۆڧ.

س.پ. سۆشاليزم ھەلەيەكى تىندايە. ئەۋىش بىر كىردەۋەيە لەۋەي كە
سۆشاليزم يەكەنە بە چەۋساۋەكان. ئەمە چەمكىنى ھەلەيە. پىئۈستە لەسەر
سۆشاليزم لە سەركۈت كىردن و گەندەل بوۋن دور بەكەۋىتەۋە و شەر بىكات بۆ
سەرخىشتى ئەۋەي كە دۆرى ئەۋ دوۋ شتەيە. دەئا بەدەردى سۆشاليزمى بىنيات نراۋ
دەچى، چۈنكە سۆشاليزمى بە چەمكە باۋەكەي دىكە لىك دايەۋە. ۋەك ئەۋەي بلىن:
«ھەزار بوۋىن، بەلام ئىستە گەدەمان پىر بوۋ. ئەمەيە سۆشاليزم».

نەخىتەر ئەمە سۆشاليزم نىيە. ئەمە لىكەندەۋەيەكى ھەلەيە ۋا ۋا ۋا ۋا ۋا ۋا ۋا ۋا
قراۋانتر لىكى دەمەۋە. ئەۋەي ۋا دەمەۋى بىلىم ئەۋەيە: تىگەيشتى من لە
سۆشاليزم تەۋاۋ پىنچەۋانەيە. سۆشاليزم ۋاتە ھونەرى نىزىك بوۋنەۋە لە ھەموو
جۈرە رېنگاي و باشى و جوانى و پاراستن و پەرەپىدانىكى خەسلەتە باشە كانى

مرۆڤ. بە تىگەشتىنى مەن ئەمە چەمكى زانستى سۇشاليزمە. مەن دزى ھەموو شتىكى خراپەم. خراپىش بەلای مەنە چەمكىكى پىچەوانەى ھەيە. مەن لە تىروانىندا ھەموو شتىك لىك جۆى دەگەمەو و ناكۆكىەكان دەبىنم و دەلئىم: ئەم شىۋەيە خراپە و پىتويستە ئاوابى و ھەموو تۈانا و ھىزىكىم دەخەمە كار تا راست و چەوت ھەلەسەنگىنىم. ئەمە خەرج كەردىنى ھەول و وزى زىياتر دەگەيەننى. جەزدەگەم رۈۈنى بىگەمەو كە خەلكانلىك ھەن ھەولنىكى زۆرىش دەدەن و مەنىش بە سەرياندا ھەلەكەشتىم. بەلام لەو رىنگايەدا كە لەسەرى دەرمۇ ھەولنىكى لە پادەبەدەر و دەگەن دەدەم.

ى.ك: لەوانەيە ھىزى خۆتانتان لە كەردەۋى خۆتەنەو بە دەست ھىنايى. بەلام ئەوان وا تىمەدروانن ۈك بلىنى لە تايەتەمەندى ئىنودا پىسپۇر ىم. بۆيە لە توركىا و لە ھەندەران زۆرم لەسەر تۆ لى دەپرسن. مەنىش پىيان دەلئىم: «عەبدوللا ئۆجەلان بەيىانى و ئىۋاران بىر لەو دەگاتەو كە سەرۈكى ئەمەرىكا و سەرۈكى دەستەى ئەركانى توركىا بىرى لى دەگەنەو. چونكە ئەمە ئىشەتسى».

س.پ: ئەوانە بەلای مەنەو خەلكانلىكى بىستە بالان.

ى.ك: ئىنە ناچارن بىر لەو سىياسەتە بىگەنەو كە ئەوانە لە بەرەنگار بوونەۋەتەندا رەنگيان بۆ دەرىژن.

س.پ: مەن لە نىۋان خۆم و خەودى خۆمدا درىژ بىرەدەگەمەو و دەلئىم: ئەگەر نۆينەرىكى ئەمەرىكام بەرەنەر بە خۆم بىنى چۆن لەگەلدا دەست بەقسە بىگەم. دىيارە پىنى دەلئىم: «شەرم لە سىياسەتەكانتان ناكەن. ئىنە ئەم ئەندازە سووكايەتە دەسەپىنىن. ئايا ئەمەيە مەزنايەتسى؟». كارى دىپلوماتىم لەگەلياندا وا دەبى. جا رەنگە ھى وا ھەبى مىل شۆرىكات و بىپارىتەو و بەم شىۋازە باسى ھەق و ماف بىكات و سۈالى سۆز و بەزەيىيان لى بىكات. بەلام ئەگەر مەن بىم دەلئىم: «ئەى ھىچ و پوۈچ تۆ لافى گەۋرەيى لى دەدەى. ئايا كەردەۋەكانت لەگەل مرۇقايەتيدا جۈوت دىنەۋە؟» ئەمە سىياسەت و پىۋەندىم دەبى. مەن ئەم قەسە دەگەم، چونكە نامەۋى بە ھەلە ھەلەسەنگىنىن و وايان لى بىكات ھەلە بىگەن و وام پىشان بەدەن كە مەن گەۋرەم و ئەوان بچوۈك. ناتەۋاۋى لە خۇيان و ھەلەسەنگاندەگەلياندايە. مەن دەست بەردارى بەھاو پىۋانە بىنچىنەيەكانى مرۇقايەتسى نابىم. ئەمە ئەوانەى دەۋرۈپىشتىم دەگىرىتەۋە. مەن نىم پالىيان پىۋە دەلئىم بۆ ئەم ۈمزعە ھەلەيە. بە پىچەۋانەى ئەۋەو مەن ھەول دەدەم بە ھەموو تۈانايىيەكەۋە ئەوان و دۆزەمىش بۆ رىنگاي راستە بە كىش بىگەم. ئەۋەى پىنداگرى لەسەر ھەلەى خۆى بىكات، نامىنى. ئەمە تۈانامە لە رىكخستندا و ھىزەمە لە نىۋە گەلدا. بۆ ئەۋە شەر دەگەم خەللك بۆ بەھاي مرۇقائە رابىكىشىم. بەلام دۆزەن بە پىچەۋانەى ئەۋەو دەۋرات. مەن دەلئىم: كورد ھەيە. ئەۋ دەلئىت نىيە. مەن دەلئىم: دەيى كورد ھىندىك ئازادى بەدەست بىنىنى و ئەۋ دەلئىت: پىتويست بەۋە ناكات. ئەۋسا پىنى دەلئىم: تۆى ھەلەى گەۋرە دەگەيت و ئەۋەى كە ھەلەى گەۋرە بىكات نامىنى. ئەمە سەبارەت بە رىكخستنىش راستە. ئەۋەى وا

پیره‌وی ته‌کتیک و رینگ‌خستنې راست ناکات، چي ده‌کات و چوڼ له بهر دهمدا راده‌وستنې. با به‌جیمان بیلنې. واته من به شیوه‌یه‌کی زور جی‌اواز مروځ هله‌سه‌نگینم.

ی.ک: پښت گوتم: ستالین ټیک‌شکاند و ټیک‌شکاند، له‌بری خوی هیندیک خیانه‌تکاری دانا که من نه‌وه ناکم.

م.پ: بڼ‌گومان ستالین کوریکي دپهاتی بوو. نه‌گهر بچینه‌وه سر ژبانی و بېنن فهرانه‌ریکی ساده بوو لای لینین کاری ده‌کرد، نه‌وسا ده‌توانین نه‌و قسه‌یه بکه‌ین که له‌سر نه‌و کردمان. خو فهرانه‌ری لینین هر پتی ده‌کری فهران رابه‌رینې و رینوینې جی‌به‌جی بکات.

سوشیالیزم به فهران دانامه‌زریټ و په‌ک ره‌وت یا خاوه‌نی په‌ک ثاست نی‌یه. نه‌گهر پروانینه ستالین و ویرای نه‌وی که هیندیک لایه‌نی باشی تیدایه. ده‌بینن له‌موه دووره له سوشیالیزمی ته‌واوه‌تی حالی بووینی و به روونی نه‌ر که کانی نه‌نجام دابنې. نه‌و به‌پتی تین و توانی خوی و به ته‌واوی فهرانه‌کانی به جی‌ده‌ینا. به‌لام نه‌مه بڼ سوشیالیزم به‌نی نی‌یه. توانی رینگای سوشیالیزم پاک بکاته‌وه و هیچی پی‌ویستی له رینگادا داننا، چونکه شارمزایی له‌ودا نه‌بوو. نه‌و هینزی خولقاندنی مروځی نه‌بوو. تیروانینې من نه‌مه‌یه: نه‌و بوو هه‌ستا به پروخانندی. نه‌و که‌سانه‌پش که هینانیه به‌ری مه‌یدان له هی پشوو‌یان خراپتر بوون، چونکه ناتوانی دروستیان بکات. ثایا دمران ری و شوینی ټیمه بڼ نه‌وه چین؟ ری و شوینی ټیمه له ولامدانه‌وه‌یه دمرده‌کویت که به‌ری‌پرچدانه‌وی کیشه‌کانی سوشیالیزم، من هم شارمزایی خوم به تایبه‌تی له ټیو (PKK) دا جی‌به‌جی ده‌کم و هله‌دستم به رینگ‌خستنې خه‌لکانی دیکه، تمنانه‌ت نه‌گهر دزی خوځم بښت. نه‌وی وا جی‌به‌جی ده‌کم ته‌واو پینچه‌وانه‌ی نه‌وه‌یه که ستالین ده‌یکرد. حیزبیه‌کان به راده‌یه‌کی باور پتی‌نه‌کراو رای خو‌یان دمرده‌برن. من هانی نه‌ویان دهم. له‌بهر نه‌مه تیده‌کوځن بهم چه‌مکه بژین و نه‌میش کاریکی راسته.

ی.ک: نه‌وه کاریکی باشه، چونکه تو نه‌گهر به‌توی کاریکی گه‌وره دابه‌زرینی پی‌ویستت به گادیری داهینر هه‌یه.

م.پ: به‌لې نه‌میش داواکاری‌یه‌کی دی‌موکراسی‌یه. هر ده‌بین نه‌وانه راده‌یه‌ک راستی‌یان تیدابنې، تمنانه‌ت نه‌گهر من په‌کم که‌شیش بهم مرخم لی‌خوځ کرابنې، نه‌مه زور گرنگه. به نه‌ندازی بایه‌خنی راستی نه‌وان، راستی منیش گرنگه. من هم خاله‌دا په‌نا نابه‌مه بهر سر‌کوټکردن و پشیل‌کاری وک رینگایه‌ک بڼ چاره‌سر، ستالین له‌م خاله‌دا وانه‌بوو. له باتی من بویه پینچ یا ده‌جار هم بزووتنه‌وه‌یه‌ی پاکتاو ده‌کرد. ده‌بوو هزار جار حوکمی له سیدارده‌ان بدم. به‌لام که ده‌چمه سر جی‌به‌جی‌کردن، ناچارده‌بم بی‌پانخه‌مه بان سرم. نه‌مه دڅټیکي مایه‌ی بایه‌خ پیدانه و وک خه‌سله‌تیکي سیاسی من پهرده‌ستیننې. نه‌وی راستی بڼ من نه‌وه هه‌تا به‌سر دوزمنیشدا جی‌به‌جی ده‌کم و لایه‌نه باشه‌کانیشی ده‌یل‌مه‌وه. نه‌خولبای سووتاندن

و پروځاندم هه يه و نه هېچ خوليايهك له وانه كه «جنگيز خان» هه ييوون و نه شتوازه كانيشي. هينده بهه شو كه سه لايه تيكي باشي به راډي يهك له هزاردا هه يي، تا پيښندي بم و هه ولي گه وړه كړدني بدم. شوو و مزعي منه كه تينده كوشم پهرې پي بدم. راستيه كي من زور لي يان تووړه ده بم. هه ردم ده ليم شو هه ول و كوششي كه تم مه سه لانه ده يه يان و شو دژوازيانهش كه ده يخولقيش له هي پروو پرووونه وي بهرې شري يي پي پهردي دوژمن زياترن. به لام من هه رگيز له بيري ناكه م كه شو داخوازيه كي سؤشاليزمه. شو هوپيش بوو كه كيشاپوه بو بهرنگار بوونه و له گد سؤشاليزمي بنيات نراودا.

ناچار باریان کردووم به نایقی تنیا نهم کارانه بکه،م، نهوه تیکشانندی منه. یه کینکی نه له مانیایی رۆژیکیان چاودیری کردم د گوتی: چۆن به دریزایی نهم سالانه شینواری تاکه کس دمرده بهی؟ نه گهر من بوومایه نیسو سه عاتم دمرنه دبرد. چا که پینچگوت: من بیست ساله نهم حاله و ناوا به جی یان هیشتم، کابرا زور سرسام بوو. نهمه شینواری منه که له گفتوگو کردنی یه کینک بو خودی خوی ده چنی.

ی.ک: به لام له دوا شیکردنه وه تاندا ده بینم مشتومره کان بهر بهر له گفتوگوی خویی دوور ده که ونه وه.

س.پ: نهمه له بری گفتوگوی شهنسی و بو بهر بهر چدانه وه، پاش بیست ساله گفتوگوی دوو قولیمان بهر بهر پیندا و بینیم گفتوگوی دوو قولی دهمانه. بویه نیستا نیش بو نهوه ده که یین بگهینه (گفتوگوی به کۆمهله) ی زیاتر بهر بهر دندوو، وک نهوه گفتوگوی سنی قولی و چوار قولی هه بن.

دیاره ئارمزووی نهم بهر بهر پیندانه ده که یین. شینواری سوکرات ههنگاوینکه، له کاتینکدا ده مه وئ بگهینه «ئورکینسترا» حالی حازر شینواری گفتوگوی به کۆمهله باشه و بهر دهمام باش پهرمه ستینی و له وانه یه بگاته چهند ههنگاوینکی پینشکه وتوو.

«۱۹۷۴ - ۱۹۷۵» دوو سال بوون

خۆم تییاندا به شۆرش تورکیا به خشی.

ی.ک: ئایا ده توانین لا له پاش سالانی ۱۹۷۴-۱۹۷۵ بکهینه وه؟

س.پ: به ئی، ۱۹۷۴-۱۹۷۵ دوو سال بوون خۆم تییاندا به شۆرش تورکیا به خشی. لهو سالانه کۆمهلهی «ADYOD» دامهزرا و من بهر بهر سی بووم. هاویه شیمان له سه ره له دانی «دیف یۆل» و پاشتر «دیف سۆل» دا هه بوو. له دهست پینکردنی پینکهینانی رینکخسته سه ره تاییه کانیدا وک بهر بهر سینکی پایه بهرز کارم کرد و نیشی لهو تاقمه ی خۆم خسته خانه ی پله دوه وه که کارم تیندا ده کرد، له کاتینکدا تاقمه کهم به هاری سالی ۱۹۷۳ به دوا پینکهاتبوو. نه ورۆزی ۱۹۷۳ به ناوی نهم تاقمه وه قسم کرد و بهو پنی به که کوردستان دزی کۆلونیالیزمه و که نهم به سه ره هاتی ئاویه ستی «جوبوک»، به لام نه متوانی بو ماوه ی دوو سال ئاستی تاقمه که مان بهرز بکه مه وه و بهر دهمام بایه خمان به کیشه کانی لاوانی تورکیا ده دا. پاشتر کۆمهله ی «ADYOD» داخرا و «دیف یۆل» و «دیف سۆل» دمر کهوتن.

ی.ک: که سی چه پی تورکی هه یه بیرت بکه وینته وه، له وانه ی نهو قۆناخه که ماون؟

س.پ: به شینکی زور له کادیترانی «دیف یۆل DEV-YOL» لهوی بوون «دیف سۆل DEV-SOL» یش تاقمینکی له نه ست سۆل هه بوو. بئی گومان کاریگه ریمان لهو

گورباتکار په دا هه بوو. پاش داخرانی «ADYOD» کومه له که ی خۆمانمان دامه زرانده. وک سرنج دده ی پۆلیس تا سالی ۱۹۷۶ هیچی له سر هم کومه له نه ده زانی و ده پیرسی شاخو ئاپو سر به «THKP-C» یان سر به کومه لیکي کوردی. هم مه سه له په یان به لاره روون نه بوو. به کرده وه ییش ئاوا بوو یین. هر له و قوناخه دا «DDKD» ییش دامه زرا. جال به ره وه ی من له «DDKD» دا چوومه نیو نه زموونیکه وه. بایه خم به وه ی دوو میان نه دا. من باوهرم وایوو ئامرازیکي به که لک نابنی بۆ خه باتمان و هر کومه له بنی هیزه که ی خۆمانم پاراست و به کرده وه ییش پالمان به «ADYOD» وه نا بۆ پیشه وه. وک گوتم ئه میان سالی ۱۹۷۵ داخره. پاش شه وه هولماندا له جاران پتر بایه خ به کومه له که مان بده یین و له سه رو به ندی زستانی ۱۹۷۵-۱۹۷۶ دا مانیفیستوی په که مان ئاماده کرد له پتیی هه ئال «محمه د خه ییری دورموش» وه، شه وه له لسه نگاندنیکي گرنگ بوو. ده کریت دانیه کیت ده ست بکه وئ. شه وه له پرووی رمنگ پنی دانوه ی ئاستی شه بیره ی که شه کاته هه بوو شتینکي گرنگ بوو. به لام په که م چالاکی جه ماوهری به کرده وه له و قوناخه دا له ئایاری ۱۹۷۶ دا و له به ریکردنی تهرمی «فهوزی ئه رسلان سۆی» دا بوو که خه لکی «سروج» و سر به ریکه خراوی «پرگاری میللی» بوو و فاشیه کان کوشتیان چونکه کورد بوو. به تنیا خۆمان تهرمه که یمان بۆ «سروج» برد و له ناوه ندی ئاپوره ی جه ماوهردا ناشتمان. شه وه بوو هیندیک گرتن پرووی. به لای ئیمه وه خو پیتشاندا نیکي سیاسي شیلگیرانه و گه وره بوو. هیندیک هه ئالمان له نیو گیراوه کاندایوون. پاش شه وه ویستمان ئیش و کاری تاقه که مان بۆ کوردستان بگوازینه وه. به و پتیی په رووم کرده کوردستان له مانگه کانی (نیسان و ئایار) سالی ۱۹۷۷ و هم گه شته ش دوو مانگی خایاند و ناوچه کانی قارس و ئاگری و دیرسیم و بینگۆل و دیاربه کر و عینتابی گرتوه و له و شوینانه دا چه ندين کۆبوونه وه ریکه خران که هر په که یان به په نجا تا شه ست که سی به خۆوه گرت. له ۱۵ ی ئایاردا هم کۆبوونه وانه مان دوا یی پنی هینا و نه گهریکي زۆرمان بۆ شه وه دانا که ده زگای ئیستخباراتی تورکیا «MIT» چاودیری کردوو یین و به دوو مان ده که ویت. سه رنه جام هه ئال «حه قی قه رار» له «عینتاب» شه هید کرا و شه و سا ده رکمان به وه کرد که شه وان به رباری له سینداره دانی ئیمه یان داوه. له ۳ ی حوزه ییران و له گه ن کوده تای «نامق که مال ئه رسون» دا «بیلوت» ی به کرینگیراو فه رمانبه ری چاودیری کردنی چالاکیه کاتمان بوو، چونکه رۆژانه به دوامان ده که وت. که هه ئال حه قی شه هید بوو، زانیم مه ترسی به رانه ومان له ئارادایه و گوتم ئیستا ده وری منه، له ۳ ی حوزه ییراندا، واته له سه رو خشی کوده تاکه ی «نامق که مال ئه رسون» و له نه نجامی چاودیری «بیلوت» وه شه و ما له له لایه ن ئه ندانه کانی شه ری تایبه ته وه تووشی هیرش بوو که «مسته فا قه ره سوو» و هه ئالان ئیتیدا نیشته جنی بوو بوون. هه موویان گیران و پهنم واینی دوو یا سنی پارچه چه که یان لایوو. شه مجا «که مال پیر» یان گرت که به ریتوه بوو بۆ شه و ماله. منیش به ته ما بووم به یانی

زوو بچمه ئەو ماله، بەلام نەچووم و چووم سەر لە هیندیک بەرامەر بدم لە «تۆزلوجاير» تا بپرسم ناخۆ هيجی تازه هەيه. پيش ئەوی برۆم چەند کەسيگم نارد چاوديري ماله کە بکەن. ئەوانەي وا ناردبوومن هاتنەوه و گوتيان ماله کە دەورە دراوه و هەر بە ریکەوت لە گرتن قوتار بووين. ئەگەر ئەو کاتە بگيرامايە، لە بەندیخانه دەرنەدەچووم، چونکە «بيلوت» لەو چەکانە دلپا بوو و سزاکەم نيزیکەي (٣٠) سال زیندانی دەبوو.

بۆ يادی نەمري هەڤال حەقي، بەرنامەي حیزبمان نووسی.

ی.ک: ئایا خەلکیکی زۆر لە سالی ١٩٧٧ دا دەهاتنە پالتان؟
س.پ: چوونمان بۆ کوردستان و ئەو گەشتە بەچەرگانهیە کە کردم زۆر گرنگ بوو، چونکە تۆوه کە لە هەموو شوێنیکدا بلاو بووموه و متمانمان بەوه هەبوو. ئەوسا لە دلی خۆمدا گوتم: «ئەگەر پاش ئیستا مردین گرنگ نییە، چونکە ئەم تۆوانە نەشونما دەکەن». لەبەر ئەوەی من هەمیشە چاوەرانی مردنم دەکرد و تەنانهت زۆریش لێمەوه نيزیک بوو. نەمەتوانی پیاڵەیهک چا بخۆمەوه، چونکە دەمزانێ تیرۆر و شتوازی هيج و پووچی دەولەت چۆن. بەم شێوەیە پیمان نایە سالی ١٩٧٧ کە سالتیکی شلۆق و پەر نازار بوو. ئایا ئەم کۆمەلەیه دەمینیتەوه یان ناو ناخۆ دەتوانی باز بۆ پلەیهکی بەرزتر یدات یان نا؟ هەموو خەمیکمان ئەمە بوو.

دوای شەهیدبوونی هەڤال حەقي و بۆ نەمر راگرتنی یادهکەي هەولی نووسینی بەرنامەي حیزبماندا، چونکە ئەمە باشترین وەلام بوو دەکرا بۆ شەهیدبوونی بیدەینەوه. هەنگاویکی گرنگ بوو بۆ پێشەوه. بەرنامەي حیزب تا ئیستا ماوه و نازانم داخۆ وەک بەلگەنامەیهک (PKK) قبوول دەکریت یان نا. تیروانینەکانی ئەو بەرنامەیه تەواو باش و واقعی بیناتەن. پاش ئەوه هەولماندا لە ١٩٧٧-١٩٧٨ بەرنامە کە بێخەشێنەوه. قوناخی «ئایا دەتوانین بێنە حیزب یان وەک کۆمەلێکی خاوەن ئایدیۆلۆژی دەمینیتەوه» و قوناخی بیریاردان بوو. دوای ئەوەی کە گەلێک دژواری گەورەمان تووش هات، بیریاردانمان ناوی حیزبی ئەم کۆمەلە راگەیەنن، سەرباری ئەوەی کە دەمزانێ لەوانەیه ئەوه لاوازو بێ کاریگەری بێ. بەلام گوتمان با لانی کەم ناوی حیزب لە میژوودا بە نەمري بهێلێتەوه و ئەمەش شتیکی باش بوو.

ی.ک: ئەو کاتە هەلویستان چۆن بوو؟ ئایا لەگەڵ ئەوهدا بوون حیزب بنیادبەزیت یان کۆمەلە کەتان بمینیتەوه؟

س.پ: من بووم دەستم بە هەموو مشتومڕێک دەکرد و ئامادەکاریم ئەنجام دەدا و لێی دەدام.

ی.ک: هیندیکیان پێیان گوتم. چەند پێشنیارێک لەسالی ١٩٧٥-١٩٧٦ هەبوون بۆ دامەزراندنی حیزب. بەلام سەرۆک ئاپۆ ئەوەی بە زوو زانی. ئایا وەزعیکی وا لە

گۆرۈنۈپتۇ؟

س.پ: نەخىر ھەتتايى ۋا بەھىز نەبوون. گەلىك بىرۈياۋىرى شۆرشگىنرەنە لەسەر
بىناتىننى خىزىبى كوردى پەرەيان دەسەند، بەلام ھەموويان لەم بىرەۋ دور بوون.
ى.ك: باشە، جگە لە (PKK) پىشنىيارىك ھەبوو بە ناۋى دىكەۋە، يان چەند
ناۋىكى جىنگرەۋ ھەبوون؟

س.پ: بىرۈكەى بىناتىننى كۈمەلەيەك بەناۋى يەكىتى لاۋانى شۆرشگىنرى
نىشتمانى كوردستان «KYDGB» ھەۋە ھەبوو. ئەوسا گوتىمان ئەمە ھەر بەكەلەكى
لاۋان دىت. بىرىشمان لە ئىۋونەيەكى لىنىيىنى كوردەۋ و گوتىمان با ناۋى
«يەكىتى تىكۈشان لە پىشاۋى رزگار كوردنى كار» دا بىت. بەلام تەماشامان كورد
ئەۋەش لەگەل ئامانجە كاتىساندا تەۋاو جۈوت نايەتەۋە بۆيە بىرىارماندا ناۋىكى
تايەت بە خۇمان جىكەينەۋە. ۋەك زانراۋىشە لە مانگى يازدەى سالى ۱۹۷۸ دا
يەكەم كۆبۈنەۋەمان بەم ناۋەۋە كورد لەو كۆبۈنەۋە گەۋرەيە دەچۈۋ كە «خىزىبى
كرىكارانى سۇشال دىموكراتى رۈوسيا» سالى ۱۸۹۸ كوردى. لەۋە دەچۈۋ ئىنە لە
كوردستان پىرەۋى ھەمان شىۋاز و تەرزمان كوردى، باۋىم وايە پىۋىستە ھىندىك
لەو خالانە رۈۋن بىكرىنەۋە كە ھىشتا بوونەتە مايەى ھىندىك قسە و قسەلۈك لاي
رۈژنامەنوۋسان، ۋەك «ئۇغرو ھومبۇ» كە دەپرسى رەگەزنامەكەى چىيەۋ كى
خەزۈرەيەتى.

ۋەك رېسابەكى بىنچىنەيى بە ئاسانى زىدەرەۋى لە ھىچ
پىۋەندىيەكدا ناكەم و ناشىمە ھۆى پىچراتى ھىچ پىۋەندىيەك.

ى.ك: خانۋو «كەسىرە» خانم لە كۈۋ دەيخوئىند. ئەۋىش لە نىۋ تاقەكەتاند
بوو؟

س.پ: لە كۆلىۋى «چاپ و بلاۋ كوردەۋە» بوو، تىدە كۈشاين پايىكىنىشە نىۋ
تاقەكەمان. سەر بە خىزانىكى لايەنگرى «CHP» بوو. ئەم خىزانە سالى ۱۹۲۵ بە
دۋا مىلكەچى كەمالىزىم بوو، ۋاتە لە خىزانىك بوو دەۋرى سەر كوردايەتى لە
پۇشنىبىرى كۆمارىدا گىترا، ئەۋەمان دىزانى و لايەنە خراپە كانىشمان دىزانى، بەلام
ۋىراى ئەۋە ھەۋلى بە كىش كوردىمان دەدا بۇ تاقەكەمان.

ى.ك: كىچ يا ئافەرەتى دىكە جگە لەۋ لە نىۋ تاقەكەدا ھەبوون؟

س.پ: ھىندىك ھەبوون. بەلام ئەۋ بوو نۆشەرەيەتى ئافەرەتەنى دەكرد و بايەخى
بە تاقەكەمان دەدا. بەلام سەرەراى ئەۋە خۇپارىز بوو و ھەلۋىستەكانى لە ھى
ئىنە جىۋاز بوون. ھەرچى ھەلۋىستى مىش بوون سۆزىيان تىكەل بوو بوو.
لايەنى مەۋقانەم چەندە گشتى و بايەخدار بوۋىتى بە كۆمەلگا و بەزانستەۋە
بەستراۋ بوۋىتى، ئارەزوۋى پىنەندىۋىش لەلەى مەن بەتىن بوو. سەبارەت بە مەن

دهبنی هموو شتیک به که مینک عشق و پینه ندیوونه و به ریو بهی. من تا ئیشتاش
 وهام. ئم مهسه له لای من جینگیره. ئه گهر ئافرهت هاته ئیتو ههر مهسه له کهوه،
 دهبنی چهند پیت ده کریت لینی نینزیک بیهته و دهبنی نینزیکبوونه که شت بو
 ئامانجینکی سیاسی بن، به لام له گهل ئهوشدا ههول بیده سوود لهو توانا پیانه
 وهر بگری که لای دهست ده کهون. ته ناهت ئه گهر پیوهندیه کانت له ئاستی به
 قوربان کردنی سۆزیشدا بن، دهبنی لیک نینزیکبوونه که بنی سنوور پی. واته به
 کورتی ئه گهر چهند بناخه یه کی سیاسی له ئارادابن، ئهوسا گرنگ نی به له
 خیزانیکی به کریگیراو بن یا نا. دهبنی کۆسپ نه خه یته پینی ئم په یوهندی به.
 ئهو کاته ئاوام ده گوت جا له بهر ئهوی که من بهر پرسی ئه و تاقمه بووم، ئم
 ههلویتهم پالشتی بوو، بهم ههلویتسه ههولمان دها ئه و که متهرخه میه نه هیلین
 که لینی دهرده کهوت و وای لئیکه یه ههست به هیزی خوی بکات. به لام پیم وایی
 ههلویتسی به شیه یه کی دیکه بوو. من نامووی درێزه بهم به سه ره گانه بدم. به لام
 ئم په فشاره ههلویتسی به جهر گانه ی من بوو. ئه و بوو توانیم به جهر گانه و به
 شیه یه که نه چاوه روانم ده کرد و نه پاشتر توانیم لیکه بده مه وه، له دهر گای ئه و
 خیزانه مدا. منی پارای زور متمانه به خو نه کردوو له دهر گای ئم خیزانه دهم،
 ئه مه ههلویتسیکی به کجار به جهر گانه یه، چونکه له خیزانیک بوو زور ئیشی بو
 بهر ژه وهندی کۆماری توركیا و دژی هه لگه پانه و ی کوردی کردبوو و بهم خهسله تانه
 ناسرابوو ههرچی منم رزگار یخوازیکی سه ره پر گر بووم له سه ره کردایه تی
 بزووتنه وه که دا. بیر له مهسه له یه بکه نه وه. ئه و نا کۆکی به کی زور سه یره. له و هه
 سه یتره بانگه شت کردنی خۆمه بو ئم نا کۆکیه. به لام ئه گهر لیت پر سیم بوچی
 ئه و هت کرد، ده لیم: «سیاسهت هه نه ری ههست کردنه» و هۆیه کانیشی ئه مانه:
 به کهم - کچیک بو. نیشانه ی ژیر بوونی پیو دیار بوو. دووم - پینه سه تی
 دابو نه ری «CHP» بوو و ده کرا له رووی سیاسی په وه که لکی لئو وهر بگری بن.
 سینیهم - ئه گهر توانیمان کاری تئیکه یه وای لئیکه یه نۆ که رایه تی تئیکه یه
 په ره سه ندنیک بو بهر ژه وهندی حیزب یا بزووتنه وه که تو مار ده که یه، پراکتیشانی
 نۆ که رانی کورد باشتر و له بار تره بو کوردستان له بری لیدانیان، چواره م - ئه گهر
 توانیمان به شه خسی رای بکشین، ئه و پراکتیشانیک به واتا ده بیت بو ئیمه.
 پینجهم - ئه گهر وای بکهوت گومانی لئیکرا، ههر ده توانین سوودی لئو وهر بگری بن.
 ئم پینج خاله نه ئینی بوون و کهس پئیانی نه دزان. پیرووی ههر خالینکی
 بکردایه، ئیمه دهست بهرداری نه ده بووین.

من هموو ئه مانه به راشکاو ده لیم. به لام ئهوسا له شیه ی ههستدا بوون. بو
 نموونه ئه و که سه ی که ناوی «بیلوت» مان لئنا بوو خه لکی «ئیاگری» و ناوی
 «نه جانی قایا» و کوردیکی بن وینه ریکخراو بوو، واته «بیلوت» یکی باش
 بوو. به جهر گ بوو و له رووی بنیاتی فیزیاییه وه به هیز و جیاوازی بوو، چونکه
 فرۆ که وان بوو.

ی.ك: ئايا له هېلى ئاسمانى تۈركيا بوو؟

س.پ: نەخىر، لە ھىزى ئاسمانى تۈركيا بوو. ئەفسەر بوو، ھاتە لام و پىتى گوتىم ئەوان لەبەر ئەۋەى كە كوردە لە ۋەزىفە دەريانكردوۋە. لە راستىدا دەرئە كرابوو. بەلكو پاسپىردرابوو خۆى تىككەھە ئىكشى رېزە كانمان بىكات. ئەۋەنبوو بە نىمىرەيەكى بەرزەۋە چوۋە كۆلىزى زانستە سىياسە كان و بەپارە خۆى ناۋنوۋىس كورد و لەۋساتەۋە بوۋىن بە برادەر. مەسەلە بە كرىگرىتى خانوۋىيەكى لەلا كوردىنەۋە تا من و كەسىرە تىيدا دابىشىن و بىمانخاتە بەر چاۋدېرى خۆى. دەيگوت: «زىرتان بۇ دەكىرم و خانوۋىيەكتان بۇ بە كرى دەگرم». ئاۋا خىزمەتى خۆى بەردەست خىست، بە كورتى ئەم «بىلوت» ھەموۋان دىنسانىن. سالى (۱۹۷۷) ىش سالىكى پىر لە ھەلبەز و دابەز و پىلانگىران بوو و دەۋلەت دەستى و مەدەايە ھەموۋ كارۋىبارىك.

ی.ك: ئەو كاتە خانوۋىيەكت لە گەل كەسىردا بە كرىگرت؟

س.پ: نەخىر، خانوۋىيەكى سەرىخۆمان نەبوو دوور لە ھەئالان تىيدا بۇزىن. بەلام چەندەھا خانوۋىيە ھەبوو، لەۋى چاۋمان بە يەكدى دەكەۋت. بىلوت خانوۋىيەكى بە كرىگرىتبوو و دەيشچوۋىنە ئەۋى. تەنانت رۆزى ۱۹۷۷/۱/۱ كۆبۈۋنەۋەيەكى گرىنگمان لە خانۋەكە بىلوت كورد. ئەۋە يەكەم كۆبۈۋنەۋەى ھەمەلايەنە و شىلگىرى ئىمە بوو. ھىچ پەرەيەكى نووسراۋمان لەبەر دەستدا نەبوو و دەمى زۆپاكە كرابوۋەۋە تا بىتوانىن ئەۋ دوو يا سى پەرە نووسراۋەى تىفېرى بىدەين ئەگەر پۇلىس خاڧلىگىرى كوردىن.

ی.ك: ژمارەتان چەند بوو؟

س.پ: دەۋرى ۱۰ يا ۱۵ ھەئال بوۋىن. بىلوت خواردەنەكەمانى سازدە كورد و ھەمىشە رىستەى «ئەم خويىدانه بۇچىيە؟ بىلەندە ئاۋا پىدەگات و بەھۋى ئەم خويىدانهۋە خويى پىتۋە دەكرىت و ئەمجا دەخورىت» دەگوتەۋە. ئەۋەى راستى بىن لەم قەيەدا مەبەستى ئىمە بوو و ۋازى لىنەدەھىتنام. پىنم ۋايە ئەم ۋەزىفەيەى پىسپىردرابوو. لىرەدا پىشم بە ھەستى خۆم بەست و پىتۋەندىەكانم رەت نەكردەۋە. ئەگەر دەنگم لىن بىرپىايە، ئەۋە گومانى دەورۇژاند. بەلام پاشتر دەستى كەۋتە روو.

ی.ك: دەستى كەۋتە روو؟

س.پ: بەلى. لە سەروبەندى كودەتای «نامىق كەمال ئەرسون» دا ويستى پاكشاۋمان بىكات. تا دوازەى شو لە كۆلمان نەبەۋە. ئەۋ دووزمانى لەسەر كوردىن. بەلام سەربارى ئەۋە دەستمان لىن ھەلەگرت و گوتمان با ئەم «بىلوت» ھەبھىلەنەۋە.

جا ۋەختىك «ئۇغرو مومجو» دەلەت: ئاپۇ لە نوۋسىنىكىدا گوتوۋىيەتى پىتۋىستە بىپارىزىن ۋەك چۆن چاۋمان دەپارىزىن، راست دەكات. رەنگە دارىشتەيەكى جىاۋازى ھەبوۋىن، بەلام بەۋ مانايە بوو. بەم پىيە پىتۋەندىمان لەگەل كەسىرەدا لەم سالەدا چىروپىر بوو. من لەم پىتۋەندىانەدا شىلگىر بووم و تەۋاۋ نەمدەزانى ئاخۇ ئەۋە ئاكامى ئامانجى سىياسىيە يان ھەر خۆى كارىكى سۆزاۋى

بوو. به لامل نهوه دمرانم که ده بوو هم پټومندياته بټي پټيچ وپمنا چرې بکزيښته وه. نه مه روویدا. له وانه يه من هه وللم دابيت. خو لهو تنگانېه قوتار بکهم که لهو قوناخه دا به ده سټيموه دمعنالاڼد. پټومنديم به «بيلوت» هوه به شينکي هم تنگانېه بوو، به تاپه تي قوناخه که قوناخي به ري نه ته ويې بوو که جلوه وي خو کمي به ده سټيموه گرت. بارودوخه که ناسک و مټر سيش گوره بوو. «حقي» شهيد بوو بوو و «قهره سو» او هه فالان له بهنديخانه بوون و نه وانه ي که مابووشنه وه خهريک بوو نه مينن. هه وللم ددها خو لهم هه موو تنگانېه دمرېاز بکهم و له ودها ريگايه کم دوزيپه وه.

ي. ک. واته ټيوه بيرتان لهوه ده کرده وه بهر گينکي دیکه به بهر خو تاندا بکه ن، واني به؟

س. پ. هه تا نه گهر نهوه روونيش نه بوو بټي، به لکه کان نامازه بټي نهوه ده که ن. «نو غور مومجو» لهم مه سه له يه دا ده لټ: «ټايا ټيستخباراتي تورکي (MIT) بوو کارينکي کرد ټاپو بزي و پشيواني لي کرد؟». نه خير، پټيموايه نهوه خو خوي حزي کرد بهو شيوه يه لينکي بداته وه. خو مه سه له کان بهم چه شنه ساده نين، چونکي ټيستخباراتي تورکي هه ولي ددها چاو دتريم بکات. تا ټيستاش ناتوانم بلنيم که سيره ي هه فالمان نو کر بوو. نه وه ي وا به دټنيبايه وه له سر نهوه ده ميزانم نهوه يه خيزانه که ي ده چوه به ري نه به را يه تي ټاسايشي گشتي. باوکي پټومندي به وانه وه هه بوو. له وانه يه وايان زانبيې که من بهم ريگايه له ژير ده سټياندام، و له بلني بلين: «مادامينکي هم کابرايه پټيه سټي هم جوړه پټومنديه، که واته له ژير ده سټياندايه. با دريژه بهم پټومنديه بده ين». رنګه نهوه خيزانه ناوا بهم پټومنديه قايل بوو بټي و نه مه ش ري ني ده چوو. من به پټي بير کرده وه ي نهوان له ژير ده سټياندا بووم، مادام پټومنديم له گه ليدا بهر دهوام بوو. له لايه کي دیکه وه «بيلوت» پش خستبو و ميه ژير ده سټي خو ي. هم دوو فاکتيره له ژياندا هټ سټيانده وه.

سالي ۱۹۷۸ و به ديار يکراوي به کم رڼي مانگي به کم که نه جويد سهر و زيران بوو. نهوه رڼه برياريکي دمر کرد. پټم وايه دوژمنکاري نه جويد پټومندي بهم مه سه له يه وه يه. برياره که ده لټ: «پټيوسته کوئترا کس نه کوژن، به لکو ده بټي ته نيا زانباري کوژيکه نه وه»، هم برياره له چوار چټويه کي ته سکدا جي به جي کرا. ټيمه ي خسته بهر چاو دتري به کي توڼد، چونکه فمرماني ته قه لينکردن له ټارادا نه بوو. هه وليان ددها برياريکي تازه داپريژن گرتنيش بگريښته وه. ناوا بيريان ده کرده وه. گرتني هه فالانيش لهم هه لومره جدا کرا. نه گهر بيانتوانيبا يه بمرگن، لاني کم خو کمي (۳۰) ساليان ددهام. هر به ريکوت نه چوومه نهوه ماله و پټيان نه کرا بمرگن، پاشتر ټابلو و قهش دريژي کيشا. هر چي مه سه له ي ژهننانشه، باو وريان و ابو و منيان خستوه ته ژير ده سټي خو يان. سالي ۱۹۷۸ ناوا تنيپه ري. نهوان پټيان و ابو و من له ده سټياندام و ته و او ژير

دەستەیان کردووم و کەوی ویستیان دەستگیرم دەکەن. هەڤاڵێکی «دۆغان» ناومان کە سالی ١٩٧٩ کاتێک لە دەروەوی نیشتمان بووم گیرا، کاتی لێپێچانەوه یەکیکی میت پێی گوتبوو: «ناپۆ لە نێو چنگ و لە لەپی دەستماندا بوو، چۆن لە دەستمان دەرجوو». بە دەم و چاوی خۆیدا دەکێشا. ئەم هەڤاڵەمان هێشتا لە ژياندا یە و پێی گوتم: سەرۆک.. کابرای ئیستخبارات شتتگیر بوو.

هەرچی بەسەرھاتی دەرچوونیشم، ئەوان پێیان وابوو من لە نێو ئابڵووقەیاندام و لە ژێر دەستیاندان، بەلام من ئەو بە کەمی ئامرازیانەو دەبەستمەو. کە ھاتمە دەری کەس بە بڕیارە کەمی نەدەزانی. یەک یا دوو هەڤاڵ ئاراستەوخۆ دەیانزانای، چونکە من ئاگادارم کردنەو کە ئێمە «لەوانە یە هێندێک ڕۆ و شوین بۆ چوونە دەروە دابنێن». بەلام من کەسم لە پۆزی چوونە دەروە کە ئاگادارنە کردەو و تەنانت «کەسیرە»ش نەیدەزانی. ئەو بۆ ماوەی سێ مانگ بۆشایی تی گەوت. هەرچی «بیلوت» یش بوو، ئاگادارم کردبوو و کە من لە زستانی (١٩٧٨) دا لە ئەنقەرە دەیم و پاشان تێیدا دەگیرسیمەو و پۆژنامە یەک دەردەکەین و لەوێو درێژە بە چالاکیە کانمان دەدەین. قەناعەتی بەو هەبوو و بەو پێیە راپۆرتەکانی بەرزە کردەو. واتە کە من لە نیشتمان چوومە دەری، کەس نەیدەزانی نیازی دەرچوونم ھە یە یا نەیدەتوانی چاوەروانی دەرچوونم بکات، چونکە نمونە یەکی ھاوشیوەی ئەم کارەیان لەلا نەبوو. شۆرشگیرانی تورک دەرنەچوونە دەری تا سالی ١٩٨١. بەلام من لە کۆتایی حوزەیرانی (١٩٧٩) دا ھاتمە دەری و تەنانت میتیش وای دانەبابوو ئەو کاتە دەردەچم. هەرچی ئێمەش بووین تا دواست ئەم چەشنە بڕیارەمان نەبوو. سەرۆبەری بڕیارە کە تەنیا بە دوو پۆژ درا، بە بێ ئەو کەس پێی بزانی، ئیتەر چۆن ھەوالە کە بە میت (MIT) دەگات؟ سەرچاوەکانی راپۆرتی ئاسایی خۆیانیان بەرزە کردەو و دەیانگوت ھەموو شتێک بە دلی خۆمانە. ی.ک: باشە، ئێو بڕیارە کە تان بە «بیلوت» رانەگەیان. ئەمە وا دەگەینە ئێو بڕوای پێ ناکەن؟

س.پ: بۆ شەش مانگ یا ھەتا سالتیکیش بوو بە ئەنقەرەست دەمخەلە تاند. واتە لە ٣ حوزەیرانی ١٩٧٧ بەدوواو زانیاری ھەلەم بە بیلوت دەدا و بە لاریدا دەمیرد. ئەگەر بیلوت بیزانیایە ئێمە دەستیمان بۆ کەوتوووە پوو، ئەوا راپۆرتی خۆی بۆ بەرزە کردنەو و دەپگوت: «ئەوان خەلە تاندیمان». بەلام ئێمە بە تەواوی پەردەمان لە روو ھەلساڵبوو. راپۆرتەکانی «بیلوت» یش پۆیشتن. لام وایە پێی وابوو ئاپۆ ژنی ھیناوە و لە دیاربە کەرە و لە ماوە یەکی کورتدا بۆ ئەنقەرە دێتەو. میتیش چاوەرێی ئەو دەکرد. لە کۆتایی ١٩٧٨ و سەرەتای ١٩٧٩ دا ئەو وای لە منیان چاوەروان دەکرد چوونە دەروە نیشتمان نەبوو، بەلکو گەرانیوە بۆ ئەنقەرە بوو. بە پێی ئەو شەش تەگبیری خۆیانیان کرد. منیش سەرم لە ماردیندا و پاشان روو مکردە ئۆرفە. ئەوسا گەلە کۆمە ی گرتن لە «العزیز» دەستی پێ کردبوو. «شاھین دوونمز» گیرابوو و ئیتەرائی کردبوو و بە بەرێو بەرایەتی ئاسایشی

گوتبوو: ئاپۇ لە ئۆرفەيە يا ماردىن. دەتوانىن بېچىن دەستگىرى بىكەين. بەلام بەريئەبەرى ئاسايش لەبەر ئەوى مەسلەكە لە دەسلەتتى ئەو بەدەر بوو پرويكرە دەوروپشتى «العزيز». جا بۇ ئەوش كە بىگاتە ئورفە يا ماردىن، دەبوو ئەنقەرە لە بارودۇخەك ئاگادار بىكاتەو. ئەنقەرە لە «دوادوايەكانى ۱۹۷۹-۸۰ دەيتوانى بىريارى چالاكى كىردن لە دژمان بدات، ئەويش پاش گۇرپانكارىەكانى «سىئەرمەك». بەلام پىش ئەو ھىچ بىريارىكە لە ئارادا نەبوو بۇ دەستگىر كردم.

ى.ك: ئەو كاتە دىمىرىل سەركى خكومەت بوو؟

س.پ: نەخىر، ئەجەويد سەركى خكومەت بوو و گەلەكۆمەى گىرتنى «العزيز» يىش بەس نەبوو بۇ دەركردنى فەرمانى گىرتىم، چونكە بەلگەكان زۆر بىھىز بوون. ھەرىچى «شاھىن» يىش بوو دەيگوت: يا بېرۆين و بە دەستى خۇمان بىگىرىن. زۆر سوودمان لە گىرتنەكانى «العزيز» وەرگرت، چۆنگە زوو ورياي كېردىنەو و واى لى كىردىن بە خىزرايى بىريارى خۇمان بدەين، ئەمە ئەو تەكە سوودە مېژوويە بوو كە لە شاھىن كەوتەو. ئەم گىرتنە و ئىعتزافەكانى شاھىن پالايان پىئە نام بىريارى چوونە دەرەو بەدم. ئەگەر نەگىراپايە يا لە برى ئىعتزاف كىردن و گىرتنى ھەلالان دەستى لە گەل ئەنقەرەدا تىكەل بىكردبايە، رېتى تىئەچوو بىگىرن.

ى.ك: سەركى گەورەم دوو پىسارم ھەن: بەكەم ئەويە ئايا خاتوو كەسىرە لە ئىدارەى بالاى خىزىدا بوو؟ دوومىش: چۆن بەمە بازى بوو و پاشتر ھاتە دەرەو. وانىيە؟

س.پ: مەن بىريارى رۆيشتنى خۇم پىنەگوتبوو.

ى.ك: بەلام دوايى ھاتە ئىرە بۇ لاتان.

س.پ: ديارە ھەر دىت. لە چوارچىئەى پىئەندى رېكخستندا ھات. ئەو ھىچ مەبەستىكى تىندا نىيە. بە پىنى رى و شوپنى رېكخستن كەسم لەم بىريارە ئاگادار نەكردەو. ئەو بىريارىكى نەئىنى و ئاسايى بوو. ئەوان پاش چوونە دەرەو زانىيان و، پاش ئەوى ھەسووان لە رېنگاي ئەو ھەئالانەو كە پىئەندىيان پىئەمەو ھەبوو زانىيان، ئەويش زانى.

ى.ك: دواى ئەوى كە ھات، پىنى نەگوتى بۇچى ئاگادارت نەكروومەو. ئايا بىروام پىناكەى و ئەوشى نەكردە مەسلەى لە خۇگۇرپانىكى شەخسى؟

س.پ: لە بىئەرتدا كەشكىكى بىروايى لە ئارادا بوو. ئەو ھەولى دەدا تىئمان بىگات. پىم وايە بىرى دەكردەو و دەپىرسى ئاخۇ لەبەر سۆزىيان بۇ ئامانجى سىاسى پىئەندى لە گەلدا دامەزراندووم. ئەگەر ھۇيەكان لە پرووى سۆزەو بوونايە. ھەولى دەدا ئەم سۆزە تاقى بىكاتەو. بەلام ئەگەر پىئەندىكە بۇ ئامانجى سىاسى بووايە، ئەو دەيگوت: «مەن سەركردەم»، چونكە ئەم كابرايە لادىيىيەكى سادەيە و مەن كچى خىزرايىكى سەركردەم. ئىتر ناكوكى لەم جۆرە دەستى پىنەكرد.

ى.ك: بەلام ئەمە زۆرى خايند.

س.پ: بئى گومان زۆر بوو. ئەو شەرىيەت كە ئىتەمەن دۇرى ئەو دەمەنكردە لە شىۋەي مەسلىھەتچى كە ئىتوان دۇو سەركردايە تىدا بوو، يەكەن لە خەنزەننىكى كوردى زەمەنكىش و نەدار كەوتىۋەتەن و ئەۋەي دىكەشەن لە خەنزەننىكى نۆكەر كە ھەنزى خۇي لە چۈرەچىۋەي پىۋەندىدە كەتتە بە كۆمەرى تور كىيە «T.C» ۋە ۋەردە گەرت و يەكەننى ئەم خەنزەننى بەسەر سەركردايەتتى ئەم بىز ۋەتەنەيەدا سەپاند. ي.ك: ئايدا خەسەتە كەتتى سەركردايەتتى كەردىنى ھەبوو؟

س.پ: بئى گومان. كەسايەتتى بەھىز و تارادەيەك زىرەك بوو. ئەگەر بىۋىستىبايە دەيتوانى يەكەن سۈرەمەن پىيەگەيەتتى، بەلام پىيە باشتە بوو بەپىيە چىنى كۆمەلەيەتتى و دۇخى خەنزەن خۇي ھەلەسەنكىشى. جا ئەۋە نەيىزەنم ئاخۇ ھىچ رەتتەننى يەكەن دۆلەتتى تور كىيە لە ئارادا بوو يان نا. بەلام بەھەرە كەتتى خۇي لەسەر بىنچىنەيەكە باش نەدەخستە گەپ.

ي.ك: باش، ئايدا ناكۆكى لەم خالەدا پەيدا بوو؟

س.پ: نەخىر، پىشتىرىش ھەبوو. نەۋەنەيەكە لەسەر ئەۋە دەدەمنى. بۇ ئەم نەۋەنەيەكە گەلەكە بەلگە ھەن. مەلىكەن لە دىيارەكەر ھەبوو. كە كەمال پىر لە سالى (۱۹۷۸) دا ھاتە ئەۋى و دۇخى پىۋەندىمەننى زانى بە «جەمىل بايەق» ۋە گوت: ۋەردە با ئەم ئەم بىكۆزىن. ئىتەمە پىمەن تىۋول ناكەرت ھەتەلەكە مەن بەم شىۋەيە سۈرەكەيەتتى پىيەكەرت. ھەتەلەننىش پاشتە گوتىيان با ۋازى لىيەننىن، لەۋانەيە مەسەلە ۋا ھەن ئىتەمە پىيان نەزەننىن و ئەم ھەتەلەكە مەن خۇي لە ئەستەيان بگەرت. ئاۋا ۋازىيان لىيەننى ۋاتە ھەتەلەكە لىيەننى ۱۹۷۸ بە دۋاۋە دىيەننى لىيەننى لە چ دۇخەكەدايە. كەمەكە لەمەۋەر ھەتەلەكە ھەتەلەكە ئىرە گوتىيان: ئەۋە خەفەتەرى كەردىن كە تۇ پىۋەندى ۋا دادەمەزىنى. دەچۈۋىن دەمەنكەشت، بەلام پاشتە ۋازىيان لىيەننى. لە «دەرسىم» پىش دەيەنگوت: ئەم خەنزەن دۇرى مەلەتتى كوردە، چۈن چۈۋى ئەم چەشەن پىۋەندەيەكە لەگەلدا دەمەزەندە. ئەمە ناكۆكى يەكەن زۆرى تىدا بوو و بوۋە ھۇي گومان لە دەۋرۋىشتەم و ئەۋە گومانەش سەلەننىكى دىرەز بەردەۋام بوۋن. بەلام پەرسەندەننى پىۋەندەيەكە سەبارەت يە «كەسەر» بەۋ ھەلەۋىستەيەۋە بەند بوو كە دەلەت: «بەۋ ئەندازەيەكە كە دىخەمە نىۋە دەستەم، لە كوردەستان ھەنز پەيداۋەكە». ئەم مەسەلەيەكە بە مەلەمەتەرسەننى دەكەرد و نىزىكەۋەنەۋەيە خۇي بەم خەسەتە دىيارى دەكەرد. ۋاتە لەم مەسەلەيەدا پىۋەندەيەكە مەيەنەيەكە خۇي ۋەك نەمەزەننىكى سەسەيە بەكار دەھەتە.

ي.ك: ئايدا مەنەننى بە پاشەۋۇزى (PKK) ھەبوو؟

س.پ: بە تەنەيا پاشەۋۇز نا. بۇم باسكەردەن زۆر زىرەك بوو لە سەركردايەتتى نەدەگەيشتە دەيەننى سەركردايەتتى كەردىنى چىنەكەن چىيە. لەۋى كوردەستانى لە دەست دەچۈۋە دەيتوانى بە ھۇي مەنەۋە بە دەستەۋە بگەرتى يا كە مەننى گەرت دەيتوانى پىۋەندەيەكە تەيەتتى خۇي بە شىۋەيەكە باشتە لە ئىتەمە بىخەتەكار. ئىتەمە لەم مەسەلەيەدا سۈرەۋى بوۋىن. لە كەتتەكەدا ئەۋە ۋاقىتە بىن بوو و لە ئىش و كەرىدا

پشتی به سۆز نه ده به ست و ههولنی دهدا به زیره کی خوی رینگا خووش بکات.
به رانهر به من ئاوا بوو و ژبانی رۆژانهشم بهم شینویه بوو.
ی.ک: کهی ئهم زانیاریانه تان کهوته لا، پشتتر یان هه له سه ره تاوه
هه تانیوو؟

س.پ: بن گومان ئارمژووی ده کرد رایبکینشمه ریزی سه رکردایه تیه کهم. بخو
سۆشیالیزم له رووی ئایدۆلۆژی بهوه روون و ئاشکرایه ئهو ریزبازی رزگاری
نیشتمانی بهش که پشت تهستورین پنی هه روونه. ده بوو به هه ر شینویه که بووه
وه زعی خوی تی به پیننی. ئه وه وای پینویست ده کرد خیزانه کهی روت بکاته وه.
ئه وه تاکه رینگای لیخۆشبوونی بوو. ئهمهش رینگای له بهردهم بهر په رچدانه وهی
لایه کهی دیکه دا ده کرده وه. له باتی ئه وهی چینه کهم روت بکه مه وه، ده چمه نیو ئهم
بزافه بۆ خزمهتی چینه کهم. له باتی ئه وهش شوینکه وهی ئهم چه شنه
سه رکردایه تیه بم، ده توانم وا له م سه رکردایه تیه بکه م شوینم بکه وێ. بیری له م
بواره دا قه تیس بوو بوو. من له جینگایه کدا نیم بتوانم مه وادی پینوهندی راسته وخو
و نراسته وخوی ئهم هه لویستانه به ده ولتهی تورکیا وه روون بکه مه وه.

ئهم ناکۆکیه له سه ره تای دامه زرانندی پینوهندی نیتوانمانه وه سه ری هه لدا و ئهمهش
کیشایه وه بۆ په یدا بوونی ناکۆکی گه وهره تر له دوا ییدا. جا له کاتیکدا به راستی و
رینکی و بنه ره تی ئیشم بۆ راکیشانی ده کرد، ئهو کهوتبووه به ستنه وهی من
به خۆیه وه. ئهم دۆخه ده بووه هۆی بیزاری به کی زۆر بۆ من، چونکه ئهم پینومنده
ژهه راوی بوو. بیرمه وریه کی دیکه تان بۆ باس ده کهم. ئایا پیاو له مال هه لدیت؟ من
له مال هه لاتم.

ی.ک: له دیار به کر هه لاتی؟

س.پ: به لێ.

ی.ک: ئهمه وا ده گه یه نی که بیزاری هه له سه ره تاوه هه بووه؟

س.پ: زۆریش بوو.

ی.ک: سه ره رای ئه وه ما وهی (۱۰) ساله درێژه تان بهم پینومنده دا؟

س.پ: پاش ئه وه ده را و که و گومانی سیاسی ده ستیان پنی کرد. به لام هه ر
گومانی سیاسی نا، به لکو له به ره وهی ئه وه ته گه ره ی خسته رینی راکیشانی به که
هه قال و بووه هۆی هه ولدانیککی بپوچان له م رینگایه دا.

ی.ک: ئهمه مانای وایه ئیوه به خیرایی جوی نه بوونه وه؟

س.پ: من وه که ری و شوینیککی بنچینه یی به ئاسانی زینده ره وای له هیهچ
پینومنده کدا ناکه م و نابمه هۆی پچرانی هیهچ پینومنده که. میژووی (PKK) په ره له
هزاران نمونه له سه ر ئهم مه سه له یه. من له دۆخیکدام ئهم پینومندیا نه په ره پنی ده ده م.
ئه گه ر ئهم پینومندیا نه نه بو نایه (PKK) سالانی ۱۹۷۷-۱۹۷۸ ئهو قه یرانه نی
تی نه ده په راند. زۆر رۆشه که پینومنده کان چوونه ژیر بالی میت (MIT) و
چاودیری ته وای ئه وه. که واته ئهم تاقمه چاودیری ده کرا. میت ئاوا بیری
ده کرده وه و منیش که ئهم پینومنده بم به کار هینا کاریککی کرد (PKK) له سالانی

۱۹۷۷-۱۹۷۸ زېږت کال. واته ښه به به دهشتين (PKK) رابگه يه نين و پاش نه وه ش گه له کومه ي گرتن له «العزیز» دهستی پي کړد و نه وه پالي پيونه نين بریاري چوونه دهره وه بده يه. دهرچوونمان بو دهره وه ی نیشتمان به م شپوه به به دی هات.

ی.ک: من تیده گم چی ده لنین. به لام که لکی هه موو نه مانه چی به. من ده یینم ښه وه کاته دووډل بوون، چونکه شاره زاییتان وه که هی ښستا نه بوو.
س.پ: پښتر پښمگو تن من نه وه م کړد تا هه سم و هیندیک سره دا و به ده سته وه بگرم.

ی.ک: به لام له ۱۹۷۸ دا عه بدوللا څو جه لانی ښستا نه بوون و هه سستان تا هم راده به به تین نه بوو و روانیستان وه که حالی حازر روون نه بوو و به سوزی خوتان بیرتان له پيونه نديتان به که سیره وه ده کړده وه.

س.پ: ده توانم بلیم سوز وای لی کړدین تر ختیکی گران بده يه.
ی.ک: به لی من دهموی بزانه «څو غرو مومجو» ده یو یست چی به نه نجام به یینی.
س.پ: نارووی ده کړد نه مه به نه نجام به یینی: به یینه هوی خولقاندنی نیشانه ی پر سيار له عه قلی خه لکدا له باره ی ښاپوه، به و مانایه ی که داخو ښاپو مرو قتیکی جینی گومانه؟ به وه خزمه تی ده وله تی تور کیای ده کړد. به لام «جنید نارجا پورک» له روژنامه ی «خوریه ت» دا باستیکی هه بوو تیندا ده یگوت: ښستیخباراتی ده ولت هه له به کی میژووی گه وره ی کړد. در یژي ماره که له بستیک زیاتر نه بوو و چه که می سر یازیکمان به س بوو پانی بکاته وه، به لام هم هه له به کی شایه وه بو نه هاهمه تی به کی گه وره به بان سرمانه وه. هم باه ی له ره وتی شیکردنه وه که یدا بوو بو ۱۲ ی ښیلوول و به به سستی سالی ۱۹۷۸ بوو.

ی.ک: نه مه له لایه که وه راسته و مه له ی «څو غرو مومجو» یش زور گرنگ نی به.
نه وه ی وا لم هه موو قسانه دا به ده ستم هینا نه مه به: مادامتیکی بیلوت زانیاری چه وت بو ښستیخبارات (MIT) ده گواز ښه وه و ده لیت من چاودیری یان ده گم، تا جموجو له کانی باشت دهریکه ون میتیش به م شپوه بیرده کاته وه و ښوش له ۱۹۷۹ به دوا سا یا به هه سستی خوتان یان له یهر هوی دیکه ولات به جی ده ییتل. نه مه به لگه به که ښه نو کهری میت (MIT) نین و نه و. نه یترانیوه هه لتان بسو ورپینی یا کو تر ولتان بکات.

س.پ: بی گومان ناهه لمتندریت، به لکو به پیچمه وانه وه. نه جه وید سرورمزیران و «CHP» ده سه لانداری بوو و نه و خیزانه ش پی به سستی نه وان بوو و به پي به ښمش پی یانه وه به سترابو وین. واته ښه له ژیر ده ستیاندا بو وین و پیو یستی به هیچ کړده وه به کی توندوتیژ نه ده کړد. سالی ۱۹۷۸ ښاوا به بی نه هاهمه تی و پروداو تی به ی. هیندیک ریکخراوی تور کی هه بوون له ښه زیاتر په لاماریان ددا. تاقمه که مان هینشا ده سستی به به کاره یینانی چه کی ښاگردار نه کړد بوو. بویه نه گهر ژریم حیزیمان یا تاقمه که مانی ده ستگیر بکړد بایه، هیچ به هانه به کی به ده سته وه

نەدە، بوو تا بە راشكاوى جوكم بدات. تەنانت حيزب نە بەرنامە يەكى ھەبوو و نە بەلگەنامەى زور تابىنە شايت. ھەتا ئەگەر بېشپانېزدىن يەنە بۇ دادگا بەريان دەداين. بە گورتى ھېچ بەلگەنامە يەكى وا لە گۆرېندا نەبوو (PKK) ى پىتتاوانبار بىكرىت، چونكە مشورى خۆمانمان خواردبوو و ئەو كەمىك رزگارى دەكردىن. وىراى ئەو كە مېت مەنەى بە چاودېرى ئەو و مىكانىزمە كى كرد.

ى.ك: بەلنى. ئەم جۆرە بارودۇخە بە سەر حېزبى «بولشەوى» شدا تىپەرى. ئىستېخباراتىش ماو يەك خىستېوونىيە ژىر دەستى خۇى. بەلام شەرەكە بە شىو يەكى بىچىنە يى لەگەن «ناردونىك» دا بوو.

س.پ: وەك مالىئونىسكى وابوو كە لەگەن «لېنىن» دا كارى دەكرد. واتە كنى بىتتاوانىيە، بە كارى دەھىنا.

ى.ك: بى گومان، دۇخى وا پرودەدات. ئىو يەكەم و دوا رېنكخستىن نىن كە مېت چاودېرى دەكات. تەنانت ھىندىك رېنكخستىن پەل دەھاوئىرئىت ئەمجا مېت دەستگىرى دەكات، چونكە كۆنتروئ و چاودېرى دەكات. ئەگەر رېنكخستىنە كان گەورە نەبن. ھېچ كىشە يەك لە ئارادا نابى.

س.پ: ئەوى راستى بى رېنكخستىنە كى ئىمەش ئەو رېنكخستىنە گەورە يە نەبوو كە ما يە سەرنجرا كىشان بى. ئەمەش لايەنىكى گىرنگە. جا كە (PKK) گەورە بوو دەستيان كرد بە گوتنى ئەم قسە يە: «بۇچى ئەوسا نەيانگرت؟». بەلام حيزب تا ئەو وەختە مەترسى يەكى گەورە نەبوو. ھەتا مېنىش وام وىنا نەدە كرد كە تا ئەم رادە يە دەبىتە مەترسى بەسەر دەولەتەو و نەمدەزانى حيزب بەم شىو فراوانە پەردەستىنى. جا دوژمن چۆن ئەو ى دەزانى؟ ئەگەر ئەو ى نەبىنىبى چۆن تەگىرى خالى خۇى كىر دوو؟

ى.ك: لە راستىدا مروؤ بىرى بۇ ئەو ناچى (PKK) بە چ خىرايەك پەرەى سەندوو. سالى ۱۹۸۸ چووم بۇ لەندەن. لەوى ھەر سى كەس ھەبوون لايەنگرى ئىو بون. جا كە سالى ۱۹۹۲ چووم سەيرم كرد ھەموو كورد بوونەتە (PKK). (PKK) بە خىرايەكى لە رادەبەدەر پەرە دەستىنى. پىم وا يە پىوئىستە باسى ئەو ىش بىكەين. ئەم پەرەندە كىشە يەكى گىرنگە. چۆن دەتوانن لە پرووى ئايدىقۇلوزى يەو فىريان بىكەن؟ چۆنىش مەشقىان پى دەكەن؟ ھەمو ئەمانە شتىكى سەيرن. س.پ: ئەمە كىشە ئى يە. بەلام ئەو پىوئەندىانە كە باسەم كىردن لە قۇناخىندا بۇ ئىمە بوون بە ھوى دلەراو كە و گىروگرفت و گومان و زىريان و وەك گوتەم توائىمان لىيان رەت بىين.

ى.ك: وەك كەمىك ھەز لە دۇستايەتى دەكەن و بە دوویدا دەگەرىن، ئايا پاش كۆتايى ئەم ھەموو پىوئەندىانە بىر لەو دەكەنەو كە ئەگەر ئەم پىوئەندىانە نەبوونايە باشتىر بوو؟ يان سەربارى ھەموو ئەوانە باشى بوو؟

س.پ: ئەمە ئەزموونىكى گەورە بوو بۇ من و گەلنىك راستى لە بارەى ژيانەو فىربووم. من مەنە بەشتىك ناكەم رزىم بىدات، چونكە تىكتەدەشكىنى. ئەگەر

بژنیم ژنیکى پىډای ئەو بۆ تۆ نى. ئەگەر پیاوینکیشى پىډای ئەویش ھەر بۆ تۆ نى. تۆ ناچارى ھەموو بەھايەكى خۆت بە دەستى خۆت دروست بکەى.
 ى.ك: ئەوسا بابىننە سەر خۆشەويستى. ئەو ئافرەتەت خۆش دەوى كە خۆت دروستى دەکەى؟

س.پ: قورسە، باسى ئەمەشم کرد. کىشەى عەشق و مياسەت لەم خالەدا دەردەگەون، ئەو دەمە پەنا دەبەینە بەر ياساکانى کۆمەلگا، چوومە نینو ئەزموننیکەو. دایکەم پىډى دەگووتم: «تۆ بەم عەقلەتەو سەرناگەوى». لەوانەىە لە دلى خۆمدا گووتبىتم «بۆچى تاقي نەگەمەو»، دابونەرىتم لە بەرچاو گرت. ئەمە مایەى وروژان بوو، چونکە من بەرھەلستى دابونەرىتم دەکرد و گەمىکە بايەخم پىډەدا. ديارە گەلێك شت ھەن بۆ خۆمیان دەھیلەمەو. ئەمە بوو ناگۆكى نایەو. من وام چاوەبروان نە دەکرد ئەم جۆرە ئەزمونە سەربگى. پەنگە منیش کوشتەى ئەزمونى عەشق و سۆز و ژنەشان بوویم. من بۆ ئەم جۆرە پیتوئندى ساز و تەيار نەبووم. پیتوئندى بنچىنەى لىئەرەو پەرەدەستىنى، وەك ئەو كەسەى كە خۆى ھەلدايە نینو ئاگر و ئەمجا ھەولێ خۆپزگار كردن دەدات. بىگومان خەباتىكى سەخت بوو كردمان. ئەو دەرس و پەندەى كە لەم پیتوئندىو فێریان بووم و ئازارم پیتوچىشت لە ھەر شتێك گەورەتر بوو لەوانەى كە لە قوتابخانە و بنگەكانى پىخوئىدن فێریان بووم. لە ئەنجامى ئەم پیتوئندىو فێربووم بە شىوہەكى بىئەملاوئەولا كەلك لە ھىچ پەيوئندىكە لەگەڵ بژنیدا وەرناگىریت. ئەگەر ئافرەتىش بووايە، ئەو ھەرگىز نەدەگرا. تەنانت ئەگەر بەم چەشنە پیتوئندىش لەگەڵ بژنیدا رازى ببومايە، ئەوا ئاكامى زۆر زيانەخش دەبوون. بژنیم شتىك دەداتى و لەبرى ئەو ھەزاران شت لى دەبات. كۆنەپەرستى بژنیم بەسە بۆ بپرانەوت. لەم بارەدا دەبى زۆر وريا بىن و خۆپيارىزىن و لە ترسى شىرەكە فوو بە ماستەكەدا بكەين. من باش ئەم كارە فێر بووم. پیتوئندىكى سۆزوى بوو منى گەيانە دوورپانى ھەلبژاردنى يا سۆزىيان كوردستان لە شىوہى «يا من يان كوردستان» و «يا من يا حىزب» و «يا من يا ھەموو ھەقالان» دا.

ى.ك: ديارە ئەمە زۆر سەرەتايە، ئەمە ھەلوئىستىكى كۆنەپەرستانەيە، وانىيە؟
 س.پ: ئەمە چوارچىوہى پەرەسەندنى پیتوئندى كوردىيە و سەرواسختى لەگەڵ كولتۇنئاليزم و دەرەبەگايەتى و خىلەكايەتى و چىنايەتيدا ھەيە. ئەو كاتە كەسیرە ئەم رستەيەى خواوہەى دەرەپەراند: «خەلكانىك ھەن پاشا دروست دەكەن». مەبەستى ئەو بوو تۆ خۆت بە پاشا دادەنئى. بەلام ھەن پاشا دروست دەكەن. مەبەستى ئەو خۆى بوو.

ى.ك: ھىچ بەرپەرچدانەوہەكى ئەم ھەلوئىستەتان ھەبوو؟
 س.پ: لە جەرگەى شەرىكى دەروونى گەرمدا بووین، واتە ئەو بە كولتۇنئاليزم و ئەرستۆكراتىيەو شەتەك درابوو و ئەو پیتوئندى كەمالىيانەى كە وەرگرتبوون لەلای بنجەست بوو بوون. لە كاتىكدا پیتوئندى ملىيەكانى يەكجار كزبوون و

له ئاستى لايىنگىرى مىللى «CHP» دا بوون و چەپرەويه كەي بە ئەندازەي چەپرەوي
ئەو حيزبە بوو. پېتەند بوونم بەو پېتەندىيە و يادەي گونجاني لەگەن رزگارى
مىللىدا بەلای مەو جىي گومان بوون.

ى.ك: ئايا مەبەستت ئەويە ئەو نمونەي مىژووبى «دېرسىم» ي دەنواند؟

س.پ: بەلئى بە جۆرە شەيدايىك دادەنرا بۆ گەشتن بە دېرسىم و دامەزراندنى
پېتەندى تازە و پىكەو بەستنى سوننە گەرايى باشورۇ غەلەوي بوونى باكور،
پاكيستانەوي سەرلەنوونى بەگريگىراونىك و ھىنانىيە پان گەل. كوششەكانم بۆ ئەم
ھەموو مەسلانە بوون و ھەموو ئەوانم بە نيازپاكي يەو دەکرد، بە پۋالت باش
بوو. ئەگەر باش بووايە بەو زۆر شادمان دەبووم. بەلام راستىيەكان تەواو
پىنچەوانەي ئەو بوون.

من، ئەو ئافرەتەي كە نەتوانئى چوارچىوەي كۆمەلگاي ملکہ چى
دەسلاتى پياو بشكىئى ولەو بوارەدا تىنە كۆشئى؛
بە كۆيلە ھەلیدەسەنگىنم.

ى.ك: باشە، پېتەندىتان بە «كەسیرە»و چۆن دوایی پىنھات؟

س.پ: پېتەندىيەكانم لە چوارچىوەي ياساكانى تىنكۆشاندا بە شىوہەكى پر بە
پىستى ئەم ياسانە ئاچىرىنم. من لەسەر بنچىنەيەكى سىياسى دەست بە ھەر
پېتەندىيەك دەگەم و ھەرواش لەسەرى دەروم. ھەولمدا زىيانى ھاوجووتى سىياسەت
و حيزب بئى و نەرم و نىيان و كۆلەندەر بووم، بەلام ئەو بەدان بە خۆداگرتن و
لاسارىيەكى زۆرەو شىوازى خۆي داسەپاندا. بئى گومان من شەركەر و
زەحمەتكىشنىكى رەسەنى ئەم رىكخستەنم. ھەرچى ئەو ھەولنىكى كەمىدا و
كارىكى نەکرد حيزب خەلك رابكىشنى و ھىچى لەسەر ياساكانى سەركردايەتى
نەدەزاني و باش دەيزانى كە دەربەگەكان كۆمەلگاي كوردىيان بەرپۆە دەبرد. بۆيە
تىنەكۆشا خۆي دابەسەپىنئى. دواچار ھەولیدا پەنا بباتە بەر شىوازى پىلاتنگىران.
كە پىنمان نايە سالى (۱۹۸۶) ھەو ھەولیدا خەسلەتە مېنەكانى خۆي بە شىوہەكى
زۆر خراپ بىخاتەكار تا بەسەرمدا زال بىنئى و لە رىنگاي خۆگرىندانىو بە من
ئامانجەكانى بەدى بەنئى، وەك ئەوئى بلىت: «ئەگەر زىيانىكى ئاسايىت دەوى،
پىتويستە گوئ رايەلم بى». بئى گومان من پىنەستەي ئامانجە سىياسەكان و راستى
سەركردايەتىم و پىنم ئاكرىت ئەم چەشنە زەوتكارىيە قىوون بگەم. ئەمە وای كەرد
ئەم ئاكوگىيە بگاتە چلەپۆيە. شىوازى منىش شەركردنە بە چەكى حيزب و،
ئەويش خۆي بە چەكى ژن پىچەك كەرد و، ھەولیدا دەوروبەرى خۆي رىنك پىخات و
لە كىشەي ئافرەتدا بىخاتە ھەلوئىستىكى شلۆقەو. بۆيە ھەرەشمەلنى كەرد و گوتم:
«ئەگەر لە مەسلەي ئافرەتدا توخنم بگەوى، ئەمە بۆ تۆ شتىكى زۆر قورس

دهیښی. هه لسه ننگاندنی من نهمه بوو. نموونه یه کی ژبانی «گاندی» م دایښ و بږ لیکدایه وه که من ده توانم دست له شپوهی پیښوندی نیوان ژن و پیاو هه لېگرم و تا دواپله خوږم و هه ست و نهستم کونترېول ده کهم. به لام شپواری تو که هره شه و گوره شه و گفستی دروژنه یه به که لکی پیښوندی کومه لایه تی مرودستانه ناییت و نهمش بږ تو زور ترسناکه. نهمه دوا قسه ی من بوو بږ تو لهم چوارچینه وه دا. شه ویش به شوین هه لیکدا ده که را تا بگاته نه بجامه کانی نهم پیښندی. نه وه بوو به کچه ریکخواوه کانی نیو ریزه کانی حیزب به رنگاری بوومه وه. نهم پیښندیانه - به پیتی تیگه یشتنی نه وه - مه ترسی یه کی گوره بوون و هه ولیدا بی یانکات به کیشه. نه وس زوری هه لوښته له سر مه سه له ی نازادی نافرته کرد. جا وه کچون نافرته خوی هه لده ننگین، ده وو منیش به پیتی بیر کردنه وه و پر نسیسی خوږ نافرته هه لسه ننگینم. نه وه هه لسه ننگاندنم به شپوه یه کی قوون و هه مه لاینه کرد. به پیتی نه ونجامانه روومکرده شیکردنه وه پیښوند به بارودوخی نافرته.

ی. ک: نهمه زور جوانه. گشت پهره سندنیک له ژباندا بږ تپوه چاوگه یه کی فیربوون و فیرکردن پیکده هیښی.

س. پ: به لښ، نه گهر نافرته نیک تا نهم راده یه ته نگه تاوم بکات، پښوښته له سرم راستی نافرته بزائم. جا به پیتی نهم چه مکه «که سیره» به ماموستای گوره م ده ژمیردریت، به لام به ریگایه کی پېچه وانه.

ی. ک: نه وه. ده چي به ره هه لسته کانت بښه ماموستا بږ تو.

س. پ: به ره هه لستان لانی کهم هیښدی ماموستا کانی دیکه ماموستان و دوژمنم باشترین ماموستامه. ناوا ده لښ.

ی. ک: که له قوناخی خویندن و فیربووندا ده بښ، چي ده که ن؟ نایا هیښدیک شت ده خویننه وه و چاودیریان ده که ن؟ یان په نا ده به به بهر مشومر؟

س. پ: نه وهی که ده یکم هر خویندنه وه نی یه، به لکو ده که مه چر کردنه وه بیره گانم. مروږ باشتر فیری ره تاره کان ده بښ، به تایبه تی نه گهر مه سه له که ژبان بښاته به رانبر مه ترسی یه کی گوره. نهم قوناخه مروږ به باشی فیرده کات.

ی. ک: کتیبه که تانم له بابته کیشه ی نافرته وه خویندنه وه. گه لیک زانیاری میثرووی هه پیښندیان به نافرته وه هه یه.

س. پ: بښ گومان. که لکم له «نه نگلس» بښی و کتیبه که ی «بښه رتی خیزانی و ده ولته و مولکداری تایبه ت» زور سوودی پښ که یاندم به لام من نهموونی راسته قینه ی ژبانم یه کهم سرچاوم بوو. من وه کپیاونیک خه باتیکي گوره دژی بالاده ستی پیاو ده کهم. به باوهری من دؤخی نیستای پیاو قبول ناکریت. نه وه بارودوخانه ش که حالی حازر روو به پروی نافرته ده بښنه وه له لایه ن پیاو وه و بالاده ستی پیاو پښوښته بښته هژی هه لگه رانه وه کی فراوان له نیو چوارچینه ی کومه لگادا و نهمش به لای منوه پر نسیپه. من نه وه نافرته هه لده س ننگینم که نه یستوانیوه چوارچینه ی کومه لگای ملکه چی کونترېولی پیاو بښی، یان له و

پړنگایه دا نه چنگاوه وکله یو په که کویله بڼې. یو پنی په هیچ پټونډۍ په کی نه به خوښه ویستی و نه به دوستایه تپوه نامینې. لم چوار چټپوه به دا شو پیاوه نابینم که شایسته ی شو به پنی خوښه ویستی بکات یان خوښه ویست بڼې. ټمه پرنسیپی فلسفه که مې. هر موها زوردارم خوښ ناوی و من ټیستا که خبریکم گوشار دهخمه سر کچان و پیاوان و توش خوت ټهوت بڼیپوه. ټهوتنا به کچان ده ټیپن: «چون ری به پیاوینکی شپوه درنده ددهی له سرت دابنیشی و چون پټت هه لده گیري؟ ټهوتنا ټم راده په ټایه خ و توند و تیژ و سرکوټکر و سووکه. چون قایل دهی ټم پټونډیه معزن و پیروزه بخږیته ژیرپنی و تووشی سووکیایه تی بڼې. چون بهم چه شنه بارودوخه ده ټیپه ی ټی». عه قلم تا ټیستاش ټهوت وهرناگری کچیک ټهوت رازی بڼې چه نده لادیسی یا شارستانی و خویندهوار یا نه خویندهوار بڼې. بهم پټونډیه سرکوټ بکرت و هسټی پنی نه کات؟ لهوانه په هسټ بکات، بهلام نازانی چی بکات. ته نانه ټه گهر په ټپیشی گرت، سرناکووی و بڼې چاره ده ټیپتهوه. من له مندالیموه خهون ده بڼم و بیر لهوه ده که موه ری و شوینیک بو ټم کیشه به دابنیم. پیاوه کان دههاتنه شوینی کویوونهوه و سمیلی هه موویان بابېر بوو. تو دهرانی سمیلی بابېر دیارده په کی پیاویتی به. ټهوسا به خوم ده گوت: «ټهوان چی یان کردووه تا سمیلیان بابېر بکه؟». له بهر ټهوی پاشکوی ناوچهوانی هه موویان کردووه به تاله و بارودوخیان بو هیچ کاریک یاریده دمر ټی به، بو په ټنیا سمیلیان باده دهن. لهو کاته یشوه کاردانهوه په کم دزی سمیل بادان له لا په یدای بوو و وام ټی هاتووه دلجسته ی پیاو نیم.

ټیستا که هیندیک ټافرهت هه به بهر ه لستی ټم جوړه پیاوانه ده کن. بهلام من زیاتر رقم له دینه نه کانی پیاویتی هه لده سټی. مه به سټم ټهوت په خوم دهخمه شوینی ټافرهت و له دلی خومدا ده ټیم: «ټهوانه چون ده توانن له گه ټم جوړه پیاوانه دا بڼین». من به راشکاو ټهوت زور به خراپ ده بڼم. ژبانم به بهر چاوی ته ماشاکه رانهوه په و خوم به شتیکی ټایه خ له که دار ناکم و ټیش بو ټهوت ده کم پاکي خوم به پاریزم. من بایه خ به کیژده تازه کان ددهم. ټیوش دهرانی ټهوان به هزاران دینه لمان و خه باتیش هیشتا بهر دهوامه و، پیاوان ملکه چی ریکو پټیکین بهلام هیشتا په سندرکراو نین. ټیمه پټیان ده ټیپن: دهی به هر شپوه په که بووه وهرعی خوتان راست بکه نهوه. ټیستا پیاو له پال ټافرهتدا له ریزه کانی سوپای گهریلادایه. کهس ناتوانی خراپه دهرهقی بهوی دیکه بکات و ناتوانن پټونډی لهم چه شنه دایمه زریتن و هر ده ستریز ی په کیش بواری بهر دهم کیشه ی گوره دا ده گانهوه، چونکه ټیمه به ریپوهین بو بنیانتان و سرخستنی تهریزکی تازه لهم پټونډیانه. ټیمه زور ناچاری ټهوتین.

ی. ک: باوهرم وایه ټم قوناخه زور باشه. چه ند شتیکم له سر هیندیک چی به جیکردنی راسته قینه له بابته ټم مه سله یوه خویندووه توه. ټایا ټهوت راسته؟

س. پ: لەم جێ بە جێکردنەدا بنچینه گانی پێوەندی جنسی ناکەین بە پالەشت، چونکە بە کارهێنانی ئەم پێوەندیانە بە شێوەیەکێ ئازاوە گێڕانە دەبێتە هۆی ناپاکی کردن لە ئەرکەکان و جێ بە جێکردنیش بەم بنچینانە دەکرێت. واتە ئەم جێ بە جێکردنە بە هۆی ئەو ناپاکییەوه کران کە خرایە ئەستۆیان، دەشپین پێوەندی جنسی هۆی پەیدا بوونی ئەم چەشنە ناپاکییە بوو و وەك ئامرازێك بۆی خرایە گەر.

بەهای ئازادی لە شۆرشێکدا پێهەستی ئازادی ئافرهتە لەو شۆرشەدا و ئاستی ئازادی کۆمەلگایە کیش پێهەستی ئاستی ئازادی ئافرهتە لەو کۆمەلگایەدا.

ی. ک: ئایا جێ بە جێکردنی لەو شێوەیە هەن کرابن؟

س. پ: زۆر نا. ئەوه بوو تەوانیمان چەمکە تازە کە پەرە پێی بدەین. ئاراستە یەکی باشی گهوره و چروپر لە رێکخستنی پێوەندیەکاندا لەسەر بنچینەی تازە هەبە. وەختێک باسی راستی کوردی دەکەین، ئێمە هەول دەدەین خێزان و ئافرهتێ کورد بە فراوانی شێبەگەینەوه و دەشێت بێر لە هێندێک بنچینەی دروست بۆ ئەم پێوەندیە ئاساییە بکەینەوه. یەکم بنچینە ئەوهیە تا دوا پلە نیشتمانی بێ، دوو: نیشتمان و ئازادی گەل هاوسەری بێ. سێیە: لە گەل رێبازی پێشەنگی حیزبیدا هاوچووت بێ. چوارەم: بە تەواوترین شێوه و بە پێی ئەو سێ بنچینانەی پێشوو ئەرکە گانی رابەری بێ. ئەمجا پاش ئەوه دەتوانین چەمکیک بۆ پێوەندی پیاو و ژن دا بنێین. دەبێ سەلماندنی ئەوه هەر بە قسە نەبێ، بە لێکو بە شەر و هەر لەو رێگایەوه بێ. ئەم پرنسیپانە سەرچەمیان یە کجار گرنگن.

ی. ک: ئاپۆی برام ئایا دەتوانین بەم شێوەیە خوارەوه تێی بگەین: «مرۆڤ دەبێ یەکم جار خۆی بەرز بکاتەوه، ئەمجا دواي ئەوه مافی بێر کردنەوه لەم جۆره پێوەندیە بە دەست بهێنێ»؟

س. پ: زۆر وایە. تەنانهت کۆمەلگا سەرەتاییەکانیش کە دەیانویست ژن بۆ کۆریکیان بهێنن، داوایان لێ دەکرد ئازەلێکی دێندە راوبکات و دەیانگوت: بۆ دارستان بچۆ و فلان ئازەلێ یا فلان دۆژمن بکۆژە تا مافی ژنەنێشت بدریت، من ئێستا کە ئەم پرنسیپە بە سەرخۆمدا جێ بە جێ دەکەم. ئەگەر ژنەنێشتان مافی ئەم مافەکان، دەبێ ئەم مافە پشت بە قەوالە یەکی میژوویی ببەستن. منداڵان لە کوردستان گیر و گرفتێ، نە مالیان هەبە و نە کار. بۆیە ژنەنێشتان لە کوردستاندا و لە هەموو مەرجەدا کاریکی خراپ و درێوه. لە تورکیا سێ یەکیکی خێزانەکان یا نێزیک بەوه ناچارن خۆیان بفروشن. ئێشەش ئەوه دەرانی. ئەمە ناتەواوی یەکی گهوره لە رەوشتدا پێکدەهێنێ.

ی.ک: مخابن نهم راسته. نهوئا داوین پیسی بلاو بووه نهوه.

س.پ: نهم شتیکی زور ترسناکه و دوختیکی مروق توقینه. به سترانه و همان به پرنسیپی مرود و ستانه وه و امان لی ده کات نهوه بیینین. ژن بهینه، پاشان ژنه کت یا کچه کت بز فروشتن بخیره بهری مهیدان. نهم پرو و داوینکی سامناکه و سوو کایه تی پیکردنیککی بهر دهماسی ژیانیشه. به لام نهم به بهر چاوی هم موانه وه ده قومن، نه گهر هی واهه بی نهوهی پی قبول بئ، به لای منوه ته و او بهر تکراره وه. نه گهر کاره که پیویست بکات من ده توانم له بروی مرقایه تی و ژیاندا رابوه ستم تا نهم سوو کایه تی به قه دهغه بگهم. نهم پرنسیپی منه. پیو مندیمان له مهلهی ژنهیناندا نیوانتیککی راسته و خوی له گهل شهردا هیه. جا کاتیک ده توانم کچیک بخمه پال ریزه کانی حیزیمان، نهوه پیو هندی به کی توندوتولی به شهرده که مانه وه هیه. نهوهی وادلان خوش ده کات و پله و پایه مان بهر زده کاته وه نهم شهردیه که دهیکه بین. نهوه کچانه به چهرگی له شهروه و مرده گرن و دینه لمان. نهم باشه. پیویسته نهوه له سر بنچینه به کی ریک و راست هه لسه نگینین. پیوان و کیژان له بهر نهم هویه دینه پالمان. ده بی نهوه وهریگیریت. چاره سره که نالیزه شدا په نهانه، نهویش شهر و بزگاری نیشتمان و نازادی گهل و بنیاتیککی حیزبی راست و دروسته.

همو نهوانه پیو هندی به کی له پچران نه هاتوویان به به که وه هیه و چه مک و یاسان. نهوهی واهه تمایه بگاته نهم پیو هندیانه، ده بی نیشتمان بهر وهریککی راسته قینه و جهنگاوهریککی میلیسی باش و حیزبی به کی راست و دروست بی. پیان ده لیم: «پیویسته خوتان به سلمینن و دوی نهوه ده بی به که کم که سانیک که چه پله تان بز لی ده دن». نهم یاسای عهقه لای نهم. سهریکهون تا چه پله تان بز لی بده بین. نه گهر کیژ و پیوا له مهله یه دا خو یانیا ن سلماند، گوره ترین ریزیان لی ده نین. نهم ده مانه وی نهم مهسلانه بهم راسته پی یه دا پی بکن و نهم نهوه پرنسیپ به که به ده ستانه وه یه.

له پرنسیپش زیاتر، نهم له کاری راسته قینه دا جی به جینی ده که بین. حالی حازر پینسپرکی به کی روون و ناشکرا لهم باره یه وه له گویندایه. با هره کیک بتوانی به پی به شهروه به سترانی ریزی نهوهی دیکه بگری. نهم ریکا له بهر ده کچاندا تهخت ده کات تا بینه نیو نهم شهرده گوره یه وه، هر به شتوازی دهر به گانه نا به لکو به هاتنه پال شهر و پهره پیدانی نهم شهرده بز خوسه پاندنیا ن.

ی.ک: نهم زور جوانه. نهم کاریک ده کات عهشق و شهر پیکه وه پهره بستینن.

س.پ: وهختی یاسی واقعی کوردستان ده که بین، نه گهر شهر و (PKK) نه بو نایه کچی کورد به شوو کورد نه بو وایه نه یه ده توانی له مالی خوی بینه ده ری. پیم وایه شوو کوردن له واقعی نیشتا دا و له نیو چوار چینه وی پژی سدا دوا یی به هر جهر به زه یی و نازایه تی یه که ده بینن که بهنگه هین. له پال نهوه دا من کیشه شابووری و کومه لایه تی به کان نازیمیرم، به لکو بابیه ته که هر له ناستی خوشه ویستیدا و مرده گرم. نه گهر نهوه که له نیشتمان و نازادی گهل دابرا بی و

بهره‌لستی ئەم چەمکانه بێ، ئەوا خوشەوێستی دەکوژێ. منیش لە ئەنجامی نێومنیودان یا پێبەندبوون بە لایەکەوه لام لەم بابەتانه نەکردووەتەوه. پروودای خوشەوێستی بابەتێکە خراوەتە بەردەم زانست و مەعریفەت. «خوشەوێستی دۆخێکی دەروونی جیاپە». من بە چاویکی زانستیانه‌وه تێی دەروانم. پرنسپە میکانیکی‌کە کان ناتوانن لێکی بدەنەوه. سەرباری ئەوەی کە شەڕ مەرۆڤ وای دەکات بە ڕوالت جوان بێ.

ی.ک: من هیچ گومانێکم لەو ڕووه‌وه نەیه. هیچ شتێک نەیه لە شەڕ زیاتر مەرۆڤ جوان بکات. باوای دابنێتین ئەوان ئیشیان بەم پرنسپە جوانانه کرد و بە ئەواوترین شێوه چى داواکراو بوو کردیان و ئەمجا عاشقی یەگدی بوون. ئایا ئەمە لەشەری راستەقینەشدا چى بەجى دەکریت؟

س.پ: دەزانن هەر پێوهندیەك چەند قوناخێکی هەیە و با بلیین ئەم قوناخە قوناخی گولکردنە. واتە ئەم قوناخە پێوهندیەکان تا ڕادەیەك هەڵدەگرێ. وشەى گولکردن لە زمانى تورکیدا ماناى خراپە بەلام لە راستیدا وشەىكى جوانە، وه مانای قوناخی نزیک بوونەوه و ناسکردن دەگەیه‌نێت. له‌وانه‌یه‌ پێم بڵێن چۆن ئەمە دەبێتە پرنسپ. بە قەناعەتى من ئەو قوناخەى کە کوردستان لە ڕزگاربووندا پێی‌گەشتووه ئەم خەسەتەى لە پێوهندیەکاندا گەرکە و پێویستە بە پێى ئەو قوناخە بێنرخینن. پێم وایە بە‌های ئازادى لە شۆڕشێکدا پێبەستەى بە‌های ئازادى ئافەرته‌ لەو شۆڕشدا و، ئاستى ئازادى لە‌لای کۆمە‌لگایه‌ك پێبەستەى ئاستى ئازادى ئافەرته‌ لەو کۆمە‌لگایه‌دا. دەتوانین ئەوه‌ کەمێک بکەینه‌ شتێکی گشتى. خو ئاستى ئازادى لە‌لای هەر یزوتنە‌وه‌یه‌ك یا هەر حیزبێک یا هەر کەمێک پێبەستەى ئاستى پێوهندی‌یه‌تى بە ئافەرته‌وه. ئەو پێوهندیە ئازادەى کە لە‌نیوان ئەو و ئافەرته‌دا دادە‌مە‌زريت ئاستى ئازادى لای ئەو حیزبە‌ دیارى دە‌کات. ئەمە ئاستى ئازادى لە‌لای گەل ڕوون دە‌کات‌وه و ئەوش بە گشتى ئاستى ئازادى لە‌لای ئەو کۆمە‌لگایه‌ ڕوون دە‌کات‌وه. بەو پێى‌یه‌ پەرە پێدانى پێوهندی ئازاد لە‌گەڵ ئافەرته‌دا، ئاستى ئازادى لە‌لای (PKK) دە‌ردە‌خات و، له‌وه‌وه‌ مەودای ئەو هاوسانى‌یه‌ بنچینه‌یه‌ دە‌رك پێ‌ده‌کە‌ین کە هەیه. ئە‌گەر ئافەرته‌ هەستى به‌وه‌ کرد ئازاده‌، ئەوه ئاستى ئازادى لای (PKK) دە‌خات‌پروو.

ی.ک: ئە‌گەر پێاو و ژن بە تەنى مانەوه و پێاو توانى دەست بە‌ردارى هە‌لى کە‌له‌که‌بوونى سالان و قورسایى ئایدیۆلۆژى بێنى و حۆى بە‌ هاوشانى ئافەرته‌ دابنێ، ئەمە بە‌ پەرچۆیه‌کى گەوره‌ لە‌ قە‌لم دە‌دریت.

س.پ: بێ گومان پەرچۆیه. منیش مەرۆڤم و ئارەزووی گەوره‌ گەوره‌م هەن و بە‌ راشکاو پێتان دە‌لێم: ئە‌گەر ئەم بارودۆخە بابە‌تى توێژینه‌وه‌ بێ، ئەوا من گە‌یشتوومه‌ تەمەنى چل و چوار سالییم و سەرپرای ئەوه‌ هەست به‌وه‌ دە‌کە‌م کە‌ من ناچارم لە‌هەر کە‌له‌ فە‌یلە‌سووفێک زیاتر پەرە بە‌ بیرێکی تازه‌ بده‌م. ئە‌گەر مەرۆڤ پێبەندى ئارەزووه‌کان بوو و بووه‌ شوێنکە‌وته‌یان، ئەوا لە‌ سیاسە‌تدا دە‌دۆزینى و

تېڭىدەشكى. ئەگەر وازىشى لە سۆزەكانى خۇي ھىنا ھەر تېڭىدەشكى. ئاوا ئىمە لە ناكوكى يەكداين لىن دەرچوونى گرانە. ھەزدەكەم بلىم خەسلەتى دەسلەت و دلەندى و ھىزى جوانى لەلەي مەن لە ئاستىكى پىشكە وتوودان. مەن لەم مەسلەيەدا نابە كاپرايەكى ساختە و خۆم لەكەدار ناكەم. پىياوان و كىژان رەنگە بتوانن ئەو بىكەن، بەلام مەن ئەم مەسلەيەم پىن قووت ئاچى و زەبرى خۆمىيان پىن دەگەيەنم و، سەرنجى مەوداى بايەنخى پىئومەندى ئازاد و جوانىش دەدەن.

ى.ك: زۆر كەلكەن لەم چاوپىڭكە وتتە وەرگرت. ئەو بايەنخە گەورەيەى ئىئوم بە خۆشەويستى مەرۇف پىن نەدەزانى. راستىيەكەى ئەم چاوپىڭكە وتتە لە ھى پىششومان باشتەر و بەرەونەقتەر و پەر شادى بوو.

س.پ: خۆ خەرىكە كەردن بە مەرۇفەو بە لای مەنەو كارىڭكى ھونەرىيە. مەن بە شىئەيەكى ھەمەلەيەنە لا لە رووداو دەكەمەو و شىكەردنەو بەكى ورد دەكەم بە جۆرىكە كە لەرووى خەيال و زانست و شىئە ەمەليەكانەو بە خەيالى ھىچ پىياو و ھىچ ژنىكەدا نايتت. ھەولەكانم پەرسەندىڭكى گەورەيان تىدايە و ھىواپراو نىم. پىش كەمىكە گوتتان: «لەوانەيە ئائومىنەد بووبىن». رەنگە ئەو روو بدات، بەلام ھىشتا ھىواكانم ھىشتوونەو و پىندەچى ئافەرەتلىك نەبى ھىواكانم بەدى بەيتىنى. بەلام ئەمە ھەرگىز گەنگە نىيە.

ى.ك: ئەگەر مىرىكە بوويتايە لە مىرە كۆنەكانى كورد، لەوانەبوو شازادەى خىلىڭكى دىكە پەيداىكەى.

س.پ: نەخىر. توانايەكە زۆر لە ھەموو روويەكى شەخسىيەو لە ئازادان بۆ بەجى ھىنانى ئارەزووكانم. بەلام بە ھەموويان رازى ئابم، چونكە بۆ خۆم ئاوتىن. مەن لە ئاستىكەدام دەتوانم بچمە نىئو ھەر شىئە ژيانىڭكەو دلەستەى بىم و ئەوم بە تواناى شەخسىم بەدى ھىناو. بەلام مەن چەند چەمكە و پىرنسىپ و بىنكەيەكە ھەن پىيەستەيانم و ئاتوانم بە بىن ئەوان بىمىنەمەو.

ى.ك: مەن لىتان تى دەگەم. خۆشەويستى ئارەزوو و پىڭكەو پەرسەندىيان واتە كارەباوى بوون.

س.پ: بىگرە لەوش زياتەر. رووداوى خۆشەويستى ھونەرە و خۆشويستى ھونەرە. دەپى بايەتى خۆشەويستى بايەخ بە ھونەر بدات. بابەتى خۆشەويستى بابەتلىكى ھونەرىيە و دەپى خواھەنەكى ئەكتەر بىن. لە توركيا ناوى ھونەرمەنديان بۆ مانايەكى خراپ ئالوگۇپ پىن كەردووە. پىم وايە شۆرپىڭىر باشتىر ئەكتەرە. وەك دەزانن وشەى ھونەرمەند لە ھونەرەو ھاتووە، واتە ئەكتەر ھونەرمەندە. دەپى مەرۇف ھونەرمەند بىن تا بتوانن لە رووداوى خۆشەويستى ھالى بىن. ئاىا دەتوانىن تا چ رادەيەك كەستىكەن خۆش بوى پىئومەندى بە ھونەرمەنىيە؟ بىن گومان مەن ئەكتەرەكانى «يشىل جام»م خۆش ئاوتىن و تىكام وايە بە چەوتى لىم تىنەگەن. مەن بە چاوپىڭكى زانستانەو دەروانمە «يشىل جام» و تىندەكۆشم لە ئەكتەرەكانى تىيگەم و بەھوى ئەم تىروانىنەو بىن يانگەمى. لەوش گەنگەرت

خیانت له جوانی نه کهین و دهست بهرداری نه بین و زهوتی نه کهین. به لکو
 نهوپهري پړيزی بگرین و هیز و توانای سیاسیمان له ړینگای خراپدا نهخینه کار.
 هم پر نسیپانه زور گرنگن. هیندیکمان جوانی به ړینگایه کی زور خراپ
 به کارده هینن و تیکیده شکینن. سره نجام دمهوئی بگمه هم خالی دواپی که
 نه مهیه: نه گهر پیاو توانی له چوارچنوهی پاراستنی پړیز خویدا خوی به سر نهو
 ثافره ته دا بسه پینتی که نهویش هر لم چوارچنویه دا خوی ده سپینتی، نهوا
 شایانی چه پلهی نیمه یه و پتویسته له سرمان پیروزیایی نازادی ته اووه تی
 خویانیان لی بگین.

ی.ک: که تان راسته و من هاودنگتانم. باشه سر وکم: ثایا بیر له پری و
 شوینه کانی ناو خو ده که نهوه؟ ثایا پری و شوینی وا هیه؟ بیروان من وشه ی
 ژنهینانم خوش ناوی، به لام وشه کی دیکه له زمانه که ماندا هیه. ثایا پری و
 شوینی ژبانی هاو به شچی یه؟ واته ثایا له ناوه ودا به ړینه بردنیکي توندوتیژ
 هیه؟ لیک جوی بوونه وش له دوا پیدا چون ده بی؟ ثایا ښوه و حیزب بیرتان لم
 مه سه لیه کردووه ته وه؟

س.پ: ده توانم زیاتر له بیروراکانی حیزب، یاسی بیروراکانی خوځم بکه م. با
 بلین سیستمی مال نه که سیستمی ژنهینان.

ی.ک: به لام من ده لیم پیکه وه ژبان، چونکه نامووی بلیم میرد و ژن.
 س.پ: به لی، زار او په کی خراپه. به داخه وه پهن دیکي تور کی لم باره یه وه هیه
 ده لیت: «نه گهر ژن مندالی له سکدا بوو، دار له پشتی کهم مه که ره وه». من قیز لم
 قسه یه ده که مه وه. قسه یه کی زور خراپه.

ی.ک: به لی هه مو قسه و شتیکمان لیوان لوی شو فینیزمی پیاو.
 س.پ: رهنګه بالاده ستی ببی، به لام تا هم راده یه نا «دار به سر پشتیه وه و
 مندال له سکیدا». نهوه گه وره ترین سووکایه تیه، وشه ژنهینان و ژنیش هه روه ها.
 هیزی دمر که وتن و هیزی کار و کادر و پیشکه وتن له خه یالندا - گرنگ نی یه
 به دی هاتبې یان نا- له پیوه ندیه کانددا هه ن. نه گهر که سیک پیتی نایه ښو هم
 پیوه ندیه، ده بی ده ست به ری هیزی کی کومه لایه تی گه وره بکات. نه گهر له کومه لگا
 چوه دهری و کومه لگای خسته دخی بی هیزی یه وه، نهوا پیوه ندی ژنهینان لم
 خالده زور خراپه. من پړیز نهو ژن و ژنخوازیانه ده گرم که کراون و نامووی به
 چه وتی لیم حالی ببی. به لام که ثافره ناز بفرو شیت له به ره وهی که خانم و
 پیاویش ناز بکات له به ره وهی که سر گه وره یه، من وای ده بینم هم بارودوخه به
 خورایی له ده ستدانی مرو ثایه تی و بگره داخورانی به های مرو ثایه تی یه. ده بی
 ثافره ت چاو نه ترس و زیره ک بی و ښیراده یه کی به هیزی هه بی و بیتوانی حوکم
 بدات. ده بی هم خاصیه تانه هه موویانی تیدا کوبینه وه. ناشیت مرو ث به بی ښیراده
 خوشه ویست بی. به لکو پیویسته له سهری بالاده ست بی. به لام خراپه دهره ق
 به خوی و دوروبه ری نه کات و پیوه ندیه کانی هه لیسوورینتی و به سریاندا زال بی.

ناشېن شېوه گوراو و خراپه کارېن. دپاره ئیراده به شېکه له هه موو نه مانه و بهمه به کردهوه ده بېته به شېکه له ژياننېکې مایه دلېه سته یی. من بېز لهو ئافره ته ده که مووه که شېرم ده کات و له بهردهم پیاوودا خو کۆده کاتهوه. په نگه پیاوه کان به شېوه به کی زور چهوت ئافره تېنکی لهم تهرزه هه لېسه نگیستن. به لام رای من نهوه به: ده بېن ئافره ت نهو سیفه تانه هه بېن تا پیاو نه توانی به سریدا زال بې و بؤ هه موو شتېکی خراپ به کاری بېن و وهک پاره و سامانی خو مامه لهی له ته کدا بکات. له بری نهوه ده توانی کوششی خو بېخاته پال هی نهو و بېن ته خواوهنی نهو شېره فیه. چوونه پال بهک یان ژنهینانیک نهو سیفه تانه تېدا هه بېن شېره فیکې گه وره و ژيانه و یاسای ژيانیسه. په وایي ژنهینانیش ئاوا دابین ده بېن و ده بېته مایه شانازی. ده بېن پیاو به کردهوهی خو نهک به پاره و وهزیفه که ی و به چه ره زه یی و دان به خو دا گرتن، شایسته ی نهو ژنهینانه بې. بؤیه ده بېن نهو سیفه تانه هه بېن. نهو به سه لانه به لای منهوه جیهانین و هر بؤ کوردستان نین.

ی.ک: باشه، به لام شېوه ی نهو ژنهینانه چۆن ده بی؟ واته ئایا دهستی به کدی ده گرن و ناوی خو یان به پیتی گه وره تۆمار ده که ن بؤ دهر برینی عه شقه گه وره که یان و راگه یانندی هاو جووت بوونیان یا هر شتېکی دیکه؟

ئافره ت لهوه گه وره تره که به دهسته پاچه یی بزی یان له جی ی پرووه کی رازاند نهوه دابنریت.

س.پ: بهم هه موو شېوانه نابیت، نهک نهوه ته نانه ت نهو ژنهینانه، نه سه رتا و نه کوتایي ده بېن.

ی.ک: ده موو ته مه تان کن پېرسم.

س.پ: به هه ئالانم گوت: «هیندیکستان به بې نهوه ی بزانی ژنی هیناوه و هیندیک کی دیکه تان به بې نهوه ی بزانی ژنی ته لاق داوه». چۆره ژنهینانیک له نیو (PKK) دا به دی ها توه و نهوان پینی نازانن. له وانه به سه ی به شېوه که ی بزانی، نهوی راستی بې ئېنه چۆره ژنهینانیکمان هینایه گوری... وانی به؟ به لام شېوه و روا له تی گرنگ نین بؤ نمونه من گوتم: «من ژن نه هیناوه، به لکو نازادی ئافره تم هیناوه». به باومې من ده بېن مرؤف له ناخوهه پېهسته ی خو شه ویستی و شینلگیري و پیکه وه گری دران بې. ده نا پهل گرتنی کچینک و دهر که و تن یا خو دهر غستن له بهردهم خه لکدا به کاریکی پرووه شانه ی ده بېنم و بچووک دېته بهر چاوم.

ی.ک: نه مه راسته. روا له ت و شېوه ی بې گه وهر ژياننېکی خواوه دوو پرووی به.

س.پ: تا نهو په ری خواوه دوو پرووی به. به نگه له ناوه وه وېرانه و بؤ گن بې. هر ده سترگرتن بهس نی به، به لکو ده کریت نهو پېنه ونده قوول بکړیته وه. زور

له وانهی که پنیان وایه ژنیان ههیه، دهیانینیم ژنیان نههیناوه. نه گهر باسی ژنهینانی راسته قینه ده گهن، ده بنی لهو چوارچینه ویه دا که نه خشییم کینشا بوی بگه پین. نهو پرووداوهی که هیچ و پووچی و هه موو جوره دوور کهوتنه وه و قینز لیک کردنه وه یه که پوره پووش ده کات، ژنهینان نییه به لکو «دوو پرووییه».

ی.ک: نه گهر ئافرهت بهم جوره شوو کردنه قایل بوو، نه وه ئافرهتیکه بۆ فرۆشتن، چونکه ده چیتته ئیو پیتونه دی بازارگانی یه وه.

س.پ: به ئی. به ژۆرداری به کارده هینری. له بهر نه وه سوو کایه تییه کی گه وریه بۆ پیاو. چۆن بۆم ههیه پینز لهو په یه ونه دیه بگرم؟ نه گهر بستانیبایه هه موو چه شنیکی ئه م هاو جوتییه م به یه که بۆژ هه لده وه شانده وه. بۆیه له ژنهینان دوور کهوتنه وه و تا ئیستاش دوورده که و مه وه. گه وریه ترین ئه شکه نچه به لای منه وه ژنهینانه. نه گهر به زنجیریش بیهه ستنه وه، ناتوانن ئه م چه شنه ژنهینانه م به سهردا بیهه پینن. نه وه بوو باسی ئارمژوه کانی خۆم بۆ کردن. ده موو سهرله بهری مته تی به چه مکی ئیمه وه گری بدرین و من گری ئیان ده دم و به سترانه وهی ئافرهت به شینویه کی سه رسوپه تین پهره پی ده دم. بی گومان زۆر پینزی نهو به سترانه وهیه ده گرم که به ته وای ئیراده ی خۆی بی تا پهره پیدان شیای به دیه تان بی. من بهم کاره تۆله لهو کۆمه لگایه ده ستینمه وه که ئه م پیتونه دییه به قوردا برد. ئه م بهر په رچه دانه وه م. من ئیستا له دۆخی هینرش بردنام، چونکه مرۆقایه تی و جوانی له نیشتمانه که مدا یه خه گیری قریتخستن و سه رکوتکردن بوون. من گیل نیم تا خۆم سه رقانی خواردن و ئافرهت بکه م، نه وانه تینو تیتیم ناشکیتن. چاره نووسی گه لیک و کینشه ی بزگار کردنی له گو پیدان، چۆن ده توانم نو قمی هیچ و پووچی و دهسته پاچه یی بیه م؟ نه خیر ئیمه جوانی گه وریه دروست ده که یین. ئه م گه وه ری هونه ره و پیتونه دی جهر به زه یی ده خولقینن. ئه م نهو شته یه که تیر و ته سه لم ده کات. من بانگی هه موو خه لک ده که م بۆ ئه م سه ما و گه م یه. با بزانیین کتی سه رنجی کتی راده کینن.

ی.ک: هه ر کاتی که سه ر له لهنده ن و ستراسبۆرگ ده دم. ئاسایی سه ر له براییانی کوردیشم ده دم. له نه وروزی ئه مساندا له ستراسبۆرگ قسه م کرد و پرووی قسه م کرده ئافره تان: «سو پاسی بزووتنه وه که تان بکه ن، چونکه پیاوه کانتان دل به ندی ئیوه نه ده بوون و به دووی کچی بیانی دا رایان ده کرد. به لām (PKK) نه وای هه رهس پنی هینا و ئافره تی ئازاد کرد» نهو بوو هه مووان را وه ستان و کهوتنه چه پله لیندان. س.پ: به ئی، ئافره تان په ره سندنیککی گه وریه له ودا به دی ده که ن. ده توانم وا له پیاوان بکه م ئافرهت بهه رستن.

ی.ک: پیاویش هه ست به کورد بوونی خۆی ده کات. یاش نهو ده لیت من مرۆم و که نه ومش ده لیت ده ست به خۆ شه ویستی ئافرهت ده کات.

س.پ: بی گومان، من ده لیم ئافرهت به لای پیاوه وه نیشتمان و خودی ژیا نه. من له رینگای شه ری گه وریه و حیزبایه تی و ریکخستنه وه ده یخمه ئیو ئه م بارو دۆخه وه.

ئافرەتیش دەزانى كە ئەمە رېنگاي بىردنەوۋىيە، بۆيە ناچار دەبنى بېتە نىو شەر.

ئەگەر تىن و توانى گەورەى من نەبوۋايە، ئەو بەدى نەدەھات.

ى.ك: بەلام ئاپۇى بىرام ئەو ھەستە ئاينىانەى كە لە مىنداليدا ھەتانبوو، لە ماوۋىيەكەوۋە بۆ ماوۋىيەكى دىكە زىاتىر نابىن؟ مەبەستىم ئەوۋىيە ئىوۋە ئەو ھەستەتەتەن ھەبوو. من دەبېنىم ئىوۋە ئافرەت يۆ ئاسمان بەرز دەگەنەو.

س.پ: مەزەن كەردىنى ئافرەتى داماو كارىكى زۆر جوانە. من لەم مەسەلەيەدا نامەوئى بېسە ئامراز بە دەستى ئەو پىاۋەوۋى كە چەندەھا چەرخى دوورە، ھەلوئىستەكانى خۇى بەسەر ئافرەتدا سەپاندوۋە.

ى.ك: ئەو چەمكە راستە. بەلام تۆ ئافرەت پىرۇز دەگەى.

س.پ: ئەخىر پىرۇزى ناكەم، بەلكو واى لى دەكەم ئىش بىكات. خۇ ھەموو خانىمەكان وەك گىيانفەيدايىيەكان كاردەگەن.

ى.ك: كار گىرنگە نىيە.

س.پ: لەوانەيە واينى. بەلام من كۆنترۇلى پىاۋ و ھىندىك خلتەى بىروراكائى دەبېنىم. ئەمىرۇ زورىان لە پاىەى ئافرەت ھىنايە خوارى و وايان لى كەرد لە روۋەكى رازاندەنەو بېچى. واى دەبېنىم ئەوۋە قابىلى ئافرەت نىيە. كوا ئەو قەبە كە دەلەت: «ئافرەت بەشىكە لە پىاۋ». بە راى من ئەگەر ئافرەت توانى خۇى بدوزىتەوۋە، ئەوسا دەبېتە بەشىكە لە پىاۋ. رەنگە پېنىم بىلىتى تۆ بۆ ئافرەت زۆر سەرپەرگى. نەخىر. من ئافرەت بە شىوۋەكى واقىع بىنانە ھەلدەسەنگىنىم وا كە ئافرەت جنى و رېنى راستەقىنەى خۇى لە كۆمەلگادا بدوزىتەوۋە. ھىندىكىيان دەربېرىنى كۆمەلگاي بەھەشت يا كۆمەلگاي ئاشتى يا كۆمەلگاي ھاوسانى بە كاردەھىنىن. لەوانەشە ئازادى لەو كۆمەلگايەدا رېنگىرى نەبىن. بەلام بابەتى ماھىيەتى ئافرەت مەسەلەيەكى بە كجار گىرنگە. من ھىشتا بە شوين ئەوۋە وىلىم و ھىندىك مەتەنەم دەوئى و خەيال پىلاۋ نېم. من شەر دۆى دەستەپاچەىى ئافرەت دەكەم و ئەوۋە كارم تىدەكات. پىئويستە باۋەرم بە گەوھەرى كىشە كە ھەبى.

بەم قەنەمان دەگەينە ئەم ئەنجامەى خوارەوۋە: تىبېنى پىئوۋەندى نىئوان خەيالى مىندالى و مىياسەت دەكەين، ھەروەھا پىئوۋەندى نىئوان كەسىك كە خۇى و رېنگاي روۋ بە ناسىنى گەل دەداتە ناسىن و شەرى كەسىكىش كە گەل بەرەبەرەكانىنى دەكات. ھەموو ئەمانە دەبىيىن روۋن و ئاشكرا پىكەوۋە گىرئ دراۋن. ھەروەھا پىئوۋەندىيە جۇراۋجۇر و ئاسايىيەكانى سەركردايەتى جىاۋاز دەردەچىن. پىئوۋەندى ھىزىش بە سى ھىزىيەوۋە كە ھەولى ئامادە كەردىمىاندا. بەمە بابەتەكە تەۋاۋ دەبنى.

دەربېرىنىكىم بە كارھىتاۋە تىپىدا لە سەر گەلى كورد گوتوۋومە: «گەلىكە بوۋە بە ژن». ناۋ بە ئاۋىش دەربېرىنىكى دىكە بە كار دىتىم، ئەۋىش ئەوۋىيە: «گەلىكە بوۋە بە مىندال». ئەوۋە لە بارى خۇشەمەۋە دىلىم. واتە من خۇم دەخەمە جىنى مىندال و ئافرەت تا بىتوانم ئەنجامەكان بە دەست بەتىم. لەبەر ئەمە ئافرەت و مىندال شتى خىراپ نېن. ھەول دەم سەر لەئوق و بە رېنگايەكى راست پىئاسەيان بىكەم و

نېشتان و که سایه تی یان به خه باتیکي قاست بمرز بهاريزم. لهوانه يه بلتين هم جوړه قسانه دان پيندانا نتيکي راشکاوانه يه. به پای من پنيويسته له سر هموو شور شگيرتکي به تايبه ت سوشياليست پيښه ستی پر نسيهي کرانه وه بتي. پښه من هينديک زار اودم به شيوه يه کي سر پر گرانه يا له شويښتکي ناشاودا به کاره نيايي. به لام گوهره که يان پنيومدی به کومه لگای مرقايه تي و هله و راست و باشي و خراپه کانيموه هه يه. ده بي هموو شتيک دامالراو بتي تا به پرووي لني تي بگه ين. زانست بانگواز بو نهمه ده کات و چي به چيکړدني هم مهسه لانه ش سوو ديکي زوري هه يه و نيمه ش پيښنگي نهمه پيکده ميښين.

ي.ک: نهمي راستي بتي له ودا که ده بخوښمونه هست بهمه ده کم. به لام دووباره پيښتموه شتيکي زور جوانه.

س.پ: هينديکيان له بارې هم به به تموه ده لتي: خه لک زور مشتومر له گدن ټاپو دا ده گدن. منيش له مشتومر دا نه هست به شانازي ده کم و نه داخي بو ده خوم. مشتومر ټاپو مشتومر مرقايه تي به و ټاپو به سرهاتي گليک له «پرووي کومه لايه تي و چينا يه تي» يوه گه يشتووه خالي کوتايي و جاريکي ديکه ژياوه توه. لهوانه يه هينديک خه لک گله ييم لني پکن و بميښن سادم و هينديکيشيان بميښن جوانم. من وازيان لني دنيتم به باريکدا دا يښکښن. به لام ده بي به دروستي هه لښنگان دن بگه ين. من شرکريکي هم قوناخه و هينديک هينز ورده گرم. هم هينز له نه بو ونمونه ده ست کهوت. نه گره به يه ننه بهر چاوتان چو ن ده مست خستوه، ده زان من به شيوه يه کي سر سوږه ين و دادپرومرانه و له جتي خويدا به کاري ده ميښم.

ي.ک: من ده تاناسم و خوشم دوي ن و ده زانم و بگره دلنياشم نيوه هم هينز به شيوه يه کي خراپ به کارناهيښن.

س.پ: بتي گومان. من بو بهر مومندي زور ليکراو و جواني و کوشش و جهر به زيي به کاري دنيتم و دزي هر يه کيک شپ ده کم له بهر دم هم به هايانده رابوه ستی و ناموه ي هيج که سيک به چه وتي لني تي بگات. من کراوه، ب براده ره کم و دوژمنه که شم بمان و هک خوم باسي خوم کردوه و پښه بشمکوژن. هر وهک باسي نه زلي يه تيشم کردوه. نه گره يه کيکيان بيروږام بخوښيښته وه و هولي تيگه يشتنم بدات، ده بيته هاوړيم بو هزار سال. من له نيتاوه براده رايه تيم له سر هم بنچينه يه بنيات ده نيم. نهمه وای و پاله وانه شه هيد ده کرين، هاوړيم، بو هزار سال پياو و ژنان بوونه پاله واني مزي بهر خودان. نهمه به شيکن له من و منيش نهو نوينه ره يانم که تا نيتا له سر پتي خوي راوه ستاوه. گوماني تي دا ني به که دواي من شهرفه نديک ديت ده ري، نه گره ده رکوت باش ده بي و پنيويسته بيته دم. جا مردن له نيو هم چوار چيوه يه له هر کوبوه ديت با بيت. گرنگ ني به، چونکه نهمه سر کهوتنه و سر کهوتني نيمه ش هي مرقايه تي به.

ى.ك: بە باومېرى مىن خىراپىت تووش نايىت. ئەگەر ئەۋەش پىروىدا، ئەۋا ئەۋ
 ئاگرە كە (PKK) كىردىمۇ ناكۆزىتەۋە و بەردەۋام دەپتى.
 س.پ: بەلى، ئەم سەرگەۋىتەنە تان بىر نەچتى و رىزى بىگىرن. با گەلى تورك و
 لاۋان و كىچانى شايتەنى ئەم سەرگەۋىتەش بىن. ئەۋسا مىردن لە كۆيۈە دىت با
 بىت، بە لامانەۋە گىزىگى نىيە. داۋايە كى دىكەشم ھەيە. ئەم راستىيە باش
 ۋەرىگىرن. ھىندىك سەرگەۋىتنى باش ھەن بۇ ئىۋەن. لە راستىدا جوانى و براپەتى
 و چۈنە پال يە كىتر و ژىيانى گەۋرەش لە ئارادان، بۇچى خۇتانى لى بەدۈۋىدە گىرن.
 تەماشامان بىگەن. مىن بۇۋوم خۇمىم بەم شىۋەيە خىستە پىۋو، چۈن دەبىمە دۈۋمىنى
 يە كىكتان و چۈن ژىيانى يە كىكتان ئاسان ناكەم و واتان لى ناكەم پىراۋپىرى جوانى
 بىن و چۈن ئاتانكەمە ئارەۋو و لىشاۋىكى بە تەۋۋمى خۇشەۋىستى؟ ھەمۇ ئەمانە
 جوانى و بانگەۋازىيان بۇ دەكەين. لە ھەر كاتىكى رابىردوۋ زىياتىر تىم بىگەن.
 ھەستمان پى بىگەن تا مەۋقايەتى بۇ چەند پلەيەكى بالاتىر بەرزىكەينەۋە.
 ى.ك: بەلى زۆر جوان و ناسكە.

بہشتی دوووم

ئەوھى باوەرى وايتت كە شۆرشە كەمان شۆرشىكى سىياسى پەتىيە
يان ئامانجى ئەوھى بە رېڭاى سەربازى بگانه دەسەلات، ئەوھ
مەوداى تېررانىنى تەسكى خۆى دەردەپرى.

ى.ك: سەرۆكى ئازىزم، درىژە بە باس و خواسە كەمان دەدەين پاش ئەوھى باسى
مىندالىتان و باوكتان و بىدەسەلاتىيە كەى و سەرچاوى ھىزرتان و داىكە
چەتوونە كەتان و خەم و خەفەت و كۆچكردنتان لە گوند و چەوساندنەوھى گەلى
كورد و سەرگەوتن و بالابوون و كەسايەتى مەرۆشمان كورد و لامان لە مەسەلى
ئافرەت و چەوساندەوھى زياتر لە كەسانى دىكە كوردەو، بەو پەتىيە كە بابەتەكە
مىشكەتەنى خەرىك كوردەو. تا گەيشتەنە ئەو خالەى كوردستانان تىدا بە
رزگارى ئافرەتى كوردەو گرىدا و بگىرە رزگارى مەرۆشايەتەشتان بە ھى
ئافرەتەوھى گرىدا. ئىستا كە دەست بە باسى ئەو ھىزانە دەكەين كە پەنتان واىە
دەتوانى مەرۆش نوى بخولقەننى جا ئىتر كورد بى يا تورك و پىاو بى يا ژن. ئەو
ھىزانە چىن؟

دەمەوى پوونى بىكەمەو كە من بە دووداچوويەكى باشى چالاكە كانتانم و چى
بىنوسن دەبىخوئىنەوھى چى رابگەيەن گوينى لىدەگرم. بۆيە پەرسىيارىكى
دىكەتان لىدەكەم كە لەوھتى ئەو نامەيەتەنم خوئىندووەتەو كەوا بە بۆنەى (۱۵)ى
ئابەوھى ئاراستەتان كوردبوو، ئارموزومە بىكەم. بە باوەرى من وەختەك قەتەن بۆ
ئەندامانى حىزب كورد و گوتەن: «شەر و سەرگەوتن بەلاى مەنەو ھىندەى پەنتانى
ئىنە بۆ ئىنو ئەم قوناخە، گرىنگ نىن». مەبەستەن ئەوھى: «چوونمان بۆ ئىنو
جەرگەى ئەم شەرە لە ھەموو شەك گرىنگرە». من ئەو لەم گوزارەيە تىگەيشتم كە
سەرۆك ئاپۆ وا دەروانىتە شەر كە ئامرازىكە لە ئامرازەكانى گۆرىنى مەرۆش. ئاىا
ئەمە تېررانىنى ئىنەيە؟ ديارە لە كوئىنە بستانەوى دەتوانن وەلام بەدەنەوھى. لە
سەربەندى ئەو كۆيۈنەوانەدا كە ئەم ھاوئىنە لە ئەوروپادا كوردەن زاراوەيەكى
تازەم خستە بەرچا و ئەوئىش «شۆرشى پۇشنىبىرى ئاپۆچىنى» بوو - پاش
ئاگادارىم لەو كارە كە دەيكەن - ئەو چۆن دەبىنن؟ مىكانىزەمەكەى چىيە و
ھىزەكانى چىن؟ لە گوتارىكى دىكەيشدا نووسىومە: «گرى كۆنەرى نامنامەى
سۆشالەستى پارتى كرىكارانى كوردستان PKK» ئاىا ئەمە ھىزەكانىيەتى؟
ئەگەر واىە، ئەم نامنامە سۆشالەستىيە چىيە؟ ئەو جوگرافىايە كامەيە كە
بىردەكەنەوھى ئەو سۆشالەزمى لەسەر جىبەجى بىكەن؟ حەز دەكەم گەفتوگۆ كەمان
بەم بابەتە دەست پەنتەكت. با لەوئىنە بىيەنە سەر پارتى كرىكارانى كوردستان
(PKK) با لە دروست بوون و تېررانىنى بۆ كىشەكانى ئەمەرى بىتوئىزىنەوھى

بزانين ده گريت تا چ پادەيەك بە پيشروى بزووتنەو شۆرشگىرەكانى دىكە
 دابىرئيت و ھەلويىتى بەرانبەر بە حيزبە شۆرشگىرەكان و گيروگرفتەكانيان و
 تىپروانىنى بۆ «حزب الله» و عىلمانىيەت و بۆ ئاين چىيە؟ ئەو خالە
 بىنچىنەپيەى كە پىتم خۆشە دەستى پىن بىكەم ئەمەيە: ئىيمە لە باسە كەماندا لامان لە
 خىزانە كەتان و لەدايك بووتان و بالا كوردنى مرقۇنى كورد و ئافەرتى كورد كوردەو،
 ئايا ئەو كار كورد و ھىزانە كامانەن كە تەكان بەم بالا كوردنە دەدەن؟ بە كورتى
 دووپاتى دەكەمەو: يەكئىك لەم كار كوردانە كە بەپىنى تىگەيشتنى من لىكتان دايەو
 ئەو يە ئىو و ئارواننە ئەم شەرە كە بە تەنيا ئامبارى رزگار كوردنى كوردستان
 پىن، بەلكو لەبەرئەو كە مرقۇنى كورد كاتىك ئەم شەرە دەكات دەگورپىت. ئاوا
 ھالى بووم.

س.پ: ئەو كە پىنى وايە شۆرشە كەمان شۆرشىكى سىياسى پەتىيە يان ئامانجى
 ئەو يە بە ئامرازە سەربازيەكان بە دەسلەت بگات، دەمىدەبىرى كە تا چ پادەيەك
 تىپروانىنى تەسكە و لە تىگەيشتنى ئىيمە دوورە. ئەو راستى پىن ئامانجى ئىيمە
 مرقۇقايەتى و يە كپارچەپىيە و ئەوانە بە بىنچىنە شۆرشە كەمان و مەردە گرەين.
 دەتوانم چارىكى دىكە لە خۆمەو دەست پىن بىكەم تا بە شىكردنەو مرقۇدستانە
 بىگم. بارودۇخى مرقۇقائە بە شىو يە كە زەحمەتە قبوول بىكرىت. بە تەنيا لەبەرئەو
 نا كە كەوتووتە بەر ھەلسوراندنى ئىمپىريالىيانەو، بەلكو لەبەرئەو كە
 رۆشنپىرى چىنە كار ھەلسورپىنەكان بە درىزايى مېژوو و ئەو ئاكامانەى كە بۆ
 سەر تەرزى ژيان لىنى كەوتنەو، ئەوانەن دەبىنە ھۆى كاردانەووم.

ى.ك: كەستان بەدلى ئىيە، نە كورد و نە تورك و ھەتا ئەوروپايش وانىيە؟

س.پ: بەلى، من مەبەستىم بارودۇخى سەربەبەرى مرقۇقايەتىيە. ئەم بارودۇخە
 دەمار گىرژ و توورەم دەكات و بە مەترسىشى دەزانم. بەلگەكانىش زۆرەن، زۆردارى
 مېژوو يى و رۆيخە خويناويەكان و ئەو زىيانەى كە لە سروشت دەكەوى گۆى زەوى
 والى دەكات بە كەلكى ژيان نەيىت. ئەم ھەموو كار كوردانە ناھىلن تامى ھەوانەو
 بىكەم. ھەروەھا من وای دەبىنم مەترسى چەكى ئەتۆمى كە ھەك شمشىرەكەى
 دىمۇكلىتس ھەپشە لە مرقۇقايەتى دەكات شوورەپىي و سوو كايەتىيە بۆ
 مرقۇقايەتى و بەدترىن جۆرى دەبەنگىيە. گوناحى لەو ھەروەتر ئىيە كە
 سىياسەتىكى ئاوا پىپرەو بىكرىت و لە ساپەيدا پەرەبىستىنى. من ناتوانم ئەمە قبوول
 بىكەم و دەبىنم ژيان لەم جۆرە دنيايەدا ئائاساييە. ناشىت بە ئارامى بژىم و
 سروشتىش بىم شىو بە پىنەردەپە دووچارى تىيكدان پىن. سەربارى ئەو
 تەماشاكردنى مرقۇق بەو پىنەى كە رانەمەر يان دەكە لىن تىپروانىنىكى ناپەسند و
 گرەنە.

ى.ك: واتە تۆ مەبەست رامالىنە لە لايەكەو و تووردانىيەتى بۆ لايەكەى دىكە؟

س.پ: مرقۇقايەتى داخووانىكى پىن ئەندازە بەرۆكى گرتووە. بەھا بالاكان
 تووشى لە نيوچوون دەبن و تويزىكى كەمىنە بال بە سەر زۆرىنەى مرقۇقايەتيدا

ده کینشی و خیر و بیرنه کانی به تالان دهیات. من هم بارودوخه به تهنه کردنی شیرپه نجه ناوده هم، چونکه کومه لگا ده بیته کومه لگایه کی بهر خور و نه ویش شیرپه نجه ده گه بنی. نه لایه هرچی چوئیک بنی که لیوهی ده روانین، هم رپرهمه نه گهر بهر ده وام بنی ده کیشیتوه به تفروتوونا بوونی مروث و نهمانی ره گهزی مروث، دیاره من باسی بوژی جه شر و قیامت ناکهم. به لام وه چاودیرینکی زیته له وای ده بینم که مروثایه تی به دهر د و نه خوشی مروثانه ده بریتوه نه که له نه جامی په تایه کی سروشتی یا نا ته وای به که وه له کومه له ی خوردا.

ی. ک: مه به ست نه وه به کومه لگای بهر خور، سری ره گهزی مروث ده خوات.
س. پ: کوتایی له نه جامی نه خوشیه کومه لایه تیبه کانه وه ده بنی. همه چه مکی فلسفی منه، نه وه تا شیرپه نجه ی ژینگه به بهر چاومانوه دیاره و کومه لگای بهر خور نه ستیره که مانی کردو وه ته زیلدا. زیدهموی له پتوه ندیه جنسیه گاندا ده رگای له سر په یدابوونی کاره ساتیک کرده وه به «نایدز» ناوده بریت. نه گهر زیادبوونی دانیشته وان بهم خیراییه درنژ به کیشی، گوی زوی داده پوشتی و ده بکاته شوینیکی بنی که لک بو ژیان. بایه خدیران به کاروباری مروثایه تی ناتوان به خوشی سخون. هم هموو کاره ساتانه بهر دمرگایان پی گرتووین. به ننگه پیم بلی: «له باتی نهو چوکلای له چاوتدایه ده ری بهینی، هه ولده ده ی رپپوق له چاوی که مانی دیکه ده ریکه ی». به لام مروثایه تی به لای منه وه به کیتی به کی ته واکراوه. نه گهر نه وه مان له ده ستدا گوی به گیر و گرفته کانی مروثایه تی بده بن، شینگیرانه بایه خ به گه له که مان ناده بن. نه گهر هه ولش بده بن، بومان ناچیته سر مروثی تازه بخولفتنین.

ی. ک: که باسی مندا لیتانمان کرد، باسی نه وه تان کرد که خه لکی گونده که تان پی بانه گوتی: «عه بدولای کورمان په تی خوی پچران دووه». ئیستا نه گهر گویان لیت بنی، ده لین: «ناپو وه خویه تی، ئیستا بیر له بزگاری مروثایه تی ده کاته وه امان لی چاوه ری ده کرد خوی بزگار بکات، به لام وازی له وه هینا و پرووی کرده کوردان. ته نانه ئیستا به ته مای بزگار کردنی مروثایه تیه».

س. پ: نه گهر بیننه وه سر میژووی ئاینه کان له خوره لاتای ناوه راستدا، بومان دهر ده که وی که په یامی پیغه مبه ران هه ر له سه ره له دانیانه وه پرووی ده میان له مروثایه تی بووه. وه کو ده لین: ژماره ی نهو پیغه مبه رانه ی که بو مروثایه تی نیردراون ده گاته ۱۲۴ هه زار پیغه مبه ر. بویه نه گهر که سیک پاش قوناخی نهو پیغه مبه رانه له خوره لاتای ناوه راست دهریکه وی و دوو قسه دهر باره ی چاره نووسی مروثایه تی بکات، پیوسته کهس په ست نه بنی چونکه میژوومان زور ده وله مهنده.

ی. ک: له راستیدا زورم پی مبه ر نه گهر به کیک دوا ی بیستنی هم گفتو گو به مان به به گه زپه رستی تاوانبار بکات، چونکه پیم وایه کیشه که نه مه یه: له کانی کدا چه ندین گوشار ده حریته سر مروثایه تی، مروثیک له کوردستان په یداده بنی تا سه رله نوی کورد دروست بکاته وه. هم هموو کاروباران هه که ده یان بینم به لنگه ی

ئەمەن كە ئەم بزرگارىبۇنە لىنرە دەست پىن دەكات. واتە لەم ناوچە يەو كە لانكى
 مرقۇايەتى بوو. ئىو باومىرتان بەمە ھەيە. وانى يە؟
 س. پ: بىن گومان. ئەم ناوچە يە لانكى مرقۇايەتى يە. وەختىنك كەوتىنە
 خەباتكردن ئامازەمان بۇ ئەم لايەنە كرد. ئىمە لە لانكى مرقۇايەتيدا سەرمان
 ھەلدا و مرقۇايەتیش لەم لانكىدە يە كەمىن خەسلەتە كانى خۇى بە دەست ھىنا.
 ى.ك: ناوچەى مىزۇپۇتاميا «ئىوان دوو رۇوبار - دىجلە و قورات».
 س.پ: كەنارە كانيان و دەشتە كانيان.

ى.ك: دەشتە كانى ئىوان رۇوبارى سۇر و رۇوبارى سۇر.
 س.پ: ئازانم - ئەلام ئەو ناوچە يە كە مىزۇو بىن ئەملاولەولا بە لانكى مرقۇايەتى
 زانىو «مىزۇپۇتاميا» يە. خەسلەتە بىنچىنە يىپە كان لەو ھە بە دەست ھىنراون. ئەمە
 وادە گە يەننى كاتىنك جۇرى مرقۇ بىو بە شىو ى كۆمەلگايەك، خەسلەتە
 بىنچىنە يىپە كانى خۇى لەم ناوچە يەدا خەستە رۇو. مىزۇووش دەيسەلمىتىن كە
 رۇشنىبىرى سىياسى و سەربازى و مافناسى و ئابوورى لەم ناوچە يەو بە جىھاندا
 بلاوئىوونەو. قەناعەتتىكى دىكەم ھەيە: ئەو ىش ئەو ھە كە مرقۇ وەك جۇر تووشى
 گەندەل بوون ئەھاتووە و ئەو خەسلەتەنەى كە ھەر لە سەرەتاو ە پەيدای كىردوون
 ھىنا پاكىز و ئاسايىن و دووچارى پىس بوون نەبوون.
 ى.ك: خەسلەتى بىگەرد.

س.پ: خەسلەتى بىگەرد لىرە «لەم ناوچە يەدا» دەبىنىن.
 ى.ك: لىرە و دواى ئەو (حىسە كان).

س.پ: نەخىر. حىسە كان دواتر دەر كەوتىن. شارستانىەتى مىسرى و ھىندى
 پىش ئەوان دىن. مە ئەم خەسلەتە رەسەن و بىگەردانە دەكەم بە نموونەى بالای خۇم
 و چاويان لى دەكەم. پىم گرانە كە بلىم: مرقۇى ئەمرو زىاتر شارستانى و خىرا و
 پىشكەوتووە، تەننەت دەتوانم بلىم: كۆنە پەرسى و پاشكەوتووىى بە سەر ئەو
 خەسلەتە مرقۇايەتەنەدا سەپىندراون كە لە قۇناخە كانى پىشودا ھەبوون، وەك
 بلىنى ئەوان نموونە بالاكەن سەرتاسەر قىرتى دەخەن. بە دوورى ئازانم ئەمە پىلاننىكى
 خۇرئاوا بى.

ى.ك: بە شىو ە كى روونتر: مستەفا كەمال «خۇرئاواىى بوون» ى پىرۇز
 رادە گرت. (لىنىن) ىش دەيگوت مەن خۇرئاوايىم، ئەى ئىو چى دەلنىن؟ ئايا دەلنىن
 مەن خۇرەلانىم؟ مەن واى تىگە بىشتووم.

س.پ: مەن ئالىم ھەر خۇرەلانىم. بەلكو دەلنىم: مەن سەرچاوەى مرقۇم و
 خۇرەلانىم، چۈنكە مرقۇايەتى لە خۇرەلانىدا خۇى دۇزىيەو. مەسلەى
 خۇرئاواىش سەرلەبەرى ھىرشە بۇ سەر بەھای مرقۇدۇستانە. خۇرئاواش وەك
 دەستەى ئەر كانى ئەم ھىرشە واى، بە تايەتى پاش سەرھەلدانى سەرمایەدارى، واتە
 دىندايەتى و داگىر كىردنى مرقۇايەتى. نموونەى ئەو شارستانىەتى رۇمانى يە كە لە
 ئەنجامى ئەو لەشكر كىشى يەو كەوا لە باكورەو تووشى ھات، ھەرەسى ھىنا. خۇ

(رۆما) مەلەندى شارستانەتى ئەو كاتە بوو و لەشكر كېشى دىوى باكور ئەم شارستانەتەيى لە نىو برد.

ئەگەر ئەم نمونەيە گشتى بىكەينەم دەينىن دەستكەوتەكانى مرقۇايەتى لە بەها و نمونەيى بالا و شارستانەتى لە سەدەكانى ناومراست و شۇرشى پېشەسازىيەو تا بە قۇناخى ئىمپېريالىزم دەگات كە ھەلەدەدات وەك سېستەمىكى جېھانى خۇي بە سەر مرقۇايەتيدا بىسەپىنىن بە دەست دىندايەتى خۇرئاواو دووچارى ويرانكارى دەبن. ئەو تەرزەي كە ئەمىرۆ لە ولاتە يەكگرتووەكانى ئەمەريكادا بەرجەستە دەبن لە دىندايەتى و پەلامار بىردىنە سەر ئەم بەھايانە ئەلەمانىيەي ھىتلەرى تى دەپەرپىنى.

ى.ك: مەنىش دەمەوى شتىك بۇ خويىنەران و گوئىگران سەربار بىكەم، ئەويش ئەو يە كە ماركسىزم ستايشى لايەنە پېشكەوتووخوازەكانى سەرمایەدارى دەگات. مەبەستم ئەو يە ماركسىيەكان لە جېھاندا باسى لايەنە پېشكەوتووخوازەكانى سەرمایەدارى دەگەن و بە رادەيەك بە شان و بالى ئەم لايەنەدا ھەلەدەن كە وات لى دەگات پېت واپى سەرمایەدارى سېستەمىكى تەواو، كەم و كۆپى نىيە و دەكرىت لە ھەموو لايەكەو چاوى لى بىكرىت. ھەتا «مانىفېستى كۆمۇنىستى» یش ئەم خالەي تىدایە. لەو دەرسانەدا كە دەيانلىمەو ھەمیشە دەلیم: كەس ئەدبەرە لە مانىفېستۆ زياتر ستايشى سەرمایەدارى كىردەن!

س.پ: ئەمە راستە. وەك بلىنى سەرمایەدارى دوا قۇناخە لەوانەيە مرقۇايەتى بېگاتنى. وپراي ئەوى كە ماركسىيەكان و لىنىنىيەكان پەخنە لە سەرمایەدارى دەگرن، بەلام ھەر لە نىو ئەم چوارچىنەيەدا دەمىنەو. لەبەرئەو ناچار دەبن لە جموجوولەكانىياندا ملەكەچى ياساكانى سەرمایەدارى بن. بە يەك گەپىشتەوئى سۆشالىزىمى بنىات تراو لەگەن سەرمایەدارىدا دواچار وا لىكەدەرىتەو كە كەم و كورتىيەكى ماركسىزم، چونكە زىدەپۇيى لە دەرختىنى لايەنە باشەكانى سەرمایەدارىدا كىردووە و مەترسى و شوپتەوارەكانى گەندەلى سەرمایەدارى پېشان ئەداو.

ى.ك: مەن زۆرم پىخۇشە كە گوئىتان لى بىگرم. ئەو پىرسىارانەي كە دەيانكەم بۇ خويىندەواران و بە دووداچووانە. بە پىنى لىكەندەوئى مەن سەرھەلدانى پارتى كرىكارانى كوردستان (PKK) - وەك لە ھىندىك ئەدەبىياتاندا ھاتووە وەك بارىكى پەت كىردەو و خۇدامالىن ھاتە ئاراو، واتە پەشكەرتەوئى چەپى تورك و خۇدامالىن لە چەپى كورد. دوايى دىنە سەر ئەم باسانە. ئايا بەم قەيەتان ئەو دەردەبىر كە لە روانگەي چەمكى شارستانەتەو خۇشال لە شارستانەتى سەرمایەدارى خۇرئاوا دامالىو؟

س.پ: زەحمەتە بەبى بە قول ناسىنى سەرمایەدارى لە پارتى كرىكارانى كوردستان (PKK) و كېشەكانى ئەمىرۆ تى بىگەين. ئاشكەرايە ناسىنى سەرمایەدارى، ناسىنى بارودۇخى گشتى مرقۇايەتى پى دەوى. پىم وایە سەرمایەدارى بالاترىن پەلى مرقۇايەتى نىيە، بىگرە لىل كىردنى زەين و بىرى

مرؤقایه تیشه. سرمایه داری هیندیک دوله مەندی خسته سر ژبانی مرؤقایه تی، بهلام سیستمیکی خاوهن چەند خەسلەتیککی وێرانکاری گەورەیه. ی. ک. هاوبەشی پەرەپێدانی تاکرەوی دەکات.

س. پ. هەر فووکردنی بە گیانی تاکرەویدا دۆزناوەتی بەکی گەورەیی بەهای کۆمەڵایەتی مرؤقایەتی تێدا. بە پێچەوانەی ئەووە، سۆشیالیزم لە رووی تاکرەویدا رادەوهستی. ئەگەر سۆشیالیزم دژی داخوڕانی کۆمەڵگا رابووستی که لە تاکرەوی یەو پەیدا بوو، ئەم ھۆیە بەسە بۆ ئەوی که ھەمووان سۆشیالستی بین، چونکە ئەو بەس نییە تەنیا شەریکەبەشی ھەول و گۆشش بێن بەلکو دەبێ پێکەوێ داکۆکی لە کۆمەڵگا بکەین و خەسلەتی مرۆدۆستانە بناسینەوێ که لە دەرکەوتنی بەکەم کۆمەڵگای مرؤقایەتی یەو تا دوا کۆمەڵگای سرمایه داری نەگۆراوێ. لێرەوێ من وای دەبینم که سرمایه داری لەلایە کەوێ گشت بێچینە و پایە کۆمەڵایەتیەکان تێکەدات و وێران دەکات و لەلایەکی دیکەشەو فوو بە گیانی تاکرەویدا دەکات و ھانی دەدات. لە کاتیکی تێگەشتنی تاکرەوی کۆمەڵگای بە ئەوای قووت داوێ. لە کۆندا بەگێ یا ئەو کەسێ که کۆمەڵیک کۆیلە ھەبوایو، بە سەر مرؤقایەتی یەو مەشەخۆز بوو. ھەرچی ئێستایە سرمایه داری ئەم مەشەخۆزی یەو دژی توێژیککی بەرینی کۆمەڵگا تەشەنە پێ داوێ. ھەتا وای لێ ھاتووێ وەل ئەمرۆ دەبیین کۆمەڵگاکان ناتوانن دەر بێن.

ئەو ماوەیەم بەلاوێ گرنگ نییە که ئەم شەرە دەبێخایانی، بەلکو گرنگ ئەوێە ماھی یەتی ئەم شەرە چی یە.

ی. ک. من ئەوی که دەبینوسن دەبێخوێنمەوێ. ئەو خالە وێ حەز دەکەم لای لێ بکەمەوێ ئەمە یە: ئێمە لە کوردەوێ دەست پێ دەکەین و ئێنجا روو لە مرؤقایەتی دەکەین. لەم ناوچە یەوێ دەچینە دەرێ که لانکە شەرستانی یەتە. لە باس و خواش و نووسینەکانی پێشووتاندا ئەوێ پێ سەر بوو لە پەستا رەخنەتان دەگرت «ئەو کەرەستە خاوەی که لە دەستاندا یە مرؤقە». ئەمە راستە. ھەمیشە رەخنەت لە کورد دەگرت و ئەمەش کاریکی باشە. ئەو قەسەتانم لە یادە: «تۆ ئێ گەریلا ی کورد پێشیرکتی بۆ مردن دەکێ، بەلام بۆچی لە رینگای پەرەسەندندا سستی دەنویستی؟». تەنانت ئەم قەسە یەت کوردوێ بە شێوازیکی بۆ قەسە لەسەر کردنی لەگەل ھەر کەسێکی لە گەلندا دا بێشی. ئەمە وادەگە یەتی ئێوێ بێر لە ھەلکشان دەکەنەوێ. ئەو کەرەستە خاوەش که لە بەردەستاندا یە پیریتی یە: ئەو کوردی که داد و بێداد یەتی بە دەست سرمایه داری. و مۆنۆپۆلەکان لە لایە کەوێ و لە لایەکی دیکەوێ گوشاری ھۆزایەتی و کۆلتیالیزم و ئەمانە وایان لێ کردوێ کەسایەتی و ئێرادە ی نەبێ و ئێوێ ئێستا ھەول دەن دەستی ئەم کوردە بگرن و ھەلیبکێشن. ئەو ھێز و کار کردانە کامانەن که جگە لە شێوازی سوکراتیانە پێیان پشت ئەستوورن؟

ناخو ئىم مرقۇمە لە سەروپەندى ئىو شەردا كە لەئىرا دەى ئىتو بەدمەر پروودمات دەبىتە مرقۇمىكى پەرمەندووى ھاوکار كە بىتوانى بەرپەرسى دەربىيات؟ ئىو سۇشالیزمەى كە باسى دەكەن چۆن كاریگەرى لەسەر دەبىى و ئىو لە چ ناوچەپەكى جوگرافىيى دەبىى؟

س. پ: زۆر پروو، ئىمە پال بە مرقۇمىكەو دەبىتىن بۆ شەپ كە لە خود و راستى خۆى دوور كەوتوو تەو و لە واقىمى خۆى نامۆ بوو، ئىمەجا وای لى دەكەين كە شەپى ئىم نامۆيىە بىكات كە بە ھىز و بە كەردەو بە سەرىدا سەپىندراو، ئىمە كەمىك ھىزى ئىرادەمان لەلا خولقاندوو، كىشە كە لەودا خەشاردراپو كە وای لى بىكەين ھەست بەو نامۆيىە بىكات كەوا كۆمەلگای كوردى بە دەستىو دەفالىتى، لەودەچى تىوانىبىتى لەسەر پىتى خۆى رابووستى و بچىتە شەپەو، پالسان بە كوردەو بۆ شەپ كەردى چارمەنوسە ئاوەزوو كەى قۇناخىكى شۆپىگىپى مەزە، ئووى وا پروودمات ئووى: پاش بە گەرمى شەپ كەردى بەختى رەشى خۆى دەفالىتى و ھەنگاو بە ھەنگاو نامۆيى خۆى تىدەپەرىتى، ئو ماو ھەم بەلاو گەنگ نى بە كە ئىم شەپە پىتى دەچى، بەلكو گەنگ ئووى كە ماھىيەتى ئىم شەپە چى، ھەروەھا دوور! ىى سىاسى ئىم شەپە بە ئىندازەى گەوھەر بۆ پەيدا كەردى گەنگ نى، ئىمە گەنگىتىن ئامانجە، واتە ئووى كە گەل بىگاتە راستى و خودى خۆى و نەبىنە گەلىك تەنیا لە شەردا سەركەوتىن، بەلكو بىنە گەلىك بزانى چۆن شەپ بىكات.

ى. ك: مەبەستان لەمە ئووى شەپ تا ھەتا ھەتايە بەردەوام دەبىى؟

س. پ: شەپ بە شىووى جۆراوچۆر بەردەوام دەبىى، ئەگەر دىلتان دابىتە ھەلۆئىستەكانم، مە ھەردەم باسى ھەلسەنگاندنىكى پىشەى مرقۇمانە دەكەم، ئەگەر مرقۇم لە سايەى ئىو ياسايانەدا بۆى كە بۆ خۆى داناون، ئىو شەپ بەو پىتى بە كە دەبىنىم درىژە دەكىشى، ئىو سە رەنگە ئىم خەباتە جاروبار سەربازى بى و جاروبارىش لەبەرى سىاسىدا بى، لە پال بەرەى پۆشنىبىرى و پوچىشدا و لە شىووى كەو بۆ پەكىكى دىكە و لە قۇناخىكەو بۆ پەكىكى دىكە بگوازىتەو تا ئىو خولقاندراو جوانە «مرقۇم» دەبىتە بەشەك لە كۆمەلگای بىتو، ئىو دەمە شەپ دەبىتە جوانترین شەپ و ژيانىش جوانترین ژيان.

ى. ك: ئایا دەتوانىن وا پىروانىنە كارەكانشان كە شۆپىتىكى پۆشنىبىرىن بە كورد دەست پىئەدكات و لەئىو گەلانى دەوروپەردا دەتەئىتەو؟

س. پ: قالىتىكى دەست نىشانكراو و تەرزىتىكى تايەتەيان لە چى بەجىكەردندا بۆ چەمكى شۆپى پۆشنىبىرى داناو، لە كاتىكدا راستى ئووى كە پۆشنىبىرى واتە دروست بوونى مرقۇم و كەلەكەبوونى چالاكى مرقۇمانە بە درىژايى ھەبوونى، ئىمە بەھۆى ئىم پۆشنىبىرىو ەلىك ھالى دەبىن، ئىم پۆشنىبىرى چەند كۆلەكەپەكى ھەن، ھەول دەدەين جارىكى دىكە بە دەستەيان بىنەپ، چەند كار كەردىكىش ھەن ئىم پۆشنىبىرى تىك دەدەن، پىتوئىستە لەسەرمان شەپ دۆى ئىم كار كەردانە رابىگەبەنەن، ھەر لەم چەمكەو، پىر بايەختەرىن لایەنى خەباتەمان پۆشنىبىرى بە واتە شەپ لە

پېنناوی پوښتېریدایه به مانا بهر ته سکه و فراوانه کوی.

ی.ک: ده لږی بیرۆکه په کتان بؤ تازه کردنه وی مروځایه تی له ړینگای شپږوه هه یه؟
س.پ: شپږ تاکه ړینگایه بؤ به نهنجام گه یشتن. بؤچی؟ چونکه گه وره ترین و
گرن گترین شؤرښ به ړینگای شپږ سمرکه وتووه. خو شؤرښی نیسلاسی شوړښی
شپږوشؤر بږوه و دروشه کوی «شمشیرو جیهاد» بږوه و له (۱۴۰۰) سال
له مه و بهر مه تا ئیستا هیشتا بهر دوا مه. چهنه د خاصیه تیککی هاوچهنه له شؤرښی
نهرنسه یشتا ههن. ههرچی شوړښی ئو کتوبهره، سهرباری نه وی که ئیسه قه بهی
ده کهن، که چی به به کاره یانای هتیزیککی که متر سمرکه وت.

ی.ک: به لږی خوښتیککی که م پړا.
س.پ: نه گهر شوړښی کوردستان ویستی قبول بېښته وه مژرکینکی
مروځوستانه تر ویرگری و خاصیه تی مروځوستانه به ده ست بېښتی،
پېښو یسته بچینه جهرگی شپږیککی تیکه پریو و سهرتاسهری و
تیکه گیراوه و ئیش بؤ چاره سهری ناکو که کانی بکات و نارمزوی
بلاویونه وی هه یی. نه م جؤره شوړښه راناگیریت و بهر دوا می نه م شوړښانه
پشت به خاصیه ته کانی گه لان و جوگرافیا و سوود و مرگرتن له لاینه باشه کانی نه م
خاصیه تانه ده به ستی تا سیستمی قایبه تی خوی داده موزینتی. لیره دهموی باسی
نه وه بکه م که نابنی نکوولی له هه موو شتیککی مروځوستانه بکه یی. گه لږیک خاصیه
و ئاستی شارستانه تی گه لان ههن که ده چنه نیو نه م سیستمه و له گه سیستمه
په کتر ته و او ده کهن و ده بښته ده سکه وتیککی نه و له وانه په بایه خیککی زوریان بؤ
نه م سیستمه هه یی.

ی.ک: ئاپوی ئازیزم پرسیارینکی دیکه م هه یه. ئیوه به جهرگی په کی گه وره تان
هه یه و یه یا دوو به لگه له سر نه وه ههن. وختیک ئاماده ی شاهنکه کانی نوروز
ده بږوم له لهنه، نه و نامه تان گه یشت که به م بؤ نه یوه خوښندرایه وه. نه وی
تینیدا گوتان: «تاکه حیزبیک که له جیهاندا ماوه و پرنسیپه کانی مارکسیزم -
لینینیزم هه لده گرتی پارتی کریکارانی کوردستان PKK په». ئیوه به و پری
دلیریپه و وا ده لږن. به لام نمونه ی دووم پشت به راستی کورد ده به ستی. پارتی
کریکارانی کوردستان (PKK) سالی چواره یه می خوی ته و او کړدوه و هیشتا
لیدانی دلی به ده ست ئیوه یه. نه مه بوار بؤ هیندیک مشتومر ده کاته وه. ته نانه ت
هیندیک سؤشیا لیستی کورد په لپ له کاره ده گرن. ئیوه باسی گه وهر و
ناسنامه ی سؤشیا لیستی پارتی کریکارانی کوردستان ده کهن. نه م هه موو مه سلانه -
به قناعتی من - به خؤدا راپهرموونیککی زوریان پښه وی. ههرچی نه و شپږه یسه که
ده بیکه، مه سله په کی دیکه یه و باسیمان کړد و ده بیکه یی. به قناعتی من
هه لوښتی هره به جهر گانه تان وک سیاسیه کی شوړښتیک و قورسترین ئیش و
کارتان له کانی کؤنفرانسی به ندیخاناندا بږو. ئایا که ساتیک له دهموه هه بږون
لایه نگرې له و مه سله ناوختیپانه بکه م که له نه و به ندیخاناندا دمرکه وتی؟ نه و
کښه به ش هیچ دوراییه کی فلسفه یی هه یه؟ چیش پالی پښومان به م شښوه

توندوتیژ رهخنه لهو شوږشگتیره کوردانه بگړن، به تایبه تی که نهوان ماوه په کی دريژخایه له بهنديخانه دا مانه وه و بهرڅودانيان کرد و دمریانبرد و بگره جاری وا هه بوو له لیواری مردن ده گه پانه وه؟ به باومړی من رهخنه گرتنستان لهوه به جهرگی په کی له راده به دمری تیدایه و کارتیکی باشه. نه گهر له شوینی ئیوه بوومايه نهمده توانی ئوه بکه کم. دووراییه فلسفنی په کانی ئهم کاره تان چین و ئایا ئهمه له چوارچینوهی شوږشگیکی روښنیریدا بوو؟ چیشتان کرد؟ من و توش لهو بهنديخاناندا ماینه وه و هر په کیټک لهو زیندانیان به چاوی پالنه وانانوه ده پروانی په خوی، به تایبه تی که نهوان له قوڅاخنی ۱۲ی ئه یلوول به دواوه ۱۰ تا ۱۲ سالیان به سربرد؟ ئه وه یان چي بوون که داواى ئهم شپوه به زاندهی نهوانی ده کرد؟

س. پ: رازی نه بووم ئه وه هالانه پاش بهرڅودانی پالنه وانانیهان وک پیاوی گرگن له ناوهندی حیزیدا بکه ونه روو. به قوولی بیرم لهم مه سله په کردووه توه و سرنجم دواوه که داخوړانیک هه یه، من باسی قهواره و بهای ئه وه بهرڅودانان ناکم. ئیمه رینزی هه موویان ده گرین و له پیښه وه یاندا بهرڅودانی ۱۴ی تموز که هوئ مزنی ئیمه و شانازی مروڅایه تی بوو. کاتیک دیمن لهم مانایان ددور که وتوونه وه، ده بوو بوار له بهر دم رهخنه دا بکریته وه. من وام چاوه پروان نه ده کرد ئهم چه شنه بهرڅودانه مزنه بپیته بالاترین جوړی لیبرالیزم، به تایبه تی که ده که ویته ناوچه په که وه له نیو چوارچینوهی دسرځوی ئیمه دایه. ئهمه بارودڅیکه که ناتوانم قبوولی بکه کم. پیمگو تن: نه گهر ئهمه نابین، واته ئیوه بهرڅودانی خو تان نانرخین. تاکه چالاکی په کی به کردمه له میژووی کوماری تور کیدا نی په توه بسلمیننی که مروڅ له بهنديخانه دابرانیر بهو کردارانئ کهوا ده ښخنه حالی نه بوون ده سته وه ستان رابوه ستی، هیندیک پالنه وانانی بهرڅودان نه ی که به هه موو رینزیکه وه باسیان ده که ی، وک دکتور «حیکمه ت» که تا دوا هه ناسی به تاقی تنیا بوو، به لام به ختی ریش بوو و نه ی توانی بپیته هیژیکسی سیاسی. «نازم حیکمه ت» یش تنیا بوو و وک دوزمنیکسی گه له کی پشانیاندا. ئه وه پالی پیوه نا له ئامیزی ئافره تیکسی روو سیاییدا به شوین خو شه ویستیدا بگریت. له مه زیاتر نی په. به لام نهوانه «هه قاله کاتمان» خاوه نی بهرڅودانیکسی دريژ خایه و ده گمه ن له بهنديخانه دا.

نهوانه بهرڅودانی مزتن و بوونه ته به شیک له ژبیانیا، به لام تنیا و دوور له سیاست مانه وه. واته بوونه که ساتیکسی به زیو.

ی. ک: به لن، من ده بیسم چه پرمه کانی تورک به که سایه تی په کی دووفا توه له بهنديخانه دمرچوون. لایه نی په که می په کجار پالنه وانانیه و، هه رچی لایه نه که ی دیکه یشیه تی په کجار بی هیژه.

س. پ: به وه به مهی خواره وه ده گه ی: حوکمدراوانی ۱۲ی ئادار و ۱۲ی ئه یلوول به چه ند خه سله تیکسی کونه پرستانه وه له بهنديخانه دمرهاتن و پیستی خو یانیا گورې. ئهمه روښنه. ئه و ریکه خراوانه چي ده که ن که ئهم بهرڅودانه دهنوینن؟ ئایا

رېښه‌خستنه‌گانيان هيچ به‌هايه‌كيان‌ني‌به‌ تا بچنه‌وه‌ لايان؟ نه‌گهر به‌رخ‌ودان‌تان
 كړدېښ و دوو رسته‌تان دركاندېښ و پالتان به‌و خه‌لگه‌وه‌ نابې بؤ ښاگر و ښېر و
 وازتان لڼ‌هينابښ دووچارې جوړه‌ما نه‌شكه‌نجه‌دان بېښ، ښايا تا هم راده‌يه به
 ښاساني باسي نه‌و خه‌لگانه ده‌كړيت تا به سرياندا تيهر بېښ؟ تا نه‌وانه بېدمنگ
 بڼ و ده‌ست‌به‌رداري هه‌موو شتيك بېښ، له كاتيكدې بهر له به‌ردرانېان كه‌رامه‌تيان
 لڼ‌دامالرا، نه‌و خه‌لگانه چوڼ ده‌توانن پاش دهرچوونيان له به‌نديخانه وملك كه‌سانتيكي
 ښاسايي له نينو گه‌لدا بڙين؟ چوڼ بهم جوړه ژيانه‌ش قايل ده‌بڼ؟ هم لايه‌نه زور
 گرنگه. ههرچي تاقه‌كه‌ي ښيمش بوو، هه‌لوښتيان پيشكه‌وتوو بوو و هم
 چه‌شنه كوتايبه‌ش په‌سند نه‌بوو. ههر كه له به‌نديخانه دهرچوون، پيشېر كتيان بوو
 بؤ ريزه‌كان و تيگوشان، به‌لام سهرباري نه‌ومش هي وامن له نينودا دهر كه‌وت به
 دروشس مافي مرقه‌وه كه ښمپريالېزم بؤ ده‌ستمز كړدني مرقه‌ و راكښاني بؤ
 نينو جوغزي ده‌ستروبي خوي رازاندوويه‌تيه‌وه «مافي زيندانيان» پيشيل كړد كه
 نه‌ميش گه‌شه به خوليا بووني نه‌تاني په‌ته‌وه دمدات له دهر وونه‌كاندا و نه‌ومش بووه
 هوي گهنده‌ل بووني. سهروكي ده‌وله‌تي توركييا پشت نه‌ستور به‌مه و سهرباري ري
 پتي نه‌داني ده‌ستور به زوري كومه‌لي نه‌وروپا هم سياسته‌تي به‌سهر به‌نديخانه‌كاندا
 جتي به‌جيكرد تا به‌وه دهنگانه‌وه و څارمزوويك له‌لای هينديك ناومند په‌يدابكات و
 نه‌مه زانرا بڼيان تا بوو به واقيع. ههر له قوناخه‌دا هينديك به‌هاي بنچينه‌يي
 شينوازي به‌رخ‌وداني (PKK) ده‌ستيان به‌ داخوران كړد و نه‌ومش له به‌رخ‌وداني
 چه‌كداريدا رهنكي دايه‌وه. چا ههر بؤ ته‌راو كړدني، داخوران له به‌رخ‌وداني سياسي
 و روشن‌بيري‌شدا ده‌ستي پتي كړد. به‌لای منه‌وه هم داخوران‌ه‌ي به‌رخ‌ودان نه‌وه
 ده‌گه‌يه‌ني كه دنيا ويران كراوه و قيامت هه‌لساوه. گه‌ليك خوراگر و شهيد له
 به‌رخ‌وداني به‌نديخانه‌كاندا هه‌ن. له ههر گوشه‌يه‌كه‌وه بروانين، هم بارودوخه قبول
 ناكړيت، نه‌نانه‌ت نه‌گهر ده‌وله‌ت سهرمراي به‌ره‌له‌ستي ده‌ستور دهرگا له‌سهر
 به‌رده‌ست خستني هينديك ته‌نازول و قهره‌بوويش بكانه‌وه. ده‌بوو ښمه به‌ توندي و
 رېښه‌خراوي له به‌رده‌م هم چه‌مكانه‌دا رابوه‌ستين و ههر وايشمان كړد.

ي.ك: سهروكم ښايا مهبه‌ستان نه‌ويه، نه‌وان له به‌نديخانه‌كاندا گه‌وه‌ري
 كادي‌ران له به‌رخ‌وداني راسته‌قېنه‌ خالي ده‌كه‌نوه و هيواكانيان به‌ چه‌ند مانايه‌كي
 په‌تي وملك مافي مرقه‌وه گري دده‌ن. مهبه‌ستان نه‌ميه‌؟

س.پ: نه‌مه زور ښاسايه. قناعت پتيكړدني نه‌وانه‌ي كه به‌ رهمزي به‌رخ‌ودان
 داده‌نرښ به شتي بچوكي وملك خواردن و خواردنه‌وه و ده‌ست به‌ردار كړدنيان له
 به‌رخ‌ودان و هزار چار دور كه‌وته‌وه‌يان، خيانه‌ته بؤ خويان.

ي.ك: چوڼ بهم خيرايبه‌ تېښني هم مه‌سله‌يه‌تان كړد؟

س.پ: بؤچي له‌وه نڼ‌ناگم. من راستي مرقه‌ ههر به‌ روانينه‌ چاوه‌كاتي بؤ يه‌ك
 ده‌قه ده‌زانم. به‌لام نه‌وانه يه‌ك چركه به‌س بوو بؤ ناسينيان، نه‌وي كه بكه‌ويته به‌ر
 چاوديري من، ناتواني هيچم لڼ‌بشاريته‌وه.

ی.ك: باشه. به لām نهجامه كان چى بوون؟

س. پ: نهجامه كان به لای منهوه بایه ختیکی زوریان نی، به، به لām باش و سرکه وتوو بوون. له هه موو نهوانش گرنگتر تنیکۆشانه. لیره دا پرنسیپه که مهسله ی به دوو دا گه رانه و هه ر نهویش شه ده کات. ژبانی هیچ و پووچانه په سنده نی، به و شایانی نه شه میدان و نه کهسانی خاوه ن به رخۆدانه. نه گه ر به تهو ی ریزی خۆت بگری، پتیویسته ریزی که سایه تبه خۆگره که ت بگری. له وانه به تهووشی برسیتی ببی و بی پاره به یئیته وه و په نگه که میش گویت پی نه دات. به لām و پیرای نهوه پتیویسته خۆت سووک نه که ی و خۆ نه ده یته ده ست ئافره تیک و نه بیته ئامرازیک به ده ستی رژیتمه وه، به لکو ده بی که رامه تی خۆت به یاریزی چونکه لی یان دای و سوو کایه تی یان پی کردی و تۆش خۆگریست کرد و مه زن بووی و پتیویسته مه زنا یه تی به یاریزی. نه مه چه مکی کۆنفرانسی به ندیخانه به و توانیمان له رینگایه وه پاریزگاری که رامه تی به رخۆدان و پالنه وانانی به رخۆدان بکه ین و نه ممش زۆر گرنگه. وک گوتم لایه نی مه بده نی زۆر گرنگه.

هه لویتسی سره سخته نام به رانه به به رهفتاری هه ئالانی به ندیخانه وا ناگه به نی که من بارودۆخیان فهرامۆش ده کم و، له وه وه سرچاوه ناگری که من هه ولده دم گویریایه لی و ریزگرتنی خۆمیان به سه ردا به سه پینم یان من له م پوه وه نیگه رانم. به لکو له وه وه سرچاوه ده گری که ده ولت پیلان تیکی په نامه کی چه په لی ئاماده ده کرد. له وانه بوو له کاتی سرگرتنی نهو کۆمه لکوژی به په زانگرانه دا له نهجامه کانی خۆیشی تی به پیرینی. نهوان زانیبیتیان یان نا هه لویتستیکی ریفرم یستانه یان دیاری کرد و بوونه ئامراز ی نه م پیلانه. واته له به ر به که له وه شان و بارودۆختیک له ئارادا بوو له پیلانی ئیمپریالیانه ده چوو که چى پی خۆش بی نهوه بۆ گه لان ده کات و نه مچا به به هانه ی دا کوکی کردنی وه له مانی مرۆف ده یخاته به رچاودیری خۆی. من تا نهو راده به ده به نگ نیم نه م کاره قبول بکه م. واته من مه به ستم نهوانه به که داوای پاراستنی مانی مرۆف ده کەن و هه ر خۆشیان نه م مافانه پیتیل ده که ن، دوژمن تا دوا هه ناسه نهوانه سه رکوت ده کات. پاشان هه ول ده دات به هیتندیک رهفتاری نه رم و نیان به خۆیان بگری و زایان بکیشته نیتو باوهشی خۆی. کتی به وه هه لده خه له تنی؟ رژیتم تیده کۆشی به دابین کردنی هیتندیک هه لومهرجی حه وان وه نهوانه بگری. نهو شوڤر شگینه له کوئی به که نهوه قبول ده کات؟ نه گه ر هه موو نه مانه قبول بکه ین ژبانیکی پر سوو کایه تی ده زین. وانی به؟ نهوانه ی که له تورکیا به وه یان نه زانی، بوون به ئامراز به ده ستی رژیتمه وه و خۆیان یان هاویشه باوهشی و نه ممش کیشه که یانه. به لām من خۆم له که دار نا که م، چونکه نه م به رخۆدانانه ناوی هه ئالان «مزلووم و که مال و خه یری» و ناوی منیشیان به کار هینا. نهوانه راسپیری به کیان له لām هه به و ناتوانم ناویان پیس بکه م. لیره دا ژماره و ناو گرنگ نین، به لکو نهجام گرنگه. نهوانه که له میری مه زنی به رخۆدانن. پتیویسته به ره های ی ریز له بیرومری یان بیتیین.

بەلام تاقمەكەتان لە تور كيا ھەموو ئەمانەيان خستەلاوھ. من تەيان دەگەم و دەبى ئەوانىش لە رادەى ھەلەوھانى كەسايەتەيان و بھونيان بە فاشى شارستانى تەبگەن. ھىندىك شت ھەن قووت نادرىن. ئەگەر يەكەك زللەيەكى پەيدا كەتەش، تە بۆ چل سال ئەووت لەبەر ناچەتەوھ. لە كاتەكدا ئەوانە كەتەكەيان يەك زللە نەيە، بەلكو لىشاوئەك ئەشكەنجەدان و سووكايەتە پەنگردن و ھەولە لەنەبەردنەيانە. دەبى باش دەرەك بەمە بگەن. من پەژانە بھو ھەقلاانە دەلەيم: من لە ژيانمدا يەك كەپەت بە ئەفسەرنەك و چوار سەربازمەو بۆ ماوھى نەبو دەقە ئەشكەنجەيان دام. پەندەم لەوھ وەرگرت و جارىكى ديكە نەچومەوھ بەندەخانە و خۆم نەخستە ئەو باروودۆخەوھ. گوتم: ھەتە ئەگەر ئەوھ واى پەيوست كەرد رەكخراوئەك بنەيات بنەيم، ئەو بنەياتى دەنەيم. ئەگەر كارەكەم واى پەيوست كەرد خۆ سازبەكەم و زەمەنە بۆ ئەم پەرسەيە خۆش بگەم، ئەو دەبەكەم. ئەگەر پەروخانەنى بەندەخانەيشى بەسەرياندا پەيوست بھو، ئەوھ دەبى بېرووخەيم. ئەمە ئەو بەلەنەيە كە بە خۆم داوھ.

ي. ك. لاى ئەمەش دەلەين: «جارىكى ديكە لەوئەوھ رەت نەيم». بەلام خەبات بەجەن دەمەيلن.

س. پ: ئەمە سووكايەتەيە بۆ مەرقەيەتە. تە دووچارى ھەموو شەوھ سووكايەتە و ئەشكەنجەدانئەك دەبى و پەشان رازى دەبى لە سايە ئەو رەزەمدا بژىتە پەيوستە لەوانە بېرسەين: «ئەوھ چ جۆرە مەرقەيەكەن!». ئەوھ پەرسەيە ھەزەكانتەن لى كەردەم. پەندەچەن ھەز بگەن جۆرى ئەو مەرقە بنەسن كە نەش بۆ خولقاندەن دەكەين. رەختە گەورەكانمان ھەموويان لە پەناو ئەم مەبەستەدا بھون و ھەر قە نەبھون. كەردەوھەكانەشمان رەختەگرتەن. جارىكەيان گوتم: «ئەوھ رەختەي تەيۆرى پەرە پەندەدەن و مەنەش بە سەر واقەيدا جەنەجەنەدەكەم و بەشەوھەكى سەير قوولە دەكەمەوھ».

ئەم ھەموو ھەولانە لە پەناو دەزەنەمەي رەبەردووى و نەيا خولقاندەن تازەي داواكراون. باومەم وایە كە ئەمە بۆمان چەوھەسەر ھەندەك شتە داواكراو بەدەزەنەوھ. دەتوانن رەوالەتەي كورد بە شەوھە ديارى بگەن، بەلام گەوھەرەكەي سۆشەليستەيە. مەن پەلەپ لەوھ دەگرم تەكە كەسەك خۆي مەزەن بگات و ئەم مەزەن كەردەش لە كۆمەلگەكەيدا رەنگ پەيدا تەوھ. ئەمە نكەولەي لە تەكە كەس نەكەين، بەلام بە پەنى ھەم ئەو دەرە باشە كە لە كۆمەلگادا دەيگەنرەيت و ھەم رادەي بەستەرانەمەي بەم دەرەوھە ھەلەدەسەنگەنەين. دەبى ورياي ئەو كەسانە بەين كە دەورەيكەي تەكەمەرانە لە چوارەمورى خۆياندا دەبەين. ئەوھەو داواكارانە پاراستەنە ژەنگە لە ئەوروپا دەرەكەوتن و دەلەين پەيوستە رەك بەخەين و وا وە بگەين بۆ پاراستەنە ژەنگە. بەلام دەم لە بەرپەرسەيە كەمەي ئەم تەكەدانە كە ئەمەريالەيزمە ھەلەنەنەوھ. سەربارى ئەم قە و قەلەكانەيان لە سايە ئەو رەزەمانەدا دەزەين و دوورەوون. ژەنگە پارەزان خۆيان دەخەلەتەين. ئەوان پەيس بھون و ژەنەكانەي

دەبىن.

ئەو پۈتۈم پەشت گۈڭ دەخەن كە ئەم تىڭدەنە دەكات. ھەرۈمھا پادەي لەبەر يەكەلەشەننى ئەخلاىتى تەكەكەس دەبىن و، ھىچ پىق و شۈيىنىڭ بۇ نەمىشتىنى ئەم دياردە نا لەبارە دانائىن و لافى ئەو ئەدەن كە مەۋدۇستىن. ئەمە سىياسەتچىكى دوۋرۈۋانەيە. ئاراستەيە كىشى بۇ زىدەخۇرى لە ئاستى ۋالاتاندا ھەيە، ۈمك كۆمەلگەي ئەلەمانى كە زىدەخۇرە و «ھىتلەر» ۋىستى بۇ ئەم مەبەستە پەل بەھۋىزى. بارودۇخە كە لە يەكەم شەرى جىھاندا ۋا بوو. ئىنگىلىز و فەرنەسەيە كانىش بەم پىيەن. ئەوانە گەلانى بېچووك قووت دەدەن و لافى شارستانى بوون و جوانى ئەدەن ... ھتە. دەبى ئەو دەۋرە تىڭدەنەيە بىناسىنەۋە كە ئەم دەۋلەتەنە لە كۆمەلگەي مەۋقايەتيدا گىرپايان و ئەو بەرچاۋ بىخەين. دەكرىت بە شىۋەيەكى زانستى لەوانە بىكۆلدەرىتەۋە و ورد بىكرىتەۋە و ئەو دەۋرى كە ھەرلەيەك بىنىۋەتە بىناسىتەۋە. مەبەستە ئەۋەيە دەۋرى ئەلەمانەكان و ئىنگىلىز و دەۋرى ئەمەرىكايى و رۈۋسەكان چى بوو؟ با دەۋرى ھەريەكەيان بىبىن. بۇچى لەسەر ئەم بىنچىنەيە وردپان ئەكەينەۋە؟

ى. ك: مەن دىنە پالتان. بەلام زانست ئەۋەنىيە كە شىۋە باسى دەكەن. واتە زانستى ئەمەرىق بە ئەنجامدانى ئەم جۇرە تۈيۈرەيەۋە نادات، چۈنكە ئەو دوۋرۈۋانە - واتە ئەلەمانىيەكان - مەۋقايەتى و گەلانىيە بە پىتى «زانست» خۇش دەۋى. ۈمك گوتشان ئەۋانە بەھۋى زىدەخۇرىيەۋە لە قوۋتدانى گەلانى بېچووكدا بەم قۇناخە گەيشتىن. ئەمە لە زانستى ئەمەرىقا نىيە. بەلام ئەگەر دەتەنەۋى زانستىكى تازە دابەزىتىن، ئەمەيان مەسەلەيەكى دىكەيە.

س. پ: راستە. تۆ مەبەستە ئەۋەيە زانست لە پۇژى ئەمەرىقاندا لە خىزمەتى ئىمپىريالىزم و مۇنۇپۇلەكاندايە.

ى. ك: بىن گومان. مەن پىتەدەگرم لەسەر ئەمە. زانست لەم ناۋچەيەدا سەرلەنۇق لە دايەك دەبى.

س. پ: زانست دياردەيەكى كۆمەلەيەتى و مېژۋوپىيە. زانستى ئەمەرىقا لە نىۋ دەستى دېندەكاندايە و بە شىۋەيەكى زۇر خراب بەكارى دەمىن. دەبى زانست لە دەستيان دەبەننىرىت. مەن و تۆ بۇ يەكەم جەرە باسى بىزگار كىردى زانست دەكەين. ى. ك: مەن دىنە پالتان. ئەۋەندەي ژيان لەم ناۋچەيەدا دەۋرۈزىتەۋە، زانست دەگەرتەۋە لاي.

س. پ: لەبەر ئەمە داكۆكى لە زانست و سەربەخۇيى دەكەم. واتە ئىمە تەنبا داۋاي سەربەخۇيى نىشتىمانى و ئازادى كۆمەلەيەتى ناكەين، بەلكو داۋاي سەربەخۇيى ئايدىۋىلۇزى و زانستى دەكەين. لىتان ناشارمەۋە، ئەۋرۈپا بەرپەرچم دەداتەۋە و پىم تەنگەتەۋە، چۈنكە مەن لەبەردەم بالادەستىيان و خۇگىرىدانم پىيانەۋە داخراۋم. ئەمە دەۋلەتەننى كۆلۈنئالەش دەگىرتەۋە، لەبەر ئەۋەي مەن لەبەردەم سىياسەتە بىنچىنەيەكانياندا داخراۋم. ھەلۋىستەم بەرامبەريان بەم پىيەيە:

«ئەگەر تەنیا بىمىنمەۋە ۋە ھەرچەندە توۋشى ھەلۈمەرچىكى سەخت بىم، ھەر بە گىرامەتى سەربەخۇيىمەۋە گىرئىدراۋ دەيم».

ئەمە سۆيىندى مەنە بۇ ئىوان. مەن مەزنى ۋە ھەۋانەۋە ۋە گىرامەتم لەۋەدا دەيىم كە خۇم لە خۇبەگەۋرەزانىيان بىپارىزم ھەر ۋەك مەۋقەئىكى سەرتايى بىمىنمەۋە. پەنگە ھىندىكە دۇۋارى لە ئارادا بىن. لەۋانەيە بىمە نىۋە شىت. بەلام مەن گىرامەتم لەم مەسەلەيەدا دەيىم.

ي.ك: راستە. ئەگەر لەگەلىاندا يەك نەكەۋى، بە پىتى تىنگەيشتىنى ئىۋان دەيى بە شىت. ئاراسمۇس گوزارەيەكى جوانى ھەيە تىيىدا دەلىت: «پىتم باشتەرە لە باتى يەككەۋەتن لەگەلىاندا بە ياساكانى خۇمەۋە شىت بىم». ئەگەر گۆيىيان لەم باس ۋە خواسانەمان بىتى، پىتىيان سەيرە، لە كاتىنكىدا چەند بەھايەكى جىھانى لىرەۋە دەۋرىنمەۋە.

س.پ: لىرەدا دىيىنە سەر پەرسىيارەكەتان كە لەۋ كەسايەتەي تىيىدەپەرسن كەۋا ھەۋلەدەيىن بىخەيىنەروو ۋە ئىۋ بىنچىنە فەلسەفەيىانەش كە پىشتىيان پىدەبەستىن. ئەۋەمان لە خالى واقىيى كوردستانەۋە پروون كەردەۋە ۋە چەند ھىلىكىمان بۇ لىكجۈئ كەردنەۋە دانا. ئىمە كوردستان بەۋ ناۋچەيە لە قەلەم دەدەيىن كە مەۋقايەتى لە ھەر ناۋچەيەكى دىكە زىياتر بەھاي مەۋقەستانەيى تىيىدا لە دەست داۋە. لە بارەي ئەم ناۋچەيەۋە دەلىتىن لانكەي مەۋقايەتەيە. لام وايە ئىۋ ناۋچەيەي كە مەۋقايەتى زىياتر بەھا بالاكانى خۇي تىيىدا لە دەست دەدا، ھەمان ناۋچەيە كە لەۋانەيە مەۋقايەتى بە شىۋەيەكى ترسانك بەھا بالاكانى تىيىدا بە دەست بەيىتىتەۋە. واتە بىرىنى دەستەپاچەيى چەندە قوۋل بىتى، پالەۋانەتى بىتىۋىنە دەيى. ئىمە ئىستانكە لە ژىرپارەۋە تا ئەۋپەر دەست پىدەكەيىن. ژىرپا كوردستانە ۋە سەرگەۋەتن لەۋپە دەست پىدەكەت. ئەگەر سەرگەۋەتنىش پروو لەۋپەر بىتى ئەمەيان شىتىكى مەزەنە.

ي.ك: بەلىتى، ھەر ئەۋە نا كە كوردستان ژىرپايە، بەلكو دەست پىكىردنى ئەم سەرگەۋەتنە لە قۇناخى ھەرس ھىنننى سۇشپاليزمى بىنيات نراۋدا بايەخىكى گەۋرە بە سەرگەۋەتنى شۇرپى كوردستان دەبەخشى كە ئومىدى ئەۋانە دەۋرىنمەۋە كەۋا گۇرانى بۇ سۇشپاليزمى راستەقىنە دەلىتىن. ئەمە لايەنىكى زۇر گىرنگە، لەبەر ئەۋە نا كە مەۋقاي كورد گەلىكە توۋشى سەرگەۋەتنە ھاتوۋە، بەلكو ھەمان كات لەبەر ئەۋە كە مەۋقايەتى دوو شۇرپى مەزنى بە خۇۋە دىۋە. يەكەمىيان شۇرپى فەرنەسەيە كە تىكىشكا ۋە دوۋەمىش شۇرپى ئۆكتەبەرە. ھىندىكىيان شۇرپى كوردستان بە شىتىكى بىچوۋك دەيىن. بەلام ئەۋ سەرگەۋەتنەي كە لە كوردستاندا بەدى ھات ھاوزەمانى ھەرس ھىنننى شۇرپى ئۆكتەبەر بوو. وانىيە؟

س.پ: لەۋە خالى دەيم. گىرنگە نىيە ئەۋە بە نىيازى خىراپ يان باش ھەلىسەنگىندىت. ئەۋەتا كوردستان ئەۋ گۆرەپانەيە كە مەۋقايەتى پىتر لە ھەر گۆرەپانىكى دىكە بەھاكانى خۇي تىيىدا لە دەست داۋە. مەبەستە ئەۋەيە ئىمە ناتۋانين باسى رىفورمىكى دىبارى كراۋ يا نىۋە چارەسەر يا ئارايشتدانىكى سادە

یا پێشه کردنی بارودۆخی کوردستان بکەین. ئەمە پۆشنە. نموونەیهکی دیکەت دەدەمێ. ئەگەر بێناکه لە بناغەوه لەرزۆك بێ، تۆ پێت ناكرێ لە نهۆمی سێیم یا چوارەمەوه دەست بە چاكرێدن بکە، چونکه باره که کهله که بووه و نموونه و نهخشه به کێ خراپیش ههیه. جا پاش لاپردنی باره که، پێویستیما به بهرد و خشتی تازه و هم به نهخشه کێشانیکی تازه دهبی تا بێناکه تهواو بێ.

ی. ک: ئەمجا پریم بده بلیتم: «به‌رنامی ئۆتۆنۆمی بۆ پۆشنبیری کوردی» که باسیان کرد پهره‌گراوه‌یه، هه‌ر له‌به‌ره‌وی عمه‌لی یا سیاسی نا، به‌لکو له‌به‌ر ه‌وی فله‌سفیش. واته ئێوه له‌ بنچینه‌وه په‌لپی لێ‌ده‌گرن و ه‌وی فله‌سفی ده‌خه‌ن‌پروو چونکه ئه‌وه ناكریت...

س. پ: ئەگەر دهلەت سەربەخۆیی‌شان بدات، هەر له به‌جێ‌هێنانی ئامانجه‌كانه‌وه دووره. ئێمه گریی «ده‌وله‌تی کوردی» یا «ئۆتۆنۆمی بۆ پۆشنبیری کوردی» یا چاره‌سری له‌م چه‌شنه‌مان نی‌یه.

ی. ک: سەرۆکم من ئەمە تێ‌ده‌گم. به‌لام ئه‌و خاله که لێ‌ی‌ده‌دویم ئەمە‌یه: «بێناکه هه‌ر له‌ بناغەوه تووشی له‌به‌ر په‌که‌له‌لوه‌شان بووه». من ئەمە‌ش به‌ ئەنجام دێنم: مادامێکی ئێوه ئاوا بێ‌رده‌که‌نه‌وه، که‌واته په‌لپ گرتنتان له‌ سەربەخۆیی پۆشنبیری له‌به‌ر ه‌وی سیاسی و عمه‌لی نی‌یه به‌لکو به‌ تێگ‌یشتنی فله‌سفی‌یه، چونکه ناكریت شتیکی له‌ بناخه‌وه گه‌ندەل بوو به‌ ئۆتۆنۆمی چاك بكریت، یا نه‌ به‌ چاكرێدن لا‌یه‌ك له‌لا‌یه‌كانی. ئایا مه‌یستان ئەمە‌یه؟

س. پ: ئێمه مه‌سه‌له‌که به‌ ساده‌یی شێ‌ناکه‌ینه‌وه. وه‌ك سه‌رنج ده‌ده‌ن ئێمه باسی بزگاری ته‌واوی مرۆ‌شایه‌تی و کۆمه‌لگا ده‌کەین. به‌لام دوو‌راییه‌کانی ئه‌وه به‌ ده‌وله‌ت و پۆشنبیری‌شه‌وه زۆر گرنگ نی‌ین. من به‌ زۆر دروشم له‌ خسته‌ناهریم، وه‌ك «خۆزگه‌ خاوه‌نی ده‌وله‌ت بووینا‌یه» و «ده‌وله‌ت هه‌موو شتی‌که له‌ ژیا‌نماندا» که خه‌لکانی دیکه ده‌یانلێ‌ن و ده‌یانپه‌رسن، چونکه ئەم بێ‌رک‌رده‌وه‌یه له‌ بێ‌رک‌رده‌وه‌ی خه‌له‌کی کۆن ده‌چێ. ده‌وله‌تی‌کت هه‌یه، هه‌سته سه‌رتی پێ‌دا‌بکێشه. من به‌خه‌لی به‌وان نا‌به‌م و ئه‌و شتانه به‌ مه‌زن نازانم که به‌رچاویان ده‌خه‌ن و خۆم گیرۆ‌ده‌ی ئەم جۆره شتانه نا‌کەم. من چه‌ند به‌هایه‌کم هه‌ن له‌ ده‌وله‌ت بالا‌ترن و من به‌ دوا‌ی پێ‌کهاته‌ی له‌ ده‌وله‌ت جوا‌نشردا ده‌گه‌ریم. ئەم ده‌وله‌ته‌ چ‌یه که لێ‌ی‌ده‌دوین؟ سا‌پیشه‌ی ئاس‌تیکی کۆمه‌لا‌یه‌تی ده‌ست نې‌شان‌گراوه و دوو‌باره بو‌ونه‌وی پێ‌وه‌ندبه‌ ناوه‌کیه‌کانه. خۆ کۆمه‌لگا گه‌ندەل بووه و ده‌وله‌تیش هه‌زار ئه‌وه‌نده‌ی ئه‌و گه‌ندەل بووه. کۆمه‌لگا ناتوانی هه‌ناسه‌ بدات و ده‌وله‌تیش له‌ لی‌واری تو‌قم بو‌وندا‌بێ. هه‌یج شتی‌ک نی‌یه. ما‌یه‌ی شانازی بێ. ده‌وله‌تی‌کی به‌م شێ‌وه‌یه شایانی سو‌وکایه‌تی پێ‌ک‌رده‌ و هه‌یج لا‌یه‌نی‌کی تێ‌دا نی‌یه پێ‌ویست به‌ گه‌وره‌کردن بکات. وه‌ك ئه‌وه‌ی بلی‌ین ئه‌و هه‌موو شتی‌که له‌ ژیا‌نماندا ...هتد.

خۆزگه‌ مرۆ‌فی تورک له‌م یو‌وه‌وه له‌ بارودۆخی خۆی تێ‌ده‌گه‌یشت، یا که‌میش بێ. ده‌وله‌تی تورکیا وه‌ك دهرۆزه‌که‌ر دهروائێته ده‌ستان و چا‌ونه‌زیری ده‌کات.

جاریکیان به چهپ و جاریکیان به راستی دفروشن. مرؤفی تورک تا ئو راده به داماره که هموو ئوانه نابینن. ئیمه به دواى دوله تیکی له چهشنه رانا که بن. جا چون باسی سر به خوی پۆشنبیری کورد ده که بن؟ کوا پۆشنبیری کورد و چۆنه؟ پینم وایه هتا ئوانهش که ئهم قسه به ده که ن لیتی تی تا که ن و له مانای پۆشنبیری حالی نابن و لام وانی به له هیز و خهباتی سیاسی تی بگن. وهک سرنج ده دن من له مه سه له ریشه به به کان ده دویم. دیاره لایه نی فلسفه ییش هه به. هه رچی لایه نی عمه لی به زۆر قووله. من مرؤفیکى عمه لیم. له به ره ئه وه ی عمه لیشم ئو کیشانه ی که ده ستیان بۆ ده به م تیکه پریون. هموو ئهم سیفه تانه له مرؤفی کوردا به رجه سته ده بن. ئه گه ره ئه وه له مرؤفی تورکدا تاقی بکه مه وه، له وانه به زیاتر هه لویسته بکه م. به لام ئهمه شتیکى تاییهت به تورکه گانه. ده توانم هه مان کار له گه ل ئه له مانه کانه بکه م. ئه گه ره بچووما به بۆ ئه وى و ماوه به کى کورت له نیویاندا بژیا ما به، ده ستوانی بیانجو و ئینم. جی به جیکردنی ئهم هه لسانگاندنه به سه ره هه لومهرجی ئه له مانیا دا زحه ت نی به. به لام ئیستا که ئاوه ندی کوردی زیاتر له باره بۆ ئه وه و پتویستی پتی به. گه ل لی ره له خه لکانی دیکه سۆز مه ند تره، بۆ به ده توانی سرنج را کیشترین شیوه ی خه بات ئه نجام بدات چونکه زیاتر دوو چاری زۆرداری و ده ستدریژی بووه. له به ره ئه وه ده بنی لی ره وه ئه ره کانه مان رابه ره پینن، چونکه ئه وه پتر سه رکه ره میمان پتی ده به خشی.

بابه تى خوشه وىستى به لای منه وه هۆی شه ره و ئامانجى شه ریش خوشه وىستى به.

ی.ك: به ئنى ئه وه رهنگ ده داته وه، راستی مرؤف له دوو مه یداندا ده که ویتته پروو: مه یدانى خوشه وىستى و مه یدانى شه ر. من زۆر با به خ به شه ر ناده م، چونکه نرخی بنیاتنانى مرؤفایه تى له شه ردا مرده. ئه گه ره هه قاله به رینه داره که ت به شان هه لگرت، تویش دهمرى. ئه وه له شتى دیکه ناچى. گۆرانیکارى گه وهرى مرؤف له شه ردا پرووه دات. ئهمم له قسه که تدا بینى. باسی خوشه وىستیشمان کرد.

س.پ: هیشتا له دوو بابه تى بنچینه ییدا له نیشان پتیکانه وه دوورى. به لای منه وه بابه تى خوشه وىستى هۆی شه ره و ئامانجى شه ریش خوشه وىستى به.

ی.ك: جوانه. له و باره یاندا ناچنه به هه شت، چونکه به هه شت شه رى تیدا نی به. خوشه وىستى و شه رتان به لاوه وهک یه ک وایه.

س.پ: راسته. به لام وهک یه کى که هه لسه مه نگینن که خوشه وىستى ده ستی لى وماندبى.

ی.ك: نه خیر.

س.پ: من به ره واته مرؤفیکى سۆز مه ند م و له خه لکان که مته شه ره که م و که مته ریش خوشه وىستیم هه به. من له هیزه شاره وکان ده دویم.

ی.ك: به لآم لهو ده چن تۆ مرؤفنىكى تينووى خۆشهويستى بى.

س.پ: من زياتر لهوى كه تينووى خۆشهويستىم، من بهرگرىكهري مەزن و تىنكۆشەرى نمونه بىى ئوم. لهوانه يه خۆشهويست يا خۆشهويستى له چه مكي ئىستايىدا گهوره ترين سووكايه تى بى، چونكه خۆشهويستى تا پادهيه كى زۆر له ماناي راسته قىنهى خۆى لايداوه. ئهويش له بهر ئهوى هيرش و هيره شهى بهزا قورسه كان كاريان تى كرده ووه و پتي ناوته بارودؤخنيكه وه ناتوانى خۆى بناسيني و داكۆكى له خۆى بكات. من تينه كۆشم بۆ راست كرده ئهوى ئهم مه سه له يه، كادي ريك و شهركه ريكيش بى و هيچ په رۆشى يه كم بۆ گه يشتن به خۆشهويستى نى يه. من له م بابته دا سنوورى خۆم دزانم و باش كه سايه تىم هه لده سوورينم. من له م شهردا به زۆرى كادي رىم و هينديكيان ئه وه نابيشن. خۆزگه جوانى ئه و ژيانه تان بدىبايه كه ئامانجه مان دروست كرده يه تى. ئه وسا له و مرؤفه حالى ده بوون كه له ريگاي ئهم بزووتنه وه يه ده ستى به م شهردا كرده ووه و ئه مهش ئه و هۆيه بنچينه ييه يه كه شه ر به م شتويه له پتي ناويدا په رى سهندووه. دهروو كه ره وه كانى جوانى بنچينه و من له هه موو كاريكدا كه ده يكه م به شوين چله پۆهى جوانيدا ده گر يتم.

ی.ك: بى گومان. بابته كه پتيه ندى به شيلگيري يه وه هيه و كيشه ي بايه خ به خۆدانه، ئه و مرؤفه ي كه ده ليت: «من په مووم به جوانى ده چنى» و «ده غلم به جوانى دروينه ده كرد» و «گه لآم به جوانى كۆده كرده وه»، من ده لني م مرؤفنىكى شيلگيره و له مندالى يه وه بايه خى به خۆى داوه. بايه خ به خۆدانى مرؤف شتىكى گرنگه. كه ده چنه جيگايه ك و مرؤف له يه كه م چاوپنيكه و تنه وه په سندنان ده كات، ئه وه شتىكى ئه و په رى گرنگه. جا له م توخته نيگايه وه، كاريكى ئاسانه مرؤف عه بدوللا ئۆجه لان و لك سهر كرده يك قبوول بكات. له ديواره كه ي پيشوودا هه ولدا ئه وه بخه مه پرو. وه ختيك مندال بووى، مندالانى ده ورو پشتت په رده يان له سر ئهم هه ستانه لاده دا؟ لايه نى دوو هميش ئه مه يه: ئايا هاوړيكانت له زاتكو راسته موخو قبووليان ده كردى؟ له كاتي كدا زحمه ته ئه و كه سانه ي كه ته مه نيان لنيك نيزي كه سهر كرده يه تى يه كتر قبوول بكه ن.

س.پ: بى گومان په سندر او بووم. «موعه مه ر ئاكسوى» ي مامۆستامان كه مامۆستاي دهرسى ده ستوور بوو له دهر سني كيدا گوتى: «يه ك گه ل له تور كيدا هيه، نيشتمانه كه ي يه كه پارچه يه جوئ ناكريته وه». ئه و كاته وا وه لآم دايه وه: «ئه خير تور كيا له دوو نه ته وه پتيك ديت و نيشتمانيش دوو نيشتمانه». ئهم هه لويستم چه پله يه كى توندى به نسيب بوو. ئه مه له كاتي كدا كه هه مۆو قوتابيانى پۆله كه كوراني گه وره ئه فسران و پاريز گاران و بيرۆ كراته كان بوون و خۆشيان ده ويستم و تا ئه ستاش زۆريان ماون. مه سه له كه به ريتى بوو له دركاندى ته يه كى جوان.

ی.ك: جاروبار لووتم ده بى به لووتى ئه و قوتابيانه وه كه هاو قوتانخى خو يندنت

ههون و ههيندېنگيان له گټل ئېستدا له زانكو و لك ماموستا ئېش ده كهن و جاروبار
باشه ده گهين. په كټكه ههيه...

س.پ: بعلن، برادرمى نيزيكي من بوو. نه گهر پاشگنز نهووبېتنهوه باشه.
ى.ك: پېتونديمان باشه.

س.پ: خراب نى، ئېستبا بزووتنهوه كه مان هه مان كات بزووتنهوى له
په كدانى جوانى، نه گهر ئهم هه موو مهسلانه له گټل په كديدا كوكېكه يتهوه، نهو
دهمه ده بېنى كه من هه شورشگيترىكي سياسى نيم. نه گهر له هه كوكېكه يتهوه
بتهوى تيمپروانى، نهو سا ده بېنى پېنه ندى مرؤفى جوانم و ئهم مرؤفوش پېتوندى به
كردهوه و كورد و جوگرافياوه ههيه و پاشه پوژ له م بابه تدا قول ده بېمهوه.

ى.ك: من ئېستاكه هه ست به بهختيارى لايه كى ديكه ده كم، له بهر نهوى كه
سالانى ۱۹۸۷-۱۹۸۸ به دواوه پارتى كريكارانى كوردستان «PKK» و عه بدوللا
ئوچالان و بابه خيانت ناسى و بهو پي به هيندېكه هه لوېست و ههنگاوى داواكراوم
ديارى كرد. به لام من تا ئېستا ناسنامه و كه سايه تى په كتان تيدا ده بېنم كه
چوارچينهوى سياسى تيده پېرينن.

س.پ: به دلنسيابهوه. سياست بى نه ندازه هاتووته نيو ژيانم و دوراى
سياسېشم له لا زور چروپېره. و لك له شاخاوتنه مدامه مرخست، ژيانم زور لهوه
تيده پېرينن.

ى.ك: به لى سر كردهى نازيزم. ئايا باسى جوگرافيا و ميزوپوتاميا و
دهوروبه رى بكهين، يان راسته وخو بېينه سر پارتى كريكارانى كوردستان؟
ميراتى نهو شارستانه تيه سه باره ت به ئېمه چى بوو؟ باره كه پېش (۱۵ يا ۱۰)
هه زارسال له ئېستا چى بوو؟ ئايا لهو يوه ده ست پي بكهين و و لك مرؤفى نهو
ناوچه يه بېر بكهينهوه؟ له شاخاوتنه كه تدا باسى نهو ت كرد كه تو له كونه
گونديكي ئهرمىنى خو يندت. ئايا له ميزوپوتامياوه بېروانىنه نهو ناوچه يه؟ يان
بېروانىنه ئيران و تورك و كورد؟ يان درېتره به باسى پارتى كريكارانى
كوردستان بدهين؟ چونكه ئهم هه موو خالانه له بهر نامه كه مدان. ئايا له «PKK» وه
ده ست پي بكهين؟

س.پ: هه موو نهو خالانه كه باست كردن پارتى كريكارانى كوردستان (PKK)
دهر ده بېن و، حهز ده كم نهو روون بكه موه كه، نه گهر گوتمان: «بهرنامهى سياسى
و سياستى ريگخستنى ئاوايه و چالاكېه كانى و پيگهاتنى حيزبى ئاوايه»، نهو
قسه يه له م چوارچينهويه دا ناسينېكى بهر ته سكى حيزب ده رده بېرى و قبولى ناكه م
به م شېنهويه له حيزب بدويېن. به كورتى (PKK) جوگرافيا و ميژووى
مرؤفايه تى به و شوينه وارى ميژووى و شوان و تروپكى چياو نه ستيرهى ئاسمانه.
مه به ستم (PKK) ژيانىكي په كپارچه دهنو ينى. ئېستا هه مووان دزانن كه پارتى
كريكارانى كوردستان (PKK) ده ستى كردهوه به تپه پاندنى نهوى كه حيزبىكي
سياسى يا نه ناهت بزووتنهويه كى رزگارى نيشماتى بى. له بهر ئهم هويه ناتوان

بە ئاسانى پېنئاسەي پارتىي كرىكارانى كوردستان (PKK) بگەن. سەبارەت بەم بابەتە گەلەك نىشانەي پەرسىيار و تېگەك و پېگەك كوردن لە عەقلى ھەموواندا ھەن. ھەتتا بېگەگانان و ھاوئىشتەمانانى تور كىياش عەقلىيان شىوئىندراوھ. كاتىكە باسى مىزۇپۇتامىياو كوردستان دەكەين، گەلەك بەھاي مرۇدۆستانەمان بىردەكەونەوھ. رەوتى مرۇقاىەتى لە مىزۇپۇتامىيا بەھاي مەنەوھ شتىكى زۆر پىرۇزە، جا كە ھىندىك بەلگەم بىنى، بايەخىكى گەورەم بەوھدا، وەك ھەستى ھەئالەندى لە داستانى «گەلكامىش»دا و پروداوى كەشتى نووھ «خوالىسى رازى بى»و شۆينەوارەكانى نەمروود و دۆلى فورات. ھەموو ئەمانە زۆر گەنگەن. ى.ك. بۇ نمونە، زىدى لە داىك بوونتەن سەر بە وىلايەتى «ئوروف»بە.

س.پ. بەلەن، شۆينەوارەكانى ئىبراھىم خەلەل لە ئوروفەن و زۆر گەنگەن. ئاوى دىاربەكر و قەلەي «خوشاب» لە وان و كلىسى «ئەقدامار»ىش گەنگەن. ھەر كاتىكە كلىسى ئەرەمەكان دەبىنەم، مەزنى ئەو خەلگەنەم بىردەكەوئىتەوھ. شۆينەوارى دىكە ھەن بە كوردستاندا بىلاو بوونەتەوھ. پىم دەكرىت زۆر نمونە لە سەر ئەوھ بەدەم. بە قەناعەتى مەن بالەندەكانى كوردستانىش بەش بە خۇيان رۆشنىبىرىيەكى چىكاراوەن. تا ئىستاش وىنەي ئەو گەروگىيانەم لە خەيالەمدا پاراستووە. كىلگەكانەمان بەروبوومىكى زۆرۆزەبەندى وەك ھى ئەرۇپا بە دەستەوھ نادەن، بەلام مەن تا رادەي پەرسەن گەرىندراويمان. زىانەم لە گەروگىياي ئەو كىلگەنەدا بەدى كورد و ھىشتا ھاشقىم و وەك چۆن ناوى خۆم دەزانم ئاواش دەزانم ھەريەكەيان لە كوى دەروئىن. گەرىندران بە سروشت و مېژوومەوھ زۆر گەنگە. بە پىنى باومەرى مەن مرۇقاىەتى پشت ئەستور بە بەروبوومى سروشت كە پاشتر ناسى پەرى سەند. مەن ھەموو ئەمانە وا دەبىنەم كۆمەلە ھىلىكى مرۇقاىەتى مەن و بىنى پىنچوپەنا لە يەك چوارچىوھدا مەن.

رۆشنىبىرى چەندەھا گەل لەم ناوچەيەدايە. ئەوھ وەرزەم دەكات كە رۆشنىبىرى ئەم ھەموو گەلانە بە ھى يەك گەل دابىنىيەن. توركان دىن و وەك دەستبەر تالانى دەكەن و دەلەين: «ئەمە بۇ ئىمەيە»، عەرەب دىت و پىيەپى دەلەين: «ئەمە بۇ ئىمەيە»، ئەمە تىروانىيىنىكى نەتەوھىيە بەرتەسكە. بۆيە پىنويستە لە پرووى چەمكى نەتەوھىيە بەرتەسكى ئەم ناوچەيەدا رابووستىن و بە كەمى بگەرىن. دەبى پىيان بگوتىرەيت: «ئەوھ چى دەكەن» ئەم جۆرە تەنگەتاو كەردنە ھەتا لە سەردەمى پىنەمەبەرىشدا نەبوون. دەكرىت رەختە ئاراستەي ھىندىك لەو قۇتخانە بگەرىت كە ئاينە ئاسمانىيەكان پىياندا رەت بوون. بەلام سەرەراي ئەوھ دەبى گشت ئاينەكان پىرۇز رابگىرىن و رىزىيان لى بگىرىت. ئەم تىروانىيە نەتەوھىيە و ئەم خۇشاوايى بوونە لە پاى چى؟ بە بچووك گەرتىنى بەھا مېژوويەكان و زەوتكەردنىان، لە رىنگاى نۆكەران و خەزمەتكارانى خۇشاواوھ نەبى ناكەرىت. ھەموو ئەمانە لە گەل چەمكەكانەدا جووت نايىنەوھ. با پروانىيە ئىيران كە لافى ئىسلامى سەرەپەرگە لىدەدات. لە راستىدا و بەراي مەن جۆرىكە لە نەتەوھپەرسىتى و ئەمرو دەيەوى بە

دېمەنى بۆرژوازی نەتەۋەپپەۋە خۇ دەربىخات و بۇ ئەۋە پروپۇشى ئىسلامى بەكار دەھىتى. ھەموو ئەمانە فېرىان بە سەر خەسلەتە كانى نە شۇرپى ئىسلامى و نە دەركەۋىتى شۇرپىگىرپانەۋە نى. بەر ئەم ھۆپە پىشت بە نەتەۋەپەرستى دەپەستى. ھەرەب ھەر ئەۋەندە لە پىرنىپە ئىسلامىيە كان تى دەگەن كە لە گەل نەتەۋەپەرستىيە كە ياندا دە گونجى. ھەرچى تور كىشە، ئەۋە ئىسلام ئاينىكى نەتەۋەپى تور كى پەتىيە.

ى.ك: ئاپۇى بىرام مېن پىم واپە چەمكى كەمالىزم بۇ مېژوو و نەتەۋەپەتى كە توركان لە بەر پۇشايىدا پەرۋەردە بوون و تارادەپە كىش كارى كىردوۋەتە سەر كورد، بوۋەتە كۆپىنك لە پروى ناسىنى گەلانى ناۋچە كەدا كە كىشاپەتەۋە بۇ گەلنىك ناتەۋەۋى و ھەلەى زل زل، كەمترىن شتىك كە لەبارەى ئىرانەۋە بىزانىن - بە باۋەرى مېن - ئەۋەپە كە ئىران دوو خەسلەتى ھەن: يەكەم - شارستانىتىيە و. دوۋەم - دەۋلەتلىكى پەلھاوئىزە و پىتر لە تور كىا سەرمایەدارىيە، سەربارى ئەۋە توركان مەمناپان بە خۇيان نىيە، بەلام ئىران زىاد لە پىتويست مەمناپان بە خۇى ھەپە. توركان لەم دوایيەدا كەۋتەنە بايەخەدان بەم خالە، پاش ئەۋەى پىشت گوتىيان خىتبوو. پۇشنىپىرانى كوردىش پۇشنىپىرى تور كى كارى تى كىردوون. ھەرچى ئىرانە بىستەبالا بوۋە. بەلام لە گەل ئەۋەشدا نابى بە بىچوۋك تەماشاي بەكەپن. چۈنكە لە ۲۵۰۰ سال لەمەۋەپەرۋە پۇشنىپىرىيەكى گەۋرە و ئىمپىريالى ھەپە. ۈك گوتىيان ئەۋە ئىسلام ۈك ئامرازىكى پەلھاوۋىشتىن دەخاتەكار، لە كاتىكتا ئىسلام تاكو ئىستان لە تور كىاشدا ھىشتا ئامرازىكى پەلھاوۋىشتەن. كە سۇفىت ھەرەسى ھىنا، تور كىا وىستى لە ساپەى ئىسلامدا پرو بە ئاسىاي ناۋمراست پەل بەھاۋىژى. بەلام ئىران شارمزاپەكى زىياترى ئەۋە ناۋچەپەدا ھەپوو و گەپىشتە «تاجىكىستان - كازاخستان - ئازەربايجان - ئەفغانىستان» و ھەتا گەپىشتە ئىرەش. ئەۋەنى وا لە كوردستان ناۋى «حزب اللە»يان بە سەر خۇياندا بىرپەۋە ھەر ئامرازىكى پەلھاوۋىشتى ئىرانن ئەۋە ناۋەدا.

س.پ: بەلنى، ھالىم. ئەۋە ھەر لە سەرەتاۋە ئىسلاميان ۈك ئايدىۋىلۇزىيەك بۇ پەلھاوۋىشتى ئىمپىريالى خۇيان بە دەستەۋە گىرت. توركان ھەزار سالە بە ناۋى ئايدىۋىلۇزى ئىسلامەۋە درىزە بە داكشانى خۇيان دەۋەن. ئىرانىيەكان و ھەرەپىش ئىسلاميان بەكار ھىنا.

ى.ك: ئەمە سەبارەت بە ئىران پۇشەن. لە پىش زاپىنەۋە ھىزىكى ئىمپىريالى بوۋە. ئىپە كە بە ئايدىۋىلۇزى كەمالىزم پەرۋەردەپوۋىن، ھەمىشە لەبەردەم خۇرئاۋادا خۇمانمان بە بىستەبالا ھاتوۋەتە بەرچاۋ.

س.پ: تۇ ناچارم دەكەى بلىم: تور كەكان بوۋە نەتەۋە، بەلام ئاسۋيان زۇر تەنگەبەر بوو و لە شۇفىنىزىمى خىلەكى دەچى. كەمالىزىمىش چوارچىۋەكەى ئەۋە تەنگەبەرتەرە. بىن ناۋەۋكە و ھىچ دوۋراپەكى مىللى نىيە و تىگەپىشتىن لە نەتەۋە بە ئاستەم لە شۇفىنىزىمى خىلەكى تى دەپەرىتىنى. ھەر لەم دەستەپىكەۋە چۇن دەتۋانى

بەم شۇئىنىزىمە و بەم بىياتەوۋە كە لە خۇى بەدەر كەسى دى نابىنى، لە ئىيران و ئەوروپا تىبكات.

ى.ك: منىش مەبەستە ئەمە بوو. ئىيران ھىزىكى پەلھائىزە لەم ناوچە بەدا. پىئويستە و رىباى ئەوە بىن.

ئەگەر مېللەتتىكى تۈرك ھەبىي رزگار بىكرىت، ئەوۋە دەتوانى رزگار بىت و پىش بىكەوت بە مەرجىك لە كەمالىزم رزگار بىكرىت.

س.پ: تۈركىيا و ئىيران دوو دەولەتى پەلھائىزە. دەبىن ھەموو مەرقۇنىك بە چاوپۇشەن لە نىشتەن و گرىدەرانى نەتەوۋى خۇى بەرەلەستى كارى پەلھائىشتەن بىكات و بزانى چۇن بەرانبەر بەوۋە بەرخۇدان دەكات. ئەمە قەناعەتى مەنە. بەلام بىرى نەتەوۋە پەرىستى تۈركى بەرەتەسك مەرقۇى تۈركى بە شىئە بەكى جەرگىر سەرگەردان كەرد و لە نەزانى بەكى بەربلاودا بە جىنى ھىشت و سەرقالى كۆمەلنىك مەسەلەى بىبايەنى كەرد. لە ئەنجامى ئەمەدا چوۋە نىئو شەر و شۇرىكەوۋە كە بەلەيەوۋە گىرنىك نىن و بەوۋە مەرىگ و نەھامەتى بە سەرخۇيدا ھىشا. ئەمە لە بىرەتەسكى تۈيۈرە ھوكمىدارە كەتەوۋە سەزچاۋە دەگىرى. ھوكمىدارى تۈرك بە شىئە بەكى بىئۆيىنە گەلەكەى خۇى سەركۈت كەردوۋە و مەيژوۋى تۈركىش لەم رۈۋەوۋە بە كىجار بەد و چەۋاشە كراۋە.

ى.ك: دوا نەمۇنەت لە سەر ئەمە دەدەمى. گەيشتۈۋىنەتە پەلەيەك ئەو كۆمارە تۈركىيانەى كە لە سۇقىت ھەلىراۋن، ۋەختىك پىيانەلەتتىن شىمە رزگار تان دەكەين باۋەرمەن پىناكەن. بەھۇى ئەوۋە ھەرگىز تۈركىيان خۇش ناۋى.

س.پ: ۋىنەى بىلاۋى تۈرك رۈر دىئوۋە. بۈيە كەس تۈركى خۇش ناۋى، تەنەت ئەو كۆمارەش تۈركىيان پىقبول نىيە.

ى.ك: كۆنگىرەى كۆمارە تۈركىيەكان لە ئەنقەرە كرا. گوتىيان لە ئاستى ناوچە كەدا چەلەپۇيە بوو. بەلام ئامادە بوۋەكان گوتىيان نا.... گوتىيان بازارپىكى ھاۋەش و واۋا.... بەلام كەس پىنى بازى نەبوۋ، ئەو كاپرا سەرەتايىيە نەبى كە «شىبى»ى پى دەلەن.

س.پ: شىمە لىرە باش لە كەمالىزم تىدەگەين. ھىندىك ئاكۈكى لە كۆمەلگەى تۈركىدا پەرەيان سەندوۋە. ئەۋى راستى بىن ئاكۈكى بەك لە نىئوان لوتكە و بىنكە و نىئوان كۆمەلگا و سىياسەت و راستى سوپا و نەتەۋەدا ھەيە. چەند ئاكۈكى بەكى شىلگىر ھەن پەرەستىن. پىئويستە مەرقۇ دەست بىخاتە سەر وىژدانى خۇى و ھەۋلەت بە راستى لەم ئاكۈكىانە ھالى بىن. پىئويستە بە وردى لە رۈۋى كەسايەتى بەوۋە لە كەمال بىكۆلدەرتەوۋە، ئەگەر چى دەۋرى سەركەردايەتى لە پىنناۋى بىناتەننى دەۋلەتدا بىنى. بەلام بە پىنى قەناعەتى مەن. لە بىرى

سەر کردایه‌تی کردن کۆنترۆل و زموته‌کاری کرد. لهم لایه‌نه‌وه هه‌وله‌کانی کازم قهریبه‌کر له هی ئهو گه‌وره‌ترین، وێرای ئه‌وه‌ی که دور و کۆشه‌کانی په‌نوووف ئۆربای و عه‌لی فوئاد جه‌به‌زی که‌م نه‌بوون، به‌لام ئه‌وانه که‌وته‌ن هه‌الی نه‌بوون. ئهم کابرایه وک لاساییکه‌رمه‌یه‌ک هات و ئه‌وانه‌ی به‌کاره‌ینا و هه‌وله‌کانیانی زموته کرد و خۆی کرد به‌ پیاوی یه‌که‌م و بژێشت. ئهمه هه‌له‌سه‌نگاندنێکی راسته. ئهم شینوه قه‌به و گه‌وره‌کردنه‌ی که‌مالیزم ناچینه‌تیه‌ قه‌ورگی خزمه‌تکردنی نه‌ته‌وه‌ی ئورکه‌وه. من ئه‌وه نالێم هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی که‌مالیزم به‌ بچووک بگرم و پێسوای بکه‌م، به‌لکو بۆ ئه‌وه‌ی بۆتانی روون بکه‌مه‌وه که ئینوه به‌ که‌مالیزم بوون به‌ بسته‌بالا. ئه‌وه‌ی له ئارادایه‌ت ئورک له پێنگای که‌مالیزمه‌وه خۆی ده‌کات به‌ بسته‌بالا. مرۆڤێکی له‌م شینوه‌یه تا ئهم قه‌واره‌یه قه‌به ده‌بن و پاشان باسی مهنی مرۆڤی ئورک ده‌کات! ئهمه ناکۆکی‌یه‌کی گه‌وره‌یه. به‌ زاتێکی ته‌واوه‌وه ئهم ناکۆکیه وه‌لا بنێن، مرۆڤی ئورک هه‌یچی لێ به‌سەر نایێت. ئه‌گه‌ر سێله‌تێکی ئورک هه‌بنی رزگار بکریته، ئه‌وه ده‌توانی رزگار بێت و پێش بکه‌ویت به‌ مەرجه‌ک له که‌مالیزم رزگار بکریته. سه‌باره‌ت به‌م باه‌ته‌ رووی ئاخافتنم ده‌که‌مه‌ پیاوانی زانسته و نوسه‌ران و نینوه‌نده بۆ شنییری و پێیان ده‌لێم «ئینوه که‌سایه‌تی مرۆڤی ئورک‌تان بسته‌بالا کرد به‌رامبه‌ر به‌ قه‌به‌کردنی که‌مال».

ی.ک: که‌ گه‌یاندایه‌ نه‌ پله‌ی خوا، خۆیان بوون به‌ کۆیله.

س.پ: به‌لێ کردتانه‌ خوا و بوون به‌ کۆیله. له‌ دیموکراسی و تواناییه‌ شاراهه‌کان دور که‌وته‌نه‌وه. له‌به‌ر ئهم هۆیه نه‌تانه‌توانی ته‌نانه‌ت چینیکی سه‌رمایه‌داریش پێکه‌به‌ین.

ی.ک: به‌ پێی تیگی‌یه‌شتنی من و وک ئهو نموونه‌یه‌مان له‌سه‌ر ئێران، چاویلکه‌ی وایان خسته‌وه‌ته‌ سه‌ر چاوی خه‌لک، روانینی ده‌شاریته‌وه و چاویلکه‌ده‌نیت و دنیا تارێک دادی. واته‌ دنیای به‌ شینوه‌یه‌کی شینۆندراو پێشان ده‌دات.

س.پ: وک گوته‌که‌ی ئه‌تاتۆرک: «یه‌ک ئورک دنیا ده‌هینی». که‌س ده‌سه‌لاتی به‌ سه‌ر به‌ جێهێنایی ئهم قه‌سه‌یه‌دا ناشکی. به‌لێ ده‌کریت ئهم گوته‌یه‌ بۆ به‌رز کردنه‌وه‌ی وهری ئورک بلیی و ده‌توانی به‌ پێی هه‌مان ته‌رز بلیی «من چه‌نده به‌ختیارم چونکه‌ ئورکم». به‌لام بپروانه‌ ئیمه، من هه‌لۆیستیکم به‌رامبه‌ر به‌ کورد هه‌یه و پێزی گه‌لی کورد ده‌گرم و پێوه‌ی گه‌ری دراوم. ئهمه له‌ پێنگای کورده‌وه‌وه سه‌لمێندراوه. وێرای ئه‌وه گه‌وره‌ترین قه‌مه‌ت و په‌هه‌نی ئاراسته ده‌که‌م و هه‌یشه‌ش ئه‌وه ده‌که‌م و ده‌لێم: په‌سه‌ندکردنی ئهم ژبانه سووکیه‌تی‌یه‌کی گه‌وره‌یه و لێتانه‌ مه‌رامه‌ بخۆن و بخۆنه‌وه و ژبانه‌تان پراوپه‌ری به‌ که‌م گرتن و هه‌یج و په‌وه‌چی‌یه. ئهو گه‌له‌ش که‌ به‌ هه‌موو ئه‌مانه‌ قایل ده‌بن شایانی نه‌فره‌ته. هه‌یج شتی که‌ نێ‌یه‌ شایانی شانازی پێوه‌ کردن بێ. ئێسته‌که‌ش با بپروانه‌ گوته‌که‌ی مسته‌فا که‌مال. ئورکان له‌ بارودوخێکی قورس و په‌رسووکیه‌تیدان. سه‌رباری ئه‌وه ده‌لێت: «من چه‌ند به‌ختیارم... واو وا». وهره‌تان چه‌ند به‌م قه‌سه‌یه به‌رز ده‌بێته‌وه و تا چ راده‌یه‌ک ده‌توانن

دهست به شهر يکي رزگار يخواز بکن؟ وک له وواقيعدا ده بښن نه پان توانيوه خو له هېچ شتيک قوتار بکن. ښه ده چنه ښه مريکا و لني ده پار ټنه وه و ده چنه ښه اروپا و نه داوډل ده فروشن و هوليکي ښي پسانه وه ددهن و به ناوي سياسته وه و تنازولي ترسناک پيشکesh ده کن، ښا ښه مريه رزگار يوون؟ ښا ښه تورکان مهنتر و مهنتر ده کات؟

ی.ک: تير واني ښي «PKK» ښو ميله تي تورک له هي بزافه کاني دیکي رزگاري نيستمانی و هه تا بزافه کوردیه کاني دیکesh جياوازه. ښه وي راستي ښي ښو بزافانه هېچ دهوريکيان نه ماوه. ښه خالتيکه ښه له وان جوړي ده کاته وه و زور گرنگ. لای «که مال پاشا» زیده ويی په کی زور به ميله تي تورک وه ده کريت. ښه گهر وه کو زیده ويی قسبولی نه کين، رازي بوونه به واقعي دامه زراو و ښو هاني خه لکي نه داوه ښو گوريني ښم واقعه. خالتيکه هه به لای «PKK» تينينيم کردوه و له دادگاکان و کوړه کاندو گوتوومه توه: «عه بدوللا ښو جالانی سر کردهی (PKK) ده وي کورد بگوري و به رزيان بکاته وه. له بهر ښم هوي به خه گيري په خه لينگرتنيکي توند ده ښي». ښه ښو خاله په که له که ساني دی جويتان ده کاته وه و هه ميشه مایه شانازی پيوه کردنه.

س.پ: ښه شينوازي ښچينه يينه و ناتوانم په ري پي بدم يا بيگورم. به لام ده ښي په خه تي تورکی به ريگايه کي راست ښي. ده ښي په خه تان له که مال پاشا گه وره تر ښي. ښه نکوولي کردن له که مال يا تورکان ناگه يني. ښه گهر تورک ويستي هه ناسه بدات و واقيع ښي ښي، پنيويسته په خه تي توندي لني بگيريت. باسي تيرانتان کرد، به لام هه له تيراندا نا به لکو ښه گهر مرؤف ويستي قهری مرؤفايه تي بکه وي ښه ښم قسه به راسته. با تير واني ښي که مال ښو کورد وهر بگريږي. ښاخو «وک کهر يا ښسپ يا خوشتر يا هر» لا له کورد ده کاته وه؟ ښه پروون ني، ښه چونکه جوري ښو کولوني ايليزمه دی دباري نه کردوه که به سر کورده جی به جيتي ده کات و ده ښي ښه هه به شوقينيزمي ترسناک ليک بده ينه وه. نه نانت نه يدم زاني چون کاروباري کورد هه لېسو وړيني و به ښه ببات. جله وي ښو سوپا په کی درنده شل کرد تا به رجه شينوازه کاني شري ناپيهت به ريگاي «بکوړه و سر بېره» و به ښي حسيب به جی به يني. هه موو ښه مانه تورکه کان به کوي ده که يني؟

«حزب الله» لافي ښسلام لي ده دات،

به لام هيزيکي هېچ و پوچي پشت هه موو ناوانيکي گه وره و چه په له.

ی.ک: که يشتينه قوتاختيک ښه گهر هه سرؤک ده ولتيک تنيديا گوتي: «کورد له تورکيا هه» چه په يه کی توندي به نسيب جوو و کورد و تورکيش چه په يان ښو لي دا. مانای وايه پيش ښه گه وره ترين تاوان له نارادا بووه و له بهر ښه چه په

لیندەدەن. ئەم سەرۆکە هیچ ناکات مایە شاناڤی پێوە کردن بێ، بەلکو ھەر راستی یەکی پێ قبوولە کە بە زۆر زەوت کرابوو. ئێمە کاتێک چەپەلە لیندەدەین دەلێین: «باشە و بۆ پێشەو و ئەمە کرانەو بەکی گەورە» وانی یە؟ توور گووت ئۆزان نمونە یەکی ئەو بوو.

س. پ: ئەو بارودۆخێکە تەریقی و شەرم دەخوازی. ھەتا سولتانەکانی عوسمانیش لەم لایەنەو لە سەرۆکەکانی کۆمار زیاتر وەزعیکی پەر پێزیان ھەبوو. خۆ سولتانەکان بە سولتان عەبدولھەمیدشەو وەک ئەوانە شالایان نەبەردە سەر زمان و پۆشەبیری و ژیاڤی کوردەواری. کەچی پاشاکان و سەرۆکەکانی کۆمار کوشتاریان دەرھەق بە ئێمە کرد. پێم وانی یە گەلێک ھەبێ ئەموندە کە گەلی کورد تووشی ھاتووە، کوشتار و قەتل و عامی دەرھەق کرابێ و دوو چاری پێشە گێش کردن بووبێ. ئێمەوێ تورک لە تاوانەکانیدا لە ھێتەلەریش تێ دەپەرێشێ. جا لەبەر ئەوەی کە جوولە کە کاریگەر بوون لە جیھاندا تواناییان ناوی ھیتلەر بزرێشێ. بەلام ئەمە بۆ ئەرمنەکان و ئەکەوتەو، بۆیە نەیان توانی بکەوێتە باسی تالاف پێشستیان بە دەست تورکانەو. ھەروەھا لە گۆرەپانی ئێو دەولەتیدا قەسە کەریک بە ناوی کوردەوێ نەبوو، لەبەر ئەمە نەیان توانی دەرەدەلی خۆیان بکەن. بۆیە من دنیا ھەلەدەستێم و داڤانیشتمەو. باوەرم وایە ئەم چەشنە تاوانە لە مێژوودا نەکراو. ئەوان تێکدانی سەربازی و سیاسییان پێمەس نەیی، بەلکو دەستی تێکدانیان دەگاتە خاسیەتە بنچینەییەکانی مرۆڤ. چ فەلسەفە و چ ئاینێک ئەمە پێ قبوولە؟ لە کاتێکدا دەبینین «رەفاه» و «حزب اللہ» و موسلمانان تیکرایان پێیان قبوولە. حزب اللہ لانی ئیسلام لیندەدات، بەلام ھێزێکی ھێچ و پوچی پشت ھەموو تاوانێکی چەپەلە. رەفاه ترسناکترین ھێزی گلاو. ھەر چی حیزبە بۆرژوازیەکانی دیکە و فەیلەسووفان و مامۆستایانی زانکۆ و حاجی یانیش یەکتێکیان لێ پەیدانابێ بلیت: «تۆ گەمە بە بەھا بنچینەیی و مرۆڤایەتیەکان دەکە و سەرپێچی پێشوونییەکانی ۱۲۴ ھەزار پێشەمبەر دەکە. کوا ئیمان و وێژدانت؟ وە تۆ دژی فەلسەفە پۆژتاوا کار دەکەیت، ئەی کوا مرۆڤایەتیت».

ی. ک: باشە سەرکردە ئازیزم. با کەمێک باسی فەلسەفە بکەین. وانی یە؟ لام وایە کەمال پاشا لە ھەقلان و دەست و پێوندەکانی زیاتر پاشکەوتوو بوو، لە سالی (۱۹۲۰) دا و لەبەر چەند ھۆیەکی جۆراوجۆر کردیان بە سەرۆک. پاش ئەو - واتە لە سالی (۱۹۲۵-۱۹۲۶) بەدواوە تا دەگات بە سالی ۱۹۳۰ - بنچینە سەرپێچی یەکانی کەمالیزمی بە شێوەیەکی کاتی دانا و کەوتە خۆ بۆ کۆکردنەو و سڕینەوێ میلیتەتی کورد. لایەنی سەرنجراکێش ئەو یە: توانی لای کورد خۆیشتی میلیتەتی کورد پەردەپۆش بکات.

پێم وایە کەمالیزم پێموندی یەکی جیاکراوی بە «ئەرەبیسک» مەو ھەبوو. مەبەستم لە «ئەرەبیسک» ئەو یە ھەموو شتێک لە جیھانی عەرەبدا بە زوو کەشی و قوول نەبوونەو و پۆنەچوون بۆ بنج و بناوان جۆی دەکرینەو. کەمالیزم ئایدیۆلۆژی

«ئەرەبىسك» به مانا فەلسەفەيە كەى. دەتوانىن لە بارەى پروداۋەكانى ئىستائە بلىتىن: «لىك ترازانىكى مېژوۋىي»ن، چونكە كۆتايى دەولەتى كەمالى كە توۋشى چەندىن راجەننى گەورە بوۋە لەسەر دەستى مىللەتى كورد دەبى. مەن ۋەختىك دەروانە پارتى كرىكارانى كوردستان بە سەركردايەتى ئىۋە، ئەم خەسلەتەنە دەبىنم. ۋەك پرونتان كەردەۋ سەركەۋتن و درەوشانەۋى كورد خەرىكە بىلاۋەبىنەۋە. ئەگەر بىلاۋبوۋنەۋە، ئەۋا ئالاي مەۋقايەتى بەرز دەكەنەۋە. ئەمە لە لايەكەۋە، بەلام لە لايەكى دىكەۋە ئەۋە ۋەك سەرتەى پرو كەردنە مەۋقى ناۋچەكە ۋا دەبى. لە گۆشە نىگەى تور كەۋە پارتى كرىكارانى كوردستان (PKK) يەكەم ھەپتەشەى بىنچىنەىى و شىلگىر بۆ قەۋارەى خەفتا سالى دەولەتى تور كىا دەۋىتىن. ئايا لەسەر ئەم بارودۇخە بلىتىن «لىك ترازانىكى مېژوۋىي»يە؟

س.پ: دەتوانىن بلىتىن سزەى ئەۋ گوناخ و ئاۋانائەيە كە دەولەتى تور كىا دۆى كورد و گەلانى دىكە و ھەتا گەلەكى خۆشى كەردوۋنى. ي.ك: ئىستانكە ئەم سزەيە بە دەستى كورد جەنەجەن دەكرىت.

س.پ: ھەۋلىماندا ئەمە سزەى گوناخە گەورەكان بى، بەلام بەس نىيە. خۆر كەمالىزەم بە كەردەۋە جۆرىكە لە «ئەرەبىسك» و گلاۋ و مەكرو و پروكەشىيە. گەمەيەكى تەكتىكىيە بۆ دەست بە سەركەرتن و كۆنتروۆل كەردن. خالىكى دىكە ھەيە دەمەۋى پرونى بىكەمەۋە، ئەۋىش ئەۋەيە كە ئىمپىريالىزەم، كەمالىزەم و ھاۋپىرەكانى بە گونجەۋترىن ئامراز دەزانى بۆ بالەكتىشانى دەسلەتى. گەلىك نووسەرىش لە كاتى ھەلەسەنگەندىاندا بەم شىۋەيە دەبىنن. كەمالىزەم ۋەك پرىمىك بە جىھاندا بىلاۋەبىتەۋە چونكە زۆر سوۋد بە ئىمپىريالىزەم دەگەيەنى و دەزگابەكى لە بارى نۆكەرايەتىيە.

ي.ك: ۋاتە خۆر ەتەكەردەۋە و سىياسەتى باۋى خاۋەن دوۋروو؟

س.پ: بە دىنبايەۋە. پرىمى كەمالى بىنچىنە مېژوۋىيەكانى كۆمەلگەى خۆى دەشتىۋىتىن و رەتەيان دەكەتەۋە و دەرگا لە بەردەم خۆرئاۋادا دەخاتە سەرىشت و دەچىشە نىۋ چەند پىلانلىكى خىيانەتكارانە و سەرىشى دۆ بەم گەلە. ئەمە چەك دامالىنى ئەم گەلە دەگەيەنى لە بەرانەر ئىمپىريالىزەمدا. ھىچ پرىمىك لە جىھاندا نىيە گەلەكى چەك كەردەن ۋەك پرىمى كەمالى كەردوۋىتى. ئەمە ئەۋ پەشتىۋانىيە گەورەيە لىك دەۋاتەۋە كە ئىمپىريالىزەم پىشكەشى كەمالىزەم دەكات. دەنا بۆچى ھەموو پرىمەكان بە پرىمە پاشماۋەكانى ھەرس ھىتەنى سۆشپالىزەمى بىنەيات نەراۋىشەۋە پەشتىۋانىيە پرىمى كەمالى (۱۲)ى ئەيىلوۋلى كەرد بۆ بەرەنگار بوۋنەۋەمان؟ چونكە ئەۋ پرىمەيە كە بە تەۋاۋى گەلەكى چەك دەكات و لەبەر چاۋى كالى خۆى پەشتىۋانىيان نەكەردوۋە. لەبەرئەۋەى ئەم تەرزە پرىمە تەرزى چەك كەردنى گەلانە. بۆيە كەمالىزەم ئەۋ ناۋەيە كە دەتوانىن لە باشترىن نۆكەرى ئەلقە لە گۆتى بىتىن كەۋا داۋاكارىيەكانى ئىمپىريالىزەم بە تەۋاۋى جەنەجەن دەكات. كاتىك كەمالىزەم شى دەكەيەنەۋە، پىۋىستە ۋا لاي لىنەكەيەنەۋە كە

روودا ونيكى هه لاويزدهى ناوچه يى به تهنيا توركان پيښه ندى بوون. ئهم جوړه رژيمه له جيهاندا بلاو بوو ته وه و له م پرژماندا كوله كه بنچينه ييه كانى سيستمى ئيمپريالى پيك دهه نى.

ي.ك: باشه. لهو كتيبه مدا كه به ناو نيشانى «چهند تيزيك له سر روشن بيران» هوه دامناوه، له داب ونه ريتى خورثاوا و ئهو نو كهرايه تى يه كه توركان دهيكه دوواوم. گوتوومه تورك ره گورپشه ي نى يه. له م پيښه دانگوه ده توانين بليين: رژيمه هاوشينه كانى كه مالىزم سهرپاكيان ره گورپشه يان نى يه.

س.پ: ئهو رژيمه ي كه باسى ده كه م ههر شه ونده يمس نى يه بليين بى ره گورپشه يه. چونكه تهرزيكه ره گورپشه ي خه لكانى دى هه لنه كيشى. ئه وه بوو له خوره لاتدا كه وته ريشه كيش كردنى روشن بىرى نه نادول. نه گهر ئهم روشن بىرى به روشن بىرى يه كى جيهانى دابنئين، به وه ئهم رژيمه شادهمارى ميژوى برپوه. ئهم كار هه له ئيمپرياليزم به در، كه س كه لكى لى و مرنا گرى. بى نمونه ئينگليزه كان به شينه وه كى سهر پالپشتى ئهم رژيمه ده كه ن، چهند رويك له موه بهر يونانى يه كه له پهر له مانى نه وروپادا رووى ده مى كرده يه كيك لهو ئينگليزانى كه به سيفه تى سه روك و قسه كهر به ناوى نه نجوومنى نه وروپاوه له وى بوو و گوتى: «كورد له باشوورى خوره لاتى توركيادا ريشه كيش كراوه و تا ئيستاش ريشه كيش ده كريت». دريژى پيدا «كاكى وزير چى ده لى؟». كابراى ئينگليز له م قسه يه زياتر ده روويه كى نه دوزييه وه: «به لى پارتى كريكارانى كوردستان (PKK) حيز بيتكى تيروز كار هه. شتيكى ديكه هه يه بليين ۱۹». كابرا داكو كى له كه مالىزم كرد و مافى ته ناهت ره خنه يه كى ساده شى به و نه دا. ئهمه جينى تيگه بيشته.

خورثاوا بهرانبهر به م خزمه ته پارچه ئيسكيك فري ده داته بهر ده مى. سهرنجام ئهو راستيانه ي كه كه ميك له موه بهر باسما ن كردن ده كه ونه روو و به شينه وه يه كى بى تمومژ روون ده بنه وه. دياره هه موو نه وانه ي كه گوتما ن پيښه ندى يان به راستى ميژوويى و ئهو به ها مروفايه تپانه وه نى يه كه لاي گه لانى تورك زمان هه ن.

ي.ك: ئه و سا ده توانين بليين: كۆمارى توركي ا له سالانى بيستدا دامه زرا. ئهو بهر به ره كانى يانه كامانه بوون كه بهر رو رووى بوونه وه. لافى ئه وه ليده ده ن كه سالى ۱۹۴۵ بهر رو رووى بهر به ره كانى يى يه كيتى سؤقيت بوو وه. به لام به پيى ئهو كتيبانه كه هه من و خوښدو ومنه وه، ئه وه گه ميه ك بوو له بنه رته دا بى پال پيښه نانى رژيم بوو بى نيو باوه شى ئهمه ريكا. ههرومها ئه و كوده تا يه ي كه له ۲۷ ئايارى (۱۹۶۰ دا) قهوما و لك خوتازه كردنه وى كه مالىزم وه ها بوو. له سالانى هه فتادا حيز بى رزگارى ميللى توركي ا «THKP» وزه يه كى چه كدار بوو. به لام نه خشه ي بى دستگرتن به سهر ده سه لاتدا نه ده كيشا يا مهبه ستى رژيم به ده سته وه گرتن نه بوو. حيز بى ناوبراو دان به م راستى يه دا دنى. واته هيچ بهر به ره كانى يه كى شيلگيرى رژيم له گورپدا نه بوو. كه واته ئهم حيز به بى چى بوو؟ به تپه راندنى ئه وه هه موو رووداو و گوربانكار يانه و به باومر ي من ئيستاكه پارتى كريكارانى

كوردستان «PKK» مان ههيه، بوونی بژیم هر له كوردستانی كۆلۆنیدا ناههژینی، بهلكو وهك سهروکی ئهركان دانی پێدانا ئهم حیزبه له ئهمزیمیر و قۆنیه و بۆرسه و ئهسته مېبول دهنگدانهوی دهبن. ئهوان لهوه دهترسن، چونكه دوایی به سیاسهتەکانیان دینی. پیم وایه پیشكهوتووخوازهكان له تورکیا ئههه نابینن. وانییه؟

دهولهت و دارودهسته کانی له تورکیا ئادگار و جویکهروهه کانی گهلی تورکیان ون کرد.

س.پ: گومانی تیندا نییه که بینینی سهروکی دهستهی ئهركان له هر کاتینکی یابردوو پتر راستی رهنگ پێدهداتهوه و، پیم وانییه تورکیا تیر وانیستیکه پیشکهوتووخواز یا چهپهروهی تینداین. من ئهم کهوته وا ههلهدهسنگینم که هههه داخراوترین و کۆنه پاریزترینه و ههلویتسی ئهوانیش ههلویتسی راستیهوه کانی سهلماند.

ی.ک: کاتینک دهلین داخراو من کهمالیزم بیرده کهویتهوه و کاتینک دهلین: «چهپی داخراو» وا حالی دهیم که ئهوان هیشتا کهمالین.

س.پ: بهلێ زۆر داخراو و بێ شتیه و خاوهن رایهکی خۆگونجینن. جا له بهر ئهوهی که پارتی کرێکارانی کوردستان «PKK» بناخه کانی دهولهتی تورکیا دهخاته لهززه، کاریگهری هر له خۆرههلاتدا رهنگ ناداتهوه، بهلكو بۆ خۆڕئاوایش درێژدهبیتهوه. ئهوان هر له کوردی ئهوی نهترساون، بهلكو لهوش ترساون که گهلی تورکیش بکهویت بهرخۆدان له دژبان. ئهگهر گهلی تورکیا بوو به پارتی کرێکارانی کوردستان، ئهوه دهمه دنیا دهگۆریت.

ی.ک: دهلین کاتینک گهلی تورک دهبن به پارتی کرێکارانی کوردستان «PKK». ئایا مه بهستان ئهوهیه که گهلی تورک دهبن به شۆرشگیر؟

س.پ: بێ گومان. من مه بهستم ئهوه نییه بینه ئهندام له «PKK» دا، بهلكو بوون به تهززی پارتی کرێکارانی کوردستان و به شتیهیهکی تورکی. ئهوسا دنیا ئالوگۆر دهکات، لهوانهیه گهلی تورک چهندین توانایی ههبن و بتهوانی به پێکخهشتی حیزبی خۆی بگات له شتیهی پارتی کرێکارانی کوردستان «PKK» دا. ئهگهر گهلی کورد تهوانی بیتی بهم قۆناخه بگات، سهرباری له بهر بهکههلهوهشان و شۆینه ون بوونی به رادهیهک که پێینهگوتریت گهله، ئهوا گهلی تورک تهوانی زیاتر لهوه بگات، چونکه هیشتا هیندیک له خهسلهته گرنگه کانی ماون و کێشه کهیشی لهوهدا پهنهاته که کهسانی بال کیشاو به سهه دهولهتی تورکیادا گهلیان له رینگای خۆی لاداه. ئهگهر گهلی تورک پێینایه قۆناخی چهک ههنگرتن یا قۆناخیک تیندا بتهوانی لهو بالادهستانه بهپێچیتیهوه لهسهه ئهوه گوناخانهی که کردووایه، لهوانهیه شۆرشکی گهوره لهویوه دهست پێ بکات و ئهوه

دەمە گەلنىڭ گۇرانبكارى گەورە پۈۈ دەدەن. مەن لەۋە تىدە گەم كە ئەم گەلە
خەلكانىكى نى يە بە ناۋىيەۋە قەبەكەن. ھەروەھا تىدە گەم كە قەبەكەرى خراب و
دىما گۇگىش ھەن. دەۋلەتى تۈركىيا و دارودەستە كانى ئادگار و چۈيگەرەۋە كانى
گەلى تۈركىيان لە دەستدا.

ى.ك: جۈي بۈۋەۋە لە دەۋلەت نەرىتىگە پىشكەۋتۈۋوخوازە كان و چىنى
رۇشنىبران لە تۈركىيان نى يانە و زەخمەتە ئەۋە بىنى.

س.پ: ئىۋە جۇرىك لە يە كپارچەيى مىللەت و دەۋلەتتەن ھەيە. يە كپارچەيى
دەۋلەتى نەتەۋەيى و سوپا زۇر بەھىزە. بەلام ئىمە نە باسى مىللەت و نە باسى

سوپا دەكەين و دەلىتىن: ئىمە بە تەنيا گەلنىكان ھەيە. بەلام ئىۋە بە پىتچەۋانەي
ئەۋەۋەن. جا لەم گۇشەيەۋە ئاكرىت بىر لە رۇشنىبرىكى بى دەۋلەت و سوپا
بكرىتەۋە.

ى.ك: با بگەينە خالتىكى دەست نىشانكراۋ. لە تۈركىيا بە شوين حىزىنىكى
تازەدا دەگەرىن. مەن لەۋ بەلگەنامانەدا كە لە «ئۇزگور خەلق» و پۇرنامە كانى
ۋىكەدا بىلاۋدەبىنەۋە، شت لەم بارەيەۋە دەخوئىنەۋە. ئەۋ بەلگەنامانە خالتىكىان
تىنابوۋ پىۋەندىيان بەم گىفتوگۇيەمانەۋە ھەيە. مەن بە زۇر بوۋم بە مېژوۋنوس و
دەبىنىم و دىۋوسم تۈركىيا ئەمىر و پىش ئەۋىش حۈكمى عوسمانى
كەمۈكۈرىيەكى تىنابوۋ. ئەم كەمۈكۈرىيەش لە نەبوۋنى جولانەۋى مىللى
دىمۈكراتى شىلگىردا خۇ دىۋىتىن. خۇ كورد لە سەۋبەندى دەۋلەتى عوسمانىدا
چەندەھا جولانەۋى رىزگارى ۋەك جولانەۋى «بەدرخانەكان» يان ھەبوۋ سەمرى
خەسەتە ئاينىە كانى. مەبەستە ئەۋەيە گەل با كەمىش بى بەخۇكەۋت و پەناي بىردە
بەر چەك بۇ بەرمەنگارى رۇژىم. بەلام تۈركىيا شىتىكى لەم چەشنى تىدانەبوۋ. جا
ئىمە لەبەر نەبوۋنى ئەم جولانەۋانە، نەۋنە كانى «نازم حىكەمەت و بەدرەدىن»
قەبەدەكەين. بەلنى ئەۋانە بەرەلەستكارى رۇژىم بوۋن، بەلام شايسىتى ئەم ھەموو
گەورە كىردن و پىدەھەلدانە نىن.

س.پ: ھىلە كانى مېژوۋتان رۇشنىن. خۇزگە دەتانتۋانى بە شىۋەيەكى راست
ھەلى بىسەنگىتىن. لە كاتىكىدا پىۋىستە ۋىيە بىن كە تۈركىيان چىنىنىكى
نەفرەت لىكراۋ بوۋ و دۈۋر كەۋتەۋى بە سەردا بىرا. دەبى ئەۋ «تۈركىيان» ئە
لەسەر بىنچىنەيەكى چىنايەتى شى بكرىتەۋە، ھەر لەۋ كاتەۋى كە لە پىشى باپىرە
ئۇغۇۋزە كانىيان كەۋتەۋە و لە ئاسىياى ناۋەرەست ھاتنەدەرى و ۋەك داگىر كەر
گەشتەنە بالكان و بەۋ ناۋچانەدا ۋەربوۋن. لە ئەنجامى ئەۋەۋە، ئەۋ بىنچە تۈركەي
كە خۇ لە تۈركىياندا دىۋىتىن نەفرەتى لى دەكرىت. پىۋىستە سەرنجى ئەمە بىدەين.
ھەرچى پۈۋادۋى دوۋەمە، بەرەۋ دەۋلەت رۇشنىتى تۈركە كە كۇزمۇپۇلىتىكانە
بوۋ و دەبى تىبىنى ئەم راستىە بىكەين.

ى.ك: مەن باۋەم ۋايە كە كۇمارى تۈركىيا نۆينەرايەتى دەۋلەتى تۈركىيا ئاكات.

س.پ: پىۋىستە لەۋانە بىترىن كە تۈندىرەۋانە بانگەشتىن بۇ مىللەتى تۈرك

ده كهن. نه گهر به شويڼ بن و ښه چي نه وانه دا بگهړين، بۆتان دمرده كهوي تورك
نښ. سدان به لگم له سر نه مه له لايه. نه گهر سؤراخي ښه چي نه و كه به بگهن كه
ده لښت: من نه ته وه پرستينكي سر پرېگري توركم، بۆتان ساخ ده بېته وه كه سر به
گه لښكي ديكې غېره توركه. بېروانه «زبا كو كالپ»، كه مالي يه و خاوه ي
نايدې ولؤزي يه كي نه ته وه يي توركي يه و خه لكي «سالونيك». لښه نوش به ښه چي
له گنده له كاني كورده. بهم پتي يه ده بښين سرجه ميان بهم شپوه يه له كه ساني
گنده لي گه لاني ديكهن. ښه چي زؤر له وانه ي كه حالي حازر نوښه رايه تي ميلله تي
تورك ده كهن، ده چي ته وه سر بالكان و قوقاز. توركاني نه نادوليش دوا كومه لن
له وانه. پتيوښته هم راستيه بښين. مه به سم نه وه يه نه ته وايه تي و نيشتماڼه رومري
سيفه تي كؤزمؤپوليتيان هيه. نه گهر له وانه وردبښه وه كه بانگواز بؤ دولت
ده كهن و به زؤري وشي نه ته وه دمرده په رښن. ده بښين به پتي پتيوښته نيشتماڼ
په روم نښ.

ي. ك: نه وانه ي وا كومه له ي «ثيحاد و ته ره قى» يان بؤ لاواني تورك «جان
تورك» دامه زران دوايان كورد بوون و ستيه ميان چهر كه سي و چواره ميان عمره ب
بوو.

س. پ: نه مه راسته. واته ده بڼي هښدينك هښل له ميژووي توركدا وردبگرښه وه.
كه مالښ له ښه رندا ثايه خي هممو نه وانه و دووړه گتيكي ښه چي نه ناسراو بوو.
به كورتي ده وه وي بليتم ثيمه ده توانين وهك چؤن كؤمه لگاي كوردي
هه لنده سڼگينين، ناواش كؤمه لگاي توركي شي بگه ښه وه. ثيو نه وانه گهره كه و
لهم ريڼگايه دا كؤشي پر به هاتان هيه، به لام پتيوښتي به وه هيه به خريته نيو
چوارچښه وه كي سياسي به وه. واته وهك باستان كرد له شپوه ي حيزبښيكي
شؤرښگنري توركيډا بيت. ثيمه ش لهم لايه نه وه كؤشمان هيه و ده مانه وي گه لي
تورك ناسنامه و ته رزيكي له بهر خؤدان هښن. به ته نيا تاقيردنه وه و شيكردنه وه
هم بابته به س نښ. كه واته نه و ته رزه توركي يه كامه يه كه هه ولده ده يڼ به دي
بښين؟ توركي شايسته ي مانه وه كامه يه و وهك ده بښين خه سله ته بښچينه يه كاني
كامه ن؟ ماهي به تي پتيوښتي به شپوه چي يه؟

ي. ك: من واي ده بښم مه يداني گهره ي شهر هيه، له بهر نه وه ي ناسنامه ي توركي
ورده ورده ون ده بڼي. تؤ رزياني پر له ناكؤكي خؤتم بؤ ده گنيرښته وه و منښ وهك
كه سينك كه له كؤړه كاندا زؤر قسه ده كات، ده بښم ثيمه له خاليكدا يڼ ميلله تي
كوردي تيډا سرده كه وي و گه لي كورد بهر بهر ناسنامه ي خؤي به دست ديښي.
هر چي توركيښه ناسنامه ي خؤي له دست ده داو له چاولينكهر ي زياتر هيچ
شتيكي نوركي ناهيښي. خؤ كه مال پاشا لاسايي فهرښه يه كاني كرده وه و
حوكمداراني ثيشتاش چاو له هممو شتيكي نه ميريكي يي ده كهن. ته ناته خه لكه
ناسايه كش هممو شتيكيان تيډا لاسايي كرده وه يه «نافره تان، شايي، گريان».
ناسنامه ي توركي رووي له ون بوون كرده وه و زه مينه بؤ بلاو بوونه وي داوښن

پیسى خوش بووه، زۆربى شوانى كه باج به دولهت دمدن نافرمنى قهقهه خانه كائن. كه سانى وىك «وهمبى قووج و سابانچى» سربارى شوى كه گه ورتىن دوله مەندى توركيان هيج نرختيكيان نەماوه. ئەندامى كۆنترا لەم رۆژەماندا نرختىكى گرانبەهاى هەبە، بېروانى ئەمە ناكۆكى يەكى گه ورتىه، من ئىستا وام لى هاتوووه شەرم لەوه دەكم كه خەلكى توركيان، ئىنۆه دەم له «برايتى» دەرەنن، كورد زۆر بالادەكات و توركيش به قوردا دەچن، ئىدى باسى چ برايتى يەك بگەين!

س.پ: دياره ناكريت. برايتى تەنيا لەسەر بنچينهى ئازادى دەكریت. له وانه يه له شوینى يە كتر برینى هیلە كانی سەرگوتنى ئازادیدا بەدى بیت.

له بىرىك هەلوه شانى دهولهتى توركيان له خۆره لاند(*) بهختى زيندوو مانهوى له خۆرئاوا دا پى له دهست دهات.

ی.ك: من ئەم مەسەلە يە بەم شىوه يە دەبينم: ئەو راگە ياندەنتان كه له رۆژنامەى «ئۆزگور گوندەم» دا بلاو بوووه و بنچينه يى و زۆر گرنگه، پىنو يسته توركان سۇراخى چارە سەركە بگەن. دولهت روى پرۆيه روى كيشه يەكى گه ورتەوه كه خۆى له پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK» دا دەنوینن. ئەم حیزبه دەستى ناو ته بىنى دولهت. قسە يەكى گرنگان له ناخاوتنەدا هەبوو له دفتەرە كەمدا تۆمارم كردوو. تىنیدا دەلێن: «شۆرشى كوردستان له لا يەك و شۆرشى توركيان له لا يەكى ديكە». ئەگەر هەلە يەك له قسە كەمدا هەبە، تكام وا يە راستى بگەنوه. ئايا راست له بابەتە كه حالى بووم؟ ئەمە وا دەگەيەنن كه كودەتاي ئەيلوول هات و شۆرشى توركيان دۆراند. له هەمان كاتدا رۆژنى سۆفینى هەرسى هینا. ئەوسا دەسلەتدارانى توركيان هەستيان كرد ئەوان تا رادەى خوا يەتى بى ئەملا و ئەولا بەهيز ترينن و هەموو شتيكيان پى دەكریت و توانيويانە ئەو شۆرشگيرانە له نىوبەن كه لىيان دەرسان و ريكخستنه چە پرۆيه كانيان پەرش و بلاو كردهوه و خستيانفە نىو بەنديخانه. هەر راست لەم كاتەدا پارتى كرىكارانى كوردستان به بەرچاويانەوه قوت بوووه. ئەم حیزبه له پرۆى مێژووى و له پرۆى توركى يەوه گرنگه، من واى دەبينم ئەوان مەست بوويون، چونكه به سەر شۆرشگيرە كانياندا زال بوون و ئەو پەيمانەش ئەوان تىنیدا ئەندامن به سەر سۆفیندا زال بوو، بەو پى يە له دەرەوه له كۆمۇنيزم و له ناوهمش له شۆرشى توركيان پزگار بوون، له ناوهمدى شادى دوله مەندانى توركدا بەم دەسكەوتە تا پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK» هات و بنچينه كانى دولهتى توركيان هژاند. سەرەتا ناوى ئەو

(*) لىرەدا مەبەست له رۆژەلات باكورى كوردستان و له رۆژئاواش توركيان

حیزبەیان نەدەبرد و دەیانگوت: رێکخستنی جوداخواز یا ھەر شتیکی دیکەى لەم چەشنە لە برى ئەوى کە بڵێن «PKK». بەرەبەرە فێرى گوتنى ناوى ئەم حیزبە بوون. ئیستاش قسە کەرانى زمانحالى دەولەت بە شیوەیەکی پەسەى ناوى «PKK» دەلێن. سەربارى ئەوى پێشکەوتووخوازانى تورک ئەمە بەدى ناکەن و ھێشتا تێڕوانینیان بۆ پارتى گرێکارانى کوردستان «PKK» دەقاونەى کەمالیانە و بە گالەتە جارى پەووە دەلێن: «بزووتنەوى کورد چى سەوز دەکات؟». لێرەدا دەمووی ئەم پرسیارە بکەم: ئایا شۆرشى کوردستان ھەمان کات بە شۆرشى تورکیایى دادەنێت؟ ئەمە بەو مانایە دەلێن کە من لێنى تێ دەگەم، یان مەبەستان پێ شتیکی دیکەى؟ تەکا کارم بفرموون ئەم خالە پوون بگەنەو.

س.پ: ئەو دەولەتى تورکیا کە لە خۆرھەلات شکستى ھینا، لە خۆرئاواش ھەر بەزى. لەبەر یەکھەلوھەشانی دەولەتى تورکیا لە خۆرھەلاتدا، بەختى زیندوو مانەوى لە خۆرئاوادا پێلەدەست دەدات. بابەتى بامە کە دوو گەلى زۆر تێکە پەریون و ملیۆنەھا پێوەندى پۆزانەیان ھەبە و شۆرشى «PKK»ش لە خۆرھەلاتدا بە خێرایى کى زۆر لە خۆرئاوادا رەنگ دەداتەو. ئێمە بەم مانایە ئەو ھەمان مەبەستە. بە ھەمان شیوە دەکرێت چەندین چەمكى ھاوشیوە بە دەست بێنین کە بە سەر سەرتاسەرى ناوچە کەدا جێ بەجێ دەبن. جا لەبەر ئەوى ھەموو دەولەتێک کوردستان بە مولکى خۆى لە قەلەم دەدات و شۆرشى کوردستانیش کە مولکیانە دەبێتە شۆرشى ئەوان، بۆیە من دەلێم: «پێشەندبوونیان بە کوردستان بەختە وەرم دەکات». با تا شۆرش دەستى لێ یان گیر دەبێ، ئەوان پێشەندى بن.

ی.ک: زۆر جوانە! با پێشەندى بن تا شۆرش بئێچى کانیشیان دەهێژێنێ.
س.پ: ھەموو حسیبى کارى یەکى بە کۆمەلیان لەم مەسەلەیدا تووشى ناویمیدی دەبێ و ھەلوێستیان دژ بەم گوتەبەى خۆیان دەردەچێ: «نامانەوى پارتى گرێکارانى کوردستان» (PKK) بێت بە مولکى ئێمە. پێش ئەو دەیانگوت: «جودا خواز» و چەند پێیان بکرا بایە فەرامۆشیان دەکرد. پاش ئەو دەلێن: «PKK» بۆ ھەموومانە. من لەم گۆشە نێگایەو وای دەبێنم کە پێشەندبوونیان بە کوردستان شتیکی خراپ نییە. با کوردستان بە مولکى خۆیان دا بنێن. ئەوسا شۆرشى کوردستانیش بە مولکى خۆیان دادەنێن و بەو شۆرش دەخەنە نێو گەل و نیشتمانە کەیان. ئەمە پەرەسەندنێکی باشە. کوردستان بەم چەمکە لە دۆخێکی ئێستە رەناسیونالى چۆر پێدا دەژى. من لەمەدا مەبەستم تەنیا ئەو دەولەتە نەوێیە کە کوردستانیان کردووە بە کۆلۆنى، بەلکو مەبەستم ئەوێە ئەمە مانیە کان لە تورک پتر پێشەندى کوردستان و ئەمەریکایە کان و ئینگلیزە کان و فەرنسەییە کانیش لانی کەم ھێندەى تورکیا کوردستان بە ھى خۆیان دادەنێن. ئەمە چى دەگەینێ؟ سوپاسیان دەکەین کە بایەخمان پێ دەدەن، بەلام با خۆیان بۆ شۆرشى کوردستان و کاریگەریەکانى نامادەبکەن و با کێشەکانى دیکەیشى قبوول بکەن. لەم گۆشە پەووە زاراوە بەک ھەبە مامۆستا ئیسماعیل بێشکچى گوتوویەتى، لە کاتی کەدا لە بارەى

كوردستانمۇ دەلىل: «كوردستان كۆلۈنى يەككى نىۋەدەلەتلىك» بە ھەمان شىۋە «شۈرپە كەمان دەپنى بە شۈرپىنىكى نىۋەدەلەتلىك». مادامىكى كوردستان كۆلۈنى يەككى نىۋەدەلەتلىك ۋە مادامىكى تا ئىم پادەبە گونى خۇيانىيان لە مرقۇئەكانى خەۋاندوۋە ۋە خاكەكەي لە سەداسەد (۱۰۰%) بە مولكى خۇيان دادەنن، ئۇ دەمە شۈرپى كوردستانىش شۈرپىيە ۋە دەپنە مولكى سەرلەبەرى مرقۇئەتلى.

ى.ك: مەبەستان ئۇ ۋەيە «با باش دەستان پىۋەبگرن ۋە بۇ كۆي دەچن با لە گەلىندا بىرۋىن» ۋە ۋا دەلنن؟

س.پ: مادامىكى ئىم نىشتانە تا ئىم پادەبە بە مولكى خۇيان حىتىب دەگەن، پىۋىستە لەسەريان ئۇ شۈرپە كە دەكرىت بە مولك ۋە شۈرپى خۇشان بزانن، ئىمە لەمەدا ھەست بە ھىچ بىزارىيەك ناگەين.

ى.ك: بەلى دارىشتەيەككى تازەيە، با جارىكى دىكە پىنەنە سەر توركىا، ئۇ دۇۋارىيەك كە بەرەۋ پۈۋى پۈنىمى توركىا دەپنە ۋە ئۇ مەترىسەش كە چۈرەۋورى گىرتوۋن چۈن دەپىنن؟

س.پ: ئۇ مەترىسەيەك كە بەرەۋ پۈۋى پۈنىمى توركىا بوۋنەتەۋە زۇر رامدەكىشن، توركىا ھەۋلەدات درىژە بە پۈۋىش بە سەر كىردنى مەسلەكان بدات ۋە ئۇ تىنۋانەنىيە ناكۋىكەكانى خۇ سەربىخات، ئۇ ئەگەر ئىم ناكۋىكە سەربىخات، گىرالىكى شۈرپى ئاگر دەدات، تۈرگۈۋى ئۇزال لەم بارەيەۋە تىدەكۈشنى ھىندىك دەست پىشخەرى بىكات، بەلام ترىسۋك ۋە دوۋلە ۋە ئۇ كەسايەتەيەنىيە.

ى.ك: باشە، ئايدا دەتۈنن ۋە بىروانىنە ناكۋىكى نىۋان ئۇزال ۋە مەسعود يەلماز كە ناكۋىكى نىۋان ئەلمەنىيا ۋە ئەمەرىكايە.

س.پ: بەلى، دەتۈنن توخنى ئۇ ھىلانە بىكەۋىن، ديارە ئەلمەنىيايى بوۋنى مەسعود يەلماز ۋە ئەمەرىكايى بوۋنى تۈرگۈۋى ئۇزال پۈۋى ۋە ئاشكران، زەخمەت نىيە ئۇ ۋە بە ئەنجام بېنىنن كە ناكۋىكىيان لە ناكۋىكى نىۋان ئەلمەنىيا ۋە ئەمەرىكايە سەرچاۋە دەگرى.

ى.ك: باشە سەرگىردە ئازىزم، ئەگەر ھىزىبى «پەۋا» ۋە دىلخۋازى كىردنى لەگەن ئەلمەنىيادا بىخەيەنە پال ئىم پەردە شانۋىيە، ئەنجامەكانى ئىم پىۋەندىيە چ كارتىك دەگەن سەر ناۋچەكە ۋە ئۇ پاستىيەنە چىن كە پىۋەندىيان بە ئەلمەنىياۋە ھەيە؟

س.پ: ئۇ ۋەپەرى بۆشن، ئەلمەنىيا دەپەۋى سەردەمى سولتان عەبدولھەمىد مان بىر بېنىتەۋە ۋە ھىزىبى «پەۋا» يىش دەپەۋى نىۋەنەيەك لە نىۋەنەكانى سولتان عەبدولھەمىد پەرە پىبىدات، ھاۋپەيمانەتى ئەلمەنەكان ۋە سولتان عەبدولھەمىد يەكجار بۆشن، ئەلمەنىيا پەلھاۋىشتىنىكى زۇر وردى بە جىھانى ئىسلامىدا ھەيە ۋە لەگەن ھىندىك دەۋلەتى ۋەك ئىران ۋە دەۋلەتانى عەرەبىدا لەم سىياسەتەيدا بەردەۋامە ۋە پىۋەندى بە ھىندىك دەۋلەتى ئىسلامى دىكەۋە پەرە پىدەدات، ئەگەر لىك نىزىك

بوونه‌وی تورکیا و ئەلمانییا لەبەرچاو بگرین، دەرەکه‌وی حیزبی «رەفا» داینەمۆی ئایدیۆلۆژی ئەم پێنۆندییە و حەزەدە کات بێنێتە یەگەر کارکرد بۆی. خوێندنی ئەربەکان لە ئەلمانییا و پێنۆندییە راستەوخۆکانی هاندەری ئەمەن، ئەم دەستپێکییە، ئەلمانیایی بوونی حیزبی «رەفا» لە قوناخی عەبدولحەمید کەمەر نی، یە، بگرە پێنۆندییەکانی ئێستا زۆر پەرەسەندوترن و بە شێوەیەکی سەرپەرگراوە گەشە دەکات. ئەلمانییا دایەنی ئەم جۆرە ئیسلامیە و ناکریت بڵێین بە بنی هۆ پێبەندی «جەمالەدین قەیلان» و هاوچەشنەکانیەتی. ئەو زۆربەیان دەجولێن. زۆر پێی تێدەچێ ئەلمانییا پاش قوناخی حیزبی نیشتمانی دایک بێر لە تەرزێکی لە شێوەی حیزبی رەفا بکاتەوه. ئەگەر بێر لە چۆنیەتی پشٹیوانی لێکردن و پەرەپێدانی تەرزێ حیزبی نیشتمانی دایک «ANAP» لە لایەن ئەمەریکاوە بکەینەوه، دەتوانین لەگەڵ پشٹیوانی ئەلمانییا و پالێشتەکردنیدا لە حیزبی رەفا «RP» بەراوردی بکەین. مەدەستە کە هەریەکە، ئەویش تازە کردەوی پێنۆنی تورکیایە بە پێی بەرژەوێندی هەر یەکەیان و زیاتر پالێشتەکانیەتی بەرمو جوعزێ دەستڕۆییان. ئەگەر مەسعود نەبێ. ئەربەکان دیت. مەسعود یەلماز لانی کەم بەروالت لێبرالی و شارستانی. هەرچی ئەربەکانە ئیسلامی رەنگ و ئەلمانییا پشٹیوانییان لێ دەکات. ئەم لایەنە گرنگە. لام وایە ئەلمانییا کۆششی ئەم چەشنە هەیە.

ی.ک: لە رۆژنامەکاندا دەبینین «یالچین دوغان و ئالتان ئۆیمەن» قەلەم بە دەستی ئەلمانیان لە رۆژنامەنووسیدا.

س.پ: هەر ئەوانە نا. پێنۆستە گۆینی خۆمان لە گەشت و گەراوە چەپەلەکانی ئەربەکان نەخوێنن، مەبەستە ئەوێ لەوانە یە تورکەکان لە رێگای ئەلمانەکانەوه بێر لە پەلهاوێشتن بکەنەوه. پێدەچێ بەشیکیان بێر لە پەلهاوێشتن لە رێگای ئەمەریکیایەکان و ئینگلیزەکانەوه بکەنەوه. لەوانەشە دەمەتەر و ناکۆکی لە نێوانیاندا پەیدا بێ.

ی.ک: باشە، ئایا ئەلمانییا خۆی لە «حزب الله» بە دوور دەگرێ؟

س.پ: پێنۆستە بە شێوەیەکی جیاواز «حزب الله» هەلسەنگێنین. تەوژمی ئیسلامی بە گشتی لە دەستی تورکاندا یە. دەرکێت ئێران و عەرەبیش بخرێنە پال ئەوانە یە کە ئیسلام هەڵدەسۆرێن. تورک ئیسلام وەکو ئامرازێک بۆ پەلهاوێشتن دەخاتە کار. هەرچی ئێران بە مەزەبی شیعه گەرابی وەلامی دایەوه و ئەو مەزەبە یە بەرژەوێندی نەتەوێیەکانیەوه گرێدا. واتە ئەوان ئیسلامیان کردە ئێستەرناسیۆنالی و بە تێپەرپێی رۆژگاریش دەیکەن بە تەوژمێکی ئیمپیریالی. عەرەبیش مەزەبی سونی گەرابییان پەرەپێدا و لە پێناوی پەلهاوێشتنی خۆیاندا خەستیانە گەر. بەلام تورکەکان ئیسلامیان بە گشتی بۆ بەرژەوێندی نەتەوێی و نیشتمانی خۆیان و لە رێگای سەقامگیرکردنی بنچینەکانی پێنۆنی دەوڵەتەکانیاندا خەستە گەر. واتە لە ناوێ و دەرێدا وەک چە کێکی بنچینەیی بە کاریان هێنا. دەرمان ئەگەر ئیسلام نەبێ

چۈن دەتوانىن بىر لە ھاتىنە ئاۋمەۋى تورك بۇ بالكان و ئەنادۆل بگەپنەمە؟ ئىسلامى تورك بە داگىر كىردن و تۈاندنەۋى گەلان و پەلھاوېشتن جۈى دەگىر تەۋە. ئەمە لە ھىزار سال لەمەۋبەرەۋە پۇشن و بەردەۋامە. ئەگەر باسى پېنەۋندى كوردەمان بە ئىسلامەۋە كىرد. ئاكرىت ھەمان پىۋوشۈنى بەردەست خراۋ چىنەچى بگىرىن. كورد قورىانى ئىسلامى ەجم و تورك و ەمرەب بۈۋە. چۈنكە ھەر يەكەيان ئىسلامى بۇ قوۋتدانى ئەۋ بەكار ھىناۋە و ئىسلامىكى كوردى لە دايك ئەبۈۋ و ئىسلام بە پەنگىكى نەتەۋەپى كوردى نە نەخشىندرا. ھىندىك رېبازى سۇفەتى و ھىندىك مەزەپىش ھەبۈۋ. بەلام ھىچ كارىكىان نە كىردە سەر مەسەلە نەتەۋەپەتى. خۇ سەعید نەۋرەسى و شىخ سەعید رېبازى ئاينى سۇفەتى جۇراۋچۇرى خۇيانيان ھەبۈۋ. رېبازى نەقشەندىش ھەرومەا. بەلام ھىچ يەكىك لەم مەزەبانە نەگەپشتە دوراى نەتەۋەپەتى، چۈنكە ھەموۋيان ەك كرىگىرتە ئىمپىريالىزمى ئىسلامى ۋابۈۋ. ئىدىرىسى بەدلىسى پىنەۋى رېبازى نەقشەندى دە كىرد و نۆكەرىكى «ياۋوز» بۈۋ. دۋاجار بارزانىە كانىش نەقشەندىن و گەۋرەترىن بىنەمالە بە كرىگىراۋن.

دەۋلەتى توركىا لە قۇناخى (۱۲)ى ئەپلوۋلا گەلىك يارمەتى گەۋرە گەۋرە بە شىۋەپەكى راستەۋخۇ پىشكەشى كەسانى خاۋەن رېبازى سۇفەتى كىرد. ئەمەش بەلگەى ئەۋەپە كە لە كوردستاندا ئايدىۋلۇزى كەمالى قىۋول نەكرا. بە تاپىپەتى بە ھۋى بەرز ھەلەكشانى پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK» ۋە. بۇپە بۇشاپپەكى دەۋۋونى گەۋرە پەيدا بۈۋ. ئەۋان تىپىنى ئەم بۇشاپپەيان كىرد و ۋىستىان بە شىۋەپەكى رېكخراۋ لە رېنگاى پىرۇپاگەندە كىردنەۋە بۇ رېبازە سۇفەتپەكان پىرى بگەنەۋە. «عەبدولقادر ئاقسۇ»ى ۋەزىرى ئاۋخۇ نەقشەندىپە و رېبازى نەقشەندىش بە باشى رېكخراۋە. لەبەر ئەۋە بارىۋى ئەم رېبازەيان كىرد و بۇ پىشەۋە پالىان پېنەۋا. ھەزاران و بگىرە دەيان ھەزار كەسىان بەم شىۋەپە بۇ ئەم رېبازانە پاكىشا. ئەمە لەۋ شىۋازە كۆنە دەچى كە جوسمانىەكان بەكارىان دەھىنا، ۋەختىك پاش كۈشتارەكان دەستىان بە سەر مىندالى دىان (مىسحى)ەكاندا دەگىرت و دەپانېردنە قوتابخانەى سوپاى ئىنكىشارى و دەپانكردنە ئامرازى ملەكچ بۇ خىزمەت كىردنى مىللەتى تورك. بەۋ پىپە ئەۋان مىندالانى كوردىش بەكار دەھىنن و دەپانخەنە خىزمەتى دەۋلەت. قەرەگەۋتى ئەم رېبازانە ھەنگاۋى يەگەمى پرو بەخۇ تەرخانكردن بۇ خىزمەتى دەۋلەت پىك دەھىنن ۋاتە ئەۋە خولىكى ئامادە كىردنى كادارانە. قوتابخانەكانى پىش نوپىر و خوتبەخوۋىن ھەن كە پىشتىرىش ھەبۈۋ. رېبازە سۇفەتپەكانىش لەسەر ئەم بىنچىنەپە بىنات نراۋن. سەرپاى ھەموۋ ئەۋانە «حزب اللە»يان دامەززانە، ئەم خىزبە بىنكەپەكى لە لاى قوتابخانەكانى پىش نوپىر و خوتبەخوۋىن و لاى كەسانى خاۋەن رېبازى سۇفەتى ھەپە. لە لاپەكى دىكەۋە، كارىگەرى و پەرەسەندى شۇرشى ئىترانىش لە ئارادابۈۋن، لە كاتىكدا شۇرشى ئىتران پىنۋىستى بە (حزب اللە) بۈۋ بۇ

فراوانکردنی چوارچینوی دەسڕۆیی خۆی له نێو کوردستاندا. زۆر ڕۆی تێدهچو
 ئیستخباراتی تورکیا دزی کردبێته نێو ئهم جولانهوهیه بۆ ههلسورانی
 چالاکییهکانی. گادیرانی ئهم حیزبه به نیوهیی له نێوان ئێران و تورکیادا دابهش
 بوون، ههتا له نێو خۆشیاندا لهسهر هیندیک کاروبار لیکهحالی دهبن و به گوشاری
 ئێران په کگرتوو بوون. قوتابخانهکانی پیشنویژ و خوتبهخوێن و کهسانی خاوهن
 ڕیبازی سۆفیگهری به ناوی (حزب الله)وه په کیان گرتوووه بۆ بهرمنگای (PKK) و
 کردوویانه به نیشانهیهکی چالاکیهکانیان. بهلام ئێران له کاری ئهم ئیستخباراتی
 تورکیایه به ئاگاهات و ههولی سهپاندنی دەسڕۆیی خۆیدا. بهم پێیه (حزب
 الله)ی ئێرانی و (حزب الله)ی تورکی له ڕوویهڕوو بوونهوی «PKK» دا په کیان
 گرت، چونکه «PKK» دهوڕی کهمالیزمی له کوردستاندا خسته پهراوێزموه، واته
 ئهو دووانه ئامانجیان «PKK» بوو، لهبهر ئهوهی «PKK» دزی بهرژموندی ههردوو
 ولات بوو. باوهڕم وایه ئامانجی دیداری بێپسانهوهی نێوان بهرپرسیانی ئێرانی و
 ئۆزانی و دواچار سهردانی دیمیریل بۆ لای ئهوان زیاد کردنی هاوئاههنگی نێوانیان
 بوو بۆ ئهم مهبهسته. له کاتیئیکدا له گفتوگۆکانیاندا دهیانگوت: «(PKK) و
 کۆمونیسته و وا کورده...وا زیان به بهرژموندی ههردوو کهمان دهگهیهنێ. به
 ئازادی رهفتار بکهن، ئێمەش وا دهکهین. با ههردوو حیزبیشمان پێکهوه ئیش
 بکهن». ئهوان لهسهر ئهم مهسهلهیه له گهڵ په کدیادا ڕیکهدهگوتن.

دووم - گهلیک ناومندی به کریگگیراو هه ن به توندی دزی بوونی «PKK» ن و
 کهرتیکی گهوره پێکهدههینن که بهرژموندیهکانی به سهرکهوتنی «PKK» زیانیان
 پێ گهیشتوووه و ههولدهات سیفهتینکی ڕیکهخراوهیی به ناوی (حزب الله)وه به
 دهست بێنی بۆ دوژمنایهتی کردنی راستهوخۆی «PKK»، لهوانهیه بهم شیوهیه
 بنکهیهکی کۆمهلایهتی تاراوهیهک بههێز به دهست بێنن. وه ئێمه دهزانین که ئهم
 کهرته زیان پێ گهیشتوانه پالپشتی لهم حیزبه دهکهن، وه ئهمه بهلگهی په کپتی
 نۆکهرایهتی دیرینه و پهلهاوێژی تورکی ئیسلامیه له گهڵ پهلهاویشتنی ئێرانی
 ئیسلامیدا که دهست دهخهنه نێو دهستی په کدی تا بکهونهڕوو. ئهو مهترسییهی که
 خۆ له (حزب الله)دا دهنویسنی لهوهوه سهرچاوه دهگرێ که له نۆکهران و
 ههوال گهیتن و هیزی نیوه سهربازی پێکهاتوووه. دهتوانین بڵێین: ئهم ڕیکهخسته
 نوێنهرایهتی فاشیزم دهکات. تهناوت دهتوانین بڵێین ڕیکهخستنیکه له ڕاوکهراوی
 کهلهسه ڕیکهاتوووه.

پهنگه هیندیک موسلمانان داوین پاک که له خستهی راوان له نێو ئهواندا بن، بهلام
 ئهوانه ههلاواردن. ئایدیۆلۆژی و ڕیکهخستن (حزب الله) لهو چوارچینوهیهدان که
 باسم کرد.

ی. ک: ئایا مهبهستت ئهوهیه (حزب الله) هاوچهشنی حیزبی بزوتنهوهی
 نهتوایهتی «MHP» ی سالانی ههفتایه؟

س. پ: بهلێ، شیوهیهکی کوردستانی به خۆوه گرتوووه که شیوهیهکی

ئىسلامىيە بە سەر كوردستاندا سەپىندىراۋە. ئەۋە حىزبى بىزۈۋىنەۋى نەتەۋايەتى
تۈرككە بە ھىندىك دەستكارى ئىسلامى و شۇرشى ئىرانەۋە شىۋىيەكى تازە
ۋىرگىرۋە.

ى.ك: بەم پىيە ئەۋە مەسلانەى كە باستان كىردن چەند مانايەكى رەۋائى
پىيەدەبەخشن، «MHP» ئىسلامى تۈركى دەۋىيىنى و ئەمەش ۋا رەنگى بۇ رەئىراۋە
بېيىتە ئىسلامى كوردى و چەند لەقىكى ئاسايىشى تىندا ھەن.

دەيانەۋى بەھۋى رەئىزى سۆفىگەرى «ئۇزال» و ئايىنى «ئىفرىن» ۋە بەل بەھاۋىژن و دوۋرايەكى تازە بە مىللەتى تۈرك بېەخشن.

س.پ: چەند لەقىكى ئاسايىشى تۈركى بە ئاشكرا تىندا ھەن. لەۋانەيە ئىران و
تۈركىا و ھەتا سەۋدىيەش پىشتىۋانى بىكەن. بەمە بوۋەتە گىردىۋىۋەۋى گەلەك
لەيەنى ئىسلامى كە لەسەر بىنچىنەى بەرژۋەندى ھاۋبەش يەكىان گىرتۋە و
«MHP» ش - ۋاتە حىزبى بىزۈۋىنەۋى نەتەۋايەتى تۈرك - ھىزى سىياسى نىۋ ئەۋ
گىردىۋىۋەۋى دەۋىيىنى. تەننەت بىنگەى گۈندىپارىزانىش پىشت بە چەند رەشەيەكى
حىزبى بىزۈۋىنەۋى نەتەۋايەتى تۈرك «MHP» دەبەستى.
ى.ك: ھەمان تەننەتە ھەيە.

س.پ: ئىنىستا با بە شىۋىيەكى فراۋانتر ئەم بابەتە رەۋىش بىكەينەۋە. لە كاتىكىدا
شۇرەش كەمان گەبىشتۋەتە قۇناخى بەرخۇدان، «حزب اللە» كىتۈپەر لەبەردەمماندا
قوت بوۋەتەۋە. ئەم پىكىكەتەيە چىيە كە ھەۋلەدەن بە دەمامكى «حزب اللە» ۋە
بەسەرمانىدا زال بىكەن و راستىيە مېزۋىيەكانى چىين؟ لا كىردنەۋەمان لەم بابەتە لە
رۋى مېزۋىيەۋە ھاۋبەشى باشتر تىنگەيشتىنى بابەتى «حزب اللە» دەكەت، بە
تايەتەى كە ئەمىرۋكە بارۋەتەكە زۆر تىكىچىرژاۋە. ئەۋان تىندە كۆشنى پاش ھەرس
ھىنننى سۆشالەيىزى بىنات نراۋ چەند زەبىرىكى كۆشندە بە بىرى شۇرەشگىنەى
كۆمۈنىستى بىگەيەنن. ھەروەھا ئىمەش ئەمىرۋ سۇراخى ئەۋە دەكەين كە ئەزمۈۋى
رۋىسىا تا چ مەۋدايەك كۆمۈنىستى بوۋ و كەى دەستى بە دوۋر كەتتەۋە لە بىرى
كۆمۈنىستى كىرد و بوۋ بە ئىمپىريالى و خەسلەتە ئىمپىريالىيەكانى كامانەن؟
ھەموو ئەم مەسلانە جىتى مىشتۋىر. كارىگەريەكانى سۆشالەيىزى بىنات نراۋ
بىئەندازە شۋىنە ۋن بوۋن. لە كاتىكىدا ئەۋ تىكىداناۋەى كە حىزبى شىۋىيە
تۈركىا كىردنى مەترسى خۇى پىيە لەدەستدا و رەۋايى خەبات لە بەردەم
سۆشالەيىزى شۇقنىندا كەۋتەرۋە. ئەم خەباتە بە كىردەۋە دەستى پىيە كىرد. بۇيە
ھەر مەترسىيەك كە لەم كەنالاۋەۋە ھاتۋەۋە لە گۆرۋىدا نەماۋە، چۈنكە بە باشى ئەم
ئەزمۈۋەنىان ئەنجامدا و بە سەر كەۋتەنىان گەياند.

ئەم مەسەلە يە مىللى گەرى سەرەتايىش دەگىرىتەو. ئەو شىوانەى كە سەپاندىان
 ھاوشىوەى «پارتى دىموكراتى كوردستان KDP» بوون و پشتيان بە مىللى گەرى
 سەرەتايى بەست و لە گەل دەزگای ئىستخباراتى تور كيا «MIT» دا يە كيانگرت و
 لە نىو خوياندا بوونە تىكەلە يەك. ھەوليشياندا لە شىوەى كۆمەلە و رىنگىراوى
 كوردى لە چەشنى «ÖY, KUK, DDKD»... «تە» دا بىسەپىنن تا مىللى گەرى
 سەرەتايى جى بىكەنەو. ئەوان ئىستا تىدە كۆشن ئەم شىوانە لە كوردستاندا لە
 رىنگى تالەبانى و بارزانى يەوە بسەپىنن. ئەم بىسەر گەلىك لق و پۆپى
 لى دەركەوتن. بەلام ھىزى بىچىنەى ھەر خۇ لە تالەبانى و بارزاندا دەنۆپىن.
 بەلام شۆرشى كوردستان توانى لای گەل پەردە لە پروى مىللى گەرى سەرەتايى
 ھەلىمانى و ئەوە بىست سالە خەباتىكى سەخت لە دژى دەكات.
 ى.ك: مەبەست ئەوە بارزانى و تالەبانى بىچىنەن.

س.پ: بەلى. تەنەت حېزبى رىنگى ئازادى «Ö.Y» ىش كە بە خۇ دەلىت
 سوشىالىستى پىيان پشت ئەستورە و پالىشتى دەكەن. داگىر كەر ھەولیدا لە
 رىنگى رىنگىراوى ھاوچەشنى وەك «KDP»، ئالازگارى ALA RIZGARI، رىزگارى
 RIZGARI، كاوە KAWA، KUK،... «تە» ۋە كارىگەرى خۇ زىاد بىكات، رىشەى
 ئەو رىنگىراوانە دەچىتەو سەر ھىزى خىلەكى و ھۆزايەتى و پىوئەندى شاراوەيان
 بە نەتەوايەتى تور كەو ھەيە، بە تايبەتى لە رىزى ئىستخباراتى تور كيا
 «MIT» ۋە. ئەوانە سەر جەم ئامانجيان خىكاندى نىشتامەنرەو ھى شۆرشگىرەنەى و
 تەگەرە خىستەنە بەر پەرەپىندانى بوو. پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK»
 خەباتىكى بى پسانەو ھى دژى ئەوانە كەرد. جا لەبەرئەو ھى كە ئەوانە لە بىناتى
 خوياندا پشتيان بە تۆتۇرى خىلەكى و ناغا دەبەست و بەشى ھەرمزۇرى گەلىش
 زەحمەت كىش بوو، ئەوە يارمەتى داين لە رىنگى ئەو خەباتەو كە لە سالانى
 خەفتاوە تى ھەلچووين لە بەردەم گەلدا پەردە لەسەر راستىيان لایدەين.

بە كورتى، چووينە مەيدانى دوو خەباتەو و توانىمان نەتەوايەتى تورك
 و مىللى گەرى سەرەتايى كوردى لای گەلى كوردستان ناوزراو و ئاومەرووت بىگەين.
 لە كاتىكدا «PKK» توانى دەسلەتى ئايدىقۇلۇزى خۇ بە سەر خەباتدا بسەپىننى
 كە واى لى كەرد بە پىتى ئەو خەباتە ئايدىقۇلۇزىيەى كە كەردى ھىلىكى سىياسى
 بەھىز بگىرىتەبەر. لەم دەستىكەو، ھەر لە سالى ۱۹۸۰ بەدواو پىتى نايە قۇناخى
 ئامادە كەردنى گەرىلا. كاتىكىش پىمان نايە ئەم قۇناخە و پرومان كەردە ئامادە كارى
 سەربازى، ئەو تەوۇمانەى بەرھەلستىيان دەكەردىن وەك سوشىالىزمى شۆقىنى و
 مىللى گەرى سەرەتايى و شىوە نەتەوايەتىەكانى دىكە بىدەنگ بوون. قەلەمبازى
 (۱۵) ى ئابىش وەك سەر كەوتنى رىزەو ئايدىقۇلۇزى سىياسىمان بە سەر ئەواندا
 ھاتە پىش. بى گومان ئەم قەلەمبازە بەرھەمى زۆر كەردەكۆشى دىكە بوو. ھەروەھا
 لە تواناماندا نى بە بىر لەوە بىكەپنەو كە دەكرا ھىچ سەر كەوتنىك بە بى
 قەلەمبازى (۱۵) ى ئاب بەدى بىت. بەم پى بە خەباتى رىزگارىخوارمان كە گەپىشتە

سالى ۱۹۹۲ نمونە يەككى بىۋىنە بوو بۇ سۇشاليزمى تازەخولقىن و توانى
ھەموو ھىزە نەيارەكان بېزىنى.

كاتىك بۇرجوازى نەتەۋەبى توركى ھەموو ھىزەكانى خۇى لە دەستدا، ھەستى
كرد پىۋىستى بە ئامرازى تازەبە تا بۇ ھىرشكردنە سەرمان بەكارى بىنى. بەلام
نەتەۋەبەتى توركى كە لە فاشىزمى دېنەدى ۱۲ى ئەيلولدا خۇى ئواند، ھەلى
پىكھىنان و خولقاندنى ھىزى دۇ بە ئىمەى وەك جارائ لەبار برد. بۇبە بۇرژوازى
نەتەۋەبى پەناى بىردە بەر سەپاندنى شەرى تايبەت بەسەرماندا و بەۋە ئەم شەرى
كردە بەرەنگارى يەككى سەربازى بىۋەردە لە نىوان پۇرمى فاشى (۱۲ى) ئەيلول و
گەلى كوردستاندا و كارىكى كرد فاشىزمى ۱۲ى ئەيلول ھەست بىكات شەرى
تايبەتەكەى بەس نىيە و ئامرازى ئايدىۋلۇزى و سىياسى دىكەى پىۋىستى. چا
لەبەر ئەۋەى كە پارتى كرىكارانى كوردستان پىگى لە تەۋرەكانى مىللى گەرى
سەرەتايى گرت. پەناى بىردە بەر تەۋرەكانى سۇشاليزمى شۇقىنى بە دەمامكى
سۇشاليزمەۋە. بەلام ھىندى نەخاياند بۇى دەرەكوت ئەمەش لە كارەكوتەۋە و بۇ
راۋەستان لە پروى «PKK» دا بەس نىيە. بەم شىۋەبە سەبرى كرد تىكرى چەكە
كۆنەكان و ايان لىۋاتەۋە بۇ لە پرودا راۋەستانى بزووتەۋەى رىزگارى نىشتمانى
كوردستان لە كەلكەۋتەۋە.

كەۋاتە چى بە دەستەۋە ماۋن؟ جارىكى دىكەش چەككى كۆن. دەۋرى ئەۋ چەكە
ھاتە پىشەۋە كە ھەزار سالە بەكاردىت، و سوۋدى لە بىناتى پاشكەۋتەۋە
كۆمەلگى كوردى وەرگرت. ئەم بىناتە دابەش بوو بوو بۇ چەند مەزەب و
پىبازىكى سۇقىنى، ئەۋەش فاشىزمى توركىاى ھاندا جارىكى دىكە پەناپاتەۋە
بەر چەككى ئاين. ئايندارى ئىقىرىن و پىبەندىۋونى ئۇزال بە پىبازى سۇقىنى بە
خۇراپى نەۋون. ئەۋە بوو بىنىيان ئەۋان دەتۋان بەم ئامرازە دوۋراپەكى تازە بە
فراۋانكردنى چۋارچىۋەى نەتەۋەبەتى توركى بېبەخشىن. ئەمە پەناپەردنە بەر كۆنە
چەككى ئايدىۋلۇزىاى دەگەياند. سەرەنجام تەماشادەكەين پۇرمى (۱۲ى) ئەيلول
بە شىۋەبەكى ئائىسايى پەناى بىردە بەر پىبازى سۇقىنى و كەۋتە دابىنكردنى
پشتىۋانى مادى بۇى، بە تايبەتەى ئەۋ يارمەتپانەى كە لە سەۋدەۋە بە سەرىدا
ھەلپۇزان. دەستپان كىرد بە موۋچەدان بە گەلىك پىۋىستى و شارەكانى
كوردستان وەك «باتمان، دىاربەكەر، ئورفە، سىلوان» بوۋنە لانەى پىبازى
سۇقىنى. ئەۋ مىندالانەپان بىرد كە تەمەنپان لە (۷) سالان تىنپەپىنى و
بىروباۋەرى دۇگمايىيان پىلەبەر كىردن تا لە راستى نەتەۋەبى و كۆمەلەپەنىيان
دوۋرىان بىخەنەۋە و لەم پىگىيەدا چى پىۋىست بوو كىردىان، وەك چىۋن
عوسمانىەكان لە قوتابخانەكانى ئىنكىشارىدا دەيانكرد. لە كاتىكدا ئەم شىۋازەپان
بە سەر مىندالە دىانەكاندا جىۋەجىۋى كرد تا بىۋىيانكەن بە توركى موسلمان. بىگرە
ئەم كىردەۋەپان لە ھى سەۋەبەندى ئىنكىشارى عوسمانىيان تىپەپىر كىرد.
ئەتاتوركىش ئەم شىۋازەى بە شىۋەبەكى دىندانە لە دىرەسىم جىۋەجىۋى كرد بۇ بە

تورك كرديان. ئۇ مۇندالانە كە پاش كوشتارى دىرسىم كۆيانكردنەو بوونە نەتەو پەرسى توركى لە تورك خۆى توندروتر و ھىندىكىان بوون بە و مېر و جەنالى نەتەو پەرسى و سەرپەرگى تورك و تا ئىستاش بەشىكىان ماون. ئىمانە دەرەجاسى شىوازى چىروپىرى تۈندروتر كە لە قوتابخانە كانياندا بە جى دەھىزىرا. ئۇ ھەولانەى كە لە رېبازى سۆفىتىدا دەرىن لەپىناوى ھىنانە دەرىنى وەچەپە كە لە خىيانە تكاران و توكەران.

ى.ك: مەبەستت ئەو پەرسى ئەو ۋا دەيگەن لە رېگای ئايندا ئىيە.

س.پ: بى گومان، نەتەو پەرسى سەرپەرگى تورك پىنى ناكىرى بە بى تىكەلى ئاين بوون زەمىنەپە كى دىكە بۆ خۆى بدۆزىتەو. تاكە رېگای پەناپردنە بەر رېبازى سۆفىتىيە بە دەمامكى ئاينەو. لە كاتىكىدا ئەو پاستى بى ئەو سىياسەتى سەرپەرگىرەنەى بە تورك كىردنە. لە بەرئەو ەى «PKK» نەپەشتت ئەو ۋا لە دىرسىم جى بەجىيان كىرد بىكەن، پەنايان بىردە بەر تىكەن كىردنى ئاين بە نەتەو پەرسى تورك.

ئىستانبۇلنىڭ پىكىھاتەى ئاينى تازە دەرەكەوتەو و رۆژنامە و گۇفارىدە. كەن. ناوە كانيان گىرنگى نىن چۈنكە رېكخستىكى سەرپەرگىيان ھەپە خۆى لە «حزب اللە» دىنۇنىن. مادامىكى ئىسلام لە رووى تىقۇرىيەو نەتەو و نەزادى تىدا ئىيە، با ئەم پەرسىيارە لەم تۆرى تاوان بىكەن: ئىيە بە چ زمان و رۆشنىبىرىيەك پەلامارمان دەدەن؟ پارەكانتەن لە كۆيۈە دىن؟ كىش ژيانتەن رېكەدەخات؟ ئەو چوارچىنە نەتەو پەرسىيە كە لە ئىيۇدا ئىش دەكەن؟ ئىمجا پاش ھەموو ئەوانە دىن و دەلىن نەزاد پەرسىيە ئىيە. خۆ ئەم كىردەوانەتەن كە دەيانكەن گەورەترىن نەزاد پەرسى دەنۇتىن. تەنەت ئەم نەزاد پەرسىيە لەو جۆرىيان ترسناكشە كە ھىتلەر بانگەھىشتىنى بۆ دەكرد. رووسەكانىش لە قۇناختىدا نەزاد پەرسىيە كى رووپەشەنىيان ھەپەو، ئەو ۋە دەسەلمىنىن كە (حزب اللە) ۋە ھەلدەستىت بە پەپەرە كىردنى نەزاد پەرسىيە كى رووپەشەنى و ئىمەش رووى پاستەقىنىيان ئاشكرا دەكەن، ئەمانە تىكرايان چەند رېكخستىكى نەزاد پەرسى توركىن و ھىچى دى، ۋەشە (كورد)يان لە دەمەو دەرنەچى و ئەگەر باسى كوردىيان لەلا بىكەى، ئەو دەلىن: ئەم نەزاد پەرسىيە. ئەوانە نەتەو پەرسى سەرپەرگى توركىن. تەنەت ھەندىكە لە رۆشنىبىرە كەمالىيەكانى ۋەكو (ئالھان سلجوق) ۋەش ھەپەو كورد رەت ناكەنەو، كەچى ئەوانە رەتى دەكەنەو.

بەو شىو پەپەپەستە ئىمە بەوانە نەلىن كە ئەوانە مۇسلمانى رېبازە سۆفىگەرەكانن، بەلكو لە جىياتى ئەو دەلىن كە ئەوانە دەمامكى ئىسلاميان لە رووناو و خاوەن روو و دل و كارى رەش و نۆينەرايەتى شۆفىنىزىمى توركى توند رەو دەكەن. با لە نەقىشەندىەكان و سلىمانىيەكان و نورۇچىەكان بىرسىن: سەرچاوەى باربوو كىردەن چىيە؟ ئەگەر سەرچاوە كە توركى يا ەرەبى يا فارسى بى، بۆچى ئەم پارانەتەن دەدەنى؟ ئايبا لەبەر ئەو پەرسى كە دادپەرەمىيان خۆش

دەۋى؟ ئەمەت كارماتى بەردەوام ھەن و نىشتاننىڭ بوۋەتە داروپەردو و كوشتارى به كۆمەن دەرھەق بە گەل و زمان و ئاين و پۇشنىبىرى و گشت بەمھايەكى مۇردۆستانەى دەكرىن. بۇچى يارمەتى ئەم گەلە نادىرت؟ بۇچى پارەكان بەم گەلە نادىرت؟ بەلكو دەدرىن بەوانە كە نكوولى لەم گەلە و خىانەت لە نىشتانىان دەكەن. ئەم شتانە لە واقعەدا دەكرىن. پۇشنى فاشى (۱۲)كى ئەيلوول بە سەرگردايەتى ئۇزال و ئىنقىرىن توانى ھىندىك سەرگەوتىن لەم پوۋەتە بە دەست بىتىن. ئەم سىياسەتەيان تەنيا لەگەل سوننىدا پىترو نەكرد، بەلكو لەگەل عەلەۋىيەكانىشدا. ئەو بوو ھىندىك شىخى ساختەى تىرە عەلەۋىيان خستەروو و چەند كۆمەلەيەكى ساختەيان لە ناۋمە و لە دەرمە پىكەتينا. بەلام ئەو لايەنەى كە لە پىشت ئەم كەردەۋانەۋە رادەۋەستى ھەرىكە لايەنە.

ئامانجى ھەموو ئەمانە رېڭكخستى عەلەۋىيەكانە لە باكور و سوننىيەكانىش لە باشور، بۇ پروپەروو بوۋەنەۋى خەباتى رزگارى كوردستان، چەند ۋەزارەتلىكى پىپۇرېشيان بۇ ئەم مەبەستە دامەزراند. خۇ «عەبدولقادىر ئاقسۇ» ۋەزىرى ناۋخۇ نەقشەندىيەكى سەرپەرگىز لەسەردەمى ئۇزالدا ھات. بۇ چەۋساندەۋەى چىنە زەجىمەتكىشەكانى عەلەۋىيەكانىش «مەمەد موغولتا»يان ھىنا كە عەلەۋىيەكى بە بىنچە خەلكى دىرسىمە و لە حكومەتدا كوردىان بە ۋەزىر. واتە ۋاى لى ھاتوۋە چىنى بالاي دەسلەتدار بوۋەتە تۇرپك، بەرژومەندى ھاۋەش كۇيان دەكانەۋە.

ئەگەر عەلەۋىيەرايى گەۋھەرىكى شۇرېشگىرى ھەبى، ئەو ئىمەين نۆينەرەيەتى دەكەين. ئەگەر ئىسلامىش گەۋھەرىكى شۇرېشگىرى ھەبى، ئىمە باشترىن كەسانىكىن نۆينەرەيەتى دەكەين. لە كاتىكدا رېيازىكى سۇفىگەرى ئاينزايەك نىيە بىتوانى. دوو وشە لەسەر كورد بلىت، چونكە كوردىان لە مەينەتى خۇندا بە جى ھىشتوۋە. ئەمە ئەو پىرنىسپەمانە كە ھەر لە سەرەتاۋە بانگەۋازمان بۇ دەكرد. ئەمەش ئەو بىنچىنەيە كە لە بەرنىگار بوۋەنەۋى ساختەكاراندا لەسەرى راۋەستايىن. ھەموو ئەۋانەى كەسەر بە سەرچەمى ئاينزاكان و رېيازە سۇفىتىيەكان بوۋن و پىنەستى پۇشەن بوۋن، پرويانكردە ئىمە ۋ ھاتنە پالمان و لەم رېڭايەدا دوۋچارى ھىچ دۇۋارىيەك نەبوۋن.

جا ھەر ئەۋەندەى كوردستان لە سالانى ئەۋەدەۋە بەھۋى سەزەلدانەكان ۋ پەرەسەندى چالاكىيەكانى گەريلاۋە بوۋە گۆرەپانى دەسپۇيى پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK»، كە ئەم ئالوگۆرەيان بىنى توۋشى تىرش و بىم بوۋن، لە كاتىكدا سەدان سال بوو ئەم گەلەيان ھەلدەخەلەتاند و بە ناۋى ئاينزا و سولتان و كۆمار و رېيازى سۇفىگەرىيەۋە گەلىك دەسكەۋتى گەۋرەيان بە دەست ھىنا. ئىشتاش باسى پىكەتەيەك دەكەن ژمارەى ئەندامانى دەگاتە سەدەھراز.

ى.ك: سەدەھزار ئەندام.

س.پ: بەلى. ھىندىك شىخى نەقشەندى ھاتنە تىرە و گوتيان: ئەو پارانەى كە

له ئەندامەکان کۆیان دەکەنەو دەگاتە ملیارەها و پێنج با دە نوێنەریان له پەرلەماندا هەبە و چەند وزیریکیشیان هەبە. واتە ئەوانە شەریکەبەشی بەسمی دەولەتن. جا که برومان تێکردن، تۆقین و ترس و بیم بەرۆکی گرتن، له ترسی ئەوی ئەبادا ئەم هەبوو دەستکەوتانەیان له دەست دەریچێ. له لایەکی دیکەو، ئەمڕۆ عەلەویگەراییی پێی ناوەتە ئەوروپا و چەند ناومندیککی دیکەش. دەولەتی تورکیا بەهۆی پەیدا بوونی هیندیک هەلویستی دژ بە بەرژوونەندی چەند شیخ و پیایونیککی ئایینی عەلەوی یەو ئەم مەسەلەبە ی له ڕینگای نوکەرانیەو گەیا نده ئەوروپا تا گەوهری عەلەویگەراییی بشیونێ و بێخاتە بەر خزمەتی خۆی. گەلێک ڕێبازی سۆفیتی دیکەش له هەموو ناوچە و ویلايەتیکدا هەن، بە ڕادەبەک - وەك گوتیمان - مۆرکی گەلە کەمان دەگۆرن. ئەوان هەتا وازیان له منداڵانیش نەهێنا و کوێریان کردن و کردیانە سەرپەرگري وا که دژی راستی خۆیان ڕادەوێستن.

بەلام شۆرشی ئێران توانی پاش سالی ۱۹۸۰ کەلێک له هیندیک خەسلەتی ئیسلامی وەر بگرتی دژی بالادەستی بێگانە و نوێنەرایەتی سەرکۆتکاروان و زۆر لیکراوانی گرتە ئەستۆی خۆی و شۆرشەکی لەسەر ئەم بێچینیە سەرخست. ئەم شۆرشە کاری کردە سەر خۆرەهلاتی ناوێراست و تورکیاش، بە تایبەتی که پێنەندیەکانی له گەل تورکیادا تا سالی ۱۹۹۰ و وردتر بێلین له گەل خۆدی ئۆزالدا پڕ ناکۆکی بوو. تەنانت ئەوانە ی وا بە بەسمی له ئێرانەو دەهاتن ڕازی نەدەبوون سەر له گۆری ئەتاتورک و گلکۆی مەولانا بەدن. تورکیا بەم ڕەفتارانە قایل بوو و خۆی تەسليم کرد. ئەو کاتیێک ئەم تەنازولانە ی دەکرد، بیری لەو دەکردەو شتێک بەرانبەر بەو وەر بگرتی له کوردستان. هەر وها وایان تێگەیا نده که بزووتنەو ی ڕزگاری کوردستان هەر شە یەکی هاو بەشە بۆ سەر هەموویان و دژی شۆرشی ئیسلامی و نەتەوا بەتی تورکی و کەمالی یە و ئەگەر ئەم بزووتنەو یە پەرە بەسە نیت مەترسیەکانی بۆ ئێرانیش زۆر دەبن. تورکیا ئێستا که هەول دەات بەم شیوازە ئەم مەترسی یە له سوریا و عێراق بگە یەتی.

«حزب الله» پێوەندی بە پۆلیسخانه و مەلەبەندی ڕێبازە
سۆفیگەرەکانی ناوخوا و ئیدارە ی ڕەوشی ئاوارتەو هەبە.

ئەو شاغا و شیخ و سەرخیلانە ی که چاران نوێنەرایەتی کریگرتەییان دەکرد و زیان بە بەرژوونەدەکانیان گە یشت و نیشانە ی دوورە پەریزی یان پێوەدەر کەوت، ئەم هەموو پێوەندی و ناکۆکیانە بە تایبەتی له کوردستاندا وای لێ کردن بێنە نیشانی داکراو بۆ کۆماری تورکیا، بە تایبەتی که ئەوان پێویستی یان بە هەر پالەشتیک هەبوو بۆ خۆیان. بۆ یە له دەوری ڕێبازە سۆفیتیەکان خەبوونەو و بەو دەولەتی تورکیا که سەدان سالە ئەم چە کە - واتە چەکی ئاین - بە کار دەهێنێ، کاری

تى کردن به راده يک شو نو کرانه کهوتنه شهوى به سوريا بلين ئيمه نوينه رايه تى
 عرووبه مان کردوه. هه موو پوژنيک هه والى تازمان بق ديت، شهوانه ده لين:
 «PKK» داواى چک و يارمه تى ماديمان لى ده کات و ئيمه ش نايدە ينى. راسته وخو
 دريژهى پى ده ده ن: ئم حيزبه فرى به سر ئاينه وه نى يه. بهم پى يه پوژ له داوى پوژ
 سهرو ساختيان له گه ل «حزب الله» دا ساخ ده بيه وه شهوانه ئم قسه يه ده که نه بيانو
 بق نزيك بوونه وه له (حزب الله). بهم شيهويه ش شهوه دهره بى رن چو ن
 بهرژمونه دى يه كانيان ده پاريزن. شورشى ئيسلامى ئيرانيش سهربارى شهوى که
 سنوودار بوو؛ به لام به وه جوئ کرايه وه که شه قلىكى دژ به ئيمپرياليزمى هه يه و
 چهند لايه نى كى باش و خراپى هه ن. که چى ويراى شهوانه، ئيران به شيهويه كى
 گونجاو ئيسلام له گه ل دابونه ريتى نه ته وايه تى خويدا ده خاته گه ر و ئيسلام
 ده کاته ئامرازىك بق په رسه ندنى خوئ و گوئ به په رسه ندنى ميلله تانى ديكه و
 له سهروويانه وه ميلله تى كورد نادات، چونكه زوربه ي كورد سونى مه زه بن و شهوش
 وايان لى ده کات به نه كو سپ له بهرده م ئيرانيه كاندا.

ميلله تى تور كيش تينه كوشى سوود له م ناكوكيه بيه نى تا دژى (PKK) به كارى
 بيه نى. تا ئيستا به لگه به كمان به دهسته وه نى يه راده ي كه لك وهر گرتن له وه پيشان
 بدات. به لام شهوى وا بزمان روون بووته وه شهويه كه «حزب الله» پى يه كى لاي
 ئيرانيه كان داکوتاه. شه گه ر گوتمان ته نيا پشت به ئيران ده به ستى، شه مه راست
 نى يه. شه و راستيانه ي که له م سالانه ي دواييدا کهوتنه دهستان جهنخ له سر شهوه
 ده که ن که «حزب الله» پته وندى به پولى سخانه و مه لبه ندى رېبازه سوفيتيه كانى
 ناوخو و ئيداره ي رهوشى ئاوارته وه هه يه. واته پته ونديان به بنگه كاتى
 كو لونياليزمى تور كى و به تايبه تى ده زگاي ئيستخباراتى تور كيا «MIT» وه
 راسته وخويه. له وانه به ئيران ويستيه تى له پيناوى په لهاويشتنى ئايدى لوزى
 خويدا به كاريان بيه نى. به لام ئم مه سه له يه ته وواو روشن نى يه، چونكه ده بى له م
 پرووه ته وواو دلنيا بين. شه گه ر چى پته وندى «حزب الله» به نوكرانى ناوخوه
 شتيكى نه گوڤه له لاما ن.

پينا سيني راسته قينه ي «حزب الله» بهم چۆره ي خواره وه يه: ئم حيزبه
 نوينه رايه تى كرنگرته يى بق شه و چينه حوكم به ده ستانه ده کات كه نكولى له
 بوونى ميژووبى گه لى كورد ده که ن. نوكرى كى ئيسلامى په نگه، خزمه تى
 بهرژمونه دى نوكرايه تى كوردى ده کات و ده مامكى نه ته وه په رسنى فاشى تور كه كه
 بوى نه چووه سر سوشاليزمى شوقينى بخاته كار و ده ستى بق ئم حيزبه دريژ
 كرد تا به سوود وهر گرتن له ئاينزا و رېبازى سوفيتى و لك ئامرازى كى
 ئايدى لوزى به كارى بيه نى و رى كى بخات و بق بهرنگارى «PKK» پر چه كى
 بكات و له گه ل كونه نوكره كانيدا يه كيان بخات. شهوه بق شهوى به چيته چى شهوه
 چينه كۆمه لايه تيه ي که له كوردستان پشتى پى ئه ستور بوو. له وانه به ئيرانيش
 ويستيه تى ئم حيزبه بق هه مان مه به ست به كار بيه نى. هه رچى نوكرانى

كوردېشن، ئىوانە لەو كەسانە پىنكېدېن كە زەرەرمەنى دەستى «PKK» بوون و واى دەبىنن كە «PKK» دوژمنى چىنە كەيانە. ئىوانە خىزمەتى مىللەتى سەردەست دەكەن و لە خاوەنەكانى پتر لافى تورك بوون لىدەدەن. واتە ئىوانە خىيانەتكارى مىللەتى كوردن و بەئومىدن بەم پتوئەندى بەرژەوندەكانىيان بپارتىزن و لەرىنگاى ئىدارەى حوكسى عورفى يەو خىزمەتى دوژمن دەكەن و ئىویش پى بەپى رىكىيان دەخات و دەيانكات بە ئامرازى شەرى تايبەتى وەك كۆتەرا.

بى گومان خەلكانىكى بەراستى خاوەن باوەر لە نىو «حزب الله» دا هەن بە پى باوەرى خۇيان بانگەشتن بۆ ئىسلام دەكەن. ئىوانە لە خشتە براون، چونكە بە راستى باوەر بە شۇرشى ئىسلامى دەكەن. بى گومان خەلكانىكى كۆمۇنىستى راستەقىنە لە نىو خىزبى كۆمۇنىستى توركيا «T.K.P.» شدا هەن. بۆ نموونە «خىكسەت كەفەلجەملى» كە ئەندامىكى ئەم خىزبە بوو و لە سالاى سى يەو لەسەر كوردستانى دەنووسى. بەلام ئەمە هەلاواردەبە و مۆرى سۇشالىزىمى شۇقىنى لە خىزبى كۆمۇنىستى توركيا ناكاتەو. ئەمە ماناى واى، هەبوونى هىندىك موسلمانى راستەقىنە لە نىو «حزب الله» دا مۆرى نۆكەرايەتى ئەو خىزبە بۆ ئىدارەى شەرى تايبەت لى ناكاتەو.

ئىستە هىندىك ئەندامى حزب الله دەلێن: بۆچى تا ئەم رادەبە زولمەمان لى دەكەن؟ ئايا شاينى ئەوین بىنە بابەتى ئەم جۆرە هەلسەنگاندە چەوتە؟ جا لەبەرئەوێ كە ئەوان لە راستى بە بابەتى يەكانەو دەورن، پىيان دەلێم ئىتو خەلكانىكى خەيال پلارن، بىر كەردنەو و هەلسەنگاندن لاى ئىتو لارىيان گرتووە، چونكە بارودۆخى تايبەتى خۇتان بە سەر هەموواندا دەسەپتىن. پتووستە لەسەرمان پىشيان بلىن: ئايا مېژووى ئاينەكان دەزانن؟ ئايا پتوئەندى ئاين بە نىشتەمانپەرورەى يەو دەزانن؟ دەزانن چۆن ئاين دژى مىللەتى كورد بە كاردىت؟ راستى ئاينزا و رىبازە سۆفىتىەكان چى يە؟ پتوئەندىشان بە رۆژىمى توركياو چى يە؟ ئايا گەوھەرى شۇرشى ئىسلامى دەزانن؟ ئەگەر وەلامى ئەم هەموو پىرسىارانەتان داىەو - ديارە موسلمانە راستەقىنەكان وەلاميان راست دەبى - ئەوسا تى دەكەن چۆن وەك ئامىر بە كارتان دىنن.

ى.ك. بەلنى ئاپۆى براى.

س.پ. پتووستە بىرمان نەچى كە هەموو ئىوانەى وا ئەم ماوئەبەى دواىى كارى خافلكوژىيان كورد و لە پشەو تەقەبان كورد، مىندالانىكن تەمەنى گشتيان لە نىوان ۱۵-۲۰ سالىداىە و تووشى مېشك شۆرىن هاتوون و بەلێنى بەمەشتيان پى دراو و دۆلار خراوتە گىرفانىيان، هەتا لەو چوارچىوئەبەشدا كە باسەمان كورد. ئەم مىندالە كە تەمەنى لە ۱۵-۲۰ سالى تىبەرناكات چۆن و لە كوێ ئەم هەموو ئىسلامە فېرېو؟ ئەم مىندالە بىكارە و هەزارە جل و بەرگى نى يە. كوردستان بىكارى يەكى ترسناكى تىداىە، تەناتە دەولەت خۇشى گوتوويەتى: ئىمە دەرفەتى كار بۆ ۱۵ هەزار كەس داىىن دەكەين. ئەمە ئەو كارەبە كە دەولەت گەفتى

پن‌داون، واتە ئەم بێکار و کەسە خۆگۆنجینانەى لى‌بردن و چۆنیەتى لى‌دان و خافلىكوژى و كەمىكە لە ٲاين و ئىسلامى پى‌ڤىز كردن و پى‌نى گوتن: «ئەگەر لى‌ندا ئەوا تۆ موحاهىدى. ئەگەر مردىشى شەهیدى. بەهەشت چاوم‌پىت دەكات». پى‌نى گوتن: «پارە لەم دى‌یابەدا چاوم‌پىتە». كاپرا دەپى‌نى ئەگەر مرد یا زى‌ندوو مایەوه شوپى‌نى باشە. پۆلىسى تور كى‌اش پارىزگارى دەكات و چەكى پى‌دەدات، لە كاتى‌كدا پى‌شتەر نرخی پەرە سى‌ڤارىكى لە گى‌رفاندا نەبوو. بەلام ئىستا پارە و چەك و پارمەتى و پارىزگارى پۆلىس هەن و هەموو ئەمانە لە خىزمەت‌پىدان، ئایا رادەوهستى؟

ى.ك: راناوهستى.

س.پ: بى‌گومان دوودن نابى «بىگەر و بى‌رۆ لە فلان بى‌دە». كە ئەمە دەپىستى، دەر‌وات و دەست دەوه‌شپىنى، ئەمە ڤوودەدات. زۆر نىشتمانپەر‌وهر بەم شى‌وازە و بە دەمامكى ئىسلام‌وه خافلىكوژ كراون.

جاران پەلامارەكان بە كارىگەرى سۆشىالىزىمى شوڤىنى پىشتيان بە چەند بى‌نچىنەىەكى ئایدیۆلۆژى دەبەست. جاروبارىش مىلمانى دەبوو بە زەبروزەنگ. وهختىك بى‌رپارماندا بە توندوتىژى بەرپەرچىان بى‌دەینه‌وه، بوار لە بەردەم مشتوم‌رىكى فراواندا ئاوالە بوو. هەمان شت لەگەن رى‌كخستى «KUK» دا ڤوویدا كە مىللى گەرى سەرەتایى دەنواند و هەمان وه‌لامان دانەوه. هەرچى ئەو شى‌وازە تازەىەشە كە خۆى لە رى‌بازى سۆڤىتى و ئاىن‌زادا دەنوینى، ئەوه ئەوانە لە مى‌ژبوو لە ڤووى ئایدیۆلۆژى‌پەوه خۆیانىان ساز و تەیار دەكرد. بەلام ئىستا پەنايان بى‌ردووه‌تە بەر چەك و پى‌ندەچى‌ لەوه‌دا هەر بەردەوام بن. بۆىە پى‌نویستە لەسەرمان بە باشى تى‌بگەین ئەم كرده‌وانە چى‌ن. پى‌نویستى‌پەكى زۆرمان بە هۆشپارى‌پەكى رى‌تەپى هەپە. ئەوه تەلەپەكى گەوره و گەوره‌ترى‌ن گەمەپە مندالانىك دەگرتەوه تەمەنىان لە ۷ سالى تى‌ناپەرىنى و تووشى مىشك شۆرىن دەبن. دەزگای ئىستىخباراتى توركىنا «MIT» و ئەو پى‌اوه ئاىنپانەى كە لەلای ئىدارەى شەرى تاپبەت كاردەكەن لە لوتكەى ئەم ئىشەن و چوار مشقى لى‌ى دانىشتون و هەول دەدەن ئەو لاو و مندالانە بە شى‌وازى فەلسەفەپى قەناعەت پى‌بەكن. دەم‌پاستەكانى سولتانە عوسمانىەكان پى‌اوى ئاىنى وەك ئەوان نەبوون؟ حالى حازر پى‌اوى ئاىنى وا هەن وەك دەم‌پاست ئىش بۆ كۆمارى توركىا دەكەن. بۆ نمونە «عەدنان خۆجە» چۆن پەیدا‌بوو؟ هەر‌وه‌ها لەم ماوه‌پەى دواپىدا نىشانپان لە ڤۆلى دەوله‌مەندان گرتەوه و چەندىن پى‌اوى نەقشەندى باش مەشق پى‌نگراو و تا رادەى مردن پى‌نبەستەى هەم بەرژمۆندى‌پەكانيان و هەم دەوله‌ت بە پى‌ى ئەم بەرژمۆندىپانە هاتنە بەرى مەيدان.

زور پۆشنه كهوا ئىداره‌ى شه‌رى تايبه‌ت نه‌ندامه‌كانى «حزب الله» ده‌كړئ و پټيان ده‌لټ: نه‌گهر گيراي، ده‌توانم قوتارت بكهم!

ده‌توانين بليئين بشكه‌كې له لاوانى هه‌لخه‌تئينراو پټك دټ، به‌لام لوتكه پياوانى ئاينى هه‌لخه‌تئين و ساخته و سه‌رؤكانى رټبازه سؤفتيه‌كانى لټيه‌كه سه‌رپاكيان له پټيناوى بنياتنننى تټورټيكى دوژمنكارى ئايديؤلؤزىدا يه‌كيان گرتووه تا بيكه‌نه بزووتنه‌وه‌يه‌كى چه‌كدار. رهنكه‌ ئه‌وانه هټيزيان سنووردار بټى و كارىگه‌رى به‌كى وا زؤريان نه‌بټ، به‌لام پټيشينه‌به‌كى كؤمه‌لايه‌تى و ميژوويىيان هه‌يه. له هه‌موو ئه‌وانه‌ش گرنگتر ئه‌و پشټيوانى به‌يه‌كه ئىداره‌ى شه‌رى تايبه‌ت لټيان ده‌كات و پټيان ده‌لټ: «ده‌ست به‌وشينه، پاريز گاريست ده‌كهم». شتى سه‌لمټيندراو ئه‌وه‌يه ئه‌وانه به‌ رؤزى رووناك له «سيلوان و باتمان و دياربه‌كر» ده‌ست له ده‌ستى پؤلىسى توركيذا رټ ده‌كن. زور روونه كه ئىداره‌ى شه‌رى تايبه‌ت نه‌ندامه‌كانى «حزب الله» ده‌كړئ و پټيان ده‌لټ: «نه‌گهر گيراي ده‌توانم بټشارمه‌وه». تټ ده‌توانى له هه‌لومهرجى بټيكارى بلاوى كوردستاندا گه‌لټك كهمس په‌يدا به‌كى هم كاره‌يان پټقبوول بټ. ئه‌و بنچينه‌يه‌كه جوولانه‌وى فاشى تازه‌كوره پټى پشټ ته‌ستووره، به‌كاره‌ينانى ناوى بټيرى مهنابه‌تى به‌له كرده‌وه گلاوه‌كانيدا، ئه‌وان ناوى «حزب الله» به‌كاردټينن چونكه‌ گه‌ل رټيزى «بټيرى مهنابه‌تى» ده‌گرن. نه‌ريټيكى لاي باب و باپيريان به‌كاره‌ينانى ناوى جوان و وشى رازاوه‌يه بؤ چه‌ند مه‌به‌ستىكى پروپوچ. نه‌مه رټىگاي خه‌له‌تانى خه‌لكانى ديكه‌به.

هم هټيزانه فريان به‌ سه‌ر ئيسلامى راسته‌قينه‌وه نټيه. خو «حزب الله» هيچ پټونه‌دى به‌كى به‌ خواى گه‌وره‌وه نټيه و نه‌مه چاوبه‌ستىكى ئايديؤلؤزى به‌ هه‌ولده‌دن له پشټيه‌وه گه‌له‌كه‌يان به‌خه‌لټئينن. شاخو ده‌بټى بارودؤخى راسته‌قينى ميژوويان چؤن بټى؟ له راستيشدا داواى چى ده‌كن؟ زؤرمان لټى پرسين و هيچ وه‌لاميكمان ده‌ستگير نه‌بوو. ئه‌وانه‌ى وا تاوان ده‌كن، به‌رؤه‌ونديان له‌گه‌ل ده‌وله‌تدا هه‌يه و به‌رؤه‌ونده‌يه‌كانيان خواو باوه‌ريانه.

ده‌شتوانين بليئين: گشت چينه‌ خيانه‌تكاره‌كان له كوردستان، به‌ خيانه‌تى شه‌خسى و ئه‌وانه‌شه‌وه كه چه‌پى كوردى به‌كاردټينن، له‌م سه‌ده‌يه‌ى داوييدا بشكه‌به‌كى بنچينه‌يىيان بؤ گه‌مه‌كانى ميلله‌تى سه‌رده‌ست پټكه‌يناهه. ئه‌و كاته‌ى كه ميلله‌تى سه‌رده‌ست له به‌ره‌كانى شه‌ر به‌ سوپاكه‌ى خؤى شه‌رى كرد، ئه‌و خيانه‌تكار و جاشانه‌ى كه ئامرازى ئىداره‌ى شه‌رى تايبه‌تن له پشټه‌وه ده‌ستيان له هټيزه‌ رزگاريخوازه‌كان دمه‌شانده. هه‌روه‌ها حيزبه‌ سياسيه‌كانى سه‌ر به‌ رټيم وه‌ك «DYP، SHP» و دهرمټيكى ديكه له حيزبى هاوشينه‌ى هم جووته‌ حيزبه، گه‌لټك له‌و كه‌سانه‌ وان له نټو رټيزه‌كانياندا كه قايل بوون وه‌ك خزمه‌تكارى رټيم ئيش بكهن و بؤيان دهركه‌وت به‌رؤه‌وندى شه‌خسىيان به‌ چوونه‌ پال هم جوژه‌ حيزبانه

به‌دی دیت، بۆیه ئه‌وانه له تاوانی حیزبه‌کانیاندا دژی گه‌لی کورد شه‌ریکه به‌شن، که‌سانیکه دیکه هه‌ن له نێو سوپای دموکراتی تورکیادا و شه‌ری گه‌له‌که‌یان ده‌که‌ن. ئه‌وانه‌ش خیاانه‌تکارن، بنگه‌ی گوندپاریزان و چه‌ندین هێزی فاشی ئاشکراش هه‌ن. ئه‌و هێزه تایبه‌تانه‌ش هه‌ن که له بنه‌رتدا هێزی فاشین. هێزه‌کانی کۆماندۆش هه‌ن که هێزی تایبه‌تن له نێو سوپادا. هێزه‌کانی ده‌ست تیۆهردانی خیراش هه‌ن، هه‌موو ئه‌وانه که ناومان بردن له به‌ره‌ی شه‌ری ئاشکرادا شه‌ر ده‌که‌ن. که‌واته ئایا پتیویست ده‌کات چه‌نده‌ها هێزی نه‌هێنیش هه‌بن له هێرشیاندا بۆ سه‌ر گه‌لی کورد، ئیسلام به‌کاربه‌ێنن و به‌سه‌ر ده‌ست و نه‌ستی ئایینی یه‌وه مه‌شخۆر بن تا وه‌ک ده‌مامکێک بۆ کرده‌وه‌ی تاوانکارانه‌یان به‌کاری به‌ێنن؟ ئه‌و په‌رسیاره‌ی که له خۆیانی ده‌که‌ن ئه‌وه‌یه: «ئه‌گه‌ر ئه‌م شێوازه‌مان به‌کاره‌ینا و پشتمان به‌ لایه‌نی ئایینی به‌ست وه‌ک پێشتریش کردوومان، ئایا ده‌توانین له هه‌لومه‌رجی ئه‌مڕۆدا به‌ ئامانجه‌کانمان بگه‌ین؟ وه‌لامیان بۆ ئه‌م په‌رسیاره بنیاتنای (حزب الله) بوو، چونکه هێندێک تاوان کردن به‌ ده‌ستی ئه‌وانه ده‌کێشێته‌وه بۆ چه‌واشه‌کردنی بیرکردنه‌وه‌ی گه‌ل و ئه‌مانیش بێ که‌م و زیاد ئه‌مه‌یان گه‌ره‌که. ئیدی ئایا (حزب الله)ی نێو باوه‌شی پۆلیس، بۆ حوکم به‌ ده‌سته‌وه‌گرتن تێده‌کۆشی؟ نه‌خێر پیاده‌یه‌کی به‌چوو که به‌ ده‌ستی برژیمه‌وه، پیاده‌یه‌که له پیاده‌کانی شۆرش چه‌واشه، ئێمه له‌وانه ده‌په‌رسین: ئایا له سایه‌ی پارێزگاری پۆلیسدا به‌هه‌شت داده‌مزرینن؟ ئایا (حزب الله) به‌ یارمه‌تی پۆلیسی که‌مالی و هێزه تایبه‌ته‌کان و به‌ پارێزگاری ئه‌وان ئامانجه‌کانی به‌دی ده‌هێنن و دنیا ده‌بنی به‌ به‌هه‌شت؟ ئه‌مه چ برژیمیکه که پۆلیس خزمه‌تی ده‌کات؟ زۆر بۆشه ئه‌وانه له خزمه‌تی زایۆنیزمدان.

ئه‌وانه‌ی وا لافی ئاینداری ئیسلامی لێده‌ده‌ن به‌ خۆیان ده‌لێن: ئێمه دژی زایۆنیزمین. ئه‌وی راستی بێ ئه‌م سیسته‌مه به‌رقه‌اره له ئیسلام زیاتر نوێنه‌رایه‌تی زایۆنیزم ده‌کات. «هێرتزوگ»ی سه‌رۆکی دموکراتی ئیسرائیل گووتویه‌تی: «ئێوه چی له دژی کورد ده‌که‌ن ئێمه قه‌وه‌پی لێ ده‌که‌ین و پازی ده‌بین، به‌ هه‌رجێک ئێوه‌ش بێده‌نگ بن و پازی بن به‌وه‌ی که به‌ فه‌له‌ستینه‌کان و عه‌ره‌بی ده‌که‌ین». به‌لێ ئایا هێرتزوگ ئه‌م شیوه به‌لێنه‌ی له‌سه‌ر کورد به‌ تورک نه‌داوه؟ ئایا ئه‌مه وا ناگه‌یه‌نی که تورک فه‌رمانبه‌رداری هێرتزوگه؟ ئایا ئێوه پیاده نین به‌ ده‌ستی شۆشینیزمی تورکی یه‌وه و فه‌رمانبه‌رداری پۆلیسی تورک نین؟ به‌ هه‌مان مانا: ئایا خزمه‌تی ئیمپریالیزم ناکه‌ن؟

ئه‌واو ئاشکرایه که «حزب الله» هێنده‌ی خزمه‌تکردنی که‌مالیزمی تورک خزمه‌تی زایۆنیزم ده‌کات، ئه‌وان لافی ئه‌وه لێده‌ده‌ن که به‌ره‌هه‌ستی ئایدیۆلۆژی په‌سمین، که‌چی له سایه‌ی ئه‌ودا شه‌ڕده‌که‌ن. ئایا ئه‌مه مانای ئه‌وه نی‌یه که ئه‌وان خزمه‌تکاری ئه‌م برژیمه‌ن؟ ئایا تا ئه‌م ساته‌ خوێنتان له لێووتی زایۆنییه‌ک یا که‌مالیه‌ک هینا؟ ئه‌گه‌ر ئه‌و لایه‌نه‌ی که باربه‌وه‌ی برژیسی تورکیا و که‌مالیزم ده‌کات زایۆنیزم بێ، ئه‌مه وا ده‌گه‌یه‌نی که ئه‌و لایه‌نه‌ی وا باربه‌ووتان ده‌کات

ئەویش ھەر زایۇنیزمە، ئىتوھ بە چەندىن پىڭگاي ئاراستەمۇخۇ ئۆگەرى زایۇنیزم. ئىتە مەبەستىمان لەو ئەندامە راستەقىنەنى «حزب اللە» نىيە كە پرويانكردوۋەتە خواۋ لە خىشتەبراۋن. بەلام پىتويستە لەسرمان بە راشكاۋى بۇيان روۋن بگەينەۋە كە (حزب اللە) پىيادەيەكى ئاراستەخۇيە بە دەستى زایۇنیزمەۋە. ئەمە راستىيەكى بىپىچۈپەنايە لاي ئىتە و، (حزب اللە)ش ھىچ دوژمنايەتىيەكى راستەقىنەنى ئە زايۇنيزم و ئە ئىمپىريالىزم و ئە كەمالىزمى نىيە. دوژمنى راستەقىنەيان ئەو بزوۋتەۋەيەبە كە پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK» رېبەرەيەتى دەكەت. ئەمە لە ژىيانى رۆژانەماندا رۆشنە كە دەيان شەھىدى تىدا دەدەين. بەم مانايە بەرگى راستەقىنە لە ئىسلام «PKK» يە و دوژمنانى گەلانى ئىسلامىش ئاسراۋن و كە بىرىتىيە لە ئىمپىريالىزم و دارودەستەكانى لە زايۇنيزم و كەمالىزم. ئەۋە (PKK) يە كە بىپەزىيانە شەرىكى لىرە و لەۋى دژى ئەۋانە دەكەت. ئايپا (حزب اللە) ھىچ شەرىكى لەم چەشەنى شەرى ئىتەمى كوردوۋە؟ بابىنە لامان و پىنمان بلىن شەر دەكەين. ئىتە ئەۋا ئامادەين چەكەكانى خۇمانيان بەدەينى.

بانگەۋازىكىمان ئاراستەكردن و پىنمانگوتن: ۋەرن با بۆ بەرمنگارى ئىمپىريالىزم و كەمالىزم و زايۇنيزم يەكېگرىن و پىكەۋە شەرىيان بگەين. لە برى ئەۋى كە نىشتەمانبەرۋەرە بىتەۋانەكان بكوژن، چەندىن دەستەۋاقى ئىمپىريالىيە كەن و زايۇنەكان ھەن پەلامارىيان بەدن. مادامىكى - بەپى لاف و گەزافى خۇتان - دوژمنايەتى ئىمپىريالىزم دەكەن، ئىدى بۆچى دەلىن «PKK» كافەرە و تاكە مەترسى «PKK» يە. پىتەندى ئەم دروشمانە بە دژايەتى كوردنى ئىمپىريالىزمەۋە چىيە؟ مادامىكى راستىيەكان تا ئەم رادەيە بىپەردەن، بۆچى ھەۋلەدەن پروۋى خۇر بە بىژىنگ بگرن؟

ئەۋى راستى بى ھىچ پىتويست ناكەت ئەم بابەتە بەم ھەمۋە دورودرىژىيە لىكەدەينەۋە. بەلام ئىتە وىستمان بارودۇخى ئەۋ مىندالانە پىشان بەدەين و بزانىن ئەۋ بالادەستانە چۆن ھەلىان دەسوۋرىش، لەبەرئەۋى بوۋنەتە ھۆى شىۋاندنى مىشكى خەلكى، بۆيە خواستمان رەۋشان ديارى بگەين بۆ جەماۋەر. لەبەرئەۋى ئەۋانە كە مىللەتى تورك دروستى كوردون ساختەن و كارى چەپەلى زل دەكەن. دەبەۋ شىبكرىنەۋە و پروۋناكى بخرىتە سەر لايەنە شارۋەكانى پىكەھاتىيان. بىگومان ئەۋ «پروۋەشانە» لە بەردەم گەلدا دەستيان دەكەۋىتە پرو و گەل چەكىان دەكەت و ناۋيان دەزرىنى. ئەمە لە ئىستەۋە لە چەند جىڭگايەكدا پروۋى داۋە كە باۋەريان ۋابوۋە قەلای خۇيانە. كاتىك دەكەۋنە چىڭگى جەماۋەر، سەركوتيان دەكەت. پاش تىپەپىنى چەند رۆژىك و زياتر كەۋتە پرويان. ئە ھىلانەيەك دەۋزەۋە ھەشاريان بەدات و ئە جىڭگايەك خۇيانى تىداۋەشىرن.

جارىكى دىكە بەۋانە دەلىن كە دىلەۋزانە پىيان ۋايە ئەۋى ۋا دەيكەن لەبەرختارى خۋايە: دادپەرۋەرى ئەۋ شۇرش و ئىسلامە كامەيە كە دەمىيان تىدەژەن؟ ئەمە باش دەزان. ھەرۋەھا شۇرشى ئىران چىيە؟ ئىمامى ەلى «خوا لىنى پازى بى» كىيە؟ ئەمەش باش دەزان. زانىنى ئەم مەسلانە ھەر بە قسە نابى،

به لكو به كردهوه ده‌بښ. به تيؤريسي همموو ئه‌مانه ده‌لښ، له كاتيكدېا به كردهوه
 چهك و پاره‌نان له پؤليسي تورك و باوكه ئاغاكستانه‌وه پڼ‌ده‌گات تا پاش نه‌وه .
 به‌قسه‌ي خؤتان - «جيهاد دؤي كافران ا» بكه‌ن. تا هم راده‌به خؤتان مخه‌له‌تښتن.
 نه‌مه ريڼگايه‌كي زؤر ترسناكه بو ئښوه. باش بېرېكه‌نه‌وه. هيچ نامرازنيكي
 داكؤكي كردنتان به ده‌سته‌وه نئ‌يه. ئښوه ناتوانن تنانته به‌دوو وشمش داكؤكي له
 خؤتان بكه‌ن. نه‌گهر دريؤر بهم كردهوه گلاوانه‌تان بدن، ميؤرو و باستان ده‌كات
 كه ئښوه نه‌فهره‌تي‌ترين كه‌ساننيكن هاتوونه بوون. بؤيه پڼيوسته له‌سر نه‌وانه‌ي كه
 پاش هم كردهوه گلاوانه ده‌ستيان پيس نه‌بووه، بڼينه‌وه سر پڼي‌راست و داواي
 ليڼوردن له خوا و گه‌له‌كه‌يان بكه‌ن و هه‌ول بدن كارو كردهوه‌كانيان چاك بكه‌ن.
 ليڼورده ده‌مه‌وي بانگه‌وازيك ئاراسته‌ي نه‌وانه بكه‌م كه تنده‌گوشن ناوي ئښيران
 به‌كاربھښتن. هښتا هښندك لايه‌ني دؤر به ئيمپرياليزم و زايؤنيزم له شؤرشي
 ئښيراندا هه‌ن. به ئښيرانيه‌كانيشمان گوت: به‌شداري كارنيك مه‌كه‌ن كه له‌گه‌ل نه‌و
 شتانه‌دا كه‌وا بانگه‌وازيان بؤ ده‌كه‌ن جووت نايه‌توه و... دؤرمنايه‌تيمان ده‌كه‌ن...
 هه‌ول بدن له نڼيزيكترين دهره‌تدا هم دؤخه دوايي پڼي‌بھښتن... وريا بن تا نه‌بڼه
 نڼچيڅيري بارودؤخنيكي له‌م چه‌شڼه. چاوتان بكه‌نه‌وه نه‌گهر به راستي ده‌تانه‌وي
 خه‌بات دؤي ئيمپرياليزم و زايؤنيزم و كه‌ماليزم بكه‌ن، له ژيږ نه‌و ئالاېده‌ا جڼي
 خؤتان بگرن كه پارتني كړنيكاراني كوردستان «PKK» به‌رزي كرده‌وه‌توه و له
 نڼو نه‌و ريزانه‌شدا كه جيهاد و خه‌بات ده‌كه‌ن. تنيا به‌م كاره‌تان شيلگيري خؤتان
 ده‌سه‌لمښتن. گه‌لنيك لاو هه‌ن له خسته براون، نه‌وانيش له‌سيريانه چاو بكه‌نه‌وه و
 تني‌بگه‌ن كه نه‌وان باشتريڼ خه‌لكانيك ده‌كوؤن. با ده‌ست له‌م تاوانانه بكيښنه‌وه و
 بزائن به‌وه لڼيان خوش ده‌بين بڼينه‌پال هه‌فالاڼيان له شؤرېشدا و داواي ليڼوردنيان
 لڼي‌بكه‌ن. نه‌گهر به راستي ده‌يانه‌وي بڼه كه‌ساننيكي سووده‌بخش، بابڼنه‌سر هم
 ريڼگايه.

نهركي ئڼمه نه‌وه‌مان به‌سردا ده‌سه‌پڼني به راستي نه‌وانه هه‌لبسه‌نگښتن و ناويان
 يڼرپڼين و لاي كؤمه‌لگا ئاوهرپووتيان بكه‌ين. نه‌گهر سوور بوون له‌سر چه‌ك
 هه‌لگرتن دؤر به‌گه‌ل، نه‌وا ئڼمه‌ش بڼي‌به‌زه‌بيانه به‌ره‌و پرويان ده‌بينه‌وه و
 سر‌كوتيان ده‌كه‌ين و په‌نده‌بينه پڼكه‌ښاني تيڼي تايبه‌تي خافل‌كوؤر كردن و
 له‌كوؤ بوون له‌وي دايناندغڼين و عه‌قلي پيلانگيري نه‌وان به نيشانه ده‌ڼينه‌وه.
 هه‌رومه‌ا داوا له‌گه‌له‌كه‌مان ده‌كه‌ين چاو‌كراوه و وريا و تاسه‌ر پڼملي رڼنؤيڼيه‌كان
 بڼ، چونكه نه‌وانه به دزي‌په‌وه ئښش ده‌كه‌ن و هيچ و پووچانه مروؤي بڼي‌تاوان و
 بڼي‌چه‌كه‌مان ده‌كوؤن. واته ئڼمه به‌رمنگاري نه‌وانه ده‌بينه‌وه كه بڼي‌تاوانان به
 شڼويه‌كي نه‌خشه بؤ‌كيښراو و رڼكخراو ده‌كوؤن.

نه‌مه راستي (حزب الله) به كه بؤ رووبه‌روو بوونه‌وي شؤرشي رزگاري
 نښتماني پيرؤزي گه‌له‌كه‌مان دروستيان كرده‌وه. پارتني كړنيكاراني كوردستان
 «PKK» ش پڼبه‌سته‌ي هم دابونه‌ريته‌كاني گه‌لاني خؤره‌لاتي ناوم‌راست و هم

گهوههری ئیسلامی شورشگتیر و پرنسیپی دادپهروهی و هاوسانی، زیاد له ههر ریبازیکی سۆفتیتی و ههر ئاینزا و ریکهستنیککی دیکه. جوولانهوهیه که له ئاستی سهرکردایهتیدا بهرانهر به ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و کهمالیزم بهرخودان دهکات، نهگهر چی گوزارهی ئیسلامیش بهکارناهئیتی. ئهمه گهوههری ئیمهیه. جوولانهوه کهمان له ناخهوه ریزی ئاین دهگری و به شتویهیه کی دیموکراتیانه لا له قنیکرای ئاین و ئاینزاکان دهکاتهوه و بایهخ بهو لایه و خاسیهته باشانه دمدات که زۆر خزمهتی لایهه کۆمهلایهتی و نهتهوهیهکان و بهها میژووویهکان دهکهن و پهریان پێدهدن.

پتیویسته هاوسانی گهلان و ئینتهرناسیۆنالیزم له دهلاقی ریشۆئیهکانی سهرجهمی ئهو ئایانهوه بپین که گهلانی خۆرهلاتی ناوهراست باومپی پنیان ههیه. نهگهر پیمان کرا ئهم لایهه باشانه به راستی ههلبهنگنن، ئهوا دهتوانین بهبێ پهنابردنه بهر شۆقینیزم یا فاشیزم خزمهتی گهلان بکهین و تهبابییان بهدی بینین. ئیمه بایهخیککی زۆر بهم لایههانه دهدهین. نهگهر ئهمه راستی ئیمه بێ و حیزیمان له پیناوی ئهم راستیانهدا شهربکات، پتیویست ناکات خهباتمان به شتویهیه کی دیکه لیکبدیریتهوه. ئیمه تنیا شهرب کهمایهتی داگیرکهری تورک دهکهن، لهگهڵ شهرب زایۆنیزم و ئیمپریالیزمدا که لهپشتیهوه رادهوهستن. بۆیه ههر لیکدانهوهیه کی چهوتی خهباتمان، خزمهتی ئهوان دهکات. نهگهر ههر لایهنیککی دیکهش پهلاماری «PKK» بدات بهبێ ئهوی بیناسی یان به کۆسپی بهردهم خۆی بزانی، ئهوه ئهم لایهه بهم ههلوێستهی لایهنگری ئهوان دهکات.

ئیمه لهلای خۆمانهوه چی له نهستۆماندا بێ بهجیتی دینین و ههلوێستمان بهم شینوازه پروونه شیده کهبنهوه و بهکردهوه و سیاسهتیش ئهوه دهکهن. بۆیه داوا لهو کس و ناوهندانه دهکهن که بوونهته لایهکی ئهم قهیرانه، به راستی نهک ههر به قسه ئهرکی سهرشانیان زاپههپین. نهگهر باومپریان به پرنسیپهکانی ئیسلام ههیه سهبارت به ئازادی و هاوسانی و له نیاز و کردهوه کانیاندا راستگۆن، دهبێ کارێک بکهن ئهوه بهسملینن. ئیمه به قسه و به کردهوه ههلوێستی خۆمانمان بۆ جیهان سهلماندووه. ئینستاش نۆرهی ئهوانه. نهگهر نهیانکرد و پێداگر بوون لهسهر شهربکردمان ئهوا ئیمه تا هیزمان تێدابی سهرکوتیان دهکهن.

ئیمه بهرهنگاری ئهو ریکهخستن و هیرش و سیاسهتانه دهبینهوه که دهولهتی تورکیا بۆ ئابلولوقه سهپاندن به سهر شۆرشێ رزگاری کوردستاندا پهروی پێداون.

ی.ک: باشه ئایۆی ئازیزم. گفتوگۆ کهمان دهکاته خالیککی سهرنجراکینش. دهولهتی تورکیا به شوین چهند چارهسهریککی جۆراوجۆردا گهراوه بۆ له پرودا راوهستانی سهرکهوتنی پارتی کریکارانی کوردستان و، حیزبه کوردیهکان و گوندپاریزان و ئهوه چهپهروه کوردانهی که له نیۆ کۆنه سیاسیهکانهوه هاتوون و

دواجار بزووتنه‌وی بارزانی و تاله‌بانی له باشوردا خستووته‌کار. دموه‌تی تورکیا همموو نه‌وانه‌ی خستووته‌کار. تائینستاش بۆ ئهم ئامانجه یاریده‌یان ده‌دات. دواجار (حزب الله)ش به‌کار دیتنی. ئینوه ده‌لین «سهرکوتیان ده‌که‌ین»، ئایا کۆتایی چی ده‌بی؟

س. پ: ئهم بابه‌تەم به‌ دوورودریژی پروون کردووته‌وه. ئینمه به‌رمه‌نگاری ئه‌و ریکخستن و هیرش و سیاسه‌تانه ده‌بینه‌وه که دموه‌تی تورکیا بۆ ئابلووکه سه‌پاندن به‌سه‌ر شوێشی رزگاری کوردستاندا په‌ره‌ی پێداون. ئهم هه‌ولانه‌ش به‌ تاییه‌تی له‌ گه‌ل هاتنی ئیداره‌ی ره‌وشی ئاواره‌دا په‌ره‌یان سه‌ند، چونکه زحمه‌ت نی‌یه‌ له‌وه تێپه‌ڕه‌ین که دامه‌زراندنی ریکخستنی (گوند پارێزان) هه‌ولیکه بۆ زیندوو کردنه‌وه‌ی هه‌یزه‌ هه‌میده‌کان، هه‌رچی گیشه‌ی رێبازه‌ سۆفیگه‌ریه‌ کانیسه‌، له‌ جووری ریکخستنی «گوند پارێزان» نی‌یه‌، به‌لکو ئامانجی پرکردنه‌وه‌ی بۆشایی ئایدیۆلۆژی نی‌و که‌مالیزمه‌ بۆ به‌رمو رووبوونه‌وه‌ی کۆمۆنیزم و پارته‌ی کریکارانی کوردستان «PKK». ئهم ئاراسته‌یه‌ش بۆ ئهم مه‌به‌سته‌ په‌ره‌ی پێدار. جا که‌شه‌ری که‌نداو ده‌ستی پێ کرد، دموه‌تی تورکیا ده‌ستی بۆ بارزانی و تاله‌بانی درێژ کرد تا بۆ به‌رمه‌نگاربوونه‌ومان به‌ کاریان بیتنی. ئهم شینوازه‌ له‌ کۆنه‌وه هه‌بووه‌، به‌لام هه‌ولیاندا بۆ پێشه‌وه‌ی به‌ه‌ن بۆ قۆستنه‌وه‌ی ئه‌و هه‌له‌ په‌خساوه‌. هه‌روه‌ها دموه‌تی تورکیا هه‌ولیدا حیزبێکی کوردی ساخته‌ بنیات بونی تا بێته‌ درێژکراوه‌ی خۆی و له‌ هه‌مان کاتدا درێژکراوه‌ی تاله‌بانی یا بارزانی. ئهم مه‌سه‌له‌یه‌ له‌ ناوه‌نده‌کانی ئیستخباراتی تورکیا «MIT»دا زۆر مشتومری له‌سه‌ر کرا، به‌لام سیاسه‌تی راست و ره‌وانی پارته‌ی کریکارانی کوردستان «PKK» نه‌یه‌شت بێتی. ترسان ئهم حیزبه‌ وک حیزبی کاری میلی «HEP»ی لێبێتی و خزمه‌تی شوێش بکات له‌ بری دوژمنایه‌تی کردنی. ئهم حیزبانه‌ وک که‌له‌به‌ریک وان دموه‌ت هه‌ناسی ئایدیۆلۆژی لێوه‌ ده‌دات. ئه‌وان ئینستاکه هه‌ولده‌دن په‌ره‌ به‌ (حزب الله) بده‌ن و به‌رمو پێشه‌وه‌ی به‌ه‌ن به‌ پیتی سه‌رنه‌گرتنی ئه‌زموونه‌کانی پێشوویان که‌ تێکۆشان گوندپارێزان و رێبازه‌ سۆفیگه‌ریه‌ کان و میلی گه‌ری سه‌ره‌تایی بارزانی و تاله‌بانی پێبخه‌نه‌ کار. ئه‌زموونێکی هاوچه‌شنیش هه‌بوو، له‌ کاتیکیدا دموه‌تی تورکیا ویستی چه‌پی تورکیش بخاته‌ کار به‌وه‌ی که‌ هه‌یندیک ده‌وری به‌داتی. نایشارمه‌وه‌ له‌م بابه‌ته‌دا وک جارێ که‌مێک دوو ده‌لیم هه‌یه‌.

ی. ک: ده‌کریت به‌ که‌می ئهم لایه‌نه‌مان بۆ باس بکه‌ن؟

س. پ: من باسی هه‌یندیک حسیبکاری و گه‌رمو ده‌که‌م که‌ شوێشگه‌یتران و ریفورمیستانی چه‌پی تورک له‌سه‌ر به‌رمه‌نگاربوونه‌وه‌ی (PKK) ده‌یانکردن. من ئالیم ئینمه به‌لگه‌یه‌کی بێ ئه‌ملا نه‌ولامان له‌سه‌ر ئهم حسیبکاریانه‌ پێیه‌. به‌لام به‌ پیتی ئه‌و ئاگامه‌ نیاسیانه‌ی که‌ ده‌رکه‌وتن گومانمان زۆرن.

ی. ک: له‌مه‌په‌ری (حزب الله) له‌ کوردستان و له‌مه‌په‌ری تاله‌بانی و بارزانی له‌ باشوری کوردستان، به‌لام له‌ تورکیا - واته‌ به‌ره‌ی خۆشناوا - یه‌کێک یا دووان له‌ چه‌پی تورک هه‌یه‌.

س. پ: ده توانم وهك نموونه يهك بو گفتوگو كومان باسی مه سله ی ریځگای شورېش «DEV-YOL» ت بو بكم. هیندیکیان ده لټن: «DEV-YOL» تووشی فابریوسی ترؤتسکی بووه. بویه پهره ناستینن. هیندیکیشیان ده لټن: زور لیکراو و سرکوتکراوه و ناتوانی سدری خوی به ربکا ته وه. به لام وهك ده بینن نه مه راستی نی یه.

تاکه هوش به رای نینه شه وه یه که «DEV-YOL» ورده بورژوا له ناو پیکهاته که بیدایه نه گهر خه باتی «DEV-YOL» شان به شانی خه باتی «PKK» پهری سهند، شه وسا شورشیکی سرتاسری بهرپا ده بی و رژیمی تورکیا ژیرموژوور ده بی؟ له بهر شه وه خه زنا که ن خه بات سهریخه. پنیو یسته بهم شیه وه له وه حالی بسین. شه وان خه ز به ههرس هینانی ده ولته که بیان ناکه و له و کارانه په شیمان بوونه وه که پیشتر کردیان و کشانه وه و له جیتی خویان دانیشتن. بویه پهره سندنن شورشی تورکیا گریندراوه به سرکه و تنی «PKK» وه، خو «DEV-YOL» یا حزبی (ریځگای شورېش) حیزبیکي میللی بزوه، بینه نگی به کجاره کی بهر خودانی شورشگیرانه ی و پنیانیه سهر ریځگای ساخته ی سهرلن شوی و نه شیه جهامور خه له تاندنن، چهند کاریکی جتی بیر کردنه وه و ده بی له مه تی بگه ی.

ی. ک: مه سله ی «DEV-YOL» جیتی مشومره و هه مووان قسه ی لهر ده که ن. س. پ: شه وانه مشومری ساخته ن. من به تایبه تی بانگی شورشگیره دلسوزه کان ده کم و ده لټیم: نه مشومر دیان ساخته یه و «DEV-YOL» که بهر دوو چاری شه شکه نجه دان بوون یا له بهر بی توانایی خه باتی خوی رانه گرتووه. نه خیر، بینینی بهر خودانی هه لکشاوی «PKK» هه لو یستی ده ولته شلوق ده کات و شه وانیش شه و بیان پنی خوش نی یه و نایانه و ی خه باتیان بیسته پشتیوانی خه باتی «PKK»، به لکو خه زده که ن هیزی ده ولته تی تورکیا روو له زیادی بکات. بویه له کاره کانی پنیشوویان په شیمان بوونه وه و له مالی خویان دانیشتن و ده ستیان له خه بات هه لگرت. واته شه وان نامانجیان ده ست گرتن نی یه به سهر ده ولته تدا به شورېش. ترسی بنچینه یی یان له سرکه و تنی شور شه وه به رینه ری «PKK» سهرچاوه ده گرتی. من وای ده بینم که نه روونکر نه وه یه زور گرنگه و پنیو یسته پهری پنی بدریت.

ی. ک: سهر کرده ی تازیم، به رای من شه گهر گوستان به تنیا «DEV-YOL»، شه وه زولسی لی ده که ن، چونکه هه موو چه پره وه کان نایانه و ی هیچ بکه ن و شیتا بو شه وه که وتوونه ته مشومر کردن.

س. پ: شه مه راسته. به شتیکی زوریان به خه یالی شه ترسه وه ده زین که سهرکه و تنی «PKK» ده سخاته دلایانه وه و هه لو یستیان بهرانبهر به ده ولته تی خویان له و قه وزانه ده چیت که ناویان لی ده بری. بویه پاشه کشه بیان کرد و له مالی خویان دانیشتن. شه وان ده ولته تی خویان ناترسینن. به لکو «PKK» ده ترسینن. نه

تېيىنىيە زۆر گرنگە. ئەوان بە پىنى ئەم چەمكە ئارمىزوى شۇرش ناكەن، لەبەرئەو
 نا كە ناتوانن بەلكو لەبەرئەوئى كە دەترسن شۇرشە كەيان بە كەردەو خزمەتى
 پارتى كرىكارانى كوردستان «PKK» و خزمەتى گەلانى دىكە بىكات. ئەو بوو
 دەست بەردارى بوون. ئەوانە دەچنە نىو چوارچىوئى چەمكى سۆشپاليزمى
 شۇقنىيەو.

ى.ك: دەمەوى لە روانگەى دەولەت و ھەلوئىستىيەو قسەبەكم. كاتىك زانكۆى
 ئازادمان دامەزراند و كەوتىنە سۆراخى جىنگايەك بۆ ئىداگوتنەوئى واتەى
 كەردنەوئى زانكۆ، لە جىنگادۆزىنەوئى گەلنىك دژوارىسان تووش ھات. بەو
 بەھانەيەو كە ئىسەاعىل بىشكچى دېت و پېرۇپاگەندە بۆ مىللەتى كورد دەكات و
 گوتەكەى دېتە سەر چەند مانا و چەمكىكە كە بانگەشتن بۆ دۆستايەتى لەگەل
 «PKK» دا دەكەن. چا ھەر لەم گومانەو جىنگايەكەيان نەداينى. ئەمە لە كاتىكدا كە
 شتى وا پرووى نەدا. دەولەتى توركيا بەرانبەر بەو رېيدا لە مەلەندى رۆشنىرى
 (ئەتاتورك) كۆرپىكى پەرسە بۆ خاتوو (بەھىجە) بىكرىت لە يادى كۆچى
 دوايىدا و ھەرەھا كۆرپىكى پەرسەش بۆ (عەبدوللا باشتورك) بىكرىت لە ھەمان
 مەلەمەند. دەولەت كاتىك ھىچ ناكەى تۋانايەكى گەورەت دەداتى، بە تايەتى بۆ
 ئەوانەى كە قەرەتان ناكەون وەك مامۇستايانى زانكۆ و ھونەرمەندانى شانۆ و
 ھونەرمەندانى دەولەت كە لە كۆرپى پەرسەى خاتوو بەھىجەدا قسەيان كەرد.

س.پ: بىن گومان، رۆشنىرانى تورك و چەپى تورك لە نىو خۇياندا پىكھاتوون
 ھىچ كارىكە نەكەن زىيان بە دەولەتەكەيان بگەيەنى. دەولەتەش پىن بەپى لەسەرئەو
 پاداشتىيان دەداتى، لە كاتىكدا زۆر لەوانە بوونە خواوەن كار و وايان لى ھات
 پارەيەكى زۆر و زەبەندىيان ھەبىن، ئەوانە شۇرشىيان ناوئ. بەلام ھەر ئەوئەيان
 لى داواكرائە ناوئ شۇرش لەكەدار نەكەن و گەمە بە ناوئ مەزنى وەك (شۇرش و
 چەپ و سۆشپاليزم) ىش نەكەن، چۈنكە ئەو دەكەن و دەيانەوئى بەم كارەشىيان
 چەندەھا قەيران و كۆسپ لە بەردەم گۆرپانكارى شۇرشگىرپانەدا بىخولقنىن.

رەنگە ئەم بارودۆخە بىيانگەيەننە پادەى نۆكەرايەتى كەردن. ئەوان دەيانەوئى
 بەو دەرگاكان لەسەر ئەو گۆرپانكارى تازانەدا داىخەن كە لەوانەيە پروبەدن. ئەوانن
 لاقى ئەو لىئەدەن كە لەم مەسەلەيەدا پىسپۆرن و لەبەرئەو دەولەت داوايان
 لى دەكات بىنە كۆسپ لەبەردەم گۆرپانكارى تازەى چاومروانكرائەو لەسەر ئەو
 پاداشتىيان دەداتى.

ى.ك: باشە. ئايا دەتوانم پىشت ئەستور بە قسەكائتان ئەم ئەنجامانە بە دەست
 بىنىم؟ ئەو لە قسەكائتان ھالى بووم كە پەيدا بوونى «PKK» ئەو چەپەرەوانەى
 گىرپايەوئى نىو باوھى دەولەتى توركيا كە لە سالانى شەستدا لىنى جوتى بوونەو.
 ئەمە كىشەيەكى ئىكەپريو، «PKK» گەيشتووەتە قۇناخىك سىوورى كوردستانى
 بەزاندو و واى لى ھاوئە كاردەكانە سەر ھەلوئىست و رۆزىمى دەولەتى توركيا لە
 ناوئەوئى توركىيادا و ھەرەشەيەكى گەورەى بۆ پىكىدەھىنىن. سەرەنجام ئەو

چ چەمكىنىكى شۇرېشكىرى لادەر پىشت ئەستورە؟ چ شۇرېشكىرى بەك دەتوانى بىزافىكى شۇرېشكىرى وەك «PKK» كە ھەموو ھەلىكى خۇى داوۋە و بەم قۇناخە گەيشتوۋە، بانگ بىكات بۇ ئەۋى بېيتە ھىزىپىكى سىياسى رەۋا لە نېۋە يەكىتى مىللەتى تۈرك و يەكپارچەپى خاكە كەيدا؟ من گومانىكى زۆرم لەم ھەلىۋىستانە ھەيە، من ناتوانم پىيان بلىنم: ئەۋانە نۆكەرن و واۋ وا، بەلام دەلىنم: دەپنى ئەم ھەلىۋىستانەيان باش شىبىرىنەۋە و رەپاۋىكرىن. من ھەلدەم ئەم شۇرېشكىرپانە لەم مەسەلەيە رىيا بىكەمەۋە كە لەم بىزافانەدان و پىيان بلىنم: ئەۋى كە دەيىكەن باش ھەقى خۇى بىدەننى. ئەگەر بەرھەلىستى دەۋلەتن و بىر لەۋە دەكەنەۋە بەرھەلىستان ھەلىگىرپانەۋە بۇ شۇرېش، ئەۋسا پىتۈيستە لەسەرتان بىگىرپانەۋە و بە ھەلسەنگاندنى «PKK» دا بېچنەۋە، دەنا ھەردوۋچارى ھەلسەنگاندنى جىنى گومانى ئىمە يا كەسانى دېكە دەپن.

ى.ك: ئاپۇى بىرام. لەم گىفتوگۇيەماندا تۇقسە دەكەى و من گوى دەگرم و ھەلدەم ھەموو قەيەكتان لىكەبىدەمەۋە. بەلام ئەگەر رېتم بىدەن ئەم پىرسىارەتان لىدەكەم. سالى ۱۹۹۲ سالىكى گىرنگ بوۋ لە مېژوۋى «PKK» دا، لە كاتىكىدا تۈانى لە خۇرھەلاتى ناۋەرەست و لە ئەۋروپادا خۇبەپىننى و كارىك بىكات ھەموۋان بە درىژى باسى بىكەن. تۈانىشى بەشىكى گەۋرى باكورى كوردستان بىخاتە ژىر دەستى خۇى، بە رادەيەك دەۋلەتى تۈركىيا ھەستى ون بوۋنى لەلا پەيدا بوۋە. ئايا دەتۈانىن بلىنن: ئەم بىزافە چەپەرەۋانەى كە لە سالانى شەست و ھەفتاكاندا لە دەۋلەت دورۇكەۋىتەۋە و دوۋبارە ھاتىنەۋە و لەگەن دەۋلەتدا رىكەۋىتەۋە و ھىندىكى دىكەيان چۈۋنە نېۋە جوغزى ئايىدپۇلۇزى دەۋلەتەۋە. واتە لە لاپەكەۋە (PKK) وەك ھىزىكى بىچىنەپى بوۋنى خۇى سەلماندوۋە و لە لاپەكى دىكەۋە چەپى تۈرك خىرپوۋنەتەۋە و رۈۋ بە دەۋلەت پىشېركىيانە. ئايا ئەمە لە خاسىتەكانى سالى (۱۹۹۲)؟ ئىمە ئەم بارودۇخى دورەپەرىزى و گۇشەگىرىيە راستەقىنەيەمان بىستۈۋە و «HEP» ىش بىستۈۋىەتى. ئايا پىشېننىيەكانتان چىن كە لەۋانەيە ئەم بابەتە رۇشن بىكەنەۋە؟ واتە چەپى تۈرك بە تىپەرىنى رۇژگار يا دەپنى بە تەماشاكەر يا وەك ئىۋە بە نىۋنە رۈۋناكتان كىرەۋە. ھەروەھا ھىندىك سىياسەتمەدارى چەپ داۋاى ئەۋە دەكەن (PKK) بىنى بە ھىزىكى ياسابەند. ئايا ئەمە راستە؟ من ئەم داۋا كىرەنەيانم پىسەيرە

دەۋلەتى تۈركىيا لە مەسەلەى «PKK» دا توۋشى ھەزائىكى گەۋرە بوۋە و لە ھەزائىكى گەۋرەدا دەۋى نەك ھەر لەم ھەفتا سالى داۋاى، بەلكۈ لە سەرتاسەرى مېژوۋىدا بە قۇناخى عوسمانىيەكانىشەۋە.

س.پ: ئەمە لەگەن قەكانى پىشۈۋماندا ناكۈك نىيە. ئىمە بە گىشتى بە چەپىگران دەلىنن: (سۇشالىزمى شۇنىنى). ھەرچى پىتۈندى بە سىياسەتى

چەپرموانەى كە لە دوا دوايىيوكانى سالانى شەستدا لە دەولەت ھەلبىران، گەرانو و لە گەلیدا يەكيانگرتەو.

س.پ: بەئى. ماوہىەكى كورت لىكەھلبىران و لىكەئوور كەوتنەو لە ئارادا بوو. بەلام سەر كەوتنى «PKK» وای لى كردن بە خىترایى بگەرىنەو نىو باوہشى دەولەتە كەيان.

ى.ك: لەم بارەياندا دەتوانىن بلىين ئىمە ھاتىنەو ەو بارودۇخى پىشوو، چونكە جاران چەپ بە پىيەكى پىشى بە دەولەت دەبەست.

س.پ: با لەم بارەيەو بلىين: كەرتى چەپرەوى دەولەت، چونكە لایەنى چەپى دەولەت وەك يەدەك وایە. ھەزدەكەم باسى ھىندىك پەنگدانەوى ترسناك بەكم. من وای دەبىنم كە ھىندىك لەو لایەن و پىكخستناھ كە ھەلوىستى بە روالەت توند بەرانىر بە دەولەت ديارى دەكەن و وا خو دەردەخەن كە لە ریزى كىشەى كورددا رادەوہستى، ئەوى راستى بى ھەلەدەن گەمە بەو دەسكەوتانە بكەن كە «PKK» مسۆگەريان دەكات. دەكرىت ئەوانە بە رىفۆرمىست يان سەرپرگى وردەبۆرژوا يان ھەر ناوێكى دىكە ناودىر بكەين. ئەو شتە ئاشكرایەى كە ئىمە لى دلىياین ئەوہىە ئەوانە لە گەل «PKK» دا راستگۆن. بەلكو ھەلەدەن بىشە سەر دەسكەوتەكانى «PKK» و بەرى كارىگەرى شۆرش بخۆن. نموونەى ئەوانە، دەيگوت: (DEV-YOL) لەبرى ئەوى بكشینیئەو ەو نىو باوہشى دەولەتە كەمان. بۆچى ھەنگاوىك بۆ پىشەو نانىين ئىمە دەتوانىن لە (PKK) زیاتر چالاكى بكەين و لەوان باشتر بانگھێشتن بۆ مىللەتى كورد بكەين. دەیانەوى بەمانە دەست بەسەر ھىندىك جىگای پىشەو دا بگرن. ئەگەر ئەوانە لە بانگىشتە كەياندا راستگۆ بوونایە، بە راستى لایان لە مەسەلى پارتى كرێكارانى كوردستان (PKK) دەكردەو. لە كاتىكدا ئەوان لە ھەموو ناوہندەكان كەمتر بە راستى دەروانە (PKK) و سەرقالى ئەو حساباتانەن كە چۆن (PKK) لەناوبەن. لەنىوېردنى (PKK) خزمەتى بەرژەومەندى دەولەت دەكات و بگەر ئامانجى يەكەمى دەولەتە. ئەوانە چەندە لافى شۆرشگىرى و چەپرەوى لى بەن، ئەوا بىروراكەيان كە مەبەستى تەگەرمانە رىنى كارىگەرى «PKK» يە لە گەل ئامانجى دەولەتدا يە كانگىر دەبى. دەولەت دەيەو (PKK) لە پاشكۆدا بىنىئەو و ھەر جەنجالى سياست بى، ئەمەش واتە لەبەر يەكەئەوہشان و توانەو. بەلام ئەمانەى دواى دەلىن: «چالاكىەكانى (PKK) سەرپرگرن». ئەوان بەم پىيە پەلامارمان دەدەن و بە خۆيان دەلىن: «تاقە كەمان ئاوا شۆرشگىرن». ھىندىك چالاكىش دەكەن، تا بتوانن ئەم قەيە دەربەرین. لە كاتىكدا دەكرىت بە شەرىكى چەپ شىوازى دژ بە «PKK» يان دابىنين. ئەوى لەمەو بە ئامانجى دىنين ئەوہى: ئەوانە ھىچ شىكردنەوہى كيان نە لەسەر كوردستان و نە لەسەر «PKK» نىيە. با ئەمە بخەينە لاو. ئەوانە تەناتەت يەك پىاوى زانستى باش و شەرفمەندىان نىيە، دفا چۆن دەتوانىن ھەلوىستى دژ بە شۆرشى كوردستانيان لىكەدەينەو و ئەم ھەلوىستە بە

پاراستنى چى و پىنى خوشيانەو ھەيە لە لاى دەولەت، ئەو ۋە ئىمە ئەم ۋەزەيان وا ھەلدەسەنگىنىن كە سەلماندى ھەلسەنگاندەكە ئىمەيە، ئىو ھەلسەنگاندەكتەن ھەيە ئىيىدا دەلەتن: توركيا لە قۇناخىكى پاش كۆماردا ماوئەيك پىشكەوتنى بە خۆو دى، لە سالانى پەنجادا پاشەكشەى كرد و لە دواووايەكانى سالانى پەنجادا كەمىك پىشكەوت و لە سالانى شەستدا پاشەكشەى كرد. ئەو پىشكەوتنەش كە لە سالانى ھەفتادا جىنى خۆى كەردەو، لە سالانى ھەشتادا پاشەكشەى كرد، لە سالانى ئەو ۋەشدا قۇناخى پىشكەوتن دەست پىدەكات، دەتوانن لەم لاينەو چاوپرانى گۆرانكارى پىشكەوتنخووانە بىكەن بە كارىگەرى (PKK)، ئەمەيان قۇناخى پىشكەوتنە، چەندىن بەلگەمان لەسەر ئەو ھەيە، لەوانەيە گەلىك گۆرانكارى رادىكالىيانە لەو كەرتدا رويىدەن كە سۆشاليزمى شۆيىنى كارى تەنەكردوون، چونكە نە چەپى پىشكەوتنخووانە و نە ھىچ ھىزىكى دىكە پىنى ناكەرى بە بى كارتى كرانى بە (PKK) ھىچ پەرسەندىك تۆمارىكات، بۆيە من واى دەبىن ئەم قۇناخە تازەيە زۆر گرنگ دەبى.

ى.ك: گەرەم.... ئەمە دەرجوون نىيە لە باسەكە، بەلكو بۆ ئەوئە چى لەسەر (PKK) ھەيە بىسەلمىنم، ئىمە ئەو دۆخە بە روىنى دەبىنن كە باستان كرد، چونكە لە رۆژنامە نووسىدا كاردەكەين. دەولەت لە سالانى پەنجادا زۆر رقى لە ستالين بوو، ئەمسا لە ئەستەمبۆل لە دواناۋەندى دەخويند. مامۇستايەكى بە توانامان ھەبوو وانەى ئەستىزەناسى پىدەخويندىن، كىتەيىكى دانا بوو. رۆژنىكىان وئەيەكى بە قەدەر سەرى دەنكە شتارتەيەكيان لەلا دۆزبەو، ئەو وئەيەيان بە ستالين شوبھاند، ھىچ جۆرە ئەشكەنجەيك ئەما كە ئەم داماو بە ھۆى ئەم وئەيەو نەيچىژى! مەسلەكە لەو رۆژانەدا ئاۋابوو، ئىستا دۆخەكە لە توركيا بەم شىوئەي لىھاتوو: دەولەت دۆژمنايەتى ئەو كەسە دەكات كە دۆژمنايەتى (PKK) نەكات، بەو پىنە ئەوئەى وا دۆژمنايەتى (PKK) دەكات لەلاى دەولەتى توركيا پەلە و پاينەيكى تايبەتى ھەيە.

س.پ: ئەمە لە ئايدىلۆژى دەولەتەو سەرچاۋەى گرتوو؟
ى.ك: بەلى، ۋەك لە قەكاندا ئامازەتان بۆ كرد، رەنگە ئەگەر يەككى دىكە بە دىمەنى (PKK) ۋە دەرەكەوئ ئەو كارىگەرىيەكى زۆرى ھەبى، لەوانەش ئەمە چەند نەخۆشىيەكى ترسناكى لىبەكەوئەو، پىويستە بايەخ بەو نەدەين، منىش ھاۋراى تۆم.

س.پ: راستە، دەولەتى توركيا لە مەسلەى (PKK) دا دووچارى چەندىن ھەژانى گەرە دەبى، لە گەرەترىن ھەژاندا دۆژى ئەك ھەر لەم ھەفتا سالەى دوايىدا، بەلكو لە سەرتاسەرى مېژوویدا بە قۇناخى عوسمانىيەكانىشەو، راپەرىنەكانى جەلالىيەكان و شۆرشى شىخ بەدرەدين گشتيان بىچىنەكانى دەولەتيان تووشى ئەم جۆرە ھەژانە نەكرد، ئاخۆ دەبى راپەرىنەكانى جەلالىيەكان و بەدرەدين چەند سالى خاياند بى؟ ھىچ راپەرىنەيك نىيە توانىيەتى ۋەك ئىمە خۆى راگرتىبى و نەيتوانىو ھىندەى شۆرشەكەمان بىيەتە مولكى گەل.

ئىستانكە دەولەتتى توركىيا لە ساپەى ھەپشەبەكى تونددا دەزى و ھەولەدەت لە
 پىنگاى ھىندىك گەلەكۆمەى سىياسى و سەربازىيەو لە تەنگىزى خۇى دەربازىبىن.
 بىلە ئەمەش بلىم: دەولەتتى توركىيا لە سالانى ھەفتادا - زانىبىتى يان نا - ھەولەيدا
 قايمىكارى بۆ ئەو ھەكەت كە ئەمىرۆ روو دەدات. بۆيە لەلەكەو ھىزى
 بزووتنەوئى نەتەوايەتتى (MHP) ى بەسەر كورددا سەپاند و، لەلەكەى دىكەشەو
 سۆشپالىزىمى شۇقنىنى، لە كاتىكدا ئەو رۆژانە رېنگە چارەى سەربازى لە گۆرەيدا
 نەبوو. پىنى وابوو دەتوانى بە چەند پۆلىسىك مەسەلەكە نەھىلى، بە تايەبەتتى كە
 دەستى كەردبوو بە پىنەندى كەردن بە مىللى گەرى سەرتايىيەو كە درىژ كراوئى
 بارزانى بوو. دەولەتتى توركىيا لە گەلە ئەم تەوژمەدا ھاوشاھەنگى دەكەرد بۆ
 دەستگرتن بەسەر باشور و ناوەرەستى كوردستاندا و بەوپەرى وريايىيەو
 چاودىرى گۆرانكارىيەكانى دەكەرد. بەلام دەولەت لە بەرەى چەپى كورددا، بە ھۆى
 ھىزەكانى سۆشپالىزىمى شۇقنىيەو چاودىرى دەكەردن. (PKK) خەباتىكى لە
 پەنان نەھاتووى دزى ئەم دوو ھىزە بىنجىنەبە كەرد. ھىزب ئەوئەندى رووبەرەووى
 مىللى گەرى سەرتايىيە بوومو، لە رووى سۆشپالىزىمى شۇقنىشدا راوەستا و ھەر
 لە سالى ۱۹۷۵ بەدواو خەباتىكى ئايدىقۇلۇزى كەرد. سەرنەجام كۆمەلەك ھەفالىمان
 لە شىوئى كۆمەلەكى ئايدىقۇلۇزىدا بۆ پەيدا بوو. ئەم كۆمەلە كەوتە ناووزراندن و
 ناوەرەووتكەردنى مىللى گەرى سەرتايىيە لە نىئو جەماوەردا. ھەرەھا خەباتىكى
 دىكەى كەرد دژ بە سۆشپالىزىمى شۇقنىنى كە خۇى لە ھىزى كۆمۇنىستى توركىيا
 (T.K.P) دا دەنواند و بەرەبەرەكانىنى ئەو تەوژمەى سۆشپالىزىمى شۇقنىنى كەرد كە
 چاوى لەم ھىزبە دەكەرد و پىشتى پىنەدەست. ئەم كۆمەلە ئايدىقۇلۇزىيە بە
 تىپەپىنى رۆژگار لە رادىكالىزىم نىزىك دەبوو تا بوو بزووتنەوئىيەكى رزگارى
 نىشتىمانى. دەولەت بە كودەتاي فاشى (۱۲) ى ئەيلوولى سالى ۱۹۸۰ بەرپەرچى ئەم
 پەرەسەندەى دايمو، سەربارى ئەوئى كە چەند ھۆيەكى دىكە ھەن بۆ ھاتنى ئەم
 رۆژىمە، بەلام ھۆيە سەركەيەكەى بزووتنەوئى رزگارى نىشتىمانى كوردستان بوو.
 ھىرشى دەولەت بۆ سەرت ئەو تەوژمە كە «PKK» پىشەوايەتتى دەكەرد زۆر سەخت
 بوو. ئەو كوشتارانەى كە لە (مەرعەش) كران ھەر بەلگەبەكى روونى لەسەر ئەم
 درىدايەتتە. دەولەت بەم كوشتارانە واتى گەيشت ئەو ھىزى كە دەپنى سەركوتى
 بىكات (PKK) يە. بۆيە واى لى كەرد ئەم ھىزبە بە ھۆى كودەتاي (۱۲) ى ئەيلوولى
 داپنى!

بىن گومان ناومند و دەستەماتقەكان لە نىئو چوون و سەركوت كران و تەنبا (PKK)
 بەرانبەر بە رۆژىمى (۱۲) ى ئەيلوول مايمو كە ھىندى تەبەرد بە قەلەمبازى پەر
 سەرومى (۱۵) ى ئاب وەلامى درايمو! ئەم قەلەمبازە وەك ھەنگاويكى زۆر
 بەجەرگانە وابوو. دۆژمن لە ئەنجامى ئەودا واتى گەيشت كە ئىدى بوار لەبەردەم
 روودانى گۆرانكارى گەورەدا كراوئى. لە كاتىكدا دەولەت پىنى وابوو ھەر لەسالى
 ۱۹۸۵ دا قەلەمبازى (۱۵) ى ئاب ناھىلى. رەنگىبوو دۆژمن لە پەلانەكەيدا

سەربەكەوئ، ئەگەر لىنھاتوویی (PKK) نەبووايە بۆ خۆتازە كرنەوہ كە ئەم ھەلەى لە دەست دوژمن دەر كەرد، بە تايبەتى لە كاتى كۆنگرەى سىيەمدا كە سالى ١٩٨٦ كرا و حىزب توانى پىندا چوونەوہىەكى ئايدىۆلۆژى و رېئىخراوہىسى و چەند شىكردنەوہىەكى قوول بىكات و كەوتە خۆ كۆكردنەوہ تا بە كەردەوہ لە سالى ١٩٨٧ دا جنى بەجنىيان بىكات. ئەمە وای لە دەولەت كەرد پەوشى ئاوارتە لە كوردستاندا رابىگەيەننى و پىئوہندى لە گەل گوندپاريزاندا توندوتۆل بىكات و جارىكى دىكە خىلەكان پەر چەك بىكاتەوہ و لە برى پالېشت كەردنى ئايدىۆلۆژى كەمالى پشت بە رېئازە سۆفىتتەكان بىستنى و ھەولیدا گەل بە وەرژى و ھونەر.... ھەتد. سەرقال بىكات و لەمپەرى ئايدىۆلۆژى لە بەردەم خەباتى حىزبدا دابىنى. ئەوہ بوو دەستى كەرد بە پىكھىنانى ھىزى تايبەتى نىوہ سەربازى و رووبەرۆى حىزبى كەردنەوہ. دوا نمونە لە سەر ئەوہ (حزب اللہ) بوو كە بنىاتىكى نىوہ سەربازى ھەيە، وىستى لە رېنگاى ئەم رېئىخستنانەوہ لەمپەرىكى ئايدىۆلۆژى و سەربازى لە بەردەم خەباتى (PKK) دا دابىنى. دەولەت تا ئىستا پىرەوئ ئەم گەمارۆدانە دەكات و ئەم لەمپەرانە دادەننى.

جا كە دەولەت بۆى دەر كەوت ئەم كارانە بەس نىن، پەناى بىردە بەر نۆ كەرايەتى كوردى و پالى پىئوہا راستەوخۆ پەلامارمان بەدات، بە تايبەتى وەك ئەوہى لە باشور روویدا. لە كاتىكدا بە جۆرىكى گومان ھەلنەگر روون بووہوہ كە نەتەوايەتى كوردى بارزانى شىوہىەكى پەرەسەندووى سىستەمى گوندپاريزانە و لەم رەوتەدا دەورى خۆى گىترىا. دەولەت پەناشى بىردە بەر بە كارھىنانى (حزب اللہ)، بە تايبەتى لە ناوچەكانى نىزىك بە دەسرووى ئىيران. ئەوہش تەكانىكى خىترای بە رووداوەكانى ئەو ناوچانەدا. جا كە ئەم ھەموو رى و شوئىنانە بەس نەبوون، دەستى كەرد بە خستنە گەرى گشت ھىزە چەكدارەكانى لە ھەموو ناوچەكاندا، ھەموو ئەمانە ئامازە ھەم بۆ ئەو تەنگانەيە دەكەن كە دەولەتى توركيای تى كەوتووە و ھەم سەرنەگرتنى سىياسەتەكانى كە سەرنەگەوتنىيان بە نىسب دەبى.

ى.ك: باشە. ئايا ئەمە مەترسى ناگەيەننى بۆ سەر ئەنقەرە؟ مەبەستم ئەوہى ئەم شىوہ پىئوہندى بە توندوتۆلەيان لە گەل بارزانى و تالەبانیدا سەبارەت بە توركيای گەمەيەكى ترسناك پىكناھىننى؟

س.پ: بى گومان دەولەت ھىزى كەمەترسى لەم چوارچىوہىەدا پى باشترە، ديارە توركيایەخە گىرى مەترسى يەكى گەورە بووہتەوہ و بۆ خۆ لى دەرباز كەردنى پى باشترە پىئوہندى لە گەل ھى كەم مەترسى ياندا بىستنى. ھەتا (حزب اللہ) مەترسى يەكى پەنھان بۆ توركيای پىكەدەھىننى. بەلام مەترسى گەورەتر خۆى لە پارتنى كرىكارانى كوردستان (PKK) دا دەنوئىننى. لە بەرئەوہ مامەلە كەردن لە گەل (حزب اللہ) دا دەرەبات.

ى.ك: ئەوہندەى لە دوورپا بەدووى بابەتەكەدا چووم و بەوپىيەى كە سەركردەى (PKK) ى، تۆ پشت بە سىياسەتىكى زۆر نەرم و نىيان دەبەستى. حكومەتى

ئەنقەرەش ھەرگىز بىرى لەۋە نە كىردۈۋەتەۋە كە رەنگە ئىتوۋە لە گەل ئەۋانە و بە تايەتتى تالە بانىدا لىك ھالى بىن.

س.پ: بىن گومان ئىنە گەمژە نىن و دەتوانىن سىياسەتە گانمان بە پىنى ھەلومەرج پەرە پىن بىدە بىن. دەۋلەت ھەۋن دەۋات بە تەنازولى بىچوۋك بىچوۋك مەترسى يە گەۋرە كان نە ھىلى. بەلام ئاكامە كانى ئەم سىياسەتە چۆن دەپن و زىانە كانى چىن؟ بۇ دەۋلەتتى بە چىن دەھىلىن با بىرى لىن بىكەتەۋە.

ى.ك: بەلام با ئەم بابەتە لە گۆشە نىگای تور كەۋە بىخەينە پروو. ئەگەر لەم گۆشە نىگايەۋە پروانىن دەھىلىن (حزب اللە) خىزبىكى ئاينى سەرپەرگەر لەلايەكى دىكەۋە «PKK» بەرانبەر (حزب اللە) بەرخۇدان و شەر دەكەت. ئەمەش پىرۇپاگەندە يە بۇ «PKK». ئايا گەل بەم شىۋە يە لەم كىشە يە تىن ناگات؟

س.پ: بارودۇخى قورسى دەۋلەت زۆر پروۋنە. ئەۋ مامەلە لە گەل خىزبىكىدا دەكەت كە ئەگەر كەمەستە و كارسازى تەۋاۋ بىن، لەۋانە يە شەر لە دژى خۆى بىكات. مەبەستمان (حزب اللە) يە. واتە دەۋلەت مامەلە لە گەل ئەم خىزبەدە دەكەت و ھەموو پىندارىستىكى دەۋاتى بۇ بەرەنگارىمان. گومانى تىدا نى يە كە ئىيران مەترسى يە بۇ تور كىا. ئىستاش دەۋلەت ناچارە مامەلە لە تەكدا بىكات، ئەۋىش بۇ لە پروۋدا راۋەستانى (PKK). ئەمە بەلگە يە راۋەدى ئەۋ مەترسى يە يە كە (PKK) بۇ تور كىا يە پىكەدەھىنى. كاتىك دەۋلەتتى فېدرالى كوردى يان لە باشور راگە بىاند، لە بەرەنگار بوۋنە ۋە مەندى راياگە بىاند. واتە ئىنە ھۆى ئەۋە بوۋىن تور كىا دەۋلەتتىكى فېدرالى كوردى لىن بىنى.

ى.ك: بىن گومان، ئەگەر «PKK» نە بوۋا يە، دەۋلەتتى تور كىا ئەم كارەى پەسند نەدە كىرد؟

س.پ: ئەمە زۆر گرنگە. دەۋلەتتى تور كىا سەردەستەى داۋاكارانى بىياتىنى ئەم جۆرە دەۋلەتە بوۋ و كۆمەكى پىشكەش كىرد. راگە بىاندنى ئەم فېدرالى يە ھاۋزەمانى ھىرشى ھاۋبەشيان بوۋ بۇ سەر ئىنە. واتە پىكەھىنانى ئەم دەۋلەتە فېدرالى يە پىنەندى يەكى راستەۋخۆى بە «PKK» ۋە ھەيە. بە واتايەكى دىكە ئىنە بوۋىن دەۋلەتتى تور كىا مان ناچار كىرد ئەم جۆرە دەۋلەتە بىخاتەۋە.

ى.ك: بەلنى. بە پىنى ئەۋ پىرنىسەي كە باۋەرى بە «يە كىشى دژە كان» ھەيە لە دىالە كىتىكدا، ئىتوۋە بوۋن واتان لە دەۋلەتتى تور كىا كىرد دەۋلەتتى فېدرالى كوردى لىن بىنى.

س.پ: (حزب اللە) ش بابەتتىكى ھاۋشىۋە دەنۇنىن. ئىنە بىن ۋا لە دەۋلەتتى تور كىا دەكەين پىكەھاتە يەكى كوردى ئىسلاسى بىخاتەۋە. بىگرە چەند گۆرانكارى يەك لەم بارە يەۋە لە ئارادان. ئالتى ھەموو ئەمانە كۆمەلە مەترسى يە كىن لەسەر دەۋلەتتى تور كىا؟ چەند پىمگوتىن مەن باش دەۋلەتە كەتەن دەناسم، ئىستاكە ئەۋ تەنازولە گەۋرە ناۋىراۋانە پىشكەش دەكەت. بەلام ئەۋانە ھىشتا نۆكەرن و دەتوانىن لە گەل نۆكەرانى كورد و لە گەل ئەمەرىكا و ئەلەمانىدا لىك تى بىگەن.

ھەرچۇنىڭ بىنى ئەم گۇرپىنىڭ ھەرگىزىلە بەرژۇمەندى گەلى تورىدا نىيىن. ھىزىبىنىكى كوردى لە شىئە (حزب اللہ) يا لە شىئە (حزبى رەفائە) دا لە بەرژۇمەندى گەلى تورىدا نىيە. شۇرپىنىڭ ئىران ۋە پىشكەوتوونخوازە تورىدا گەلى ھەست بە ھىچ بەرپىسى يەك ناكەن بەرانبەر بەم مەسەلە گەورەيە ۋە گەلەكە يانپان بىنچەك لە بەردەم ئەم مەترىيە گەوراندە بە جىنھىشتوۋە.

ى.ك: باشە، بىروانى ھەموو كاتىڭ بىردەكەينەۋە بۇ كۆي بىرۋىن. س.پ: پىئويستە بىر لەمە بەكەينەۋە. ئەم مەسلانە رۇژانە ھەزار چار نەخشەيان بۇ دەكىشەرىت.

ى.ك: كى بەرھەلىسى (مەسعود يەلماز) بوو؟ (مەمەد كەچە جىلەر ۋە ەبدولقادر ئاقسۇ) ۋە گەسانىكى دىكە. ئەى كى لايەنگىرى (مەسعود يەلماز) ى دەكرد؟ كچىكى گەنم رەنگ ۋە تۇرگوت ئۇزال! باشە لە كۇتايى سالى ۱۹۹۲ دا چى قەوما؟ ئەمجارە تورگوت ئۇزال خۇى كەوتە لايەنگىرى كوردنى (مەمەد كەچە جىلەر ۋە ەبدولقادر ئاقسۇ) ۋە ەوليدا ئەم تاقە ئايندارە بۇ پىشەۋە ببات. واتە ەوليدا جارىكى دىكە ھىزبى نىشتامانى دايك (ANAP) بىخاتە ژىردەستى نەقشەندى. ئايا ئەمە دەچىتە نىئو ئەو چوارچىنەيەى كە نەخشەم بۇ كىشا؟

س.پ: با بەشىئەيەكى زىياتر واقىق بىننە لا لەم بابەتە بەكەينەۋە. لەوانەيە ئەم ناكۇكىيە ئەنجامى جۇرى پىئەندىيەكان بىنى لەگەل ۋلاتە يەكگرتوۋەكان ۋە ئەلەمانىدا. لەوانەشە بە ھۇى سەركەوتنى (حزبى رەفائە) ەۋە بىنى ئەملاۋ ئەولا ئالىم وايە. بەلام ئەمە چاۋەرۋان دەكەم. ئۇزال كەسنىكە مەسەلەى (PKK) ى بە قولى ۋەردكردەۋە ۋە بە پىنى ئەم ۋەردكردەۋەيە خۇشى، ەنگاۋ دەنىت. بۇ نمونە من رىڭاى تايىبەتى خۇم لە ەلەسەنگاندنى كادىرانى ھىزىدا ەيە. رەنگە بە توندونىزى رىيان نىشان بىدم. بەلام سەرمراى ئەۋە من لەبىنچىندە پارىزگارىيان دەكەم ۋە ەمىشە ۋەزىفەيان پىنئاسپىرم. رەنگە ئۇزال لەبەر ئەۋە ئەمەى كوردىنى كە ئەۋ كەسانە تاقىمى ئىشى خۇى دەنۋىش ۋە لە ماۋەيەكەۋە بۇ ماۋەيەكى دىكە ەنىندىكىيان پىش دەخات ۋە ەنىندىكى دىكەيان پاش دەخات ۋە بە پىنى ئەۋ مەترىيەى كە بەرمو ۋەۋى دەبىتەۋە ەنگاۋ دەنىت. پىم وانىيە بىرپاى بىر دىنگى لە (مەسعود يەلماز) بىرپىنى. لەوانەيە لەبەر ھۇيەكى تەكتىكى مەسعود بە تەنى بە جىنھىلىنى. پىندەچى مەبەستى لەۋە راگرتنى سەركەوتنى (حزبى رەفائە) يان لانى كەم سوود ۋەرگرتى بىنى لەۋ لىشاۋە ئاينىيەى كە بەرپەيە.

ى.ك: بەلام لەۋە دەچى ئەۋانە لىكەلەبىرپىن. ەموو ھىزىپىكە لە توركىيا قۇناخنىكە ھوكم دەكات ۋە پاشان دابەش دەبىن. ەموويان دابەش دەبىن.

س.پ: ئىستا لاتان لە بابەتى دروست بوونى ھىزىبە توركىيەكان كەردەۋە. با لەم ەلەسەنگاندەماندا بە كورتى بچىنە سەر ئەم بابەتە. دروست بوونى ھىزىب لە توركىيا ھەر لە سەرتاۋە تا ئىستا بە پىنى بەرژۇمەندى دىۋەلت بوۋە. دىۋەلتى توركىيا بە ھۇى ئەم ھىزىبانەۋە ۋەۋە لە راست يا چەپ دەكات بۇ پىۋوش

به سهرکردنی سیاسته کانی. نه گهر بهر ژوه وندی به کانی وای خواست بېښته
 خورځوايي يا به سهر بابه ټيکي دهست نيشانکراوه به بگيرمېته وه، نو سوا
 په ناده باته بهر داهيتاني هم حيزبانه. نه گهر بېرواينه ميژووي تورک، ده بېښين هم
 حيزبانه بنکه ي کومه لايه تي يان نه بووه و که دروست بوون نه پشتيان به بنچينه ي
 چينايه تي به ستووه و نه به قازانجي کومه لايه تي و ده سکه وتي چينايه تي. هر له
 (چون تورک) ه کانه وه بؤ (نامق که مال) و تا ده گات به (ئيتحادو تهره قى)،
 هموويان له شه تلجاري ده ولته دا نه شونمايان کردووه. خو حيزبي کوماري گهل
 (CHP) حيزبي ده ولته و حيزبي ديموکراتي (D.P) حيزبيکي له (CHP)
 هه لېراوه و نه وي دېش له (D.P) هه لېراوه و بهم پني به تا بهم پؤرهمان ده گيښ.
 ده بېښين حيزبي نيشتماني دايک (ANAP) سوي فاشي رژيمي (۱۲) ي ته يلووه.
 ليکه ه لېراني هم همو حيزبانه چي ده گه يه ني؟ نه مه به لگي نه وه به که سيستم ي
 حيزبي بي سوود بووه و تووش ي له بهر يه که ه لوه شان هاتووه و ناتواني له بهر دم
 سهر که وتني (PKK) خو رابگري. بؤ به هم حيزبانه ليکه ه لده بېرين. واته هر
 کاتيک له پرودا راوه ستاني ده ولته به هيز بوو، سيستم ي سياسي و سيستم ي
 حيزبه کان دوو چاري ئيفليجي دهين و ده سلا تيان به سهر ئيشدا ناشکني.
 سياسته کاني ده ولته و به تايبه تي سياسته ي حيزبه کاني به گشتي مايه پوچ
 بوون. با (ANAP) چوني ده وي وا دابهش بېني و (۱۰) حيزبي راستره وي
 لي بېنه وه. با (SHP) يش دابهش بېني و (۱۰) حيزبي چه پره وي لي بېنه وه. هم
 همو حيزبانه تووش ي نابووت ي دهين. تمانه ت پراگنده يي و له بهر يه که ه لوه شاني
 هم حيزبانه گريډراوه به مه وه. واته حيزب له تورکيا به راستي دروست نابي، له
 کاتيکدا حيزبي پېښه سته ي چينه کومه لايه تيه کان و که رته کاني کومه لگا له نارادا
 نين. بؤ به نه مانه حيزبي ساخته و همو پؤژيک هه لده وه شېنه وه. په نگه بلين
 هه لېراورده کريت ا به لي ده کريت، په نگه بلين شينوازي لاني که مي ده نگه کانيش
 هه يه و ده ولته شتي خوي ده سه پېښي. به لي يه کيک له و دووانه ده يبا ته وه. به لام نه مه
 به هيچ شيوه يه که وا ناگه يه ني که ده ولته له ديار يکردن و دهست نيشانکردني
 سياسته کانيدا پشتي به يه کيک له و حيزبانه به ستووه. بنکه ي ده ولته په رش و
 بلا و بووه ته وه و کاريگري به سهر گه له وه کم بووه. بؤ به هه ولده دات له ريگاي هم
 حيزبانه وه کردموه شيوندر اوه کاني خوي به سه پېښي.
 ي. ک. به پني تيروايني من، نه و پياوانه ي که ئيستا وان له گؤره پاني
 سياسته دا، زور بهم نيزيکانه له گؤره پان نامين.
 س. پ: تورکيا له مه سله ي سهر کردايه تيدا قهيران يکي توندي تيدا يه و
 سهر کردايه تي به کي گه وه ي گه ره که. چوار سال ده بتي نه مه له چه ند
 چاو پيکه وتنيکدا خستووه ته روو.

ئەو مشئومرانیەى كە لە سەر كۆمارى دووهم دەكرىن ئاكامى ھەلومەرجه دژوارەكانن.

ى.ك: ديارە، گومانى تىدا نىيە.

س.پ: ئۇزال ەك سەر كىرەيەك جىوولايەو. لام وايە ئۇزال لە چوارچىوئى سەر كىرەيەتى تەكتىكى تىنەپەراند و سەر كىرەيەك بوو لەسەر ئانىشك دەريشت. ھىندىكىان گوتيان: ئۇزال بەجەرگى و سەرچىل و سىياسەتدارە و سىياسەت پەرە پىدەدات. بەلام من گومانى خۆم لەسەر ئەم مەسەلەيە پىشاندا، بە سىياسەت كوردىەكانىشيەو. خۆ ھىندىكىان رەچەتەيان دەداينى و ئەويش چەند شتىكى بە پىنى ئەم رەچەتەنە دەگوت.

ى.ك: ئۇزال ەك قۇزمەرەو بوو. ئەم جۆيەكرەوئەيش بەو لىك نادىتەو بەجەرگى بى.

س.پ: بەلى، بەلام «ئىنەنۇ» فەرمانبەرىكە دەولەت روتاندىەو، چونكە رۇشنىرى باوكى ھاوتاي بەرژومەندى دەولەتە. ھەرچى مەسەلى (دىمىرىل) يشە، واتە پىنەندىوونى دەولەت بە بالى راست، بەلام بە شىوئەكى زۆر كۆنەپەرستانە. ھاتنە سەر حوكمى بۆ بە جۆرىكى گونجاو راکىشانى پىاو ماقوولان و بازارگانان و بەگەكانى ئەنادۆل بوو بۆ دەولەت. لەبەرئەوى كە لە پاشكۆو دەولەتى گرتوو، ھەر لە پاشكۆو ھەلیدەسوورىنى. لەبەر ئەوئەش كە دەولەت كەسايەتە فەلجەزەكەى ناناسى، چەندەھا جار بە كودەتاي سەربازى خرايە پەراوئەو. ئەوى راستى بىن تواناي سەر كىرەيەتى كەردنى نىيە و پىنم وانىيە زۆر لە مەسەلەكانى سەر كىرەيەتى و دەولەت تىنگات. پىنى دەكرى بىن بە پىواماقولنىكى باشى ئەنادۆل. ئىستاش دەتوانى بە شىوئەكى ھىمن و بىنچىنەى نوئىنەرايەتى بەرژومەندى بازارگانان و پىاو ماقوولان و ئاگاكان بىكات و بىكەى مىللى تارادەيەك پەل بەاويژى.

ى.ك: دەست نىشان كەردنەكى ئىوئە لە تىبىنى شەنسى مندا ھەيە ئەويش ئەوئە سەرۆكايەتى ەزىرانى دىمىرىل و سەرۆكايەتى زانكۆى ئەردال ئىنەنۇ و ەزارەتى ھىكەت چەتىن يەكترى تەواو دەكەن.

س.پ: دەلىن: «دىمىرىل كەمىك دىموكراسى ھەيە، دەتوانى لە كۆبوونەو گشتىەكاندا جەماوەر بوروژىنى و ئاكۆكى لەگەل دەولەتدا ھەيە». بەلام من ناچمە پال ئەم رايە. كابرەيەكى دىموكراتى نىيە.

ى.ك: ئىستا دىمىرىل بە تەواو كەرى (عىسەت پاشا ئىنەنۇ) دادەنرىت.

س.پ: ئەگەر ئۇزال لە ئەتاتورك بچى، ئەوا دىمىرىل لە ئىنەنۇ دەچى. دەكرىت ئەم جۆرە لىكچواندە بگەين. ئۇزال پىاوى دەولەت بوو زىاتر لە ھەر كەسنىكى دىكە راستى ئىشى دەولەتى دىزانى و دەيتەنى خىرا لەگەل ئىشەكەيدا بگونجىت. ئاوا دەتوانىن ھەلىانبەنگىنىن.

ى.ك: ئۇزال تۈۋاننى زۆر لەۋ قالدېانە بشكىنىنى كە كەسانىكى دېكە پىنىيان نە كرا بېكەن، بەلام نەيتۋاننى شتىكى دېكە بخاتە جىنگايان.

س.پ: شكاندنيان گىرنگ نىيە، ئەۋ باش مىكانىزمى كارى دەۋلەت دىزاننى و دەتۋاننى ئەۋ مىكانىزما تىكە بشكىنىنى كە لە كار كەۋتۋون و ھەۋلەتات ئەم مىكانىزما دەۋست بىكات، بۇ نەۋنە، دەپپىنى گەلىك لە سىياسەتە كانى دەۋلەت پىر بەپىستى سەرمایەدارى نىن، لۇمە دەكرىت چۈنگە ھىچ ناكات.

ى.ك: پىنم وایە ئىستا كۆلەكە كانى پۈۋ لە نەمانن و ۋەزى شلۇقە، چۈنگە زۆر كەس باۋەرى پىناكەن.

س.پ: ۋەك تۋاننىك لەمەۋەر باسەم كىرد، سەركىرايە تىيەكى تەكتىكىيە، تەكتىكى سۈپا و تەكتىكە كانى ئەمەرىكا جىيەجى دەكات. دەستېرە خىرا گىرفان پىر كەرەكانىش لە كەرەكە كانى سەرمایەدا ھەن، بە پەلە لە گەلىاندا ھاۋچۈۋت بۈۋ و تۋاننى بەكارىيان بىنىن، مەسەلە ئۇزال ۋا پىكە دىت، ئىستا كە ئەم قۇناخە مەمان تىپەركىرد و (پىگان - بۇش) پۈشش و كلىنتۇنى تازە ھات و ئەمە تا رادەيەك جىاۋاز دەبى، لەۋانەيە سۈپا بۇى دەركەۋى پىۋىستىيەكى زۆرى بە ئۇزال نىيە و لەۋانەشە كەرتى دەستېران بە بەرچاۋەۋە نەمىنن، مەبەستە ئەۋەيە پەنگە ئۇزال دەۋرى نۋاندىنى ئەۋان نەبىنى، چۈنگە لەلەكەۋە ئىدى بەسۈۋ نىيە و لەلەكەۋە دېكەشەۋە دىمىرىل ھاتۋەتە پۈۋ كە پەنگە قەسە بەناۋانەۋە بىكات و سەير بىكات ئەۋانە زىياد لە پىۋىست دەستېرن، بۇيە دەبى بەرەستىك لەبەردەم (ANAP) دا دابىنى و بەۋە بۈۋە شتىكى گىرنگ بۇ دەۋلەت، لەۋانەيە بېرسى: (بۇچى سەۋكايە تى ۋەزارەت بۇ دىمىرىل گىرنگە و ھۆيە كانى ئەم پەلەۋپايە ۋەركىتى چىن؟)، لە گەلىك ناۋەندا بىزارى بەرانبەر بە ئۇزال و دەستېرە كانى دەۋرۈپشتى ھەبۈن، سەربارى ئەۋ بۇشايىيە كە بە ھۆى ئىمەۋە پەيدا بۈۋ. بەم پىيە دىمىرىل تۋاننى كەلك لەم دوو ھۆيە ۋەربىگى، لەبەر ئەمە گۈتم: «دىمىرىل نازاننى چۈن بەم پەلە و پاىيە گەبىست؟»، ۋەختىك لە كۆنگرەۋى جىزىبى داد (AP) دا قەسە دەكرە گۈتى: «چەند جارى لە ھۈكەم لاىانبەردەم، ئەۋەتا جارىكى دېكەش ھاتمەۋە. مەن پىزى قەسە خۇم دەگرم». ھەۋۋان دەزانن چەند دامام و گۈشە گىرە لە گۈندەكەيدا (خەمزە ناكۋى) و ئەم شىۋە دەركەۋتەۋەي بە چاكەي ۋەزە و تىنۋەتۋانە كانىۋە نىيە، ئەمەش ماىي شانازى پىۋە كىردن نىيە ۋەك ئەۋ دەيىكات كاتىك ئەۋە دەلەت، ئەمە ۋا دەگەيەننى كە ئەۋ خاۋەننى پادەۋەرىيەكى بىئەتەز و سەپىيەيە و ھەۋلەدەت كەرەتە سادەكان بىخەلەتتىن، بەمە نايەۋى ھۆى سەلەنۋى بەم پەلەۋپايە گەبىستەۋە تىبىكات يا خۋى لى گىل دەكات.

لىبەردا پەنگە بېرسى: «بەلام كىنى ئەم كارۋبارانە ھەلدەسۈۋرىنى؟»، ئىستا

سەۋكى ئەرکان لە بەرى مەيداندا دەركەۋتۈۋە و قەسەك دەجۈنەۋە، ئەم قەسەيە شاياننى تىبىنى كىردنە و ھىندىك نىشانە لەسەر سىياسەتە بىچىنەيەكان تىدايە، ئەگەر لە ھىندىك ھاۋسەنگى نىۋەدەۋلەتلىدا خۇپارىز نەبۋاىيە، ۋەك گەۋرەترىن

مامۇستا دەكەوتەپۈۋ. بەللام ئەمەش چارەسەرى كېشەكە نىيە. كېشەى سەركردايەتى بەم رېنگايە چارەسەرنەكرىت و پېئەندى بەمەۋە ھەيە: مەنئىقى كۆمار لاي ئەۋان پەگاۋۇ بوۋە. ئەم پۇژانە دەم لە كۆمارى دوۋەم دەۋرەنەت و ئەم دەم تېئەنەش ئەنجامى چەند ناچارى بەكى دەست نىشانكراۋە و پېئەندى بەم كۆمارەى بەكەمەۋە ھەيە كە بە دۇخنىك گەشتوۋە ناتۋانى كاروبارەكان بەرپۇە ببات و بوۋە بە بەلا بەسەر گەل و سەرمایەدارى بەۋە. بەلام سىياسەتسەدارىكى لەخۇرادىو نىيە بتۋانى ۋەلاى بىنى. ئۇزال ھەلىدا كەمىك بەر بەرەكانىيى بكات، بەلام دەسلەتتىكى پىئوستى ئەبوۋ. ھەرچى چۇنىك بېگوتىايە: ئىمە كۆمارى دوۋەم دادەمەزىنىن، مەن باۋەم ۋابرو كە لە چۈرچىئەى پېرۇپاگەندە تىنى ئەدەپەپەند.

ى.ك: ئۇزال كارتىكى گىرنگە لە گەمەكەدا و دەكرىت گەمەى لەسەر بىكرىت. ئەۋەبوۋ دۇرپەندى. ئۇزال تاكە رېنگايەكى ھەيە، ئەۋىش ئەۋەيە جارىكى دىكە دابىسەزى و حىزبىكى تازە دابىسەزىنى و جارىكى دىكە بەختى خۇى تاقى بكاتەۋ.

س.پ: دىمىرىل چارەسەرىكى ئەم قەيرانە نىيە. ئەۋەتا(حىزبى رەفاه) بەر بەرەكانىيى دەكات. ئەگەر تۋانى دەستەبەرى پىشتىۋانى ئەلەمانىيا و كۆنەپرەستانى ناۋچەكە بكات، لەۋانەيە ھەنگاۋىك بىنىت. بەلام ئەمە چارەسەرىكى باشى قەيرانەكە نىيە.

ى.ك: پى بە (حىزبى رەفاه) نادەن بە تەنبا حكوۋەتلىك دابىسەزىنى. لەۋانەيە بەكەكوتىنىك بىت لەگەل (SHP) يا لەگەل حىزبىكى دىكەدا.

س.پ: بە دىنبايەۋە ۋايە. لەۋانەيە ۋەك پىشۋو بەكارى بەئىننەۋە.

ى.ك: مەتەنەيك بە حىزبى (رەفاه) نىيە، رەنگە ئىۋەش بىلەن كۆنەپرەستى ئەۋان پىئەيىيە.

س.پ: ناتۋان ھىچ بىكەن، ئەۋە ئەبى كە ئەم كۆمارە بىكەنە دارۋەردوۋىيەكى زىاتەر و ئەۋ تەنگانەيەش قوۋل بىكەنەۋە كە خۇيانى تىدان. ۋە ھەر گۇرپانى گەۋرەى توركى پان چاك كىردى دۇخەكەپان لەلا دەمىنەتەۋە. ئەمەيان ئامادەكارى بۇ نەكرەۋە نە لە ناۋەندەكانى سوپادا و نە لە ناۋەندە مەدەنىيەكان. دۇۋارىەكە لەم خالەدا چىرەدەبىتەۋە. ئىمە بەم كەسانەى كە دەپرسن: «ئايە PKK گىتوگۇى سىياسى دەۋى پان نا؟». دەلەن ھەتا ئەگەر بە گىتوگۇى سىياسى پىشت ئەستۋور بىن، كەسىك لەلاكەى دىكە نىيە بتۋانى بە حىزب و سىياسەت و پىشەۋايەتى و سەركردايەتەكەبەۋە بەرپەرسى دەربىبات، لە راستىدا كەسىك نىيە بتۋانى دانۋستاندىنمان لەگەلدا بكات. ئەگەر يەككىيان گوتى: «بەلەن»، چلى دىكە پەيدا دەبن بەرھەلستى دەكەن. ئەۋى راستى بىن ئەۋە كۋا كە ئىمە دەتۋان سىياسىانە گىتوگۇى لەتەكدا بىكەن؟ ۋاتە توركىا سەركردايەتىيەكى تىندا نىيە. ئەم دۇخە زىيانى گەۋرەى ھەن. پىنم ۋايە دەۋلەت بەرانبەر بەم دۇخە دەستەپاچەيە. ئەگەر ۋىستى گىتوگۇمان لەگەلدا بكات، كادىرى راستەقىنەى نىيە. جا كى ئەۋە بكات؟

ی.ك: تەنەت ئەگەر يەككىشىيان ھات و گفئوگۇي لەگەلە كردن، چى دەگۇرئيت؟ كئى ھىزى گۇرئىنى ھەيە؟
س.پ: لەبەرئەوئى قەيرانى سەرکردايەتى و قەيرانى حىزب و قەيرانى رۇئىميان ھەيە. ھەموو ئەمانە ئالەبارن.

ی.ك: ئەمە كئىشەيەكى زۇر گرنەگە.

س.پ: بە دلىئىايىيەو. لە كۇنەو ئەمە تىرپوانىنەمە. مەبەستەم ئەوئى ئەمە بۇ گفئوگۇي سىياسى سازىن، بەلام دەولەت ساز ئىيە. بۇيە ئاترانىن چەند بىنچىنەيەكى تازە بۇ پئىئومئى كورد و تورك دابنىن. ھەتا ئاوەندەكانى سوپاش بارودۇخەكەيان بەدل ئىيە.

ی.ك: چۈنكە لايتنى توركى ئامادە ئىيە. چارەسەرى سىياسى رىنگای ئۇي ناگريئەبەر.

س.پ: سوپا لە دلەراو كەدایە. ئەنجوومەن و حكوومەتىش لە دلەراو كەدان. گەلەك ئاوەندى دىكەش نىگەرانش و دەنگىكى بەھىز پەيدانابى و ئەم دلەراو كئىيە نەھلىن. ئەيەكە دەبىنن بۇمان بدوئىت و ئە سىياسەتى بىنچىنەيىش، ئە سىياسەتمەدارى بەجەرگى و ئە سەرکردايەتىش ھەن. ھەموو ئەمانە بەلگەي ئەوئەن كە گەلى تورك قەيرانىكى قول و ئاشكرای سەرکردايەتى ھەيە.

ی.ك: ئۇزال جارىكەيان لە فیدرالئىزم دووا. ئەمجا ھىندەي پئىنەچو قسەكەي قووت دایەو، لە كاتىكدا قسەكەي لە رۇژنامەكاندا كەوتە روو. ئۇزال ترسنۇكە، ھەنگاو بۇ پئىشەو دەئىت و پاشان پئىيدا دەگەريئەو. ئىستاش لافى ئەو لى دەدات كە كوردى لە مىللەتانی دىكە زىاتر خوش دەوى و باشتىرین چارەسەرى بۇ كئىشەي بۇسنەو ھىرزە گۇقىنا ھەيە. لافى ئەو لى دەدات ھەلۇيە، بەلام توركيا پئىوئىستى بە كۇترە و توركياش كۇترى تئىدا ئىيە.

س.پ: ئایا دەبىتە ھەلۇ ئەگەر پىلانى بۇ رەشە كوژى دارشت؟ ئەگەر ئەمە دەبىكات بە ھەلۇ، با سوپەرھەلۇ بى. بەلام ئەمە چارەسەر ئىيە. بە كورتى ئەوان لە قەيرانىكى راستەقىنەدان. حىزبىكى حازر بە دەست ئىيە پئىش ئەوئى كار لە كار بىترازىت رى و شوئىن و چارەسەرى دەست نىشانكراو دابنى. ئەوان باسى ھاوجووت بوونى نەتەوئىي دەكەن و ئەمەش شتىكى تازە ئىيە. بوونى ئەوان لە كۇنەو لەسەر ھاوجووت بوونى نەتەوئىي بىئات ئراو.

ی.ك: ھەموو ھاوجووت بوونەكان نىشانەي سەرەوتن، وە لە راستىدا ئاوەندىكى سەرەوتو ھەيە، ھاوجووت بوونىكىش لەسەر چارەسەرە كئىشەي كورد ھەيە. ئەوان باش ئەم ھاوجووت بوونە دەپارىزن.

س.پ: ئایا كئىشەيەك ھەيە بەم بارودۇخەو بە چارەسەر گەيشتىن؟ چ كئىشەيەك زىاتر گرى و گۇلاوى نەبوو؟

ی.ك: گوئى: مەن بانقىكى زەربايسى دادەمەزرىنم و مەزىرىك بۇ ئەم مەبەستە دادەنم. سال و نىوئىكە نەتوانوئە ياسايەكى پئىوئىست بۇ ئەو دەربىكات، سەرماي

نهوه له سنی دغه زیاتری پنی ناوئ. باسی ومزارهتی ژینگه‌ی کرد و ئهم کاره‌شی به جی‌نه‌هینا. ئهم ئه‌نجامه به‌لگه‌ی بنه‌ست و کو‌تایی‌یه. که‌س نه‌یتوانیوه ئهم دۆخه‌ی که باس‌م کرد راست بکاته‌وه.

ئەگەر بەرەى خۆرەلەت بەرە نەستىنى، بەرەى خۆرناۋا بەرە ناستىنى. بەرەى خۆرەلەت ھەركاتىك بەرە بىستىنى، بەرەسەندىنى خۆرناۋاش زىاد دەكات.

س.پ: ئىنەمە دولەت تەمان ھەر لە پروی سەربازی و سیاسییەو نەمە ژاندووه، بەلکو پەردەمان لە سەر گەلێكە مەسەلەى دیکەش لاداو. ئێوه ئێستاکە پێمەن دووبارە کەمالیزم و پڑیمی کۆماری و سیستەمى حیزبەکان و بارودۆخى سەرکردایەتى ھەلبەسەنگێننەو و پێمەن چاوا بە سیاسەتە بنچینەییەکاندا بخشێننەو. کە دەکیشیتەو نەك ھەر بۆ گۆڕانکاری گەورە لە سیاسەتى کوردیدا، بەلکو لە بواری دیموکراسی و سیاسەتى دەرەویدا و زۆر دەرەو دەکرینەو و بنگە پێویستەکان دادەمەزرینەو و ئێوهش پێداویستیکى ناچاریتان بەو ھەبە. ئەمە ئێو ئەنجامانەن کە لە ھەزانی (PKK) دەکەونەو.

۱. ك: تېزنىك يا پېشىنارىكت ھەبوو بۇ كەمىك پۇشنىكردىنەمى مەسلەكە. ئىتوۋ دەتەنگوت: «ئەگەر بەرمى خۇرەلەت پەرە نەستىنى، بەرمى خۇرئاۋا پەرناسىتىنى و بەرمى خۇرەلەت ھەركاتىك پەرە بستىنى، پەرەستىنى بەرمى خۇرئاۋايش زىاد دەكات». وە دەتوانىن ھەمان قەد دووبارە بىكەينەۋە كە باسماڭ لىتوۋە كىرد وە دەلىنىن: «ئەگەر پەرەستىن لەبەرمى پۇرئاۋادا پوۋنەدات، ئەمە ناتوانىن بەرمى كوردستان پەرە پىنبدەين». ئايا ئەمە راستە؟

س.پ: نەخىر، پىچەوانەي ئەوە راستە، «ئەگەر پەرەسەندىن لە بەرەي پۇژھەلات بوونەدات، ئەوە بەرەي پۇژئاوا پەرەسەستىنىي و ھەرچەندە بەرەي پۇژھەلات پەرە بستىنىي، ئەوا بەرەي خۇرئاواش زىياتر پەرە دەستىنىي»، پەرەسەندىنى بەرەي خۇرئاوا دەبىتتە ھۆي پەرەسەندىنى رادىكالىي زۆر گەورە لە شۆپشدا و راستى كورد زىياتر دەخاتەرۈۈ. پەنگە ئەمە شوپىنەۋارى زۆر كارىگەرى ھەيىن و بىكىشىتەۋە بۇ كىشى كۆمارە تورك زمانەكان و كار لە چەند فیدرالئىيەكى پىشەيى بىكات. ئىتە چەندە ئەوە تىي بېھرىنىيىن، لەوانەيە مەسەلى (PKK) بىئىئەندازە بىتتە ھاندەر بۇ فیدرالئىزمى كوردستان و يەكگىرتىنى كۆمارەكانى خۇرھەلاتى ناۋمراست بە پىژئەيەكى گەورە. پەنگە كوردستان دەۋرى دەستى ئەركان لەم مەسەلىيەدا بىيىنى. چارەسەرى توركى بىم خالەدا پەت دەيى. ئەگەر باكورى كوردستان بوو بە فیدرالئى، پىي ئىتەدچى كۆمارە تورك زمانەكان بىشە قەۋارەيەكى فیدرالئى. ئەمە فیدرالئىزمى قەفقاس و فیدرالئىزمى ئىيران و فیدرالئىزمى عەرەب دەگەيمەنى. ئەمە ئەو فیدرالئىزمەي خۇرھەلاتى ناۋمراستە كەلىنىدەۋىيىنى. ھەر لەم لاپەنەۋە،

پوډاوی فیدرالیزمی کوردستان واته زنجیرې فیدرالیزمه تورکی به کان، به باشور یشه وه. ههروهه فیدرالیزمی قهقاس واته فیدرانیزمی کۆماره کانی ئاسیای ناوهراس و فیدرالیزمی ئیران و فیدرالیزمی عهره ب. دهوله تانی عهره بی ئیستا له بهرتهدا له بنیاتی فیدرالیزمه وه نیزیکن.

ئهم جۆره فیدرالیزمه فراوانه که باسی ده که بین چهند دووراییه کی دیاری میژووپی و جوگرافی و ئابووری و کۆمه لایه تی و رۆشنییری ده بن و ئهم دووراییانه ده پاریزی و ئیش بۆ پهرسه ندفیان ده کات، له باقی شیری مالتویرانگیر و تیکدان و به کشر برانده وه بیان، به لکو ده بیته سیستهمیک بۆ دهوله مهنذ کردنی به کتری. ئهم سیستهمه شایانی بیری لێ کردنوه و ئیش بۆ کردنه و ئه وه به دی ده میننی که ئیسلامی به کان بانگیشتیان بۆ ده کرد به بی ئه وهی هیچ بکه ن. ههروهه ئه وه من به دی دینی که سۆفیت بانگه وازی بۆ ده کرد به بی ئه وهی هیچ بنچینه به کی بۆ دابینی و رووبه رووی ئه وه ئه وره و پایانه ده بنی که به شوین ئهم جۆره به کیشی به ی نێوان ولاته کانیاندا ده گهرین. ئه گهر توانیمان بنیاتیکی شۆرشگهرانه بۆ ئهم فیدرالیزمه مسۆگهر بکه یین، بگهره ئه و سا ده توانین به فیدرالیزمی خۆره لاتی ناوهراس بگه یین که ده بیته هینزیکی گه وری بهرگر و ده یکانه به کیشی به کی میژووپی له پێناوی پهرسه ندفنا.

ی.ک. به لێ من به که فو کوله گویم لێ به. هه لکشانی کورد درێژ ده بیته وه تا ده بیته هه لکشانی خۆره لاتی ناوهراس. هه مو ئه وانه ی که چاویان پینت ده که وێ لیت ده ترازین و ئهم بۆ چوونه یان هه یه. ماوه یه که له موه بر «یالچین دۆغان» دیداریکی له گه ل ریکخستی و هه ر ئه مه بۆ چوونی ئه وه بوو، چونکه پیتی گوتم: «سهرکرده ی (PKK) بیری کردنوه ی ته نیا له بنیاتنانی کوردستاندا قه تیسی نابن، به لکو به دوا ی بزگاری به کی گه وهره ترمه وه ی». ئه مانه بۆ چوونی من بوو هه ر له به که م چاو پێ که و تنمه وه به تۆ له سالی (۱۹۸۹) دا، هه ر له چوارچێوه ی ئهم باسه ماندا له سهر فیدرالیزم، ئه گهر پێ بده ن بۆچی لا له ئه نجوومهن نه که ینمه وه. ئه وه بابته تیکه گه لیک له خویندماران به پهرۆشن به یزانن. واته مه سه له ی ئه نجوومنی نیشتمانی کوردستان. وێکه دهرده که وێ ئهم ئه نجوومنه سالی ۱۹۹۳ ده کهریتمه وه و گه لیک ئاماده کاری بۆ ئه مه له ئارادان. ئایا هیچ روونکردنوه یه که له سهر ئهم ئه نجوومنه و ژماره ی ئه ندامانی هه یه؟

ئه نجوومنی نیشتمانی کوردستانه وه لامی ئه وه شتانه ده دانه وه که هیزه سیاسی به کان له ئه نجوومنه یکی نیشتمانی چاوه روان ده که ن.

س.پ: له باشور ئه نجوومنه یکه دامه زرا و حکومه تیک به پیتی ئهم ئه نجوومنه پینکهات. باوهرم وایه وه لامانه وه ی ئه وه حکومه ته یه که بیری له دامه زراندنی

ده که یمنهوه له بۆتان و بادینان، ئهنجومه گهش وه لاسدانهوهی ئهنجومه نهشتمانه کهی ئهسه. ئهوان دهیانوهی تهرزی کرێگرته له جێی تهرزی شۆر شگێر دا بنهن. تهنگه یشتن لهم بابتهش سوود بهخشه. وک سهرنج دمهین ئهم بزا فانه چل ساله له باشور هه. بۆچی به خه پالماندا نهات حکومهتک و ئهنجومهتک دا بهم زړین و ههموو خه مێکیان ئۆتۆنۆمی بوو؟ وختیک له حکومهتی بۆتان و بادینان و له ئهنجومه دواین، به پهله کهوتنه بنیاتنانی ئهنجومه و حکومهت. جا که کاریگهریمان له پرۆی سیاسی و سهربازی بهوه بهروو ژوو چوو، حکومهتی فیدرالیان راگه یاند. ئهم ههنگاوه به پشتیوانی ئیمپریالیزمی جیهانی دهرین و تور کپاش پالهنشی ئهوه دهکات.

بۆمان پرۆن دهیتمهوه که دهپی شۆرشی کوردستان پرۆ به حیزبایهتی بهکی واقع بینانه گهشه بکات وا که له دهوری پارسی کرێکارانی کوردستان کو بهنهوه. ئهههش دهیتته هۆی سوپا پێکه موان و دامهزراندنی ئهنجومه و حکومهت. ئهمانه چهند ههنگاو یکی بێ گه رانهوه. له لایه کهوه سیاسه ته کانی شه ری تایبهت و ئهوه هه موو شینوا زانهی له گۆریدان که مه بهستیان تۆو بهراو کردمانه و، له لایه کی دیکه وه هێزه ساخته کان به پارێزگاری هێزه کانی چه کوشی ئاماده دهخهریته بهری مه یدان. واته ئهیه ده توانین بڵێین شه ری کهنداو هیشتا به شینویه کی دیکه له کوردستاندا بهرپایه و ئهم شه رش بۆ ماوه یه کی کورت خایان له گه ل (صدام) دا بوو، له کاتیکدا ئهستا به شینویه کی سه رتاسه ری له گه ل ئهیمه دایه. په شتر گووتومه: شه ری کهنداو سه بارهت به کوردستان شۆرشی ئۆکتۆبر له دوو تویدا هه لده گرێ. پاش ئهوهی له شۆرشی ئۆکتۆبر تی پهریندرا، ئهم شه ره شۆرشیکی تازه ی ئۆکتۆبره ی لی ده کویته وه. بۆیه ئهم شه ره به شینویه کی رێکخراو دژ به ئهیمه ده گریت. سهرنج به دن تور کپا توانی له رێگای شه ری باشور هینانیه وه بۆ سه ر ئهیمه، په که کوته یکی تهواو به ده ست به یینی. ئهوه بوو ئهروپا به کۆمه ل قایل بوو. ئه مه رکایش له راگه یاندنه کانی دا پشتیوانی خۆی پهشاندا و له تور کپاش لیکننیزیکه پوه نه وهی نه ته وه یی به دی هات. له لایه کی دیکه وه، دوو چاری هه رشی ناوه ند ه چه پهره وه کان بووین. له وه ده چی ئههش به شیک بووین له په که کوته ی نێو دهوله تی دژ به ئهیمه. چونکه هه مان زمانیان به کار هینا که ده ولت به کاری ده هینا، ئهوان ناتوانن چاو له به رخۆدانه په سن و گه ره کانی «PKK» بهوشن، سه دی بۆچی زمانی ده ولت بۆ هه رشی کردنه سه رمان به کار دینن؟ دیا ره به کارهینانی هه ندیته گوتی شۆر شگه ترانه هه یج بایه خه یکی نی یه. نیازه کانی ده ولت به لای ئهیمه وه له هی ئهوان ئاشکرا ترن. چون چاو له مه زنی شۆر شگه ترانه دهنووتین و په لاماری ده دن پاش ئهوه هه ولده دن کاره که تان به هه ندیته گوتی برهقه دار په رده پۆش بکه ن. کهس با وهر به مه ناکات.

پهیم وایه هه ولاندا سوریا و ئهیرانی رابکێشه نێو ئهم په که کوته نێو ده ولته یه. هه ولی راکهشانی ئهیران بێ ئه ملا و ئهولا یه. ده سه لاتدارانی ئهیران (۱۰) هه فالی

بەرىنئارمانىيان گەرت كە بۇ ئوقۇ ئىزدەراپوون. سوريائىش ھىندىك ھەوتى وەك
گەرتن و شى لىم باھەتە ھەبوو.

زۆر پىتى تىندەچى ئىوان ئەگەر تىوانىيان (PKK) نەمىلن، ئەوا لە پىنگا
پە كىگەوتنى ئىئودەولەتەتە ھەبوو دەسكەوتىيان دەپنى. بۇيە راستەوخۇ پەنئان بىردە بىر
لوتكە سى قۇلى و كۆپوونەو يەك كرا ئىران و تور كىيا و سوريائى تىندەراپوون.
تور كىيا ئەنجامە كان و ئامانجە كان و دوورابىە كانى ھىرشە كەى لىكەندە ھەبوو و
راپۇرتىكى دوور و درىزى پىشكەش كەردن. ھەروەھا تور كىيا راپۇرتىكى لەسەر
ئەو ئەنجامانە پىشكەش كەرد كە پىكەكەوتنى پىشوو خىستىە پوو. لام واپىنى
پىكەكەوتنە كەيان ھىشتا بەردەوامە.

ى.ك: بەلام ئەو لوتكە سى قۇلىيە ھىچ ئەنجامىكى نەخستە پوو.

س.پ: ھەر لەسەرەتاوە ئاشكەراپوو كە ھىچ ئاكامىكى لىئاكەوېتەو بە ھۆى
ئاكۇ كىە قوولە كانى ئىوان ئىران و تور كىياو كە پاشماوۈى بابەتە كانى دىكەيان
داپۇشى. ئاكۇ كى لەو چەشنە لەگەن سورىاشدا ھەبە. ئىم ئاكۇ كىانە لەو جۆرەن كە
بە ئاسانى لەنئوئاپىرېن. تاكە كار كەردىش كە پىكەكە كۆى كەردنەو كىشەى كورد
بوو كەو. ھەمىرەو قۇناخى پىكەكەنئانى دەولەت.

ى.ك: پىش پەيدەراپوونى «PKK» لە دەربىرىنى (دەولەتە كوردى) دىگەران
دەبوون، واتە ھەر شىئەيەك بوو بىنى فەيدەرالى يا ھى تىر. واپان دەبىنى
پىئومندىيە كى راستەوخۇيان بەم مەسلە ھەبە.

س.پ: زۆر ئاسايىيە ئىم دەولەتە كار بىكاتە سىر ئىم دەولەتەنە، ھەتا ئەگەر
فەيدەرالىش بىنى. كارىگەرىە كانى (PKK) لەو گەورەترن بە يەك دانىشتن قەيان
لىئىكەرىت. بە چارەسەر گەىشتن يا نە گەىشتىيان مەسلەيە كى دىكەيە پىشت بە
را دەى ئاكۇ كى ئىئوانىيان دەبەستى. جا چەندە لەسەر ئاكۇ كىە كانى دىكە يەكەكەون،
سەبارەت بە (PKK) شى پىكەكە كەون. چەندىش لىئەك دوور بىكەونەو، لەسەر (PKK)
ئاكۇك دەبىن. ئەو يەكەوتنە ناوە كى و ئىئودەولەتەيە كە كرا، ئۆكەرايەتە كوردى
و ناوەندە رىفۇرمىستە كوردىە كان و ناوەندە چەپەرمەو كوردىە كانى وەك پىنگا
ئازادى (ÖY) شى خىستەلەى خۆى. ھەموو ئەوانەى كە چوونە پان ھاوپەيماەتە كە
سىياسەتەيان دەرھەق بە (PKK) و ئەو چىنئەنى و ئوئىنەرايەتەيان دەكەن دەرگەوت.
ئامانجى ھەموو ئەوانەى كە بەشدارى ھىرشە كەيان كەرد نەھىشتىنى پارتى
كرىكارانى كوردەستان و بەرخۇدانە كانى بوو لە سالى (۱۹۹۲) دا.

بەلام گومانى تىندا ئىيە كە (PKK) دەمىنى. ئەوان تا ئىستاقە و قەلۇك
لەسەر (فەرھاد) عوسمان ئۆجەلان دەجوونەو و مشتومر لەسەر ئىم مەسلەيە دەكەن
و پەرسىيار دەكەن ئايا دىلە يان خۆى بەدەستەو داو؟ ئىم مشتومرەنەيان و
دەگەيەننى ئايا فەرھاد قابىلى ئىوۈيە بىنى بە ئۆكەر يان ئا؟ ئەگەر قابىلى ئىوۈيە بىنى،
ئەوا لە پىنگا ئالەبانى و بارزانىيەو دەستەمۆى دەكەن. بە ھەمان شىئە دەلئىن ئاپو
لە سوريائە. ئايا دەتوانىن سىئورىك بۇ چالاكە كانى دابىئىين يان ئا؟ يان: ئايا
دەتوانىن وای لىئىكەين دەست بەردارى خەباتى چەكدارانە بىنى و ئىوۈش دەستەمۆ

بكهين يان نا؟ يان: ئايا پيمان ده كړيت به هينديك دهسكوتى سياسى قهناعتى پي بكهين يان نا؟ هموو مشتمره گانيان لم چوارچينه وده دايه. له لايه كى ديكوه هم مشتمره هشتا له و باره يوه ن كه څاخو (PKK) هر مى هيناوه يان نا؟ ئايا (PKK) ده توانى دريږه به خه باتى چه كدارى بدات يان نا؟ ئايا چالاكى و كينوماله گاني ناوخو سر كوتنيان به نسيب ده بى يان نا؟ نامانجيان لم هموو هرسياران بهرپا كړدى شيرينكى دىروونى به بى گه يشتنيان به مبه سته گانيان. هه وه كان تا ئيستا لم پرووه بهردومان. به لام خافلگيريه كه نه وه بوو ئيتمه به شينه به كى چاو مروان نه كراو پيوند يمان له گه ل نه نجومه و بهر ي كوردستانيدا له باشور و پيوندى سياسيشان له گه ل پيكهاتى حكومه تى شويدا دامه زراند. هم سياسته مان تا ئيستا دريږه هيه. له لايه كوه پيكده لپړان و له لايه كى ديكوه پيوندى. نه وان له هه لسان گاندن و به خو گرتنى هم غورانكار يانه دا تووشى نارحه تى به كى زور ده بن.

ي.ك: ئايا پيكده لپړان به توندى يان به نرمى بهردوماه؟

س.پ: نه خير، بهردوماى پيكده لپړانه كان به توندى بن يان نرمى گرنگ نى به. گرنگ پيكده لپړانى سياسته كانه. سياست پاريزگارى جوړى پيكده لپړان ده كات و هه مان كات به دووى ساده ترين خالى ليك نيزيكيو نه وده ده گه پريت. ئيستا كه بنكه به كى چه ماوهرى و نيشتمانى فراوان به تايبه تى له ناوچه (سوران) دا هيه بى يه كه و تن ناماده به. ئيتمه ناتوانين نعه فراموش بكهين. نياز هه بوو له گه لياندا ريك بكهوين. با بروانين څاخو هم نياز بهر ي پي ده دريت؟ له لايه كى ديكوه پيشمرگه هيزيكي توواى نه بوو بچيته شيرى دژ به (PKK) و بهر ژومنديان له مده نه بوو. كاتيك باسى يه لكه و تن ده كين، مبه ستمانه نيشتمنى كاريگرى هم كار كړدانه به. هر چى پيكده لپړانه گانيشن هشتا بهردومان، چونكه هشتا دريږه به سياسته تى جارانيان له گه ل تور كيادا ده دن كه سياسته كاني دوژمنه. هيزى ره سمى لايه كى هم سياسته به. بهم پي به پيكده لپړان له گه لياندا بهردوماه ده بى. نه گهر هم پيكده لپړانه نه گاته ياده چكه به كار هينان، نه وا له سر پي به له هر ساتينكدا بى هم ناپاسته به بگري و له وانه به نه وه له كاتيكى ديكده بى. گوهه رى مه سه كه نه وده دڅخى شير هشتا بهردوماه، با به شينه ديكه بى. تا ئيستا كاريگرى به كى گهره مان له بهر ي باشور دا هيه و نه وه تا به دوست هينانى چهند نه نجامينكى باش دريږه ده بى. بى گومان هم بارودوخه و لك هيزيك وا ده بى بى بهر ي باكور. سالى داهاتو نه نجامه گاني نه ووش ده بينين.

ي.ك: ئايا نعه وا ده گيه تى كه دوو نه نجومه ن له نارادا ده بى، نه و نه نجومه نه كه لى دوواين و نه نجومه تى نيشتمانيش؟

س.پ: به لى، ده چمه سر هم مه سه له به. گوماني تيدا نى به كه هم پيوند يانه ده كيشنه وه بى پيكهاتى تازه له سالى (۱۹۹۳) دا. زور رى تيده چى نه نجومه تى نيشتمانى كوردستان «نه و نه نجومه نه بى كه وه لامى نه و شتانه ده داته وه كه وا هيزه

س. پ: ئەوان پیاوی خۆیان دەدۆزنەو و ھەلیان دەبژێرن و بۆ ئەنجومەنیان ڕەوانە دەکەن. پێنم وانی یە لەم خالەدا ھەلبژاردنێکی شتێگیر ھەبێ. جا لەبەر ئەوەی کە بناخەیی میلیلی لە لای ئێمە پتەو، دەتوانین ھەلبژاردن بکەین. بە ھۆی ئەو گوشارانەشەو کە دەیزانن، ھیچ دەرڤەتێک بۆ بەدیھێنانی ئەو لە ئارادا نی. یە. لەبەر ئەوەی کە گەل بە گشتی پشەتگیری سیاسەتی حیزب دەکات، زەحمەت نی. یە گەل پشەتگیری ئەندامەکانی ئەو ئەنجومەنانە ھەلبژاردن بکات کە حیزب دەست نیشانیان دەکات. ئەوانەش کە ماون کار دەکەن سەر ناوێندە خێلەکیەکان. بۆیە دەتوانن نوێنەرائی خۆیان ھەلبژێرن. ھەر و ھا ناوێندە ئایینیەکانیش سەر بەری کاریگەری سنوورداریان لە کوردستاندا، ئەوانیش دەتوانن نوێنەرائیان بۆ ئەنجومەنی نیشتمانی بنێرن. مەبەستم ئەو ئەنجومەنە کوردی یە کە ھەلومەرجی مێژوویی دەیسەپێن. ئەگەر بەدی ھات، شتێکی باش دەبێ.

ی. ک: سەرکردەم، لە گوتاری ھەفتانەدا نووسیومە: «ئەگەر بە کوردستانی لە دایک بومایە و ئەندامی پەرلەمانی ئێستای تورکیا بومایە، ڕینگە چوونە پان ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستانم ھەلدەبژارد». پاتان بەرانبەر بەم بیرکردنەوەیە چی یە؟

س. پ: دەمەوێ سەرئەنجام بەدی. ئەگەر ئەنجومەنە کەمان کەوتە ڕوو، ئێمەش و مامۆستا ئیسماعیل بێشکچی دەتوانن تێیدا ببنە ئەندام. گەلێک ھۆ ھەن. ھۆی یاسایی متمانەیی ئەوەت دەماتنی بە گاوھەخۆ بچولینی و وات لێ دەکات بە زمان پاراوی یەکی زیاترەو گوتار دا بەدی و سیاسەت بکە. ئێمە لە بنەرەدا لە ناوھەندی سیاسەتدان. ئامرازە سیاسییەکان بۆ ئێمە بەس نین. گوتم ئەنجومەن ئێمە لایەنە دەستەبەر دەکات. ئەگەر کەسانێکی وەک ئێمە کە داوێکی لە کێشە کورد دەکەن و لە کورد خۆی پتەر رەنج دەدەن حەزریان کرد لە ڕینگە ئێمە ئەنجومەنەو بکەوێ کار، پێویستە ئەو شتێکی سەر نەبێ. ئەنەت ئەگەر ئەو ئەندامانە ژمارە یەک تورک و عەرەبیشیان لە نێودا بوو، پێویستە پێمان سەر نەبێ. تێڕوانینی ئایدیۆلۆژیایان ھەرچۆتێک بێ، من وای دەبینم ھاتنە ڕیزیان شتێکی باشە. ھەول بەدەن و ئیش بکەن تا لەوێ پێک بگەینەو، چونکە جیاوازی تێڕوانین لەم جۆرە ئەنجومەنەدا و بەتایبەتی لە سەرەتاکانیدا دەتوانی بە باشی پێداویستی یەکانی گەل لەو سیاسەتە بە جێبھێنێ کە خزمەتی بەرژمەندی دەکەن و بۆ قازانجی گەلان دەبن. ھەبوونی کورد لە پەرلەمانی تورکیا لە گاتنی بنیاتنانیدا شتێکی خراپ نەبوو. بەلام پاشتر بۆ مەبەستی خراپ بە کار ھێنرا. دەکرا لەم ئەنجومەنە میلیلی بەدا نوێنەرایەتی بکات، بەلام شوێنێزم نەبێشت ئەو سەر بگری. ئێستا کە کورد لە گەلێک ئەنجومەندا ھەن، دەوری خۆیان ناگیرن. دەور نەگیرانیشیان شتێکی زۆر خراپە. من ئالێم بوونیان لەوێ خراپە. ھەر یەو پێی یە، بوونی تورکی باش باشترە لە نەبوونیان و پێویستە ھەبوونی نوێنەرائی تورکیش بۆ گەلی تورک شتێکی پڕ بەھا بێ.

ی.ك: زور درمگ پيشنباري نيووم بو خو پالاوتنم پي گه بشت. من بو نو
متمان په تان سوپاستان ده كم. من خوم ثارمزوم ده كرد نو كوردانه ي كه له
په رله ماني توركيادان بچنه پال نو نمنجومنه.

س.پ: نه مه شياوه، پينده چي نه م جوړه كار په رله ماني توركيه به خوش خو
بنيسته وه، چونكه نوينه ره كورده كان هر بهو دوو وشه په كه لزاريان هاته دهر
كورسيه كانيان له دستدا. له بهر نه خوش كه په ك يا دوو نيشانه يان هه لگر تبوو،
دنبايان هه لساند و دانه نيشانده وه. پي گومان نه وانه به م رفثاره يان پال به كورده وه
دهننن نمنجومني خو يان دابه مزرينن كه هر چي چو نيك پي مافي زور سروشتي
خويانه.

نو هه لسه نگانده نانه ي كه ده لين: «ثابو به ثاموز گاريه كاني خو
په نويني HEP ده كات»، يان (HEP) سهر به (PKK) په
هيچ بنچينه به كي راستيان ني به.

ی.ك: نه وانه ي وا حوكمي توركيه ده كه ن بپر ته سكي يان هه به. نه وان واي
ده بيشن چوونه نيو په رله ماني توركيه سبارت به كوردستان و توركيه شتيكي
گرانه، يا بو خه بات ناچاري به، نه م بارودوخه پيچه وانه ي نه م چه مكه به. وهك ده بيشن
حكومت له م قوناخه دا له داخستني (HEP) دا راپا به. پيشتر له سهر داخستني
سوور بوون و نيتاش راران. نه م وايه قه و راگميانده كه تان كه له روقنامه كاندا
دهر كه وتن و باسي نمنجومني نيشتماني كوردستان كردن تان، ده ولتي و لي سرد
به م جوړه راپا بي. نه م راپا به له لاي (HEP) يش هه به. چو ن ده روانه نه م كيشه به؟
دايده خات نه وه حيز بيكي كوردي داخستوه.

وهك ده بيشن حيز بيكي كوردي له نيو ته كتيك و ثامانچ و بهرنامه تاندا ني به، به لام
توانيو تانه به هو ي بووني نه م حيز به وه نه نجامي باش وده ست بهنن. واته (PKK)
حيز بي (HEP) ي دانه مز رانده وه. بهلكو (PKK) ناتواني چاو له بووني (HEP)
بهوشن. نيو له گوشه نيگاي سر جه م جه نامري كوردستان و توركيه او چو ن
ده روانه (HEP) و ياده ي بايه خ پيدان تان چنده و چو ني هه لده س نكيشن و ثايا
توانيو به تي نه ركه كاني راپه ريني؟ ثايا له مرق به دواوه ده تواني نه ركه كاني
راپه ريني؟

س.پ: به سهر هاتي دروست بووني (HEP) كه ميك ثالوزه. نه وه بوو نوينه راني
كورد ويستي يان به ره لستي به كي ساده له نيو (SHP) دا پيك بهنن. به لام له بهر نه وه ي
كه نينه نو كه ستيكي زور شو نيني بوو، له حيز ب وده مري نان. به كم: نه م جوړه
ره گ و ريشه به لاي نينه نو هه به و، دووم: شوزال چراي سوزي داگير سانده بو
دامه ز راندي (HEP) له پيناو پي هيز كردني (SHP) دا و پشتيواني ده ولتي بو
حيز ب مسوگر كرد. بو شايه كي سياسي به كاريگري نيه له ثارادا بوو، بويه

هينديك ناومند ويستيان كاريگريمان به خراپي به كار بينن. واته دهست كرا به قسه كردن له سر پتيكه پنيانسي حيز بيكي كوردي نوكر و پنگسبو له هلموهرجهدا (HEP) بن. بيرمان له وه كزدموه دهست له مسه له وه وريده ين له ورووه نا كه «نمه حيز بي نيمه وه سر به PKK يه»، به لكو له بهر نه وه كه پستي به بنكي سياسي مان نه ستور بوو. هينديكيان نيزيك ده بوونه وه. و لك بليني دزي ده كهن و، هينديكي ديكيان وا نيزيك ده بوونه وه كه دوست بن. بهم پتي به نه مان تواني دهسته وه ستان راپوه ستين. واته ناچار بوو ين دهست تي وريده ين. مه به ستم له وه ده ستيوهر دانه دروست كردني چنه د پتوهنديكه بوو. له ناووه و له دهر وه ره خنه مان لي گرت و پشتگيري مان كرد. چا كه رتيكه وتنيان بو هلبزاردن له گه (SHP) دا هاته پتسه وه، پشتگيري مان كردن. چونكه نامانجي ته كتيكه كاني دوزمن نه وه بوو هيزي شاره وي نيمه بكرتته پشتوان بو حيز بي ديكي ترسناكتر. نه مان تواني به ته ماشه كهر يمينينه وه و خود ابرين له هلبزاردن، شتيكي گونجاو نه بوو. له بار ترين چاره سر رتيكه وتن بوو له گه (SHP) له سر هلبزاردن. و لك دزانن يه كه م جاره نه م جوړه نوينه رانه ي كورد دهر ده كه ون و كه په رله منيش به شيوه يكي شوقيني لاي له م مسه له وه كزدموه، نه وه واي له ناومنده كان كرد بتي نه ندازه بهه زين و زمينه بو مشومري دور و دريژ خوش كرد و لك «PKK له ناووه نه كه له دهر وه. پتيويسته نه وانه دهر بكيه ين» و رفتهاري ديكي شوقيني له م چه شنه.

ي.ك: نايان له م شيوه رفتهاري نوينه راني تورك رفتهاريكي ده به ننگانه ني به؟
 س.پ: بن گومان، پتيويستي نه ده كرد قيامت هلبستينن، چونكه دوو وشه يان له دم دهر هات يا دوو نيشانه يان دانا. سرنج بدن له نه نجومه ني هاو شيوه و لك هي نينگلته ره و فهر نه سدا ده كرتت هه موو شتيك بلين و، هه تا هينديك نه ندانم گوي له م جوړه قسه به ناگرن و بايه خي پتي نادن و په لبي لي ناگرن. نه م رفتهاره به لنگي راده ي دهمار گيري شوقينيانه به. په لپ و بيانو پنيانندان له سر به لك يا دوو وشه ي هاكه زايي، به سرياندا هه لگه رايه وه. نيمه كاني نه وه مان ني به شاوړ له م مسه له بچو و كانه بدينه وه، چونكه زه حه ته (HEP) به ناموز گاري نيمه نيش بكات و تي بگات و له دؤختيكي نسي به ري بيات ناموز گاريه كانم به راستي جني به جني بكات. با (HEP) بخه ينه لاه، كادي ره ناومنديه كاني (PKK) ش ناتوانن رينمايه كانم به شيوه يكي راست و ره وان جني به جني بكن و من به ناشكرا سكاله له دهست نه م بارودوخه ده كه م. (HEP) يك كه له ده سلا تي ناومنديه وه دور و له توانايي جموجووليش بي بهش بن و رتيكه خسته كي هيزيكي ته واري نه بن، چون ده تواني ناموز گاريه كانم جني به جني بكات؟ نه م حيز به حيز بيكي ياسايي به و منيش به رپرسى حيز بيكم شهر ده كات. چون ده توانم ناموز گاري ناشكرا به حيز بيكي ياسايي بدم؟ نه م زيدر و يي تي دا كرا بوو. واته نه م پر و پا گه ندانه به مه به ستي ناوز راندن و داماليني نه م حيز به ده كران. وه له راستيدا هينديك كه س له

ھەندىك مەسەلەدا راي مىنيان دەپرسى و ئىتمەش راي خۇمان لە ھەندىك رۇژنامەدا
 بلاۋدە كىردەۋە، ۋە لەمەۋە ھەندىك پىروپاگەندە بلاۋكرانەۋە كە دەلىت: ئاپۇ رىئىئەيى
 خىۋى دەدات بە (HEP) و يىان (HEP) خىزىيىكى سەر بە (PKK) يە. ئەم
 پىروپاگەندە لە سەر خەيالى بىنيات نراۋن و فېريان بە سەر راستى يەۋە نى يە. بەلام
 ئەۋە قىۋول ئاگەين دەست لە (HEP) بەرىدەين، چونكە ويىتىيان ئەم خىزى بە دۇرى
 ئىنمە ئىش بىكات و خەبائىمان پاكتاۋ بىكات. ئىنمە ھىزىيىكى گەۋرەي پەنھانمان
 ھەبۋە. دىيارە ئىنمە رى ئادەين ئەم ھىزە پەنھانمان بۇ قازانجى پەرلەمانى تور كىيا
 بىخىرئە كار، بە تايىبەتى ئەۋان زۇريان گوتەۋە كە ھەتا كوردىش دەتۋانن بىچنە
 نىۋ ئەم ئەنجۈمەنە. دەۋو چەند ھەنگاۋىك بىنىين. ئاۋا ئەم گۇرپانكارىيە
 نىكىچىرزاۋانە بۈۋنە ھۋى پىنكەينىانى (HEP) و مەسەلەي (HEP) يىش پەرەيسەند.
 ئەۋان ئىستاكە ھەۋلەدەن بە بىريارىكى دادگاي دەستۋورى سىۋورىك بۇ ھەۋو
 ئەمانە دايىننن و ئىۋەش دەلىن راپايىيەك لەم مەسەلەيەدا غەيە. دەكرىت بىر لە
 ھۋىيەكانى راپايىي بىكەينەۋە. ئەمە راستە. پەنگە ئەمە ھىندىك گۇرپانكارى
 لى بىكەۋىتەۋە. لە رۋى ياسايىيەۋە دەكرىت خىزىيىكى ھاۋچەش بە تەۋاۋى ئاراسى
 دابىسەزىرئە و داخستنى (HEP) ش تاۋ بەم جۋرە ھەۋلانە دەدات و كىردەۋى
 خىزىيىكى جىگىرەۋەش ۋا دەكات داخستنى ئەۋەي يەكەم بىمانا بى. لە لايەكى
 دىكەۋە پەرەسەندىكى سىياسى گىرنگ لە گۇرپىدايە و دەۋلەت كىردەۋى كۈشەيتى لەم
 پەرەسەندە تى بىكات و بە خۋى بىگىرئە و بە خۋى دەلىت: «ئايە HEP دەۋرى لەم
 پەرەسەندەدا ھەيە». پىنم ۋايە دەۋلەت بەم پەفتارە خۇ دەخاتە بەردەم نىشانەيەكى
 پىرسبارى گەۋرە. لەبەر ئەم ھۋىيە لە داخستنىدا راپايە. لەزانەيە ھۋى دىكەش
 ھەبىن. باۋىرەم ۋايە كە ئەمەرىكا و ئەۋروپا ئەمەيان پى قىۋول نى يە و دەۋلەتى
 تور كىياش ئەم ھەلۋىستە لەبەرچاۋ دەگرئە. پەنگە بىر لەۋە بىكاتەۋە كە ئەۋ دەتۋانن
 لە رىنگاي (HEP) ۋەۋە ئەم گۇرپانكارىيە ھەلسۋورپىنى. ئەم ھەۋو كار كىردانە ۋا لە
 حىكۈمەتى تور كىيا دەكەن راپايى.

كاتىك دادگاي دەستۋورى بىريارى داخستنى (HEP) دەرەكات، مەبەستى ئەۋەيە
 ھەلۋەرج ماۋەي بىنياتنىانى خىزىيىكى كوردى ياسايى نادات و پىزىمىش ئەمە
 قىۋول ئاگات. بەلام ئەنجامەكەي چى دەبىت؟ ئەگەر لەم ئاگۇ كىيەنە وردىۋەۋە و
 ھەلىانسەنگاند، ئەۋسا بىريار دەند. دادگاش لەبەر رۋوناكى ئەم بىريارەنە و ئەۋ ھۇ
 و پىنداۋىستىيەنى كە بەسەر دادگاي دەستۋورىدا دەشكىنەۋە، بىريارى رەۋايى داۋاي
 دەۋلەت دەدات.

ي. ك. ۋەك زانراۋە بىريار لە تور كىيا لە لايەن دەستى ئەركانەۋە دەرەكرىت.
 بەپىنى گومانى مىنىش دادگاي دەستۋورى چاۋەرىنى ئەم بىريارەيە. لە كاتىكىدا
 دەستى ئەركان بىر لەۋە دەكانەۋە كە ئاخۇ (HEP) بە لاي (PKK) ۋە ناچارى و
 گىرنگە و رادەي بايەخى چەندە و چاۋەروانى كاردانەۋەي (PKK) ش لەسەر ئەم
 مەسەلەيە دەكەن تا بە بىريارى راست و درۋست دەگەن و دادگاي دەستۋورى
 لى ئاگادار دەكەنەۋە.

س.پ: بەلئى ئىمە راستە. بەلام ئەۋەي كە دەلئىن (HEP) بە لاي ئىمەۋە شىنكى زۆر گىرنگە و ژىيانىيە، راست نىيە. لە كاتىكدا ئىمە حىزبە پىنى ناكىرى سىياسەت و پىنۋەندى دىموكراتىيە لە گەل بىنگە ياساىيە كاندا دابىمەزىرىنى و جىنەبىنى بىكات. پىنى ناكىرىت پىنۋەندى دىموكراتىيە پەرە پىنبدات و چالاكى دىپلوماتى ئىنجام بدات و ناتوانى نە پەرەستىنى و گەۋرە بىنى و نە رىنكىستەنە كە بە باشى پەرە پىنبدات و ناچار دەبىن يارمەتى لە لايىنگىرئانمان داۋا بىكات. ئىمە بارودۇنخە مايەي تەنگە تاۋىپۋەنە بۇ ئىمە و ئەۋان. بۇيە ئەۋەي كە گوتىم راستە. (HEP) بە لاي (PKK) ۋە ئامرازىك نىيە نەتوانى دەستى لىنەللىگىرى، بەلكو ئىمە حىزبە گەللىك نارىمەتى بۇ (PKK) پەيدا دەكەت. راستى ئىمەيە و دەبىن (HEP) پىش ئاۋا ھەلەسەنگىندىرىت.

ى.ك: ئىمەش نەماتوانى نە ئەۋ ھەلۋەمەرجە ھەلەسەنگىنلىن كە دەۋەتى تور كىيى پىتداتىيەرى و نە ئەۋ پاراپىيەش كە لەم ماۋەيى دۋايىدا بە دەستىۋە دەنالىنى. بەلام دەۋەتى تور كىيى پاش ھەللىزاردە نىۋەچلەكان كەۋتە گەران بە شۋىن رىنگايە كىدا بۇ دەمچۋەن، لە برى ئەۋەي كە دەستەۋەستان رابىۋەستى. خۇ ئەۋ خوتبە باۋكانەيەي كە دىمىرىل دەيانخوئىنىتەۋە ناتوانى قەناعت بە جەماۋەر بىكەن. لەۋانەيە دەۋەت ھىندىك پۇشنىبىرى دەستەپاچە و چەپەرەۋى كۆن و پۇژنامە نوۋس قەناعت پىن بىكات، بەلام ناتوانى كەسى دىكە قەناعت پىن بىكات. دەۋەت باش ئەۋە دەزانى، بۇيە سۇراخى دەروۋىيەك دەكەت. كىشەي (HEP) پىش لە ئارادايە كە تاۋىك لەمەۋەر لىنى دۋاين. پىنۋىستە (PKK) لە رۋانگى ھەست بە بەرپەرسى كوردىيەۋە بايەخ بە (HEP) بدات. بەلام ھىچ پىنۋەندىيەكى ئورگانىكى لە گۇرپىدا نىيە و ھەمۋە ئەۋەي كە ھەيە ھەر كارتىكىردە.

س.پ: ئەۋى راستى بىن دەۋەت لە ئىمە پىتر كاردەكەتە سەر (HEP) و ھەلەدەدات پىتر بەكارى بىننى بۇ كار كوردە سەر بىنگەي جەماۋەرىمان و كە ئەۋەي پىن ناكىرى داپدەنات.

ى.ك: بەلام ئىستاكە راپايە. ئايا ئەركەكانى (HEP) دۋايىيان پىن ھات؟ ئايا ئىمە زولم لە (HEP) دەكەين؟ لە ماۋەي سى سالداسى سەۋك گۇپدراڭ.

س.پ: نەخىر، كىشە كە كىشەي گۇرپىنى سەۋكى حىزب نىيە. چەپ بە گىشتى و پۇشنىبىرانى كورد بە تايەتى توانايى پەرەپىدانى سىياسەتە دىموكراتىيەكانىيان نىيە. زۆر پوۋنىشە كە (HEP) بىر لەۋە ناكەتەۋە كە حىزبىكى كوردىيە و دەرگاكانى بۇ دىموكراتىيە پىشكەۋتوۋخۋازەكانى تورك خراۋنەتە سەرپىشت. بەلام ھىچ دەست ھەللىنىيەكىيان بۇ خەباتى دىموكراتى پىشان نەداۋە، بەلكو خۇيان ئەۋەيان ناۋى. ئەۋان سەربارى ئەۋەي كە بىنگەيەكى جەماۋەرى بەرىن ھەيە، ناتوان دەيەكى ئەۋە بىكەن كە (خىزبى رەفاه) دىبىكات. بەۋ پىنە ئەگەر وىستمان ھەر ئەركىكە بە (HEP) بدەين. ئەۋە بىنگەي جەماۋەرى كورد ھەيە كە بىنگەيەكى دىموكراتىيە. ئەگەر ئىمە حىزبە توانى بىنگەيەكى جەماۋەرى تور كى دابىمەزىرىنى،

ئەو كاتە لەوانە يە دىوارىكى دىموكراتى لەمپەر بە شىنۆيە كى ياساىى لە پەرلەمانى تور كىادا ھەلجىنىت و دەبىتە دەسكەوتىكى گەورە بۆ دىموكراتى. ئەمەش پىشت بە تور كە دىموكراتى يە كان و راڊەى ھەلسەنگاندن و ئامادەبىيان بۆ ئىش دەبەستى. كورد ئامادەبىى يە كى باشى بۆ ئەم مەسلانە ھەپە. ي.ك: بەشە كوردە كە زۆر چالاكە. پىتم وايە تەنانت كۆنە چەپرەو تور كە كانىش ناتوانن بچنە ئىو ئەم جۆرە پىكھاتە يەو.

س.پ: كەمىك لەمەوپىش باسى ئەمەم كرد، ئەوان حەز ناكەن ھىچ چالاكى يە كى ياساىى يا ناياساىى و ئاشتى يانە يان پىشت بە زەبروزەنگ بەستوو بگەن. ئەوان مردوون.

ي.ك: دەولەت بە شىنۆيە كى سەير بە خۆيەو گرتى داو، ئەگەر دەولەت (HEP) ى داخست با داىبخات، چونكە بەو زيان بە خۆى دەگەيەن. لام وايە دەولەت ئەم جۆرە ھەنگاوە دەنيت، چونكە ئىو بە ھىچيان نازان.

س.پ: بەلئى ئەمە راستە. ئەوسا دەولەت حىزبىكى داخستوو كە ھىچ كارىكى نىيە.

ي.ك: ئىو گۆى بە پى و پەسم نادەن. دەتواننن بلىنن ئەوئى وا پروودەت ئەو يە مەسلەى (HEP) پروون و ئاشكرا بوو. مەسلەى (HEP) ەك ئىمە بۆى دەچىن ئالۆز نىيە. ەلامەكەشتان زۆر راشكاو بوو و مەبەستان ئەو يە ئەگەر (HEP) توانى بپىتە حىزبىك زەحمەت كىشانى گەلە جىياچىكان بە خۆى بگرتى، ئەو دەورىكى زۆر گەورەى دەبى. بەلام ئەوئى كە دەولەت حىزبىكى ەك (HEP) بەم وزەئى ئىستايەو داىبخات، ئەوئىيان ھىچ زيان بە تىكۆشانى كورد ناگەيەن.

س.پ: بگەر بەردۆچكە يە كىش بەم تىكۆشانەدا ناكىشنى. ئىمە باش قايمكارىمان بۆ ئەم بابەتە كوردوو. تەكتىكە كانى (PKK)ش لەسەر ئەم بابەتە يە كجار نەرمونىيان. ئەوئەدى بەرەو پىشەو بچى، دەزانى چۆن بە باشى بگىشەو. تەكتىكە كانمان لە سەرۆبەندى شەرى باشوردا بە شىنۆيە كى چاوەروان نەكراو پەرەيان سەند، (HEP) پرووى كرايەو و ئىمەش دەتواننن پاشەكشە بگەين و شەرى تا دوا پلە سەربخەين. لە راستىدا پىيوستە باسى سياستە نەرم و نىانە كانمان بگرت و لەم گۆشەنىگايەو تىسان بپروان.

ئەگەر يەكتىك پىتى گوتم: «زۆر بە توندوتىزى ھەلیدەسەنگىنن وا كە خىانەتكارە و، ئەمرۆش لەگەلیدا پىكىدین. ئەمە ناگۆكى نىيە؟». پىتى دەلنم: «بەلئى خىانەتكارە، بەلام پىتوئەندى ناچارىيە». دژ بەيەكدى نىن. ئەوانەى وا دەيانەوئى بە قوولئى لە سياستەت حالى بىن، پىتووستە ھىندىك خال بە باشى تىبىگەن. ئەم ھەلوئىستە ھاوشىوئى رىككەوتنى (HEP) و (SHP) يە و بەسەرىدا جىبەجى دەبى. من لە گەلنىك سياستەتدا پىشت بە ھەست و نەستى خۆم دەبەستم و كۆنترۆلئى راستى يان چەوتى يە كانى دەكەم. ئىنەنۆ گوتووئىتى: «رىككەوتنى HEP لەگەل SHP دا واتە ئىمە ھىنزە كوردى يە شاراوەكان قوت دەدەين». من بە پىنچەوانەى ئەوئە

بیرم کردموه و گوتم: «ئەم ڕینگەکوشتە دەبێتە ھۆیەکی قووتدانی SHP». ئەگەر
چی (SHP) لە ھۆکمیادیە، بەلام بە تێپەڕینی ڕۆژگار بێستەبالا دەبێ.
ی.ک: باشە، سەرکردە ی ئازیزم درەنگ ئەم بێرپارەتاندا. وانێیە؟

س.پ: ئەم مەسەلەیە بە لای منەوه گەرگە نەبوو تا بە بێرشی بیری لێ بکەمەوه.
من دەروانمە خەلکانی دی و چاودەرییان دەکەم تا بزانم داخو هیچ سیاسەتێک
دەکەن یان نا، یا ئایا هیچ یارمەتییەکیان پێویستە؟ ئەگەر ئاوا بوون یاریدەیان
دەدەم. دەنا ئەم بارودۆخانە هینان و بردن و بێرکردنەوێیەکی درێژخایانیان گەرکە
نێیە.

ی.ک: بە قەناعەتی من ھەلۆیستی (PKK) بە لای (HEP) ھەلۆیستیککی زۆر
دەگمەنە. چا لە کاتیکیدا بێر لە بەکارھێنانی (HEP) دژی (PKK) دەکەنەوه،
(HEP) دژایەتییان دەکات.

س.پ: بێ گومان، یا ئەوانیش ھەول بەدەن لەم تەنگانەیە دەربچن. وانێیە؟
بارودۆخی بەرە ی کوردستانی و دەولەتی فیدرالی کوردی کەمێک لەم بارودۆخە
دەچن کە پێکیان ھێناوه. دای مەزراندن....وہ ناتوانن لەم تەنگانەیە دەربچن. ھەردوو
بابەتە کە لێک دەچن.

ی.ک: بەلێ، بێ ئەملاوئەولا وایە.

س.پ: دیمیریل خۆی پشنگیری دامەزراندنی دەولەتی فیدرالی کرد و ڕۆژی
دووم گوتی: «ئێمە دژی ئەوین». ئەو بەسەرپەرشتی ئێو گەشە دەکات، ئیدی
چون بەرھەلستی دەکەن؟ تەناتە بارودۆخییان تا ئەوپەری ناکۆکە.

ی.ک: سێ یا چوار ھەفتە لەمەوبەر لە ڕۆژنامە (یەنی ئوولکە) دا ئەمەم نووسی:
«من باوەڕمانەم PKK یا ئاپۆ سەرپەرشتی HEP بکەن، چونکە ئەگەر ئەو
راستبواوە بە شیوەیەکی زۆر باشتر بەریوەیان دەبرد». پێم وایە ئەم قەسە
جێی قەناعەت پێکردنە. نووسینەکانی (یالچین دوغان) و (تەما ئاقیبول)یش ئەم
راستەییەیان گرتبوو، لە کاتیکیدا پێوھندی توندوتۆڵیان بە ئیستخبارات و
دائیرەکانی نەخشە کێشانەو ھەیە. لە ئێستا بەدواوە ئیدارە ئیستخبارات «MIT»
وێکە دائیرەکی نەخشە کێشان و دەبێ. ئەم دەزگایە لە کێشە ی کوردستاندا دەبێتە
دائیرەکی سیاسی بۆ ئەوێ نەخشە و پلانی بۆ داڤتن. ئەوان باش دەخویننەوه و
ھەلەسەنگینن. ئەگەر چەپ لە بار و کارا بێ، لە ڕینگای ئەووە ئیش دەکەن.
کاریکی زۆریان کردووە سەر (HEP). لە جێیەکی دیکە دا ئەمەم گوتوووە و لام
وایە ھەموو بەرپرسی بەک ناکەوینتە ئەستۆی (HEP)، چەپەرەو تورکە
پێشکەوتووخوازەکان سەریان تێ نەکرد و نەچوونە پالی. بەلام ئێستا چەماوەر
چالاکییەکی بێ ئەندازی ھەیە. ئەو ناوەندانە چەندین ئارەزوویان ھەیە. ئەوان -
واتە سەرکۆتکاران و ڕۆشنبیران - بە لای بەھیزتریندا دایدەشکێنن. بە پێی
باوەڕی من وادەروانن (HEP) وێکە بلیتی (PKK) بێ. ئەوان لە (PKK) وە دورن و
نایانسان. ئەو باوەڕیان ھەلەیە، کە گواوە (PKK) بێرای بێر کاریگەری نێیە. لە

بروی یاساییه وه بهرنامه یه کی جیاوازی هه یه، بهلام ناگریت (HEP) کارتیئکراوی
 دهستی (PKK) نه بی. خه لک هه موویان (PKK) کاری تن کردوون.
 س. پ: ته ناهت هیندیک نه دماي رینگای راست (DYP) یش به پشتیوانی ئیمه
 هه لئیردران.

ی. ک: بئ گومان، من ئهم قسه یه له دادگای ئاسایشی دهولت (DGM) دا کرد و
 پینی قبول بوو. هه رچی به ک که ئاپو ده یلنت گوناخ نی یه، ئه گه ر ووتی «ئهمرو
 سئ شه مه یه» ئایا ئهمه تاوانه؟ (HEP) یش نه یوانیه جیاوازی بکات. هه تا ئه گه ر
 گوئیشیان: «PKK هه یه، من لهو باره یه وه ده خوینسمه وه و له وانه یه کاریشم
 تن بکات». ئهمه به گوناخ دانانریت.

س. پ: دیاره ئه گه ر گوئیان: «دروست بوونی PKK جیاواز تره، بزانیکی زور
 جیاوازه. هه رچی کار تن کردنی شه یه تی له ئیمه ئه وه زور ئاساییه، له کاتیئکدا ئیمه
 خه باتیکی یاسایی دیموکراتی ده که یی»، ئه وه په لپیان لئ ناگیریت.

ده لیم (PKK) له یارودوخینکدا نی یه هه ر که سیک هه ستا و پویشت ئهم پیوهندی
 پیوه بکات. ئه گه ر پیوهندی به کی دروست کرد، رهنگه دریزه ی پی نه دات. ئهم
 حیزبه پیوهندی ته ناهت له گه ل ئه و کادیترانه شدا دروست ناکات که مه شقیان
 کردووه و له ناوهندی ئاگروهه ده رچوون. ئیدی چوون پیوهندی له گه ل ئه و خه لکانه دا
 دامه زرینتی که له ئیسکبه ند ده چن. هه تا ئه گه ر پیوهندی شمان له گه لیاندا
 دامه زراند، ده بته کو مه له پاشماوه یه ک. ئه وانه ناتوانن سیاسه ته کانمان به ریوه به بن.
 ته ناهت دهولتیش ده پرسنی ئاخو ده ستان له (HEP) دا هه یه، یان پیوهندی مان
 پیوه ی هه یه؟ و ده ست به م بئ عه قلی به ده کات.

ی. ک: ئاپو ئازیزم، چه پینکی تورکی و کوردی زور نین پیوهندی یان به
 حوکه وه هه بی و، هه موو ئیش و کاریکیان له حیزبی کوماری گه ل (CHP) و
 حیزبی سوشیالیستی کومه لایه تی (SHP) دا قه تیه. ئه وان لهو شتانه بئ ئاگان که
 باستان کردن و ئهمه ش هه ر له بهر ئهمه نی یه که ته مه لن، به لکو مه شق کردنی
 به شینکی له مه دا هه یه. جا له بهر ئه وه ی که چه پی تورک نه چووه ته پال (HEP)، ئیمه
 کومان کر نه وه و زورمان بۆ هینان و خۆم ناو بزی که ری نیوانیان بووم. پاشتر ئهم
 پیوهندیانه له لایه ن (HEP) وه راگیران. ئه گه ر پیویست بئ ره خنه له لایه نیئیک
 بگیری، ئه وه هه فالانی (HEP) و ده یانروانی به حیزب وک بلینی کارگه ی ناردنی
 نوینره نه بۆ په رله مان، به و قسه یه ی خۆیان: «ریزه ی که میان له حیزبدا ده رفه تی
 سه رکه وتمان له هه لئیراردندا و گه یشتیمان به په رله مان زیاده کات». بۆیه
 دامه زراندنی ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستان ده بته ده رس داداتیکی (HEP).

س. پ: ئه گه ر یه کیک بهر له وه بکاته وه (HEP) بۆ مه به ستی شه خسی خۆی
 به کار بئینی، ئه وه خۆی ده خه له تینتی، چونکه (PKK) شوانیکی جه ماوهری
 بئکه که ی خۆی به شیوه یه کی هه زانیه ها به کارنا هینتی و ری به خه لکانی دیکه ش
 نادات به و پی یه به کاری بئینی. ئه گه ر دلنیان و وای ده بین (PKK) پشتیوانی و
 کومه کی (HEP) ده کات، پیویسته له سریان باش بزانی ئهمه چی ده گه یه نی و

پاشان دوزانن چۆن ئەم حیزبە بە کار دیتن.

لەر ووی میتر وویی یهوه گوتم: ده کریت (HEP) ببیته «بئکه یهك بۆ چاره سهریکی سیاسی». ئەگەر دهولەت باومهری به چاره سهری سیاسی هه بئ (HEP) داناخات. ئەندامانی ئەم حیزبەش ئەگەر زانیان چۆن كه لك لهم بئكه به و مرده گرن، ئەوا دهوریان ده بئ بیگرتن. به لام ئەگەر پئچهوانه ی ئەمه بهو، واته ئەگەر نه پانتوانی چي پئویست بهو ببكه و ههستیان کرد له بهر گوشار و سایه ی (PKK) دان، ئەمه نیشانه ی لئ نه ها توویی پانه لهم مه سه له پدها.

خۆ ئەگەر دهولەت له چاره سهری سیاسی دور كه و تهوه و بایه خنی به بهجو و كترین ئامراز ی ئەم چاره سهره نهوا، ئەوا دهیسه لمینن له سیاسه تدا نهزانه و هیچ سیاسه تێك له خۆیدا جئ ناكاتهوه. ئەم هه موو گۆر انكار یانه به لكه ی بهردهوامی كاریگهری سیاسی له پاده به دهری ئیمه و ئەمهش هه رگیز نابیته كۆسپ بۆمان.

ی.ك: پاش ئەمه... ئەگەر دادگای دهستووری، (HEP) ی داخست. ئەوسا بهر یار له سهر چۆنایه تی ئیش و كار ده دریت. به لام ئەگەر ئەم حیزبە زیندوو مایه وه، ناتوانن له نئو كوردستاندا ئیش بكات چونكه گۆره پانی شه رێكی ناوخریه و ده بئ له تور كیا ئیش بكات. به هه ر ئەندازه به كیش له ناومنده دیموكراتیه كاندا بهلاوبیته وه و هئزی خۆی به لمینن، به وه خزمهت به پالهنشی خه بات ده كات له كوردستان. له لایه كی دیکه وه، ئایا تورك پئویستی به كی زیاتری به (HEP) نی به بۆ شۆرش ی تور كیا و ئازادی تور كیا؟

س.پ: به دلنیا بیه وه. با (HEP) ببئ به حیزبێكی تور كی (تایبهت به تور كیا بئ)، ئیمه پشتگیری ئەم حیزبە ده كه ین ئەگەر بهم شتیه به بئ. با حیزبێك بئ زۆربه ی ئەندامانی تورك بئ، ئیمه پشتیوانی و پئشوازی لئ ده كه ین. هئنده به سه ببیته ئامراز یكی دیموكراتی و بتوانن خه باتی دیموكراتی بكات. من به تهواوی راشكاوی به وه قسه ده كه م و قسه كه م دیوێكی نارۆشنی نی به. پالهنشیان ده كه ین. ئەگەر تاقمێك هه بئ پئزی خه باتی دیموكراتی بگه رێ و ئەو بهروایه پان هه بئ كه ده توانن ئەم حیزبە به كار ببئن، با به فرموون و با ئەم حیزبە بۆ ئهوان بئ!

به راستی شه ری باشور.. شایانی ئه وه به له رووی سیاسی و دیپلوماسی و سه ربازی به وه هه لوێسته ی له لا بكه ین و به بایه خنكی زۆره وه لئ بكو لینه وه.

ی.ك: ئازیزم سكرتیری گشتی، هه زده كه م لا له بابه تێك بكه مه وه كه خالی حازر له پۆژنامه كانی تور كیا دا مشتومرێكی زۆری له سهر ده كریت و قه ی سه ر كرده به كی (PKK) پاده گوازن كه ئەمه به: «ئەگەر PKK له سهر شتوازی شه ری به ره یی سوور بهو، دوو چاری زیانیكی زۆر ده بئ». ئەمه دهرگای له سهر مشتومر كردن له بهاری شه ری به ره یی و شه ری گه ریلاره خسته سه ر پشت.

بەلگەنامە يەك لە نىيەتو بەلگەنامەدا بوو كە هەژالان دايانىنى و گەشتوگۆي ئىيوە
بە بىنىسىم تىدايوو. لە رېنويىنىيەكاندا بۆ مەيدانى شەپ لە سەرەتاو جەخت لەسەر
بەكارهێنانى شەپى گەريلايى دەكەن و لە پەنابردنە بەر شەپى بەرهەيى ئاگاداريان
دەكەنەو. ئايا لە باشوردا شەپى بەرهەيى هەبوو؟ بەختەوەر دەبم ئەگەر ئەم بابەتە
باس بکەن.

س. پ: شەپى باشور، شاياتى ئەو يە لە پرووى سياسى و دىپلوماسى و
سەربازى يەو هەلويستى لەلا بکەين و بە بايەختىكى زۆرەو لىيى بکۆلىنەو.
پۆژنامەكان بايەختىكى فرەيان بەم شەپەدا. دەستى ئەرکانش راپۆرتى هەمەجۆرى
لەسەر ئەم مەسەلەيە هەبوو. دەستى ئەرکان لەم بەياننامەدا دەلالت: (PKK) دوو
هەزار کوژراو و هەمان ژمارە برىندارى دۆيانە. من دەزانم ئەمە راست نىيە. بەلام
پاشتر وەختىك لەو راپۆرتە دوور و درىژانە وردبوو مەو كە بۆم دەهاتن بۆم ساخ
بوو مەو كەوا بارودۆخىك هەيە وا لە دەستى ئەرکان دەكات بەم جۆرە ژمارە زۆرى
مەزەندە بکات. بەلام بە كەردەو ئەو بەدى ئەهاتبوو. ئەوى راستى بى شەپى كەردن بە
شىوازىكى نەگونجاو و پەي لەسەر داگرتنى، بارودۆخىكى لەبارى بۆ ئەگەرى زيان
لنى كەوتنىكى گەورە خوێلقاند.

ماو يەكسى درىژ بەر لە شەپ و تەنانت لە سەرەتاي شەپىدا رېنويىنى پېرەو
كەردنى شەپى گەريلايى هەبوو. چەند مانگىك پېش شەپەكە هەم لەو ئاگاداران
كەردەو كە لەوانەيە دەولەتى توركيا بە هاوکارى خىيانەتکاران و نوکەرانی کورد
هێرش بکاتە سەرمان و، هەم لەوێش كە پېنويستە بە چ شىوازىك بەرەنگاريان
بپېنەو. ئەم رېنويىنيانە روون و ئاشکرا بوون، لە کاتىکدا تىياندا گوتم ئەگەر
هێزەکانمان لە پەرى خۆراوا يا لە پەرى خۆرەلاتدا تووشى نەرحەتى بوون،
پېنويستە درىژى و پانى زنجيرە چياکان بە گەريلايى. هەروەها چەند مانگىك پېش
شەپەكە پېمانگوتن خۆ بۆ ئەم جۆرە پى تېنچوونە ساز و تەيار بکەن. دەمەوى
لايەنىكى دیکە لەم بارەيەو روون بکە مەو، ئەويش ئەو يە: دەبوو لە کاتى
بەرخودانماندا لە (حیلوان و سويرك) بپېنە سەر شەپى گەريلايى. بەلام
سووربوون لەسەر شىوازى گوندنشىنان و بەسەر شەپەدا سەپاندنى ئەم تەرزە، پىي
لەو گەرت.

ی.ك: ئايا مەبەستان لە شەپى گوندنشىنان شىوازى شەپى تاکتىكى يە؟
س. پ: نەخېر. شەپى گوندنشىنان واتە هەر لا يەك بچىنە نىو سەنگەرى خۆى و
تا هەموو جەبەخانەكەى دەپرێتەو لىيەنەپېتە دەرى. ئەم شىوازە بوو بەرخودانى
(حیلوان و سويرك)ى خستە تەنگرەيەكەو. دەبوو بۆ دەرھاتن لەم تەنگرەيە
هەردوو زنجيرە چياکە بگريئ تا دەگەيە ناوچە شاخاويەکانى کوردستان، ئەومان
نەکرد. سەرفەجام كەوتىنە دۆخىكى شلۆقەو كە خەريک بوو ئاسەواری يەكەم
هەنگاوى بەرخودانى زۆر گەرنىگ لە مېژوووى کوردستاندا نەهێلنى و بپېتە هۆى
بەزىنى. بەلام لە نىشتمان چوونە دەرەمان و گەلەكۆمەكەمان بۆ بنیاتنانى حیزب

لهسر چهند بنچینهیه کی تازه و جاریکی دیکه خو ئاماده گردنمان بو خهباتی
چه کداری یارمه تسی یان داین له لایه که وه له م تنگ ژویه دهر باز ببین که ئه م
به ر خودانه ی تن که وت و، له لایه کی دیکه وه له و دژواریانهش که له گه ل (۱۲) ی
ئه بیلوولدا هاتنه پیش. پاش ئه وه ئاماده کاری بو قه له مباری (۱۵) ی تاب دهستی
پنی کرد.

وهخت بوو ههمان بارودوخ له قه له مباری (۱۵) ی تابیشدا روو بدات، کاتیک
ههولی ئه وه درا ئه م قه له مباره هه له نیو پروپاگهنده ی چه کداریدا بهیلریته وه، به
بن ئه وه ی بو شه ری گهری لایی په ره بستین. ئه وه کیشه به کی زور گرنگ بوو.
ئه و سا چهند هه لسه نگاندنیککی هه مه لایه نه ی چۆنیه تی ئالوگور کردنمان بو گهریلا
کرد. سالی ۱۹۸۶ له سه رو بهندی کۆنگره ی سیتییه دا چهند رینۆیتییه که له سر ئه م
بایه ته هه بوون که کیشایانه وه بو خو ئاماده کردنی سه رتاسه ری و دواتر
نزیکیوونه وه له شیوازی گهری لایی له سالی ۱۹۸۷ دا، ئه ویش به کاری بن وچان و
په ره پیدانی هه ول و کۆشه کان. وه دهران گهریلا له بهر رووناککی ئه ودا دهستی
به په ره سندن کرد.

سالی ۱۹۹۰ گهریلا په ره سندنیککی گه وره یان به خو وه دیو، وامان لی هات
سو پایه که گهریلا راسته قینه مان هه بیت. وه دهران هیزه کانمان گه وره ده بوون و
به فراوانی به ناوچه کاندایلا و ده بوونه وه. باشور بو ئه م په ره سندنه زور له بار بوو.
به هوی شه ری که ندایشه وه باشورمان به کارهیناو هه لومهرج زور گونجاو بوو.
به لām مخابن دوو چاری زه بری پر ئازار بووین. ئه وه بوو هیندیک له هیزه کانمان
تووشی نه خووشی جیگیر بوون له ئیداره کاندایلا بوون وه بلیی له دینه اتدا جیگیر
ده بن.

ی.ک. ئایا ئه م قسه یه تان ته نیا سه یاره ت به باشوره؟ یان تو مه به مست بارودوخ
گشتی به؟

س.پ. به گشتی هیندیک گۆرانکاری هه ن که بوونه هوی گه لیک دژواری بو
ئینه. به لām ئه م په ره سنده له باشوردا به شیویه کی فراوان تر بوو. دیاره ئینه
وامان چاره و ران نه ده کرد هه له کان به م راده یه بگه ن. به تایبه تی که رینۆیتییه کان
زور راشکاوانه بوون. حوکمیکمان هه بوو وای بری بوووه: «ده گرت به هوی
هینزی گهریلا یزاو توووه بچینه نیو شه ری یزاو توو. به لām نابن له هیچ
هه لومهرجینکدا بچینه نیو شه ری به ره یی». له رینۆیتییه شدا که بۆمان
په وانه کردن گوتمان: «پتیوسته بن ئه ملاوئه ولا به ته رزی گهریلا خو ریکه بن». و
هه لāmیان بو ئه م رینۆیتییه ئه مه بوو: «باش خو مانمان ئاماده کردوه».

به لām ئه و ئاکامانه ی که پاش چل رۆژ شه به درگه وتن، به لگه ی ئه وه بوون که
ده ست له هیندیک جینگا گیرکرا، سه ره رای ئه وش شه له جینگایانه دا به
سه رکه و تووی له گه ل به ری کوردستانیدا درێژه ی کیشا، به تایبه تی له گه ل
هیزه کانی پارتی دیموکراتی کوردستان (KDP) دا که سه رکه و تووانه پاشه کشه به

پهلاماره کانی کراو نهک هر تووشی زیانی گهوره گهوره بوو، بهلکو بهزیندرا و
نهمش حاشا ههله گره.

ی.ک: تا نهو کاته ئایا هیزه کانی تورکیا لهوئ بوون یان نا؟

س.پ: نهخیر. تنیا ههلیکۆپتهر له ئارادابوون، له گهله کۆمهکی لۆجستکیدا،
دوژمن ههشتا به تانک و هیزه کانی کۆماندۆوه نهچوو بووه ناوهوه و، هیزه کانی
ناوچهی سۆرائیش بهریوهبوون بۆ پالپشتکردنی هیزه کانی بهری کوردستانی. جا
که دلنیاپوون سهرناکهون، بارزانی خۆی بانگی تورکیای کرد، فریای بکهوئ. که
هیزه کانی پیادهش سهر نه کهوتن، تانکه کان هاتنه نێو مهیدانی شهر.

ی.ک: ئایا لهم قۆناخهدا لهسهر شهر ی بهری پییداگر بوون؟

س.پ: نهخیر، کیشه که کیشهی پییداگرتن نه بوو. بهلکو هاتنی تانکه کان
دۆخینکی چاوهڕوان نه کراو بوو. هاتنه ناوهوهی تانکه کان و ئاماده کاری پتیویست
نه کردن، بووه هۆی بارودۆخینکی حسینب بۆنه کراو و دۆخینکی هاوشینوهی
گهمارۆی هیزینکی گرنه به دیار کهوت. هیرشی چه کداره کان له باشورمه و هه
هیزه کانی تورکیا له باکورمه و پهلاماری ئاسمانی چروپهر به ههلیکۆپتهر و
فرۆکه ی جهنگی و هیندینک له هیزه کانمان که به شیوازه کۆنه کان راهاتبوون
نه یانتوانی به خیرایی بینه سهر شیوازی شهر ی گهریلائی. نهمش پالی به دهستی
ئهرکانهوه نا باسی ئهم بارودۆخه بکات و لافى ئهوه لى بدات که ئهوان
هیزه کانمانیان گهمارۆداوه و له خو کوشتن یا خو به دهسته وهدان زیاتر هیچی
دیکه یان له بهردهمدا نه ماوه تهوه. بهو پێیه به شینک له هیزه کانمان که ژماره ی
ده گه یشته سێ ههزار کهوته نێو داوی ئهم چۆره بارودۆخه وه. واته هه موو
هیزه کانمان له هه مان بارودۆخدا نه بوون. ئه گهر هیزه کانی تورکیا به جهرگی به کی
تهواویان هه بهوایه و به رێکخراوی هیرشیان بهردایه، ئه وسه له وانه بوو زیاته کانمان
گهوره بن.

بێ گومان له بهر ئه وهی که هیزه کانمان بهر خو دانینکی دلیرانه یان پێشاندا،
هیزه کانی تورکیا زاتیان نه کرد بهرمو پرویان بچن. له هه مان کاتدا دۆخی
یه که کهوتن پهیدا بوو. به دیهاتنی یه که کهوتن لهو خاله دا ناره حه تی به کی زۆری بۆ
بهری کوردستانی نایه وه. ئه وه بوو بهم یه که کهوتنه وه له گۆره پانی شهر چووه دهری.
ئه وهش کۆسپینکی دیکه ی بۆ جێ به جێ کردنی ئه وه نه خشه یه ی تورکیا پێکه یشتا که
ئامانجی ته فروتو و نا کردنی گهریلا بوو.

دهولتهنى نور كيا دهست بهردارى گشت پر نسيپه ماف ناميزه كان
دهبى، تنانتهت پر نسيپه كانى مافى خوشى له پرووى
سهربازى بهوه و ههولده دات له باشورى كوردستاندا
سوپا بهك له گوند پاريزان پيكموه بنى.

ی.ك: پښككه وټن له گمځ (بهره ی كوردستان) دا كرا و به هڅی هم پښككه وټنه وه
هټيزه كان پښككوه ده كه وټه جووله. لایا هټيزه كانستان جبه خاناه ی خویانیان به
جی هټشت؟

س.پ: نەختىر جىيەخانە كانى خۇيانيان بە جىنەھىشت، بەلام ھىندىك ئوتۇمبىل
 و ئامىرىيان لە نىيو بىرد، ھىنزە كانى دەولەتى تور كىاش دەستيان بەسەر بىرىك
 كەرەستەى خوار دەمەنىدا گىرت. ھەرچى چەك و چۆلىشە، دەستيان بەسەر ھىچىدا
 نەگىرت. بەشىك لە ھىنزە كان بەرەو ئوردو گاي باشور كشانەو و بەشىكى دىكەيان
 بەرەو باكور و، ئەو بەشەش كە ماىەو ە شىنومى گەرىلاىى وەرگىرت و درىزەى بە
 تىكۇشانى خۇيدا. لە كاتىكىدا زىانە كانمان خۇى لە نىزىكەى سەد شەھىدا. بەم
 پىيە ھىنزە كانمان توانىيان ئەم ھىزە تىبەپىتىن و پوۋچەلى بىكەنەو و لە
 دۇخىكى ھەلەو ەق دۇخىكى بىگوازەو كە سەركەوتىنى تا پادەيكە گىزىكى تىدا
 بەدىھات.

ی. ک: لیکن تیز یکسو نهوه و ږیکه کون به دی هاتن. باشه، سر کرده ی نازیزم. له مودوا چي پرووده دات پاش نه وی حکومتی تورکیا له گهله هیزه کانی پیتشمه رگه دا بریاریاندا چمن دین پاسگی سر سنور دایه زرتین؟ وک بهیستو ومانه پروژه بهک هیه بق بهستنه وی شو پیتشمه رگانه به مووچه ی مانگانه. ثایا نه به پاش پاسگه دامه زراندن دهنی؟ به تابه تی که ثیوه رایه کتان هه بوو و ده تانگوت: «نه گهر بهری باشور پهرمه ستینی، بهری باکور پهرمه ندن به خووه نابینی». ثایا تورکیا بیری له م هه له یه کردووه تهوه و بریاری داوه ثم پاسگانه دروست بکات و مووچه بدات له ترسی نه وی نه بادا بهری باشور پهره پتی بدن و پاشان روو بکته بهری باکور؟ ثایا ثم هه نگاهوه بق کوسپ خستنه ږینی نهوه نه نراوه؟

چهندهما گۆرانکاری گرنګ هاتووو و بهشیکي گهوره لڼ کشاوتموو و گملنیک پاسګه څو به جڼ میشتووو و له بشکي گهوره تردا جیځگیرمووو. پټم وایه نهمه گۆرانکاری به کی تازه به له بارودوڅی سربازیدا پروودمات، له کاتیکدا دوژمن دهستی له سدان پاسګه هلگریتووو و هینزه کاسمان له م شویسانهدا مانموو و کردوویانن به ژماره بیک باره گای سر کردایه تی کردن.

کریکارانی کوردستان له هی دهوله‌تی تورکیا زۆرتن؟

س. پ: بنی گومان، لہ بہر ٹھہری بالادہستی سرہ بازیمان لہ ہی سوپای تور کیا

فراوانتره.

ی.ك: لہم باره یاندا پاسگه کانی سمرسنور چ سوودنیکیان دهبی؟
س.پ: ئەوان لە هەولێ ئومەدان پەل بە سیستەمی گوندپاریزان بهاویژن بو
باشور، بۆیە بێر لە دانانی سیستەمیکی تازه بو پاسگه کان دهکەنوه. پێشتر
هیندیك پێنومدی لہم جۆره یان لە گەل (KDP) دا هەبوو و دەولەت پاره ی بە
سەر کردایەتی دەدا و لەو رینگایەوه پاره بو پێشمرگە خەرج دەکرا. کەچی
ئێستا کە ئەوان شیلگیرانە نارواننە لایەنی رێکخستنی (KDP) و تیندە کۆشن
کاروبارە کانیان راستەوخو لە گەل سەرۆک خێلە گاندا هاوئاھەنگ بکەن بو بنیاتنانی
سیستەمی گوندپاریزان کە ئاماژەمان بو کرد، بنگرە بە شیکێکی گەورە لەو
پێشەوايانە هەن کۆچیان بو تورکیا کردوو و چۆنەتە پێزی تۆکرایەتی یەوه.
ئەمان بە هۆی ئەوانەوه کارە کانیان رادەپەڕینن.

پێم وایە توانیویانە گەلیك پێشمرگە بە خۆیانەوه گرتی بەدەن لەو کاتەوهی کە
ئەوانە لە چادرگا کانی تورکیادا بوون. ئەوه بوو دەولەت توانی زۆریان لێ بکەری و
بو باشوریان پەوانە بکات. لام وایێ مانگانە وەك گوندپاریزانی تورکیا نێزیکی
(۲۰۰) دۆلاریان دەست دەکەوێ، ئەو هەوالانە کە لەم دواییەدا پێمانگەشتن دەلێن:
دەولەتی تورکیا دەستی کردوو بە تۆمارکردنی ناوی خۆبەخشەکان تا بێنە
گوندپاریز. هەوالەکان باسی ناوئووس کردنی (۷۵۰۰) کەس لەخێلی (دۆسکی)
دەکەن. ئەوانە لە ناوچەیی خواکۆرک و حەفتانین جینگیر دەکرین. واتە دەولەتی
تورکیا توانیویەتی (۷۵۰۰) کەس لە گوندپاریزە چلکاوخۆرەکان بو خزمەتی
خۆی پێ چەك بکات و مووچەیی مانگانەیان دەداتی تا بێیانخاتە پاسگه کانی سەر
سنور و ناوچەییەکی دابراو دروست بکات. لە هەموو ئەمانەوه ئەم راستی یە
خوارەوه دەرە کەوێ: «دەولەتی تورکیا دەست بەرداری گشت پرنسیپە
مافناسیەکان دەبی، ئەنەت پرنسیپەکانی مافی خۆشی لە پرووی سەربازی یەوه و
هەولەدەت لە باشوری کوردستاندا سوپایەك لە گوندپاریزان پێکەوه بئی.

ی.ك: ئێمە کە تا ئێستا باسی گوندپاریزان لە باکور دەکەین و سەرپرای ئەوهی
کوردیش، ئەوا دەولەتی تورکیا دەتوانی بلیت ئەوانە هاوئێستمانین لای من و
دەروویەك بۆ خۆی دەدۆزێتەوه. بەلام دەولەتی تورکیا دەتوانی چۆی لە بارە
ئەوانەوه بلیت کە لە چوارچێوەی گوندپاریزاندا لە باشوردا چە کدار دەکرین، با
بە پۆلەتیش بئی؟ ئەوانە هاوئێستمانی عێراقین. بەهانی لەم مەسەلەیدا چۆ
دەبی؟ ئایا دۆخیکی ناوازی نێو دەولەتیك هاوئێستمانانی دەولەتیکی دیکە لە
سیستەمی گوندپاریزاندا چە کدار بکات تا خۆی پێ بهاریزی؟

س.پ: بەلێ ئەمە روودەدات. دۆخیکی بە کردموه ناوازییە. من لەسەر ئەم دۆخە
لە بەرپرسی سیاسیە تورکەکان دەپرسم و دەلێم: ئەوانە یا بە پۆلەتیش بئی بە
راستی هاوئێستمانی دەولەتیکی دیکەن و ئێوه هەزارانیان وەك هیزیکێ بەدەك بۆ
سوپای تورکیا لێ پێ چەك دەکەن. ئەگەر سەرباز (پێشمرگە) ی دەولەتی فیدرالی

کوردی بن، شمه وا ده گه یمنی ئینوه سوپایه ک بۆ ئهم دهوله ته پښکوه ده نین. ئهم دوو دوخه ش له گه ل ده ستوری تورکی و له گه ل مافه کاندا ناکو کڼ. ئایا سوپای تورکیا سوپا بۆ دهوله تی فیدرالی کوردی پښکوه ده نی؟

ی. ک: ئه وهی دهرده که وی دوخه که وا به رینه ده چی وک (جهنگیز جاندار) ی رۆژنامه نووس له سهری نووسیه و ده لیت: «ئوه دهوله تی تورکیایه دهوله تی فیدرالی کوردی بنیات ده نی».

س. پ: له م باره دا دهوله تی تورکیا دهوله تی فیدرالی کوردی بنیات ده نیته. ئیشتاش ده وری سوپای تورکیا هاووه ته پیش تا سوپای ئهم دهوله ته پښکوه بنی. ی. ک: سوپاکی دایمه زینتی. ئه مه واتا جاریکی دیکه گران بوونی گوزهران و قهرانیك له ده ستور دا.

س. پ: ده وتانی به ناوی خو یه وه دایمه زینتی، ئه وسا وای لێ دیت: هه زاران که سی له هاو نیشتمانانی دهوله تینکی دیکه ی رینکخستوه و کردوونی به رینکخستینکی هاوتای سوپاکی خوی. شمه شتی که بۆ به که مجار له جیهاندا جی به چی ده کړیت. ئه و کاته ئهم کیشه یه ده بیته کیشه یه کی ده ستوری و وا ده خوازی به پنی ده ستور روون بکړیته وه.

ی. ک: ئه گه ره مه سه له که پنیو یستی کرد له مافنامه کانسان ده پرسم. به لام سه ر کرده ی گه ورم له وه ده چی دوخینکی دیکه ی شایانی بایه خ پیدان ه بنی. مه به ستم ئه وه به ئه و زانیاریانه که له لاتن و ئه وانه ش که له لای تورکیان وه کو یه ک وان و به و پنی به دهوله تی تورکیا پاسه کانی له کوردستانی تورکیا ده کیشته وه و پاسه گی تازه له سه ر سنوور دروست ده کات. ئایا ئه مه وانا گه یه نی: ناوه وه پاسه گی نه بنی و دهره وه ی هه یی؟

س. پ: ناوچه یه کی دا برا و له نیوان لوبنان و ئیسرا ئیلدا هه یه. ئه مه ش نه زموونینکی گرنگ پښکده نی، ئهم پشینه سنووری به نمونه یه بۆ ئه وان و دریزی ئهم نمونه یه ده گاته (۲۰ کم) و سوپای ئیسرا ئیل کۆنترۆل و سوپا یه کی ساخته ی لوبنانیش چاودیری ده کات. ئهم دوو نمونه یه له م خاله ی خواره وه دا لیک ده چن: ئهم پاسگانه له ژیر ده ستی خودی ئه فسه ره تور که کاندا ده بن به قوولایی نیزیکه ی (۲۰ کم) و دریزی ده وری (۳۰۰ کم) و ئهم ناوچه یه ده که نه ناوچه یه کی له چه ک دامالرا و. نیزیکه ی (۱۰۰) پاسه گه بنیات ده نین. پتیو یسته له سه رمان له گو شه نیگای گه لی کورده وه به روانیته بایه خنی ئهم ناوچه یه و بزانی بۆ ئه وان چی ده گه یه نی. راستیه کی ئهم ناوچه یه وک خه بجه رینکی وه شینرا و وا ده بنی له جه ستی نیشتماندا و ده یکات به دوو به شه وه. ئه و ناوچه یه ی لوبنان که باس مان کرد ه یچ نه بنی ناوچه یه کی جیا که ره وه ی نیوان عه رب و ئیسرا ئیل. به لام ئهم ناوچه یه ی ئیتمه جه ستی گه لی کورد ده کات به دوو که رته وه و ناوچه یه کی جیا که ره وه پښکده نی. ئیتمه پیمان سه یرنی به ئهم ناوچه یه به سه ر کردایه تی بارزانی دروست بکړیت. ئه گه ره میترووی بنه مه الی بارزانی له هه موو روویه که وه پشان بده ی. ده بی نی

ئەوانە پىنومندى لەم چەشتەيان لە گەل ئىيرانىشدا دامەزراند و ئەمە مەترسى بۆ كوردى ئەوى پىنكەينا و بىووە هۆى كۆزرائى ھەزاران نىشتمانپەرەمەرى كورد و رىنكخستىنكىيان بە سەرپەرشتى (ئىستخباراتى ئىيرانى) بنیات نا چەند سالىك بەردەوام بوو، لە كاتىكدا زۆر ئىش و كارى لە باتى ئىستخباراتى ئىيرانى دە كرد، كۆرەكەى بارزائى بە ھەمان شىوہ لە گەل (صدام) يشدا رىكەدەكەوت، بەلام بە زۆرى ولاتە يەكگرتووەكان كە پەلپى لەوہ گرت ھاتە دواوہ. ئىستاكە بە ھاوبەشى تور كەكان فەرمانەكانى ولاتە يەكگرتووەكان جى بەجى دەكات و لە پشتەوہ خەنجەر لە گەلى كۆرد دەدات. واتە ئەم بىزاقە بىزاقىكە ئامانجى دوو كەرت كردنى جەستەى كوردستانە. ئەمە لەرووى مێژوو و پىوہ گەورەترىن خىانەتى بارزائىەكانە. بى گومان (تالەبائى)ش داكۆكى لەم بىزاقە دەكات، ئەو بىووە چەند جارىك لە گەل (ئەشرەف بدلىسى)دا لە سلۆپى كۆبوونەوہ. مەسلەى گرنگ لەم بابەتەدا ئەو يە ئەوانە ھەولەدەن كوردستان بە شىوہەكى خىانەتكارانە دا بەش بگەن و بىناخە بۆ ئەم دا بەش كردنە دا بىنن. ئۆزال خوشى رايدەگەيەتى و دەلىت: با ٢٠٣٠ مليون دۆلار بىروات، ئەمە گرنگ نى يە. بىاو مەم وا يە ئەوان چەكىشيان دەدەنى و مەشقىشيان پىدەكەن. ئاوا سوپايەك لە كاسەلىسان پىكەوہ دەنن. ئەمە حسىب و كاروبارىانە.

ى. ك. لىرەدا بەرلەوہى لە ھەلوىستان بىرسم، دەمەوى ئەو پىر سىيارەى خوازەوتان لى بىكەم: ئەگەر دەولەتى تور كىا ھىزەكانى لە دىھاتى كوردستانى تور كىا بكىشیتەوہ، لە تور كىا بوو بىن زانىمان پاسگەكانى ھەلدەوشتىنى و رانىيارىەكانى ئىنەوش جەخت لەسەر ئەوہ دەكەن، بەلام كاسەى ئەم كارە ژىر كاسەكەى چى يە؟ كاتىك دەولەتى تور كىا بەم شىوہە ھىزەكانى دەكىشیتەوہ، ئاىا خۆى ئامادە ناكات بۆ بەكارھىنانى چەكى ناىزامى؟ ئاىا لەم بارەيەوہ ھىچ خەم يا نىگەرانى بەكتان ھە يە؟

س. پ. سوپاى تور كىا لە بىنەرتەوہ لە سىستەمى دەستوورى چووتە دەرى و ھەموو مافىكى مەرقايەتى و پەيماننامە و رىككەوتىكى بىچىنەبى نىودەولەتائى پىشپىل كەردووە و بوونىشى لە باشوردا بەلگەى ئەم پىشپىلكارىيە، لەم ماوہەي دوايدا چەندىن گەلەكۆمەى چىروپىر كىنومال كردنى كىرد و كەوتە بۆردومان كردنى سىنگۆشەى (دىيازبەكر - بىسكول - مووش) و ئەم بۆردوومانە گەيشتە ناوچەكانى (دىرسىم و بۆتان)يش. ئىستاكەش دەستى كەردووە بە چۆلكردنى گەلىك گوندى ئەم ناوچانە و كوشتنى دىنشيان و ناچار كردىان تا لە گوندەكانيان كۆچ بگەن. ئاىا مەبەست لە كۆچ پىنكردنى دىنشيان زەمىنە خوشكردنە بۆ بەكارھىنانى چەكى - لەنىودەولەتائىدا - قەدەغەكراو؟ پىم وا يە لە ئىستاوہ رى و شوپىنى خۆى دادەنەيت و تا ئەم ساتە ئاگامان لەوہ نى يە. بەلام گومانى تىدا نى يە كە ھىزىكى گەورەترى ئاگر بەكار دەھىنن. دوو ئامانجى گوند چۆلكردن و كۆچ پىنكردنى دانىشتوانەكەى لىكجوى كەردنەوہى گەرىلا و دىنشيانە، بەلام

لايهنى گرنگتر ئەوئە سوپاكەى ناتوانى لە ناوچە شاخاويە كان بىمىنئەتەو.
 ى.ك: بەلام دانىشتوانى كوچ پىنگراوى گوندەكان بۆ خورئاوا ناچن. ھەموويان
 دەچنە شارەكانى كوردستان.
 س.پ: بەلنى وايە، چونكە گەل ھەژناكات نىشتمانى خۆى بە جىبھىلنى.

دەولەتى تورکيا کار بۆ ئەو دەکات کە بالادەستى خۆى بەسەر باشورى کوردستاندا لە چوارچىوەى نەخشەى (موسل - کەرکوک) دا بسەپىنى.

ى.ك: باش جەنابى سكرتيرى گشتى بەرپز، وەك تىنگەىشتووم جىبەجىنگردنى
 پرۆژەى ئەم پاسگايانە لە بەھارەو دەست پىدەکات. ئايا ھەلويستانت چى دەبى؟
 ئايا پەسەندى دەکەن؟

س.پ: سىياسەتمان سىياسەتیکە پشت بە يەکیتى ئەتەوئەى دەبەستى و ئەو
 دەکەینە بنچینە بۆ خۆمان. بۆیە ناتوانین بە هیچ شتووەیک ئەم پرۆژەى قبوول
 بکەین کە ئامانجى دەست وەشاننە لە ھىواکانمان بۆ يەکیتى، دۆژمن رەنگى بۆ
 دەپزى و ھەر و ھەروەھا بە هیچ جۆرىکى تریش قبولى ناکەین. گومانى تىدانى بە کە
 ئىمە بە ھەموو ھىزىکمانەو لە رووى ئەم پرۆژەى دا رادەوئەستىن. پىشتىش
 ھەزىان دەکرد ئەم کارە بکەن، بەلام رىمان لى گرتن و ئىستاش رىيان لى دەگرىن.
 کىشە کە لەودا نەتیس نى بە کە لە باشوردا دەمىنئەوە يان نا. بەلکو کىشەى
 خستە کارى گەلەباشە دژ بە گەلەکەمان لە باشور، واتە دژى گەلى کوردستان،
 ئىمەش دژى ئەم جۆرە کارەین، جا لە باشور بى يان باکور، بە تايبەتى کە (۳۰)
 سالە پشتنەى بۆتان لە لایەن (KDP) و جاشەکانى خۆیەو لە بەرەنگارى باکوردا
 بە کار دەھىنریت. خۆ سەرچەم سەرۆکانى گوندپارێزان و جاشەکان لەو ناوچەى دا
 دەچنە نێو ھىزەکانى (KDP).

ئەم کارەيان پەرە پىدا و (۱۰) سالە دەستيان بە بەرەبرەکانى کردنمان کردووە،
 ئەوسا نیشمانپەرەرەکانيان دەکوشت و ئىستاش باشور بە کار دىنن. بەم شتووە
 ئامانجيان ئەوئە ناوچەکانى بۆتان و بادىيان بىخەنە نێو چوارچىوەى کۆنترۆل و
 بالادەستى سوپای تورک. تورکەکانىش ھەول دەدەن بە ھۆى سوپایەکى جاشەو شەر
 بکەن. ئىمە ناتوانین بلىنن ئەم سوپایە سوپای بەرەى کوردستانى بە. ئەمە
 سوپایەکى تورکى بە و رىکخستنىکى لاوھى ئەم سوپایە بە. دەولەتى تورکىاش
 ئىش بۆ ئەو دەکات بالادەستى خۆى لە چوارچىوەى نەخشەى (موسل -
 کەرکوک) دا بە سەر باشورى کوردستاندا بسەپىنى و، دەیەوئى ئەم ناوچەى وەك
 پردىک بە ھۆى سوپای جاشانەو بە کار بىننى تا تەگەرە بىخاتە بەر پەرەسەندنى
 ھىزى مىللى رزگار یخوازمان لە ناوچەى بۆتان.

ی.ك: واتە حكومەتی تورکیا ئەو ئیشە دەكات كە باپیرە عوسمانیەكانی دەیانكرد و سوپایەك لە جاش بۆ چینی دەسلەتداری تورکیا پێكدەنیت. ئایا مەبەستە كە ئەمەیه؟

س. پ: بێ گومان وەك سوارە حەمیدی. ئەزموونی هێزە خێلەکیەكان بە درێژایی میژووی كۆماری تورکیا بە باشی بەكارهاتوو. هەر كاتێك دەست خرابیتە بینی، پەنای بردوووە بەر هێزی خێلەکی بە تایبەتی لە ناوچانەدا كە هێشتا پێوهندی خێلەکییان تێدا بەهێزە وەك بۆتان. بۆیە هەولەدات پێكهاتە تازە لەسەر بنچینەیەکی خێلەکی بنیات بنیت. خۆ هەموو هێزە سەربازییەكان لە گشت زەمانێكدا هێزەكانی میلیشای ناوخۆیان لە رووبەر و بوونەوی ئیسلامیەكان و ڕینگێراند بەكاردههێنا، ئیشتاش بە ڕەچاوكردنی پەرسەندنی شەڕ هەولەدەن ئەو بەكەن بە دۆخێکی گشتی و هێزێك لە میلیشای چلكاوخور دژ بە ئێمە و بە گەلی كوردستان پێكهەو بنین. گەلی كوردستانیش چونكە گەیهنراوەتە لێواری برسیستی. ئەگەر بێرێك پارهیان پێدا و لەم تەنگانە ئابووریەیدا یارمەتی یاندا، لەوانەیه هەموو شتێك قبوول بكات. بەو پێیە رەنگە سیستەمی مووچە مانگانە بە شیوەیەکی دیاریكراو گەلەكەمان لە باشور تا رادەیه كی دەست نیشانكراو لە خشتە ببات. دەوڵەت وەختێك ڕێ بە بازرگانی سنوور دەدات، پێم وایە هەولەدات لە رووی ئابوورییەوه یاریدەیان بدات. بۆیە جوولەیه كی چڕوهری هاتوچۆی بازرگانی لە ئارادایە و دەیهوێ بەم شینوازه بازرگانییەیان هێندێك پاشماوهی بازرگانیان بۆ فری دەدات تا دەمكوتیان بكات. مەبەست كردنی هێزی پیشەڕگەیه بە جاش. وەك پێشتر گوتم ئەوان بۆ ماوهیه كی درێژخایان ئەمە لە پێناوی باشوری كوردستاندا یا بۆ بەرەنگاربوونەوی (صدام حسین) ناكەن، بەلكو بۆ لە روودا راولەستانی بزووتنەوی بزرگاری نیشتمانی كوردستان و ئەو ئامانجەش كە حاڵی حازر لەبەردەمیاندایە (PKK) یە. ئەگەر هێزێکی تازە جگە لەم حیزبە لە پاشەرۆژدا سەری هەلدا، ئەوا ئەم هێزە لە دژی بەكاردههێنین. ئەو هەر لە لەشكرەكانی حەمیدی دەچن و ئێمە پەخەگیری دۆخێكی هاوچەشن بووین. وەك دەزانن ئەم لەشكرانە دژی گەلی كورد بەكارهێنراون، وە بوونەتە بەرەستێك لە بەردەم بزووتنەوی بزرگاری نیشتمانی ئەرمەندا. دەیانەوێ جاریكی دیکە ئەم شینوازانە بخەنەو گەر و پەلی پێبهاوێژن و جێبەجێی بكەن. بێ گومان دەبێ بە شەڕێكی گەریلائی هەمەلایەنە بە گژ ئەم كێشاندەدا بچینهوه. دەشێن لەم مەسەلەیدا گەلی كورد لە باشور هۆشیار بكریتەوه و بگێرە ئەو كاریكی پێویستە. ولاتپاریزان لەوێ وایان لێهاتوو دەتوانن رووداوهكانی دەرووبەریان وەر بگرن و - با كەمێكیش بێ - لەم مەسەلەیه تێبگەن. پێم وایە ئەو بە تێپەڕیسی رۆژگار و شان بەشانی شەڕ پەرە دەستێنن. ئەم هێزانە لە چوارچێوهی سەربازی تێپەر ناكەن. توركباش هەولەدات پشت بەوانە ببەستن و لەوانەیه بتوانن كەسانێكی وا لە جەماوەر پەیدا بكات بۆ ماوهیه كی

دهستانیشانکراو پنبه‌سته‌ی بن. به‌لام نه‌گهر هه‌لومهرج به‌خیرایی گۆڤرا، زه‌نگه‌ نه‌م جه‌ماوه‌ره‌ وازی لێ به‌هێنن. بێ گومان نه‌م جۆره‌ پێکهاته‌یه‌ زیان به‌ گه‌لی کوردستان ده‌گه‌یه‌نن. به‌لام نه‌گهر بره‌وانینه‌ دهره‌نجامی رووداوه‌کان و پێکهاته‌کان، به‌قه‌ناعه‌تی من ده‌وله‌تی تورکیا هه‌وله‌کانی مایه‌ پووچ ده‌بن. بارزانیه‌کان نه‌م سیاسه‌تانه‌یان تاقی کردوه‌ و له‌ چل ساڵ له‌مه‌وبه‌ره‌وه‌ تا ئێستا به‌کاری ده‌هێنن. نه‌گهر خه‌رجی نه‌م سوپایه‌ (۲۰) ملیۆن دۆلار بێ، شه‌وا نه‌م بره‌ پاره‌یه‌ ده‌چێته‌ گیرفانی بارزانی. خۆ پاره‌ی بارزانیه‌کان سه‌رپاکی له‌ بانکه‌کانی له‌نده‌نه‌ و، فینلا و مندا له‌کانیان له‌وین. به‌و چهند سه‌د ملیۆن دۆلاره‌ی که‌ خه‌ریانکردوه‌، پاشه‌روژی خه‌یزانه‌کانی خۆیانیان ده‌سته‌به‌ر کرد. دیاره‌ گه‌ده‌ی پێشسه‌رگه‌ که‌مێک پێ ده‌بن، به‌لام کاره‌ساته‌ که‌ به‌سه‌ر بزوو تنه‌وه‌ی بزگاری نێشتمانی کوردستاندا دیت. ده‌وله‌تی تورکیاش ئیش بۆ پهره‌پێدانی نه‌م بنگه‌ گلاوه‌ ده‌کات و شه‌ره‌که‌ی گه‌شه‌ پێ ده‌دات. مه‌به‌ستی نه‌مه‌ زانراوه‌. شه‌و تێده‌کۆشی سیاسه‌تی کۆنی خۆی بژێنێته‌وه‌ به‌وه‌ی که‌ کورد و کورد، کورد و ئه‌رمه‌ن، ئه‌رمه‌ن و کورد له‌یه‌ک بکات و، بۆ که‌مکردنه‌وه‌ی باری سه‌رشاری خۆشی بواری بۆ مله‌لاتیی نێوان گه‌لانی کوردستان و دراوسێکانیان بکانه‌وه‌.

ی. ک: به‌لێ سه‌رکرده‌ی نازیزم، له‌ تورکیا باسی ئێه‌وم کردو گوتم: «سیاسه‌تمه‌دارینکی شیلگیرو گه‌وره‌یه‌، به‌وه‌ جۆی ده‌کرێته‌وه‌ که‌ هه‌منه‌». من له‌ نه‌نجام و پێشبینیه‌ کانتان ناپرسم، به‌لام مۆله‌تتان لێ وهرده‌گرم نه‌م پرسیاره‌ بکه‌م: مادامینکی باسی (KDP) ده‌که‌ین، پرسیاره‌ که‌م له‌ گوشه‌یه‌کی دیکه‌وه‌ ده‌بن. وام به‌خه‌یالدا دیت که‌ ئێه‌و وا بره‌وانه‌ (KDP) وه‌ک بلیتی به‌شیک بێ له‌ ده‌وله‌تی تورکیا. ئایا من هه‌له‌م؟

س. پ: به‌ تایبه‌تی ئێستا. له‌وه‌ دهرچووه‌ حه‌یزیک بێ و بووه‌ به‌ هه‌یزیکێ نیه‌و سه‌ربازی سه‌ر به‌ ده‌وله‌تی تورکیا. واته‌ رێکخه‌ستینکی میله‌شیای مه‌ده‌نییه‌ و له‌ راده‌به‌دهر گرێندراوی ده‌وله‌تی تورکیایه‌. ده‌کرا نه‌م پێکهاته‌یه‌ له‌ تورکیاشدا ره‌نگ بداته‌وه‌. وه‌ک «KDP.T»، به‌ تایبه‌تی ئێمه‌ ده‌زانین نه‌م حه‌یزه‌ هه‌ر له‌ ساڵی ۱۹۷۲ به‌دواوه‌ له‌ رینگای (ده‌رویش سه‌عدۆ) به‌ راویژکاری ئێسته‌خه‌بهراتی تورکیا (MIT) وه‌ له‌ دیاره‌به‌گه‌ر گرێندرا بوو. هه‌روه‌ها ده‌زانین شه‌و رێکخه‌ستنه‌ پیلانگیره‌ که‌ به‌ ناوی (ئه‌سته‌یره‌ی سوور) وه‌ که‌وته‌روو، هه‌ر له‌ پشتی نه‌م حه‌یزه‌ که‌وته‌وه‌. شه‌و رێکخه‌ستنه‌ بوو که‌ بووه‌ هۆی شه‌هیدکرانی هه‌قال (حه‌قی قه‌رار). ده‌زانین رێکخه‌ستنی (KUK) که‌ له‌قینکی بۆ شه‌و دامه‌زرا تا شه‌رینکی لێره‌ و له‌وێ دژ به‌ ئێمه‌ بکات. ئێمه‌ شه‌رکی بوو. ئاشکرایه‌ که‌ (MIT) له‌م کارانه‌ بێ ناگا نه‌بوو.

به‌لام ئێستا شه‌وان ته‌نیا په‌ل به‌ پارتی دیموکراتی کوردستانی تورکیا (KDP-T) ناکوتم. به‌لکه‌و هه‌ولده‌ده‌ن پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق (KDP-I) و هه‌موو رێکخه‌ستنه‌کانی سه‌ر به‌م حه‌یزه‌ له‌ پارچه‌کانی کوردستاندا وای لێ بکه‌ن به‌ کبگه‌رن و بینه‌ نوکه‌ری ده‌وله‌تی تورکیا. پێشتر له‌ کاتی گفتوگوکانی

بهری کوردستانیدا له ئه‌نقهره مشتومریان له‌سەر ئه‌م باسه کرد. گوتاریك هه‌یه له گوتاری (خال) دا بلاقراوه‌توه، ده‌لیت: «HEP» له‌ده‌ست دهرچوو و ده‌ستی کردوو به‌چوونه ژێر بانی (PKK). ئه‌م گوتاره‌ له‌سەر مشتومریك بوو كه له‌ نێوان نوێنه‌رانی به‌ری کوردستانی و به‌رپرسانی ئیستخباراتی تورکیا (MIT) دا به‌ناوی (چۆن حیزبێکی کوردی داده‌مزرینیت) وه‌ کرا. ئاشکرا دامه‌زراندی حیزبێکی کوردی کرێگری ته‌ له‌ دۆخی لێکۆلینه‌وه‌دا بوو. جا كه نه‌یانتوانی به‌ ته‌نی ئه‌م جۆره حیزبه‌ دابنێن، په‌نایان بو (KDP) هه‌نا له‌ به‌جی هه‌نانی ئه‌م کاره‌دا یارمه‌تی یان بدات. پێم وایه ئه‌م جۆره پێکهاتانه له‌گه‌ڵ شه‌ری ئه‌م دواییه‌ی باشورد گورپان تێکهوت و له‌وانه‌یه‌ به‌مه‌ندی ئه‌مه‌ریکاشیان به‌ ده‌ست هه‌نابن. سه‌ره‌نجام مشتومر له‌سه‌ر توانای سه‌رکه‌وتن و سوودی ئه‌و سیاسه‌ته‌ کرا كه ئۆزال له‌ کیشه‌ی کورددا جێبه‌جێی کرد. هه‌ندیک له‌م مشتومرانه‌ش له‌ رۆژنامه و په‌رله‌مانی تورکیادا ره‌نگیان دایه‌وه و ئاگامان له‌وه‌یه. ئه‌وه‌ی كه پێویسته‌ تێی به‌گه‌ین زانیسی تایبه‌تمه‌ندی كه‌سایه‌تی کوردی کرێگری ته‌یه كه له‌ سه‌دان ساڵ له‌مه‌وبه‌ره‌وه زۆر په‌ری سه‌ندوو، هه‌ر له (ئیدریس بدلیسی) و له‌شکه‌ره‌کانی هه‌میدی یه‌وه تا نوکه‌رانی مسته‌فا که‌مال و تا به‌م کارانه‌ ده‌گات كه له‌ بارزانیه‌ کاندایه‌ به‌رجه‌سته‌بوون.

ناسینی تێکه‌ری ئه‌وانه‌ زۆر پێویسته، هه‌رچی کۆتاییشانه هه‌ر به‌ ده‌ستی بزووتنه‌وه‌ی بزگاری نیشتمانی کوردستان دیاری ده‌کریته‌ ته‌نانه‌ت (تاله‌بانی)ش هه‌ولیدا ئه‌م ده‌وره‌ بیه‌ینی، به‌لام - وای بو ده‌چم - به‌ختیکی که‌می ده‌بن. ئێمه ئاگامان له‌وه‌یه كه ده‌وله‌تی تورکیا بانگی چه‌ند رێکخه‌ستنیکی و هه‌ک رێگای ئازادی (ÖY) ده‌کات. نووسینگه‌ بو خۆیان دابنێن و بینه‌ حیزبی دیموکراتی یاسایی به‌ تاكه‌ مه‌رجی پاکتاو کردنی (PKK). ئه‌وروپاش مه‌رجی له‌م چه‌شنه‌ی ده‌خته به‌رچاو. ئه‌م باسه‌ش له‌ لاپه‌ری رۆژنامه‌کاندا ره‌نگی دایه‌وه و گه‌لێك هه‌یز خۆیانیان بو ئه‌م مه‌به‌سته‌ ئاماده‌ کرد. ئه‌گه‌ر پاکتاوی ئه‌و بزووتنه‌وه‌ی بزگاری نیشتمانی به‌ کرا كه (PKK) رێبه‌ری ده‌کات، ئه‌وسا به‌ په‌سی دان به‌ حیزبه‌ نوکه‌ره‌کاندا ده‌نریت و هه‌ک هه‌یزیکێ زیاده‌ به‌شداری سیاسه‌تی تورکی ده‌کات بو خه‌زمه‌تکردنی ئه‌م سیاسه‌ته‌. له‌ خاله‌شدا چه‌ند هه‌ولێك هه‌بوون بو سه‌پاندنی بزائیکێ پاکتاوکه‌ر به‌سه‌ر (PKK) دا، له‌مێزه‌ ره‌نگیان بو رشتوو و ویستوو یانه‌ جێبه‌جێی بکه‌ن. ده‌یانویست ئه‌م پیلانگێری به‌ هه‌ر به‌ تیرور و زه‌ه‌روژنه‌نگ جێبه‌جێ نه‌کریته‌، به‌لکه‌ به‌وه‌ كه (PKK) بکه‌ن به‌ حیزبێکی سیاسی و ده‌سته‌مۆی بکه‌ن. ئه‌م مشتومرانه‌یان له‌ لاپه‌ری رۆژنامه‌کاندا ره‌نگی پێدایه‌وه كه وای کرد هه‌ندیک له‌ که‌سانی نیازپاکیش تێهه‌لکێشی ئه‌م مشتومرانه‌ بن. به‌لام ئه‌وانی دیکه‌ نیازیان جیاواز بوو. کاک (دوغو په‌رینچه‌ک) له‌و کۆنگره‌یه‌ی (HEP) دا كه باستان کرد گوتی: «پێویسته‌ PKK بکریته‌ به‌ حیزبێکی یاسایی». ئه‌مه‌ هه‌له‌سه‌نگاندنی شه‌خی ئه‌و بوو. چه‌ند به‌لگه‌یه‌ کیش هه‌بوون ئامازه‌یان بو ئه‌وه‌ ده‌کرد كه ئه‌وان

دهيانويست هم بيروكهيه بگهينه نيو (PKK). باوهرم وايه كه ثنوه همولي گهله كومه كاني ثنمه تان بو سر شو پيلانه نابراوانه بيستووه كه هموليان ددها (PKK) له شوري گهريلايي و خباتي چه كداري دوربخه نه وه و بيهينه سهر ريځگاي چالاكي سياسي.

هم پيلانگيريانه ش سالي ۱۹۸۳ له خودي (سهمير) پيلانگيردا بهرجه سته بوون، چونكه ثامانجي شو شته بوو كه كه ميكله موبهر ثامازهمان بو كرد. (پيلانگيري پاريژه) يش له خودي (حسين يلدرم) دا خوي نوانده، له كاتيكدا ثامانجي هم پيلانه ههمان ثامانجه كاني پيشو بوو. سهمير (چه تين كونكور) دروشميكي هه بوو ده يگوت: «پنويسته هيچ يه كيك له و پياوانه رهوانه ناوچه ي هه كاري نه گرځين». ثامانجيش كو سپ خسته ريني هم خباته چه كداريه بوو كه (PKK) نه خشي بو ده كيشا بو نه وه ي ده ست بكات به و چالاكي به سياسي كه ريځكخراوه كاني ديكه له نه وروپا ده يانكرد و دياريكردني چالاكيش بوو له هم چوارچينو يه دا يان مانوه وه تاقميكي په نابهر. نه مه سروشتي شو كاته ي شهر بوو. هر چي كابر اي پاريژه ريشه گوتي: «ناپو روو له نه مانه و ثنمه له نه وروپا ده ستمان به سهر (PKK) دا گرتووه و بزيان زينداني كردين و ده ست به سهر چيا كانيشدا ده گرځين». بهم ثنويه پيلانه كهي هه لسه نگانده. نه مچا كه و تنه باس و خواس له سهر كوده تا يه كه له نه وروپا و هينديك چالاكي نه خشي بو كيشراويان له بهنديخانه كاندا نه نجامدا. هر راست هم كاته دا ژوزال رايگه يانده له وانه به ليتخوشبون بو (PKK) ده ربكريت. نه ممش له روظنامه كاندا رهنگي دايه وه و تاكه مهرجي چهك دانان بوو.

ي.ك. به پني شو ي كه له نه نقره بيستووه: تاله باني له كاتي گه رانه ويدا له واشتونوه گوتي: «نه گهر PKK ده ستي له چهك هه لگرت و رايگه يانده حيز بيكي ماركسي - لينيني ني يه، وهك حيز بيكي باش قبوولمانه».

نه جمه دين بيووك قايا نيشتمان بهر ور يكه بهر ان بهر به دوزمن بهر خو دان ده كات تا له پال محمده شنه ردا شهيد ده بي، له كاتيكدا شنه ر له گه ل دوزمن دا ريكه ده كو و هه ولده دات هم ريځكه و تنه به سهر پاله واناني بهر خو داني بهنديخانه كاندا به سه پيتي.

س.پ: نه مه شياوه. بانگم ده كات بو نه نقره پاش شو ي (PKK) ده ست له ماركسيزم - لينينييزم و له چهك هه لده گري و ده بيتنه حيز بيكي كومه لايه تي ديموكراتي. با له نه نقره به ثازادي ده ست به كار بكات. گوتيشي: «ده كريت له سهر يه كه مينز دابنيشن و پيځه وه مشتومر له سهر هم مه سله نه بكه ن». به توندي وه لامي هم قسه يه مان دايه وه. سهرباري شو ي كه هم بابيه ته چه ندين دورايي هه بوو به سهر بهنديخانه كاندا شكايه وه.

له كاتي گفغو گودا كو نفرانسي بهر خو داني بهنديخانان تان لي پرسيم. هم رو وداوه

كە لە پۇژنامەكاندا بە «روداوى محەمەد شەنەر» رەنگى دايەو، ويستيان
 دوورايەكى گەورەى ھەبى بە رادەيەك ھىندىكىيان (PKK) ى تاوانبار كرد بەو
 كە ئەم حيزبە پاكناوى بەرھەلستانى نىوخ دەكات و ماوۋى ھىچ بەرھەلستىيەك
 نادات. گۇڧارى (بەرەو سالى ۲۰۰۰) كە (دوڭۇ پرىنچەك) سەرۋكى نووسىنيەتى،
 ئەم باسەى بىلاو كىردەو، روداوى محەمەد شەنەر بە فراوانى لە بىنكە و دەستەكانى
 حيزبىدا مشتومبىر لەسەركرا. جا بۆ ئەوۋى پۇژنامەكانىش باش لەم باسە
 ئاگاداربىن، پىنم خۇشە روونى بىكەمەو كە پىشنىارەكەى ئۇزال بۆ دەر كىردى
 بىريارى لىبوردن لە (PKK) بە چەند مەرجىك، ئەم لىبوردنە و ھەولەكانى محەمەد
 شەنەر كە دەيوست شتىكى لە بابەتى سىياسەتى ئۇزال تىبەرىشنى، جووتنىك
 ھەولتى ھاوشىنە و پىنكەو بەستراون. تەنەت لە دىدارى پۇژنامەنووسىشدا
 (محەمەد ھەلى بىراند) پىسارىكى لى كىردم تىنىدا دەلەت: «دەولەت ھەز دەكات
 ھەنگاويەك بىنىت، ئايا ناتوان چەكەكانشان بىدەنگ بەكن؟». ئەوسا پىنگوت:
 «ناكرىت ئەمە لەيەك لاو بى». مەبەستى لەمە ئاگرەستە و ئەوشت كە ئەوان
 ئارەزوويان بوو ئاگر بەست بوو لەيەك لاو. بەم پىيە محەمەد شەنەر لە كاتى
 كۆنگرەى چوارەمى حيزبىدا دەر كەوت و بۆ ماوۋى سالىك پىنەندىيەكى
 توندوتولى پىمانەو ھەبوو. ھەموو جموجوول و ھەلسوكەوتىكى بەلگەى ئەو
 بوون كە گەريلاى پىقوت ناچى و رەتى دەكاتەو و تىدەكۆشنى بەو بارودوخەكە
 رىزگار بىكات كە (PKK) بە دروشمى خەبەتى سىياسىيەو بىكاتە حيزبىكى
 پاكناو كە. گشت ھەولەكانى ئاراستەى ئەم ئامانجە كرابوون، لە كاتىكدا لە
 بەندىخانە دەرچوونى ھاوچووتى ياسا نەبوو، دەبوو لە ناو تاقمەكەى (باتمان)دا
 ھوكمى لە سىدارەدانى بىدرىت، بەلام ئەم ھوكمەيان بۆ دەر نەكرد و ماوۋەيەكى
 درىژخايانتر لە بەندىخانە ماوۋە تا لە سالى ۱۹۸۸ دا بەرەلايان كرد. بە كورتى
 بەسەرھاتەكەى درىژە، دەبوو لە مانگرتنەكەى (كەمال پىر و محەمەد خەبىرى
 دورموش و مەزلووم دۆغان)دا لە خواردن لەگەلىاندا بى، بەلام ئەو پاش ۴۵ رۆژ
 لەو دەستى بە مانگرتن كرد. ديارە ئەوۋى وا لە رۆژى (۴۵)مدا دەست پىيەكات
 دەتوانى (پىيە) رۆژ دەر ببات بە بى ئەوۋى ھىچى خراپى لى بەسەر بى. ئەوانى دىكە
 شەھىد دەبىن، لە كاتىكدا ئەویش ھەولەدەت لەسەر مىراتەكەيان دابىشنى.
 سەرنەگرتنى بەرخۇدانى كانوونى دووھى سالى ۱۹۸۴ لە ژىر سەرى ئەودا بوو كە
 ئامانجى رەتكىردنەوۋى گوتنەوۋى سروودى نىشتمانى و لەبەر كىردنى جلوبەرگى يەك
 رەنگە بوو. ئەو تا نەجمەدىن قايا نىشتمانپەرورمىكە بەرانبەر بە دوژمن بەرخۇدان
 دەكات تا لە پال محەمەد شەنەردا شەھىد دەبى، لە كاتىكدا ئەو لەگەل دوژمندا
 رىكەكەوۋى و ھەولەدەت ئەم رىكەكەوتنە بە سەر پالەوانانى بەرخۇدانى
 بەندىخانەكاندا بىسەپىننى. ئەمە بە سەر روداوى تونىلى دياربە كرىشدا جى بەجى
 دەبى كە لە پۇژنامەكاندا رەنگى دايەو، لە كاتىكدا كىشاوۋە و بەشنىوۋەكى
 ناخافلى بىريارى خۆى گۆرى و رازى نەبوو نىوسەعات بەر لەو وادەيە بچىتە دەرى

که بۆ بەجێهێنانی هەولێکی هەلاتنی بە کۆمەڵ لە بەندیخانە دیاری کرابوو و چل کەس لە کادیترانی هەرە پیشکەوتووی حیزب خۆیانیان بۆ ئامادەکردبوو. دەورێکی سەرەکی لەم هەموو رووداو و مەسەلانەدا بینی، بەلام سەرباری ئەو لە بەندیخانە دیار بە کر مایەو، لە کاتی کەدا کادیترە کانمانیان بەسەر هەموو لایە کەدا دا بەش کرد. هەر وەها هیندیک چەمکی لادەر لە نێو بەندیخانەدا بە سەر کردەیی ئەو پەرەیان سەند. جا بە بیانووی مافی مەرووف و پێداویستەکانی وەک زیاد کردنی بەشە خواردنە کە و پەیدا کردنی تەلەفزیۆن و ئەوێ کە پێویستە ژیان لە بەندیخانەدا ئازاد و ئارام بێ، وازی لە حیزب هینا و پێشەندی مافی پەتسی خۆی بوو. سیاسەتەکانی بە ڕینگای ئارامی شەخسیدا بۆ خۆی تێدەپەڕین.

سەرەنجام وەکو ژانراوە بوو بە کابرایەک کە هیچ پێشەندی یەکی بەو گێانی بەرخۆدانەو نەبوو کەوا (PKK) ی پێنجوی دەکرێتەو و، هەولیدا ئەوێ کە لە نێو بەندیخانەدا دەیکرد لە دەرەوێ بەندیخانەشدا بێسەپینن بە سەر هەوالانیدا. ئەوێ کە دەیویست، حیزبێکی لە (PKK) جیاواز بوو. پاشتر تێگەشتین هەولەدات (PKK) بکاتە حیزبێکی یاسایی و بۆ گەشتن بەم جۆرە حیزبەش شێلگیرانە و بە چڕ و پڕی و بەو پەڕی نەهێنی یەو ئیشی دەکرد. بە شێوەیەکی نەرەوا بەرەو کانی دەکردین، لە کاتی کەدا لە نێو باوەشی خۆماندا بوو. هەولێکی بێ و چاڵیدا دیاردە حیزبایەتی (التحزب) و دەستەبەندی لە نێو حیزبدا بلاو بکاتەو و، بۆ ئەم مەبەستەش پەنای بردە بەر شینواژەکانی پیلانگیرانی نەهێنی. چەندین بەلگەنامەمان لە لایە جەخت لە سەر هەموو ئەوانە دەکەن. ئەمە (حسین یلدرەم) ی پاریزەریش دەگرێتەو کە خۆی خەلەتاند کاتی کە گوتی: «ئێشە کۆدە تامان کرد». هەرچی محەمەد شەنەر بوو دەیگوت: «ئێشە دەستمان بە سەر کۆنگرە ی چوارەمی حیزبدا گرت» و بەم وەزەو قەناعەتی بە خۆی یا فێلی لە خۆی کرد.

ئەگەر هەموو ئەمانەمان لە گەڵ ڕاگەیانندەکانی ئۆزالدا بەراورد کرد، ئەو قەناعەتە پەیدا دەکەین کە ئەو نەچوووە سەر لە دەرەو دوا یی بە (PKK) بهێنن، بۆیە پەنایان بردە بەر ناوێ تا لەنێو بردن و سڕینەوێ دەستەبەر بکەن. خواوەنەکانی پیلانی پاکتاو کەرانی سالی ۱۹۸۸ لە ئەوروپا ئامانجیان هەمان شت بوو و دەیانگوت: «ئەوێ دەستمان بە سەر ئەوروپا و بەندیخانەکاندا گرتووە و چیاکانمان کۆنترۆل کردووە». ئاوا لافیان لێدەدا، چونکە کەسانێکی وەک (هۆگرو مەتین) لەوێ کاری پاکتاو کەرانیان جێبەجێ دەکرد، هەولێکی یە کگرتوو لە هەر سنی گۆرەپاندا هەبوو. ئێشەش لە حیزبدا دەمانزانی دوو چاری هەولی پاکتاو کردن دەبین لە سنی بەرەو. بێ گومان ئێشەش هەولمان دەدا ئەم پیلانگیرانە نەهێلین و لە هەر سنی بەرەو کەو پەلامارماندا. وەک دەزانن گەشتینە کۆنگرە ی چوارەمی حیزب، لە کاتی کەدا کۆنگرە بە پیلانی بەرخۆدان و پەل پێهاوێشتنی هینزی گەریلا و پەنابردنە بەر سەرەلەدان پشت ئەستور بوو و جاریکی دیکە پێمان نایە قۆناخی

رېښخستنې شور شگېرانه ی راست و دروست. له شان و سانه دا کړتایي بهم پیلانگېر «محمد شهنر» ناوه هینرا و ههوله کانی سهریان نه گرت. بویه نهیتوانی کاریگه رېی و هر تهواو له مینژووه دا خوی و چهند که سېنکی دیکې هاوچه شنی خوی وه (ساری باران) بهزین و ههلاتنه باوهشی بهری کوردستانی تا پشت به تاله بانی و (KDP) بههستن، چونکه لهو باومړه دا بوون که ښه له لایه ن (KDP) یوه سرگوت ده کرین و ده سریننه وه. تهنات مه مسمود بارانی حوشی له شهری دوايي باشوردا رایگه باند و گوتی: «PKK له ماوه ی یه ک یا دوو رږژدا ده پړېته وه». ههولنکی بې وچانیښدا (PKK) یه کی ساخته لهو خو به دهسته وه داو و ساخته کارانه پڼکوه بڼی، وا که هم حیزبه ساخته به حیزبیکي یاسایی و مافناس بڼی. ههروه ها هیندیکي دیکه یان به بڼی تهوه ی بزائن به دهستیانه وه بوون به نامراز و ښه ش ناگادارمان کړدنه وه. ویستیان (HEP) له مه سه له یه دا به کاریښتن، بهلام ناگادارمان کړدنه وه و یارمه تیماندا تا (HEP) وه ک دوستیکي (PKK) بمینښته وه نه ک بښته رېښخستنیکي ناحز. چه پی تور کیشمان ناگادار کړدوه و گوتمان: «وریای PKK یاسایی و تهوا نه بڼ که دهوری پاکتاو کهرانه ده گېرن». هم قسه به مان ناراستی (دوغو پړینچه ک) کړد و پښمانگوت: «ښه بانگه ښتن بو تهوه ده که بڼی تهملاوله ولا دوژمنایه تی ته مریکا بکړیت و له پال بهری کوردستانیښدا راده وهستن که هینزیکي ته مریکایی په تی به، بگره له باتی پیلانگېر کانیښ قسه ده که ن. هه تا ښه ده لښن گوايه (سليم) و (ساکینه) زیندانی کراون یان کوژراون. هم قسانه تیکرایان راست نښن. واز له شینوازه بهینن». ناوا (دوغو پړینچه ک) مان ناگادار کړدوه.

ی. ک. گه وړه ترین ههوال له باره ی (محمد شهنر) یوه بلاو کرابښته وه له گوډاری (بهرو سالی ۲۰۰۰) دا بوو.

س. پ. ښه هیچ بابه خپکمان بهم مه سه له نه داوه. نه گهر به بڼی هیچ مه به ستیک نهوه یان نوو سېښی، دهوو لښمان بهرسن تا دلنیا بېن ناخو ته مه راسته یان نا، چونکه (سليم جوړوک کایا) ته مړو له نهو روپایه و به نوښتر هه لښتر دراره و (ساکینه جانسز) یش ښستا له گوره پانی باشور دایه و بهر پرسی ژور دوو گایه.

پی یانده کرا سوراخ بکه ن و لښ یان بهرسن: «بوچی کوژران؟ و بوچی باومړیان بهم قسه به کړد و باومړیان به ښه نه کړد؟». ده بڼی هم پرسیاره له «بهرو سالی ۲۰۰۰» بکه بڼی. نه گهر ته مه ههوالنیک بڼی بلاویان کړدېته وه به بڼی تهوه لښی دلنیا بڼی، نهو سا پتوښته له سهریان رهنه له خو یان بگرن. بهلام نه گهر هم ههواله به مه به ستی پشتگیری کړدنی تهو ههوالنه ی که بو (PKK) کړدن به حیزبیکي یاسایی دراو یان بو پشتگیری کړدنی حیزبایه تی (التحزب) له ښو حیزبدا بلاو کرابښته وه، تهوا هم رفتهاره دوژمنکارانه یو سیاستیکه له گهل تهو لاف و گه زافانه باند جووت نایه تهوه که گوايه تهوان دژي سیاست ته کانی ته مریکان و سوشالیستین.

ی. ک. باشه. ناپوی برام ښایا سهرنجی هم خاله ورده ده ده؟ له هم ههوهو

بەسەرھاتەدا، لەو کاتەدا (دوغۇ پرىنچەك) دوو مانگ لە بەندىخانەى دياربەگر ماپەو، شايا دەبى ئەمە بۇ پىئومندى بەستىن بوو بى؟

كۆنفرانسى بەندىخانان كردهووبەكى دژ بەو پاكتاو كرده
سەپىندراوە بوو و ئەم كۆنفرانسە و ئەنجامەكانىشى
لە سەددا سەد سەركەوتوو بوون.

س. پ: پىنم وانى بە چووبىستە بەندىخانەى دياربەگر بۇ پىئومندى كردن بە پاكتاو كەرانى ئەوینە. لەم خالە خانە بەگومانم. بەلام ئەو سەرنجراكىشە كە ئەوان لەو قوناخەدا بە كردهو هەولیان دەدا دەست بۇ بەندىخانەكان درىژ بگەن، گەلێك نامە لە لایەن محەمەد شەنەرەو بە بەندىخانە دەنێردران. (قەرەسۇ) ى هەشالسان هەلوىستى لەسەر ئەم بابەتە هەبوو و لەو كاتەو دەيزانى محەمەد شەنەر لە چ باروودۇخىكدايە و بەو پىنە دەجولایەو. هەركاتێك بابەتە كە بەهاتبایە ناراوە هەشالانسان هەلوىستىكى بەهيزيان بەرانبەر ديارى دەكرد و بە هیچ شىووبەك دەرفەتى ئەم پاكتاو كردهيان نەدەدا.

ى. ك: لە باسەكى پىشوویدا گوئبووم من هەلوىستى ئىئوم لە كۆنفرانسى بەندىخانەدا زۆر بەجەرگانه بىنى.

س. پ: كۆنفرانسى بەندىخانان كردهووبەكى دژ بەو پاكتاو كرده سەپىندراوە بوو و ئەم كۆنفرانسە و ئەنجامەكانىشى لە سەددا سەركەوتوو بوون. بگەرە دەكرىت بلىنن ئەو دەورەى كە لە مېژووى تور كىادا بە سەرزىندانىەكانىاندا دەسەپاند بەم كۆنفرانسە تىكشكا. بەو پىنە ئەو هەولانە پەراگەندە بوون كە بۇ (PKK) كردن بە حىزبىكى ياساىى دەدران. پىئوىستە بوونى بگەمەو كە هىندىك كەس بە نىياز پاكىيەو لای لەم بابەتە كردهو و پىنم وانى بە هەموو ئەوانە پىئومندىيان بە دەولەتەو هەبىن. بەلام پىنداگرى دەكەين كە كەسانىك لە ناووەو و دەروە بەشدارىيان كرد و تەنانت هەوليشياندا لە رىنگاى بەرەى كوردستانىيەو بەسەرمانىدا بەسەپىنن، هەموو ئەوانە بۇ ئەوێ بمانگەنە حىزبىكى ياساىى. بەو ماناىەى كە: «وەرن چەكەكانتان فرى بدەن تا لەگەڵ ئەنقەرەدا لىكەحالى بىن». ئەوە كارىكى هەلە و ترسناك بوو. ئەوانەى كە بە ئاگابانە بەشدارى ئەم پىلانگىنەرىيەيان كرد، نۆكەرى دەولەتن. هەرچى ئەوانەشن كە بى ئاگابانە بەشدارىيان كرد سادە و دەبەنگن. سەرەراى ئەوێ ئىمە ساز و ئامادەىن بۇ هەر ئاگرەبەستىك، بەلام هەلومەرج هەرچۆنىك بىن لە بەك لاو دەست بەردارى چەكەكانمان نابىن و ئامادەى ئەمە نىن. وانى بە؟

ى. ك: قەسەكان زۆر راستە و من لە سەددا سەركەوتوو لایەنگىرى دەكم.

دەمەوی لە سەرباز و ئەفسەری تورک بێرسم: دەولەتی تورکیا
وێرای خۆبەختکردنتان لە ئیش و کارتاندا مانگی دووسەد
دۆلارتان دەدات؟ ئەی بۆچی دەولەتە کەتان هەولەدات
مانگی دووسەد دۆلار بەو پێشمەرگانەی (KDP) بدات
کە شایانی پێنج قزوێش نین؟

س. پ: دەمەوی هەر لەم خالە خۆیدا بە کورتی ئەوە پوون بکەمەووە کە دەبێ
نۆکەراییەتی گوردی لە پووی مێژوویی و لە پووی کاری پوژانەووە زۆر بە باشی
بناسین. لەم پوژەدا هەریەکە لە تالەبانی و بارزانی و ئەنجومەن و دەولەتە
فیدرالیە کە بیان هەولەدەن لەسەر میرات و دەسکەوتەکانی پارتی کرێکارانی
کوردستان (PKK) داوینیش و بەهۆی (PKK) وە ئەم مووچانە وەربگرێ. جاران
ئەو بیان لە ئەمەریکاوە پێدەگەشت و ئیستاش لە تورکیا و دەولەتانی دیکی
وەردەگرێ. هەموو ئەمانە مانای ئەوەن: شۆرشی کوردستان شۆرشیکی زۆر گەورە
و بگەرە شۆرشی ئۆکتۆبەری تازەییە و، شۆرشیکی لەم جۆرەش مەترسییەکی
گەورەییە بۆ ئیمپریالیزم و سەرمایەداری. جا بۆ لە پوودا پراوەستانی ئەم
مەترسییە نۆکەران پراوەسپێرن هەناسە لەم شۆرە بێرن و لەنیوی بێن.

پێویستە لەبەر ئەم ھۆیە زۆر وریای ئەو دەورە بێن کە نۆکەرائی کورد دەیگێرن.
ھەروەھا ئەوانە وریا دەکەمەووە کە بە ناوی چەپرەووی یەو دەچنە نیو ئەم چوارچێوە
و دەوری دەستکێشی ئەو نۆکەرانی دەبێن و، پێیان دەلێم ئەم کارە ھەرگیز
شایستەیی چەپرەووەکان نییە. ئێمە پێوەندیمان بە تالەبانی و بارزانی یەو ھەیە،
بەلام ئەوان تێناکۆشن ئەم پێوەندیانە پەرە پێبدەن، بەلکو دەلێن ئەوانە تەسلیم بە
ئێمە بوون و دیلن. ئێمەش دەلێن ئەگەر دیل بێن ئەوا باش دەزانین چۆن
بەرخۆدان بکەین وەک لە بەندیخانەکانی دوژمندا دەمانکرد و، بە بەرخۆدانی خۆمان
سنوورەکان و ئەو ناوچە ئارامە تێدەپەڕینین کە بیری لێ دەکەنەو و دادێ دادێ
دەکەین. ئەمە شتە پێویستەکانی شۆرشی گەلی کوردستانە.

ھەروەھا پوودەکەینە چەپرەوائی کورد و تورک تا پێیان بلێین: فێربن چۆن
پێوەندی دەبەستن و فێربن چۆن و کە دژی دەبن. ئێمە پێوەندی بەستمان
گەرە کە، بەلام ئەوان دەیانەوی تەسلیمی دەولەتی تورکیا مان بکەن یا لە بری ئەو
دیلیمان دەکەن. چۆن ئەمە ناوینین پێوەندی؟ دەیانەوی ناوچەییەکی ئارام بە
سەرپەرشتی ئەفسەرائی تورک داوەزینن. بە پێی ئەو ھەوالانەی کە بۆمان ھاتوون
ھەموو پاسگەیکە ئەفسەریکی تورکی تێدا دەبێ. ئایا ئەم کردەوێ بە قازانجی
گەلی کوردستانە؟ چۆن دەتوانین بەو کەسانەی کە بەشوبن پێوەندی گومان
لێکراودا وێڵن بلێین کوردن و نەتەوین و وەک نیشتمانپەرور پێشانیان بدەین.
پێویستە وریا بێن، چونکە نۆکەرائی کورد قۆلیان لێ ھەڵمالێووە تا نەفرەتترین

تاوان لە مێژوویدا بکەن و بەدترین گەمە ئەنجام بدەن، پێویستە ئەم گەمانە ببینین و تێیان بگەین و پەردەیان لەسەر لا ببەین بۆ رای گشتی.

لە لایەکی دیکەوه من دەمووی پرسیاری ئەو باجانه بکەم کە لە گەلی تورک وەرەگیرین و لە پەرچە کردنی سوپادا بە کار دەهێنرێن. باشە پێنۆندی بەرژەوندی یەکانی گەلی تورک بەم کارەوه چۆیە؟ لە لایەکی دیکەوه راپدەگەیەن کە شەری باشور (۱۲) تریلیۆن لیرە تورکی لەسەریان کەوتوووە. ئەگەر ئەو مووچەی سالانە یەشی بێخەینە پال کە بە سەربازان دەدریت، ئەو کاتە دەتوانین لە هۆی گرانی گوزەران تێبگەین کە بەشیوەیەکی شیتانە بەرز دەبێتەوه بە رادەیهک گەلی تورک چیتەر ناتوانن لە ژێر ئەم بارەدا هەناسە بدات. ئایا درێژەدانی دەولەت بەم شەڕە بە قازانجی گەلی تورک؟ ئینۆش باش دزان کە شەری بەردەوامی کوردستان هۆی بنچینهیی ئەم گرانی گوزەرانە یە و وا لە گەلی تورک دەکات لە ژێر قورساییدا بنالینن. ئایا پێنۆندی بەرژەوندی یەکانی گەلی تورک بەمەوه چۆیە؟ ئایا رۆژنامەکان دەوستان تا بایەخ بەم بابەتە بدەن؟ کەچی لە پەستا دەلێن بربەری پشتی (PKK) شکاوه. پێم وایە ئەوهی کە بربەری پشتی دەشکێت گەلی تورک. ئەگەر راستە بربەری پشتی (PKK) شکاوه، با چۆنیان دەمووی وا بنووسن. بەلام پێویستە کەمێک لەسەر شکانی بربەری پشتی گەلی تورک بنووسن. ئایا ئەمە شتیکی خراپە؟ من ئەم پرسیارە ئاراستەی رۆژنامەکان دەکەم: ئێوه زۆر رۆشنسیرن و شارەزاییهکی درێژخایانان لە بواری رۆژنامەنووسیدا هەیە. ئیدی بۆچی لەم بابەتە ناکۆکنەوه و پەردە لە روو هەڵمانان.

ئەم سوپایە هەموو ئەو سەرچلپانە دەکات کە لە گەل دەستووردا هاوچووت نین و هاونیشتمانانی دەولەتیکی دیکە پەرچە دەکات و دەیانکات بە جاش. بۆچی گوێ بەم بابەتە نادەن؟ دەمووی لە سەرباز و ئەفسەری تورک بپرس: ئایا دەولەتی تورک سەرباری خۆیەختکردتان لە ئیش و کارتاندا دووسە دۆلاری مانگانەتان دەدات؟ ئەی بۆچی دەولەتە کەتان هەول دەدات مانگی دووسە دۆلار بەو پێشمەرگانە (KDP) بدات کە شایانی پێنج قەوش نین؟ ئەگەر ئێوه بەرپرسی ئەمە نەبن، ئاخۆ دەبێ کێ بەرپرس بێ؟ ئەوانە بێخەن روو.

مەبەستم ئەوهیە ئەم بڕە پارە زۆر زەبەندە نابێت بەو نوکەرە بەدریت. ئەگەر ئەم بڕە پارە بۆ گەلی تورک و ئەفسەران و سەربازان و سوپای تورک بگێڕدرێتەوه، ئایا ئەوه باشتەرنی یە بۆ ئەوانە بێ؟ ئەو پێشمەرگە ساختانە تا چ رادەیهک دەتوانن گەلی تورک بپاریزن؟

مامۆستا ئیسماعیل بێشکچی هەلسەنگاندنیکی هەبوو تییدا دەلێت:

«پێویستە هەموومان ببینە ئاپۆچی تا بەردەوامی لە پرزگاری نیشتمانیدا بەدی بینین».

ی.ک. رۆژنامەکان لە ماوهیە کەوه بۆ ماوهیەکی دیکە ناوێشان لەم شێوهیە

دمنووسن: «ئاپۇ ئارام ناگرى و ئيش ناكات و واو وا». له لايه كى ديكهوه ئنيوه دهلنن: من زياد له تيكوشانم دزى توركييا، دزى پينكهاتهى خؤم تينه كؤشم. حمزده كم بهرسم: مهبست لهوه چى به؟ ئايا هر به كيك لهم خيزبه دا چاوتان لى بكات ده بن به ئاپۇ به كى چكؤله؟ يان پاش ماوه به كى كورت ده بينى بووه به سر كرده؟ ئايا چى بؤ ئهوه پاليان پتيوه دهنيت؟ ئه گهر له گوشه به كى ديكهوه برونين و وهك من تيتان دهرانم: تا ئنيوه هه موو شتنيك هه لسورينن خوشه ويستيتان به تنيه پرينى رؤزگار زياد ده كات و له فويله سووفه كان ده چن. كهواته ئم هه موو كاروبارانه بؤچى؟ ئه و پيلانگنپانهش چؤن دهرده كهون؟

س. پ: هه موو رؤزنيك گه لنيك ناونيشانى گه وره له رؤزنامه كاندا ده كه ونه پروو، پتيوه ندى يان پتيه وه هيه. لهم دوايه دا گوتاريك به ناو يشانى «ئاپۇ ده ست ده خريته بينى» بلاو كرايه وه. پينم وايه ئه وهى كه نوو سيويه تى (ئوقتاي ئه كشى) به، ده لئيت: «ئاپۇ ئه مجاره به راستى له ئهنگر به كدايه ناتوانى هه ناسه بدات». ناو يشانىكى ديكه كه وته پروو باسى ئه وهى ده كرد كه: «تا چ راده بهك ديكتاتورم و چؤن به ره له ستانى خؤم ده كوژم». كتيپ له دواى كتيپيش پهيدا ده بن. هه موو ئه مانه گرنگ نين. سبه رت به و خالهى كه پرسيارتان لى كردم: ماموستا ئيسماعيل بينشكى هه لسه نگاندينكى هه بوو تتيده ده لئيت: «پتيويسته هه موومان ببينه ئاپۇ چى بؤ به ديهنننى به رده وامى له رزگارى نيشتمانيدا». بوون به ئاپۇ چى چى ده گه بنى؟ وهك هاوبه شى بهك هينديك هه لسه نگانديمان له سر ئم باسه و له سر ئه وش كرد كه ئاپۇ خؤى چى به، هه ولما به و په رى شاكركرايه وه هه موو زانيارى بهك له بارهى خودى خؤمه وه بدهم، هيچ سر كرده بهك به ئاسانى ئه مه ناكات. هؤى ئه وش ئه وه به تا ماوه به هيچ كه سينك نه دم نه قناعه تى چه وتى له لا پهيدا ببى و نه هه ولنى لاساييكر دهنوم بدات. وهك ده بينن ئنيوه دينه لام و قسم له گه لدا ده كهن و ده بينن ريزى هه مووتان ده گرم و هه لوينستى خؤم هيه. نامه وى كهس وهك مرؤفينكى ساده لام لى بكاته وه. به چاوى خؤتان بينيتان له راستيدا من ديكتاتور نيم، يا كابرايهك نيم رهفتاره كانم كؤنترؤل بكهن. ده مه وى كورد و تور كيش باش بمانسن و من له وه ناپرينگنيمه وه بكه ومه باسى هه م گشت لايه نه كانى تيكوشانم و هه م پتيوه ندى ئم تيكوشانهش به ميلله تانى كورد و تورك و سؤشاليزمه وه، هه موو ئه مانم بؤ ئه وه به ناسنامه كم به راستى لنيك بده مه وه و دهرگا له سر حسيبكارى هه له داخه م، سا ئيتر ئم حساباتانه له به رژه و منديما بن يان دژم. من ده مه وى به و په رى پروونى يه وه ليم تى بگهن و هه لوينستى به رانبه ريشم وهابى. به مه ده لئى كه وتوومه ته راستكر دهنه وى تنيگه يشتنى پتيوه ندى به خؤم، ئنيستا گه وره ترين خواستم ئه وه به به راستى ليم تى بگهن و ئه مه له زه حمه تكيشتانى تور كه وه تا ده گات به سر كرده كانى تورك و بگره له هه مووان داواكارم. ئه و قسه يى كه ده لئيت: ئاپۇ په تى خؤى پچران دووه و خه بات له پيناوى گه لدا ده كات بؤيه به م پله به گه يشتوه، يان گه ل سه رتاسه ر بووه به ئاپۇ چى و وهك

سىلاوى رامانكەر پشتگىرى دەكەن و، پەرە دەستىنى و دەبىتە زانا. ئەم ھەموو قىسانە گىرنگىن. مەن ھەست بە شانازى ناكەم و نايەكەم بە ھۆيەك بۇ ئەۋەى كە دەسلەتەم بەسەر خۇمدا تەشكى. بەلام ئەۋە چەند ئەنجامىكى دەپن. تەرزى ئاپۇ لە سەرگەوتن و پەرەستەندە شتىكى بىۋىنە ئىيە و پىتەندى بە كەستىكى دەست نىشانكراۋە ئىيە. سەرگىردايەتى گەلى كورد بە پىۋالەت دادەمەزىت. ھەر لە ئىستائە ئەمە بوۋەتە پروداۋىكى گىرنگ و گەرە بە گشت دورايىيە ئايدىۋىلۇزى و سىاسى و سەربازى و فەلسەفەيى و پۇشنىبىرىيە كانىيەۋە. لەبەر ئەۋە ھەموو پىيەندى تەۋزىمى ئاپۇچىن. دوژمەن ئارامى لى پىراۋە و پىلانى پۇژانە سازدەكەت و دەستە كانى خافلىكوژ كورد لە كۆى بىم دووم دەكەون. پۇژ لەدۋاى پۇژ گىرئىدراى گەل ۋەك سىلاوى رامانكەر زىياد دەكەت. ئەۋەمان لى داۋا كراۋە لە ئاستى بەرپرسىدا بىن. جا بۇ ئەۋەى ئاشكرا و جىنى تىگەشتەن بىم، چەندىن بەرگى يەك لە دۋاى يەكەم نوۋسى و ھەموو بابەتەكەم شىكردەۋە و ھەلسەنگاندەن، بە پادەيەك ھەر خويىندەۋارىكى كەم يا فرە پۇشنىبىرى دەتۋانى تىبگات ئاپۇ كنىيە و چى دەۋى. بەلام سەرەپراى ئەۋە، دۋىنى تۋىنەرىكى (PKK) يان خىكاندە. مەن خۇم ئەم كابىرايە دەناسم، نوينەرى (PKK) يە و تا سەر ئىشقان ئاپۇچىيەكى پەلە يەكەمە كەۋاتە بۇچى خىكاندىان؟ با سۇراخى ئەۋە بىكەين. كابىرا دووزمانى بە سەر ھاۋرىكانىيەۋە دەكرد بە بى ئەۋەى يەك زىللى لى بىدرىت و لە ھەموو درشت و وردىكىدا سىخورى بەسەرەۋە دەكردەن. ھەفالىنى ھەلىيانەنگاندە. پاش ئەۋە چى پىۋىست بوۋ كىردىان. چاۋەروانى ئەمەمان دەكرد. ئەم لاۋە چى لى بەسەرەت تا لە ئاپۇچىيەكى زۇر توندوتىزەۋە بىيىتە تۋەكەرى پۇلىس؟ ئەمە وا دەگەيەننى كە گۈرەپانەكە گەلىك ئاپۇچى ساختە تىدان و گەلىك كەسىش لە شوپىنانى دىكە ھەن دەسلەت و ھىزىيان لە ئىمەۋە ۋەردەگىرن. يەكەيان لە دلى خۇيدا دەلەت: مەن بەرزەبىمەۋە تا بىمە پىۋاى دووم و دۋا رىنگىر (ئاپۇ) لەبەردەمىدا دەمىنىتەۋە. ئەم كەسە ھىزى خۇى لە پىۋاى يەكەمەۋە ۋەردەگىرن و ئەم پىۋاى يەكەمەش ناھىلى ئەۋە بىنى بە پىۋاى يەكەم. جا بۇ ئەۋەى ئەم كۇسپە تىبپەرىنى، دەست دەكەت بە نەخشە كىشان بۇ پىلانگىنران. مەن نامەۋى زۇر باسى ئەۋەنە بىكەم، چۈنكە زۇرن: (شەنەر، چەتەين، فلان و فلان... ھەند). ئەۋەى دەكرا بىگوتىرەت لەم بابەتەدا گوترا. ھەموو كەسەك دەتۋانى چۈنى دەبىنى وا ھەلسەنگاندەن بىكەت. بە قەناعەتى مەن مەۋى ئىمە چەمكى پىيەندە بوۋنى بە سەرگىردايەتىيەۋە ھەيە. سەدان سالا لە نىۋە بۇشايى سەرگىردايەتەدا دەۋى، بە تايىيەتى لە ئاستى مىللىداۋ تەنناتە سەبارەت بە چىنە دەسلەتدارەكانىش. ھەرۋەھا لە زىر بارى سەرگىردايەتى ساختەى ۋەك - بۇ تىمۋەنە - سەرگىردايەتى خىپلەكىدا دەنالىنىن. ئەگەر لە سەرگىردايەتى دوۋاين، ئەۋا يەكەم شتىك بە خەيالىداىنى سەرخىل و ئاغى گوند و شىخ و سەۋكى رىبازى سۇفىتىيە و ئەم چەمكەنەش بە خوا و پىنغەمەرمەۋە شەتەك دەدات. ھىندىك چەمكى دىكەش ھەن ۋەك مستەفا كەمال ئەتاتۈرك يا چەمكى

ئۇزال كە ويستيان پەل بەھاوئىژن، ئاكرىت بىر لەو بەگەينەو كە ھەموو ئەمانە كارناكەنە سەر گەل. لەم سەرۋەختەدا (ئاپۇش) دەرەكەوئى. (ئاپۇى سەر كەردە و سەرۋك). ئەم چەمكەنە خەرىكەن پەرەستىنن و پەل دەھاوئىژن، باومېم واپە كە بۆشايى مېژووى سەر كەردايەتى و كارىگەرى سەر كەردايەتپە ساختەكان لەم بۆژمەندا كارىكى زۆر دەكەنە سەر گەلەكەمان، ئەم كارىگەرىيە پەرە دەستىنن سەربارى ھەموو كۆششەيكى بزووتنەو كەمان كە بەو دەناسرىتەو پوون و ئاشكرايە و ھىزىكى گەورە تىگەيشەن ھەيە، بەلام سەستى گەل لە ئال و گۆرى حىزبىدا و لە حالى پوون لە دەسلەت و بە خۆگرتنى لە پووى ئايدىلۇزى و سىاسىيەو و لە ئاستى كەرداردا، واى ئەدەكەن خۆى بە ئاپۇچى پابگەينەن بە بىئەوئى ھەولەنك بەدات يا كارىكى ديار بىكات. ئەوئى وا بە تەلەفون قەم لەتەكدا دەكات، دەلەيت لىنىيەنك بوومەو، ئەوئى وا كەمىنك ئىشەم لەگەلدا دەكات، دەلەيت: وەك ئەوم لى ھاتو، بە گشتى ئەو نەزانانەى كە وەك شوان لە گونەو ھاتو، يەكجار بەرز دەيتەو، خۆ بە ئاغا دادەننى تا ھەموو گونەنشىنان فەرمان بەردارى بن. ئەوئى وا دوئىنن نەيدەتوانى دوو بەرد لەسەر يەكەدى دابىنن، دەيتە سەر كەردەى ھىزىكى گەريلا ژمارەكەى سەدان كەسە، جا كە ھەست بە ھىز و تىن و تەوان دەكات. عەقلى لە سەردا نامىنن. لە كاتىكدا ئەگەر جاران چاوى بە پياوئىك بەگەتبايە نەيدەتوانى تەنەت وشەى «مەرجەبا»ش بلىت، كەچى ئەمرو بە وشەى «كۆرم» قەسە لەگەلدا دەكات. گوتەيەك ھەيە دەلەيت: «كەرديان بە پاشا بۆ يەك بۆژ، چو پىش ھەموو شتىك باوكى خۆى لە سىدارەدا» ئەم قەسە ئىمە دەگريتەو. ئەوانە ئامادەن لە پىناوى يەك بۆژى پاشايەتيدا ژيانيان بىكەن بە قوربانى و ئەگەر ئەو بۆژەش ھات لە پىش ھەمووياندا باوكى لە سىدارە دەدات. ھەولەنكى بىئەسەنەو دەو ئەم بارودۇخە قەدەغە بىكەم و پىمگوتن: «ئاپۇ وا ئىيە وەك ئىو دەلەين، ئەو پىش ئەوئى ھەنگاوينكى بىنن چل جار دەپىنوى و، ئەوئى تا ئىستا دەپىكات دەچىتە چوارچىوئى ئىشى خزمەتكارەو، ئاپۇ پوو دەكاتە خاوتىنترىن خەلك و لەوئىرا پوو بە پىستىرىنن دەست پىدەكات تا چەند سەعاتىكى درىژخايەن قەسە لەگەلدا بىكات و لە پىناوى ئەوئى كە بىكات بە مرۇئىكى سودبەخش چى لە تەوانادايە بىداتن. ئاپۇ پىشى بە كۆنترۆل و فەرمان ئەستور ئىيە تا ئىشى خۆى بىكات»، ئەگەر چى ئەم پوونكردەو ئاشاسايىيانە لە ھەموو شىكردەوئە كەماندا ھەن و ئىوئەش دەپانخوئىنەو و سەرەپاى ئەوئەش تەقە لە سەريانەو دىت.

ى.ك: بەلئى ئەوئەم خوئىندوئەوئە، كرانەوئەكى گەورە ھەيە.

کاری من کاری ئو مرقهیه که هملی به دیهیتان و بهر هیتانی ئازادی خوی دودات.

س. پ: که منیک له موبهر باسی به کارهیتانی کادیرانتان کرد. ئوی راستی بن کادیره کانم به شتویه کی ئاسایی به کارم دینن.

ی. ک: ئاپوی برام شتیکی لهو زیاتر ئاسایی نییه، ئیدی بۆچی گلهیی ده کهن؟

س. پ: نه خهیر، ئهوه سکالا نییه. من قسه ت بۆ ده کهم به لکو تو له هه له سنگاندندا یارمه تیه بدهی. ئهوان به چه شتیکی سهیر به کارم دینن و من ههست به خۆم ده کهم وهک بلیتی ئهوه جهللادهم که شه ده کات. بۆیه ده یخه نه ئیو یاریگایهک و ئازه لیککی درندهی بۆ بهر لا ده کهن. منیش له یاریگه یه دام و بیست ساله خه بات ده کهم و تاقه کهم یاریگه یه کیان لێ پر کردووم و هاواری وهک «براڤو و بۆی» لێ ده کهن و چه پلهم بۆ لێ ده ده و هیندیکیان ناویه ناو هه ولده ده ن فریام بکه ون. ناتوانم بلیتم تا ئه مرق یارمه تی یان داوم. رهنگه ئه وانه بیسه تیچیری شیر و گوزگ و بالندهی گۆشتخۆر، به لام شه ری من خه باتیکی لهوه گه وره تره. ئه گه ر بیرمان له سه رو به ری کیشه ی کورد کرده وه، ده توانین به مجۆره نموونه شه لیک ده یه وه. من ئالیم هه موو شتیک ئاوایه. وهک باستان کرد: «تو دوژمن ده خه له تینی و کادیرانت به ریوه ده بی». نه خهیر، نه خهیر من پیم خوش نییه ته نه ات دوژمنیش به خه له تینم. ئه وهی که په نا بیاته بهر خه له تاندن ده دۆرینی. زیانی کادیرانمان له شه ری باشوردا سه ره نجامی خۆ هه له خه له تاندنیان بوو. ئه وان بوون له راپۆرته کانیاندا ده قاده ق نوو سیبوویان: «ئیمه بهر خۆ دانیکی کارا دژی سهر کردایه تیمان ده که بن، ئیمه سهر کرده ی ته که تیکین و له میتره شه ری بۆ سهر نه که وتنی ئیوه ده که بن». ئهم قسه یه راسته ئیستا سه رجهم کادیرانی (PKK) کاریکی شیلگیرانه ده کهن بۆ شکست پێ هیتانی سهر کرده که یان.

ی. ک: ئه مه شیوا نییه و پیم ناکریت باوهر بکه م!

س. پ: ئیستا گویم لێ بگه ره. دیاره تو بیر له وه ده که یه وه ئه گه ر ئاوا بن سهر کرده چون لای خۆی ده یانه ئیتیه وه و چون بهر وه زعیانه وه وازیان لێ دینن. ئه مه هینزی سهر کردایه تی بوون ده کاته وه. تو له چوار چیتوی گشتی یه وه له مه سه له کان ده روانی، خۆ لیا ی ناکو کی یان له لا به دی ناکه ی. سه به رته به گریدرانیانه وه به من، ئه وان له خۆیان پتر بیر له من ده که نه وه و ئهم گریدرانه نموونه ی له جیهاندا نییه. به لام سه ره رای ئه وه من ده لیم ئه وانه دژی من.

ی. ک: له رۆژنامه و کاره کانی دیکه دا بینیم و ده زانم هه موو ئه وانه ی که ئاپۆ ده یان لیت جێ به جێ نابن. به ره له ستی ده کهن و جێ به جێی ناکه ن. ئه وهی راستی بن سه رباری خۆ شه ویستی زۆرتان له م به زووتنه وه یه دا، پێدا گر تینیک له سهر تیر وانی نی به ره له ستان هه یه. ئه مه شتیکی باش و دروسته به مه رجیک نه کیشیتیه وه بۆ نه نجامی خراپ.

س. پ: بىن گومان. دىموكراسىيەگەمان ھەيە زەخمەتە باۋىرى پىيىكرىت. كارى
من كارى ئەو مەرقەيە كە ئازادى خۇي بەدى دەھىنىنى و پەرى پىيىدەدات. دەمەۋى
راستىيەك بىزانن و بىيىنن: ئەۋەندە ھىزىم ھەيە بەسە بۇ پەرەپىندانىيان بە مەرجىنك
گرىندراۋ بىن. واتە پىيان ۋابىنى ئەم مەرقە بە راستى پەرى پىيىداۋن و بەم پىيەش
خۇيان گرى بەدەن.

ى. ك: ئەمەم دىۋە و لە پۇژنامەي (يەنى ئولكە)دا نوۋسىۋەمە و گوتوۋمە:
« PKK بە تەۋاتىرىن شىۋە كادىران دەخاتەكار». ئەۋە دىۋەمە (PKK)
بەرپىسىيەك بە كادىرنىك دەسپىرى، ئەگەر سەرنەگەۋت ئەم بەرپىسىيەي
لى دەستىنيتەۋە. بەلام ناۋى ناسپىتەۋە، بەلكو ئەركىنكى دىكەي پىيىدەسپىندىرىت.
دەرگاى لە بەردەمدا كراۋە دەپنى بۇ خۇپەرەپىندان و كارەكانى ھەلدەسەنگىندىرىن.

س. پ: دىيارە من ھەلسەنگاندنىكى زۇر جىاۋازىم بۇ مەرقە ھەيە. ھەروەھا
خستەكارى كادىران بەتەۋاتىرىن شىۋە دەكرىت. ئەم ھەلسەنگاندەتەن لە جىنى
خۇيدايە، بەلام ھىندەتەن پىيەسە ئەم مەسەلەيە جىگىر بىكەن و بىلىن. پىيۋىستە
تىيىگەن كادىران لاى من چۇن ئىش دەكەن. ھەۋى بەدەن باش لەم خالە تىيىگەن.

ى. ك: ژيانى پۇژانەتەن ھىچ گرى كۆنرەيەكى تىدانىيە، واتە پەرتۇكۇلى نىيە.
س. پ: پەرتۇكۇل بەلاى مەۋە قورستىرىن شتە. ئەۋە واتە دەپنى دىپلۇمات و
پەسىمى بىن. جارانجاينك لە دلى خۇمدا بىردەكەمەۋە و دەلىنم: ئايا ئەم خەسەتەم
بۇ گەلى كورد بەسۋودە يان زىيانبەخشن؟
ى. ك: زۇر بىن گەردىشن.

س. پ: بەلىن من زۇر بىنگەردم.
ى. ك: ۋەك ئەۋە بىلىن: ئەگەر داۋاكرائو ئەمە بىن پىنم دەكرىت بىكەم. بەلام ۋاى
دەبىنم نەيىكەن و بەو شەقلە بىنگەردەي خۇتان بىمىنيتەۋە، ئەۋە باشترە.

س. پ: من نازانم داخۇ ئەمە باشە يان خراپە، چۈنكە ھىندىكىيان دەلىن:
پىيۋىستە سەركردە بىنگەرد و لەسەرخۇ نەبىن، بەلكو دەپنى ئاۋا بىكۇژى و ئاۋا لە
سىدارە بدات و ئاۋا پەسىمى بىن و ئاۋا بايەخ بە مەسەلە سادەكان نەدات. ئەم
ھەموو شتەنە شۆيىنەۋارىيان لە ژيانمدا نىيە و من بايەخ بەم جۇرە پىي و پەسەنە
نادەم. بە كورتى لەۋەدا زەخمەتى بەدى دەكەم و خەزناكەم دەسلەت بە شىۋەيەكى
پەسىمى يا بە فەرمان دەرگەردن بەكاربىنم و ئاتوانم بىرۇكراتى بىم. ئەۋە ۋا لە
ژيانمدا پىنم باشە ئەۋەيە بىنگەرد و ۋەكو خۇم بىم. ئەۋە بەلاى مەۋە باشترىن
تەرزى ژيانە. بىن گومان ئەمە دەرگا بۇ چەند مەسەلەيەكى دىكە دەخاتە سەرپىشت،
ۋەك ئەۋە مىندانىك ھەستى و بىلىت: ئەگەر ئاپۇ ئاۋايە، ئىمە بۇچى ئاۋا نەبىن؟
ئەمە دەچىتە چۈارچىۋەي ئەۋە شتەنەي كە كەمىك لەمەۋبەر باسەم گەردن. واتە ھەموو
يەككىك خۇ بە ئاپۇ دەبىنىنى و دەبىتە ھۇيەكى بىلاۋبۈۋنەۋەي ئەم تىپروانىنە. واتە
بىلىت: «ئەگەر كاپرايەكى ئەۋەندە سادە و بىنگەرد بوۋىنى بە سەركردە، ئىمەش
ئەگەر ھەۋى بەدەن دەبىنە سەركردە» ۋە بەم تەرزە بىر بىكاتەۋە. بۇيە ئەندامانى

(PKK) زۆر به يان سەرکردەن، به لām مەن وانيم. جارێکی دیکه جهخت ده کهم و به تابه تی که ئیوه دەرۆن و چیتان دیوه دهینوسن و گهلێك شیکردنهوی له سەر ده کهن، به هه مووان بلیتن: «به شیوهیه کی چهوت کارتیکراوی مەن نهین و هه لوێست له دژم یا بۆ پشتگیریم دیاری مه کهن». مەن ئەم قسه به به هه فالان و دوستان و تهنا ته دوژمنانیش ده لێم. ئەگەر که مێکیش ریزم بگرن، تها کارم هه ولبدن به راستی لێم تێ بگهن. مەن بیر لهوه ناکه موه زیان به تورکیا بگه یه نەم و، پشویسته دوژمن قسه بیست بێ و کارێك بکات لێم تێ بگات. ههروهها به دوستان ده لێم: هه ولبدن که مێك لێم حالی بێن. مەن مرقۆنکی ساده و ئاسایی نیم. به لێ نامه وێ کەس له سەر بنه مایه کی خه یالی هه لسه نگینن و به نێو خه لکدا بلاوی بکاته وه و دهرهق به مەن خۆ تیه لکیشی مشتومری درۆزانه و چهوت بکات. ئەگەر یه کێك هه بێ و بیه وێ مشتومر له سەر شه بکات، ده بێ پشت به راستی به ستی و راستی ده وری له مە مشتومر دا هه بێ و مشتومریکی هه ربه کی نه بێ. با له سەر بنچینه ی راستیه کان چه ند ده توانن مشتومر بکه ن. ئەگەر که مێك ریزی منیان له لایه. با باش لێم تێ بگهن. گهلێك شیکردنه وه هەن، با بی یانبه ن و بیانخوێننه وه و وردیان بکه نه وه و لێی حالی بێن، ئەوسا ده کریت په ره به مشتومر بده ن.

ی. ک: ده کریت سه باره ت به م بابته «هه موو شتێك به کۆشش په یدا بکریت» و ئەمە ناوێشانێکی کاره که تان بوو.
س. پ: سەرجه می گه تیه کان نمونه ی شه وه ن. پێمگوتن: مەن به جوانی په موو چنیم کرد و په مووم به شیوه یه کی جوان کۆ کرده وه.

بانگه وازیك ئاراسته ی ئەدیبا ن ده کهم:
با له خۆمان بپرسین، ده بێ ئەده بی شۆرشگیرێ کوردی چۆن بێ؟

ی. ک: ئاپوی ئازیزم بێله ئەم پرسیاره بکه م: له قسه که تاندا سه ردا و به ده ستوه ده دن و له بلیتی خه یالی بۆ رۆمانێك داده نێن.
س. پ: ئەمجاره چه ز ده که ن باسی ئەده ب بکه ین؟ مه به ستم شه وه یه ده تانه وێ سه ره داوه که بگرن. ئەمە راسته. ئەگەر سه رنچ بده ین ده بێنن گه فو گو که مان له خه یالی رۆمانێك ده چێ. به قۆناخی مندالی ده ستمان پێ کرد و گه یشتینه شه روودا وه سیاسیه ی که قه واره ی ده و له ت ده ه ژینن. لاما ن له گهلێك گۆرانه کاری کرده وه. تا گه یشتینه باری ده روونی و که سایه تی ئاپۆ و بارودۆخه که ی و چۆنیه تی لێ تینگه یشتنی. ده کریت هه موو ئەمانه به چاوی ئەدیبه یك هه لسه نگیندرین، ده نا چۆن ده توانریت هه لسه نگینریت؟
ی. ک: له وانه یه خه یالیکی جینی قه ناعه تی رۆمانیکی ئەده بی بێ.

س.پ: بەلى، لەوانەيە رۇمانىك بىن بىر بىرە كانىي كەلە رۇمانە كان بىكات.

ى.ك: راستە و بەو تەرزە دەينووسم. بۇ ئەم مەبەستە پىئويستىم بە پىرسىارى جىاجىا ھەبوو.

س.پ: مەن بەم بۆنەيەو ئەم بانگەوازە ئاراستەى ئەدەيبان دەكەم: با رۇمانىك لە بارەى راستى كوردەو بە گشتى بنووسىن و بىكەينە دەروازەينەك بۇ ئەدەبى شۇرېشگىتېرى و بىزانىن دەبنى چۆن بىن. با لە خۇمان بېرسىن: پىئوئەندى ناوخۇبى لە راستى كوردە چىين، وە مېژوو و لايەنە ھاوچەرخى يەكەى چىين و چۆنەتسى لىتىگەيشتنى. با بە چىروپىرى ئىش بۇ ئەو بەكەين. لىنىن لە رووسيا باسى رۇمانى «چى بىكەين؟»ى چىترنقىسكى نووسەرى كوردو. پاش ئەو ھىندىك لە ھەئالان خويندىانەو - مەن ھىشتا نەمخويندووەتەو - پىيانگوتەم: ئەو ۋا لەم كىتەبەدا ھاتووە ئىمە لەگەل ئىشە كانى تۇدا بەراوردىان دەكەين، لە زۆر روووە لىكەدەچىن. پىنم وایە ئەو رۇمانە سالى ۱۸۶۰ - واتە لە سەروەندى رېژگار بوونى كۆمەلگەى رووسىدا لە دەست سەردەمى تىكشكان - نووسراو و لام واپى باسى كەسايەتسى پۇشنىرى رووسى دەكات كە پەيدا بوونى كەسايەتسى دىموكراتى و سەردەمى سەرھەلدانى رۇمانسىزمى رووسى دەستى پى كوردو. ھەئالان دەلىن: تۇ تا رادەيكە لەمە دەچى. ديارە لەبەرئەو ى كە نەمخويندووەتەو، ناتوانم ھىچى لەبارەو بەلىم.

ى.ك: ئەمەم پى سەرىنىيە. ئىو بە پىي رېژگار دەبن بە كەسكى رۇمانسى.

س.پ: سەربارى ئەو ى زۆر واقىيەبىنم. بەلام لەو دەچى مەن بوویم بەو ى كە ئىو دەلىن. لەم ماوہەيە دوايىدا كەوتوو بەر كىردنەو لە خۆم و دەلىم: ئايا دەبەم رۇماننووس؟ ھەرۋەھا وشەى ھونەرمەند زۆر دووپات دەكەمەو.

ى.ك: تۇ زۆر بايەخ بە مەژۆ دەدى.

س.پ: بى گومان. مەن مامەلە لەگەل كچان و كورانى لاودا دەكەم و ئەو شتە دەكەم كە گەرەتەرىن ھونەرمەند پىي ناكىرى تا كەسايەتسىيەكى گونجاويان بۇ پەيدا بىكەم. يا بە واتايەكى دىكە بۇ ئەو ى بىمە ئەكتەرى سەرەكى.

ى.ك: دەرھىنەر يا ئەكتەر؟

س.پ: مەن دەرھىنەر و ئەكتەرىشم. مەن يەشار كەمال و رۇمانە كانىم بىر دەكەنەو، بە لاى مەو زۆر سادەن.

ى.ك: باشە ئاپۇى بىرام با لە لايەكى دىكەو بەيىنەو سەرى. لوتكەى رۇماننووسانى تورك (يەشار كەمال) كە رۇماننووسىكى توركە و بەلام كوردە. لوتكەى شاعىرانى توركىش ماوہەيكە لەمەو بەر كۆچى دوايى كرد، (جەمال سورەيا) يە و ئویش كوردە. پاش ئەو با بىيە سەرىنەما، ديارە لەو ى «يەلماز گۇناى» ھەبوو ئویش كورد بوو. ئەوانە سەرجەم كورد بوون.

س.پ: (ئىبراھىم تاتلىس) لە گۇرانىدا و (ھوليا ئافشار) لە سىنەمادا دەخەمە پال ئەوانە.

ی.ك: ئايدا ئەوانە كوردن؟ ئەمە تورك چ دادوبىتدادىكىيانە بە دەست
مىللەتە كەتمە؟

س.پ: ديارە ئەمە رووداۋىكى سەرنجىرا كىتىش دەنۆىنى. با ئەم بابەتە كەمىك
رۆش بگەينەمە.

ی.ك: ئايدا (زىا گوگ ئالپ) بخرىنە پالپان؟

س.پ: بىن گومان. خۇ (زىا گوگ ئالپ) تروپكى ئەتەۋى تورك دەنۆىنى. مەن
لەو باۋەرەدام كە قۇناخى ئەدەبى شۆرشگىرى دەبىت لە كوردانەۋە دەست پىن بىكات
ۋە دەستىش بە بەكارهينانى زاراۋى دروشانەۋى كوردى كراۋە لە ناۋەندەگاندا ۋە
لەۋانەپە ئەم زاراۋەپە راست بىن. رۆشنگەرى كوردى بە پەرەسەندىكى راستەقىنە ۋە
گىرنگ دادەنرىت. ئىنە دەزانن رۆشنگەرى سىياسى ۋە رۆشنگەرى كۆمەلەپەتى ۋە
فەلسەفەپە دەچنە خانەپە رۆشنگەرى كوردىپەۋە. بەلام لایەنى گىرنگى ئەم
رۆشنگەرىپە مەيدانى ئەدەبە. مەن دەمەۋى باسپا بایەخى ئەدەب ۋە ھونەر بە گىشى
بىكەم. ۋە بۆچى ئىنە پىتوئىستىمان پىتە ھەپە. سىياسەت چالاكىپە كە پىشت
دەبەستى بە ھىندىك ئايدىۋولۇزى ۋە ھىندىك زانستى سىياسى ۋە بە پەرەسەندى
ئەۋان پەرەدەستىنى. ھەرچى زانستى سەربازىش ئەۋاۋكەرى سىياسەتن بە ئاگر ۋە
زەبروزەنگ. بەلام سەپىم كىرد ئەمە بۇ ئىنە بەس ئىپە. واتە ئىنە ھەر ناتۋانن
ئالوگۇر لە مەۋىدا بەدى بەپىننن، ۋەك ئەۋە تۇ ئىسكەندى بىن گۆشت
ھەلبەسەنگىنى. ۋە ئەگەر گۆشتىش ھەپى، ئەۋا گىيان ئىپە. دۆخە كە ئەۋاۋ
ھاۋشىۋەپە. ۋە بەتاپەتەپە ئەم خالەدا ھەست بە پىتوئىستى ھونەر دەكەپن ۋە
لنرەشەۋە گىرنگى ۋە پىتوئىستى كوردان بە ۋىنە كىشان ۋە ئەدىبان دەپىنن. ھەست
كردوۋە كە پەرەسەندى ئەم لایەنە پىۋەندىپەكى زۆر لە پان نەھاتۋى بە پىرۋەپە
شۆرشگىرىپەۋە ھەپە، گۇرانپە كوردپەكان لەگەل پەرەسەندى چالاكى
شۆرشگىرانەماندا بلاۋبوۋنەتەۋە، ۋەك تىپى ھونەرى ھونەر كۆم HUNERKOM ۋە
ھاۋچەشەكانى. ئىستا ئەمە لە توركىاشدا بلاۋبوۋنەتەۋە. پاش ئەۋە - ۋەك دەزانن -
نۋوسەران ۋە ۋىنە كىشانى كورد دەرگەۋىتن ۋە كىتپ ۋە رۆژنامە دەرگران. ھەمۋوشيان
لەبەر پىۋەندى تۋندۋتۋلىان بە تىكۋشانى شۆرشگىرانەۋە گەشە دەكەن، ديارە ئەمە
بەس ئىپە. ئەۋە كە ھەپە ھالى ھازر كەم شارما ۋە پىشەدار ئىپە ۋە لە جۆرە زۆر
ھەرزان بەھاكەپە.

ی.ك: بە لای ئاساندا دايدەشكىنى.

بەشار كەمال پىتەستەپە پەيماننامەپە مىللى بوو
ۋە چالاكى ئەدەبىپە لەسەر ئەم بىنچىنەپە بىيات ناۋە.

س.پ: مەن ۋاى دەپىنم مەترسى ئەۋ ئەدەبەپە كە بەرەۋ ئاسانى ھەلدەپت زۆر

گەرەيه. بىر پىيە باشتىن كەينى بىر دەرپرېنى ئەدەبى ھەر كارىڭ ئەدەبىيە كە چالاكى شۇر شىگىرانە بىكات و پىيويستە لەسەرى ھەست بەم بەرپرېسى يە بىكات، وام گوت، من زۆر لەمىزە بىر لەم مەسەلە يە دەكەمەو و چ شىكردنەو يەك پىيويست بى دەيكەم و دەمەوى لە شىوې رۆماندا بى. جاروبار لە رۆمان تى دەپرىنى. ئەگەر خويىندەو ھەستى پى دەكەي وەك بلىنى لە رۆمانەو نىزىكە، واتە لە چوارچىوې ھەلەنگاندنى سىاسى دەردەچى. ئەگەر سەرنىج بەن ھەموو ھەلەنگاندە كانم بىر ئەو پىشت بە سنوورى ئەدەب بەستىن. وەك لە دەرپرېنە كەتاند ئامازەتان بىر كىرد «ئاوا جوانە، ئاوا باشتەر» ئەم شىوې دەوپات دەكەنەو. ئەم وشانە دەچنە نىو دىئاي ئەدەبەو. ئىو پەنا بىر ئەدەب دەبەن تا ئىمە ھەلەنگاندە بىكەين. من تىبىنى ئەو دەكەم ئەو گۇرپانكارىانەي كە لە روى سىاسى و ئايدىقۇلۇرى يەو بەسەر مەقۇلى كورددا دىن، بە وشە دەرناپردىن. بىوې پىيويستە لايەنى ئەدەبىي و ھونەرىش گەشەيان پى بىدرىت و من بە پىيويستىان دەبىنم.

ى.ك: من زۆر بەختىارم كە ئەم قەيە لە ئىو دەبىستەم.

س.پ: بىر گومان بەرپرېسى زىاد دەكات. بە تىروئەسەلى بىرم كرووئەو و گوتوومە: ئەگەر لايەنى ئايدىقۇلۇرى و سىاسى و سەربازى پەرە پى بەدىن و رىبەرى ئەم ھەموو چالاكىانە بىكەين، ئەوسا كى سەركردايەتى ھونەر و ئەدەب بىكات؟ ئەم لايەنە چىيان لى بەسەر دىت؟ ئايا يەككىكى دىكەي جگە لە ئىمە ئەم كارە دەكات؟ ئەو كوردانەي كە لىيان دواين سەركردايەتى ئەدەب و ھونەرى توركىيان كىرد. لە گەل خۇمدا چاومىز كىرد بەككىكىان يەك ھەنگا و بىنىت. بەلام بىنىم كەسىان لە نىودا نى يە ئەو بىكات. ئەگەر روائىمانە يەشار كەمال بۆمان دەردەكەوى كە ئەو لە (وان) وە كۇچى كىردو. سالى ۱۹۱۵ كۇچى بىر «چوتقور ئۆفە» كىرد. ئەمە لە پاشاەوى كوشتارەكانە، مخابىن لە بىنەرتى مېترووى خۇي رادەكات و ھۆى سىياسىش لە پىشت ئەم رەوشەيتى و بەخۇدا رانابىنى بىرەو رەيكەنى و بەسەرھاتى بىنوسىتەو و بە شىوېەكى ئەدەبىي دايانېر ئىتەو. ئەنەت بەرھەمى ئەدەبى بە توركى دانائىت، چۈنكە ئەم ئەدەبە ھەلەدەت تىروانىنى كەمالىزم گەشە پى بىدات. ئەم يەشار كەمالە ئەو جۆرە نى يە كە ناتوانى دىندايەتى كۆلۇنىالىزمى توركى و كوشتارى ئەرمەنى بىنى، بەلام نايەوى لا ئەو بابەتە بىكاتەو چۈنكە لە چوارچىوې پەيماننامە مىللى و لەسەر بىنچىنە پىئو گرىدانى ئىش دەكات. (ئەحمەد عارف و جەمال سورەيا) جوتە شاعىرىش، پىم واپە بەككىكىان رۆلەي دىارەكەر و ئەوى دىكەيان رۆلەي دىرسىمە. كۆرى دىارەكەر لە (جان كايا) جىگىر دەبى و بىست سالى ئەوئ دەمىنئەو و يەك ھەنگا و بەرەو (ئامەد) نانئىت. ھەرچى (جەمال سورەيا) شە، ئەوا ئەو لە مىندالەكانى كوشتارەكانى دىرسىمە، بەلام لە شىعەرەكانىدا يەك وشە لەسەر دىرسىم نانئىت و باشتىن شىعەرەكانى بە توركى و لەسەر بىنچىنە راستى توركى دىنووسى.

ى.ك: لوتكە يەكە لە لوتكەكانى شىعەرى توركى. ماوېەكى كورت بەر لەوې

بەرى و بۆزىكىيان لە شۆينىكىدا كۆبىيۈيىنەۋە، لە پەنامەۋە دانىشت و ماچى كىردم
و بە گۆيىمدا چىراپاندى و گوتى: «يالىچىن منىش كوردم».

س.پ: بەدزىيەۋە گوتى. وانىيە؟

ى.ك: با بلىتىن شامىرەنە گوتتويەتى!

س.پ: ھەلسەنگاندىكى منىشى كوردبۇ. ۋەختىك گۆفارى (بەرە سالى ۲۰۰۰)
دەيدارىكى لە گەلدا كىردم، گوتى: ئەۋ دەيدارە زۆر كارى تى كىردم. پىنم وايە ئەگەر
ماۋەيەكى دىزىتر بژىبايە، ھەۋلى نىزىكىيۈنەۋە دەدا. پىنويستە بە رىزەۋە يادى
بەگەينەۋە. سىنەماسازى (بەلماز) ىش ھەيە، پىنويستە كەمىك رۇشى بەگەينەۋە.
ئەۋە مەبەستە: مەن يەككىم لە نىۋ ھونەر مەندان ئەدىۋە بە دروستى لاي لە راستى
كوردى كىردىتەۋە. ھەموويان ھەلىياندا چەمكە كۆلۈنبايەكان پۈۈش بەسەر
بەگەن، يا ھەقى خۇي ئەدەنى. تەنەت ئەوانەش كە ھەقى خۇيانيان دايىن
ھەۋەكانيان نەزەندە نىۋ كەنالا شۆرەگىتەرەكانەۋە. بەنگە لەبەر ھۇي ياسايى يا
لەبەر بىن توانايىيان بوۋىن، چونكە دەبۇ ھەست بەم راستىيە بىكرىت و گەرمى
تىكۇشان بە گۆشت و ئىسقان بەگەينەندىت. پىنم وانىيە ئەم ھىزەيان ھەبى و
ناتوان ئەۋ دژۋارىانە تىبەرىن كە روۋىروويان دەبنەۋە. بىن گومان ئەم بەھانانە نە
بەرپەرسى لەسەر مەۋق ھەلدەگىرن و نە كىشەكەش چارەسەر دەكەن و دەبىن
چارەسەرەكى بە رىنگايەكى شۆرەگىتەرە بىن. ئەم بەرپەرسىيە بە تىبەرىنى
بۆزگار دەكەۋىتە ئەستۇمان. بە ھۇي ئەم پىنويستىيەۋە ۋەلامى پىرسىارىكەم دايەۋە
دەلتىت: «ئايە ھەلۋىستى چاۋەروانكراۋمان سەبارەت بە ئەدەبى شۆرەگىتەرە
كوردى، يا بە گشتى سەبارەت بە ھونەر لە كوردستاندا چىيە؟». پىرسىارەكانى تۇ
لە دەۋرى ئەم خالە دەخوليتەۋە. پىنۋەندى كوردىتان لەم مەسەلەيدا بۇ باس دەكەم.
ناۋبەناۋ لە دلى خۇمدا دەمگوت ئەگەر مەن بىرم لە نوۋسىنى پۇمانىكى كوردى
كردەۋە، ناۋەكە چى دەبى؟ خۇم دەخستە شۆينى ئەۋ پۇمانەي كە چىنەكەي
لەسەر پىنۋەندىە كائە و روۋداۋەكانى بەپىنى ئەم شىكرەنەۋە و ھەنگاۋە گەورانە پەرە
دەستىنن كە لە رىنگايە ئازادى بەدىيان دەھىننن. جاروبار بىرم لەۋە دەكردەۋە
ناۋى پۇمانەكە (لە رىنگايە ئازادىدا) يا (پىنۋەندىە ئازادەكان) بىن، ئەمجا دەھاتە
سەر ئەۋەي كە بلىتم ناۋى پۇمانەكە (گىزى كوردى) بىن، يا تاۋا تاۋىك دەمگوت
(كەم شەرەفى كورد)، دەكرىت ھەموۋ ئەمانە بىنە ناۋى پۇمانەكە. جاروبار بىر
لەناۋى دىكە دەكەمەۋە. بەلام راستىيەك ھەيە لەم ھەموۋ ناۋانەدا بە دوۋىدا دەگەرىم
و ئەۋىش ناسنامەي كوردىيە يا ناسنامەي ون بوۋ. تۇش دەلتىت: (كورد). بەلام
شتىك نىيە كورد خاۋەنى بىن. ئايە كورد لە كەم شەرەفى و خىانەتكارى بەدەر
ھىچى ھەيە؟ لەۋە بىتارازى چى دىكەي ھەيە؟ ئايە بلىتىن پۇمانى خىانەتكارى يا
پۇمانى كەم شەرەفى ئەمە پۇمانىكى تازە نابى و شايانى نوۋسىن نىيە.

ى.ك: بىن گومان نانۋوسىرىت. پىنويستە پۇمانەكە ئومىدى تىدابىن.

س.پ: بەلى ئەۋسا دەلتىم: پۇمانى شەر دژى بىن شەرەفى و خىانەتكارى پۇمانىكى

بئويىنە دەپتى. لە دەسپىكى ئىم بىرۆكەيەو ئەو مەودا سۆزاويانەم بە خەيالىدا دىن
 كە شەپرى بىزگارى نىشتىمانى بە سەر كىردايەتى (PKK) لە مەرقى كورددا
 خولقاندوونى، دەكرىت ئەو لە پىنگە پىنومندى (PKK) بە ئەدەبەو لىك بىدريتهو.
 دوورايەكى سۆزاوى ھەيە، لەوانەيە لە بنىياتى پارتى كرىكارانى كوردستان
 (PKK) دا ھەستى پىيەكەين كە لە پىنومندى گوندنشىنىيەو سەرچاوە دەگرىت.
 مەرقىك ھەيە ئە ھەموو پەويە كەو شىوہەكى تازەى وەرگرتوو و كەسايەتى بەكى
 پەرەسەندوو بە تەواوى كەسايەتە كۆنەكى رەندەگاتەو. ئەنەت چەمكى خىزان
 و چەمكى كۆنى شەرف و رەتكردنەوى دەولەتى توركيا پەويان لە ديارىكردنى
 دوورايى گەورە كردوو. بەلام ھەر ئەمە و ھىچى دىكەنا. لە كاتىكدا سەدان كەس
 لەو كچە گوندنشىنە دىنە لامان كە خويندەو و نووسىن نازانن و سەر بۆ ئاسمان
 بلىند دەكەنەو و كە لىيان دەپرسىن ئاخو ھىچ دەزانن؟ وەلامە كەيان «نا»يە، واتە
 رەتكردنەوہەكى توندى واقع.

ي.ك: بەلام من ئەمەم بىنى و زۆر پىنى دلخۆش بووم.
 س.پ: ھەتا ئەو شوانەش كە كىتوپر واز لە مەر و مالانەكەى دەھىنى و خىرا
 دىتە پال (PKK)، وە ئازادى (PKK) و ئەو ئافەرت و شوانەى كە دەچنە پال
 (PKK) و مۆركى جۆراوجۆرى گوندنشىنان، وە كۆكردنەوى ئىم ھەموو خەلكانە
 لە يەك سوپادا و ھەزاران ھەستى سەرھەلدا و لەم سوپا پىنگەوانە و بىرى بەرھەمى
 شۆرش و سەرچەم تەرزەكانى ژيانى تازە بە لايەنە تراژىدى و كۆمىدەكانىيەو و بە
 خۆشى و ناخۆشىيەو.... ئىم ھەموو مەسلانە بە كەلكى ئەو دىن بىنە پۆمانىك يا
 شانۆنامەيەك يا فلىمىكى سىنەمايى.

ي.ك: ئەو جەماوەرى كە زمان و نەتەوايەتى خۆى دەشاردەو، بوو بە جەماوەرىك
 بىست و چوار سەعات بە كوردى گۆرانى دەلەيت.

س.پ: ئەو لە كردار و پەوانەتى دەرەوشياندا رەنگ دەداتەو. ئەوان لە من پەر
 رەنگى سور و زەرد و سەوز ھەلدەواسن و ھۆرا و دروشم دەلەين، ئافەرتان ھەلھەلە
 لىدەدەن و كۆرى پەرسە بۆ شەھىدان دادەنرىت و دەلەين: ئىنە كورمان يا كچمان
 وەك زاوا و بووك بە خاكى نىشتان بەخشی و ھەردوو زاوا و بووكى كوردستانن و
 لەمەستىيەكى بئويىنەدا دەژىن.

ي.ك: نەرىشى رەنگى سەوز و سور و زەرد لە گەل پەيدا بوونى (PKK) دا دەستى
 پىيەكە.

س.پ: بەلەن، ئەو لە پۆژنامەكانىشدا رەنگى دايەو. لە ھەموو ئەوانەش گەنگەر
 ئەو خەلكانەى كە جاران پەكترىيان بۆ مەرىشكىك دەكۆشت و نەياندەھىشت
 كورەكانىيان يەك سەعات لە گەلماندا بىنەنەو، گەيشە پەلەيەك چەند كورنىكيانى
 تىدا بە كوردستان دەبەخشن و دەلەين: من كورەكەم بە كوردستان بەخشی، يا من
 كچەكەم كرد بە بووكى كوردستان و بۆ ئەمە ھەلھەلە لىدەدەن. ھەموو ئەمانە
 مەزگىنى ژيانى تازەن.

دیاره ئهم گۆرانکاریانه به لای ئیمهوه سه‌رپین. پتویسته به شینویه کی قولتر
 حالی ببین و بۆ به کهمجار رۆمان و هه‌روه‌ها شیع‌ر و گۆرانی کوردی ده‌ربکه‌وه‌ن،
 ده‌بنی له‌و قوناخه‌دا بژین و پتی بکه‌ین. ده‌بنی ئه‌دیپ و پروناکبیری شۆرشگیر
 گشت لایه‌تیکی ئهم قوناخه‌ هه‌له‌سه‌نگینن. ئیمه‌ له‌م قوناخه‌دا سه‌رله‌نوێ میژوو مان
 ژيانده‌وه. میژووی خیانه‌تکاری تووشی نه‌مان ده‌بنی و دیسان میژووی سازادی
 سه‌ره‌له‌ده‌اته‌وه. با پروانین له‌ناوه‌وه و ده‌روه‌دا چی به‌سه‌ر خیانه‌تکاراندا هاته‌وه.
 با پروانینه‌ مه‌زنی شه‌هیدبوون و به‌رخۆدان، له‌ کاتینکه‌دا ده‌گریت پتوهندی
 تینکه‌په‌ریوی ئهم هه‌موو مه‌سه‌له‌نه‌ له‌ رۆمان یا شیع‌ر یا گۆرانی په‌کدا ده‌ربه‌ریت و
 ده‌گریت ئه‌وه به‌ فلیسیکی سینه‌مایێ پروون بکریته‌وه. شیکردنه‌وی سیاسیم و
 ڕیکخه‌راو دامه‌زراندنم و سوپا پتکه‌وه‌مانم له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا به‌س نین. بۆیه‌ ده‌بنی
 ئه‌ده‌ب و هونه‌ر له‌م قوناخه‌دا بچنه‌ نیتو شۆرش. به‌لام ئه‌گه‌ر ته‌ماشای هونه‌رمه‌ندی
 خۆمان بکه‌ین، بۆمان چۆی ناکریته‌وه که داخۆ هونه‌رمه‌نده‌ یان خیانه‌تکاره‌، وه
 له‌لایه‌نی په‌راکتیکی یه‌وه ده‌ره‌ق به‌ گه‌ل و راستی خۆی ده‌وری خیانه‌تکاری ده‌بینن.
 ی. ک. به‌شیک له‌وانه‌ی که ناچنه‌پال خیانه‌تکاران، په‌نا ده‌بهنه‌ به‌ر ئاسانی و کاتینک
 لاسایستان ده‌کاته‌وه. پتی‌وايه‌ بووه به‌ ئه‌دیپ.

س. پ. ئه‌گه‌ر به‌هه‌ری ئه‌ده‌بیشی هینده‌ی ده‌یه‌کیکی ئه‌وه‌ی که من هه‌مه‌ نه‌بینی،
 خۆی به‌ کۆله‌که‌یه‌کی ئه‌دیبان له‌ قه‌له‌م ده‌دات. ئه‌ده‌ب به‌م شتوازه‌ نابێ. با بچنه‌وه
 به‌ر کتێبه‌که‌ی چیرنقیسکی «چی بکه‌ین؟» و یا پروانه‌ ئه‌و دیموکراسی‌یه‌
 شۆرشگیریه‌ش که گه‌یشته‌وه‌ته‌ گه‌وه‌کی ئینسان و با نیشتمانپه‌روهرانه‌ گوێ
 بگرن و دۆستۆفیسکی بناسن و ئه‌وه به‌ کوردستان بگرن. من «تاوان و سزا له‌
 کوردستاندا» به‌ مانای سیاسیی نووسی. ئه‌گه‌ر ئه‌دیبنک له‌جیاتنی من بینووسیبایه‌،
 به‌ شتوازیکی ئه‌ده‌بی ده‌بینووسی، ده‌گریت تاوان و سزا له‌ کوردستاندا بکریته
 بابه‌تی چهند رۆمانینک. خیانه‌تکاری و به‌رخۆدانی گه‌رنک له‌ کوردستاندا و سه‌دان
 ولاته‌په‌ریزی هه‌ن له‌ نیتو ریزه‌کانماندا تینه‌کوژن و ئه‌و هه‌ق‌الانه‌ی که دوا بۆمبیان
 به‌ خۆیاندا ده‌ته‌قینه‌وه و ئه‌وه‌یان له‌ ته‌سلیم بوون به‌ دۆژمن پێ‌باششهره‌. هه‌ر ئهم
 ساله‌ نیزیکه‌ی په‌نجا کچی شۆرشگیر دوا گولله‌ی خۆیانیان به‌ خۆیاندا ته‌قاند. تا
 خۆ به‌ ده‌ست دۆژمنه‌وه نه‌ده‌ن. ده‌شیت هه‌ر یه‌کینک له‌وانه‌ بپیتته‌ بابه‌تی گه‌لینک
 رۆمان. هه‌روه‌ها ژماره‌یه‌ک کچه‌مان له‌ نه‌ورۆژدا ئاگریان له‌ خۆیان به‌ردا. ده‌شیت و
 ده‌بنی هه‌موو ئه‌وانه‌ بابه‌تی چهند رۆمانینک پتک به‌هینن. نمونه‌ی دیش هه‌ن وه‌کو
 گه‌مارۆی پینچ هه‌قال له‌لایه‌ن ۱۰ هه‌زار سه‌ربازمه‌ بۆ چهند مانگینک و به‌رخۆدانی
 مه‌زنیان له‌م ئابله‌وه‌یه‌دا. هه‌روه‌ها سه‌دان هه‌قال له‌چیاکاندا ره‌ق بوونه‌ته‌وه. ئه‌وانه‌ش
 هه‌ن که به‌ چه‌کی کیمیایی سووتان و گه‌رنده‌کان چۆن کراون. به‌ ته‌نی له‌ (شه‌رناخ)
 نزیکه‌ی سێ سه‌د ئازله‌ له‌نیه‌وبران. ئهم هه‌موو بابه‌تانه‌ دووایی ئه‌ده‌بی‌یان هه‌یه‌.
 گه‌لینک گوند چۆن کرا و گه‌لینک شاری تازه‌ش بنیات نه‌را. ده‌بوو ئهم هه‌موو
 پرووداوانه‌ دووایی ئه‌ده‌بی‌یان هه‌بن. بۆیه‌ من ده‌په‌رم: ئینوه به‌ ناوی رۆژنامه‌ی

«ئوزگور گوندەم» مودە دىتىن. ئەي بەرپىزە گوندەمى يەكەن: تا چ رادەيەك ئەم پروداوە سىياسى و ئەدەبىيانە بلاودە كەنەو و لە پوژنامە كەتەندا رەنگى پەندەنەو؟ ھەرودەما دەپرسەم و لەو توركانەش دىلگرايم كە لافى ئەو لىدەدەن دىموكراتى و شورىگىرەن. زۆرتان لەسەر قىتئام و سلفادۆر و نىكاراگوا نووسى و دوو بىتى زەويتان لە ھىچ خالىكى دنيادا بە چىنەھىشت تا لەسەرىتان نەنووسى! ئەي بۆچى لەسەر ئەو كوردەستانە نانووسن كە ھەزار سالە كۆلەكەي بىنچىنەيى ئىو پىتكەھىتى؟ دەكرىت لەسەر ناوەكەي بنووسن... بارودۆخەكەي و شىوہكەي، بۆچى وتارىن! يان دووان لەسەر كوردەستان نانووسن!... كوا پۆشنىبىرى و دىموكراتىتان؟ گەلنىك شاعىر و پۆمانوستان ھەن با بە حىنىكارى خوياندا بچنەو. ئالتىم ھەر لەسەر كورد بنووسن، بەلىكو پىئويستە لەسەر توركىش بنووسن. ئەگەر چارەنووسى كوردو تورك پىتكەو گرىندراون، ئىتەر بۆچى نانووسن؟ سىياسەتمەدارانى تورك ھەموو پوژنىك پىشەرمانە ھاوار دەكەن: ھەزار سال پىتكەو لەسەر ئەم خاكە بە برايانە ژباين. ئەگەر واىە، بۆچى يەكەك لە براكان بە دەست بىرسىتىيەو دەئالنىتى و كوا زمان و ژيان و پۆشنىبىرىيەكەي؟ ئايا داروبارى باشە تا بىروانىنە وەزعى؟ ئەگەر بە راستى براى ئەويت و خاك و پارەي نادەيتى، لانى كەم لە داروبارى بىرسە، وانىيە؟ ئەمە وا دەگەيتى كە كارىكى دوورپووانە لە ئارادايە. پۆشنىبىرى تورك لە بەردەم ئەم بارودۆخەدا لە جىنى گوناحبارى گەورەدایە. بۆچى لە قسە دەترسەيت ھىندەي ئەوەي كە سىياسەتمەداران لە كورد دەدوين؟ ئەدەب و ھونەرمەند دەم ھەلناھىننەو. ھونەرمەند لەم مەسەلەيدە لە سىياسەتمەدارى تورك كۆنەپەرستەرە.

ي.ك. لەم كاتەدا واىە.

نه گهر توانيم، نهوه لاسر حسيبي شم دژوارپانه دهبي. گمليک رووداو لږم بابه ته دا هډن پوژانه له گهلياندا ده ژيم تا ريځاي روو به خوښويستي دپاري بکښم. جا هر چوښليک تيوري نهوه داښنيم و به کړدوه ښنجاسي بډم، پوژي دوايي سميړ ده کم ده پانه وي چيم کړدوه ليم هه لږگري نهوه.

نه گهر بوونی په کینکې (ثاپو) ناو نه بووايه، پوژي (۱۰) تاوانم له دهست دهموما و خه لك خوږيانيان بزر ده كرد. ليره دهموي بڼو پوونكر د نهوه باسي پرووداوي (په لمار گوناي) بگم. په باوېرې من ژن دهورې كې گهرمې له دوايې پې هينانې (په لمار) دا هه يه. همم بڼو خراپه كردن دهرهق به (فاتووش) ناليم. ومك ده لېن (فاتووش) پتومندي په كې به (كندان) يوه هه پو و، (په لمار) هه ليدا كندان و فاتووش و خوي به پرووداوي شو تومبيل بكوژي. من همم ده ليم تا پرووني بگم هه وه شوان چوڼ هم مه سله په بيان كرد به كهرسته يه ك بڼو ديسا گوگي يه ت. نه گهر دوخه كه ناواېن، با به ختيازي نوځي. گيانيان بڼ. به لام دزانن (په لمار) حاكمينكي له پيناوي هم ژندا كوشت و ماوه يه كې دريترخايه ن له بهنديخانه دا مايه وه و پاش نهوه بڼو (پاريس) هلات. پيم وايه شو نه خوځي شيرپه نجه يي كه تنووشې بوو، سه رنجامي بهنديخانه و شو بارودوخانه بوو كه باس م كردن. بهو پي په ناكامه كې زور تراژيدى بوو.

ی.ك: ئايا پياۋى كورد لە دۆخىنكى ئاۋادا خۆى دەكوژى؟

پتیویستہ لہسدر مروؤفی کورد
خیزان لہ گشت لایندتکی یموہ بہ باشی شی بکاندوہ.

س. پ: پېتم وايه ښه پوښه پروي دڅټکي سهيري مرؤفي کورد دهېنمه.
(په لمار) نه کتر بوو و پټوندي به کي زور و زهېندي به ټافره تانهوه هېوو و
دواچار کچي کابرايه کي خاوند کارگي هېنا. له ښجامدا ژنه بارود دڅټکي
قورسي بو خولقاند. به لام نه يواني مسئله که چارمسر بکات. له وانه به (په لمار)
جهر به و له شور شگير به و نه زړه بووې، که چي زور دور بوو له وې که خودي
خوي شي بکاتمه نه مسئله کوردي شي گرده و نه تواني هونر به باشي
شي بکاتمه. نمه بوو (په لمار) ټافره ټيکي حازر به دمستي له ناوونده دامه زراوه
برد و زيانې له پټناوې له ټافره تدا به قورباني کرد. دمري نه برد و پوښت. واته
قورباني دمستي له بوو.

ی.ك: تاوا لم مەسەلە ھەندەسەنگیتىن؟

س.پ: ھېنگومان. يەلماز پۇمانتىكى نووسىبىو و لە گەلەك فليما دمورى دىيوو،
پىويستە فليمتىكى خىمەنك لەسر زىيانى بەرھەم بەتىن. دەپى فليسى (يەلماز) ھەر
خۇي شى بىكاتوۋە. ئەمە دەلېم چۈنكە يەلماز پروداۋىكى ناۋازە بوو.
ى.ك: باشە ئاپۇرى ئازىزم. ئايا ئەۋە چارنوۋوسى پۇشنىرى كوردە؟ خۇ (پەشار

کمال)یش ژنیکی جووله که ی به کجار کراوه و دوله مەندی هیناوه که به چەند زمانیک دەوێت.

س.پ: جووله که به گشتی، ئەو مرۆفانە ی که به مەرمەندن به ڕێگی ژنەپنانەوه کۆنترۆڵیان دەکات.

ی.ک: (پەشار کمال)یش لە گەل (تیلدا)ی ژنیدا دەچووه بۆ ئە نێو دولەتیه کان. س.پ: هەموو کوردێک یاری دەدرێکی لەم جۆره و خولیا یه کی واشی ههیه. باسی ئەزمونی خۆم بۆ کردن، بەلام بۆ ئەوی زۆر و ستم لە هاوڕێکەم ئەکەم، زۆر به وریاییهوه لام لە بابەتە که کردووه. کورد چەمکیکی تایبەتی لەبارە ی ئافەرەتەوه ههیه. ئەرکی ئەدەبی شۆرشیگێڕیش ئەو یه پێوندی شۆرشیگێڕانە ی نێوان کورد و ئافەرەت و خێزان پۆشن بکاتەوه. دەرەستنی ئەم پێوندیانە ئەرکیکی زۆر گرنگه، پێویستە ئەدەب و ھونەر ئەنجامی بدەن، لە ڕێگای ئەزمونی شۆرشیگێڕانە ی خۆمەوه ئەو ی به ئەنجام هیناوه: ئەگەر خێزان و ئافەرەت شێتە کردبایەوه، ئەوسا (ناپۆ) بەم سەرکوتنە ئەدەگە یشت، یان هەزارجار تووشی پاکتاو کردن دەبوو.

ی.ک: ئەمە خالێکی زۆر گرنگه.

س.پ: بە ووریایی و بێ ئەملاونەولا دەلێم: پێویستە لە سەر هەموو مرۆفێکی کورد خێزان لە ڕوی میژوویی و سیاسی و کۆمەلایەتی و پۆشنگیری و جنسی یەوه شێ بکاتەوه. شیکردنەوه یه کم لە سەر جنس ههیه، پێویست ناکات لێرەدا وردە کاریه که ی باس بکەم. وەک گوتم دەکرێت ئەمەش بێتە بابەتی کتێبێکی ئەدەبی. شیکردنەوه ی جنسی شتیکی لە خۆیدا گەرە یه. ناکرێت بە بێ شیکردنەوه ی بابەتە جنسیه کان، پیاو و ژنی کورد بە شێوه یه کی بنچینه یی بناسین و زەحمەتە خێزانی کوردی بدەینه ناسین. هەر وها زەحمەتە لە تاوانە کانی نێو کوردستان و خیانەتکاری و نۆکەرایەتی حالی بین. بەو پێیە زەحمەتە لە نۆکەرایەتی و کۆلۆنیالیزم حالی بین.

ی.ک: پێم وابێت لە گفتوگۆ ی پێشووماندا گوتتان: پێوندیم بە ئافەرەتەوه ئەو یه من بە خولقاندنی «هەزار گەریلا لە ئافەرەتان» تۆ لە ی ئەدەستینەوه.

س.پ: ئەزمونیکی پێکەوه ژیا ئم لە گەل ئافەرەتدا هەبوو. ئەو کاتە هەڤالانم دەیانگوت: «ئێمە زۆرمان پێ سەیر بوو که پێوندیت لە گەل ئافەرەتێکی لەم جۆرهدا بنیات نا، بە تایبەتی که لە پشتی خێزانێکی نۆکەرەوه گەوتوو تەوه. گوتمان: با ڕۆژێن لەنێوی بیهین، چونکه سووکایەتی بە سەر کردە ی ئازیزمان دەکات و بەو ش گوناخە کانی زیاد دەبن. ئێمەش ڕیاریماندا لەنێوی بیهین». ئەم ئافەرەتە یه کجار چەپەل بوو، وا خۆی دەرەخت وەک بلیتی بە پەتیک بەستوو میهوه و بە دووی خۆیدا بە کێشم دەکات. وای لە هەڤالان کرد بەم شێوه یه لە بارودۆخە که تێ یگەن و ئەو ش زۆر تووڕە ی کردن. تەنانت شەری لە دژمان دەکرد و دە یگوت: «ئەگەر مێیه تی منت دەوی، دەبێت کوردستان و حیزب (PKK) بە مەنەوه گری بدە ی». دیارە ئاشکرا بوو ئەو گریندانە پاش ئەو ڕووی لە چ لایەک دەکرد.

لهوانه نهم خاله بووبنی وای لئی کردیم له کاتی مامه لئی سیاسیدا زور قایمکاری بکهم. نهمش وای لئی کردووم له پیاوی ئاسایی کورد تیپهر بکهم. لهوان نهم جور له ئافره ته تعلق ددهن یا ده بیکوژن. کورد و تورك نهمه یان ههیه. بهلام من نهم نه کرد. نه کوشتم و نه پیسگوت: «تۆ ته لاقدرای» و نهم لئی کرد هه لئیت و نه خستمه بهر درگا، بهلکو به پیچه وانوه من ناو بهناو له مال هه لدهاتم. مهبستم نهوهیه من دهستم کردووه به پیدا کردنی خاسیه تئگی باش. من ملمم که چ نه کرد و له بارودوخه که رازی نه بووم. لهبری نهوه، زور قایمکاریم ده کرد و داتم بهخودا گرت تا گوڕ و تینم تئ بینهوه.

له خۆم دهپرسی: «نهم ژنه دهیهوی بۆ کویم بیات؟» و «ئایا دهتوانریت نهم ژنه چاک بکیریت؟» و «ئایا دهتوانین نهم ژنه له بزووتنهوه کهماندا ریکبهنهین؟». له بهر نهوهی من سه سهخت بووم بۆ نهوهی یه کینک بینه ریزی بزووتنهوه که، نهویش سه سهختانه بهر نهنگارم دهبووه. منیش سه سهختانه بهرانهری راده وهستام. تمنا ته ناوینشانیک له بوژنامه کاند خرایه روو ده لئیت: «پیاوه کانی فلان کس ئاپویان کوشت». نهمه دزمان. نهمه له بهر ته دهمه قهری تئوانسان بوو. پاش قوتابخنه که ۱۰ سال درێژی کیشا، له بهر چته هویه کی سیاسی توورمان دایه دهرهوی بزووتنهوه که.

دیاره هه فلان به هوی نهو کیشه و گیرو گرفته نهوه که بوی خولقاندین، ههزار جار داویان کرد له سیداره ی بدهین تا دوژمن سوودی لئی وهر نه گری و نه لئیت نیزیکترین کهسی خوی له سیداره دهاد و ناههقی له خه لک دهکات. به جهسته له سیداره مان نه دا، بهلکو له رووی سیاسی و مرؤقایه تیه نهوه کردمان. گه لیک دهرم لهم نهزموونهوه به دهست هینا. نهو بارودوخه که هه فلانم بۆ (۲۴) سهعات دهری نابهن، من (۱۰) سال دهرم برد. نهمه زور گرنگه. توانیم له رینگای نهم پیتومدیهوه شیکردنهوهی خیزان و ئافره ته به تهواوی به نهنجام بهینم. نهم شیکردنهوانه ههزاران کچی ئازاد دههیننه دهری. نهو ئافره تهی که مانای نیزیکبوونهوهی نه دزمانی و نهو کیزه کوردهی که نهیده توانی دوو ههنگاو له دهرهوی مال بئیت، بوو به پالنهوان و ههموو نهمانش بههوی نهم شیکردنهوانهویه. دیاره نهمه پیتومندی بهو نهخشه کیشان و جی به جیکردنهوه هه بوو که گردمن. نهوه بوو پاشکه وتوویی بئ نه دازهی ئافره ته و ههولێ خۆسه پاندنیم له ژیر پهردی (ئازادی ئافره ته) دا هه لوه شاندهوه. کاریککی گهوره و سه رتاسه ریم له پیناوی ئافره تی ئازادا کرد. وهک چون ئیوه قوتابخانه ی تایبه تتهان ههیه ئافره تی پرتوکول و خانسان و کچانی بالاده ست دهره چوینن. ههروه ها خانه ی سینه ما و قوتابخانه ی هونه ریشهان ههیه. ئیمه قوتابخانه یه کمان ههیه ناوی (نه کادیمیای معسووم قورقماز)، لهوی دهرم دهگوتوه. کچانی دهرچووی نهو قوتابخانه یه بئ نه ملاوهولا له ههموو کچیک به جهر گترن و نهوه یان به کردهوه سه لماندوه. وهک گوتم ههزارانیان له گوره پانی کاردان و گه وره ترین پالنهوانی تهی و بهر خودانیان پیشهاندا و سه دانیان له ماوه

نەم سالەدا گەيشتە قۇناخی شەھید بوون. پېنموایە دەستەى نەركانى تورکيا دەستى گردووه بە لاساييکەردنەومان، چونکە نەم سال کەوتوونەتە وەرگرتنى کچان لە کۆلنژى چەنگ. سەرنجتان بۆ ئەوه رادەگىشم کە نەم بارودۆخە پېنمەندى يەکی راستەوخۆى بە ئېمەوه هەيه، لە کاتیکدا دوزمن تەماشای کردین و بېنى ئافرەت نەخشىکى پەر بايەخ لە بزووتنەوه کەماندا دەگىرپى و توانای چەک هەلگرتنى هەيه و لەوانەيه لە خەباتى چە کەداریدا و لە پرووى سیاسى يەوه هاوبەشى بکات و جى و پى يەکی بەرز داگیر بکات. بۆيه بە خۆى گوت بۆچى منیش نەبەيتنە پال سوپا؟

ی.ک: بێ گومان تورک دەيهوچ لە کورد دوانە کەوێ.

لە ئیستا بەدواوه نە پیاو دەتوانی لە کوردستاندا بە ئاسانى ئافرەت پەیدا بکات و نە ئافرەتیش دەتوانی بە ئاسانى پیاو پەیدا بکات.

س.پ: لێرهەدا سەرنجتان رادەگىشم. بۆن و وردبەنەوه، بۆتان دەردەکەوێ کە دەستەى نەركان بېرۆکەى بە سەربازکردنى ئافرەتى لە ئېمەوه وەرگرتووه، یان دەستەى نەركان دەيهوچ لەم پرووهوه هاوسەنگى يە کمان لە گەلدا دروست بکات. بەلام ئەمە گرنگ نەيه. پیاوی کورد ئەگەر لە گەل ئافرەتدا تووشى کىشە ببوايه، تەلاقى دەدا و ژنىکى دیکەى دەهینا یان دەیکوشت. کەچى من پەنام نەبرده بەر نەم شینوازانه بەلکو شینوازيکی دیکەم دیارى کرد و بېرۆکەى ئافرەتى ئازادەم سەپاند. لە کاتیکدا ئەو هەولیدا بە شینوازی کۆن بىمخات. بەلام من بە شینوازيکی کارخولقین وام لى هات باسى ئەوه بکەم ئازادى ئافرەت چىيه و ئافرەتى ئازادىش کامەيه. بەوه دەستم کرد بە ئافرەت کۆ کردنەوه لە خۆم. هەر کاتیک کۆم بکەردايەتەوه، ئەمۆش هەولى دەدا پیاو کۆبکاتەوه. دیارە سەرکەوتنى لە چارە نەنووسرا بوو. ئەوسا هەولیدا کچان کۆبکاتەوه و بیانکات بە بەرفەرمانى خۆى و ئەوهشى بۆ نەچووه سەر. پاشان شیتگىر بوو، چونکە نەیدەزانى چى بکات و دەيگوت: ئایا ئەو حەرمەسەرا دادەمەزرىننى و کەنیزەک کۆ دەکاتەوه؟

هەولیدا دۆخەکە بىنویستى. وەک دەزان ئەمەش لە لاپەرەى رۆژنامەکاندا رەنگى دایەوه. مەبەستم ئەوهيه تىنگىراى پىلانگىرەکان هەولیاندا سوود لەم مەسەلەيه وەرەبگرن. بە چەکی ئافرەتى ئازاد بەرمو پرووى سەرپاکیان بوومەوه. ئەوانیش شیتگىر بوون. پېنمگوتن: «رەنگە مەرۆف پېنمەندى بە يەک يا با بلىين (۱۰) ئافرەتەوه هەبى. بەلام چۆن دەتوانى پېنمەندى بە (۳۰) ئافرەتەوه هەبى. ئەواتا هەزاران ئافرەت هەن. ئایا شەرم لە خۆتان ناکەن؟». بێ گومان کىشەى سەرەکی لێرهەدا ئەوهبوو کە من ئافرەتى ئازادەم پىتش دەخست و ئەوش دەبووه هۆى شیتگىر کردنیان و پىويستیش ناکات بە شوین بەمانە يەک يا رینگايەکی دیکەدا

بگه پرين.

نايا كس هه به نوزاني كيژاني ئيمه له ههموو پروويه كهوه چهنده پاك و نازادان؟
ويزاي شهوه كه قسه زاني باشن و به باشي بهرې ده كون و لاي ئيمه هاوشاني
مروفي باشن و ده توان خوشه ويست بن و به باشي خوشه ويستي بگه. ئه م شته
مايه ي شانزاييه. دياره له م مسله يه دا من شار مزايانه و به شينهويه كي ته كنكيكي
جوولا موه. به لام كو نه په رستاني كورد خهريك بوو. بمخنكيكنن. نه گه په نام
نه بر دايه ته بهر پريگاي توندوتيزي سربازي، خولياي هوزايه تي و چه مكي لادپيانه
له نيو (PKK) دا ته شه نه يان ده كرد و شهوش ده يكي شايه وه بو په يدا بووني چه مكي
هه له ي به كلا يه نه له نيوان پياو و ژندا. نه گه يهك وشه مان له سر كني شه يه كي
تاييه ته به ئافره ت بگو تايه، ده يانگوت: «ئمه كي به؟» و شهوه زور له سرمان
ده كوت. به لام سهرباري ههموو ئه مانه به چهر گانه هاتينه ناووه و شيكر نه وه ي
گرنگمان له سر ئافره ت و خيژان كرد و له خولقاندني كادي رزي ژناندا
پيشكه وتنيكي بابه خدارمان به تاييه تي له م سالاني دواييدا تومار كرد.

ئمه وه كو ده ست تيموردان وابوو له دزگاي خيژان و ئافره تدا كه سدان و بگه
هزاران ساله بو گه ني كردوه. ئيستا كچان و تمنانه ت هينديك زني شوو كردووش
واز له مان و كه سو كاريان ده يينن و وهك لاقاو دينه پال ريزه كاني شوپش. ئمه
به لگي شهويه كه پيوند ي كو ني تيوان ژن و ميترد دوو چاري هزاني گوره ده بن و
ئهمه شي مسو گه ره. هه تا پياو انيش بو ژانه به هوش خويان دينه وه. گوته يه كم هه به
هه ميشه دوو پاتي ده كه موه، شهوش شهويه: «له ئيستا به دواوه ته پياو ده تواني له
كوردستاندا به ئاساني ئافره ت په يدا بكات و، نه ئافره تيش ده تواني به ئاساني
پياو په يدا بكات». ئمه كاريكي گرنگه. وهختيك ده ليم: به ئاساني په يداي
ناكات، مه به ستم شهويه كه ژن و پياو پني به ستم ي به ها بنچينه يه كان بوون و
هه ريه كنكيكان ئيش بو رزگار كردني نيشتمان و نازاد كردني گه له كي ده كات و
ده بيتنه كه سينيكي خيژبي و ريكيخراو. سهرپاي ههموو ئه مانه جوان ده بن. ئه مانه
ئهو كار كرد و مهرجانه ن كه بوار بو خوشه ويستي ده كه نه وه. ئه م مهرجانه جوانن.

به بن شهوه نه نان و نه مان و تمنانه ته به ستم زهوي به كيش بو گور له نارادا ده بن
و، زهوي به كت نابني تا به تواني و لك بالنده هيلانه يه كي بو خوت تيدا دروست
بكي. شهوه كاته له كوچ خانوه كت دروست ده كي و له كوچ خوشه ويستي ده كي؟
ئه م ههموو مه ساله نه پيدا ويستي ميژوويين. نه گه يه كييكه گوتي: من جهر به زم و
شوپشگيرم، شهوه ده ليين: نه گه وهاي، نيشتمان رزگار يكه و له پيناويدا
به شه پين و خيژب دابه مزرينه و، با ههموو جواني يهك و پيروز ترين پيوندش
بو تو بن. به لام نه گه گوتي: له نيشتمانم هه لديم و گه له كم ناناسم و هيج
زانباري به كم له سر خيژب و ريكيخستن و جواني ني به؟ ژنيك يا پياو نيكم ده وي.
ئهو كاته پيني ده ليين: گيانت به دوزخدا بچي.

ي.ك: واته تو ده ليني نه ژنيك هه به بو پياوي و ده ست بدات و نه ميترديكيش بو

كچى وا.

س. پ: بى گومان نى يە. ئەمە لەم مەسەلە يەدا بېرىپ قەدەغە يە.

ى. ك: بۇ ئەوانەش نى يە كە بە بارە كى دىكەدا دەپۇن. وانى يە؟

س. پ: بى ئەملاۋەلا بەلنى. خۇ مەرج و ياساكانسان زۆر بوۋىن. ئەگەر ئەر كى خۇى بە جى ھىنئە، با مەزنىترىن جوانى و عشق و پىئومەندى و ھەست و نەست بۇ ئەو بىن. بەلام ئەگەر بە جىئىنەھىنئە، ئەوسا كەم شەرەف دەبىنى و دەبىتتە ھاوتاي كەرى كوردى. بەم واتايە مېئروۋىئوس لە بارەى كوردەو بۇ دەستەى ئەرگان دەنوۋسى و دەلەت: «كورد ھىچ لە ھونەر و خۇشەوېستى و عشق و شارستانەتى تى ئاگات». ئەمە وا دەگە يەننى كە ئەو بەم شىۋە يە حوكمى لە سىدارەدانى (كوردى) دا. ئەگەر بىمانەۋى ئەم حوكمە لابەھىن، دەبىنى رېنگاي راست تاقى بگە يەنەو. مەن ئىستانكە بەر بەرەگەننى گرىنى خوليا و پىئومەندى كۆنە پەرستانەى ئافرەت و پىياو دەكەم. وەك ئەۋەى يە كىكە لەۋى دىكە بىتە كىتەو. بەر بەرەگەننى ھەست و نەست و پىئومەندى جىسى ھەرزانبەھاش دەكەم و تۋانىۋەمە و ئىرانىيان بگەم. بۇيە مەن ئىستان بەھىزەم.

ئەمە بەھىنكى رۇماننىك دەنوۋىنى. وەك دەزان ھەموو رۇمان يا ھونەرەكان بە دەۋرى پىئومەندى پىياو و ئافرەتدا دەخولەنەو. بەلام ئەم رۇمانە تەنيا تايەت بە كوردستانە و ئەمە ھىلەكانىەتى. ئەگەر بېئىنەو سەر ئەزموۋىنى (PKK) بە تاقى تەنيا، بەسە بۇ نوۋسىنى چەندىن بەرگ كىتەب كە دەيان رۇمانىيان تىدا دەبىنى. ئەمە يە كىكە لەو دەۋرايە زۆرانەى كە ھەن.

بۇ نەۋنە خۇشەوېستى مېئروۋ لای مەن خوليايەكە. شۋىنەۋارەكانى نەمروود و ئاۋى دياربەكر و جەرپان و ئورفە و دەۋرۋەرى نەزرىگەى (خليل الرحمن) زۆر ھەستەم دەۋروۋىزىنن و مەن بە شىۋە يەكى سۋوشتى بە ھەموۋىيەنەو بە سترام، سەربارى بە سترانەۋەم بە خاكەو. بەسەر خاكدا رېى كەردن بەلای مەنەو شىۋە يەكە لە ژيان، وەك بىلەنى بۇنى ئەو خاكە دەكەم و، بۇنى شۋىنەۋار و ئەو گۇرۇگىيەنەى كە لەۋى نەشۋە دەكەن، ھەلەمدەمۇز. ئەو بالەندەنەى كە دەفەرن - بەلای مەنەو - جوانى يەكەن، بىن ھۇشەم دەكەن. مەن لەسەر ئەم بىنچىنە يە بە نىشتەمانپەرۋەرى گە يىشتم. بۇيە كاتىكە لە گۈندەكەم جۋى بوۋەمەو، چاۋەكانم پەر لە فرمىكە بوۋن.

ى. ك: كە جۋى بوۋەنەو چاۋتان فرمىكى رىشت، وانى يە؟

س. پ: بى گومان، چاۋم فرمىكى رىشت. بەلام مەن ھەلەشەدەگەرەمەو. ھەلەگەرەنەو و فرمىكە ھۇى خۇيانىيان ھەيە. لەۋانە يە ئەم جۆرە مەسەلەنە چەند دەۋرايەكى رۇماننىك پىكە بېئىنن كە پاش شەر دەنوۋسرىت، لەبەرئەۋەى - وەك دەبىنن - مەن بوۋەروۋى شەرىم و جەنجالى ھەلسوۋراندەنم.

ى. ك: بەلام تۇ وا باسى جۋى بوۋەنەۋى پاش (۱۰) سالى خۇتت لەو ئافرەتە كەرد وەك بىلەنى شەر بوۋىن.

س. پ: گۈتەم پىئومەندى يەكى تۈندۈتۈن لە نىۋان شەر و سۆزدا ھەيە. ئىمە لە

شۆرشى كوردستاندا ئەگەر لامان لە پێوەندى جنسى ھەرزانبەھا و خەيزان و
 جۆرەكانى پێوەندى كۆمەلايەتى كردمۆ. بۆمان دەردەكەوتى گشتيان بە شێوەيەكى
 سەرتاسەرى دەچنە خانەى گۆرپانكارىيە سىياسەكانەو و دەورێكى گرنگ و گەورەيان
 ھەبە. بۆمان ئەم لايەنەنە بە تايبەتى دەخاتە روو. من ئێستا ناتوانم وەك
 سەركردەيەك باسى كارىگەرى خەراپى پێوەندىيە جنسىيەكان بۆ سىياسەت بكەم و
 ئەو كە چۆن دەبێتە ھۆيەكى پاشكەوتن بە ھەموو ڕوويەكيەو و چوونە نێو
 وردەكارىيەكانىشى. بەلام بۆمان دەتوانن ھەموو شتێك بلييت. من ناتوانم بە
 دوورودرێژى و وردى باسى ئەو بەكم كە پێوەندى سۆزاوى چۆن كار دەكاتە سە
 سىياسەت و چۆن دەكاتە بى ئاگايى. بەلام بۆمان ئووس ئەوى پێ دەكرێت. ھەروەھا
 ناتوانم خوليايەك لە خولياكان لێكبدەمەو و بە شێوەيەكى سىياسى شى بكەمەو،
 چونكە گرنگ ھەلسەنگاندنى سىياسىيە. كەچى ئەديب دەتوانن زۆر بە توندى ئەو
 بخاتە بەرى مەيدان. ئەمە ئەو ئەدەبەيە كە كەس لای ئەو نەكردووەتەو، ئەمە ئەو
 باروودخەشە كە ئەديبە ساختەكارەكان لێى حالى نابن. كورد ئەو ئەدەبە
 شۆرشگىيەر و راستەقيەتيەي گەرەكە كە بەم شێوەيە بى. لەم ڕووەو تىروانىن و
 سامانىكى فيكرىم ھەن. بەلام ئەركى من ئەو نىيە ئێستا بۆمان بنووسم. بەلام
 پێتمە كرتى ھاوبەشى چارەسەركردنى ھىندىك كىشەي پێوەند بە بۆمان بكەم و
 شىواز و بنچىنە و ئەو تەوھەرانى كە پێويستە لە دەورى بخوليتەو ديارى بكەم و
 ڕوونكردنەوى پێويست بۆ ئەم مەبەستە بەرچاو بخەم. جەخت دەكەم كە سەرچەمى
 ئەم مەسەلانە لای من جىگىيەر بوون و گەشەيان كردووە و بە ھۆى كارى
 شۆرشگىيەرەو پەرەيان سەندووە. ئەدەب لە كارى شۆرشگىيەرەو دەست پێ دەكات.
 پێويست ئەمە باش ببينن. بە پێى قەناعەتى من، ئەديبى باش ئەو كەسيە كە بە
 گەرماو گەرمى ھەست بە پەرەسەندنى شۆرشگىيەرەو دەكات. بەلام بەداخەو ھىندىك
 كەس ھەن لافى ڕۆژنامە نووسى لێدەدەن و ئەوەندى پەيامنێرى ڕۆژنامەى
 (حورىەت) ناچنە كوردستان تا ببينن لەو چى ڕوودەدات. چى لەم ڕۆژنامە
 نووسە كوردانە بكەم؟ ئەو ئى درامايەكى سەرسۆھىنى مەروئايەتى لىيە. شيعر
 دەنووسى بەبى ئەوى بىروانىيە ئەم درامايە. چى لەم شيعرە بكەم؟ ديارە من
 ھەرگىز ھاوھەرگىز ناخوينمەو. ئەمجا خاوەنەكەى ديت و ھاوھووشە ئەو
 دەكات كە ھەست و نەستى ھەيە و شووى پێ دەكەن. دەمەوئ بەوانە بلييم كە بەم
 شىو ھەرزانبەھايە ژن دەھيئن: وا تەماشايان دەكەم وەك بچنە نێو گۆرپەو. لە
 مندالىيەو ئەمە بىركردنەو بوو. ئەو جلانەى كە بوو لەبەريان دەكات بە كفن
 دىنە بەرچاو. ئاھەنگى بوو گواستەنەو لەبەرچاوى من كۆپى پەرسەيە. لە
 مندالىيەو ئەم ھەستەم لەگەڵدايە. من ئێستا وا تى دەگەم كە راست ئەمەيە.

ى.ك. ھەتا بە مندالىش دژى ئەمە بوون.

س.پ. بى گومان دژى بووم، چونكە پيتم وابوو دەبى شايى بەم شىو ھەيە نەبى. من
 بزم قووت نەدەچوو و وام ھەست دەكرد كە شايى كردن كۆتايى پى ھاتنە. ئەمە

دوا شت بوو که پښی گه یستم. پیاو و ژنی کورد کاتیک هاو جوت دهن ده گمه خالی برانه وه. پښم وایه نیمه راسته. لهوانیه له پاشه رږژدا شیکردنه وی نیم بارودوخه پوره پښېدم. شو ژنه پښانه ی که بهم مەرچانه ده کریت له که سایه تی و بنیاتی فیزیایی و گیان و جوانیدا کوتایی به هم موو شتیک ده پښتی. شو پښ ته منی (۳۰) سالی ده پیته دایکی (۱۰) مندان، بهی نه وی بروانیته رفتاری پیاوه که. نیمه گوره ترین سوو کایه تی و هیچ و پوچی به کی نه پراوه یه. نایا نیم ژنه شتیکی تیدا ده پښتی نای ژن بی؟ دیاره هیچی تیدا نامښتی. پیاوی کورد بق قوتارگردنی ژن و مندان له کانی کاری مهال ده کات. تهنات بق نیم مه بهسته نوکمرایه تیش ده کات. نیمهش به لای پیاوی کورده وه کوتایی ده گه یمنی.

ی.ک. له کتبه که شتادا نیم ژنه پښانه به هالان هلده منگښتن.

س.پ: پڙتیس(۱۲)ی ئیلوول هانی ئم چۆره ژنهینانهیدا، بگه پینهوه و لهو ژنهینانته وردبهنهوه که پڙتیس(۱۲)ی ئیلوول هانی داون، بو تان دهرده کهوی که پیاهوه که تمه منی ۱۵ سالان و کچه کهش ۱۲ سالته و تووشی ته مه یان کردوون، تهمه بووته یاسیه کی ژنهینانه گانی(۱۲)ی ئیلوول، ئم هموو ژنهینانته بو بهرنگاری (PKK) کران، ئیدی چون چاپووشی لم مەترسیه ده کهم؟

مخابن له بقنانهدا ده لێن «شایه کی ئاوا بو و پیرۆزه و ناواتی بهختیاری دهخوازین». کو بهختیاری و کو ئارامی؟ خوشت هاویشتووته نیو گوڕ و ناگات لهوه نیه، پتیسته تهمه بلین.

ی.ك: له ئوروپا ھەموو شایبەکی لەم جۆرە پەنجە ھەزار مارکی تێدەچوو. بەلام ئهوهتی (PKK) له ئوروپا سەرکەوتوو. ئهم ئاھەنگانە خوارنەوہیان تێدا نابێ و پارەیان تێناچێ و بە خووشی و شادی یەکی زۆرتر ھوہ دەکرێن.

س.پ: بەلێ، بۆ ئامانجی سیاسی بەکار دێن و دەگۆریت بۆ خزمەتکردنی ئهوانامانجە.

ثمونهی که متمانهیان به شاره زاییان ههیه و خوئیانیان وهك
ماموستا دینه بهر چاو با بفهرموون و به شیوهیه کی شایستهی
هونهرمندان مامهله بکهن.

ی.ک: خەلك دىخوشن بەبى ئەوۋى ھىچ خوار نەو ەيەك بىخۆنەو ە.
س.پ: ئەمە پەرەسەندىنىكى ئاسايىيە، ھەموو شوپىنىك گۇرپانكارى تىندايە،
ئاهەنگەكانى ژنەينان دەبنە خۇپىشاندان بۇ قازانجى حىزب.
ی.ک: دەو ە تىش دەزانى ئاوايە، بۆيە خەلك دەستگىردەكات و دەيانخاتە
زىندانەو ە.

س.پ: بہائی گھلیک شایب ئورہ ئنجامہ کہی پورہ.

ی.ك: ئايا ئىستاكە دەتوانىن بگەپتىنەو بۇ شىعر؟

س.پ: ھەموو كارىكم لە ديارىكردنى بايەخى ھونەر و ئەدەب و نەخشان لە تىكۆشانى شۆرشگىرپانەدا و لە ديارىكردنى نىزىكبوونەو پاست و بەردەست خستنى پشتىوانى پتيويستدا قەتيسن. وەك سەرەتا گوتم: پتيويستە لەسەر ئەوانەى كە لەم بوارەدا ئىش دەكەن بە شتوويەكى پاست بىزانن و دەروازەى پاست بۇ بابەتەكە دابننن، چونكە زۆر گرنگە. مەن بە سادەيى دەستى بۇ ئابەم و نامەوى كەس وەھا دەستى بۇ ببات. نە مەن و نە شۆرش پتيويستىمان بەو ئەدەبىيە دەستەپاچانە نىيە، بەلكو ئەوانە زىيانمان پتىدەگەيەنن. ئەدەب كارىكى زۆر شىلگىرە، پتيويستە بايەخى پتىبدريت. ھەزدەكەم پيتان بلىتم: پەنگە ئەم گۆرەپانەمان بېيتە گەورەترىن پالپشت بۇ ھونەرمەند و ئەدەبىي كورد و تورك. مەن پتىم وايە ئەم گۆرەپانە دەتوانى رولى گرنگ لە ھەموو چالاكە ھونەريەكانى وەك پۆمان و شىعر و مۇسقىا و سىنەما و ویتەكشى... تردا بېينى.

ی.ك: لەم لایەنەو ھىچ گومانىكم نىيە. بەلام وىراى ئەو بىلە بېرسم: كاتىك دەلتى «ئەدەب و شىعرى كوردى» مەبەستت ئەوويە ئەمە لە لایەن كوردەو و بە زمانى كوردى بنووسرىت. ئايا مەبەستان ئەمەيە؟

س.پ: بى گومان. دەكرىت بە توركىش بى و ئەوسا بۇ گشت زمانىك وەردەگىردرىت. ئىمە دەزانن زۆر لە كارە ئەنجامدراوەكان بۇ ھەموو زمانانى جىهان وەرگىردراون. بەلام ئەمە پاستە پەرسەندنى زمانى كوردى پشت بە ئەدەبىكى كوردى بەھىز دەبەستى و نووسىنى پۆمانى كوردىش وەك ھاوبەشىيەكى گەورە وا دەبى لە پەرەپىندانى زمانى كوردیدا و پەرەسەندنى زمانىش گرىندراوى پەرەسەندنى ئەدەبە. ئىستاكە ئەم مەسەلەيش بە دەربىرىنى شۆرشگىرپانەى ئەدەبەو گرىندراو. بۆيە ئەوانەى كە دەیانەوى زمانى كوردى گەشە بكات، پتيويستە لەسەريان دەست بە ئەدەبىي شۆرشگىرپى بكەن كە چاوەروانى خواوەكانى دەكات و ئىمەش سەرچاوە و شىواز و بناخە و چۆرەكانىمان داناو.

ی.ك: واتە ئىو دەلتىن كەرەستە خواوەكان حازر بەدەستن.

س.پ: بەلتى حازر بەدەستن با كەسانى متمانە كرددو بە شارەزايىيان، بە شتوويەكى پرىبەپتىستى ھونەرمەند بىن و راستى بفرەمون. ھىندىك ناو ھەن باست كردن، پتىم وايە داواى ھىندىك ھەلسەنگاندن لە بارەيانەو دەكى.

ی.ك: بى گومان.

س.پ: دەمەوى دووبارە بلىتم: مەن بە دوور و درىژى لام لە بابەتى (PKK) و پتيوئەندى بە ئەدەبەو ئەكەردووتەو و زۆر لىكم ئەداوتەو. ھەروەھا ھەموو وەدەكارىيەكم لەسەر پتيوئەندى شۆرشى رزگارى كوردستان و بارودۆخى لەگەن ئەدەبدا باس نەكەردووە. بەلام ھەولم داو بە گىرپانەوى چەند نموونە بە... چۆنايەتى نىزىكبوونەو لەم بابەتە بنویم. ئەوئەندى پتيوئەندى بەو ھونەرمەندانەتەر. ھەيە كە لە گۆرەپانەكەدان كەمىك باسى (يەشار كەمال)مان كرد. ئەگەر ئەم نووسەرە وىستى، بەختى خۆى تاقى بكاتەو و لەسەر پتيوئەندى خۆى بە ئەدەبى

كوردى يەنە بىنوو سى و ھەولەكانى ھەلبېرىۋېتىشە نېو رۇمان، يان ھەتا ئەگەر
رۇمانەكەشى بە شىۋەيەكى سۇزاۋى نووسى، بە پىنى قەناعەتى من ئەو كاتە
ناۋبانگىكى جىھانى دەبوو و بەھا و دەۋرى زىياد دەكرد. بەلام مخابىن ئەمەي
نەكردوۋە.

ئى.ك: بەلام لەسەر (چوققور ئۆفە)ى نووسىۋە.

س.پ: بەلام كوردى بە شىۋەيەكى زۇر خىراپ پىشانداۋە و ئەو كوردەش كە
پىشانىداۋە بە باشى رادەي دۈۈر كەۋتەنەۋى لە راستى ئىشمانىتى خۇي و پىۋەندى
بە كۈلۈنپالىزم و كۈنەپەرستى و چۆرى ئەو پەيۋەندىانە روون نەكردوۋەتەۋە.
مەبەستىم ئەۋەيە ئەو كوردەي كە لەۋى پىشانىداۋە دامالارۋە. كورد لە ھىندىك
رۇمانىدا ھەن، بەلام بىن دەسلەتەن و فرىيان بەسەر ناكۈكەكانى كوردەۋەنىيە.
ئەمەش گوناخىكى گەۋرەيە، ئەگەر دىتان يا مشتومپران لەگەلدا كردد، لە زمانى
منەۋە پىنى بلىن: دەبوو ئەۋە نەكات و ئەو گوناخەي لە دەست نەقەۋمى. من ھەست
بە ئازار دەكەم چۈنكە ئەو گوناخەي كرددوۋە.

ئى.ك: ۋەختىك ئەم قەسەت بىلاۋەكەينەۋە، داۋا لە بەشار كەمال دەكەم خۇي
ۋەلامەكەي بىنوو سى.

س.پ: بىروان مرقى كورد خاۋەنى گەلىك ناكۈكەيە و ئازارى گەۋرە گەۋرەي
ھەن بە ھۇي ھەۋلى نەھىشتەن و پىشەكەش كەردنى لە مىنروۋدا و قەدەغە كەردنى
زمانىيەۋە. ۋاي بەسەردا سەپىندراۋە نە ھەست بىكات و نە ئازار بېچىۋى. ئەگەر ئەم
ھەموۋ لايەنەنە روون نەكاتەۋە، چۈن بە ناۋى كوردەۋە قەدەكات؟ چۈن دەلىت من
(بەشار كەمال)ى كوردەم و پەخنەم ھەيە؟ من ھىچ بەرەستىك لە بەردەم رۇمان
نووسىندا بە زمانى توركى نابىنىم و ئالېم خىزمەتكارە يا كرىگىرتەيە. بەلام ئەمە
ناتەۋاۋىيەكى گەۋرەيە. ئەمە شەرەف نىيە بۇي و ھەلۋىستى بەھىز ناكات و
ئەمە پىنەسە. ئالېم پىۋىستە بە كوردى بىنوو سى، بەلام دەتۋانى بەھرەكانى بۇ
دەرخستى پىۋەندى بە كوردەۋە بەكار بىنى. ئەمە پەخنەي مەن.

ھەلەلدا كەمىك باسى (يەلماز) بىكەم. يەلماز لە دۈۋرايى كوردى يەۋە نىزىكتر
بوو، كەچى نەيتۋانى بەھۇي كەم پۇشنىبىرى و كۈنەپەرستى (پىشلى جام*) ۋە
پەخنە لە خۇي بىگىرى. بەلام لەم پىناۋەدا خەباتى كردد سەرقالى ئەدەبىي
شۈرەشگىرى بوو.

ئى.ك: بەلام (يەلماز) ېش بەھۇي ناسنامەي سىياسى خۇيەۋە لە ناسنامەي كوردى
نيزىك بوۋەۋە، كەچى نەيتۋانى بە سىنەماسازى خۇيەۋە نىزىك بېتتەۋە.
س.پ: بەلنى نىزىك نەبوۋە. لەم ماۋەيەي دۋايىدا بە كەردەۋە ھەزى لەۋە كەرد،
بەلام ئەۋە بەس نەبوو و بە ناتەۋاۋى ماۋەيە. بە كورتى كۇتايەيەكەي چەرگىر بوو.
ئى.ك: بەلام ئەۋە پىشنىيارەتان كە (يەلماز) خۇي بېتتە فلىم، ۋاتە ژيانى بىكرىت

(*) پىشلى جام جىگەي كارى ھەنەرى ئەكەران و ھەنەرمەندانى توركيايە.

به فليپ، يه كه مجاره ئهم پيشنياره ده بيستم.

س.پ: به ئى له پاشه پۇژدا ئه گهر دهرقه تى ئه وهرم بىتى به شيره يه كى هه مه لايه نه بىر له شيكر نه وى (يه لىماز) ده كه مه وه، به تايبه تى له پرووى خيزان و ئافره ت و سياست و بارودوخى سینه ماسازى ئه ووه. ئه وانه ناكۆكى يه كى كوردانه پينكه ده هينن. ده توانم له سه ر ئهم بنچينه يه لىكى بده مه وه. به لام كا براه يه كى خواهن به رخۆدان بوو، به خيرا يى خۆى به ده سته وه نه ده دا.

ى.ك: مرۆڤنىكى جهر به زه بوو.

س.پ: به ئى جهر به زه بوو. به كورتى به پله يه ك پيش هاوړى هونه ر مه نه ده كائى ديكه ي كه وت بوو.

ى.ك: لايه نىكى پاله وانى تى تيدا بوو.

س.پ: پاله وان و جهر به زه و خۆ گربوو. به لام نه يتوانى بگات به ئه نجام. باسى شاعيره تى (جه مال سوره يا) م كرد و له بارودوخى خۆى بيدار بووه وه. ته مه نى به س نه بوو و كۆچى دوا يى كرد.

ى.ك: به لام ئهم هه موو بيدار بوونه وانه پاش سالى ۱۹۸۴ و هاو زه مانى سه ر كه وتنى كورد بوون. ئه گهر رواني مه انه سه ر له به رى دنيا، ده بينين باشترين پۆمان له گه ل سه ر كه وتنى كۆمه لگا كاندا ده نوو سرين.

س.پ: به ئى. به كورتى ده مه وى بيمه سه ر ديار ده ي (ئيبراهيم تاتليس). له و ساله دا كه (PKK) مان تيدا ئاشكرا كرد، خه لاتى له سه ر ده نكى وه رگرت. به تنبه رينى پۇژ گار يش به ناوبانگيان كرد. ده زانين ئوزال بۆ گه لىك شاهه نكى شه وانه بانگى كرده وه و خودى خۆى ئاماده ي زۆر له شاهه نكه كائى بووه و، هه ر خۆى بانگه يشتى كرد بۆ (جان كا يا) و له گه لي دا چوو بۆ كۆماره تورك زما نه كان و ناردى بۆ ئه وروپا تا له وى چهندين شه ونشيني هاوچه شن و هاو زه مانى شه ونشينيه كانمان ساز بكات. به پا ي من ئيبراهيم كه سى كه پۇرمى (۱۲) ي ئه يل وول ويستى له ده ربه كى كى ديكه پتر بيخاته كار. پتويسته بارودوخه كه ي به پتى پتوه ندى به ئيداره ي شه رى تايبه ته وه هه لسه ننگيندرىت. گه ل و به تايبه تى لاوان به هۆى ئه و مۇسقا ي (ئارابىسك) وه به نچ ده كات كه بى ئه ژمار ده بخاته بازار وه. به وه، ئه و له هه موو كه سى كى دى زياتر بۆ ئهم مه به سته به كار ده هينرىت. سه ربارى ئه و گوشاره سياسيه نه ش كه دوو چار يان ده بوو، زان يان چۆن به باشى به كارى بيشن چونكه خاله كائى بى هينزى ئه و يان ديارى كرده بوو. ئه و يش يار مه تيدان و قسه وقسه لوكى له خۆى وروژانند. ئيمه ناو به ناو ئاگادار مان كرده وه و بانگمان كرد تا له مه سه لى كورد و مۇسقا ي كوردى نيزىك ببسته وه. ئه وه بوو كه وته بايه خ پندانيان. به لام پتيم وايه به هۆى ئه و گوشاره سياسيه نه ي كه له سه رين زۆر ناكريته وه. به كى كه له وانه ي كه گيرو گرتى گه ورى هه ن، به تايبه تى لا كرده وه ي له مۇسقا ي كوردى و به وشه كه ي به كه م شه ره قى ده ناسريته وه. ئه و يش كه سايه تى يه كى كوردى ده نوينى، به لام ماوه يه كى دوور له پشت يه لىماز ده مينتته وه.

ی.ك: دياره هر چۆنك پەختە بگرنە يەلماز، ئەو ناوی خۆى بە خۆيەووەتى و پاشا پالەوانە.

س.پ: بۆرژوازی ویستی ئیبراھیم تاتلیس بە شیوەیەکی ساختە بە کاربێنی و بەسەر (یەلماز)یدا بسەپێنی. واتە بەستبەری ئەو ناوبانگی یەلماز داپەشتی. بۆرژیم بە ئاشکرایى پشتگیری ئەوەی کرد و ئەویش بوو بە ئامراز بۆ ئەمە. ئێمە بە توندی بە ئاگامان هێناوە. بەلام لەگەڵیدا بە ئەنجامێک نەگەشتین. (هولیا ئەفشار)یش هەیه و ئەویش کوردە.

ی.ك: ئەوەی کە لەم دوايیهدا ناوبانگی دەرکردا
س.پ: بەلێ. ئەوان هەڵدەدەن بە کاری بێ ئابروویی و دیسەنی پروت وای لێ بکەن بە ناوبانگ بێ. خۆشی گوێی من کوردم.
ی.ك: میللەتی کورد بوو بە نەڕیتیك (تەرزیک). ئەو پێوەندی بە میللەتی کوردەووە نییە.

س.پ: بەلێ. دەیانەوی بە کاری بێنن، چونکە شیوی سەرنجراکێشە. من پێم وایە (یشیل جام)یش لە لایەن ئیدارەى شەری تایبەتەو بە کار دەهێنرێت.

باشترین پێهرانی تورکی لەنێو کورددا دەرەدە کەون و ئەمەش پێوەندیەکی توند و بەتینی بە کوشتنی نەتەوايەتی کوردەووە هەیه.

ی.ك: هەمیشە ئاوايە.

س.پ: پێویستە شیلگیرانە هەلویستە لەلای بارودۆخ و دەوری (یشیل جام) بکەین، چونکە بۆ بەنج کردنی کۆمەلگا و بە دیارخستنی کەسایەتی ساختە لە بری ئەو کەسایەتیە پایەبەرزانە بە کار دەهێنرێت کە لەوانە یە بەسەر کۆمەلگادا بالادەست بێ. بەلام پروانگە پەختە گرتەمەو لەم مەسەلە، تێی بروانین و وای بۆ بچین لاپەرەیهکی هونەر لە پۆژنامەی «ئۆزگور گوندەم»دا هەیه و هەموو پۆژیک دەنووسێ: «ئەو فلیسە هەیه و فلیسی فلانە کەس هەیه و ... هتد» و پڕۆیاگەندەى بۆ دەکات. بەلام ئەدەبى شۆرشیگری وای لێ رادەبێنرێت ئاگای لەم مەسەلە بێ و، بە گشتی دەوری سێنەمای ئەمەریکایی و کارتیکردنی لە گەلان بزانی، بە تایبەتی ئەم ئەدەبە دەبێ بزانی دەوری (یشیل جام) چى یە. کورتەیهکی میژوویی لەسەر ئەم بابەتە هەیه. ئەم دوو بنگەیه دەیانەوی تەرزیکى دەست نیشانکراو لە کەسایەتی و پێوەندی بخولقیستن. بەم شیوەیه گەلی ئەنادۆلیان تواندەو و قوتیاندا. هەمان شیان دەرەق بە کچ و پیاوی کورد و کچ و پیاوی تورک و تینکرایان کرد. واتە ژيانى کۆمەلایەتی یان ژیروژوور کرد و هەموو فلیمیکیان نەخشینکی تینکەرانی و دەبێنی وێنەى نییە. یەلماز تارادەیهك لەم بنگەیهی تێپەراند و پێی دەکرا پەختەیهکی توند ئاراستەى ئەم کردەوانە بکات، واکە ئەو

په‌خانه له پټناوې سینه‌ما و هونړی راستدا بن. نو خوی هاوېه‌شی به‌دیه‌نیانی ده‌کرد. هم کاره هر له سینه‌مادا قه‌تیس‌نی‌یه، به‌لکو پښمان و شیعریش ده‌گریته‌وه. ده‌توانن له لاپه‌ره‌ګانی پوژنامه‌که‌تاندا په‌خنه‌ی لڼ‌بگرن. به‌م شپوه‌یه هونړی تازه له باتی هی کون سره‌ه‌لده‌ات. ګه‌س ناتوانی لافې نه‌وه لڼ‌بده‌ات که پټیو‌یستی‌مان به هونړ و نه‌ده‌بی شو‌پشگتیرې جینگروه‌ نی‌یه. نه‌خیر پټیو‌یستی‌یه‌کی له پاده‌به‌درمان به‌م جوړه کاره ه‌یه. لاپه‌ره‌ی پوژنامه‌ګان بډ کاروباری خراپ ده‌خړینه کار. نو خوت ګه‌لټک ه‌ل‌سه‌نگاندن ه‌یه نو ده‌بی پیشان بدرین. مه‌ستم نه‌وه‌یه بابه‌ته‌که هینشتا ناتواوه. زور نووسه‌ری سینه‌ما و نه‌ده‌ب هه‌ن نه‌خشی خویان له مه‌سه‌له‌ی نه‌ده‌بی شو‌پشگتیریدا نابینن. به‌م کورتی نه‌وه‌خه‌لکانه تین و توانی خویان به‌کارناهنین.

سه‌بارت به‌وه‌ی که کورد به‌رایس لقه‌ګانی نه‌ده‌بی ګرتوه، نمونه‌ی نه‌وه «ازیا ګوړک ټالپ» که له‌م باسه‌دا و له‌ناو هینانیدا مه‌بستم‌ان ه‌یه. نه‌ریتی تورک له گشت دمورانیکدا نه‌وه‌یه: زوره‌ی ناوداران به‌م سر‌کرده‌تس سر‌بازیشه‌وه سر‌جه‌میان بنه‌چه شپویندراون. مه‌ستم نه‌وه‌یه به‌م به‌ردیک له دوو چوله‌که ده‌دن. نه‌وانه لټیک له په‌ګ و پیشه‌وه ه‌لده‌کټش و له‌سر لټیکي دیکي متووریه ده‌کن. نه‌مه وزه‌یه‌کی زوری پټ‌ده‌وت، چونکه هم ه‌لکټیشراوه ده‌یه‌وی بډی. جا له‌به‌ر نه‌وه‌ی که له خیل و ګڼه‌لک‌ګاه‌ی ه‌لک‌ه‌ندراوه، ناتوانی پش‌تیا پټ‌بسته‌نی و سوراخی شتیکی تازه ده‌کات بی‌ګانه پالشت. به‌رو سوپای ټینکیشاری ده‌نیرن تا پټی پش‌ت نه‌ستور بټی و هینزی لڼ‌وه‌ریگری. ه‌لک‌ه‌ندراو پټ‌به‌پټی هم‌وو ګوشش و وزه‌یه‌کی خوی له شه‌ردا خه‌رج ده‌کات. نو له راستی کوردی ه‌لک‌ه‌ندراوه و له بډشایدیه. له تورکیا به‌دمر شټیک نی‌یه پش‌تی پټ‌بسته‌نی، بډیه نه‌وه ده‌کات. نه‌وه تورکیایه که ګڼه‌کی ده‌کات و، نه‌ویش هم‌وو ه‌ولټیکي بډ په‌ره‌پټدانی رډیسی تورکیا ده‌خاته‌ګه‌ر.

ی.ک: له‌به‌ر نه‌وش که تورکی زمانی دووه‌میه‌تی، ه‌ولده‌ات زور به‌ باشی فیری ببټی.

س.پ: نه‌خیر، نه‌وه له بنه‌ره‌تدا زمانی کوردی و میلله‌تی کوردی بیر چوه‌ته‌وه. نه‌مه بډشاییه‌کی ګه‌وره‌ی له‌لا په‌یدا ده‌کات. به‌وپټ‌یه ریبه‌رانی تورکیایه‌تی و ګه‌وره‌ترین نه‌دیب و باشتیرین سر‌باز و شه‌رګر له نینو کوردا ده‌رده‌چن. هم‌وو نه‌مانه پټونه‌ندی‌یه‌کی راسته‌وخویان به‌م ګوشتی میلله‌تی کورده‌وه ه‌یه. نه‌ګه‌ر باسکیتک بری و هم باسکه ویستی بډی، پټیو‌یسته به‌م جینی باسکیتکی دیکه‌یه‌وه بلکټینی، بډ نه‌وه‌ی هم باسکه زیندوو به‌میتنه‌وه و چالاکه‌به‌ه. بکات. شه‌ری ژیان سر‌کرده‌تیه.

ی.ک: شاپوی برام، نایا به‌م قسه‌یه‌تان بټی هینندیک ری‌وشوین و بنجیه به‌تابیه‌تی بډ توپزمره‌وه کورده لاو و پښبیره‌ګان دامتین؟ مه‌ستم نه‌وه‌یه نه‌وانه‌ی که خزمه‌تی زمان و پښبیری تورکیان کورده‌وه، دمیک بویان ده‌که‌وینته‌وه روو

كوردن، كت و پر ههست به بايه خى خويان ده كهن. بۆ نمونه (عبدوللا جهودهت) يه كيتك بوو لهوانه و كۆمهلهى (چون تورك)ى دامه زراىند. به لام من وای ده بينم كه ئهو جاروبار كورد و جاروباريش تورك و جارى واش هه بووه بووه به ئينگليز. كاتيك له چوارچينوى ئهو شيكرده نوويهدا كه كردوومه دهروانه ئهوانه، ئهوا ئهم بهشه - واته ئهوانه وى وى له ئينو كۆمهنگاي توركيان و له خاك و رهگ و ريشه كوردىيان هه لىكهن دراو - ئهم پى و شوينهيان به سهردا جى به جى ده بى: كۆتايى بۆ (كمال) نى. به. ئايا ئهمه راسته؟

س. پ: ميللهتى تورك يه كجبار تىكه له. به دووى ميژووى توركه سهرپرگره كاندا بگه رين، بۆتان دهرده كووى ئهوانه له گه لائى ديكهن و تىكرپايان له چهند مهيدانتيكى ديكهوه هاتوون. پينده گرنت گه لىك نمونه له سهر ئهوه بدهم. زۆربهى توركاني بۆ ميللهتى تورك دمارگر له (بالكان)هوه هاتوون، له كاتيكا ريشه كيش كراون و بوونه ته كۆچمر و له كۆمهنگاي رهچهله كى خويان هاتوون دهرى ههر له مستهفا كه مالهوه تا به كنهان ئيفرين ده گات.

ى. ك: له لايه كى ديكهوه ئهم مه سه له به له رووى تىزورى بهوه راسته، وهك (ئاكجورا يووسف) و (ئاغاييف ئهممه).

س. پ: حاليهم، تۆ مه بهست ئهوه به له سياسه تيشدا ئاوان. كيشه كه ئهوه به ئهوانه به كه لكى گه لى ئهنادۆل نايين. ئهمه خالتيكى گرنگه. ئهوانه نوينه رايه تى خاله توند پرهوه كان ده كهن، چونكه ههولى پينكهوه لكاندن دهن و له بهر نه مهش په نا ده به نه بهر سهرپرگرى. سهرپرگرى هه ميشه زيان به ريشهى گه لان ده گه بنى. ئهمه راسته و لاي كورد و توركيش هه به. توركى ريشه كيشكراو له كورد متوور به كراوه و پينچه وانهش راسته. ئهو ههست به دل به ستى ده كات و ده بى به به شىك به سهر كه ساني ديكهوه. ئهمه هۆى نه خۆشى و قهيرانه كه به. پتيويسته راشكاوانه به هۆى رهخنه شى شۆر شگيرانه وه ئهوانه به ديار بخرين. من سهرده وه كه دهرده خه م. بى گومان ئه گه ر له سهر بنچينه به كى مه به ده ئى لهوانه نيزيك بووينه وه، گه لىك راستى زۆر گرنگ ده كهونه رۆو و كورد ده بينته كوردىكى راسته قينه و توركيش ده بينته توركيكى راسته قينه.

ى. ك: له م گفتوگۆيه ماندا ههردوو پرسيارم ماوه. ئاپۆى ئازيزم ئهم گفتوگۆيه كه كردمان زۆر به سوود و باش بوو و ده بينته مايه ي بايه خى كه سانيكى زۆر و هاو به شى په ره سه ندن ده كات. پرسيارى يه كه م ئه مه به: كه ي نمونه ي مرۆفى كوردى تازه ده بينين؟ پرسيارى دووه ميش: ئايا باسى گه رانه وه بۆ نيشتمانم بۆ ده كهن، جا له ئه وروپاوه بى يان توركيا. ئايا ئه وه بۆ رۆون ده كه نه وه؟

چيرۆكى من ئهو چيرۆكه به كه «كوردى تازه ده بى چۆن بى؟»

س. پ: ئينستا هه موو شتىك له توركيا بى ئه ندازه تىكه ل بوون. ههر به تمنى

که سایه‌تی کورد نا، پیویسته تهرزی تور کیش شی بکریته‌وه. تور کیش تووشی شینواندن بووه و ئادگارە کانی بزر بوون. سەرنجستان بۆ ئەوه پادەگێشم که داخووانیکی زۆر له ئارادایه و ئەمەش راستی‌یه. با بێینه سەر پێکهاتنی کورد. چیرۆکی من ئەوه دەگەینی که مەرۆفی کوردی تازه دەینی چۆن بێ؟ ئەگەر بوو بە رۆمان، دەینی که سایه‌تی من پێشان بەدات که پیویسته که سایه‌تی کوردی تازه وەهابی. خو دەیان هەزار مەرۆف له شەڕیکی قورسا خوێنیان دەرژێت و هێشتا دەپرسین: ئایا تهرزی مەرۆفی کوردی تازه دەرگەوتووه؟ هەموو ئەمانه له چوارچێوهی پێناسینی سەرتاسەری مەرۆفایەتیدان «مەرۆف کێیە؟»، هەر له وەلامی ئەم پرسیارەوه تا دروست بوونی مەرۆفایەتی که به قوناخە کانی خێلە کایەتی و گەلایەتی و پەرەندنی ئەتەوه‌پیدا تیپەریوه و هەمووشیان هەلوێستن. هەروەها تا پیوهندی ئەم هەلوێستانەش به پێکهاتنی کۆمەلگاکانی مەرۆفایەتی‌یهوه - مەبەستم کۆمەلگاکانی کۆیلایەتی و هۆزایەتی و سەرمایەداری و سۆشیالیستی‌یه - که تا چ پادەیه‌ک هێز دەهەشخن و له هیندیکیاندا وەریده‌گرت. مەبەستم ئەمەیه: خێلەکان له قوناخی کۆیلایەتیدا و ئەمجا ئەتەوایه‌تی له قوناخی دەرەبە‌گایەتیدا و نیشتمانپەروری له قوناخی سەرمایە‌داریدا. هەموو ئەمانه ناکۆکی و پیوهندی‌یه‌کی سەرسۆرەینیان هەبوو تا بەم رۆژمان گە‌یشتن. مێژووی دنیاش لەسەر ئەم بنچینه‌یه دەنووسریته‌وه و شەری سەربازی و سیاسیش ئاکامی ئەم ناکۆکیانە. سیاسەت و شەری چە‌کداری که تەواوگەریه‌تی، ئامرازیکن بۆ بە‌رو پێش بردنی نیشتمانی و کۆمە‌لایەتی یا بۆ داخستنی پەرەسەندن و ب‌گه‌ر بۆ دواوه‌گیرانه‌وه‌شی بە‌کارده‌یسترین. ئەدەب و ھونەریش دەوری خۆیان لەم شە‌رەدا تارە دەکە‌نوه. ئاین و ئایدیۆلۆژیەکان ئەمە دەکەن و فەلسەفەش ئەم مە‌ملەتانی‌یه دەخاتە قالی مەرۆفایەتی‌یهوه و زانستیش هەموو ئەمانه به باشی دەرده‌بری.

ئێستا با بێینه‌وه سەر کورد و پرسیارە که بەم شیوہ‌یه دووپات دەکە‌ینه‌وه: چنی و رینی کورد له نینو ئەم پێکهاتە و چە‌مکانەدا چنی‌یه؟ بۆ دیاریکەردنی ئەوه بەم پرسیارەمان دەست پێدەکە‌ین: ئایا کورد هەیه یان نا؟ ئەو تێکۆشانه‌ی که سالانیکی دوورودرێژەر دەیکەم بۆ ئەوه‌یه ب‌لینم: «کورد هەیه». ئەمە وەک ئەو فەسەیه‌مان وایه که «خۆر هەیه»، یا ئەم پرسیارە «ئایا دنیا دەوراندەر دەکات یان نا؟» سالانی درێژی بە‌ندیخانه و مەرۆف کوشتن و هەموو ئەمانه توانیویانە تا پادەیه‌ک ئەوه ب‌سە‌لمینن که «کورد هەن». پرسیارە کانی دیکەش وەک: «ئایا کورد گە‌له یان نا؟». قوناخیکی گە‌رنگیان پێ‌چوو. تەنانهت حالی حازر هیندی‌کە‌س ئەوه‌یان پێ‌قبووله که کورد گە‌له و هیندی‌کی دیکەش نا. وریای زمانی رەسمی بن دە‌لێت: «کۆمە‌لگا ئەتەنی‌یه‌کان گە‌ل نین». «که‌منه‌تە‌وه‌ی گە‌لان» ییش زاراوه‌یه‌کی دیکە‌یه. گریمان ئەوان ئەو راستی‌یه‌یان پە‌سند کرد که کورد گە‌له، ئەوسا نۆ‌ره‌ی ئەم پرسیارە دێت: «ئایا دە‌توانی خۆی ب‌ریاری چارە‌نووسی خۆی بە‌دات یان نا؟». زۆریان پێت دە‌لێن: «لە‌بەر ئە‌وه‌ی زۆر پارچه‌ پارچه‌یه ناتوانی. بە‌م پێ‌یه

ئۇتۇنۇمى بەسە. بىگرە پىئويست بەۋەش ناكات و سەربەخۇبى رۇشنىبىرى بەسە. ئاۋا مۇشۇمۇر بەردەۋام دەبى. لە كۆى ئەم پىرسىارانەش: ئايا كورد پىئويستى بە حىزبە يان نا؟ بە پەسەمىش حىزب لە كورد قەدەغەيە. لە سەزچاۋە سۇشپالىستى بە كانىشدا ھاتوۋە كە: «ئەگەر پىكخستىكى سەربەخۇ دابەزىت، لە گەل پىئويستى بە كانى مار كىسىز - لىنىنىزىمدا ناكۆك دەبى». تا ئىستاش كەسانىك ھەن داكۆكى لەم ھەلەنگاندەنە دەكەن. خەلكانى سۇشپالىست و دەۋلەت پىنگەۋە داكۆكى لەم پىئويستى بەكەن. ھەلۋىستى حىزبى كىرىكارانى تور كىيا يان حىزبى سۇشپالىستى جازان ھىشتا ئەم ھەلۋىستەيە. واتە تىپروانىنىيان دەلئىت: حىزب دامەززانن سەزپىچى كوردنە لە مار كىسىز - لىنىنىزىم و دەۋلەتلىش دەلئىت قەدەغەيە. ئىتەر جىياۋازى ئىۋان ئەۋ جۋوتە ھەلۋىستە چىيە؟ ئەمە بابەنى مۇشۇمۇرىكى دىكەيە. ئىمە حىزبىمان دامەززانن، بەلام ئەمجارە «ئايا ئەم حىزبە ھىچ خەباتىكى دەبى يان نا؟ ئەگەر دەستى بە خەباتىش كورد و چەكى ھەلگىرت، چى ېۋو دەدات؟». مۇشۇمۇرە كە بە فراۋانى درىئە دەكىشى.

ئەۋەى وا تا ئىستا كوردوۋمانە ۋەلامىك ېۋوۋە بۇ سەلماندى ئەۋەى كە «كورد ھەيە ۋە گەلنىكە دەتۋانى حىزبىنىك دابەزىنى و دەتۋانى شەرىكى سىياسى و سەربازى بىكات». شەرىمان لە پىناۋى ئەۋەدا كورد تا بەم قۇناخە گەيشتىن. كورد چى لىن بەسەرھات؟ كەمىك دەر كەموت و ھىندىك خەسەلتى كەۋتەنە ېۋو. واتە نەختىك لە پەمەزەكانى ھالى ېۋون. ئەۋەى بىرى لىن دەكەمەۋە ئەۋەيە كە داخۇ: ئىمە كوردمان ھىنايە ېۋون يا بەدىارمان خىست يان خولقاندەمان، كامىيان راستە؟

مۇشۇمۇرىكى دىكە ھەيە دەبى ھەلۋىستە لەلا بىكەين، ئەۋەش ئەۋەيە دەستە ئەرگان دەلئىت: لە بىنەرتدا كىشەيەك لەگۇرىدا نەۋوۋە، بەلكو خولقىندراۋە. ئەمە تىپروانىنە، نابى ھەلۋىستى دەستە ئەرگان فەرامۇش بىكەين. «كىشەيەك لەگۇرىدا نەۋوۋە، خولقىندراۋە». مەبەستى لەمە ئەۋەيە «كورد نەۋوۋە، بەلكو خولقىندراۋە»، ۋانىيە؟ سەزچاۋە پەسەيەكان تا ئىستا ئەۋە دەۋوۋە. ئىمە ئەم ھەلۋىستە پىشت گوتى ناخەين. بەلام مىللى گەرى سەرتايى دەلئىت: «لە كۇندا كورد ھەۋوۋ و مەزىن ېۋون»، بە پىنى ھەلۋىستى دەستە ئەرگانىش: «كورد نەۋوۋ، بەلكو خولقىندراۋون». دەستە ئەرگان بەم ھەلۋىستە داكۆكى لە ھەلۋىستى كەمالى دەكات كە دەلئىت: كورد ھەۋوۋ، بەلام لە دىرسىم و ئاگرى ېرەنەۋ و گۇرپەگۇرمان كوردن و بە چىسەنتۇ شاردماننەۋە. كەچى مىللى گەرى سەرتايى دەلئىت: بە درىژايى مېژوۋ لە سومەريەكانەۋە دەستيان پى كوردوۋە و سەدان دەۋلەتبان دامەززانندوۋە و ئىمەش ئۆينەرەيەتى ئەۋ مەزنانە دەكەين، خىلى ئىمە لە دەۋلەت گىرنگىرە. كوردنىك ھەيە بەم تەرزەيە... بارزانى... چوۋ بۇ ئەنقەرە و پىشتىنى پانى لىن بەست و شەروالى كوردى نەخشارى لە پى كورد و لەسەر شاشەى تەلەفزىۋن دەر كەموت و گوتى: ئەۋەتا مىن «ئەۋ كوردە مەزەم». ئەمەش ناساندنى كوردە. ئىستا ھىندىك كەس دەلئىن: كوردنىيە. ھىندىكى دىكە دەلئىن: ھەيە.

گه وره ترين ويته کيشى کارىکاتير ناتوانى ويته شينويه کى له م کورده حازريه باشر بکيشى.

به لام ئيستا کوردیکی تازه درده کهوى ئه ويش (ئاپۆ) کورده ديتته بهرى مهيدان. ئه ئاپۆ کورده کئيه؟ دهسته ئه رکان ده لیت: ئيه و من باومر ناکم، کورد ئيه. ئه وسا بارزانى به شهرواله نهخسدار و پشتينه پانه کى و جامانه کهيهوه رووى کرده لای ئه وان و گوتى: «کورد ئاوا ده بئى». به لام کورد بوونى من هيشتا جينى مشتومره. هينديک ده لیت: ئايا ئه رمه نئيه؟ هينديک ده لیت: به لکو تورکى ره سته. هينديکى دیکه ش ده لیت: گومان له کورد بوونى ده کريت. واته هيشتا له ناسکردم نه بوونه ته وه. وانى به؟

ی.ک: به لئى، بئى ئه ملاو ئه ولا.

س.پ: به لئى، هيشتا ناسکردم ته واو نه بووه. ئه نجامى هه موو ئه مانه ش ئه مه يه: ئه و ناسنامه يه چى به که ئه وى پئى دفا سين؟ تاوئیک له مه بهر له گه رمه ي مشتومرى سه رکردايه تيدا گوتم: ئاپۆ چى به کى سه رسور هينى له من ئاپۆ چيتر سه ره له ده ات و ده لیت: من گه وره ترين ئاپۆ چيم. هه موو پۆژيک گه ليک نمونه ي هاوشينوم به تووشه وه ده بن و وه خته به ته قه وه. پئى ده لیت: «کورد بوونى خۆتم بۆ به سه لينه له ريگای ئيش و ريگخستن و کۆش و خزمه ته وه». ده بينين ئه مانه هيچيان نين. به لام له رووى ناوبانگ و ناوه که س سه راوردى ناکه وى. ئه گه ر وازيان لى بئينى، هه ري به کيان لافى ئه وه ليده ات که چه ند که ره تيک لى سى ئه به راندوه. تىکرايان له و جۆره ن که ده لیت: من ده کوژم، من خه لکى له سيداره ده دم. له و قه ره جه ده چن که باوکى له سيداره داوه. چۆن ئه وانه ده بن به کورد؟

ده توانم گه ليک نمونه بگيرمه وه. ده بئى ناساندنى کورد لا له زۆر لايه نى وه ک ميژوو و سياست و کۆلۆنياليزم و ميللى گه رى سه ره تايى و هه لوئىستى بکاته وه. له هه موو ئه مانه ش گه رتگه ر، ده کريت ئه م ناساندنه له ريگای (PKK) و راستى به که يه وه به بينين. پئى ويسته هه له سه نگاندى هه لوئىستى ئاپۆ چى و که سايه تى ئاپۆ چى له م چوار چينه به دا بکريت. له وانه به که سايه تى ئاپۆ جياواز بئى که که سايه تى به کى زۆر ره تکه ره وه يه. هه ولما وه ره وشى ژبانم به کورتنى بگيرمه وه. ره وشى ژبانم له ساده وه بۆ ئالۆز ده ست پينده کات، له ئاساييه وه بۆ ئه و کۆسپ و ته گه ره دژوارانه ي که له و ريگا دوور و دريژدا هه ن و دلى مرۆف ده ريانابا ت و، له چه مکى لاديينى ساده وه بۆ ئالۆز ترين و هه مه لايه نه ترين هه لوئىستى فه له سه فى و ئه وش هينى کى گه ره ي گه ره که و په ره سهندنيکى نااسايى پيکده هينى. به و پئى به چه ندين کشتب دمو سرين. ئه و کاته پئى ويسته له سه رمان به شينويه کى سه رتاسه رى و له گه ليک بووه وه به روانينه باب ته که و به باشى هه ليه سه نگنين. ئيستا ئاپۆ کورد و (PKK) به لای تور که وه شتيکى سامنا کن، وانى به؟ ئه مه گه وره ترين مه ترسى سه ر گۆره پانه که پيکده هينى. وانى به؟

ی.ک: به لئى ئاپۆ و PKK سه باره ت به تور کيا گه وره ترين تۆلەن.

س. پ: تۆلە. ئەمە بۇ كۆلۈنپەكانى دېگەنچە راستە. ھەروھە بۇ ئەمەرىكا و
ئەوروپاش. ئەوانە دەلتىن: ئىنە ئەم تەرزە كوردەمان پىقبوونىيە، بارزانى
كاپراپەكى ھاۋچەرەخە و بۆينباخ دەپەستى. راستەكى ئەو لەو شتە كۆنە لە زىر
زەوى دەرھىنراۋانپە كە چوار ھەزار سالە ماۋنەۋە، بەلام بەلاى ئەوانەۋە نۆى و
ھاۋچەرەخە، ھەرچى (تالەبانى) شە لە بۆينباخدا مامۇستايە و بازىداۋەتە مەيدانى
دېھلوماتى. بەلام ئاپۇ، نازانين چىيە و ناۋدار نىيە. ئاۋا دەلتىن و جارائىش بە
منيان دەگوت: «ئاغايەكى نەناسراۋە و خىلى نىيە».

ى. ك: بەلنى كوردىكى بىخىلە.

س. پ: بەلام ئىستە - وەك باست كورد - ئەوان لە ئايدىۋولۇزىيەكى دەپرسن. ئاىا
كۆمۇنىستە يان نەتەۋەپەرست؟ ئەم جۆرە لىگۇرپىنەيان ھەيە. ئەمە لە بىنەرەتدا و بە
پىنى پىرنىسپ چۆن كورت دەكرىشەۋە؟ لە مەسەلەى كورددا ئەگر ناساندنى
(PKK) و ئاپۇ پوون بوۋنەۋە، ئەمە وادەگەيەننى كە ھەول و كۆشش لە ئارادان بۇ
سۇراخكردنى راستى. ئىنە كورد نە لەسەر بىنچىنەى ئەنئۇگرافى و نە نىشتامنى
تەۋا و نە ئىستەرناسىۋناليزم ھەلئاسەنگىنن. ھەروھە بە پىنى فەلسەفەى تەۋا يا
ئەۋەى كە كەسايەتىيەكى خاۋەن ئاينە ھەلئاسەنگىنن. لە رېگاي ئەم بابەتەۋە
دەبىنن كورد لە بارودۇخىكدايە دەپنى بە شت. ھەمان كات لە بارودۇخىكدايە
رەنگە ھىچ نەبى. كورد تا رادەيكە لە پووى ئەنئۇگرافى و نىشتامنىيەۋە ھەيە و
لە دۇخى نەبوۋنىشدايە. بەلام لە پووى ئايدىۋولۇزىيەۋە كەمىك ھەيە نەك زۆر. لە
پووى فەلسەفەيىشەۋە زۆر كەم ھەيە يا ھەرگىز نىيە. كەچى لە پووى ئاينەۋە
ھەيە، گەرچى ناتوانن بلىتىن سەرجمى كورد لەم يان لەو ئاينەن. ئەمە جىنى
مشتومرە. ناۋى مۇسلمانە، بەلام لە ئىسلام نەبىنى لە ھەموو شتىك دەچنى. راستى
ئىمامەكان و رېبازە سۇفنىيەكان ئەۋەپەرى ئالۋزىن. لە ھەموو شتىك گىرنگىرىش
نەبوۋنى پاكى و پوختەبىيە كە بە چەند ئاستىكى پىشكەۋتوۋ داخراۋن. ئەۋە
خىيانەتكارى كوردە كە سنورىكى بۇ نىيە. پىتان دەلتىن: ئاكرىت لە سەرتاسەرى
بەسەرھاتى كورد و لە گشت بابەتە كوردەكاندا خىيانەتكارىيەكى كورد نەبىنى.
بۆيە دەتوانن ئەم دەرپىنەى بەسەردا بېرىن: «گەلى ھەرە خىيانەتكار دەرھەق بە
خۇى» و ئەۋەى كە زۆر نەفەرت لە خۇى دەكات و ئەۋ كەسايەتىيە كە سەرى خۇى
دەخوات. ئەم ھەموو سىفەتە چۆناپەتى تىزىكىۋنەۋە لە ناسنامى كوردى دىارى
دەكەن و بىرۋەكەيەكى لەبارەۋە بەردەست دەخەن. واتە رېگا و شىۋاز دىارى دەكەن.
لەبەر ئەۋە ئىنە ناتوانن خۇ تىيەلكتىشى ھەلسانگاندى سادە و ھەرزانبەھا بىكەين،
بەلكو دەپنى نەلتىن نىيە. كورد ھەيە و ھىندەى مېژۋوى مرقۇايەتى دىرىنە و تا
مېژۋوى ئەمىرۋ لىكەنەچىراۋە. واتە كورد گىرنگىرىن چىرۋكى مرقۇايەتىيە. ھەموو
ئەمانە لە چى دەچن، دەزان؟ لە مرقۇى مۇمياكراۋ و مرقۇى بەندىخانە و مرقۇى
لەدامىندا ژىاۋ و مرقۇى ون و لەگۇرنراۋ. بەلام ئەۋ مرقۇە راستەقىنەيەيە كە
خاسىيەتە بىنچىنەيەكانى مرقۇايەتى پىنۋەيە و بە بارودۇخ لە مرقۇى زىندوۋ

دەچىن. ئايدا ئەمە روونە؟

ى.ك: ھەر زۆر روونە..

دەكرىت ئەم مەسلانە بە بىي پىشتى خويىتىكى زۆرىش چارەسەر بىكرىن.

س.پ: كورد ئەمەيە. بە واتايەكى دىكە شىكردنەۋەى كورد شىكردنەۋەيە بىر. مەروفايەتى و پزگارى كورد، پزگارىيە بۇ مەروفايەتى. تۇ كوردم بە تەۋاۋى بىر پزگار بىگە، مەن پىشت دەلىتم ھەموو دىنيا پزگارى بوۋە. بەلام ئەگەر كورد بىم داروبارەۋە مايەۋە، ئەۋە ئەم دىنپايە ھەموو خىراپى و خەۋشىكى تىدا ھەيە. كورد بە واتايەكى دىكە پىختى سەرجەم لايەنە خىراپەكان و ژان و ژوور و مەرگەساتى مەروفايەتىيە. واتە ئاۋىنەى ھەموو ئەۋانەيە و بەلام ھەر بە مەروفايە دەمىنىتەۋە، چونكە دەستى لەم خىراپانەدا نەبوۋە. خەلكانى دىكە دەستيان تىدا ھەبوۋە و بەسەر ئەمدا دەشكىتەۋە. ئەگەر كورد ئەم ھەموو دىزىۋى و كۆلۇنئاليزم و زەبىرو زەنگ و قىر كىرەنەى ھەبوۋىن، ئەۋە غەيرە كورد ئەۋانەى كىردوون. چا لەبەرئەۋەى كە ھەموو ئەۋانە بەدن، بۆيە غەيرە كورد دەپىتتە بەدكار ئەك كورد.

ئەگەر وا بە قوۋلى لاتان لە شىكردنەۋەى كورد كىردەۋە، دەتوانن پىنئاسىنىتىكى راستى مەروفايەتى بەدەست بەيشتىن. مەن ئەۋە ئالتم لەبەرئەۋەى كە كورد، يا لە كەسانى دىكە پىتر پىتەۋەندىم بە كىشەى كوردەۋە ھەيە، بەلكو ۋەك پووداۋىتىكى كۆمەلەيەتى دەيلىتم. دەتوانن ئەنجامى زۆر گىرەك دەستگىر بىكەن. مەبەستەم ئەۋەيە نىكۋولى كىردن لە كورد ھەلەيەكى قورسە. پىنم وايە تۈيۋىنەۋە و پەردە ھەلمايىن لە روۋى باروۋەخسى كورد زۆر گىرەك. پووداۋى (ئاپۇ) لە ئاراداىە. ئەم خالەش بەرپەزەكانىي چارەسەر دەكات. سەرنج بەدن مەن مەشتوم دەكەم و تىدەكۆشم بۇ گەيشتىن بە چارەسەرى پووداۋى ئاپۇ. ئەم مەسلەيەش پىتەۋەندى بە گىشت پۇيىم و سىياسەتە ئىمپىرىيالىيەكان و بە تەرزى كۆنى كوردەۋە ھەيە و لەگەن ئەم ھەموو مەسلانەدا لام لى كىردەۋەتەۋە، سەربارى تەرزى تور كىش كە زۆر زەبىروزەنگ بە كاردىنى و ھەۋلى نەھىشتىنى كورد دەدات. ھەروەھا لەگەن پۇيىمى تور كىيا و پىنەۋەندىە كانىدا و لەگەن ئەم شەرە سامناكەدا لام لى كىردەۋە. ھەموو ئەمانە خۇم بووم. مەن بووم گوتەم و كىردم و پەتى خۇم پىچىراند و بەم پەلەيە گەيشتىم. ئايدا ئەم تەرزە كوردىيە چۆن دەبى و مەنىش چۆن دەبىم؟ چۆن دەمخەنە نىۋو قالىبىكى كۆمەلەيەتى و ۋەلام بۇ كىشەى ناسنامە چى دەبى؟ مەن تەمەنم چل و چوار سالە و بە سەرگەرمى مىندالانەۋە لە ناۋەندى كىردا دەژىم و پەلەم نىيە و زۆر دان بەخۇدا دەگىرم. بەلام ئەگەر سەرنج بەدن چىركەيەكى ۋەختەكەم بەۋەپىرى چىروپىرىيەۋە تىدەپەرى. ھەۋلەدەدەيىن شتىكى تازە و جوان و دادپەروورانە بىخەينە روو كە

هاوسانی و نازادی و ریز له کوشش گرتنی تیدابی و بۆ سروشت و ژینگه بیهوی
بئی. لهوانهیه بلین تو ئایدیالیستانه بیر ده کهیتهوه. بهلام نهوی راستی بئی ئیمه
ههولی خولقاندنی شت و تهرزیککی نیزیك به بههشت ددههین.
ی.ك: بهلام ناچیت بههشت.

س.پ: ناچیت ناوی. بهلام وهك عمرقات «واته عهرقهی بههشت»ی ده میتیتهوه.
هرچۆنیک بئی ئیمه نهو جوانی به دابین ده کهین که بۆ چوونه نیو بههشتی
سازدهکات و وای لئ ده کهین خاوین بئی، مه بهستی نهو شه ری که دهیکهین نهویه،
ئمه شیکردنهوی مرۆقه، نه گهر سه رنج بهدی من ههولدهدم له چوارچیهوی
شیکردنهوی مرۆقایه تیدا بچمه ناخی کوردهوه. نه گهر سه رکهوتین نهوه کاریکی
باش ده بئی. من وای دهنرخینم که کاریکی به هادار و مرۆقانه و
ئینته رناسیوئالانهیه. هرچۆنیک کورد فراموش بکه و له بهرچاوی نه گرن، کاری
کورد ههروا ئینته رناسیوئالی ده میتیتهوه و هیندهی میژووی (مرۆقایه تی کۆن)
ده بیت و هیندهی پاشه رۆژی مرۆقایه تیش شتی تازه له دوو تویدا هه لده گری و
ناسنامه کهی دهنوینتی. ئیمه له سه ر به جی هینانی ئم کاره پیدا گرین.

دهمهوی پرونی بکه مه وه که شیکردنهوی ناسنامه ی کوردی تا ئه ندازه یه کی زۆر
یارمه تی شیکردنهوی ناسنامه ی تورکیش ده دات. به وپنی به پنیسته له سه ر تورک
خوی بناسینتی تا بتوانین پیکه وه ئیش بکه یین، چونکه گه لیک شت هه ن
پنیوستی یان به یه کیتی و برایه تی هه یه. حه زده کم بلیم و بانگیان بکه م بۆ
بنچینه یه کی راست و نکوولی به کتر نه کردن به وۆی شیکردنه وه و تیگه یشتنی
راسته وه تا به بئی خوینی زیاتر رشتن بگه ینه چاره سه ریکی له بار. له مه وه بانگی
که سایه تی ره سمی و ناره سمی و کریکار و بۆرژوازی و لاو و ژن و پیاو ده کم و
به گشتیان ده لیم: به حسنب و حسنبکاری خوتاندا بچنه وه دهره ق به
بیدار بونه وه و ناسنامه ی کوردی که له به ردتاندا گزان. کورد هه چ زیانیکتان
پئی ناگه یه نئی. ئیوه هیزتان له یه ک لاوه ده برد. له ئیستا به دواوه له دوولاه ده یه ن.
ئمه شیه وه یه کی راستی هیز و توانایی به. کورد هه ولیه تی جی و پئی به کی
پایه به رزی له نیو مرۆقایه تیدا هه بئی.
ی.ك: به لئ، به شیه وه یه کی زۆر باش گوته.

مرۆقی ئیمه پنیوستی به وه یه به بیر و مشتومر و هه لسه نگاندن
نیشتمانی خوی بناسی و به گیان تیدا بژی. که ئه وه به دی هات،
ده توانین باسی گه رانه وه یه کی راسته قینه بۆ نیشتمان بکه یین.

س.پ: هه رچی مه سه له ی گه رانه وه به بۆ نیشتمان، وای تیده گم ئم گه رانه وه یه
مانایه کی زۆر فراوانی هه بئی. نه گهر به تمنی گوتمان گه رانه وه، راست نی به. واته
وهك نه وه ی تو بۆ شوینیک بگه ریته وه که پیتشر هه به وه و تو لیتی دابراوی. نه وی

پاستى بى ديارده كانى ريشه كىش كردن و پۇيشتن و گه پانه وه زور تىنكچرژاو و ناديارن. ئەگەر ھەر دەبى باسى گه پانه بگهين، ئەو - وەك كەمىنك پىشتىر كردمان - گه پانه ناساندنى گەرەكە. پىئويستە لەسەر سەركردە بېرسى: من چىم و لە چ مىژوويە كەو ھاتووم. بۆيە دەبى لە گەل مىژووى خۆيدا بگه پىتەو. ئەمە گه پانه لە گەل بەشىنكى ئەم مىژوودا دەگەيەننى. ئىمە ئەم جۆرە گه پانه وەيەمان دەوئ. ئەو ئەتى ھەلگەوتووئ بۆ ئەو، لەسەر ئەم شىوازە دروستە سوورين بۆ شىكردەو و داگۆكى لى دەكەين و كردوومانە بە شىوازيك بۆ ھالى بوون لە پاستى پۇژانە. ئەو ژيانەى كە كورد دەيگوزەرىننى، لە ھەردوو پووى ئابوورى و سياسى يەو چى دەگەيەننى؟ پىئويستە لە بارودۆخى پاستەقىنەى پۇژانە تى بگەين. واتە بىگەين بە بۆنەيەك بۆ خۇناسين. دەبى گه پانه بەم شىوويە بى. ھەر ئەمە بە كەمى روودەدات. بەلام ئەو كە تۆ مەبەستتە گه پانه وەى فیزیاییيە لە دەرەوئ نىشتامەو.

ی.ك: نەخیر، من لە چۆنیەتی روودانى ئەو دەپرسم. ئایا وەك مەشق وا دەبى، یان لە شىوئ پەرنامەدا دەبى؟

س.پ: لە ھەموو شتێك گرنگتر گه پانه وەيە بە گه پانهو. مرقۇئ ئىمە لە گياندا لە نىو نامۆيەكى گەورەدا دەزى.

ی.ك: مەبەستان گه پانه وەيە بۆ بەھاگان؟

س.پ: نامۆيەكى گەورە لە گياندا ھەيە و ئەم نامۆيەش زور گرنگە. ئەو مرقۇئەى كە بە گيان ناگه پىتەو بۆ لای خودى خۆى، ناتوانى بە بېر بگه پىتەو لای. ئاخۆ گه پانه وەيە كەمجار لە گياندا دەبى یان لە بىردا؟ ئەمە گرنگ نىيە. گه پانه وەى بە گيانى و فیکرى ھەردوو پىئويستن. ئەمە چى دەگەيەننى؟ بېر کردەو و ھەست کردن بە پاستى خۆى. ئەو لە نىشتامەكەى ھەلدیت، چونكە ئەم نىشتامە داروپەردوو. پىئى دەلتى: ھاوړىم نىشتامە داروپەردوو نىيە، «گەنجینە» يەكى تىدايە. بگه پىو بۆ نىشتامەكەت. بەلام ئەو وا وەلام دەداتەو: نىشتامە و جوگرافیا بوونەتە تارمايى و ماریش ھەن، ھەلدیت. ئەو دەلتیت.

پىئى دەلتى: نەخیر، ئەوئەندە خواردەمنى و خانووبەرى لى يە بەشى سەدانى وەك تۆ دەكات. کابرا بېر لەو ناکاتەو و لى ھەلدیت و گيانى تەنگ دەبى و درێژە بە ھەلاتن دەدات. دەبى لەم بارەیاندا گيانى خۆى بۆ نىشتامە ھەلبگرئ. ئەمە کارىكى گرنگە. مرقۇئ ئىمە پىئويستى بەوويە بە بېر و مشتومر و ھەلسەنگاندن نىشتامەكەى بناسنى و بە گيان تىیدا بژى. كە ئەو بەدى ھات دەتوانين باسى گه پانه وەيەكى پاستەقىنە بۆ نىشتامە بگەين. عەقلى كوردى بە توركى و عەرەبى و فارسى بېردەكاتەو، یان وەك ئەو ھىكايەتە بېر لە خەلكى دىكە دەكاتەو. بەلام بېر لە خۆى ناکاتەو. لەبەر ئەم ھۆيە دەبى گه پانه وەيەكى مەزن لە بىردا ھەبى و ئەم گه پانه وەيە فیکرىش بە ئامراز و كەرەستە و ھەلسەنگاندنى ئەو بى. ئەمە گه پانه وەيە دەگەيەننى بۆ چىاو بەرد و گورج و بالەندە و مىژوو و زەریاچە و

دهشت و پوښتېږي و زمانې -نوي و همموو جوړه راستۍ په کي دپکي کومه لايه تي و سياسي و داميزاندني بهرورپاکاني به نندازي قهواره شوپشه کي. به کورتي دهبي پنچکي بهرکردنومي بسووپښتووه و نهوه گرنگترين نالوگوره که لهوانه په رووېدات. وک گوتم: پښنگه گهړانهومي گپانېش له گڼل هم گهړانهويه پدا ېټي. پښويسته له خوي نه ترسي و بهو شپوه په نهبي که دوژمنه کاني داواي لي ده کڼ. قسه کړدن و خوشهويستي به پتي خواستي دوژمنان گتومت نامويسي په و مه ترسي په کي گهړويه. کورد پښويستي په کي زوري بهم گهړانهويه هه په. مه بهستم نو کورده په که پاشماوي کوشتاره به کومه له کانه. نه گهړ ليست بهرسيبایه پښم ده گوت: کورد پاشماوي کوشتاري به کومه له و له رووي فيزيايي يوه به همموو ساوچه کاني جيهاندا پهرشوبلاو کراونه تهمو به شينکي گهړه يان به نه نادون و ناوه راستي شيران و جه له ب و نهوروپا و چمند ناوچه په کي دپکه دا بلاوه يان لي کردووه، به شه کمه که يان له نيشتماندا ماوه تهمو و چوار هينندهي خوشي له دهره ون. له راستيدا نهوه وک بازارگاني کزيله وايه. نهوانش که ماونهوه سره تايي و پاشکومتوون و وک شوان بؤ کؤلونياليزم کازده کڼ و زهوي بووره ده کيلن. نهوان بؤ هم مه بهستم - واته خزمه تکردني داگير که ران - لهوي به جتي هيلراون. گه لنيک کهس به بازارگاني کزيله پويشتن. نهوانش که ماونهوه شواني و کشتوکال ده ستيان ماچ ده کڼ و لهوي نه هيلراونهوه خزمه تي خويان بکه ڼ. بهو پتي په پښويسته کاروباره کاني بگيردرينهوه سر راسته پتي خويان. نمونه په کي هاوشپوه له ميژوودا هه په. جووله که به همموو پارچه کاني جيهاندا و مېوون، به لام نيسنا و پاش تيپريسي دوو هزار سال بؤ فله ستين ده گهړينهوه و نيوهش چروپري هم گهړانهويه ده بينن.

ي. ک: نهمنه کانېش.

س. پ: نهمنه بارودوخيني هاوشپوه يان هه په و نهوانېش پي به ندي گهړانهوه بوون. وک نمونه په ک له سر جووله که، گه لنيک جووله که دووه زار ساليک بوو له حبه شه بوون و کهس نازاني چؤن گه پشته نهوي. جا که گهړانهوه بؤ فله ستين و له فرو که دابه زين، خاکيان ماچ کرد و باوه شيان پيدا کرد. به لام کورد تا نيسنا راده کات، له کاتيکدا بازارچق و ديرسيم و بستان و بينگول و ثورقه سرتاسر له دانېشتواني خالي کراونهوه و نهميا هه کاري ماووه، وا نيسنا نهويش چؤن ده گريت.

همان کات خه لکاني دپکه بؤ نيشتمانيان ده گهړينهوه و تييدا چه به سته ده بن و ده ست به نيشتمانيه رومري خويانهوه ده گرن. کورد له کوچنيکي بهر فراواندا ده زين. بويه ده توانين له سر (PKK) بليين: بزوتنهومي راگرتني کوچکردنه و، نه گهړ (PKK) له م دوايه دا نه گهړيشتبايه جتي، کورد هه موويان کوچيان کربوو و که سيان لي نهمابووه. کوده تاي (۱۲) ي نه يلووليش جولانهويه کي کوچ پيکردني کورده. نهوه کوردانه ي که له قوناخي (۱۲) ي نه يلوولدا دوو چاري کوچ پيکردن

بوون، لهو ژماره يه زوړ ترن که به دريژايي ميژوو کوچيان کردووه. زور به ي گونده کوردن شپه کان نيوه چولن. هه موو په کيک ده تواني شه بهيني. به شنيکي زوړي گونده کان له ماوه ي ۱۲ يا ۱۳ سالي راپردوودا چولن کراون و شهوانش که ماون يان مندالي چکولن يان پير و په ککهوتن. شه گهر دواچار (PKK) نه هاتبايه ناووه، برابوونوه. شه شوينه که چولن کراون له بري شهوان کوچهراني تورکي له دهرموه هاتوويان تيندا نيسته جين. به تورک کردن هه ميشه به رده واهه. چالاکي نيسته جين کردني تورک هاوشاني چالاکي کوچ پينکردني کورده و لهو کارانه دزيوتر و درنده تره که تورک به نهرمن و رووي کردوون. هه مان شتيش به کورد ده کرا. توو به يي دهولتي تورکيا له (PKK) لهم خاله ووه سرچاوه ده گري وک شهوي بليت: چون بؤت هه به بيه سونگه ي راگرتني شه کاره ميژووييه گهره به و چون وک به ربه ست له رووي شه کوچ پينکردندا راده واهي؟ جا به بي شهوي که هيچ چالاکي به کي سياسي بکه، رووده که نه گوندن شيني کورد و يه نه گيري شه که نه جده دانيکي ترسناکي ده کهن بؤ شهوي کوچ بکات. شه گهر سرنجستان دابي، شهوان هه مان شينواز له گهل گوندن شيناني ناوچه شاخوايه کاندا به کار ديشن و ناچار يان ده کهن بچه (شه رناخ و جزيره و نوسه بين)، شهوش له ريگاي توفاندن و شه که نه جده دانيانوه. شه راپورتاني که روژانه پيمده گهل ده لين: روژانه بؤردوماني فروکه و شه که نه جده داني ترسناک هه بؤ کوچ پينکردني دانيشتواني گونده کان و شاهاره و پراگنده کردنيان. شه تا شهرو به رده واهه و مه ترسي به کي گهره پينکده هيني.

بايه خداني له راده به دهرمان به گهرانه بؤ نيشتان گرنگي به کي زوړي هه به بؤ به رهنگاري کردني شه پهرش بلاوي به. شه گهر به سوود وهر گرتن له راستي به ميژووييه کان شه گهل که موه يه مان نه کردبايه بؤ گهرانه ووه به زه نيشتان، شهوا تنيکوشان دوايي پني هاتبوو و کورد ته واهو بوو. شه گهر دليرانه به رخنودانسان نه کردبايه، شهوا داگير که به به شداري خيانه تکاری ميللي گهری سهره تايي، کوردي ده برانده ووه. شه نو که رانه بؤ دوايي پني هيناني کورد له گهل دوژمندا شيش ده کهن. شه له بيه روهري مه لا عه بدوللاي شيني گهره ماندا ده ليم که ته مني خوي له ۹۸ سال ددها، ده يگوت: کيشي کورد له سالي ۱۹۷۵ دا کوتايي هات. له دواستادا پهي به ووه برد که «پارزاني کورد ني به، به لکو نو که ره». پنيويسته بيه راي بيه ر به واهه نه خه له تين که جلي کوردي (شال و شپک) له به رده کهن، چونکه نو که رانيش جل و به رگيان ده گورن. پنيويسته شه به رانين. به کورتي کورد و کيشي کورد خه ريک بوو دوايي يان پني بي. ناييا قرتيختسي کورد شتيکي باش ده بي؟

وهک بؤم باس کردن، بزگاري کورد بزگاري مروفايه تي به. بينداری و ژيانه ووي کورد، بينداری و ژيانه ووي مروفايه تي به. گو تيشم: يا شه خاله فراوان بکه بين. به لام درنده ايه تي (۱۲) ي شه يلوول و درنده ايه تي که ماليزم که له رووي درنده يي و هيچ و پو وچي به ووه له قوناخي عوسمانيه کانيشي تيه برانده، هه ردو و به رمو روومان

بوونوه. پنیویسته هیندیک کردمه لیک جوی بکرینهوه. عوسمانی چینی جوولانهویهک نهبوو بۆ سرینهوه و نههشتی گهلان و نکوولی له زمان و نهتهویهان نهدهکرد. بهلام مستهفا کهمال و رژی می تورکیا وانین. بهوپنی بههوانه ههتخۆر و زۆردارن.

ئایینی ئیسلام بهرباری هیرش و فتوحاتهکانی، نه هیچ گهلیک و نه رۆشنیری ئایینی و نه زانستهکی لهنیو نهبرد، کهچی ئایدیۆلۆژی نهتهویهی کهمالی بهربار لهسهر سرینهوه و نههشتی بیئهملاونهولای گهلان دهوات. پنیویسته له چوارچێوهیهکی زانستیدا لا لهم بابته بکهینهوه.

ئهرمه و رۆم و کهمه نهتهوهکانی دیکهش رۆشیتن و، ههر کورد مایهوه. ئیمه باش دزمانین جوولانهوهی (۱۲) ی ئیلوول لهم پرووهوه رهنگی بۆچی دهپرشت. هینشا هیندیک کورد ههه بهم بارودۆخه قایلن. تهلهیهک نراوتهوه و پیمان دهکریت مهسهلهکه دواپی پنیین. لهم دهستپیکهوه دهستم به گهلهکۆمه ی گهراوه کرد، له بهر شه نا که کوردم، به لکو له بهر شهوهی که کیشه و مهرگه ساتینکی مرقایه تی به و کوشتاریکه له مرقف دهکریت. بۆیه پنیویسته لهسهرم بههره کاتم و بهرهه لستی و بهرخۆدان به پنی دهسلاتی خۆم به کاریستم. بهرباری دژواریه گهوره کان ئهوه کرد و دنیا و ژیانم بۆ شهه راگرت تا سنووریک بۆ شهه کوشتاره دا بینیم. دیاره من شیوه کی دیکه ی ژیان و خهسلته کۆنهکانی خۆم له سالانی ههشتاوه فرامۆش کردوه و گوتم: ناین ئهم به شه پر بههایه مرقایه تی ون بێ، چونکه به لای منهوه ئهم ون بوونی سه ره بهری مرقایه تی ده گه یه نئ. ئه گهر وهلامیکتان بۆ شهه که سه دهوی که ده پرستی خه باتی ئاپو چۆنه و بۆچی ئاپو له سیاسه تدا کار ده کات؟ پنیویسته له سه رتان ئهم بابته به بینن. ئه گهر گهر دیک مرقایه تی هیه، ئایا ده توانی دهسته وهستان رابوهستی؟ من ئهم پرسیاره له هه مووان ده که م به حیزبی به کانی شهوه. ئیوه له قوناخی قرتیکه وتندان، بۆچی رازی ده بین مرقایه تی تان کۆتایی پنییت و، ته نانه ت به باشیش دا کۆکی له خۆتان ناکن و چون بانگه یشتی مرقایه تی ده که ن و بههره کانیان ناخه نه گهر؟ من له وه به قینم که هه لویستان نهرمه و له من حالی نابن و نازانن داوای چی ده که م. با پنی بده بین به کهسانی دیکه. هه تا ئه ندامانی (PKK) ش لهم باره یه وه زۆر نازانن. پنی واپوو شه ده زانن. جا بۆ تینگه یان دنیان سالی چوارچار شیکردنه وه ده که یه ن. بهلام له سه رو به ندی شه ری باشوردا به بی سوودمان زانی. وه ئه گهر شهوانه ی که له گه لشدان ئاوا یه ن، ده بی شهوانه ی دهره وه چۆن بن؟ چۆن ده توانن ئهم پروداوه گهوره یه به خۆ بگرن.

پنشته پنیگوتن هینشا مشومر بهردهوامه له سه ره وه ی که: ئایا کورد هیه یان نا؟ ئایا نه تهویه یه یا که مایه تی یان گهل؟ مرقایه تی له وی دوو چاری مهرگه سات و په رتهوازه کردنیکه گهوره بووه. من نالیم وهره و له شه ره که مدا پالپشتم به. بهلام ده لیم ئهم بابته زانستی به بناسینه و بیسه لمینه. ئه گهر ههر

سهلما نديكت بهردهست خست، ئايا دهبي به ئه ندامي (PKK) يان دهبي به
 كادييريكى (PKK)؟ بى گومان دهبي. پتيويسته ئه م كارهت به پتي ياسا گوناح
 نه بي. وهك گوتم من له پريگاي تيگه يشتي بلچيه بي كيشه كه وه لام له بژائي نه م
 گه پانه وه مه زنه كرده وه. و گه ليك گرانيه م تووش هات و كوششيكى له وزه ي خوم
 به دهرم كرد و بۆ خسته رووي راستيش نه م و ئياتيم پيشانداو له دلي خومدا
 گوتم: ئه وه پتيويستى به كي ئاچاري وهك تووشن و خهوانه وه و ژياني ئازاده، هه موو
 ئه مانه پوهستينه و كراوه و خوراگره و پيه به ستى كروكي كاره كه به وه، مه ترسي
 بيه و هه ر له سياسته ي دارايى و ريگه خسته وه تا ته رزى كادييران و شينه وي شه ر
 به پتي ئه وه خوت ريگه خه هه موويانم كرد و په يلام كردن، چونكه به چاوى خوم
 مه ترسيم بيه. ئينه وه دؤخى مه ترسي به دهران كه به دؤخى سوپا ديارى
 ده كريت. دؤخى سوپاش پيه به ستى ئاستى ئاماده بيه و ئه مه ش دؤخى مه ربازى
 روونى ده كاته وه. هه موو ئه مانه له پتيانوى گه پانه وه ي تازه و راگرتنى په رته وازه بيه دا
 بؤون. ئه مه روويدا، واته ئيمه دهركان به بايه خى راگرتنى كرد، له كاتيكد
 زور كه س به وه په رته وازه بيه نازانن كه تنييدا ده ژين. ده كريت له سه ر نه م
 په رته وازه بيه بلين: بژائي مزووف خسته نيو زه وي، واته گوڤ كردنه ي. له و
 هاوهره م تن بگه ن كه شه و و بۆر ئا به رته وه، وه له بانگه واز و كرده وه و شه ريشم
 بگه ن.... هه ستم پى بگه ن، شتيكتان به سه ردا ديكت. ئه مه راستى به كه هه ولى
 تيگه يشتى دده ن و هه موو ئه مانه ش له پتيانوى ئينه و دان.

پتيويسته تورك زاتى دانيشيني له ده وري ميژى دانستاندا هه بي.

ي.ك. به ئنى وايه.

س.پ. به قه ناعه ي من خوگريدان به ئاپۆوه هاوشانى چووتنه به ره و پيري نه م
 بانگه وازه و، ئه مه ش گريدانتيكى باش و گه وري به. پيم وايه من وام لى كردوون
 هه ست بگه ن و تن بگه ن. چونكه ئيستا هه ست به گه وري به و قه واره ي مه ترسيه كه
 ده كريت.

ي.ك. خوگريدان به ئاپۆوه پاش هه لگه پانه وه له كوردستان سه رى هه لدا،
 وانى به ؟

س.پ. بى گومان، پيش ئه وه به كيك پتي نه ده گوتم «مه رحه با». مه به ستم ئه وه به
 ئاپۆى به كه م پهت پچرينى خۆى بوو و خه لكى به لاري دا ده برد. به لام كه وام
 لى كردن هه ست به مه ترسيه كه بگه ن، ئه وسا و ايان لى هات بلين: ئاي ئاپۆ
 پتيويستيان به تو بوو و توند پيه به ست به بووين و ئيمه كادييري توين و زورمان
 خووش ده وى. دياره هه موو ئه مانه به لاي منه وه كيشه نين. به لام كيشه ي گرنگ
 ئه وه به و ايان لى بگه ي هه ست به مه ترسي بگه ن و بيانكه ي به هينزيكى
 به ره پچه ره وه بۆ به رته نگارى نه م مه ترسي به. ئيستا رووي له نيشتان كردووه و

گه پانه وەش کارێکی باشە و بە سەرگەرمی پەوه دەکرێت. زۆریان گۆی بە مردن نادەن و پێم وایە گەورە دەبن. چارێکی دیگەش بە گەمژەکانی کورد دەلێم: ئێنۆ و ناتوانن ئەم گەلە کۆمەڵی گه پانه و پە رابگرن. من مێکێنیزمی ئیش و کاریم دامەزراند و گری کوێرە کەیم کردەوه. ئەمە شەڕێکی بزگاری ئاسایی نییە و ناکرێت بە شێوازە سەربازی پە کان تێی بگەین و ناشکرێت لە پرویدا رابووستین. ئەوه پرووداویکی گیانی و مروقاتە پە، ئەوه شۆرشە و چوولانەوهی پوچه. ئەم بزافە لە دەماخدا دەست پێ دەکات و دواپێ دیت و، ناکرێت بە شمشیر یا چەك رابگیرێت. وەرەن لە راستی تێ بگەن. ئەوان هەول دەدەن بڵێن: حالی بووین و پەسندمان کرد. بەلام نا، مەسلەگە ئەومندە سادە نییە. هەولیدەن تاسەر لە راستی تێ بگەن. ئەگەر دەتوانەوی شتیکی کەمی بەشی خۆتان لەو شتێوە بنچینه پێه وەر بگرن، من دەتوانم بە یەك پوژ شەر رابگرم، ئەگەر چی ئەوان هەموو پوژێك رابێدە گە پەنن ئێمە دێندە و تیرۆر کارین. ئێنۆ بیووستین و منیش دەپووستینم. ئێنۆ بدوین و منیش دەدوین، بەلام تا کۆتایی لیسان مەدەن... ئەمە بەسە. ئەگەر ویستتان یا جیهان لە نیوانماندا حوکم بدات. لە کۆتایی مشتومڕە کەماندا بڕیارە کە پەن هەر چۆنێك بێ من پێی رازیم. یا هەمووان بێخەینە جێی حوکمان و یا بڕیاری خۆیان بدەن، ئەوم بەسە بە ئازادای داکوکی لە خۆم بکەم.

پێوێستە تۆرێك لەمە دانەچلە کێن. بەم پێی پێوێستە زاتی ئەوه بکەن لە دەوری مێزی دان و ستاندندا دا بنیشن. بۆچی بەردەوام لەمە هەل دین؟ لەبەر ئەم هۆیه نامەوی بڵێن تیرۆر کارە و لە هیچ حالی نابێ. بە دەولەت و گەورەترین سەری دەلێم: ئەگەر گەردێك جەربەزەیی شک دەپەن و هێندە سەرە دەری یەك لە مروقاتە پە تێدە گەن، وەرەن یا بەرانبەر بە یە کدی دا بنیشن و قە بکەین. بەلام تۆرکیا ئەم جۆرە کەسێ تێدا نییە.

ی. ک. بەلێ زۆر جوانە.

س. پ. بێ زمان بە جێیان هێشتین، بەلام من گەوتیم قە کردن. مادامێکی زمانیان درێژ، یا پێن قە بکەین.

ی. ک. بەلێ ئەم قە پەتان بالا دەکات. ئەو کاتە ئەو پیاو پەیدا دەبێ کە دەتوانی قە بکات. ئێستا ئاپۆی بڕام پرسیارە کانم بەم پوونکردنە وانەتان تەواو دەبن و سەبە بە نامادە بوونی هەفالان دێنە سەر دوا بەشی گفتوگۆ کەمان. ئەوی راستی بێ گفتوگۆ کەمان زۆر جوان بوو، من ئەو پەری مەمنوونم.

بہارِ افسانہ

پرومهی شورشگیرانه خوی بوو قیمه ی پروم پرووی رومان کردهوه.

ی.ک: شمېر کۆتایی بهم گفتوگوبه مان دهینین. بویه مۆلتت لیمورده گرم تا ههالانی لاویش بینه پانمان. له گفتوگۆکانی پېشووماندا باسی مروئی تازه و ئیش و کاره کانی و شهرمان کرد. بیرمه، لامان له بابتهیکی زور گرنگ کردهوه، لهویش شهویه که ئینه باسی شهوتان کرد کهوا شهوب و هونه و رومان نهبوونایه، له خولقاندنی مروئی تازهدا پروم پرووی گهلیک دژواری دهبوونهوه و، تهانته ئه گهر بشتانه ئیایه ته بوون شهوا هه میشه یی نه ده بوو. شهه خالتهیکی زور گرنگه. شه گهر حهز بکه ن باسه که مان به رومان دهست پئ بکه یین، چونکه ئیمه وای ده بینین شه گهر سه رکهوتنیک هه یی، ده بی شه م کاره رومانیکی هه یی. مروئی فهره نسی سه ره نوچ له دایک ده بیته وه و شه مجا رومانه که ی دهرده چی. رومانی رووسی له ناوه راستی سه ده ی نوزده مه وه دهست پنده کات و مروئی تازه سه ره لده دات و رژی می کۆن ههره س ده بینن و خامه ی تازه وک دستو فی سکی و تورجینیف و رومانه که ی «باوکان و گوران» ده که ونه پرو تا ده گه ینه یه کیتی سؤ فیت که رومانی بزگاری و رومانی به لسه فی په یدا بوون. به رای من باشترین رومانی سؤ فیتی به رومانی دووم شه ری جیهانی دوا یی پئ دیت. دوا ی شهه (پاسترناک) مان وهک باشترین رومان نووس پشکه ش ده که ن. شه م نووس ره (دکتور زیفا کۆ) ی بو نووسین که به نه ئینی ره خنه له شۆرش شۆکتوبه ر ده گری. پاشان (سولجنستین) ی قوربانی جیهانی خۆرئاوا په یدا ده بی که به ره یه کی ئاشکرای به رنگاری کردهوه.

به کورتی شه گهر پروانینه میژووی رومان، بۆمان دهرده که وی که رژی می سؤ فیتی له سه ره تای سالانی په نجا و سالانی شه ستدا راوه ستاوه. به لام شه گهر رۆانیمان تورکیا ده بینین شه م پرو رومان نووسنیک نی یه، نه له کورد و نه له تورک. په شار که مال لوتکه یه ک بوو و برایه وه و پاش شهو که س دهرنه کهوت. شه گهر شه ماشای شیعی تورکی بکه ی، ده بینن باشترین شیعی له به ره ی شه ری رزگاری یه وه یه و نایا بترین شیعی «نازم حیکمه ت» یش له سه ره ئه فین و مرو فایه تی یه. له وه به ترازق، له شیعی شه ری رزگاری تورکیا به ده ر شیعی ریکی باش نی یه. ترۆپکی شیعی تورکی له شیعی «نازم حیکمه ت» دا به رجه سته ده بی و هیچی دیکه نا. ئینه به باشی ره خنه تان له شیعی شه حمه عارف گرت. نایا شاعیریکی تورکه یا. کورد؟ نایا شاعیریکی شه زه لپیه یان نا؟ هه مو شه مانه رۆشن نین. قه له م بازیک ی باش بوو و ئیتر برایه وه. شیعی تورکی به مردنی جه مال سوره یا کۆتایی دیت. شه گهر له م گۆشه نی گایه وه پروانین، ده بینین شه م رۆزانه

رۆمانىكى كوردى لە ئارادانىيە و رۆمانى تور كيش روو لە برانەوويە و هيچ رۆمانىكى تازە نىيە.

ئەيلولىيەكان (پالەوانانى ۱۲ى ئەيلول) ھىندىك كەسى خۇيانيان خستەروو. دەمەوى لەم پىشەكە درىژدە بىنە سەرتىپىنىيەكى پىرەھاي پىنەندى ھەيە بە يەكىنى سۇقىتەو كە ئىنە سەرنجتان بۇ راكىشاين. بەلام بەلای ئىمەمانانەو كە بەدوودا چووى رووداوە كوردى و تور كىەكانىن كىتوپرىيەكى گەورەيە. ئەويش ئەويە كە بەرنامەكان و رىكخراوەكانى مانى مروڧ لە بىنەردە بۇ پارچە پارچە كىرىنى يەكىنى سۇقىت قوت كرانەو. مەن لەم تىپىنەدا بەشدارى رايەكەت دەكەم. كەچى پاشتر ئەم چەكە رووى كرايە ھەلگەرەكە، ئىتر تا چ رادەيكە؟ مەن نازانم. رۆمانى رووسى بە رۆمانى سىمىنوف لەسەر ئەم مروڧە رووسىيە كە لە دووم شەرى جىھانىدا بەرخۇدان بەرانىر فاشىزم دەكەت، كۇتايى پىندىت. ئەو رۆمانانەش دەرگەوتن كە لە ناوەو تووشى داكرۇشتن بوون.

لىژەدا دەمەوى بەو خەلكانە بلىم كە لە ئاستى تور كىا و كوردستاندا بەدووى ھەوالماندا دەچن: تىروانىستان بۇ مروڧ ھەمە لايەنە بى و تا چ ئەندازەيەكەش ھەمە لايەنە بى چروپەر دەبى. لە دەسپىكى ئەم گۆشەنىگايەو ئايا دەتوانىن بلىن: ھوى ھەرس ھىنانى يەكىنى سۇقىت ئەو بوو پىنە كرا مروڧى سۇشاليسى راستەقەنە بخولقىنى؟ ئايا خولقاندنى مروڧى سۇشاليسى بەرەبەرە پاش دووم شەرى جىھانى ھەست؟

س.پ: پىش ئەويە بىنە سەرباسى بى دەسەلاتى يەكىنى سۇقىت لە خولقاندنى مروڧى سۇشاليسىدا، بەسوودى دەبىنم ھەلوستە لەلای راستى رۆمان و پىنەندى ئەو بەو مروڧەو بەكەم كە دەمانەوى لە رۆمانەو بىھىنە بوون، رۆشنىكردەوى ئەم پىنەندى بە كەلك دەبى، بە تايبەتى لە مەسەلى كورددا كە ھەموو شتىكى تىدا ئاوەژوو و لەگەل ھەموو شتىكى سەربەرەو خواردا دەژىن. ئەمە پالمان پىنە دىنى باش لە رۆمان بگەين.

مەن خۇم ئەمدەزانى رۆمانە نووسراوەكان تا چ مەودايەك بەھىژن. ئەنەت بۇ زانىنى ئەويە كە رۆمان چىيە و چۆن دىئوسرىت و چۆن گەشە دەكەت، دژوارىم بەدى دەكرد. بەلام پىرۆسى شۇرپىگىرەنە خۇي ئىمە رووبەرووى رۆمان كىرەو. ئىستا ھەلسەنگاندەم بۇ رۆمان لەو دە قەتسە كە رۆمان چىرۆكى شى بوونەوى سىستەمىكى پىشوو بە لايەنە ئابوورى و كۆمەلەيتى و رۆشنىبىرەكەيەو ھاوشانى پىنداويستى سەرھەلدا و سەركەوتنى سىستەمى تازەيە بە گشت لايەنە سەرنجرا كىشەكانىيەو، و تۆمار كىرىكى ئەدەبى ئەم قۇناخى گۆرانكارىيە. مەبەست لەم رووداوە تەنبا حىزب نىيە، بەلكو چەمكىنى بەربلاو. بۇ نمونە لە مەسەلى سەرھەلدا شتى وا ھەيە لە رۆمان دەچى. بەسوود دەبى ئەگەر باسك بە ناویشانى (رۆمان لە ئىسلامدا) ھەبى، چۈنكە لە رۆمان دەوینىن يەكەم شت كە بە خەيالماندا دىت خۇرناو و رۆمانئوسە خۇرناواییەكانە.

بايخ له وده دايه بگيرينه وه بؤ راستي ميژووييمان و به دواي كتيبي هاوشينه و
 روماندا بگيرين و بزاتين دانه راتيان كين و كه يتي هاتنه بوون. نه گهر ويستان
 بچيته نيژ دنيای په گمز و شويني سره هلداني هم رومانانه، ده بي رومانه
 خورثاوايي په كان نه كه يته پيشه نكي خومان، بهلكو پشت به خه سله ته
 خوره لاتيه كانمان بيه ستين و هه تا هم رومانانه بشگيرينه وه بؤ قوناخه كاني
 ميژووي ديرنييمان. ههروه ها پتيويسته بزوانينه نه فسانه و حيكايه ته كونه كان. به
 باوه ري من سرجه مي سربرده و داستانه ميژووييه كان له رومان ده چن. گيرانه وه
 رووداوه كاني ميژووي ئيسلامي و عوسماني له رومان ده چن. بؤ نمونه گيرانه وه
 گه شته پر دوزينه تازه كاني (ئوليا چله بي) له زنجيره يه كان رومان ده چن. من پينم
 سه يره زوربه ي رومانسووماني تورك هم شاكارانه يان فراموش كرده وه و
 روويان كرده وه روماني خورثاوايي و شينوازي خورثاوايي له هه ليه ننگاندي
 روماندا، و لك بليي هيچ سروساختنيكيان له گه ل هم هه موو شاكارانه دا ني يه.
 گه ليك نمونه هه ن ده توانين بيان گيرينه وه، و لك چيرؤكه كاني هزار و يه شه وه
 چيرؤكي كهرم و نه سلى و چيرؤكي له يلا و مه جنوون، نه مانه نيكرا روماني
 گرانبه ماي دانسقه ن. به لام يه كيڼك هم يتي به به توژينه وه و په رده له سه رلادان لاي هم
 شاكارانه نه كرده وه. گه ليك سربرده له سه ر هيرشه ئيسلاميه كان هه ن له شينه و
 روماندا ده گيردرينه وه.

ي. ك. نايبا روراني مندا ليتان زورتان له مانه خو ينده وه؟

س. پ. به لي، نه وه بؤ باش كردن. مه به ستم نه وه به كه ئيمه و هختيڼك سوراخي
 سه رچاوي رومانه كانمان ده كين ده بي بگيرينه وه لاي به ها ميژووييه كانمان.
 پينه چن نه كريت رومانه نو يه كان به بي ره خه گرتن له نمونه و شاكاره
 ميژووييه نه به ريه ستين. له بهر نه وهش كه پو شنييري تورك له قوناخي خورثاوايي
 بوونيكي گهرده ده ژي، متمانه و ده سلاتي نه وه ني يه هم راستي يانه بپيڼي. با
 جاريكي ديكه بپينه وه سه ر مه سه له ي كورد. نه و چه رخي كه ئيستا مرؤفي
 كورد پيدا تينه په ري، چينيكي مهنزي هه ر رومانيكي په سه ني خومالي يه. نه مه
 چه رخي ويژانكاري يا تراژيدياي ويژانكاري كونه - يا چي ناودميتي بپيڼي - و
 قوناخي هه ليك شانتيكي مايه ي سه رسامي و قوناخي رووخاني خود و بنياتناني
 خوديكي تازه و دارزاني پيژمڼيه كونه كان و بنياتناني پيژمڼدي تازه يه، يان
 نيكشكاني كه سايه تي كؤن و بنياتناني كه سايه تي تازه يه. ههروه ها دنيای هه رس
 هيناني هه سته كونه كان و گه شه كردني هه سته تازه كانه به چؤر و شينوازي
 پيژمڼديه كان شيه وه. به گشتي چؤنايه تي ژيانه تي.

رومانيش بهش به خوي ده ست بؤ هم لايه نانه ده بات. نه مه لايه نيكي نه ده بي كه م
 وينه يه و نه نمونانه ي كه باسم كردن نه زموني رومانوس له قوناخه دا
 ده گيرينه وه كه تبيدا ده نووسني بؤيه روماني فهرسي راسته وخو پيڼه سته ي
 شؤرشي فهرسيه و لا له ماوه كاني پيشو و داهاتروي هم شؤرشه ده كانه وه.

پتيويست ناكات لىم لايەنەدا قولۇ بېيىنەو، چونكى پتيومىدىيە كە يەكجار توندوتۇلە.
ئەم مەسەلەيە سەبارەت بەو ھەموو دەولەتەنەي ئەوروپا كە لە قۇناخى شۇرە
بۇرۇزايە كاندا ژيان، خاشا ھەلنەگرە. ھەروھە پتيومىدى رۇمانى روموسى بە
شۇرەيى بەلشەوى و قۇناخى پىنىش و پاش ئەم شۇرەو راسىتى بەكى
بىنەملەولايە.

ى.ك: رۇمانى (باوكان و كوران)ى تۇرجىنىنىڭ نىمۇنەيەكى ھاوجووتى
قەكەتەنە، كەسايەتى ون لە باوكدا دەنۇنىرى و كەسايەتى پاشەرۇزىش كور
دەينۇنىنى. رۇمانە كە ناودارتىرىن رۇمانى جىھانە لەسەر بناخەي مىللەنەي ئىتوان ئەم
دوو كەسايەتتە دامەزراپى. لىنىن رۇمانى (باوكان و كوران)ى زور خوشدەويست.
س.پ: بەلى. نەمخويندوۋەتەو. بىن گومان مەزنى رۇمانى روموسى لەو ھەلومەرج
و پتيومىدىيە ھۇزايەتتە قورسانەو دىت كە كۆمەلگايان ھەلدەسوزاند.
ھەلومەشەنەوى ئەم پتيومىدىيەنە و ئەو شۇرە رىشەيەش كە قەوما كىشايانەو بۇ
گەلنىك زەبرى كارىگەر و، پتيومىدىيە كانىيان ناكوك و تىكچىرژاۋ كىرد و بوونە ھۇي
لە دايك بوونى سىستەمىكى تازە. جا كاتىكىش دىنە سەر رۇمانى توركى، تۇ
باسى باروۋىخىكى جىتى واق ۇرمان و دىگوشىن دەكەي.
ى.ك: دەتوانم بىلىم دەگاتە لوتكەو ئەمجا دەبىرئەو ەك روماننوسىيە يەشار
كەمال كە لوتكەيە، بەلام دەبىرئەو و پاش ئەو ھىچ.

س.پ: روماننوسىيە نىمۇنە لەسەر روماننوسىيە يەشار كەمال رۇمانى
(خەمەدۇك)كەيەتى كە لەم رۇمانەدا لا لە رووداۋىكى سەربەخۇ دەكاتەو. بە راى
من لا كىردنەو لە كەسايەتى رىنگەر (چەتە) بە شىكرەنەو، زانىبارى زورمان لەسەر
كۆمەلگا و راستى پتيومىدىيە تىدا دامەزراۋەكانى ناداتى. لەوانەيە چىرۇكىنىك يا
خىكايەتلىك بىن، بەلام ناتوانى بىنە رۇمانىكى كۆمەلەيەتى راستگۇ. رۇمانى
كۆمەلەيەتى راستەقىنە دەبىن پىشت بىستىت بە ھەلومەشەنەوى پەيۋەندى
كۆمەلەيەتىيە چىنراۋە كۆنەكان و چىنىنىكى تازەي رىكخراۋ لە پەيۋەندىيەكان
دروست بىكات، ئەوسا دەتوانىن حوكم بەدەين كە رۇمانە. خۇ ئەگەر لاى لە دۇخى
نىۋەچل كىردەو و سەرلەبەرى كۆمەلگاي نەگرتەو، ئەوا لە چوارچىۋەي خىكايەت
يا چىرۇكدا دەمىنىتەو.

ى.ك: لەوانەيە تىبىنىيەك ھەبىن پىشتىگىرى ئەم خالە بىكات كە باسى دەكەن،
ئەويش ئەو يە گەلنىك رەخنە ئاراستەي رومانى (خەمەدۇك)ى يەشار كەمال گران
چونكى ستايىشى پتيومىدىيە ھۇزايەتتە بەسەرچوۋەكان دەكات، ستايىشى بەگەكانى
(ئەدەنە) دەكات.

س.پ: دىبارە ئەمە راستە. ئەنەت ئەم رۇمانەشم باش نەمخويندوۋەتەو. بەلام بە
تىگەيشتى من لا لە نىشتەجىنكىردىن توركمانە چىبايەكان لە ناۋچە دەشتايەكاندا
دەكاتەو. ئەو گوندە كە پالەوانى رۇمانەكە رووى تىندەكات، گوندىكە ئەو يە كە
لىنى دەچىتە دەرى بۇ چىبا دەبىتە رىنگەر و كەلنىيەو دادەبەزىتە دەشتايى دەبىتە

بەگ. بۆيە نووسەر ناچار دەبنى پىنگەۋە ستايشى ھەردووكيان بىكات. بىن گومان
ئەمە لەۋەۋە دوورە ۋىنەيەكى ھەمەلەيەنە ۋ راستگۇيانە لە بارەى واقىمى دامەزراۋى
ئەۋ قۇناخەۋە بەردەست بىخات. ئەم ستايش ۋ گەۋرە كەردەنى بەگ ۋ رېنگەر - بە
قەناعەتى مەن - دوورن لەۋەى كە بىنە بابەتتىكى كۆمەلەيەتنى فراۋان، بەلكو لەۋەۋە
نېزىكە بېتتە جۆرە ھىكايەتتىك يا داستانىك لە داستانە كۆنەكان.

ى.ك: راستە. شىۋاز شىۋازى داستانە ۋ زمانى زىدەپۇيى تېدايە.

س.پ: لە داستانە كۆنەكان دەچى. تەنەت مەن دەتوانم بىلىم ئەم بۇمانە لە
راستىيە مېژوۋىيەكانى قۇناخى عوسمانىيەكان ۋ تارادەيەك مېژوۋى كۆمارى
تور كىاشەۋە دوورە. ئەۋى راستى بىن يەشار كەمال ھەزناكات بېچىتە نېۋ ئەم
راستىيە، بەلكو لىيان ھەلدەت. لەمە تىناگەم. ئەمە ھەلۋىستىيەتى دەرھەق بە
مەسەلەى كوردېش. راستىيەكى يەشار كەمال لە كوردە كۆچ پىنگراۋەكانە بۇ
ناۋچەى (چوققور ئۆفە)، ئىدى بۇچى لا لەم واقىمە ناكاتەۋە؟ بۇچى دەترسى؟
ھەتا دەتوانىن رەخنە ئاراستى ئەدىيانى دىكەش بىكەين. ئەۋانە قوربانى دەستى
كەمالىزەن، چونكە لەۋ رۇشنىبىرانەن كە لە كەمالىزەمدا تۈيىندرانەۋە ۋ ھەرگىز
ناتوانىن باسى راستىيەكان بىكەن ۋ بىن پىچ ۋ پەنا پىشانيان بەدەن. بە قەناعەتى مەن
ئەمە ئەۋ رەخنە سەرەكەيە كە دەكرىت ئاراستى يەشار كەمالى بىكەين. چونكە
بايەخ بەلق ۋ پۇپ دەدات ئەك رەگ ۋ رېشە.

ى.ك: ئەمە چىنىنىكى گونجاۋە. دەكرىت ھەلكشانى كورد بەنمۇنە
ۋەربىگىرىت.

س.پ: ھەرگىز نەيدىۋە ۋ نايىبىنى. بىگرە لەۋەش خراپتر، ھەزناكات ئەۋ
رەشەكۆزى ۋ قىر كەردەنى نەزادى مەۋق بىبىنى كە دەرھەق بە كوردان دەكرىن.
چىرۇكى يەكەك لەۋ كەسانە دەگىرىتەۋە كە لە خىلەكى دوور كەۋتوۋەتەۋە، بەبى
ئەۋەى بىتتە سەر دوورايىيە مېژوۋىيى ۋ كۆمەلەيەتنى ۋ سىياسەكانى ئەم رۇوداۋە ۋ
بەبى ئەۋەى راستىيە كۆمەلەيەتتە. بىنچىنەيەكان پىنگەۋە گرى بىدات. دەست بۇ
ئەم چىرۇكە دەبات ۋەك بىلىنى رۇوداۋىتىكى تا ئەۋپەرى تاكە كەسىيە ۋ لە
دووربەرەكى دامالراۋە. ئەمە كارىكى گومان لىنگراۋە ۋ پىۋىستە لىنى بېرسىن؛
چون زاتى ئەم جۆرە، كارەت كەرد؟ بۇمانىكى ۋا دەبىتتە ھۇى چ شۇرپىنىكى
كۆمەلەيەتنى؟ پىتم خۇشە ئەمە بېرسىم. ناكىرت ئەم جۆرە بۇمانىۋەسە خىزمەتى
ھىچ شۇرپىنىكى كۆمەلەيەتنى بىكات ۋ، ھىچ كارىگەرىيەكى نىيە. لەم رۇودەۋە
دەتوانىن باسى (ئورھان كەمال) ىش بىكەين. ئەمە كەمىك باسى ئالۇگۇرى
پرۇلىتارايانە دەكات.

ى.ك: باسى خۇشەۋىستى مەزنى گەل دەكات.

س.پ: كەمىك، ئەۋىش چارەسەرى پىنىيە. ھەر چاۋدېرى پىنىيەسە. ئەمە نابىتتە
ھۇى چارەسەر. (خۇن) شاكارىنىكىيەتى، خۇيىندەۋە ۋ كارى تى كەردم. ھىشتا
دىمەنى (زەبىنەلى) كوردم لەم بۇمانەدا لەبىرە كە لە (چوققور ئۆفە) لە ناۋەندى

ناروق و خویندا کاری ده کرد. نو هر چاودیریگردنی بووداوه کانی پنی بهسه.
ی. ک: شورهان که مال له هه موو نووسه رانی تورک زیاتر له خولیای
مروغایه تی بهوه نیزیکه به راستگویی.

س. پ: پیزی نهه لایه نهیم قیندا گرتووه و زور نر خاندوووه. به لام نهه چاره سر
نی بهه، به لکو تهنیا چاودیری بهه، نه گهر چی چاودیری بهه کی به هادار و زور
راستگوییانه بهه. به شار که مال نهه می نه کردووه. هه ولده دات شی بکاته وه، به لام به
شیوه بهه کی دامالراو و له بری ره گ و ریشهش بایه خ به لق و پوپ ده دات و نه مجا
هیچ دهروویه که له و ناوه دا نی بهه. تهناته پوونی ناکاته وه چ په ره سندننیک
کومه لایه تی گهره که. جا له به ره وهی که رومانه کی گهلنیک راستی دهشاریته وه،
بویه چه ندین دورایی تر سناکی هه.

ی. ک: لهه باره یاندا نهحمه عارف ده بینه شاعیری به شار که مال.

س. پ: بئی گومان. هه مان نمونه بهه، نهویش له دیار به گهر ریشه کیش کراو له
(جان قایا) داده نیشتی. نهه ریشه کیش کرانیک خراپ و نیشته جی بوونیک
خراپتره. به شار که مال له (وان) هه لکه ندراوه و هاتووته (چوو قوور ئوفه)، نه مجا
لهویش هه لکه ندرا و له (شاتاکوی) دانیش و وهک سیریشی چه سب کردن لهوی
نابینه وه، یان که سانی که هه بهم جوره بهوویه نووساندوون. نهحمه عارف پینش
نهوهی بهریت گوتی: «نهه چی له من دهوی؟» له کاتنیکدا که منیک ره خنم
لن گرتیوو. کوره کی ناونا (فیلینتا) و پاشتر دمر کهوت فیلینتای کوری به
کرده وه لهو بوو که باغانی فیلینتا به دهرنی بهه که له دوو کانه کان دهفر و شرین. زور
خهفته تم بۆ نهه خوارد. نهوه تا کوری شاعیری شوپش فیلینتایه کی باغه بهه. نهه
له جان قایا پوویدا.

ی. ک: مخابن که ناوا بوو.

نازم حیکمهت له دهستی کهمالیزمدا دیله
و ستایشکه به تی نههش بارودوخنیک درامی به.

س. پ: بئی گومان. دیاره باسی (جهمال سوریه) تان کرد. پینم وایه نهویش
پوله بهه کی دیرسیمه. و ناوی دینن که شاعیریکی باشه. پنیوسته که منیک له
شاعیریکی جهمال سوورهیا تی بگین که به شینکی له شاعیریکی پوله کانی دیرسیم
پینشان داوه، به لام شاعیری بهه کی نامویه. نهوی راستی بئی پوله کانی دیرسیم
باریککی گیانی نایه تیان هه بهه. نهه باره گیانی بهش لهو کوشتارانوه دیت که
که مال به کان دهرهق بهوان کردیان و کیشایه وه بۆ نامویی گیانی یان له
واقیعه که یان. بویه به خوایشتی خویان بهم واقیعه و به توانده وهی نه ته وهی به
چوار چینهی تورکیادا قایل بوون. له وانه به نهه به ره می خه می میژوویی یا
خهفته و شتی لهه بابته بئی. نهه: اره گیانی به دهین به شیم و له زاریان دینه

دەری، بەلام شیعرینکی نامۆیه نه په میژووی، خو بهوه و نه به قوناخه کانی دروست بوونیهوه گری نه دراوه و نامانجه کانی نادیارن، نازانین چ مه به ستینکی هیه. پیم ناکریت چۆنیه تی دروست بوونی شیعر و رهخنه لینگرتنی شی بکه مه وه، بهلام زه حهنت نی په هه رله یه کهم پروانیه وه ئه وه بهینین که پیشتر لینی دوام. شیعره کانی هیچ مانایه کی نیستمانی یان تیدانی یه و ئه م لایه نهش زۆر گرنگه. نامانجی شیعریش ته واو ئارۆشنه و، ته نانهت هانده ره کانی شیعریش له لای ئه و نادیارن، ئه م هه موو خالانه راستی ناکۆکی دیرسیم و ئه و به هایانه ده ره بێرن که تور که کان له وێ توو چینیان کردن، یان ئه و شیوانی که تور که کان به سر ئه و ناوچه یه یاندا سه پاندا، جه مال سوریه لاه واقیعه وه دیت که باسمان کرد.

ی.ک. به لێ، ته مه نیشی گورت بوو.

س.پ. با یه ک یا دوو وشهش له مه ر نازم حیکمهت بدوینین، چونکه زۆر کس لینی دوواون، بهلام من تا ئیستا باسیم نه کردووه. ئه م شاعیره که تووشی جۆره ها ئازار بوو به دهستی کهمالیزم و دانی به وه دانا، کهمالیزم به خۆی گرت. من ناچارم ئه مه بلیم، چونکه به خوگرتن به شیکه له که له پووری تور کی. ئیوه له کتیه به که تاندا (سولتان محمد الفاتح) باسی ئه و میره (سربی) یه ده که ن که سولتان به خۆی گرت و له خۆی نینزیك کردووه و کردی به نوکهرینکی کویشکی سولتانی. ئه م چیرۆکی خواره وه م له باره ی مسته فاکه ماله وه بیستووه.

جاریکیان له شوینیک له دهوری خوانینکی خواره ونه و دانیشتبوو و (نازم) یش له سه ر خوانینکی دیکه ی دوور له و دانیشتبوو. مسته فا که مال یه کینک به ده وای (نازم) دا ده نیری بیه سه ر خوانه که ی، (نازم) یش ده لیت: برۆ پیتی بلنی من بوکی زه ریا (ئه فتالیا) نیم. ئه م قسه به به لگه ی ئه وه یه که نازم ئارمه زووی کردووه بیتی به بوکی زه ریا، ئه ری وان یه؟ ئه مه حاشا هه لته گره. به باوهری من ئه و تا راده یه ک بوو به بووکی زه ریا. به م پیتی به پته وندی نیاوان نازم و کهمالیزم ساغ ده بیته وه. له وانه بوو له به ندیخانه هه لیت و ده ریا ز بیتی، بهلام بارودۆخی له هی ئه و میره سربی یه ده چوو که په لپی له سولتان (محمد الفاتح) گرت و تیکشکا و هه لگه راپه وه. په لگه رتنی نازم له کهمالیزم ئه و کاته سه ری هه لدا که له به ندیخانه «به ندیخانه ی کوماری» دا بوو، وان یه؟ ئه و چینی مردن و تیکشگانی هیواکان بوو. سوورنچ بده ن ئه و کتیه که ی «داستانی هیزه نه ته وه ییه کان» ده نو سینت و پاشتریش ستایشی ده کات.

ی.ک. به لێ، له سازشکاری ده چنی.

س.پ. به لێ، هه وڵبده ن باش له نازم حالی بین، ئه و دیلی دهستی کهمالیزم و ستایشگه ریه تی. ئه مه بارودۆخیکه درامی یه. له به ندیخانه هه لاتنی پاش ئه م بازودۆخه درامی یه بوو. هه لاتنی زۆر گرنگه. پیم وایه نازم به هه لاتنی بو یه کینشی سوؤنیت دۆران دوویه تی. هیندیک کس ده لێن بوو به شاعیرینکی گه وهره، بهلام من وای بو ده چم که ئه وه راست نی یه. ئه و سالانه ته ریت وابوو کهسانی

هاوچه شنی ئەو بېنە زور نازەنی پرۆپاگەندەي سۆفیت. ئەوی راستی بێ ئەمە بارودۆخی راستەقینەي ئەو بوو. دیارە من لایەنەکانی دیکەي ژیاانی فراموش ناکەم. گەلێک شیعری جوان و سەرنجراکێشی نووسیون، بەلام بەلای منەو پێنەندی بە خاکي تورکیاوه و هەولێ هەلنەگەندرانی لەم خاکە گرنگن، چونکە هەموو کۆچکردنێک دەکێشێتەوێ بۆ ریشە کێش بوون، ئەگەر ئەم ریشە کێش بوونە بەرخۆدانێکی بەرانبەر نەبێ، سوودی چيیه؟ بۆ نمونە دەچیتە باکو و باتووم و گۆرانی بۆ نیشتمان دەلێت و بەسەریدا دەگری، بەلام نە هیچ کردەوێهەکی لێ دەوێشیتەو و نە کەس دەیناسی. منیش چوارده سالة لە نیشتمانم دوور کەوتوومەو باش لە مائای لە خاک هەلکێشرا و لە گەل دوور کەوتنەوێ تێ دەگەم، بەلام کەس ناتوانی بە خیانەتکاری نیشتمان تاوانبارم بکات و کەس نایە وەک من نیشتمانی خۆي خۆش بوێ و هەستە نیشتمانەکانی گەشەمان کردبێ و لە رووی پێپەست بوونیەو بە گەل و نیشتمانە کە یەو شان لە شاتم بدات. من نامەوێ تۆمەتی کەمتەرخەمی و پەناگیری بۆمەهال هەریە کێک لە نیشتمانە کەي دوور دەکەوێتەو. چەندەها کەس هەن لەسەر خاکی نیشتمانیان و لە راستی خۆیانەو دوور و لە نامۆیدا دەژین بگرە دەرەق بە نیشتمانیان خیانەتکاران، هەرچی (نازم) دەلێن لوتکەیه، بەلام دەبێ بە شتوێهەکی واقیعبینانە ئەم لوتکەیه هەلبەسەنگێنێن. گەلێک نووسەر و وێنە کێش لە تورکیا هەن هەمان رێچکەیان گرتووەتەبەر و دەبنە هۆی خولقاندنی قەیرانی فیکری لە بری ئاسانکردن و پوونکردنەوێهەیان. من هەرگیز بەرهمەیان ناخوێنمەو، چونکە بێر پوونیم پێناوەخشن و ئەگەر خوێندمەو بێروراکانم تێکەن و پێکەن دەبن.

ی. ک. منیش هەولێ خوێندنەوێهەیان دەدەم بەلام ناتوانم. هیچ شتێکیان نابێتە مایەي بایەخ پێدانم.

س. پ. بۆچی؟

ی. ک. سەرلەبەریان باسی بەزین و مردن دەکەن.

س. پ. ئەکە هەر ئەمە، بەلکو لە ئەبوونیش. زۆریان نازانن پێیان لەسەر چ بناسەیکە قایم کردووه، ئەوان خۆ لە بناسە دەدزنەو. ئەمە واتە دوور کەوتنەو لە راستیەکان، ئەوان بە تاییبەتی زۆر لە راستیە سیاسیهکان دوور دەکەوتنەو و تەنانت بە شتوێهەکی ناپراستەوخۆش بەکار دەهێنرێن. بێ گومان ناتوانی ئەم جۆرە بەرهمەمانە بخوێنیتەو. زۆریان بەم شتوێهە، وەک (ئەتێللا لیلان) و هی دیکەش. لێو ئەم جۆرە بەرهمەمانەتان خوێندووهتەو و پۆشنبیرانن شێ کردووهتەو. من حەز دەکەم گەلێک لەم شیکردنەوێهەتان وەرگیرم. ئەو ئەنجامە دیارە چي بوو کە بە دەستان هێنا؟

ی. ک. وەزیری و بەروالت لە دەرۆت دوور کەوتنەو و یەکەم دەرەقی رەخساو فۆستەو بۆ دووبارە گەرانەو نێو باوەشی دەرۆت. سەرچەمی رۆمانۆسانی لاوی کوردو تورک کە لە گەل (۱۲) ی ئەیلوولدا سەریان هەلدا، بە نووسینی،

پۇماتنوسانەيان حوكىمى لىنىيەبىردىنى شۇرېشكىنپانداۋە.

س.پ: تۆمبەست ئەۋەپە ئەۋانە ئاسۋى دەۋلەتپان تىنەپەراندىۋە. وانىيە؟
ئەگەر وىست ئاسۋى دەۋلەت تىنەپەرىنى و لە بىرورپاندا سەرپەرگىرى، دەپنەك
ھەر گوى بە چۆنەتى تىنەپەراندىنى ئەم ئاسۋىپە ئەۋە، بەلكو پىۋىستە بىنچىنەكانى
بەرخۇدانىش داپىتى. ئەمە لە توركىادا نىيە.

ى.ك: بەلى... تەنبا كۆتايى ھاتن ھەپە.

س.پ: بىن گومان. دەزانم مەۋىتى تورك خاۋەنى چەندىن بەھرەن و كۆلەۋە
ناكەنەۋە ھەۋلىكى زۆر بەدەن. بەلام شىۋاز و پاىپەكانىيان لە واقىعەۋە دورن بە
شىۋەپەك ناتوانن خۇ لە ھەلۋەشان دەرياز بىكەن. بە باۋەرى مەن دەپن چاۋ بە
بىنچىنەكانى ئەۋ نەتەۋە پەرسىيە توركىيەدا بىخىشىنەۋە كەلىنەۋە
دەستپىدەكەن. ئەگەر سەرلەنۋى كەمالىزم يا عوسمانىيچىتى ھەلەنەسەنگىنەۋە،
ئەۋا خاكى ئەنادۇل مەۋىتى باشى لى لە دايكە ناپى. لە سالان و ھەتا لەم سەدانەى
دواییشدا ئەمە پروى ئەداۋە. بەلام ئەم خاكە پىتىش ئەۋە لە سەدەكانى سەرەتا و
ناۋەپاستدا مەۋىتى مەزنى خستەۋە. خەلكانىكى خستەۋە خاۋەنى گەلەك بەھای مەزەن
بوون بۇ سەرپاكى مەۋىتى، وانىيە؟ ھەركاتىك ئاسۋى ئەۋەپەرسىيە بەرتەسك
بوۋىنەتەۋە و كەمالىزم تەشەنەى كەردىن و مەۋىتى تورك چوۋىتە نىۋ قاۋغى خۇى
و سولتان لەسەر حسىبى لات و پووت بوۋى دەست و پىۋەندەكانى گەرە بوۋى،
ئەۋ كاتانە نوۋسەرى گەرە دەرنەكەۋتوون.

ى.ك: دەرنەكەۋتوون. بەلام نمۋنەكانى نازم و يەشار و ئەحمەد عارف لانى كەم
شىتىكىيان دەۋانەد. لايەنى سەرنجرا كىشىش ئەۋەپە تەناتە نمۋنەى ۋەك ئەۋانەش
لەم قۇناخدا دەرنەكەۋن.

س.پ: بىن گومان مەبەستان قۇناخى پاش (۱۲)ى ئەپىلوۋە.

ى.ك: بىگرە مەبەستىم سالانى ھەفتاۋ ھەشتاپە.

س.پ: ئەمە پىۋەندىيەكى لە پسان نەھاتوۋى بە راستىيە بەرچاۋەكانەۋە ھەپە.
دەتوانم بۇتانى لىك بەدەۋەۋە بۇچى لە سەدەكانى رابىردوۋا بەھای گەرە گەرە
ھەبوون؟ چۈنكە دەۋلەت و كۆمەلگا تا ئەم رادەپە بىن داروبار نەبو بوون، پان
پىۋەندى دەۋلەت بە كۆمەلگا و ھى كۆمەلگاش بە دەۋلەتەۋە تا ئەم رادەپە گەندەل
نەبو بوون. بەلام ئىستىنا دەۋلەت كۆمەلگا بەكاردەھىنىنى و تا ئەۋ پەلەپە كارى
تىن كەردوۋە كە ئىدى كۆمەلگا ناتوانى مەۋىتى مەزەن يا ھەلكەۋتوۋ بىخاتەۋە.
ى.ك: كىشەى قۇرخكەردن لە گۆرپىداپە.

س.پ: بىن گومان. قۇرخكارى تەۋەر و ناۋەندى ئەم كارەپە.

ى.ك: واتە لە سالانى ھەشتاۋە و بە تايەتە لە پاش (۱۲)ى ئەپىلوۋە مەۋىتى
توركىيان كەردوۋە بە سىسركىك. ديارە سىسرك نە شىعەرى ھەپە رىكە بىخرىت و نە
پۇمانىش بىۋوسرىت.

س.پ: ئەمە راي زۆر كەسە. ئەۋان دەلەن كەرتى لاۋانى پۇشنىپەر بە يەكجارەكى

لە خوێندنەوه و نمونەى بالا و تەنانت لە زیتەلەییىش دا بڕاوه. ئەگەر دەتەوێ ئەوه ناویى ئێمە سێسەرگان یا ژبانی هەر مێروویەکی دیکە. راستى یەكەى ژبانیىكى مێروو ئاسا لە ئارادا یە.

ی.ك: ئەمە تێكشكانىكە باومەرى پێناكریت. خۆ پرۆپاگەندەى جنسى لە چلەپۆپەدا یە، جا هەر چۆنێك ناوی مێروو یا هەر شتیكى دیکە بێ. بەلام ئەمە تەرزى ژبانیانە.

س.پ: ئەم هەلدێرە روو لە ژبانیىكى ئازەلاتە یە. ئەمە دۆزینەوه نى یە. با ناوی تێكشكان یا هەر شتیكى دیکە بێ. بەلام لە گەوهەریدا ژبانی سەرەتایی تێدا یە و دەزگاكانى راگەیانەند بڕەو بۆ ئەم ژبانە پەیدا دەکەن. وەك بلینى دۆزینەوهى تازەى جیهانى ئیمپریالى بێ. نەخیر! هەتا ئەگەر ئێمەش پێملى پرنسیپە گانمان نەبێن. بەم پرۆپاگەندە و چاوبەستانە دەخەلەتێنرێن. بەلام ئەمانە دەم لە چ دۆزینەوه یەك دەژەن؟ خۆ گاتێك ساكارتێرین شیوى بەرھەمھێنان بە پرۆپاگەندە دەبێتە شتیكى گەورە، ئەمە گەرانەوه و چوونەپال ژبانی سەرەتایی دەگەینى.

ی.ك: ئەوه دواى بە مەزوف دەهێنن.

موسا عەفتەر درەوشانەوه یەكی لای ئێمە بێنى،
بۆیە لیتمان نێزێك بوووه و سەرلەنوێ ژبانی بە بەردا
کرایهوه و بوو بە لاوێكى جوانخاس.

س.پ: بێگومان. ئەمە لە بازاری رۆژانەدا زالە. ئەگەر پۆمانێك لەسەر ئەم بابەتە بنووسم، لەوانە یە ناوی بنێم هەلەوشانەوه یا هەرس هێنان یان رەنگە رۆمانى بێستە بالا بوون بێ. دەکریت شیکردنەوهى درێژ درێژ لەسەر ئەم بابەتە بکەین. بەلام ئێستا کێشە گەمان ئەوه نى یە. ئێوه دەچنەپال ئەوهى کە دەلێت بارودۆخە کە لە کوردستان تەواو پێچەوانە یە. من ئارەزوومە ئەم لایەنە کەمێك رۆشن بکەمەوه چونکە ئەم قسە یە راستە.

ی.ك: بالا کردنیك هەیه.

س.پ: درەوشانەوه یەكی کوردانە هەیه، بە تاییەتى ئەگەر ئەم درەوشانەوه یە لە لای خواوە گانی نەبێنراو و بەخۆوه نەگیرا و بێ. جۆرە درەوشانەوه یەكی دیکەش هەیه، ئەم بارەیان بە ژبانەوه ناودێر دەکریت. دەتوانم ئەم لایەنە پووون بکەمەوه. پێویستە ئەم ژبانەوه یە جوێکەرەوهى خۆی هەبێ.

ئێوه دەزانن بنچینە گانی درەوشانەوه یان ژبانەوه لای فەرەنسی یەکان لە سەرەتا گانی سەدهى شازدە یەمەوه دەستیان پێ کرد. سەرەتا هێندێك رێبازی فەلسەفى دەرکەوتن، پاشان چەند رێچکە یا تەوژمێكى ئەدەبى یان بە دوو داھات و، ئەمجا هێندێك رێبازی فیکری گەشەیان کرد و دۆزینەوهى زانستى دەستى پێ کرد و

ههنگاوی شۆرشگێڕانه گورج بوونهوه و به بهرپایوونی شۆرشى فهڕهنسه تهقینهوه. باسی سهردهمینکی میژوویی دهکەین که خۆ له دووسهده سال لهمهوبهردهات.

شۆږشى پرومىشاش له سالى ۱۸۲۵ به دواوه دهستى پىي كرد و چهرخى ئهدهبى له سالانى پهنجاي سهدى نوزدهوه دهستى پىي كرد و له سالانى حهفتاي ههمان سهددا جولانهوى (ناردونيك) و له سالانى نهوده كانيشدا جولانهوى ماركسى پهرهيان سهند. ههر له سهره تاي سهدى بيسيشهوه ئالوگورى شۆږشگيرانه دهستيان پىي كرد. واته كوى ئالوگوره كه كاتىكى پىي ده چى له نيوان (۱۰۰-۱۵۰) سالدايه.

به‌لام به‌سهره‌تانی کوردی ئاوانی یه. شه‌گهر سه‌رکه‌وتیبی یا نه‌مابنی، ناچار ی ئالوگۆر یا په‌ره‌سندن بووه له‌ماوه‌یه‌کی یه‌کجار کورت خایاندا، چونکه‌ چۆر و قه‌باره‌ی ئهو گوشارانه‌ی که خراونه‌ سه‌ر زمان و ژبانی کۆمه‌لایه‌تی و هه‌موو لایه‌نه‌کانی دیکه‌ وایان لێ‌کردووه‌ ده‌ست به‌سته و توند کونترۆل و چاودیری‌کراو بێ و له‌ژێر ئهم گوشارانه‌دا بنالێنتی. (ئیسماعیل بێش‌کچی) ی مامۆستای گه‌وره و پایه‌ به‌رزمان لا لهم خال‌ه‌ش ده‌کاته‌وه و ده‌لێت: بارودۆخی کوردستان له‌ هی کۆلۆنی زیاتر به‌ قوردا چووه و په‌ر مه‌ترسی یه. به‌ رای من ئهم بارودۆخه‌ دهرمه‌جایی ره‌شه‌ کوژی و قه‌رکردنی نه‌ژاده. جۆره‌ها زه‌به‌روژنگ هه‌ن وه‌ک یه‌ک یا دوو زلله‌ تێ‌سه‌رواندن و ئه‌مجا مرقۆف ده‌بیته‌ ئامرازێکی ملکه‌ج و به‌ ئاسانی به‌کارده‌یت. جۆره‌ها زه‌به‌روژنگ هه‌ن مرقۆف تا دوا هه‌ناسه‌ له‌نیوه‌ ده‌به‌ن. یه‌که‌میان پشت به‌ دوو‌زلله‌ ده‌به‌ستی تا مرقۆف بکاته‌ ئامیزێکی ملکه‌ج و به‌ ژبان بیهێلێته‌وه. هه‌رچی دوومه‌ به‌رده‌وام ستم و زۆری لێ‌ده‌کریته‌، مادامێکی مرقۆفی کورد له‌ ژباندا ماوه و پێتویسته‌ هه‌ناسه‌ نه‌دات و له‌ جوغزی زه‌به‌روژنگ نه‌یته‌ دهری و نه‌نانه‌ت به‌واری نه‌بیته‌ بلیت: « ئای ... من دهرم» و نه‌توانی مشتی به‌رزبکاته‌وه و کۆله‌مشته‌یه‌ک بگریته‌ لایه‌که‌ی دی. له‌ کاتی‌که‌دا لایه‌که‌ی دیکه‌ ماوه‌ی مرقۆفی کورد نادات بلیت: «ده‌بمه‌ کۆیله‌ی ئه‌لقه‌ له‌ گویت، به‌لام پێم ده‌که‌مینک به‌جۆیه‌مه‌وه». شه‌گهر له‌ سه‌رده‌می عوسمانی و سه‌رده‌می کۆماریش به‌ تاییه‌تی ورد بیهێنه‌وه، مه‌سه‌له‌‌کان باشت‌ر پوون ده‌بنه‌وه، شه‌وه‌تا له‌ پووی فیزیاییه‌وه به‌رخۆدانه‌‌کان له‌نیوه‌ ده‌بات و نۆژه‌ی زمان لێ‌زموته‌ک‌ردنی دیت و ئه‌مجا پووده‌‌کاته‌ ناوی. گونده‌‌کان و نایانه‌یلتی. ئهم هه‌موو کرد‌وه‌انه‌ ئهو مه‌ودایه‌ پوون ده‌که‌نه‌وه که کوشتاری به‌ کۆمه‌ل پێتێ‌گه‌یشتووه. ئه‌مه‌ ئهو بارودۆخیه‌ که باسی ده‌که‌م، بارودۆخێکه‌ پ‌رزه‌ت لێ‌ده‌ه‌ری.

فاكریت له بارودوخ و په‌رسندنه‌یكي میتروویی له‌م جۆرمدا مروؤی كورد به‌و قوناخانه‌دا روت به‌یك كه له شۆرشه‌كانی ديكدا باسماڼ كردن، وه‌ك قوناخی فلسفی و قوناخی ئه‌دهبی و قوناخی ناردونی و ماركسی.

ی.ك: ئه‌م هه‌موو قوناخانه تێكه‌ریو ده‌بن.

س. پ: نہ گھر ہاتھ نہ دی... ٹھوہ بہ یہك كعوت دہتی، بہ لنگیہ کی دیکہ بز
فسہ کی پیشوومان ٹھوہیہ: ہر کورتہ چیرؤ کیکی کوردی یا ہر شیعرٹك بہ

زمانی کوردی بنووسریت، حوکمی له سیدارمدانی لهسر ددریت. راست نهمه پرووده دات. واته مروئی کورد ناتوانی له پرووی یاسایی یهوه دیوانیکی شیمری جوان بنووسنی، ههتا نه گهر بیشینووسنی نه خویننرینک و نه چاپکهرینک و نه فروشیاریکی چنگ ده کوئی. ئیدی چون بتوانین باسی تهورمیککی ئهده بی بکهین خزمهتی شورش بکات؟ له بهر نهوی نهم تهورمه گهورهترین گوناحی سیاسی یه، لیخوشبوونی بونی یه، وانی یه؟ نموونی نهوه (موسا عهنتەر) که سالانیکی درێژخایه شیمر و رۆمان و شانۆنامه نووسی، بهلام سرپاکی قهده گهران و نهوه ههموو شاکارانه پرووناکی یان نه بیینی. دواچار درهوشانهویه کی له لای ئیمه دی، بویه توختمان کهوت، چونکه دهیزانی نهوه جه ماوهر و سرکردایهتییه دوزیونهوه که خهونیان پتیوه ده بیینی و سرلهنووی ژبانی به بهردا کرایهوه و وک لاوینکی جوانخاسی لئ هات.

ی. ک. وک مندال واپوو، سرلهنووی له دایک بووهوه.

س. پ. به لئی. سرلهنووی گیانی به بهردا کرایهوه و وک مندالی لئ هات. نهم خاله گه لیک مهسهله پروو ده کاتهوه، به لنگه یه کی درهوشاویه لهسر نهوی که پیشتر گوتم. ژبانیهوی سرلهنووی و تازه بوونهوه بهرو لاویتی و له مهسهله ی پارتی کرینکارانی کوردستاندا هه. که ساتیک هه پهنجا سالیان له ژبانیان بر دووه ته سر به بیی ناکام. نهم نهوه ئه نجامه یه که هه زمان ده کهره بیگهینی.

ی. ک. قهیه کم هه یه (ئیسماعیل بیشکچی) ی ماموستای گهوره مان بوی راگواستم. نه گهر بیرم به هه لیدا نه بردیم نهمه یه: ئیمه بهر له سهره لانی پارتی کرینکارانی کوردستان هاو به شیشمان له تیکوشانی کوردیدا هه بوو، بهلام...

س. پ. «تیکوشانی ژیر سفر بوو. تیکوشانیک بوو له ژیر سفرهوه دهستی پنی کرد و کیشه که ی به سفر گه یاند». وا ده لیت. به لئی له بهر نهوی که نهوه له راستی گه یشتوووه و خوی ده ناسی و ده لیت: «به لئی تیکوشان گه یه ندرایه ژیر سفر». نهمه راستی یه و به لنگه یه بۆ قسه ی پیشووم. من دهنووی نهوی که ده یکهین پروونی بکه مهوه. نه گهر ههول بدهم باسی نهوه تیکوشانه بکه م که له رینگای فلهسهفه و نهده بهوه به ناوی پارتی کرینکارانی کوردستانهوه ده یکهین، پیمان ده کریت بلتین: نهوی که ده توانین له رینگای فلهسهفهوه به پهنجا سال پیتی بکهین، ناچار کرام له درێژی ژباندا بیگهینی. نهمه لایمی ئایینش ده گریتوه. تا بتوانین له جی و پیتی ئاین له لای مروئی کورد و چۆنییهتی کارتیکردنی تی بکهین، پتیویسته باسی سالانیکی دورودرێژ بکهین. له کاتیکیدا من ناچار مام به ماوه یه کی کورت نهم مهسهله یه چاره سر بکه م. نهوه تهورمه نهده بیینی که پهنجا یا شهست سالی گهره که تا خزمهتی شورش بکات، من وای لئ ده که م له کاتی شورشدا گه شه بکات و جییه ته بهمشیک لهو شورشه. لایمه سهربازی و سیاسی و موسیقاییه کاتیش بهم شتیه یه. نهوه بارودۆخه ی که شتیا ده بیینین ئاوایه: نهوه توانایمانه ی که به درێژی چهندین سهده و به چهند قوناخیک له شتیه ی چهند خولیا و تهورمیکدا لای

هيندىك گەل پەرەيان سەند، ناچار بووين بە شىۋەيە كى تىكپەريو لەيەك كاتدا و لە
 وينەى تەقىنەۋەدا بە جىيان بەھىتىن و پەرەيان پىبدەين. ھۆى پىشت ئەۋە جۆرى
 گوشار و زەبىروزەنگ و كەلەكە بوونى خراپىيە مېژووييە كانى سەدان سال بوو.
 ھەموو ئەمانە ھەلىيان پىنچاين ئەم رېچكەيە بگىرىنە بەر. لەوانەيە كەسايەتى من
 دەرپرېنىكى راستى ئەو بارودۆخە بى.
 ى.ك: ئاپۇى خوشەويستىم، تەقىنەۋە لە كەسايەتى جوانى ئىنەۋە بە چاۋ
 دەپىنرىت. بەلام مەوداى رەنگدانەۋەى ئەم تەقىنەۋەيە لەو مەۋقە كوردەدا چەندە كە
 بە كەردەۋە بوونى خۆى سەلماندەۋە؟

تەقاندەۋەى كەسەك كە ماۋەى چوار ھەزار سالە يەخەگىرى ئازار و سەركوتكردن بوۋە، ئەركىكى زۆر گرانە.

س.پ: ھەموو خەمىكىم گەيشتىنمە بە شىكردنەۋەى كۆمەلگەى كوردى.
 شىكردنەۋەى من بۇ كەسايەتى، لە راستىدا شىكردنەۋەى كەسايەتى خۆمە، چونكە
 شىكردنەۋەى كەسايەتى من كەسايەتى كوردى و پاشان شىكردنەۋەى كۆمەلگەى
 كوردىيە. بە واتايەكى دىكە دەلئىن: «بابەتى شىكردنەۋەى كەسەك نىيە بەلكو
 كۆمەلگەيە كە يا چىنىكى كۆمەلەيەتىيە و، بۇ ماۋەيەكى دەست نىشانكراۋىش
 نىيە بەلكو بۇ سەرلەبەرى مېژوويەكە». ئەمە راستە. شىكردنەۋەى ئەمجا تەقىنەۋە.
 سەرنجى خىراپىيە جىمجوۋولە كاتم نادەن؟ من تىنەك كۆشم ئەم شىۋازە ۋەك تەكتىك و
 تەرزىك لە ژيان بەھىتىمە نىۋەى خىزب و ئەندامە كانىيەۋە. بەلام تا ئىستا سەركەتو
 نەبووم، چونكە جىيەجىكردنى قورسە و ھالى حازر لىتىتى ناگەم. تەقاندەۋەى
 كەسەك كە بۇ ماۋەى چوار ھەزار سالە دوۋچارى ئازار و سەركوتكردن بوۋىن
 ئەركىكى زۆر گرانە. بە واتايەكى دىكە، من لەو كاتەۋە كە تەمەنم ھەوت سالان
 بوو بە ئاۋوتايىكى زۆرەۋە بايەخ بە تەقىنەۋە دەدەم. بەلام جىيەجىكردنى ئەۋە لە
 ھەقالاتماندا بە ماۋەيەكى كورت خايان ئەركىكى زۆر گرانە. لەۋە بەدەر ھىچ
 رېنگاۋ چارەسەرىكى دىكە نىيە. شەپى بەردەۋام و ئەۋ زەبىروزەنگە مېژووييەى كە
 ھەيە دەستەبەرى لەنئوبىردنى ھەر شىۋەيەكى دىكەى بەرخۇدان دەكەن. بىرواننە
 شۇرپ و بەرخۇدانە كوردىەكان، بە قەناعەتى من ئەم بەرخۇدانانە خۇيان خۇيانىيان
 لەنئوبىرد. بىرواننە شىخ سەعيد و سەيد رەزا. بەلنى ئەوانە داماون. (بارزانى)ش
 نەيتوانى بۇ ماۋەى (۲۴) سەعات دەرېبات و بەرخۇدان بىكات و بوو بە نۆكەرى
 نۆكەران و ئەمەش ھىچ بەھايەكى نىشتىمانى ناھىلى، چونكە ئەم جۆرە
 ھەلگەرانەۋانە لە ھەلومەرج و راستىە كانى كوردستاندا ھەر بەزىن پەرەپىدەدەن و لە
 دەرەسەرى و ئازار بەللاۋە خىريان بە نىۋچاۋانەۋە نىيە. من مەۋقەكىم تۋانىۋە بە
 باشى دەرەس و پەند لەم رەۋادۋانەۋە ھەلئەپىنچىم، ھەتاكو تايەتمەندىيە كانى خۆشم
 لە ژياندا ۋەك گوزمرانى ھەنوۋەكەم و ھىزى قەسە سوارىم و تۋانايى بالام لە چارەسەر

و جنى به جنى كردنى پراكتيكى به شتيوهيه كى راسته وخو. دياره من هموو نه مانهم دانه هيتاوه. بوم باس كردن كه من وهختيك له دايلك بوم بئ هيتز ترين مندان بوم. ناليم نهوه به خششى خوايه، به لام پينكهاتنى لهوه به دواى خو و ههوله كانم بو خو چاك كردن كه سايه تيمى و لى كرد له رپر هوينكى سرنجرا كيشدا گهشه بكات. ململانى به كى هه ميشه ييم له گهل خيزان و گوند و روشنبيري كه مالى و چينه كريگرته كاندا هه بوو. سرنجامه كه شى هم پينكهاته ييم بوو كه به ره ملى هم هموو ململانى يانه به. من تينه كوشم پاريزگارى له خو بكم و به شتيوهيه كى سرنجرا كيشيش داكو كى له خو بكم.

ى.ك: ئايا نهه به غهريزه داكو كى له خو كردنه؟

س.پ: به لى به غهريزه داكو كى له خو كردنه و هيتز و پينز له بهر خو دان وهرده گرئ. ته گهر بهر خو دان بهوئ سربكهوئ و تيك نه شكى، ده بئ زيرمك و پلان دارپتر بئ. ئينستا با بئينه سر نهوى كه هم كه سايه تيه چى ده گه يهنى و چوون دروست ده بئ. سرنجى واقيعى نه ته وه بى كورستان بدن كه قوناخه كانى دروست بوونى شووشى به ئايدى لوزى و نه ده ب و سياست و سازدانى رينگهستنه وه تيندا تيكه ل و پينكه ل بوون و ئيمهش به يهك كه رت و به شتيوهيه كى به نيو به كدا چوو له هه مووياندا ده زين. هموو نه مانه چاره سهرى گرئ كويرى كوردى دادفنين و يارمه تى دروست بوونى به نديوارى و پتيوه ندى كوردى تازه دمه دن و جوو و خه سله تى پينكهاته تازه كه و خاسيه ته بنچينه ييه كانى كومه لگا ديارى ده كه ن. ته گهر پلان و نه ده ب نه بن، زهحه ته راستى و گرئ كويرى كوردى و چوونيه تى كردنه وى هم گرئ كويريه و چاره سهر و ته قانده وى كيشه كه نه زم بكرين. دما هيچ هاو به شى به كى له گو ره پانى خه با تدا نابئ.

ى.ك: ئاپوى نازيزم. پيش تاويك گوتتان: «شووشه كانى شيخ سه عيد و سهيدا رمزا خويان خويانيان تيكشكاند». ههروها باسى (شيكردنه وه) تان كرد و من گوتم (ته قينه وه). با له رووى سياسى به وه برواينه باب ته كه، ئايا ده توانين بليين ئادگار ه كانى سالى ١٩٩٢ بهم شتيوهيه خواره بوون: پارتى كريكارانى كوردستان و ئاپو ته قينه وه به كيان به دى هينا و توركييا راهاتووه (سه عيد و رمزا) سهركوت بكات، به لام ئينستا ناتوانى نهوه بكات. ئايا نهوه توركييا به كه سنووريك بو هم ته قينه وه به دادفنين؟ مه بهستم نه وه به توركييا ده لئيت: له نهو روپا به هيتزم و ده توانم شووشى كوردستان له وئ هه لپوه شينمه وه يا سنووردارى بكم و ديواريك له بهر دمهيدا دا بنيم. ته مجا رووده كاته باشور و له وئ ديواريك بنيات دمنى بو رينگرتن له دريژ بوونه وى. كار يگه رى هم شووشه. له وانه به كار يگه رى هم شووشه پهل بو توركييا به او يترئ، بويه هه ولده دات به دانانى ديواريك له وئ ته گهر بخاته بهر نهوه. ئايا نهه بهر كردنه وه به تى؟ يا بهو چه شنه كه گيتراته نه وه «پينكه وه مانى روشنبير پاريزان و سفنديكايى پاريزان... هتد» له سهر پتيودانگى بهنگه كانى پاراستنى و لك گوندياريزان و فراوان كردنى چوارچينه وى هم بهنگه به تا

باشوریش بگریته وه تا بگه یه ندریته تور کیا. ئایا تور کیا لهم ریگایه دا هه ولده دات؟ یا به واتایه کی سربازی: تور کیا یه که پی دهنیته سالی ۱۹۹۳ و نهیتوانیوه ئاگری ئو شورش کوردی به خهفه بکات که به سهر کردایه تی ئیوه بهر پاپووه، هه ولده دات سنوور بق تمنینه وهی دابننی. ئایا له سهر ئهم بنچینه به ته کتیک و ستراتیژی خوی داده ئی و دیاری یان ده کات؟ بق ئه وهی شورش روو به باشور و تور کیا نه تمنینه وه، هه ولده دات چه ند بنگه یه که بق ئهم مه به منته دابمزرینی؟ نموونه یه کم له راگه یاننده کانتان به ئه نجام هینا له وه ده چنی که باسم کرد. ئایا تیده کوشی له سنی خالدا دیاریتان بکات؟

س.پ: تور کیا له ئاستی ره سمیدا له وجودی مندا یا له حیزبماندا لووتی بووه به لووتی شتیکه وه که چاومروانی نه ده کرد. ئه مهش لایه نیکی زور گرنگه. لووتی بووه به لووتی شتیکه وه نه حسینی بق کردبوو و نه چاومروانی ده کرد و نه تمنانه ت دهشتوانی ریسوای بکات. ئه گهر له به سهرهاتی چل سالی کورد ورد بیسته وه، چاومروانی په یدا بوونی شورش گیتیکی و له من ناکی و هیچ نموونه یه کی و له منت له هیچ کتیبیکدا به تووشه و نابی و پیم وانی به تا ئیستا ئهم راستی به یان بق ئه زم کرابنی. به لام ئه وهی که قهوما قهوما و ئیستا له تیگه یشتنی ئهم روودا وه دا ههست به زحمه تی ده که ن و کرده و کوشیانه به و شیویه ریوشوین دابننی که لینی حالی بوون. ئه و ری و شوینانه ش که بیر لئ ده که نه وه بهم پی بهی خوارمه ن: ئه گهر ئه مه کورد بی، جاران چیمان به کورد کردووه ده یکه یین و ئهم هه لگه پانه وه به سهر کوت ده که یین و له چو ن هه لگه پانه وه کانی پینشووشمان سهر کوت کرد. ئه وه یان تاقی کردووه و بۆیان نه چووه سهر. بۆیه په نایان برده بهر حوکمی عورفی و رهوشی ئاوارته و هیزی حه میدیان پیکه ونا و سهر نه که وتن. ئه و شیوازانه ی دیکه ش که په نایان بردنه بهر هه مان چاره نووسیان به نسیب بوو. گو تیان با به تیرۆر به ره نگاریان بیینه وه. تیرۆره که یان به هوی مشوور خوری خۆمانه وه به سهر که وتن نه گه یشت. ئیستاش ده ولته تی تور کیا له گه ل سالی ۱۹۹۲ دا که و تووه ته نیو گنیزای کۆمه لیک قهیرانی عاسی به وه. ده کریت له بارودوخیکی و ئالوزدا په تای کوردستان به ئاسانی بق خورشاوا بگوازیسته وه. گه وتنه بیر کردنه وه بق دانانی ری و شوینی قه دهغه کردنی ئهم ته شه نه کردنه، به تایبه تی له ریگای ئه و ههسته شو ئینیانه وه که بلا وه کریسته وه له ناو منده کانی هم تو ئیژه رۆشن بیر به یده سترکراوه و گه مارۆدراوه کان و هم تاقمه سمندیکا ییه کان و ئه و کۆمه له حیزبی یانه دا که پیکه ده یسنرین. سهر جهم هه ولی گرنگن بق سنووردار کردنی کاریگه ری شورش دهرین. هه ولده دات سهرانی پاریز گاران له سهروردی ئه و هه موو پیکه اتانه دابننی که کۆمه لگای تور کی یان لئ پیکه دیت. واته ده کریت وه لامی ئه و پر سیه ره بده ینه وه «پاریز گارانی ئیوه کتن؟». پنیو یسته ئه و روون بگریته وه: ئایا ئهم رژی مه له ئه و روپاشی نی به؟ دیاره له ویش هه مان ریو شوین هه ن. ئه وان بهر له تور کیا مشووری خۆبیانیان خوار دووه. هیندیک

گيرو گرفت و به دحالی بوون له نتيوان دموله تاني ئه وروپا و تور كيداا هه بوون، له كاتيكددا تور كيا كه ميگه راپابوو و ئه مجا كه وته نه هيشتنى ئه م گيرو گرفتانه به وى كه هه رچى به كيان ده وى بيانداتن. دانيمارك و سويد و سويسره و فهرنسه و ئينگلته ره و ئه له مانيا چى يان له تور كيا ويست برديان، وردتر بليين ئه وانن خاومنى تور كيان و بۆ خويانه.

ى.ك: به ئن، دهرگاكانى كردوونه وه.

س. پ: خستوونيه سه ر پشت، به تايبه تى له پرووى گه شت و گوزار و وه به ره ينانه وه به لام له پرووى سياسى به وه تور كيا بووه ته به نده ي فرمان به ردار به ينى پرينگانه وه هه ر داوايه كيان هه بى چى به چيى ده كات. به رانبهر به هه موو ئه مانه، ئه وروپا ئه وى په سندر كرده به به رهنگارى پارتى كريكارانى كورستاندا ده وى پاريزگارى تور كيا ببيني. بۆيه به وه په يماننامه و پيكه كه وته كانى خوى سه باره ت به مافى مرؤف و ئه و ديموكراسى به ي كه ئامانجيكى خوى بوو ژيرپيى نان و ئه م هه موو په يماننامه ي شكاند و به رانبهر به وه ده سكه وتانه ي كه تور كيا به خشيني. ئه وى كه روويدا به ككه وتنيكى تيو دمله تى كونه په رستانى زورخرابه. ئه م نمونه به ده قاده ق به كينتى سؤفيتى هه له وه شاهه و ئه ميريكا و دمله تانى ديكه ي خوره له اتيش ده گرته وه. تور كيا به م شيوه به رى و شوينى بۆ ريگرتن له ته نينه وى شؤرشى كوردستان له گۆره پانى نيوده و له تيدا دانا و هه موو ئه وان هه به كؤششى سليمان ديمريل و عيسمه ت ئينه فؤ و حيكمه ت چه تين و هه ره وها به كؤششى ئه و نۆكه رانه ي كورد كران كه به ره ويان به م گوته به دا: ئه گه ر كوردستان ده وى، نمونه ي خورئاوايمان له لا هه به و ئيمه له گه ل تور كيا و له گه ل (حيكمه ت چه تين) دا ليك گه يشتووين. ئه م كؤششانه له (ئيه ننا) له گه ل جه لال تاله بانيدا و له (بۆن) له گه ل مه سعوود بارزانيدا و له (پاريس) يش رهنگيان دا به وه، ته نانه ت ئيمه باش ده زانين ئه وانه بۆ ئه ميريكايش چوون. ئه م هاوچووتى به يان به وه و به يارمه تى نۆكه رانى كورده وه به ده مه ت هينا. ئه م هاوچووتى به نيوده و له تيه ئاراسته ي پارتى كريكارانى كوردستان كراوه.

هه رچى بارودؤخى ناوخوى تور كياشه تا راده يه ك جياوازه. گو تيان ئه م كارانه ي كه كردوومانن «به ك كه وتنى نه ته وه يى» به له په رله ماني تور كيداا، له ئاستى كۆمه لايه تبشدا ئه م شه پۆله شو فئىنى به ي ئه م دوايه ييان ناونا «به كگرتنى كومه لگا و راهه ستانى له پرووى تيروردا». ئه م قسه وقسه لوگانه ده سكردى ئه وانن. به باومرى من ئه مه به لگه ي راده ي ترسيانه له شؤرش. له بهر ئه مه هه ولده دن كۆمه لگا به ره و داوه ببه ن تا به رهنگارى شؤرش ببه نه وه. به لام شؤرش هيشتاكه به تور كيداا بلاونه بووه ته وه. ئيه و ده زانن چۆن چه پى تورك ماوه به كى كه م پاش (۱۲) ي ئه يلوول كويزبووه وه و له وه دهرچوو مه ترسى ببى بۆ رژيمى تور كيا. بۆيه باش ده زانين ئه م رى و شوينانه رو به رووى چه پى تورك نه كراونه وه، چونكه تور كيا له و پينكه اته نه ي كه له سالانى خه فئا و هه شتادا كه وته روو و هه تا له پينكه اته كانى ئه م

دوايیهش ناترسن. رهنګه تورکیا له بهرمنګاریو ونه ویاند ا سړکه مو توو بڼی، به لām ویرای نه وه ده ترسني. هڅی سهره کسې ترسانی له ووهه سهرچاوه ده گری که شوربه که مان له گوره پانی تورکیا دا رهنګ بداته وه و نه ویش له وه نیگه رانه. ته ناته سهره کسې نه رګان و سهره ویران و وه زیری ناوخوش باوهر به وه ناکه که شوربینکی کوردی و کینشه یه کی کوردی هین و بهم پتی به ری شوینسی هم دوايیه یان پهره پتی ده دن. هینانه گوری سهرانی پاریزگاران له تورکیا سوودیان پتی ده گه بڼی. پینم وایه هتا له زانکو کانیشدا نه وانه یان داناوه. خو بڼګه ی خویندنی بالا ریکنه ستنکی نه و پاریزگارانه یه و بارودوخی سندیکا کانیش هاوشیوه یه. سهرباری نه وهی که زور له سهره که کانی سندیکا کان، سهرانی پاریزگارانن. لای نینمه تاهیر ثادیه مان ناغا هیه و لای نینوهش فلان ناغا و ههر دو کیشیان بڼ بهرمنګاری شورش یه کده گرن و یه ک بنیاتیان هیه. رڼرنامه نووسی تورکیاش هه مان شینوهی هیه، نه وهی پتی بهس نی یه له ریزی دهوله تدا بڼی یا شوینکه وتهی بڼی، به لکو نه رکی پاراستن و بگره سهره کسې پاریزگارانیس له نه ستو ده گری.

ی. ک: لهم باره دا نه گهر توانیان له مرقایه تی خو یان دابمالرین و خو له میژوویان بدزنه وه، ده توانین بلین پارتی کریکارانی کوردستان سوودیکی گهره ی بڼ سندیکا یه کان و رڼرنامه نووسی هیه.

س. پ: «توانیان پاره په یدا بګن» مه بهستان نه مه یه. به لتي نه مه بارودوخه که یه. ی. ک: نه مه بڼ هونه رمندان و رڼشیران و ماموستایانی زانکو کان و گه لیکي دیکش بوو به خیر.

هه مووان گوتیان:

مووچه زیاد کردن له پروژه ی ګاپ (GAP) دا به خششیکي ټاپویه!

س. پ: رڼشیرانیس سهرانی پاریزگارانن. وا نه وتان بڼ باس ده که م. له وانه یه من له نینوه پتر ټاکام لهم بایه ته بڼی چونکه نه زمونمان به رېلاوه. کاتیک که نمان نیشیرین ټاپویه ستي نه تاتورکی کرده وه گوتی: «نینمه ټاپویه ستنکی مه زنتان بڼ بنیات دمنین، ټاپو چی پنی دان؟». هه مووان دووپاتیان کرده وه که پرڼوړه ی باشوری نه نادون (ګاپ) به رتیل با به خششیکي ټاپویه. پاش نه وه موچه زور زیادی کرد و نه مهش به خشینی ټاپو بوو. هه تا مووچه ی پاریزگارانیس به خششی ټاپویه! نای له کاری خوا! دهوله تیکي دهوله مندتان هیه به راده یه ک بڼ نه اندازه دیاری و به خششی ټاپو ده به شیتوه، با به خششی ټاپو خیرتان پنی بکات. لیره دا ده توانین له هه لویتي گه لیک ماموستای زانکو تی بګین. وا پنیویسته نه وانه پیایوی زانست بن و زور نیش بګن، به لām له هڅی بیدنګیان حالی ده بین.

هەروەها تێدەگەین بۆچی شتێك دەرناكرێت، تەنانەت فلیمینیکی كورتی سینەمایی یا هەر بەرھەمییکی پۆشنییریك لەسەر راستی لەم ولاتەدا، چونكە هەموو ئەوانە پیتومندییان بە بەخشش یا پاداشتەكانی ئاپۆو هەبە و هەمووان لە بارودۆخەكە ئاسودەن. وەك چۆن دەولەتی توركیا داخوازیەكانی ئەوروپا و دەولەتانی دیکە بەجێهێنا كە بەرژمەندی لەگەڵیاندا هەبە، ئاواش دەولەت گشت داخوازییەكی بنگەكان و رێكخراوەكانی ناوخۆی بەجێهێنا و بێدەنگییانی كړی. من مەبەستم حیزبەكان و پەرلەمانیەكان نی، ئەوانێك كە «یەك كەوتنی ئەتەوێی»یان بۆ بەدەست هێناون، بەلكو مەبەستم كەرتە كۆمەلایەتیە جیاجیاكانە بە سنووقەكانی بنگەكانی هەروەزی و پاداشتی بۆ ئەم مەبەستە بەخشراو بە گەلێك هەزار و داماو، باش دزمانم ئەو هەموو كارانە دژ بە ئێمە قوت كرانەو و بەهۆی ئێمەو دەكرێن و لەبەر ئەوەیە گەنجینە و گیرفانەكانی خۆیانیان كردووئەو.

ی.ك: لەم بارەدا ئەگەر چاوپۆشیشتان لە شۆڕشی كورد كرد و هەلۆیستییکی پیچەوانەتان دیاری كرد هەموو شتیكتان چنگ دەكەوێ. جاران شانۆسازان داد و بێدادیان بوو بە دەست گەلێك دژوارییەو، بەلام ئێستاكە لە پووی تین و توان پارمەو لە ناز و نیعمەتدا دژین.

س.پ: بەلێ. سەرپاکیان بەشە پاداشتی خۆیانیان وەرگرتوو و لەسەر شاشەی تەلەفزیون دەرەكەون و بوونەتە نووسەر لە پۆژنامەكاندا و منووجەكانیان لێشیان سەروزیادە. «هێندە بەسە گوێی خۆیان لە پارتی كریككارانی كوردستان بخوازێن و كێشە كوردستان فەرامۆش بكەن، تا چۆیان دەوێ پەیدای بكەن!»، ئەمەیان جێبەجێ كرد و تا رادەیهك تێیدا سەركەوتن.

ی.ك: لێرەو دەتوانین ئەم شێكردنەو ئابوورییە خوارەو بەكەین: خەرجی شەڕ لەگەڵ پارتی كریككارانی كوردستاندا هەر بریتی نییە لە مووچەی گوند پاریزان و هێزە تاییبەتەكان و خەرجی سەربازی.

س.پ: بێگومان نا.

ی.ك: خەرجی دەولەت بە كڕینی كەسانییکی زۆر زیادی كردوو.

س.پ: تۆ كاپرایەكی ئابووریناسی و پیت دەكرێ لەسەر ئەو هەلبەدەیتی و پوونتە شەبەكەیتەو.

ی.ك: نەخێر. من ئەو دزمانم. بەلام ئەو ئەنجامانە كورت دەكەمەو كە ئەم مشتومڕمەان دەكەنەو. راستیەكی چەند ئەنجامییکی باش بەدەست هێناون.

س.پ: ئەمە زۆر گرنگە. گرانی گوزمەران گرێداروی ئەم پاداشتانە. شایانی تێبینی كردنە قەرزەكانی ناوخۆ خۆ لە (۵۰) ملیار دۆلار دەدەن.

ی.ك: جاران دەولەت لەو دوودن بوو چەند قەرزێك بە هەر هونەرمەندیك بەدات. بەلام ئێستا ئەگەر ملیاریك لێرە لە هەقی شانۆنامەیهك یا فلیمینیکی سینەمايیدا بەدات بە كەمی دزمانی.

س.پ: نموونەیهكی مێژووییشتان بۆ دەهێنمەو. ئێو دزمان: (تەها ئاقیوول)

پۇرۇننامە نووس و نووسەرىكى باشى دەولەتە. پۇرۇنكىيان چاوم بە نووسىنىكى كەوت
 تىيدا لاي لە ئىمە كىرەدە تەۋە و لە گوتارە كەيدا دەلىت: «جەمال پاشاى سەفاح
 كاتىك چوۋ بۇ شەركردى ھۇزانى عەرەبى ھەلگەراۋە لە حوكمى عوسمانىيە كان لە
 پاپۇرتىكىدا نووسىۋىتتى: ئىنگىلىز بە دلفراۋانىيەۋە زىرى درەۋشاۋە دەبەشەۋە و
 ھۇزە عەرەبە كانىش پارەيان خۇش دەۋى. بۇيە لايەنى ئىنگىلىز دەگىرن. دەتوانىن
 چىبگەين؟ ۋەلامى بابى عالى پى دەگاتەۋە كە دەست قوۋچاۋ نەبى و، ۋا چەندىن
 جاننا پارەى بۇ رەۋانە دەكرىن. دەلىت: لە ئىنگىلىز پىتر پارە دەدەم». ئەم نمونەيە
 دەخاتە بەرچاۋ، بەلكو رىنمايى دەولەت دەكات بۇ گىرتە بەرى ئەۋ شىۋازەى كە
 پىنۋىستە بۇ بەر بەرەكانى كىردى پارتى كىركارانى كوردستان بىگىرتە بەر. لەمە
 ۋا تىدەگەين كە دەولەت دەست لە پارە ناگىرتەۋە بەلكو بە زىرى و جانناى پىر لە
 پارە بەسەر سەرانى ھۇزەكانو سەرانى پارىزگاراندە دىبەشەۋە لەمەر كوئىيەك بن.
 ى.ك. ئاپۇى برام، لە پۇرۇننامەى (يەنى ئىۋولكە) دا گوتىۋوتان «بۈۋى تالەبانى
 گىرىدراۋى بۈۋى پارتى كىركارانى كوردستانە». ئەمە ۋا دەگەينەن كە ئىۋە
 پىشگىرى تالەبانى دابىن دەكەن و يارمەتى دەدەن.

س.پ. بەلنى. ئەمە راستە. تالەبانى خۇشى ئەمە دەلىت: «مىن بە سايەى ئاپۇۋە
 دەچمە غىراق و توركىا و سىياسەتى ئەم سالانەى دوايى سەرتاسەر لە سايەى پارتى
 كىركارانى كوردستاندا بەرپۈۋەدەچن». ئەمەى گوتۈۋە و تا ئىستاش بەم باۋەرەۋە
 دەۋى.

ى.ك. ئەگەر ھەر شىتەك بەسەر پارتى كىركارانى كوردستاندا ھات، پۇشنىبىرى
 تۈرك دەچىتەۋە دۇخى جارانى. ئايا ئەمە راستە؟

س.پ. حالىم... حالىم. ئەگەر ھەر ناخۇشىيەك بەسەر مىندا يا پارتى كىركارانى
 كوردستاندا ھات، دەولەت موۋچە و پاداشتەكان يەكسەر دەپرى!

ى.ك. ۋاتە ئەگەر ئاپۇ رۋىشت، پاداشتى ئاپۇش دەۋات.

س.پ. بىن ئەملاۋەۋە ۋا. ئەگەر بە تەنگ بەرژمۈندى بەكانىيەۋە دىن،
 پىنۋىستە كەمىك ئىمە بىپارىزن.

ى.ك. ئەمە راستە.

س.پ. تاقمە كەمان ئەمە باش دەزانى. لەم ماۋەى دوايىدا موۋچەيان بە دۆلار بە
 نىزىكەى (۷۵۰۰) پىشسەر گەدا، لە كاتىكىدا تاقمەكەى ئىۋە بە لىرە كە پۇزانە
 بەھاكەى لە دەست دەۋات، دەياندىن. ھەمان كات بە دۆلار بە تاقىمى ئىمەى دەدەن.

ى.ك. پىشسەرگە عاقلىش، تەنەت لە تۈركىياش كەسىان رازى نابىن مامەلە بە
 لىرەى تۈركى بگەن، بەلكو دۆلار يا مارك بەكار دەمىتىن.

س.پ. بە پىنى دوا ھەۋال كە پىمانگەىشتۈۋە ئەۋ (۷۵۰۰) پىشسەرگە، يەككى
 (۲۰۰) دۆلارىان پىداۋن بەرانىر بەۋەى كە بچنە بىگەى گۈندىپارىزان. بىن گومان
 دەولەتەكەتان دەولەمەندە و راستىيەكەى خەلك باسى ھاتۈچۈى (ئىبراھىم خەلىل)
 دەكات. مىن لە لايەكەۋە نوئىنەرايەتى ئەم ھاتۈچۈيە دەكەم، ۋانىيە؟

ی.ك: دوله‌مه‌ندی دوله‌تی ئیمه له گه‌شت و گوزار و له‌و كریكاره كورد و توركانه‌وه دیت كه له ئه‌لمانییا كاردە‌كه‌ن. ئه‌گەر هەر ناخۆشی‌یه‌ك به‌سەر ئه‌و ناوچانه‌دا هات، ئه‌وا چاوه‌گه‌كانی دوله‌مه‌ندی وشك ده‌بن و دوله‌ت ژێروژوور ده‌بن. م.پ: ئیمه ئه‌مه‌سان ته‌گه‌ره ده‌نیینه به‌ر ئه‌و سه‌رچاوانه و وشکیان ده‌که‌ین. گوێ به‌وه مه‌ده‌ن. دوله‌ت ئه‌م پاره زۆر و زه‌به‌نده له‌ کویوه ده‌هیننی تا به‌ده‌ست و دل خه‌رجی بکات. ئه‌وی راستی بێ من له‌وه سه‌رسام و لینی تی ناگه‌م. به‌لام له‌وه‌ش گرنگتر ئیمه خه‌لك ده‌وله‌مه‌ند ده‌که‌ین. ئه‌و ڕیگایه‌ی كه له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا به‌و شتیه‌یه‌یه كه ئیستا روونی ده‌که‌مه‌وه: شۆرش به‌ کرده‌وه به‌ره‌مه‌نییه و زۆر ده‌بیته مایه‌ی ده‌وله‌مه‌ندی. ئیمه و دوژمنان و ئه‌وانیشی ده‌وله‌مه‌ند کردووه كه تا نیوه‌ی ڕیگا به‌رێچ که‌وتن. هه‌موو ئه‌مانه پتوهندی‌یه‌کی توند و تۆلیان به‌و گوتیه‌وه هه‌یه كه ده‌لێت شۆرش مرقوف مه‌زن ده‌کات.

ی.ك: به‌لێ ئاپۆی برا و خۆشه‌ویستم. ئیستا گه‌یشتینه خالێکی یه‌كجار گرنگ. ئه‌گەر ڕیم بده‌ن له‌ تیروانیی ئیوه ده‌پرسم؟ م.پ: درێژه به‌ پرسیاڕی خۆتان بده‌ن.

ی.ك: پرسیاڕه‌کانی دیکه‌م له‌سەر کرده‌وه و چالاکیه‌گانه و پتوهندی به‌ شیکردنه‌وه‌ی ئیوه‌وه هه‌یه هه‌م له‌سەر سۆشیالیزمی بنیات نراو له‌ رووی مرقوفایه‌تی‌یه‌وه و هه‌م ڕاده‌ی کاریگه‌ری‌یه‌که‌ی؟

م.پ: به‌لێ. من دیمه‌ سه‌ر وه‌لامدانه‌وه‌ی ئه‌و پرسیاڕه، هه‌ر وه‌لامه‌که‌ی به‌ ناتنه‌واوی ماوه‌ته‌وه. ئینۆش کتێبیکی به‌ها‌دارتان له‌سەر هه‌ره‌س هینانی سۆشیالیزمی سۆفیستی نووسیوه و گه‌لێک هه‌له‌سه‌نگاندنی جۆراوجۆری له‌ ماوه‌یه‌که‌وه بۆ ماوه‌یه‌کی دیکه‌ پێشان داوه. زۆر جار له‌ باره‌ی ئه‌م بابه‌ته‌وه لێ‌یان پرسیبۆین. سه‌باره‌ت به‌ ئیمه، تا ئیستا توێژینه‌وه‌یه‌کی قوولم له‌سەر مه‌ودا و هۆیه‌کانی هه‌ره‌س هینانه‌که‌ نی‌یه. به‌لام وه‌ك ده‌زانن ئه‌زموونی شۆرشگێری شیکردنه‌وه‌یه‌کی پر به‌های سه‌ربه‌خۆی رووداوه‌گانه.

ی.ك: بێ‌گومان، هێچ گومانیکم له‌و باره‌یه‌وه نی‌یه.

كه‌ گۆر باجۆف ده‌سه‌لاتی گرتە ده‌ست گوتم: «ئیدی ئه‌م ڕژیمه‌ رووبه‌رووی دۆخی داخرا‌نیکی له‌ کرانه‌وه نه‌هاتوو ده‌بی و ده‌کریت ئه‌م دۆخه به‌ یه‌کیك له‌م دوو ڕیگایه‌ نه‌هیلریت: یا له‌ سه‌ره‌وه به‌ هۆی سه‌رکردایه‌تی ئه‌وبه‌ری دوژمنی ئیمپریالیزمه‌وه یا له‌ خواره‌وه به‌ ئه‌نجامدانی ڕیفۆرمی پتووست.

م.پ: من له‌ روونکردنه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌کاندا پشت به‌ شاره‌زایی شۆرشگێرانه‌م ده‌به‌ستم. ئیمه چاودێری هیندیک لایه‌نمان کردووه. بایه‌ ئه‌و ته‌نگه‌یه‌م کردووه

که رژیمی سوفیتی تی کهوت. سالی ۱۹۸۵ وختیک گورباچوف جلهوی دسه لاتی به دهستمه گرت، مانگی ئاداری ئهو ساله بارودوخه کم هه لسه نگانده. ئهه هه لسه نگانده هیشتا ماوه و تییدا گوتم: «ئیدی رژیم پروبه پرووی دۆخی داخرا نیککی له کرانه وه نه ماتوو ده بی و ده کریت ئهه دۆخه به یه کیک له دوو رینگایه نه هیلریت: یا له سهروه بههوی سه کر دایه ته به کی ئهوی بهی دوژمنی ئیسه ریالیزمه وه، یا له خواره وه به نهجامدانی ریفورمی پتیوست». گورباچوف ههولیدا به ریفورم کردن به دووی بارودوخه که دا یچی، به لام ئهه کیشایه وه بۆ قه له مباریکی زۆر گه وهی پرووه و به رایست و، له گه ل (یه لسن) یشدا بارودوخه که به قورداچوو. مه به ستم ئهوه به ئیمه گری کویره و ته نگره که مان ده بیسی و چاودیری چۆنه تی چاره سه کر دنیان ده کرد. هه رچی ئهوه شه که «چۆن رژیمه که بزر بوو؟ ئهو خالانه یی هیزی رژیم چی بوون. که بن به ستیان لی کهوته وه؟». ئهوه یان من به جۆریکی جیاواز له کهسانی دی ده مروانی به بابته که. جاران خاوه نانی تیزی سنی جیهانی لایه نگرانی ته وژی «سۆشیال ئیسه ریال» و ترۆتسکیه کان و لایه نگرانیان هه بوون. من هه رگیز بیرم له وه نه کرد وه ته وه لایه نگری یان بکه م. چی یان بنووسیبایه ده مخوینده وه. رهنگه له هیندیک پرووه هاوده نگی بۆچوونه کانیان بم. به لام سه رجه می نووسینه کانیان به س نه بوون بۆ وه لادانه وهی ئهوه ی که به خه یالسا ده مات. ویره ی ئهوه پیم وابوو ریبازی سوفیتی هاوجووتی سوشیالیزم نه بوو. به تییه ریسی رۆژگاریش ئهه بیرۆکه به م له لا کوله پنج ده بوو. به تایبه تی بۆم ساخ بووه وه که حیزبی کۆمونیستی تورکیا بیره ی بیه سۆشیالیستی نه بوو و قه ناعه تم به وه په ییدا کرد. له به ره ئه وه ی که ئهه حیزبه به ره مه می رژیمی سوفیتی بوو، ئهه وه ده گه یه نی که ئهه رژیمه سۆشیالیستیه گه نده کاری تییدا به. باوه رم ئاوابوو. له سالانی هه فتادا کاتییک بی ئه مللا و نه ولا له وه دلنیا بووم مه حال بوو هه لوم هه رچۆنیک بی پارتی کرینکارانی کوردستان بکه م به حیزبینکی له وینه ی حزبی کۆمونیستی تورکیا، چونکه ناکریت ئهه مروقه ی که حزبی کۆمونیستی تورکیا کاری تی ده کات هه رگیز ئاسایی بی. من ئهو خه لکانه به به چووک ناگرم، به لام له ریبازی ئایدیۆلۆژی ئهه حیزبه ده دویم. (حه یدمر کۆتلوو) یش دانی به وه نا که له م ماوه به ی دواییدا مروق خنکین و خۆشی خنکیندراو بوو. نامه وی گه س ئهه به سوو گایه تی کردن دابنی. من ئهوه به وه پیری مایه ی خنکان هاته به رچاو. سه رباری پینداگری توندم له سهر دوور نه کهوتنه وه له سۆشیالیزم، به لام من به یه که جاره کی رازی نه بووم به چه نیو ئهه که شه مروق خنکینه. به راشکاوی جهخت ده که م پیش سالی ۱۹۸۵ - واته له سالانی هه فتاوه و سه ره ئای هه شتا کاند - ده مگوت: «نه ده بوو سۆشیالیزم ئهه هه نگاهه بنیت یا ئهه ریبازه بگریته بهر». له ناخه وه هه ستم به وه ده کرد و به پتی ئهوه ش ده جوو له مه وه.

به لام ئیستا ئیمه ده توانین ئهه رووداوه له هه موولا به که وه شی بکه ینه وه. با

پروانینه مارکس و ئهنگلز. به پروای من ئهو جووته گهوارهترین شیکه رهوهی زانستی ئهو کاته، به تایبهتی هیندهی پتوهندی به په گهزی مروق و په سهنده کانی مرقایه تی په وه هه بی. له هه موو پرویه که وه و به شیوهیه کی زانستی بی وینه دهستیان بۆ بابته کان دهبرد. هیشتا باوهرم به وه و به راست و دروستی شیکردنه وه کانیان له سهر کارتیکردنی ئاین له کۆمه لگا و بیروپا فه لسه فه یه کانی دیکه یان و شیکردنه وه کانی پتووه یان له باره ی گه لیکه بابته وه ههیه که به شیکردنه وهی زانستی یان له سهر سوشیالیزمی زانستی پروون ده بنه وه. من هیشتا باوهرم بهو تووژینه وانه ههیه و پنبهسته ییم ده پاریزم. هه رچی هاو به شی لینینه بریتی یه له «مارکسیزمی قوناخی ئیمپریالیزم» و «هاو به شی یه کی ئیراده گه ری ده ست تیوهر دانه»، وایان گوت و ئهم گوتیه چه رده یه که راستی له دوو توویدا هه لده گری. ئه وه بهو حیزبی شورشگینری پنبه کهنه و قوناخی ئیمپریالیزمی شی کرده وه و توانی چه ره سه ری راسته قینه بۆ ئهو قوناخه بدوژیته وه. به لام ده بی باشتر لینین ئه زم بکه ین. له وش گرن گتر ته مه نی لینین له وه کورت تر بوو که ئاکامی هاو به شییه کانی خوی بیینی و ئه نجامه دهر که وته کانی شورش هه لسه نگیننی و په ره یان پتووات. له بهر ئهم هۆیه پتوویسته به دووی ئه ودا بگه ریین و باش ئه وه ئه زم بکه ین که لینین تا چه راده یه که پتوهندی بهم شورشه وه هه بوو و پاشتر چی لی به سه ره ات.

لینین ماوه یه کی کهم پتیش مردنی چه نده ها ره خنه ی هه بوو، هیندیکیان پروو له ترۆتسکی بوون و هیندیکیه دیکه یان پروو له ستالین. یه کتیک له و ره خناه له سهر که له ره قی لادییهانی ستالین و هی دووه میش له سهر شوقنیزمی پرووسی بوو و له سهر ئهم بیروپایانه ی دوا یی له باره ی ئهم بابته تانه وه سوور بوو. ره خنه کانی له ترۆتسکی زانراون. ئه مانه گشتیان ئه ندای ده سه رۆی مه کته بی سیاسی بوون. ئه گه ره ئه وانه بهم شیوهیه بووبن، ئیدی ده بی ئه وانی دیکه چۆن بووبن. هه رچی خودی لینینه رونا کبیریکی ته رزی یه کهم و توند گریته راوی ئازادی بوو. به لام له دوا رۆژه کانی دا روپاریکی وای نه بوو یارمه تی چه ره سه رکردنی ئهم مه سه لانه ی بده ن. واته کرداره کانی به ناتوه اوی مانه وه. هینده به سه که شورش له شا کاره قیکری و زانسته یه کانی ئه ون، به لام کاته که ی به شی ته و او کردنی ئهم شا کاره ی نه کرد. پاشتر وا را هاتن مۆری لینینیزم و سوشیالیزم به ته ویلی هه موو شتی که وه بنین. دژواریه کان هه ر له سالی ۱۹۲۰ به دوا ده ست پتیه ده کن. ده کریت له هیندیک کهم و کوپی لینین بدوین، به لام پتوویسته کاتیک باسی کهم و کوپییه کانی ئه و ماوه یه ی لینین ده که ین ته و او وریا بین، چونکه ئیسه ئه مرق به ته و او که ری دوین داده نین. من قه ناعه تیکی ته و اوام ههیه که ئه گه ر لینین به ما بایه، گۆرانکاریه کان به شیوهیه کی جیاواز ده بوون و پتیم وانی یه کاره که ی بهم ته رزه باوه په ری به نه د بایه. ستالین هیندیک له و هیلانه ی پاراست که له لینینه وه به میرات بۆی ما بوونه وه. ته نه اته ده توانین بلینین هیندیک ده سه کوتی له لینین بۆ ما به وه به بی ئه وهی

هاوبه‌شی تیندا کردبن یا تازمی کردبنه‌وه و، به پیتداگری‌یه‌وه چاوی له هه‌موو گۆرانکاری‌یه‌کی پتیویست پۆشی. هه‌تا هیندیك تایبه‌تمندی لینینی وه‌لانا و وه‌ك پیاوی ده‌وله‌ت په‌فتاری کرد و به‌تیهرینی رۆژگاریش داكۆکی له‌سۆشیالیزم له‌تاكه‌ولانیكدا کرد و هه‌موو شتیکی خسته‌خزمه‌تی ده‌وله‌تی سۆفیتی. ئینته‌رناسیونالیزمیش له‌لای ئه‌و یه‌كسان بۆ به‌كیتی سۆفیت، بۆیه‌ده‌بوو داكۆکی له‌ده‌وله‌تی سۆفیتی بکات، به‌م پێ‌یه‌ گرانترین شۆرش جیهانی کرد به‌قوربانی یه‌كیتی سۆفیت به‌سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌شه‌وه. ئیدی سۆشیالیزم بوو به‌خزمه‌تکاری ده‌وله‌تی سۆفیتی به‌بێ‌ئهو‌ی سۆشیالیزم و ئینته‌رناسیونالیزم له‌به‌رچاو بگه‌ڕێن.

ی.ك: واته‌مه‌به‌ستتان ئه‌وه‌یه‌گه‌لێك ته‌نازولی گه‌وه‌ری له‌سۆشیالیزم کرد له‌پیناوی درێژه‌پێدانی حوكمی سۆفیتی.

س.پ: به‌لێ. له‌ئینته‌رناسیونالیزم و دیکتاتۆری پرۆلیتاریا و له‌دیموکراسی و ئازادی. واته‌به‌کورسی ته‌نازوولی گه‌وه‌ری له‌هه‌موو شتیكدا کرد. ده‌توانین زۆریان بگه‌ڕێنه‌وه، به‌ر له‌سه‌رده‌می لینین چه‌ندین نیشانه‌هه‌بوون، به‌لام پاش سالی ۱۹۲۰ - واته‌له‌سه‌رده‌می ستالیندا - که‌وته‌روو.

ی.ك: ده‌لێن ئه‌گه‌ر بژیبایه‌بارودۆخه‌کی راست ده‌کرده‌وه. من ئه‌وه‌م پێ‌قبووله‌. ئایا مه‌به‌ستتان ئه‌وه‌یه‌هه‌لی راست کردنه‌وه‌هه‌بوو، به‌لام ستالین ئه‌م هه‌له‌ی به‌رته‌سک کرده‌وه؟

س.پ: بێ‌گومان. له‌گه‌ل پیتداگری ئیمپریالیزمدا له‌سه‌روبه‌ندی دووم شه‌ری جیهانی‌دا گه‌لێك په‌رنسیپ به‌ناوی ته‌کتیکه‌وه و له‌شێوه‌ی ته‌نازولدا بۆ ئیمپریالیزم به‌قوربانی کران.

ی.ك: ئه‌وه‌چه‌مکیکی خۆپه‌رستانه‌یه‌له‌شۆرشدا ته‌نیا بێر له‌خۆی ده‌کاته‌وه. وانی‌یه؟

س.پ: زۆر خۆپه‌رستانه‌یه. من به‌م شێوه‌یه‌ئهو‌خۆپه‌رستی‌یه‌لێکه‌ده‌مه‌وه. به‌رژه‌هه‌ندی شۆرش ئینته‌رناسیونالی واته‌به‌رژه‌هه‌ندی سۆفیتی و به‌رژه‌هه‌ندی سۆفیتیش واته‌به‌رژه‌هه‌ندی رووسی و به‌رژه‌هه‌ندی رووسیش واته‌به‌رژه‌هه‌ندی حیزبی سۆفیتی و به‌رژه‌هه‌ندی حیزبی سۆفیتیش واته‌به‌رژه‌هه‌ندی سه‌رکرده‌یه‌تی ناوه‌ندی و به‌رژه‌هه‌ندی سه‌رکرده‌یه‌تی ناوه‌ندیش واته‌به‌رژه‌هه‌ندی سه‌رکرتیر و له‌دوا‌هه‌مین شیکردنه‌ودا هه‌موو شتیك ده‌خه‌رته‌خزمه‌تی سه‌رکرتیری گشتی. ئاوا کۆتایی پێ‌هاتنی سه‌رکرتیری گشتی بوو به‌کۆتایی هینانی سۆشیالیزم. ئه‌م راستی‌یه‌که‌وته‌به‌رچاو. هه‌له‌سه‌نگاندنی بارودۆخه‌که‌له‌فراوانترین‌ه‌وه‌بۆ به‌رته‌سه‌کترین کیشایه‌وه‌بۆ دوا‌یی پێ‌هاتنی رژی و ئه‌مه‌ش به‌ش به‌خۆی لادانیکه‌و ده‌کریت ناوی بنیین لادانی بێرۆکراتی یا لادانی نه‌توه‌یی، چونکه‌ئهم لادانه‌خزمه‌تی میلله‌تی رووسی کرد. سه‌ره‌نجام ئهم چه‌مکه‌هه‌له‌یه‌به‌شێوه‌یه‌کی بێ‌ئهملاوه‌ولا گریندراوی نه‌توه‌ایه‌تی به‌و، ته‌نانه‌ت من پێ‌م وایه‌ئهو

نەتەو پەرستىيەى كە لە ساىەى سۆشاللىزىمى بنىيات نراودا پەرى سەند، لەو
نەتەو پەرستىيە ترسناكتر بوو كە لە ئەمانىدا گەشى كرد و گۆرانكارىيەكانى
ئەم دوايىش بەلگەى ئەم.

ى.ك: منىش نووسىم: خالى لاوازى لە ماركسىزمى سۆفېتىدا كىشەى
نەتەوكانە، مادامىكى ئەم نەتەوانە بە كەردەو و لە زووى تىزورىيەو، ئەم
هەبوونى كىشەى نەتەوايەش دەگەيەن.

س.پ: بەلى، كىشەى نەتەوايەتى لە دەولەتلىكدا يا لە بىرۆكراسىدا دەوى و
بىرۆكراسىش پىنەندى خۆى لە گەل كۆمەلگا و لە گەل بەرەمەكانى شۆرلدا
پەچراند و لە شىوئەى چىنىلىكدا - لەوانەى ئەم چىنە لە حىزب پىنگهاتىنى -
مەنخۆرى بەسەر ئەم بەرەمەمانەو كەرد بە زادەيك واى لىهات بوو بە بارىكى
قورسى وا دەبىتە هۆى خىنگاندنى مەو، ئەم بەدى هات، بى گومان ستالىن
نەيتوانى رى و شوئى شىلگىرانە داينى، هەر ئەوئەى لە دەست هات هەول بەدات
رەزىموى لىنىنى پەريزى، بەلام لەبەر بىر تەسكى خۆى نەيتوانى، يەكەم ئامانجى
پاراستنى يەكيتى سۆفېت بوو، بۆ ئەوئەش هەر شىك بەرى پىگرت تەفرووتووناي
كەرد، تەنەت ئەم شىوازەى چەوت بوو، چونكە هەر وىرانى دەكەرد و نەيدەزانى لە
برى ئەو بنىيات بىنى.

ى.ك: بەلى ئەم قىيىنىيە زۆر گرنگە.

س.پ: بى گومان، دەنا چۆن دروست بوونى (خروچۆف) لىكەدەينەو، هەتا
ئەوانەش كە دەياتوانى قەبەكەن لە سالاى چلدا دوورخراوە، ئەو بوو هۆى لە
دايك بوونى كەسانىكى دووربوو.

ى.ك: گەلنىك پىاوى خاوەن دوو ئاين پەيدا بوون، يان يەكلىك كە كەساىەتى يەكى
دىكە لە خۆدى خۆيدا دەشارىتەو.

س.پ: لەوانەى دەربەرىنى كەسىكى خاوەن دوو ئاين راست بى، كەساىەتى ئەو
گۆپراپەلە كەوتەروو كە سەرى دادەنەوينى و خۆى لە نىو دەيات، ئەم تەرزە، ئەو
كەساىەتياە لىكەدەتەو كە لە (خروچۆف) ئەو تا (يەلتنى) دەرەوتن، ئەمە وا
دەگەيەن ئەو گۆرانكارىانە كە ئەمەروو دەدەن بەرەمەى دەستى ستالىن و پىمان
ئەكرىت چاوپۆشى لە پىنەندى ستالىن بەم گۆرانكارىانەو بەكەين، رەنگە ستالىن
خۆشى بەمە قايىل نەبوو بى و خەزى نەكەردى شىكى لەم چەشنە بكات، بەلام رى
بۆ شوئەكانى خۆى كىشاپانەو بۆ ئەم ئەنجامە، مەن لە رىگاي ئەزموونەو لە گەل
پارتى گرېكارانى كوردستان (PKK) دا دەزانم ئەگەر كەمىك بەكوتناىە نىو هەمان
هەلەو، گەورەترىن فېلېز و پىلانگىرى دووربوو لەنۆماندا پەيدا دەبوون، بەلام
مەن خۆم بەم سىاسەتە ناخەلەتىنم و ناويناو بە رى و شوئەكاندا دەچمەو.

ى.ك: لىرەدا دەمەوى بلىنم: بەوى كە تۆ ئەوئە دى و دەترسى هەمان هەلە
بەكەى، بۆيە بە سىاسەتەكانتدا دەچىتەو و لىيان دلىا دەبى.

س.پ: نەخىر، كەسىكى وەك مەنىيە دەرفەت بە بەرەلستان بەدات تا خۆ

دەربىخەن. لەبەر ئىم ھۆيە ھەموو كەسنىڭ لاقى ئىئو لىدەدات كە ئاپۇيە و ھەر يە كىكىش لە من زياتر توند و تىژى لە فەرمانە كاتىدا دەنۆنىنى.
ى.ك: خۆزگە ھەموو يە كىك بىوايە بە ئاپۇ. ھەمووان دەبنە ئاپۇى چكۆلە. چىاو داروبەرد گشتيان ئاپۇن.

س.پ: ئىمە بەلگى ئىئو يە كە من زۆر واقىيىنىم و دەرفەت بە كەسانى دىكە دەدم تا خۆ دەربىخەن و گەورە بىن و ئىمەش تىرسناك ئىيە. ھەمووان ئىستاكە لە من پىتر خۆ بە كاريگەر و بە بەدەسەلات دادەننن. من پىيان دەلنم ئىئو ئاوا نىن. لە كاتىكىدا ئىئوان لاقى ئىئو لىدەدەن كە ئاوان. ئىم كرانەمەيە پىرنسىپى دىموكراسى و جىي بەجىكرەننى تەواويەتى و بىو ھۆى گەلنىك گۇرپانكارى گىرنگ.
ى.ك: ئاپۇى ئازىزم لەو دەجىي توركيا لەم بارودۆخە تىنەتات، بۆيە بەردەوام ھاشە ھەووشى ئىئو يەتتى كە ئاپۇ و فلائە كەس جىياوازى و لىك ھەلپىرانيان لە نىواندا ھەيە.

س.پ: منم ئىئوانە بۆ پىشەو پال پىئو دەننن و ئىئوانە دەستكردى منن، چونكە بە كەسى لە گەن كەسانى دىكەدا يەك دەكەوم و كەس نىيە وەك من تىنكۆشا بىنى لە گەلدا يەك بىگرى و كەس نىيە وەك من كەلكى لە ھەلەكان وەرگرتىنى و بۆ يەكەنە كەوتن لاسارى نە كىردىنى. ئىئو شىئوازەم كە بە كارى دىننم دوو پرووى ھەن: پرووى يەكەم پراكىشانى خەلگ بۆ ئىئو يەكگىرتنە گەورەيە و پروو كەى دىكە پەردە ھەلمايىنە لە پرووى راستى ئىئو خەلكانە. مادامىكى پىشەستەبوون بەم شىئوازە ھەيە، پىنم وانىيە ئىشە دەكەيىنە ھەلەكەى ستالىنەو.

ى.ك: بەلنى، بەردەوام بىن. من بەو پەرى وردىيەو شىكرەنەو كاتتەن دەخوئىنەو و گفتوگۇ كىردنى پرووبەروو لە گەلئاندا تام و بۆيەكى تايپەتى ھەيە. ئىئو بە مسۆگەرى زۆر بىرتان لە شىئوازى خۆتان و ھى پارتى كرىكارانى كوردستان كىردووتەو.

س.پ: دىبارە ئىئو سەرنجى ئىئو تان داو. ئىئوانە لە توركيا دەلنن ئاپۇ دەكوژى و لە سىندارە دەدات و سەردەبىر، بەلام راستى ئىئو پىنچەوانەيە.

ى.ك: من ئىئو دەزانم. قەناعەتى من وەك ھى ئىئوان نىيە.

س.پ: ئەگەر زۆر كەس لە تىگە يىشتىماندا قورسى بەدى دەكەن. ئىمە گوناحى ئىشە نىيە. شىكرەنەوكان بىخوئىنەو و بىروانن چۆن لا لە ھەموو بابەتلىك كراوتەو.

ى.ك: لەوانەيە لى تىگە يىشتىتان قورس بىن.

س.پ: ئەگەر لى تىگە يىشتىم قورس بىن، من چىي بىكەم؟ من ئىش بۆ ئىئو دەكەم كىشەيەك نەدۆرېننم و مافى ژيان بە دەست بىننم. پىئوئىستە خوئىنەر يا بەدووداچو بەرېزەو وەلامى ئىم كۆشە بداتەو و ھەولتى تىگە يىشتىنى بدات نەك بىقوزىتەو. توركيا لەم مەسەلەدا زياتر لە ولاتانى دىكە ئىحتىياجى ھەيە. ئەى پۆشنىبىر و لاوى تورك بىفەرمو كەمىك بەدووماندا بىچۆ. من مەتەنەيەكى تەواوم بە رې و

شوئنی خوم ههیه، چونکه (٤٠) جار پینیدا ده‌چمه‌وه و شیوه‌ی گونجاوی ده‌ده‌نی،
 نه‌مجا تاقی ده‌که‌مه‌وه و پاش ئه‌وه ده‌ست به‌جی به‌جیکردنی ده‌که‌م. هیندیک‌ه‌س
 پنیان وایه بزیتوم و به‌بی حسیتب هه‌نگاو ده‌نین. نه‌خیر له‌وانه‌یه هه‌مووان ئه‌وه
 بکه‌ن، به‌لام من به‌رای به‌ر نایکه‌م. هیندیکیان ده‌بنه سهرخوش له‌سیاسه‌تدا و
 پنیان وایه خویان هه‌نگاو ده‌نین. به‌لام من له‌وه داده‌چله‌کیم و قوول بیرده‌که‌مه‌وه و
 ده‌لیم: ره‌نگه ئه‌مه جادوو‌گه‌ر بی له‌وانه‌یه به‌جادووی خوی ده‌ستم لێ به‌وشینی. به
 تین و توانی خومدا ده‌چمه‌وه. دیاره‌ ناکریت به‌سهر سهرگه‌رمی سیاسه‌ت یا
 ناوبانگدا زال بسی. به‌لام خه‌لکانی دیکه ده‌یکه‌ن. ته‌فانه‌ت ئه‌وانه‌ی وا. رۆژانه
 ده‌نووکم له‌سهریانه و له‌سهر ده‌ستی من گه‌وره ده‌بن، ده‌بنه سهرخوش. به‌لام من زۆر
 بی فیرم و ئه‌مه له‌سهر به‌نچینه‌یه‌کی فله‌سفی و ئه‌خلاقی هه‌لده‌سه‌نگینم و تا
 ئه‌وپه‌ری پیه‌سته‌ی ئه‌م به‌هایانه‌م. من به‌بی ئه‌م به‌هایانه‌ی ژیانم نابن.

ره‌نگه‌ خالیک‌ی دیکه‌ش هه‌بی، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که یه‌کیتی سؤقی‌ت ماتریالیزمی
 په‌تی له‌ بری مارکسیزم جی به‌جی کرد. ده‌کریت سهرنجی ئه‌وه بده‌ین که
 مارکسیزم. دژ به‌ ماتریالیزمی په‌تی‌یه و خه‌بات له‌ دژی ده‌کات. به‌ رای من
 سؤشیالیسته‌کان و دیموکراته‌کان کت و مت ماتریالیستین. سؤشیال
 دیموکراته‌کانی ئه‌له‌مانیاش رۆشنترین نمونه‌ی ماتریالیزمی په‌تین و
 ماتریالیزمی په‌تیش مرو‌ف به‌رو کۆمه‌لگای به‌رخۆر ده‌بات که ئه‌مرو ده‌یه‌یینین.
 ئه‌م کۆمه‌لگایانه ماتریالیستی په‌تین جا پیره‌وی سؤشیالیزمی بنیات نراو بکه‌ن
 یان کۆمه‌لگای سهرمایه‌داری خۆرئاوا. کۆمه‌لگا ماتریالیستی‌یه په‌تیه‌کان له
 رووی فله‌سفه‌یه‌وه جیهان هه‌لده‌سوورین. فراوانکردنی ئه‌لقه‌که زه‌حمه‌ت نی‌یه تا
 هه‌موو ولاتان بگرێته‌وه. به‌ کورتی ئه‌وه‌ی تا‌کو ئیستا سهرکه‌وتوو بوو
 ماتریالیزمی په‌تی‌یه.

ی. ک. ئیوه ده‌لین ماتریالیزمی په‌تی، نه‌ک سهرمایه‌داری.

س. پ. به‌لن، ماتریالیزمی په‌تی، نه‌ک سهرمایه‌داری. هه‌ردوو شه‌ریکه‌به‌شن له
 تاواندا. مارکسیزم له‌م بایه‌ته‌دا مه‌ترسی ماتریالیزمی په‌تی به‌ینی و ویستی
 خه‌بات له‌ دژی بکات، به‌لام پین وایه سهرنه‌که‌وت، به‌ تایبه‌تی که گه‌رنگترین
 لایه‌نی ماتریالیزمی په‌تی جی به‌جیکردنی ئابووری‌یه به‌ شیوه‌یه‌کی سهرپه‌رگه‌رانه
 و بایه‌خدا‌نیک‌ی زۆره به‌ ئابووری. لیک‌دانه‌وه‌ی هه‌موو شتی‌که له‌سهر چه‌ند
 به‌نچینه‌یه‌کی ئابووری ناوه‌که‌ی دیکه‌ی ماتریالیزمی په‌تی‌یه. ئه‌وه کار‌یک‌ی کرد
 زۆر له‌ به‌ها مرو‌فایه‌تیه‌کان بایه‌خ‌یک‌ی په‌له‌ دوو یا سنیان پنی‌یدریت و ته‌فانه‌ت به
 ته‌واویش فه‌رامۆش بکری‌ن.

با هه‌ول بده‌ین له‌ شو‌رشی ئی‌ران حالی به‌ین که به‌وه هۆی سهرکو‌تی
 کۆمونیسته‌کان به‌ شیوه‌یه‌کی یه‌کجار دژی‌وه. ده‌یه‌یین ماتریالیزمی په‌تی
 بایه‌ته‌که‌ی به‌ شیوه‌یه‌کی ئایدیالیستی وهرگرت، واته‌ له‌گه‌ل ئایدیالیزمدا یه‌ک
 که‌وت. پین وایه مارکسیزم و لینینیزم شایانی ئه‌وه نه‌بوون.

ی. ک. ده‌لین چه‌ند ناکۆکی‌یه‌کی خولقاند.

دەست بردن بۆ بابەتە كە لەسەر بنچىنەى ئابوورى پەتى كاردە كاتە
 سەر سەر خان، بە تايبەتى سەر لايەنى مەعنى و ئەخلاقی و،
 ئەو ەش دەبىتە ەوى دواىى پى ەئنانى بە ھا مەعنى ە كانى ژيان و
 ئەمىش پى بە پى دە كىشپتە ە بۆ كۆمەلگای بەر خۆرى ەو ە
 ەلدېرى ئازەلەتسى.

س. پ. بى گومان، ئەم كۆمۆنىزمە يا ئەم سۆشپال دىموكراتە ەئز بە ئايدىالىزم
 دەبەخىش. دەتوانىن ئەو بە درېژى لىكەدەبەنە، بەلام ئەم راستى بەكەبە و ئىمە
 نامانەوى ئەم ەلەبە بەكەبن. گەلىك شت ەن پىوېستە بگوترىن، بەلام لايەنى
 مەعنى ەبەخىكى زۆر پەيدا دەكات و دەست بردن بۆ بابەتە كەش لەسەر
 بنچىنەى ئابوورى پەتى كاردە كاتە سەر سەر خان، بە تايبەتى سەر لايەنى مەعنى
 و ئەخلاقی و، ئەو ەش دەبىتە ەوى دواىى پى ەئنانى بە ھا مەعنى ە كانى ژيان و،
 ئەمىش پى بە پى دە كىشپتە ە بۆ ئەو كۆمەلگا بەر خۆرى كە باسما كەرد و ەو ە
 ەلدېرى ئازەلەتسى دەكات. بوونى مەوۆ بە شىوەبەكى بنچىنەى پىبەستەى
 ئابوورى بە. لەو بى ئاگانىن كە ژيانى مەوۆ بە جادوو و ئاىن دەستى پى كەرد و
 پاشتر فەلسەفە و زانست سەريان ەلدا. بەلام ئەگەر لافى ئەو ەمان لىندا كە
 كۆمەلگا تەنبا بە زانست رىبەرى دەكرىت، ئەو توخمىكى خەسلەت كانى
 مەوۆبە تىمان فەرامۆش كەردو ە. خۆ زانست دەبىتە ە سەر تەنبا مىكانىكى بوون.
 ئىمە كە ئەو دەلېىن نكوولى لە زانست ناكەبن و ئاساندنى زانستىش بە
 ماترىالىزمى پەتى دووپات كەردە ە ەمان ەلەبە. ەالى ەازر زانست لە تور كىا
 جى بەجى دەكرىت و جى بەجى كەردنى زانستىش لە كىشەى كورددا دەبىتە ەوى
 نكوولى لى كەردنىكى مەوۆ توقىن و بەكار ەئنانى زانستىش لە ئاستى جى ەاندا
 دەبىتە ەوى كۆتايى پى ەاتنى كۆمەلگاكان. بە باو ەرى مە ئەگەر رەخنەبەك ەبى
 ئاراستەى سۆشپاليزم بەكرىت، پىوېستە دەست بۆ لايەنى مەعنى ببات و بىخاتە
 نىو فەلسەفەى سۆشپالىستى ەو ە. ئەم لايەنە لە رېژىمى سۆفىتىدا نەبوو، بۆبە بوو ە
 ەوى ەرەس ەئنانى. ئەمەمان لە چاوى ئەو خەلكانەدا دى كە شالاوليان بۆ خواردن
 و دووكانەكان دەبەرد. سەرەتا پىم وابوو گالتە كەردنە. بەلام پاشتر بۆم ساخ بوو ەو ە
 كە راستى بە. ەورچى بەگەوتبايە بەردەستيان كراسەكانى خۆيانيان لى پەردە كەرد،
 ەك بلىنى باو ەشيان بەشى ئەو ناكات. ئەم بارودۆخە دەرنجاسى ئەو فەلسەفەبە
 كە لىنى دواىن. كىشە كە لەودا نى بە كە داخۆ ئەوانە برسى بوون يان نا، بەلكو
 بارودۆخيان لە برسىتىش تىندەپەرىسى و پىتو ەندى بە فەلسەفە و ئەخلاق و
 ەلدېرئانانە ە ەبە. ئەمە بەلگى بى ئەملا ەلەلەبە. ئەمە دەلېم لەبەر ئەو ە ئىمە
 لە نىزىكە ە بىنىمان. ەختىك باسى بە ەاى مەعنى دەكەبن، مەبەستمان تەنبا
 ئاىن نى بە چوئكە چەمكى مەعنى زۆر لەو ەش بەربلاوترە، دەبىتە نىو ئەم
 چوارچىو ە مەوۆبەتى و ئەخلاقی ەو ە.

ئەو مەرقۇمى كە بە چاۋىكى چىنسانەۋە دەۋاننىتە ھەموو شىتەك، شۇن غەرىزەى خۇى دە كەۋى، واتە غەرىزەى بىرسىنىى يا غەرىزەى جىنىسى. دە شىتە بار و مەرقۇمىتەى ھەرس دىنى و ئىدى ۋو بە چ ھەلدېرىك دەۋات؟ ئەمەيان ناتوانىن مەرىنجامەكەى دىارى بىكەين. چا لەم دەستېكەۋە نىكولى كىرەن لە ئاين چارەسەر نى بە و بىچوۋ كىرەنەۋى سەرخان راست نى بە. ئەگەر سەرنىجان دابىى مەن ئالىم كۆمەلگا ۋەك چۆن ھەبە قىۋولى بىكەين. ئەم بابەتە نامۇسى بەكى گەۋرەيان تىدا ھەبە. ئەگەر پەروانىنە كۆمەلگاكان كاتىك بە قۇناخى پىش ھەرس ھىنان و ۋىران بوون و ھەلۋەشەۋەدا رەت دەبن، دەبىن كۆمەلگاكانى سۇشالىزىمى بىنات تراو بە ھەمان قۇناخدا تىدەپەرن و ئىمپىريالىزىمى بە گىشى بەم قۇناخدا تىدەپەرن.

ى.ك: باشە، سەركردەى پايەبەرز، ئەم ھەموو فەلسەفە لە شىۋەى پىرسىارىكدا دەخەمە بەردەشتان. گوتشان ماتىريالىزىمى پەتى بوو كە لە ۋىزىمى سۇقنىدا ھەرسى ھىنا مىش ئەو باۋەرەم ھەبە. بەلام ۋەختىك باسى ئەو مەرقۇم دەكەين كە بىر لە خۇى دەكەتەۋە، ئايدا دەتوانىن بىلىن ئەو باروۋۇخەى كە ۋىزىمى سۇقنىتى تىكەۋەت دەرىنجامى ئەۋەبە كە ھەلۋىستىكى بەرگىرەرانەى دىارى كىرد؟

س.پ: بى گومان. ئەو قۇناخەى كە ۋىزىم تىدا پىئوىستى بە دىارىكىردى ھەلۋىستىكى بەرگىرەرانە ھەبوو سالانى شۇرش بوو - واتە سالانى بىست. ئەمجا دوۋە شەرى جىھانى بە دوۋەت. ھەرچى قۇناخى ھەرس ھىنانىشە، ئەۋە ۋىزىمەكە لەۋپەرى ھىزىدا و لە دۇخى ھاسەنگى بەكى جىھانىدا بوو.

ى.ك: بەلام لە سالانى شۇرشدا بىرۋەكەى بىلاۋىبوۋەۋى شۇرش لە ئارادا بوو. لە سالانى بىستدا ھىشتا دەست بەردارى بىرۋەكەى شۇرشى جىھانى نەبوو بوون ۋەك پىرنىسپ. بەلام لە سالانى پەنجا و شەستدا ھەموو خەمىكىيان لە پاراستىنى كۆمەلگاى سۇقنىدا قەتەس بوو. كاتىك دەلىم ھەلۋىستى بەرگىرەرانە، مەن لەۋ ھەلۋىستە دەۋىم كە گىشت تەنازولنىكىان كىرد لە پىناۋى زىان نەگەياندەدا بە كۆمارەكەيان.

س.پ: ئەمە راستە. پىئوىستە پىمان قىۋول بى كە ئەم ھەلۋىستە بوۋە ھۇى لادانىكى گەۋرە. بەلام گىرىدانى ھەموو شىتەك بەم ھەلۋىستەۋە بە ناتەۋاۋى دەمىنىتەۋە. لەۋانەبە ئەم لادانە كارىگەرى ناراستەۋخۇشى ھەبوۋىن كىشاپىتىنەۋە بۇ دەست ھەلگىرتەن لە خاسىەتى سۇشالىزىمى شۇرشىگىرى و ئىنتەرناسىئونالىزم، لەۋانەشە ئەمە ھەلۋىستىكى بەرگىرەرانەى تەكتىكى بوۋىنى و ئاكرىت بەم لادانەۋەى گىرى بەدەين، دىنا چۆن دەم لە سۇشالىزىمىك و لە شۇرشىگىرى بەك دەۋىن خۇدەخاتە نىۋ ئەم ھەلۋىستە بەرگىرەرانەبە؟ دەتوانىن رەخنە لەم لايەنەش بىگىرىن. دەكرىت ئەۋە ھەر بە خۇپەرسى نەتەۋاىەتى لىك بەدەينەۋە، چۈنكە تەنىيا رەنگى ۋوۋسى بەسەر شۇرشدا زال بوو.

ى.ك: ھالىم. پاشان ۋىزىمى سۇقنىتى بوو بە كۆنەپارىز و ۋازى نەبوو ھىچ شىتەك تەنەت لە ۋوۋى شۇرشىگىرى بەۋە بىگۇرى. ئايدا ئەمە راستە؟

س. پ: لىنىن ئالاي ئىنتەرناسىئونالىزمى لەبەر ئىم مەترسى يە بلند بەرز دە كىردەو. لايەنى ئىنتەرناسىئونالىزم لە ئىزمونى رووسىدا چۆرە تاقىكردنەو يەك بوو ھەولە دەدا نەتەوايەتى تىبەرىنى. گەلىك زىندەروىسى ھەراچ كىردن (مزايدە) لە رووى ئىنتەرناسىئونالى يەو ھەبوون. ئىزمونى سۆفئىتى بەلگى ئەمە بوو. بە قەناعەتى مەن پىچەوانەى ئەمە راستە. زىادە كارى و زىندەروىسى ھەولەك بوون بۆ پووش بەسەر كىردى ھەلچوونى نەتەوايەتى.

ى. ك: بەلى. ھىندىك تىز لەو بەلگەنامانەى ئەمەرىكا لە بارەى كوردەو بەلاو كرانەو كە سالى ۱۹۷۹ لە بالوئىزخانەى ئەمەرىكا لە تاراندا بىراپوون و ھىندىكىيانم بەدەست گەشت و ھەلمەنگاندىن. لەم بەلگەنامانەدا شىكردنەو يەكى ئەمەرىكايانە بۆ سالى ۱۹۷۵ بەدى دەكەين و ئاشكرا لەو شىكردنەو يەو دەردەكەوى كە ئەمەرىكايەكان بايەخ بە كىشەى كورد نادەن و سۆفئىتى لى يەو دەورن و لەوانە يە قە بگەن بەلام ھىچ ناكەن. جا لەبەر سىياسەتى كۆنەپاريزانەى سۆفئىت، ئەوان كىشەى كورد تەنبا بۆ ھەپشە كىردن لە پۇتىمى عىراق و تور كىا دەخەنە گەپ، بەلام لە گەوھەرى كىشەكەو دەورن.

س. پ: ئەم رەفتارە تايبەت نى يە بە سالى ۱۹۷۵، بەلكو - وەك دەزانن - بۆ سالانى بىست دىرئ دەبىتەو. زۆر روونە ئەوان وەك لايەنىكى مەيدەئى ناروانە كىشەكان بەلكو وەك تەكتىكىك و لە رووى بەرگى يەو. جا بۆ ھالى بوون لە راستى ھەلوىستى سۆفئىت بەو ئەنجامە دەگەين كە سۆشاليزمىش بەشىك بوو لە تەكتىك.

ى. ك: ئەمە زۆر سەپەرا

س. پ: مەن تەنبا ئاگادارتان دەگەمەو. ئەو بەلگەنەى كە ئەمەق لە بەردەستدان ئامازە بۆ ئەو دەكەن كەوا سۆشاليزم تەكتىكىكى سەرمایەدارى پاشكەوتووى رووسىا و نەتەو پەرسى رووسى بوو. ئەمە زۆر جىتى داخە، بەلام لەوانە يە راستى پىك بەپىنى. دەكرىت كىشەى كورد گەلى گىزى كۆنرە بگاتەو. ئەگەر سۆفئىت ھەر پىچەستە بوونىكىيان بە پىرسىپەكانەو ھەبووايە، نەباندەتوانى ھەتا لە سەردەمى ستالىنىشدا بەم شىوئە ئاشكرايە پىشلىيان بگەن. ئەو ھەتا بۆ بەدەست ھىنانى پىشلىوانى كەماليزم، چاوپۇشى لە گەورەترىن شىوازى دىندانە دەكەن و ئەمەش پىشلىك كىردى پىرسىپەكانە. خۆ پىئەندىيان بە كەماليزمەو كىشە يەكى تەكتىكىكى يە و لە پىناوى تەكتىكىشدا پىرسىپەكان و سۆشاليزمىش پىشلى دەكەن.

ى. ك: بەرانبەر بەو پىشلىوانى (مەحمود بەرزنجى) دەكەن لە سلىمانى چونكە لە ئىنگلىز بەقىنن و كاتىك لەگەن ئىنگلىزدا دەگەنە لىك ھالى بوون لە پىشلىوانى پاشگەزدەبەنەو.

س. پ: ئەمە بى مەيدەئى يەتە.

ى. ك: بگەر بە كىردەو جى بەجى كىردىەتى.

س.پ: بە كردهوۋە جىن بەجىكرىدن يا بىن مەبدەئىيە. لەو نمونوانە كە ھىنئاماننەوۋە مەوداى ئەو لادانە دەبىنن كە ستالىن و سۇشېئالىزىمى سۇقۇتتى تىنى كەوتىن. تەننەت لە ئىنئەرناسىئونالىزىمى ئىسلامىشدا ئەم ئەندازە نەتەوايەتتە نىيە. با بىروانىيە لايەننى ئىنئەرناسىئونالى لە ئىسلامدا، بۇمان دەرەكەوتى لە سۇشېئالىزىم پىتر ھەمەلايەنەيە.

ى.ك: ئەگەر دەست بۇ نمونەنى ئىئران بىيەن، سەير دەكەين شىيە يا ئىسلام لە پىئناوى پەلھاويشتندا ئايدىقۇلۇرى ئەوان پىككەدەھىننى.

س.پ: بىن گومان. ئامرازىكە بۇ پەلھاويشتنى نەتەوۋەيىيان. ئىشتا ئەوۋە روون دەبىتتەوۋە كە سۇشېئالىزىم ۋەك ئايدىقۇلۇرى ھىشتا بەھا زانستىيە كۆمەلايەتتەكەي پاراستوۋە و نابى سۇشېئالىزىم بۇ ماركس و ئەنگىلس و لىننن بگىيىزىرەشەوۋە، چۈنكە ئەوانە لوتكەي چەند قۇناخىكەن. لەوانەيە لەگەل ئەو گۇرپانكارىيەندا كە روو دەدەن لوتكەي تازە پەيدا بىن. لەم چەمكەوۋە ئەوۋە كە پاشەكشەي كىرد سۇشېئالىزىم نىيە بەلكو لادانە لە سۇشېئالىزىم. يەكىننى سۇقۇت ھەرەسى ھىنئا، چۈنكە لە سۇشېئالىزىم دوور كەوتەوۋە و سۇشېئالىزىمىش بە ھەرەس ھىنئانى يەكىننى سۇقۇت ھەرەسى نەھىنئاوۋە.

ى.ك: بەلنى، ئەمە سەرنجىكى بەھادارە ۋە جىنى خۇيداىە.

س.پ: بەم بۇنەيەوۋە دەمەوتى لە يەك يا دوو بىرگەدا لا لەو چارەسەرە بىكەمەوۋە كە ئىنمە لە جەنگەي ئەزموننى پارتى كرىككارانى كوردستان (PKK) دا پىنى گەيشتىن. دەكرىت ۋا بىروانىيە پارتى كرىككارانى كوردستان كە رەخنەيە لە سۇشېئالىزىمى سۇقۇتتى. ۋەك سەرنجىتندا باسى داخراىى حىزبى كۆمۇنىستى توركىيائان كىرد كە پاشتر كىشايەوۋە بۇ تىدچوون و بىرئەوۋە لەسەر دەستى (خەيدەر كۇتلو)، ئەمە دەلنم لەبەرخاترى ئەوانەي ۋا چۈنەتە نىو: حىزبى كۆمۇنىستى توركىيا. ۋەك دەزانى ئىنمە سۇشېئالىزىممان لە كىشەي كورددا جىن بەجى كىرد و لەو ھەلۋىستانەي سۇشېئالىزىمى بىنات ئراويشەوۋە كە مەبدەئى نەبوون زاننىمان لاف و گەزافىيان بۇ سۇشېئالىزىم تەكتىكى بوو. لەم ھەلۋىستەوۋە چەندەھا رەخنە لە پارتى كرىككارانى كوردستانەوۋە دەرچوون ۋا ئاراستەي ئەزموننى سۇقۇتتى كران. لەو رەخنانە: «مافى ئەوۋەتان نىيە سۇشېئالىزىم ۋەك تەكتىك بەكار بىھىنن، چۈنكە سۇشېئالىزىم كۆمەلنىك پىرنسىپە و ئىنمەش گىرىدراوى ئەم پىرنسىپانەين». ئەم ھەلۋىستە گەشە كىردنىكى لە پارتى كرىككارانى كوردستاندا بەدى ھىنئا. حىزبى كۆمۇنىستى توركىياش ھاتە سەز تەكتىكىك كە بووۋە ھۇ كۇتايى پىن ھاتنى. ئەگەر خەزىكەن دەتوانم لەم بىنچىنەيەوۋە مىژووى پارتى كرىككارانى كوردستانان بۇ ھەلۋىستەنگىنم. بە كورتى ئەوۋەم لىك ذابوۋەوۋە كە: من خەزىم نە كىردوۋە و بە پىنويستەم ئەزانىوۋە بىنچىنەيە پارتى كرىككارانى كوردستان لەسەر تەرزى حىزبە كۆمۇنىستە خازرىەكان بىن. ئىشتا پىنويستىيەكى زۆر بەوۋە ھەيە پارتى كرىككارانى كوردستان دىرئىزىكرىتەوۋە. ھىچ بىنگەيەكى ئۇرگانىكى لە

ئارادا نىيە بە سىكرتارىيەنى جىزىشەو، ھىندىكىيان باسى سەرۆك و ھىندىكى دىكەيان باسى سىكرتارىيە گىشتى دەگەن. وەك دىزانن ئاساندىكى جىگىر نىيە، ئەم كارە ئاۋەندىش دەگىتەو، ئاۋەندى جىزب سىنورى پىنەزىنراۋە، نازانىن لە كۆپتە دەست پىندەكات و تە كۆپ دوايى دىت. ھەرۋەھا نازانىت ئەندامىتى جىزبىش لە كۆپتە دەست پىندەكات و لە كۆپ كۆتايى دىت. مەن ئەم بارودۇخە بە دوازە نىزدراۋە مۇدە دەرەكەي عىساي سەردارمان (خوۋا لى رازى بى) دەچوئىم. ئەوانە وەك ئاۋەندى رىكخىستىن واپوون، ھەرۋەھاش سەبارەت بە مەھمەدى سەردارمان (درودى خوۋا لى بى) و خەلىفەكانى كە كۆمىتەيەكى ئاۋەندى بوون. ھەر بۇ نىوونە: ئايا شۇرشى فەرنسە كۆمىتەيەكى ئاۋەندى ھەبو؟ تەنەت كۆمىتەيەكى شۇرشى ئۆكتۇبەرىش پادەي شىلگىرىبوونى چەند بوو؟ مەن پىزانم دەرگايەكى شىلگىر نەبوو.

ى.ك: بەلى شىلگىر نەبوو.

س.پ: بىرۋىكراسى لەسەر تەرزى دەرگاي سىكرتارىيەت و مەكتەبى سىياسى رەگى لە نىو سۇشالىزىمى سۇقىتىدا داكوتا. ھەموو ئەمانە فىريان بەسەر كىردەۋى سۇشالىستىيە نەبوو. وەك پىشتىر روونمان كىردەۋە جىزبى كۆمىنىستى سۇقىتى ھەلۋەشاۋە پاش دامەزىنى پەكىتى سۇقىت لە تەرزى سۇشالىستى دورگەوتەو، لەبەرئەم ھۆيە پىئويستە لەسەرمان پارتى كىرىكارانى كوردستان دۇزى ئەم نەخۇشىيە قايم رابگىرىن. ئەمە خواستىكى راستەقىنەي پىئويستە، چۈنكە خەباتى راستەقىنە راستگۇترىن شاھەتى گۇرئانكارىيە راستەقىنەكانە. مەن ئەم ئاۋەندەم نەدۇزىيەو و كەس ئەۋەندەي مەن كىردۈۋە خەباتى بۇ دامەزىندى كۆمىتەيەكى ئاۋەندى نەكردۈۋە. بەلام بۇم دەرگەوت ئەۋە ئاكرىت و ئەۋسا گوتىم پىئويستە تەنگ بە راستى ھەلنەچىن و بەرەو روالەتلىزى دزە نەكەين.

ى.ك: ئەمە زۇر خىراپە.

س.پ: ئەۋى راستى بىن زۇر خىراپ نىيە و ھىشتا لە قۇناخى دروست بووندايە. ئاۋا بوو و ئاۋا لى دىت، پەندىكى تىدايە.

ى.ك: لە گىتېتىكى ئەم دوايىيەتەندە دەلىن: «مەن وىستىم سەركىردايەتەكى بە كۆمەلەن ھەبى، بەلام ئىۋە داۋاكەمتان بەجى نەھىئا».

س.پ: بەلى! ئەمە راستە. ئەمە ناپىتە بەرەست لەبەردەم پەرەسەندى پارتى كىرىكارانى كوردستاندا، بەلكو بە پىچەۋانەو جىزب گەلىك گۇرئانكارى گەۋرە بەخۇۋە دەپىنى. لەم بارەباند پىئومەندىكە لىئىۋان ئەم پەرەسەندە و ئەم تەرزە دروست بوونەدا ھەيە مەبەستىم ئەۋەيە ئەگەر ئاۋەندىتىيەكى روالەتى رەق ھەبۋايە، ئەم پەرەسەندەي پارتى كىرىكارانى كوردستانمان نەدەپىنى. يا بە واتايەكى دىكە، ئەگەر رىكخىستىنى پارتى كىرىكارانى كوردستان ھاۋاشىۋەي جىزبە كۆمىنىستە باۋەكان بوۋايە گەشى نەدەكرد. ئەم تەرزەي كە لىنى دەۋىم كىرىدراۋى ۋاقىيە. بۇيە ئىنە پىشت بەو ئاۋەندىتىيە تەقلىدىيە نابەستىن كە

باسمان كرد. پښوېست ناكات بېست كېس له وانه ي كه هه لڼدهستن و داده نېشن هه موو شتيك هه لسورېنښن، چونكه ناتوانن به دووې هه موو شتيكدا بچن و ده بڼه كۆسپ له بهر دم په رښه نښندا. هينري گه وړې رښه گرتنمان پښووندي به كي راسته وخوې بهم واقيعه وه. بڼه وې راستې په كان به ژېر ليووه نه كېن، من به رښه لستې پښكېناني كومېته به كي ناووندي شل ده كم. چهند نه نجاميكي پر بهر هه منان له كردارانه ده ست كه وت. نه مه كرده وېه كي توند و تيزه دږي په گازو بووني بيزو كراسي. پارتي كړي كاراني كوردستان ماناي راسته قېنه ي بڼگي سر كړد ايه تي به ده ستوه دا و له بار ترين چاره سړي بڼه مه له ي سر كړد ايه تي دانا. نه مه بووه موو وې وې وې ديكه چاوي لي بكن.

ي. ك. باشه. ثابا ده توانين بلنېن: ناكريت وېنه ي دروست بووني پارتي كړي كاراني كوردستان له سر كاغز بكيشين وه چوڼ بڼه حيز به كومونېسته كاني ده كېن؟ ته نانه ت حيزي به لښوېش هاوچوونې شيوه وېنه كېشراوه كي خوې نه بوو له سر كاغز. من پشتگيري نه كرده وېه ده كم. حيزي كومونېستي سؤفيتي هه تا ماوه به كي كم پېش هه رس هينانيشي بهو ته رزه بوو كه باس كرد. گه رباچوف له به كم رښه كانيدا سكالاي له ده ست كارانه بووني كومېته ي ناووندي كرد. به راي من كادي ران باش خرابوونه كار و، بڼه وېش كه تا كړوې بالاده ست نه بڼه گورېن. له كه سه كاندا ده كرا. وانه ي كه به وې خراپي يانه وه له وزيغه كانيان دوور خراڼه وه، چاريكي ديكه ده رگايان له بهر دمدا كرايوه تا بهر پرسي خويان بگرنه وه نه ستو. من نه مه وا ده بېنم زور گرنگه. باشه سر كرده ي گه وړم. نه مه موو رېكوپيكي به پشت به خودي شيوه ده به ستې و توش يه كه عقل و يه كه ده رگاي ده ماري. نه گهر حيزب فراوان بېن، چي رووده دات؟ ثابا ماندو و نابن؟ ثابا نه مه نابېته وې خنكان؟ كاتيك له سالي ۱۹۸۹ دا سر ليدان له مه ده تر سام. له كاتيكا ئيستا له رڼانه دا ده بېنم زياتر چوست و چالاكي و كه سايه تېتان خوښه ويسته، به لام سر باري نه وه دله رزم، چونكه شيوه زور خريكي ورده كاري مه له كان ده بڼ. واته ده رگاي ده مارتان بهر ده وام ئيش ده كات. ثابا نه مه ماندو و تان ناكات؟ به كم رڼر گوت: «نه گهر ۱۰ سالي ديكه ماموه - خويار بڼه دمېنښه وه - چاره سړيك بڼه نه مه موو مه له لانه داده نېم به مه له ي شور شيښه وه». له كاتيكا من له بهر نه مه قورس دلم له لاتانه، چي ده لڼن؟.

س. پ. هه قته نېگه ران بې. من له وه به ناگام و له دلې خوښا چاودېري گورانيكاري به كان ده كم. نه مه ته رزه ي كار و نه مه خيرا ييه ده گمهن. واته نه وېري خيرا يي به كه كه سينك ئيشي پڼه دكنا. نه گهر سر نجي ري و شوېنه بڼچينه ييه كاني ژيان بده، گه لنيك غافلگيري چاوېروان نه كراو له گورېدان. هه تا نه گهر روانېشمانه ياسا كاني سروشت، كاره كه بهم پڼه بهر ده وام نابن.

ي. ك. كه س باومر به وه ناكات. زبانتان ئاسايي و زور ساده يه. هېچ خوښگوزماني به له زبانتاندا نه يه.

س. پ: من زۆر بىر لەم مەسلانە دەگەمەن دەروانە مېژوو و ھەولنى
 شيكرەنەمەي دەمەن. ھىندىك شيكرەنەمەن نووسىيەن، چونكە ئىمە كوردستانىكى
 بەدەم و زمانمان گەرەكە و ئەمەش پەرەسەندەن و شيكرەنەمەي خۆي دەخوازى.
 بىن گومان تىكداننىكى دەست ئەنقەست و چەندەھا زەبرى گورچىكېر ھەن، ئەگەر
 ھەموو شتىكەم پىن بىكرابە، ئەم تىكدانە و ئەم زەبرە گورچىكېر پانە نەدەبەون، بەلام
 سەربارى ئەو، پەرەسەندەن بىنچىنەبىيەكان شىوازەكان پىشان دەدەن. وەك فەرەموتان
 سەربارى ژيانى يەكجىار سادەم، ھىزىكى گەورە ھەلسوراندەن ھەيە. من لە كەسانى
 دىكە پىشەر بەرخوزدان دژى كەلەگايى دەگەم و بە تىبەرىنى پوژگار دەبىم بە
 دەسلەت، من سەرنىچى ئەو دەدەم و ھەولەدەم پى و شوىنى پىنويست دابىتىم و
 كارى ھەرمەزى سەقامگىر بىكەم. باسى خۆم بۆ كردن وەختىك تەمەنم ھەوت
 سالان بوو و بۆم باس كردن چەند شەيداي كارى ھەرمەزى بووم و ھىشتاش و ھام.
 بەلام وىراي ئەو (من) نىكە ھەيە گەورە دەبىن. من لافى ئەو لى نادەم بەھۆي مەو
 كوردستان كەوتە بوو و گەلەكەي گەورە بوو و پارتى كرىكارانى كوردستانىش
 پەلى ھاويشت. ئەگەر لە خۆم بەدەر لام لەم گورانكارىانە كەردەو، تووشى
 ھەلەيەكەي گەورە دەبىم، چونكە پىنەنديان بە شىواز و خەباتەمە ھەيە وەك پىنەندى
 نىنۆك بە گۆشتەو. بەم بۆنەيەو من پىنش تاوئىك گوتىم: «كەمالىزىم پەلى
 ھاويشتووە بەلام مەروئى تورك بەستەبالا بوو». ئەم رەخنەيە ئاراستەي كەمالىزىم
 كرابوو، لە كاتىكدا بۆ من پىنچەوانەكەي راستە، «ئاپۆ گەورە بوو و پارتى
 كرىكارانى كوردستان لەگەلیدا گەورە بوو و كوردىش لەگەلیدا گەورە بوو».

ى.ك: پىنم وایە ئەمە ھەلئويستى (دوغان گورىش) سەروكى دەستەي ئەرکان و
 (ئەحمەد تورك) سەروكى خىزىي كارى مىللى و تىروانىنى ھەمووانە. دەولەتى
 توركيا باومەي وابوو دەتوانى پارتى كرىكارانى كوردستان و ئاپۆ لەيەك بىكات،
 بەلام بە قەناعەتى من بۆيان نەچووە سەر.

س. پ: دىبارە لە يەك كردن گرانبە، چونكە من ھەموو كۆشىنىكەم بۆ ئەو كەردووە
 ئەم جۆرە سەركردايەتییە پەرە پىدەم. ئەگەر ئەم سەركردەيەش بە گەل پىشت
 ئەستوورە و بىر لە گەل دەكەتەو، بە گەلەكەيەو گەورە دەبىن و لەگەل
 دەورويشتەكەيدا تەبا دەبىن. پىنمى ئەم خالەتە بووین و نىشانەكانى بە بەرچاوەدەن.
 پىش تاوئىك باسى پاداشتى ئاپۆمان كرد. ھەر كەسكە دۆستايەتیمان بىكات مەزى
 دەبىن. ئەمەش گرىنگە. بۆ نمونە دوغان گورىش كە زۆر كەش و فەش دەكات، ھىزى
 خۆي لەو گەلەكەمانەو ھەردەگرى كە دژى ئىمە دەيانكات. وانى؟ تەناتە لووت
 بەرزى (ئوزال) یش بە ئىمەو بەستراو. پىشتەر ئەمەمان ھەلسەنگاندووە و پاشتر
 راستى ساخ بوووە. ئوزال بوو بە ھەلۆيەك دژ بە پارتى كرىكارانى كوردستان و
 ماوێ مانەوئى پىنەستەي ئەوئەيە كە ھەلۆيە.

ى.ك: بەلام ھىندىك ھەلۆي دىكەش دەردەكەون.

س. پ: ئەمە كىشەيەكەي دىكەيە. من وەك نمونە دەلێم. بەلام سەربارى ئەو

ئەو مەترسىيە لە ئارادايە كە باستان كەرد، خۇ بىنگەي خەلىفەكانى محەمەد (دروودى خواى لى بى) و بىنگەي نىردراوہ مژدە دەرەكانى عيسا (سلاوى خواى لى بى) بوون كە بوونە ھۆى دامەزراندنى مەكتەبىن سىياسى بۇ لىنىين. وىراى ئەوہى كە مەن بىر لە ھەموو ئەمانە دەكەمەوہ و «لاپەرەكانيان ھەلدەدەمەوہ، واى دەبىنم كە ھىچ يەككىيان لەگەل بارودۇخى ئىمەدا جوت نايەتەوہ.

ى.ك: بەلام رژىمنىكى دەست نىشانكرواتان لى پەيدا دەبى.

س.پ: كىشەي پىاوى دووم زۆر جار لای ئاپۇ سەرى ھەلدەوہ. وا باستان بۇ دەكەم: ئەو ھەلەشانە ھەن كە لە ھەموو شتىكدا پىشت بەستن بە ئىمە و تا پلەيەكى لەخۇبايى بوون گەشە دەكەن و پىيان واىە بوونەتە پىاوى دووم پاش ئاپۇ. ئەمە نەخۇشىيەكى بلاوہ، بەلام ھىشتا پىاوى يەكەميان لەبەردەمدا ماوہ و تەگەرەيان بەردەننى و بىر لە چۆنەتى تىپەراندنى دەكەنەوہ و بەم پىيە پىلان دەگىرن. ئەوہ بارودۇختىكى بە راستى جىنى داخە. بە پلەي پىاوى دووم گەيشتن ئاسان نىيە، ئەگەر پىاوى يەكەم بىرۆشەيبە، پىاوى دووم نەدەما، ئەمەيان پى دەلنىم و بىگەرە تەكايان لى دەكەم. ئەو پىيە واىە ئەگەر پىنەندى لەگەل ئاپۇدا بەست و دەسلانى لىوەرگرت، دەرگاىك لە دنيادا نامىنى بە روويدا نەكرىتەوہ و گرى كۆيرەيەك نامىنى بە دەستى ئەو نەكرىتەوہ. لەبەرئەم ھۆيە لەسەر ھەلۆىستى خۆى سوور دەبى. ئەمە فىلىنكى گۆرەيە و بى ئاگايەكى گۆرە لە مەسەلەى سەر كەردايەتيدا دەردەبىرئ. مەن بەو شىوہەي كە ئەو بۆى دەچى دەسروپى و دەسلانەكانى خۆم بەدەست نەھىناوہ. ئەوہ بەرھەمى ژيانىكى سامناكە. ئەو بەوہ نازانى و تەنيا ھەلدەدات ئەنجامەكان زەوت بكات. كاتىك دەگەن، بە كۆسىي بەردەميانم دادەنن و نازانن لادانى ئەم كۆسە با بە زىندوویش بىمىنەوہ دەيانبرىننەوہ. ئەمە خالە گرنگەكەيە. گرنگ نىيە ئەوانەم پاكتاو كەردبى يان نەمكەردبى. بەلام ئەگەر پىاوى دووم و سىيەم بەم شىوہەي بىن و ئەگەر كەمىك دووركەوتىنەوہ، چ بىنگەيەك دەمىننەوہ؟ لەم خالەدا ورياي ئەوہ بىن كە دەيلنىم. بۇ نمونە: سەرنج بدەن سى خەلىفەى محەمەد (د.خ) كۆژران و ئەو مەكتەبى سىياسىيەش كە چووە جىنى لىنىين ھەر ژمارەيەكى كەمى لىمايەوہ. ئەگەر لەم دوو نمونەيە وردبىتەوہ، بۆت دەردەكەوئ ئەوہ چارەسەرىكى تەواوەتى نىيە و پىويست بەجى بەجىكەردنى دەقاو دەقى ئەم نمونەيە ناكات. ئەوسا دەبىنن پىاوى دووم يە بەرچاومانەوہ چى بەسەر دادىت. پىمگوتن پىويستە يەكجار سادە نەبىن و چىسان پى دەكرىت بىكەين. مەن خۆم ناكەم بە ناوەند و ئەوہم پەچاو كەردووە كە لەوانەيە ئەم ناوەندىتىيە لايدات. پىويستە ئەوہ نەخەمە مەترسىيەوہ. ئەگەر دەلنىن پارتى كرىكارانى كوردستان بە تۆ دەستى پى كەرد و رەنگە بە كۆتايى ھاتنى تۆ ئەویش كۆتايى پىيەت، منىش دەلنىم: ئەگەر پارتى كرىكارانى كوردستان دەبىتە بەلا بە بان سەرى خەلگەوہ، با ئەمرۆ بەر لە سەيە دوايى پىيەت.

ى.ك: ئەمە ھەلۆىستىكى زۆر سەرسوڤەينەرە.

س. پ: بئى گومان ئەمە پرنسپىپىكى ئەخلاقىيە و ھەلۋىستى ئىمە لەم پرنسپىپەو
 سەرچاۋە دەگىرى. ئەگەر بىرۋاينە سالى ۱۹۹۲، دەتۋانين چاۋەروانى ئەو بەكەين كە
 سالى ۱۹۹۳ چۈن دەبى. جا لە باتى ئەوۋى كە پارتى كرىكارانى كوردستان بىنى
 بە بەلا بەسەر سەرى گەلەو، دۋايى پىنھاننى لەگەل مندا باشترە، چونكە ئەو
 زىانانەى كە لىتى دەكەنەو زىانم پىنھانەين. بۈيە باشتر ۋايە لەگەل مندا لە گۈر
 بىرئىت. لەبەرئەو مەن قايمىكارى لەم ھەلۋىستە دەكەم كە بەجىھىنانى پرنسپىپىكى
 ئەخلاقىيە. كەمىكە لەمەو بەر باسى ئەو تان كىرد كە ئەگەر ئەم كۈشش و ئەم
 دەزگای دەمار و توانايىيە فېكەرىيەنەمان، چى زۋودەدات؟ ۋەك بىلىنى بىر لە
 مەترسىيەك دەكەنەو ھەرەشەمان لى دەكات. ئەگەر لايەننىكى باشم ھەبى و ئەگەر
 حېزبىش پاش مەن بەسۋود ۋەرگرتن لە نموونە و دەرسە مېتروۋىيەكان ئەم لايەنە
 باش پەرە پىنھانەت، با چەند پىنى دەكرىت پەرەى پىنھانەت. بەلام ئەگەر بە خراپى
 پەرەدەستىنى و رۋشنىبىرىم بۇ دەست گىرتىن بەسەر گەلدا دەقۇزىتەو و
 دەسەلاتەكانم يا ھىزى ناۋەندىم بەكاردەھىنى تا بېيتە كارەساتىك بەسەر خەلكەو،
 ئەو لە گۈرۋانى لەگەلدا باشترە. لىنن كاتىك قايمىكارى بۇ ئەمە نەكرد، بە
 ھەلدا چۈ. بەلام مەن رى و شۋىنى قايمىكارى خۇم دادەنم و لەسەر رىنگاى راستم
 ئەوۋى كە پىنۋىست بىنى بىزى دەزى و ئەوۋى كە پىنۋىست بىنى نەزى دەروات. بە
 قەناعەتى مەن ئەو جى بەجىكرەننىكى جوانە.

ى. ك: مەن دان ئەو دەدا دەنم كەوا ئەم بىرو باۋەرەنەت فەلسەفەين.

س. پ: مەن لەم بابەتەدا قايمىكارم.

ى. ك: ئىستا سەر كەردەى گەورەم پاش ئەم خالە فەلسەفەيەنە پىرسپارى لەو بەدوام
 پىنۋەندى بە جى بەجىكرەننى راستەقىنەو دەبى. ئايا بارودۇخ لە سالى ۱۹۹۳ دا
 سەبارەت بە ھاۋپەيمانەتى و حېزبى كارى مىللى و كىشەى ئەكادىمىيەكان و
 چەپرەۋەكانى دىكە چۈن دەبى؟ چۈن ئەم ھەموو پىرسپارەنە تىن دەپەرىنن و چۈن
 بارودۇخى ھەلەدەسەنگىنن؟

س. پ: بەلى. گىشت پىرسپارەكانت كۆدەكەنەو و بە يەك كەرەت ۋەلاميان
 دەدەمەو.

ى. ك: بەلى. جارىكىيان باسى سۋىتەمان كىرد. پاشان باسى بىنى بەشكرەننى
 تەندروستى يان ئەو پىشەنەى ئاسايەشەمان كىرد كە ئىمپىريالىزم بەسەر يەكەننى
 سۋىتەيدا سەپاند تا فايرۋىسى سۋىيالىزم نەپىتە دەرى بۇ ناۋچەكانى دراۋسى،
 ئەمە شىكرەنەۋى ئىۋەيە. ۋەك پۋوداۋىكى ھاۋچەشنىش ۋاى دەپىش كە تۈركىيا
 پارىزگارانى تازە لە باشوردا و پارىزگارانى رۋشنىبىران و پارىزگارانى
 سەندىكايەكان لە تۈركىيا دادەمەزرىننى و تەنازولى گەورەشى خستۋەتە بەردەم
 ئەوروپا تا بۇ ئابلۋوقە سەپاندن بەسەر پارتى كرىكارانى كوردستان و ئاپۇدا و
 ھىشەنەۋى لە نىو كوردستانى تۈركىيادا پىشەۋانى بەدەست بىننى. بە ۋاتايەكى
 دىكە تا فايرۋىسى پارتى كرىكارانى كوردستان و ئاپۇ لە بىرى بلاۋبوۋنەۋى بە

هه موو شوینیکدا هه ره له تێو ئهم ناوچهیه دا بزمینیته وه. ئایا ئهمه راسته؟ مادامیکي زور بیرده که نه وه، ئایا هه ولده دن ئهم ری و شوینانه له سالی (۱۹۹۳) دا تیک و پیک بدهن. یه کیتی سؤفیت ملی بۆ ئهم پشتینه یه که چ کرد و به گه مارۆ دراوی له نێویدا مایه وه.

س. پ: به ئێ، به لام ئیمه ئهمه مان پنی قبول نه بوو.

ی. ک: قبولی ناکهن. به لام ئامرازه کانتان چین؟ بۆ نمونه. هیندیک هاویری وا ده روانه حیزبی کاری میلی (HEP) که ئامیریکه بۆ نوینهر گه یاندن به په ره مانی تورکیا. ده ولت پنی واپوو که ئاپۆ زور بایه خێ بهم بایه ده داوه. من گوتم ئه وه به لای پارتی کریکارانی کوردستانه وه گرنگ نی یه. ئه وه نووسی بوو به خافله گیری. به لام ئیستا حیزبی کاری میلی له سالی ۱۹۹۳ دا چی لی به مه ردیت و چه پی تورک چی لی پرووده دات؟ باسی یه کیتیتان کرد، ئایا ئهم یه کیتی یه به پنی ته رزی عیسیه (سلاوی خوی لی بی). واته هه میشه پشت پنی ده به ستن؟ جاران له سالی ۱۹۸۷ - ۱۹۸۸ دا پارتی کریکارانی کوردستان شه ری پنی ده فروشتن و له سه ره ئه وه مان ده نووسی. ئیستا حیزب گه وه بووه و ئه وان په لامارتان ده دن، له کاتیکدا ئیوه - مه به ستم پارتی کریکارانی کوردستانه - په لپ له وه ناگرن و به شیک له چه پی تورک سه رقāl بووه. من له شیکردنه وه که تاندا بۆ ستالین دیمه پāl رایه که تان، شیکردنه وه که تان گه لیک لایه نی روون کرده وه. به لام سه رباری ئه وه من ستالین به سه رکرده یه کی مهن له قه لَم ده دم و هه وه ئه وه نه خو شیا نه ی تیدا هه ن که باس کردن و بینایه کی بنیات نا به لام....

س. پ: که بیناکه گه یشته قو ناخی خه لک تیدا نیشته چیکردن دوا یی پنی هات.

ی. ک: به ئێ. من به هه مووان ده لیم ئه گه ر حیزبی کاری میلی (HEP) داخرا، چۆن پتیویست بکات ئاوا حیزبیکي تازه داده مزرینیت. ده توانین جگه له مه چی بلینین؟ ده مان له گه لیک بایه تی فه لسه فی و گو ته ی تیوری ژمند و چه ندین بیرو رای تازه تان هینایه وه، به لام خه باتی یاسایی له کوردستانی تورکیا دا وه ستا و گونده کان له دانیش توانیان چۆن کران. جه ما وه قسه کانتان ده خوینیته وه، چونکه وه ته کانتان بایه خێ راپورتی سیاسی یان هه یه و پر سیا ره کانی شم سه ره به ره عمه لی ده بن. یه کیک له پر سیا رانه ئه مه یه: له کاتی داخرا نی حیزبی کاری میلی دا، ئایا پیکهاته یه کی تازه دیمه گو ری؟ ئه وه دره وشانه وه یه کی که باسی ده که ن له سایه ی چالاکیه سه ربازیه کاندا به رده وام ده بن. ئه وه تان له گفتو گو کانه ماندا روون کرده وه. وه ئه گه ر شه ره و زانست و رۆمان له ئارادا نه بوون ئه وا ئهم دره وشانه وه یه په ره ناستینی و به لام کنی په ره پیدانی ئهم لایه نانه له ئه ستۆ ده گرێ؟ چه ند هه نگاوینک ناوه و هه مووان چاوه ری بی بیرو رای ئیوه ده که ن. بهم بۆ نه یه وه ئه وه چوار چینه یه چی یه که بۆ وه لامدانه وه ی پر سیا ره عمه لیه کانه پشیمان باشه؟ روونت کرده وه که هه لچوونی کوردی ده بیته نمونه به کی مرۆ قایه تی. منیش پشتگیریت ده که م و ئه وه شی لی زیاد ده که م که ئهمه راسته و بۆ کورد و تورکیش وک یه ک وایه. له

شارى (بۇخنى) ئەلەمانيا گوتىم: «ئەمىرۈكە ئالاي مەرقۇبايەتى لە دەستى كورددا دەشە كىنەتە». ھىندىكىيان گوتىيان: تۆ زىندەروۋىسى دەكەي و بە نەتەو پەرىستى كوردى تاوانباريان كىردم. بەو قەيەي ئىۋوش قەناعەتم پەيدا كىرد كە ئەو گوتەيە راست بوو. مەن دەمەۋى بزانم سالى ۱۹۹۳ لە پروۋى پۇشنىرى و حىزبى ياساىي و گىشت مەسەلەكانى دىكەو پچۇن دەبى و پىتم خۇشە. تىروانىستان لەو بارەيەو بزانم. س.پ: بەر لە ھەموو شتىك دەمەۋى شتىك لەسەر تىۋرى پىشتىنە پىتم كە باستان كىرد. قەسەكە تان راستە. پىشتىنە سۇقۇتى بوو ھۇى خۇبە دەستەو دانى سۇقۇت و قايل بوو لە نىۋ ئەم پىشتىنەيەدا بىمىنىتەو و ئەمجا بەيەك كەوتىن گەيشت. وا دەرەكەۋى ئەوان ھەلدەدەن پىشتىنەيەكى لەو چەشەمان بەسەردا بىسەپىنىن. ئىنگىلىز بە راشكاۋى باسى ئەم خالەي كىردوۋە. پىتم وايە ئىنگىلىز لەم جۆرم بابەتەنەدا پىسپۇرن، چۈنكە لەم پروۋە خاۋەنى گەورەترىن ئەزمونىن. پىش چەند پۇژنىك ۋەزىرىكىيان بە ئاشكرا ئاخاوت و پارىتى كىرىكارانى كوردستان (PKK) ى پىتر لە تۈرك بە تىرۆركارى تاوانبار كىرد. نۆينەرى پۇتان لەم ھەلوۋىستە سەرسام بوو. لەوانەيە لەبەرئەو بوو بى كە ۋەزىرى ئىنگىلىزى لە تۈرك زىياتر مەترسى سۇشالىزىم لە پارىتى كىرىكارانى كوردستان دەبىنى و پىتۋىستى بە مشورى پىتۋىست خواردە و بە تۈندى پىشتىگىرى بەرى كوردستانى لە باشور و ئۇزال لە تۈركىيا دەكات و لە ئەوروپاش لە پىگى پەرلەمانى ئەوروپاۋە پى و شۋىن دادەنى. پىتۋىستە ھىچ شۇرپىنىك بە ژمارەي ئەو خەلكانە كە لايەنگىرى دەكەن و بە ژمارەي بەرھەلىستانى ھەلنەسەنگىنىن، چۈنكە ئەمە بىر كىردەنەۋەيەكى بەر تەسكە. ۋەك گوتىم پىشتىر ھىچ نەبووم.

ى.ك: خاۋايە بمانبەخىش.

س.پ: نەخىرا لە كۆمەلگايەكى پرو لە بىرانەۋە دەستىم پى كىرد. ھىچ پەلەيەك نىيە خوار ھەلوۋەشەۋى ئىشە كەوتىنى، چۈنكە دوا پەلە كۇتايىيە. لەو خالەۋە تىۋەلچووم و بەرى كەوتىم. ئەمە دەلېم تا مەسەلە پارىتى كىرىكارانى كوردستان پرون بىكەمەۋە، ئەو قۇناخەي كە ئىستا پىنى گەيشتوۋىن، گەلنىك گۇرپانكارى زۆر گىرنكى لە دووتۋىتى خۇيدا شاروۋەتەۋە. ئەمە ھەلەسەنگاندنى ئىشەيە. پىنكەتەي ناۋەۋى (PKK) تا سالى ۱۹۹۲ زۆر گىرنگە. وىستىيان ناۋى لە كوۋلەكەي تەپىشدا نەھىلن و ئەۋەيان پى بەس نەبوو لە نىۋ پىشتىنەدا داىبىنىن. كۆنەپەرىستى جىھانى و ناۋخۇ بە كىردەۋە بۇ ئەم مەبەستە و بۇ لەنىۋ بىردىنمان يەكيانگىرت. بەلام سەربارى ئەۋە وای دەبىنىم ئىشە لەگەل كۇتايىي ھاتنى سالى ۱۹۹۲ دا بەھىزىن و ئىۋوش ئەمە بەدى دەكەن.

ى.ك: سالى ۱۹۹۲ بوو بە سالى پارىتى كىرىكارانى كوردستان.

س.پ: بەلى. سالى ۱۹۹۳ اش وا دەبى. رەنگە بېرىس كاردانەۋەتان چى دەبى؟ ئەگەر بىروانىنە سالى ۱۹۹۲ دەتوانىن چاۋەروانى ئەۋە بىكەين كە لە سالى ۱۹۹۳ چى دەبى. ئەگەر تۋانىسمان خۇمان لە پروۋى شارەزايى و تەكتىك و كارسازى

دیکهوه پهره پنی بده بن، پنیمان ده کریت گهریلا و رایه رینه میلی به کان پهره
 پنی بده بن و نه وه له ته کتیکیان ته به رینین که له رینگه شتندا روو ده دن. نهوسا
 هیچ بهر به ستیکمان له رینگادا نامینتی بو سر که وتن. له م بابه تاته دا هیچ لادانیکي
 گرنگ له رووی ناید یولوزی یا سیاسی یوه نابینم. نه گهر هه له ی سادهش هه بووبن،
 لئیرت بوونیان ناسانه. هرچی کهم و کورتیشمانه له گیروگرفتی روژانه و
 رهوشی چالا که کانداه تیسن. واته گیروگرفتی سر کردایه تی ته کتیکین و نه م
 سر کردایه تیه گه لیک که رهسته و بنیاتی قوربانیدهری به ناسویی و نه ستوونی و
 له رووی چهقهستن و کهل و پهل و شارمزایی شهر کرته وه له ده ستدا هه ن. واته
 ده کریت کهم و کورتیه کانی سر کردایه تی ته کتیکي به خیرایی نه مینن. رهنگه
 هیندیک گیروگرفتمان له ناستی ناوهندی سر کردایه تی ته کتیکیدا هه بن و
 پیوستان به هه ژانیک هه بن. رهنگه ژیرخان له ناستی گهل و دینشینانیشدا
 هه ژانیکي گهرک بئی. به وه له رینگای نه و توانا پیانه وه که باسمان کردن به
 سر کردایه تی ته کتیکي گونجاو ده گه بن. نه گهر کاروباره کان به و جوړه به رینه
 چوون که نیمه رهنگمان بو رشتن، نه و کاته سالی ۱۹۹۳ ده بیته سالی گهرده لولول.
 خو نه و په لامارانه ی که پارتی کریکارانی کوردستان له هه موو شوین و لایه که وه
 تووشیان ده بن، له ناووه و دهر وه بهر په رچیان ده ده پنه وه و هیرشه کانمان
 خیراییه کی بهر چاویان ده بن. ده توانم له باره ی نه م بابه ته وه هیندیک خال روون
 بکه مه وه. دیاره من لیرده نه نه خشه یه که بو چالاکی و نه بهر نامه یه که بو نامانجه کان
 داده نیم و پیو بست به وانه ناکات. نیمه نه و پاریز گارانه سرانیان به نیشانه
 ده نینه وه. نه موونه یه کمان له سر نه م ناراسته یه له سر و بهندی شهر ی باشوری
 کورستاندا بهر چاوخست. له دهر وه را روومان تیکرد و نه مجاره را وه ستاین. نه مه وا
 ده گه یه تی که نه م خه یاته له ناووه ده کریت، بگره له ناووه و دهر وه شدا دریرهی
 ده بن و بهم پنی به سالی ۱۹۹۳ ده بیته سالی یه کجار گهرم و گور. باشور
 نو که رایه تی تیدایه. نیمه ناتوانین وازیان لئیرینین و نه وانیش ناتوانن وازمان
 لئیرینن. پیوهندی نیوانیشمان له شپوهی شهریکي قورسدا تپهر ده بن و
 تپده کوشین به خه یاتیکي هه مه لایه نه ناچاریان بکه بن بکشنه وه و ناویان
 دهر رینین و له کومه لگیان داده برین و نه و پشینه سیاسی به ی که له خور ناوادا
 به سرماندا سه پیندراوه دادر دادری ده که بن و پیوهندی له گهل روشنیری
 نه وروپایی و خه لکه باشه کانی ناویان به تین ده گه بن. پیو بست له م رووه وه
 چاوه روانی قه له مباریک بین. له هه موو نه وانهش گرنگتر چونی ته مامه له کردنامه
 له گهل سرانی پاریز گاراندا له تورکیا. وه که ناماژنه تان بو کرد گه شت و گوزار
 سر چاوه ی گوزمرانیان، یه کیک ده بن له نیشانه کانمان. جاریکی دیکه نه مه دوه پات
 ده که مه وه و ده نیم: نه وانه ی که تورکیا به به هه شتیکي گه شت و گوزار داده نین،
 پیو بست له سریان سالی ۱۹۹۳ به تنگ خویانه وه بین.

ی.ک: نایا ده بیته دوزه خ؟

س.پ: ئەگەر گەشت و گوزار پالېستىكى شەرى نامرۇقانى دژ بە ئىمە بىن، ئەوا ئەمە ئامپرازىكە لە ئامپرازەكانى شەرى و ئىمە پەنا بۇ ھىندىك تەكتىك دەبەين بۇ نەھىشتىنى ئەم ئامپرازى شەرى. ھەروەھا زانكۇكانىش ھەن، ئەم زانكۇپانە خىيانت لە زانست دەكەن و دژ بە ئىمە بەكارى دېئىن. ئەم شىئو بەكارھىنانەى زانست شىپاوتىيە و دەچىتە خانەى پارىزگارنەو. دەولەت لە ژىر پەردەى زانكۇكاندا: داكۇكى لەخوى دەكات و لەوانەىيە ئىمەش دژى رابوھستىن. لە ھەموو ئەمانەش گىرنگىر بابەتى راگەياندن و بلاوکردنەو بە بۇ بەنج کردنى گەل و پەردەپوش کردنى راستىيە کوردى و تورکىيە کان بەکار دەھىنرىن و ھەمان دەور دەبىش کە کلىسە لە سەدەكانى ناوہ راستدا دەبىشنى. تەنانت دەورىان لەوش مەترسىدارتەرە و ئامپرازىكى مېشك شۆرىن و چەواشە کردنى بىر کردنەوى راست و دروستە. لەم شەرى دوايىدا زۆرجار لە شاستى نووسەرانى گۆشەىيە گۆرەکان و ھەوالە ھەلبەستراوہکاندا بە نىشانە نايانينەو، تەنانت (دوغان گۆرىش) گوتى ئەوانە (محەمەد جىك*) ن.

ى.ك: (محەمەد جىك)ى پۆژنامەنووس؟

خۆ لە قەرەى چارەسەرى سياسى نەدانى دەولەت کە بالاترىن جۆرى مەردۇستانەى چارەسەرە، پالمان پتوہ دەنيت و بگرە ناچارىشمان دەكات پەنا بە بەر ئەم رېنگايە بېەين.

س.پ: بى گومان. محەمەد جىكى پۆژنامەنووس چى دەگەينەى؟ مەبەستم ئەو بە ئەم ناونانە لە کاتى پەلاماردانماندا بەکارھىنرا. ئەگەر ئەو ھەموو محەمەد جىکانە پەلامار بىدن، ئىمەش دەزانين چۆن بەرگرى لە خۆمان دەکەين.

ى.ك: کاتىك دوغان گۆرىش پۆژنامەنووسان و نووسەران بە محەمەد جىك ناو دەبات، بەو دەيانکاتە نىشانە بۇ پارتنى کرىکارانى کوردستان (PKK).

س.پ: بەلى ئەمە پىئويستى بە قسە لەسەر کردن ئىيە، ئەوانە محەمەد جىكى پۆژنامەنووسن. سەربارى ئەو بە زۆر لە دۆستە پۆژنامەنووسەکانمان بە دەستى دەولەت خافلکۆز کران و رېنگا بە بلاوکردنەوى ھىندىك پۆژنامەى دۆستى ئىمە لە کوردستان ئادرىت، بەرانىر بەم زۆردارىيە بى وینەى، پىتمان ئاکرىت ئەم بەرەى شەرى بېينين و قېر و قەپى لى بکەين. جا بۇ ئەم مەسەلەىيە يا پۆژنامەنووسى و پۆژنامەنووسان بە شىئو بەكى گونجاو لە گەل بەرژوھەندى گەلدا کۆدە کرىنەو و دەبى ھىندىك نووسەر بەداد بىن، يا ئەو ئەنجامانە دەکەونە سەر شانيان کە لە کردەوہ کانىيان دەکەونەو، چونکە دەبى لانى کەم بىر لە بەرژوھەندىيەکانى گەلى تورک بکەنەو و مافى ئەوہيان ئىيە گرانى گوزمران و راستىيەکانى دېکە بشارنەو.

(*) تورک بە سەربازى خويان دەلین محەمەد جىک

و ئەم راستىيانە بشىۋىتىن ۋە ھىرش بىكەنە سەر پارتى كرىكارانى كوردستان. با لە
 ېرى ئەو ھىچ نەبى بىر لە بەرمۇندى گەلە كەيان بىكەنەو ۋە با لەو گوشارانە
 بدوین كە ئامانجيان گەلە ۋە با كۆلۇنيالىزم بېىن، چونكە ئەوان بەم كىردموانەيان
 گوناخە كانىيان زىاد دەكەن. ئىمە داوايان لى دەكەين ئەم بارودۇخە تىن بېرىتىن.
 سەندىكاكانىش ھەن، ئەم سەندىكاكانىيە لەمپەرىكىيان لە نىۋان چىنى «زىمە تىكىش
 ۋە كرىكار» ۋە شۇرۇدا دانائە تا بىرى شۇرۇشگىرانە بەم چىنانە نەگات. زىدەمۇيى
 ناكەين ئەگەر بىلىن كەرتى كرىكاران ھەرە پاشكەوتووترىن كەرت پىكەدەھىن ۋە
 ئاغە سەندىكاكانىيە كانن بەر پىرسى ئەم بارودۇخەن. ئەوانە پاداشتيان دەرھەق بەو
 ۋەرگرتوۋە ئەم چىنە لال ۋە كوئىر بىكەن ۋە نەتوانى ھىچ بىكات. ېرى ۋە شوئىنى ئەو
 ئاغايانە لە ھى گوندپارىزان جىاواز نىيە ۋە ئەوانە سەرانى پارىزگارانى چىنى
 كرىكار دەنۋىتىن. ئەوانەيە ھىندىك چالاكىمان دۇر بەوان بى. سەرەمراي ئەو
 ھىزەكانى شەرى تايىبەت ھەن كە ئەوانىش نىشانەيەكى ئىمەن ۋە لەو حىزبە
 توركىيانە پىكىدەت كە لە ېواری يەك كەوتنى نەتەوايەتەدا پىشېركى دەكەن،
 سەرانى پارىزگارانى لای ئەوانىش نىشانەيەكى بەرانبەرى ئىمەن، چونكە ئەوان لە
 سەردەمى توركىادا بە كىردەمە يەكەيان نەگرتىۋو بەو جۇرەي كە ئەوان ئىستا لە
 دۇرى ئىمە يەكگرتوۋن. ئەوانە راپىدەگەيەنن كە ئەوان لە بەردەم مەترسى
 جوى بوۋنەو ۋە پەلاماردانى پارتى كرىكارانى كوردستان (PKK) دا ھاۋدەنگن.
 ئەوانەش نىشانەيەكى ئىمەن. ماۋە نادەين ئەم حىزبە سىياسىيانە سەرچەمىيان لە لايەك
 بىن كە ئەۋىش لای دۇژمن بە ئىمەيە. ۋىراي ئەۋى كە ئەوان لافى بەرھەلىستى
 ھىكۇمەت لىدەدەن، بەلام رەفتارە كانىيان بەلگەي ئەۋەن كە لە ھىكۇمەت
 ترسناكتىرن. لە پال ئەمەدا چەندىن ھىزى ناراستەۋخۇى سەر بە شەرى تايىبەتى ۋەك
 (حزب اللە) ھەن. پىشتىر كەمىك باسما كىردن. ئەوانە بوۋنەتە مەترسى ۋە بە
 شىۋەيەكى زىاتىر سەرتاسەرى ېوۋىان تى دەكەين. گەلىك بىنگەي ئاينى ھاۋشىۋە
 ھەن ژىربەژىر كاردەكەن ۋە دەۋلەت كۆمەكەيان دەكات. ھەرگىز ناشىت ۋە ېرى
 نادەين ئاين بەم شىۋەيە بەكاربەھىنرىت ۋە ئەوانەيە بىكەين بە نىشانەيەكى خۇمان.
 لە پال ھەمۇ ئەۋانەدا، پۇلىس لە توركىيا ھەمۇ شىك ھەلدەسۋورپىتى. ېەنگە
 دۇيان رابەستىن، چونكە گىرىدراۋى مۇنۇپۇلە كانن. ۋەك دەزان لە بىنەمەدا
 سەرمایەدارى مۇنۇپۇلى ھەمۇ شىك ھەلدەسۋورپىتى ۋە ئۆتەنەرايەتى ئابۋورى
 دەكات. خاۋەننى ئەم بىنگانە كەلە سەرمایەدار ۋە گوناخىارى گەۋرەن ۋە كەس تا
 ئىستا توخنىيان نەكەوتوۋن. ئەۋانە ۋە بىنگە ئابۋورىە كانىشىيان دەچىنە نىۋ
 پلانە كانمانەۋە سەرەمراي ئەۋى كە ۋەرزىش ۋە سىنەما ۋە تەننەت ھۈنەرىش سەرپاكان
 دۇمان بەكار دەھىنرىتىن. ناۋى ھىندىك ھۈنەرمەند ۋە چۆنەتى بەكارھىتەننىانم لە
 لايەن ېژىمى شەرى تايىبەتەۋە بۇ ھىنانەۋە ۋەك (ئىمىراي دىياربەكرلى ۋە ئىبۇ
 ئورفەلى) ۋە فلان ئەكتەر ۋە فلان نوۋسەر. پىنۋىستە لەسەريان ۋەرىاي بارودۇخى
 خۇيان بىن. ئەۋانەش كەرسەتەيەكى شەرى تايىبەتن كە خۇمانمان بۇ ناۋەتەۋە. سا يا

دهست له هیزش کردنه سهرمان هه‌لده‌گرن و ده‌گه‌رینه‌وه لای گوتی «هونه‌ر له خزمه‌تی گه‌ل‌دایه» و به پیتی نه‌وه ده‌جووتینه‌وه. دفا‌بواری نه‌و کارانه‌یان ناده‌ین. هیزه ده‌ست وه‌شیننه‌کانی سهر به ده‌وله‌تیش هه‌ن که سو‌پایه. ئی‌س‌داره خوجی‌پیه‌کانیش - واته‌ شاره‌وانیه‌کان - هیزی تاییه‌تی ده‌وله‌تن و پارێز‌گاران و ئیمه ده‌ست ده‌خه‌ینه‌ بینیان. وه‌ک ده‌بینین سالی ۱۹۹۳ له هه‌موو لایه‌کی کوردستاندا سالی شه‌ری سهرتاسه‌ری ده‌بی.

نه‌وی راستی بێ ئیمه‌ حه‌ز به‌وه‌ ناکه‌ین، به‌لام قه‌ره‌ی چاره‌سه‌ری سیاسی نه‌که‌وتنی ده‌وله‌ت که‌ بالاترین جو‌ری مرۆ‌دۆستانه‌ی چاره‌سه‌ره‌، پالمان پێ‌وه‌ده‌نیت و بگه‌ره‌ ناچار‌یشمان ده‌کات په‌نا به‌ر ته‌م رینگایه‌ به‌ین. نه‌وان وه‌لامی پێ‌شیناره‌ گانمان ناده‌نه‌وه‌، له‌وانه‌یه‌ له‌به‌ر نه‌وه‌ بێ که‌ به‌ که‌مان ده‌گرن. جاران که‌س نه‌بوو با‌وه‌رم پێ‌بکات، هه‌تا رۆ‌له‌کانی گونده‌که‌شم گاته‌یان پێ‌ده‌کردم و ناتۆ‌ریه‌کیان لێ‌نا‌بووم. با‌په‌چه‌ گوند و له‌ به‌ره‌ی منه‌وه‌ له‌ خه‌لکه‌که‌ی به‌رسن. به‌ره‌نگه‌ سه‌بینی به‌رم. به‌لام ته‌م ئیش و کارانه‌ به‌ مردنی من دوا‌یی‌یان پێ‌ناییت. به‌ نا‌واته‌وه‌م سو‌و‌کایه‌تی به‌م با‌به‌ته‌ نه‌که‌ن و به‌و قسه‌یه‌ی خویان که‌ من تیرۆ‌رکارم و جیایی‌ خوازم نه‌بیشی‌وتن. گه‌لێ‌ک راستی گرنه‌گم به‌وه‌په‌ری راشکا‌وی‌یه‌وه‌ له‌م گه‌فتو‌گۆیه‌دا به‌رچاو‌خست. ته‌گه‌ر ته‌م راستی و با‌به‌تانه‌یان پێ‌قووت بچێ، به‌لای گه‌لان و رژی‌مه‌کانه‌وه‌ مانایه‌کی گه‌وره‌یان ده‌بی. با تیمان بگه‌ن و به‌مانسان و ته‌گه‌ر هه‌نگاو‌بکیش به‌ره‌و لامان بێن. ته‌مه‌ بانگه‌یه‌شتنی منه‌ بۆ نه‌وان. من له‌ سفروه‌ و بگه‌ره‌ له‌ ژێ‌ر سفروه‌ لێ‌نیشتم و به‌م قه‌زناخه‌ گه‌یشتم و ده‌توانم زۆ‌ر شت بکه‌م. ته‌گه‌ر پێ‌ویست بکات ده‌توانین مرۆ‌ف بکه‌ینه‌ به‌زمی‌کی نا‌و‌ک‌دار. ته‌مه‌ دروشمی منه‌. ته‌کام وایه‌ خویان به‌ قسه‌ی به‌وش نه‌خه‌له‌تینن وه‌ک: ته‌مه‌ریکا پش‌ت‌گیریمان ده‌کات و نه‌ه‌روپا له‌گه‌ل ئیمه‌دایه‌ و ده‌رگا‌کانی باشورمان به‌روویاندا داخستوه‌ و پار‌تی کرێ‌کارانی کوردستان هه‌شارگه‌یه‌کی نه‌ماوه‌ و ئیمه‌ له‌م ماوه‌یه‌ی دوا‌یدا ته‌نگه‌تا‌ومان کردون. ته‌م هه‌موو قسانه‌ بێ‌سوودن و کێ‌شه‌که‌ تا ته‌م راده‌یه‌ ساده‌ نی‌یه‌. ئیمه‌ راسته‌ و راست حه‌ز به‌ چاره‌سه‌ری شارستانیانه‌ی به‌لا ده‌که‌ین. له‌وانه‌یه‌ ده‌وله‌ته‌که‌یان گه‌وره‌ بێ و که‌له‌ سه‌ری قه‌وی پر له‌ می‌ش‌کیان زۆ‌ر بێ. پێ‌ده‌چێ‌ من دینشینیکی ساده‌و هه‌زار به‌م، به‌لام چه‌ند لایه‌نیکی گرنه‌ هه‌ن جیتی با‌یه‌خی مرۆ‌فن. من پێ‌یان له‌سه‌ر داده‌گرم. با له‌وه‌ حالێ‌ بێن. ته‌گه‌ر به‌رایه‌تی کوردی‌یان پێ‌خۆشه‌، با به‌رایه‌تی‌یه‌کی بێ‌وینه‌ دایه‌مه‌زێ‌نین. ته‌گه‌ر پێ‌یان خۆشه‌ تورکه‌کان به‌هیز بکه‌ن، با پێ‌که‌وه‌ به‌ رینگایه‌کی راست نه‌وه‌ بکه‌ین. سنگمان بۆ ته‌م هه‌موو مه‌سه‌لانه‌ گراوه‌ته‌وه‌.

به‌لام ته‌گه‌ر به‌ لاساری خویان سو‌وربوون و قسه‌ی له‌م چه‌شه‌یان کا‌ویژ‌کرده‌وه‌: «ئیمه‌ چه‌ندین سه‌ده‌یه‌ وایه‌اتووین و وا ده‌ستمان وه‌شاندوه‌ و وا تالان و خراپه‌مان کردوه‌ و وا یاسمان داناه‌ و پشت گویمان خستوه‌ و به‌م شینوا‌زه‌ نه‌نجامه‌ گانمان به‌ ده‌ست هیناوه‌ و به‌هه‌مان شینوا‌زیش ئاپۆ و پار‌تی کرێ‌کارانی

کوردستان له نیتو ده بهین». نه گهر هم هموو قسانه بجوونه وه، وهلامی من بو شهوان
 ناو هزار تا ده بی و ربه فشارم به پنی نازناوه کهم (توجه لان) «توله سین» ده بی.
 ته گبیری حازر به دهستم بو هم بابته تانه هه به و بهر خودانم وه که شهوانی به نشوو
 بی پیکه خستن و ناماده کاری نابی. من مرقفیککی لهم جوړه نیم. به راشکاوای ده یلیم:
 من شینوازیکی دیکه و جوړیککی تازهی بهر خودان ده نو نیم. شهوی که تا ئیستا
 کردووه ته نیا شامازه به بو شو زیانهی که له دهستم ده قومنی یا شو په رسته ندنی
 که ده کریت به دی بیت. همه هموو شهوی په یکه ده توانم بیکم.
 من بو شانازی پیوه کردم شه نالیم، به لکو تا قهوارهی کیشه که یان پی بناسیم.
 به لای منه وه گرنگ شهویه په کیکیان تیم بگات. هه میسه شهویه به لایه نگرانم ده لیم:
 «پنیوسته ئی بگه. نه گهر تینه گهن خوم دزمان چوڼ تیتان ده گه بهنم». شهویه
 بانگه نسته بو لیک خالی بوون بو دواچار، هه میسه ده یلیم من رقم له زهر و زهنگه
 به شیهویه کهس وه من نایبو غزی نی و هیشاش ناوام. به لام نه گهر چاره به ره که
 له زه بهروزه نگدا پنهان بی. من لیزان و فیله سووفی زه بهروزه نگم و گه وره ترین
 کهسم زه بهروزه نگ بزانی. هموو شهوانه له سر سالی ۱۹۹۳ ده لیم و بانگی هموو
 شهوانه ده کهم که نوینه رایه تی کومه لگا و گشت که رته کانی گهل ده کهن، به شوین
 بیرو رای په رسته ندوودا بگه رین و چنده ههنگاو لیک بو پشه وه بنین. نه گهر شهویان
 نه کرد، شهوا زیان بهوان ده گات نه که به ئیمه. ئیمه زیاد له پیویست زهر مره ندین.
 شهوه له من زیاتر بهر ژه ونندی شهوان ده گریته وه. شهوه به هموو نیاز پاکی به که وه
 ده لیم. وه چوڼ قسه مان له گهلاندا کرد و چنده نه بنامینکی باشمان ده ستگیر
 بوو، پیم ده کریت قسه له گهل هموواندا بیکم بو هه لسه نگانندی بارودوخه که و
 گه یشتن به چنده نه بنامینکی باش. به لام نه گهر هم قسه یه یان دووپات بکه نه وه:
 «ئیمه ته نگمان پی هه لچنی و ناتوانی هه ناسه بدات»، واته نه گهر ته نگه تاویان
 کردم و نه متوانی هه ناسه بدهم و بهم قسه به بیزار کرام، شهوا تهرمه کهم لهوه زیاتری
 پی ده کریت که من ئیستا ده بیکم. من قایم کاریم بو شهوه کیدووه. شهوا تخوازم
 هه لسه پینچ په نا بهر شینوازی دیکه خه بات بهم. شینوازی وامان هه به واق
 ورمایان ده گات. شهواتم شهویه ناچار نه بین په نای بهر به بهین. لهم باره به وه
 بانگه وازیکم ناراسته ی گهل کردووه، تکام وایه گهل و پوښمیران و لاوان به
 راستی لینی تی بگه. ئیمه له بهرزه وهری شورشگیره شه هیده تور که کانی وه
 (ماهیر و ده نیزو ئیبراهیم) دا خه باتمان سرخست. شهوانه له بهر خودانیاندا ره سن
 بوون. بهرزه وهری یان هر له سر زهوی نامینیته وه و خه باتمان له پیناوی شهوانیشدا
 سره ده خهین. خوم لهو قوناخه دا ژیاوم. هاورپی یان بووم و خوم به په کیک لهوان
 دادنا. توانیم بهم پوژه بگم و پیویسته له سر لاوانی شورشگیر له بیریان نه کهن
 و بو بهرزه وهری یان به شه مک بن و هرکی خو یان بهرانبه ریان چی به چی بکه. شهوانه
 لهو که سانه نین که خیرا بیرمان ده چنه وه یا ده ست بهرداری بهرزه وهری یان ده بین.
 ئیستا هزاران پالووانی بهر خودانی وه که شهوان هه له بهندیخانه دا ژیاون و جوړه ها

شيوه‌ی نه‌شکه‌نجه‌يان چينشتووه. نه‌وانيش له‌وانه نين كه بگريت بيربچنه‌وه يا توور بدرين يا خيرا له گوز بئرين. ثم گورانگاريانه زور قوولن. نه‌ی روشنبران، نه‌ی لاوان، نه‌ی نه‌و خه‌لکانه‌ی كه به عقتی خوتان بيرده‌كهنه‌وه، چي له گوزمه‌پانه‌كدا پرووده‌دات له بيرى مه‌كهن، فير بن چوئن له خاومنى مه‌سه‌له‌كان بپيچنه‌وه. خو سووك مه‌كهن و وزه‌ی خوتان له به‌رخ‌وداندا بخنه‌ كار و داكوکى له مافه‌كانتان بگهن و له نينو خوتاندا خو ريگه‌خن و پينگهاته‌ی تازه له نينو خوتان دابه‌مزرين و له گهن ريگه‌خسته شورشگيره‌كاندا كراوه بن و هه‌نگاو بو پيشه‌وه بنين. نينه له هه‌موو خه‌لكنيك پتر تالاولى نه‌وانه‌تان به فورگدا چووه كه به‌سرتاندا زالن. بيندنگ بوون لهو كارانه‌يان له به‌رژومنديشاندا نيه. تنانته له نه‌فريقا و به‌نگلاديش و پاكيستانيش كۆلونياليزمى له‌م چه‌شته نيه، كه‌چى هه‌ر له تورکيا به‌م شيوه هيج و پوچه‌گه‌ش‌ى كرده‌وه. نه‌گه‌ر حه‌زه‌كهن كۆتايى به‌م جۆره درندينه‌تيه به‌نين، نه‌وسا هه‌موو پشتيوانى به‌كى نينه به‌خوتانه‌وه ده‌بينن. له‌م پرووه‌وه شورشى كوردستان به‌ريه‌رى پارتى كريكارانى كوردستان شورشيكى تورکيايى به‌ و گه‌وره‌ترين پالېستانه و نه‌گه‌ر خه‌باتى گه‌ورمى مروف دوستانه بگهن نينه له پالتاندا ده‌بين و بنى گومان ده‌بينه هاوپه‌يمانى براتان و نه‌مش هه‌لوئيه‌سته راسته‌كه‌يه.

هه‌ولمدا جاريكى ديكه مه‌سه‌له‌كان پروون بگه‌مه‌وه و هه‌ر بو پروپاگه‌نده نه‌مه ناليم، به‌لكو له‌به‌ر نه‌وه ده‌يليم كه ريزيكى زور له‌م دوو گه‌له ده‌گريه و بايه‌خيكى بنى نه‌ندازه‌يان پى‌ده‌دين. هيندينك راستيمان خستوه‌ته به‌رچاو. ئوميدم وايه ثم راستيانه بو خه‌باتى گه‌لان و ئازادى و برايه‌تى راسته‌قينه به‌كه‌لك بن. من ئاماده‌م له هه‌موو هه‌لومه‌رج و شوينيكدا ئه‌ركى سه‌رشانم به‌چى به‌نينم. با گه‌لى تورك چى ده‌وى له منى داوا بكات. نه‌گه‌ر ئه‌ركى خۆم به‌رانبه‌رى به‌چى نه‌هيناه، نه‌و كاته با بليت ئاپو خراپه. به‌لام تكام وايه تيم بگات و پاش نه‌وه چى ده‌وى ليمى داوا بكات. له‌وه زياتر ده‌توانم چى بگه‌م؟ به‌لام نه‌گه‌ر سه‌رمراى نه‌وه نكولى له بوونى كورد و هه‌موو مافيكى مروفانه‌ى كرد، نه‌وه مروفايه‌تيم به‌رز ناكاته‌وه و له‌وانه نيه گه‌لى تورك تا ثم ياده‌يه بنى ويژدان بن. بۆيه پتيويسته له نينه و لهو كه‌سانه به‌رسيتيه‌وه كه به‌سريدا زالن. من له رفه‌تارى خۆم به‌رپرسم و به‌رپرسم دهرده‌به‌م و تا دوا هه‌ناسه ئه‌ركه‌كانم ياده‌په‌رينم.

ى.ك: سه‌ركرده‌ى گه‌وره‌م زور سوپاست ده‌كه‌م. نينه ئه‌ركى خوتانتان به‌چى هينا. هه‌ولده‌دين قسه‌كانتان بگه‌يه‌نين. قسه‌كانتان به‌ئاگاهين و روشنكهره‌ون. پرسياره‌كانم ته‌واو بوون. نه‌وى راستى بنى كرانه‌وه‌يه‌كى جوان و له هه‌موو پرووه‌كه‌وه پاراو بوو. جاريكى ديكه سوپاستان ده‌كه‌م.

س.پ: منيش سوپاستان ده‌كه‌م. تنانته پيش نه‌وش كه بتانبينم ريز و نرخينكى گه‌وره‌تان لاى من هه‌بوو. شيكرده‌وه‌كانتان به‌جهرگيم پى‌ده‌بخشن، به تايبه‌تى شيكرده‌وه‌تان له‌سه‌ر هيندينك پتيوه‌ندى گلاو. ثم شيكرده‌وانه‌تان

بەھايەكى گەرەى ھەيە ۋەكو بەھاي كارى شۆرەشگىنەرى. ئەمەمان لاي ئىنۋە بەدى
کرد كە ژۇر بايەخدارە.

ى.ك: لە ھەلومەرجى ئەم ئىشە چىرۋىرەتاند، بە شانازى و خۇشەويستى يەۋە بە
دوۋى ئەۋەدا چووم چۆن ئەنجام لە كار و كىردەۋەكانشان ھەلبەئىنجم. راستىيەكەى
پەيداۋونى كەسكىنى ۋەكە عەبدوللا ئۆجەلان لەم ئاۋچەيەدا، بەلاى مەنەۋە
شانازىيەكى گەرەى و چلەپۇيەى بەختىارىيە.

س.پ: بە يەكەيشتى زەحمەتكىشان بەھۋى يەكىتى ھەول و كۆشەۋە
سوۋدىكى زۆرى دەبى و شايانى ھەموو رىزىكە.
ى.ك: سوپاس.

به نسی جوارہم

بهشی جوارهم

س. پ: ئايا هه قالانی لاو ده توانن هیندیک پرسیار بکهن؟
ی. ک: له من ناپرسن به لکو له تو ده پرسن، چونکه من ناو بیژوانم و نه مهش ده که ویتته سر هه قالان و هه قالانی شاره زاش چی ده بیتت باسی ده کهن.

ئهوانه نوینه رایه تی لاوان ده کهن.
ئهک ههر هی کورد به لکو هی عهره ب و تور کیش.

س. پ: سه باره ت بهم گفتو گو یه مان، ئه مه سوودی بۆ چی به جین کردنی دیسو کراتیانه ده بی، به تایبه تی که ئهوانه نوینه رایه تی لاوان ده کهن، ئهک ههر هی کورد به لکو هی عهره ب و تور کیش. یا به واتایه کی دیکه ئهوانه نوینه رایه تی بکه یه کی به رفراوانی لاوان ده کهن. من له بهرده متاندا هم. ئه گهر ههر خالیک هه بی شایانی به خه بی یا پیتیستی به لیکدانه وه هه بی، ده توانن لینی بدوین.
ی. ک: با به ههره لاوه که یان ده ست پئی بکهین.

س. پ: له سه ره تاوه تا گۆتایی گوی بیستی ئه م گفتو گو یه بوون. راتان له سه ره ئه م بابه ته چی به و ئایا پرسیاری دیکه هه ن جهز به ئاراسته کردنی بکهن؟
س. ت: هیچ پرسیاریک نی به سه روکم. هه موو ئه و مه سه لانه ی که باستان کردن به کجار روون و به سوودن و ده کریت دهرسیان لئ وه به گریسن و کاریگهری و ده نگدانه وه یه کی گهره بیان ده بی، به تایبه تی ئه وه ی پیتوهندی به ئه ده ب و هونه ره وه هه بی. ئیوهش هیندیک له و تایبه ته ندیانه ی خۆتتان خسته پروو که ناسراو نه بوون و کاریگهری به کی زوریان له ناوهندی قوتابیان و لاواندا ده بی و که لکیکی گهره ده ده نه وه. ههر چی ئیسه شین گه لیک سوودمان بیینی.

ی. ک: کاریگهری شینوازی سه رکرده چی بوو که براهه تی و دۆستایه تی به کی بئ نه ندازه له لیکدانه وه ی کیشه قورسه گاندا به دیار ده خات؟

س. ت: پشتر ئه وه مان له و شیکردنه وان وه ده زانی که سه رکرده ده یکردن و ده مانزانی کیشه که ههر کیشه ی کورد تی به، به لکو به ستیک کیشه ی جینی بایه خی سه ره به ری مرو فایه تی به.

ی. ک: ته مه نت چه نه ده؟

س. ت: من ۱۷ سالانم.

ی. ک: باشه. وهک کچه کوردیک، ئایا باومرت به وه هه یه که تو هه موو کیشه مرو فایه تی به کانت به ده ست وه گرتو وه؟

س. ت: به لئ باومر ده کهم.

ی. ک: ئه و به سه رازیندر اوانه که له زارت دینه دمر له ته مه نت گهره مرن. ئایا

پېش ئەۋەي كە بېيىتە ئىترە ئاۋا بوۋى؟

س.ت: نەخىر، ۋا نەبوۋم، ئىمە لىنرە زانىبارىيە كانمان چىر دەكەينەۋە و پېم وايە كارىگەرى ئەۋەيە.

ى.ك: ۋەختىك شەر لە دزى دەۋلەتى تور كىيا دەكەي، ئايا بىر لەۋە دەكەيەۋە كە تۇ ئالاي مەۋقايەتى بە دەستى خۇت ھەلدەگرى؟
س.ت: بەلى.

ى.ك: زۇر جوانە.

س.پ: (رۇژ) لايەنە كانى شايستە؟ تېيىنى كردن كامانەن؟ بە تايىبەتى ئەۋانەيان كە مايەى خافلىگىرىن. ئايا ھىچ مەسەلەيەك ھەيە پېت خۇش بىن لىكى بدەيتەۋە؟
رۇژ «ئىسپىل مالكوچ، پاشتر لە ناۋەراستى سالى ۱۹۹۴ دا لەلايەن ھىنزە كانى ئاسايشى تور كىياۋە دەستگىر كرا و ھىشتا بىن سەروشۈنە»: لەلاي ئىمەۋە گەلىك خافلىگىرى لە ئارادا نەبوۋن، چونكە سەركردە زۇر بايەخمان پىدەدات. رەنگە زۇر خافلىگىرى بۇ راي گشتى تور كىيا ھەبوۋىن. ئىمە لەگەل ئەم مەسلانەدا پىنكەۋە دەۋىن و دەيانىستىن و دەيانىستىن. تىپروانىنى سەركردەش بۇ بابەتى پىنەندىەكان و نەتەۋايەتى تورك و نەتەۋايەتى كورد و ئىشتەرناسىۋناليزم و ئەدەب و ھونەر و خۇشەۋىستى و شەر تىپروانىنىكى ۋاقىيەننە و تەۋاۋە. جا لەبەرئەۋەي كە لە تەۋاۋى نىزىك دەيتەۋە مەن ھىچ رەخنەيە كم لىنى نىيە. پېم وانىيە يەكىك ھەبىن بىتوانى رەخنەيە لىنگرى، چونكە بە راستگۇيى و راشكاۋىيەۋە مەسلەكان بەرچاۋ دەخات و ئىشتاش ھىچ پەرسىارىكم نىيە.

س.پ: ئىمە بە شىۋەيەكى تايىبەتى باس مەسلەي ئافەرەتمان كرد، ئايا ئەم شىكردنەۋەيە لە جىنى خۇيدايە؟ ئايا دەيتە ھۇي ھىچ لىنگۇرىنىك بۇ ئىمە؟
رۇژ: ئايا سەركردە مەبەستى لە ئىمەيە؟

س.پ: نەخىر، دەلىم ئايا لە لايەنى جەماۋەدەۋە بۇ مەن دەيتە مايەى لىنگۇرىن؟
ئايا قەسەكانم تەۋاۋ بوۋن؟

رۇژ: بىن گومان ھىندىك لىنگۇرىن دەبى. بەلام مەن باۋەرم وايە كە سەركردە پىنى دەكرىت بەرەنگارى ھەموو دۇۋارى و لىنگۇرىنەكان بىيتەۋە. جا ۋەك سەركردە روۋنى كەردەۋە، خەلىكىكى زۇر دىنە نىۋ رىزەكانمان. نىر و مەن بە ھەموو راپردوۋ و خەسلەتىكىيەنەۋە دىن، ۋە گۇرپىنى ئەۋانە ۋاتە كەسايەتىيەكى تازە بۇ پەيدا كەردىيان لە باتى كۈنەكەۋە، ئەمەش كۇشىكى يەكجار زۇرى گەرەكە.

س.پ: لە بابەتى ئافەرەتدا، ئايا ۋەك دەلىنى ھەنگاۋىكى سەركەۋتوۋ ھەبوۋ؟
رۇژ: بىن گومان، ھەنگاۋىكى زۇر گرنگ بوۋ.

س.پ: بەم قەيەشەۋە؟

رۇژ: بەلى.

ى.ك: باشە. مە دىنشىنە ئاسايىيە كە پارتى كرىكارانى كوردستان (PKK) ناناسى، چى لە بارەى شىكردنەۋەي ئاپۇي بىرامەۋە دەلىت سەبارەت بە ئافەرەت؟

چون پروو پرووی ئەم مەسەلەش دەبیتەوه؟ ئایا دەبیتە خاڤلگیرى یەکی گەورە
بۆی؟ ئایا دەلێت ئەمە چون پروویدا و ئایا ئەمە قەسە یەکی ئاشکرا بگوتریت؟
پۆڤ: ھەموو کەسێک ئاستیکى دەست نیشانکراوی ھالی بوونی ھەیە.
س.پ: بەلێ، ناوت چی بوو؟

پروو: «ياسەمىن شەشەك كچىنىكى بە بنەچە عەرەبى خەلکى لىوای
ئەسکەندەر و نونە، لە مانگی ئابی ۱۹۹۳دا لەلایەن ھێزەکانى ئاسایشى تورکیاوە
گیرا و ھێشتا بن سەروشوینە»: سەروکم ... پروو.

س.پ: بەلێ، پروو، بەوپێیە کە ھەتالێکى سەر بە کەمەنەتەوێ عەرەبى چی
دەلێی؟ ئەمە یە کەمجارە ئامادەى ئەم جۆرە گفتوگۆیە تێدا بێی، چونى بۆ دەچی
و ئایا ھیچ رەخنە یەکی ھەیە ئاراستەى بەکە یە مەسەلە یەکی ئارەزووی باسکردنى
بەکە؟ دەتوانی چیت دەوی بێرسى؟

پروو: گەلێک بابەتێ بەلای کەمە نەتەوێ عەرەب و رای گشتى تورکیاوە
سەرنجرا کیش و گرنگت بەرچاوخست، ئەمەش یارمەتێ نەھىشتنى بۆچوونى
پنشووی لای ھىندىک کەس دەرھەق بە ئاپۆ ددات و تىروانىنىکى نازە جىنى
دەگرتەو، وەك لىکتان داوێ ھىندىک وشەى قوول و ھىندىک مەسەلەى کە لاتان
لێ کردنەو دەکیشنەو بۆ لىکتانەوێ جىاجىا، ھاتنە سەر چەند بابەتێک کە
ناکرىت بە ئاسانى لێیان تىبگەین و وەریانبگیرى، چونکە تىبەراندنى ئەم
مەسەلە بە خەباتى بەردەوام و درىژ خایەن دەبێ.

س.پ: پێم وایە ئێمە تىشکمان خستە سەر لایەنە دىموکراتیەکانى کەمە
نەتەوێکانیش.

پروو: بەلێ، راستیەکە ئێوانە چەند خالێک ئەگەر بە وردى بەدوویندا چووی
چارەنووسى گەلان دەخاتە دەست خوێان، پارتى کریکاراتى کوردستانیش بەم
پنکھاتە یەو دەورى سەرەکی دەبێت ئا گەلان چاوی لێبکەن.

س.پ: ئایا بەم ھەلوێستانەمان کە لامان لێ کردنەو دان بە بایەخى ئەم بەھا
دىموکراتیانەدا دەتێ؟
پروو: بەلێ.

س.پ: لە گفتوگۆکانماندا داکوکیمان لە پۆشنبیری ئەنادۆل کرد، ئایا ئەمە
بەلای تۆو پروو و ئاشکرا بوو؟
پروو: بەلێ، زۆر پروو و ئاشکرا بوو.

س.پ: ئەمە لە خاسیەتێ ئێمە، ئێمە تەنیا داکوکی لە سەرەخۆبى کوردستان
ناکەین، بەلکو کۆمەلە کەسێکى بەھىزىن داکوکی لە گەلێک پۆشنبیری دەکەین و
رای ئێمە سەبارەت بە کیشەکانى ئافرەت زانراو و راشکاو، وەك چون لە
کیشەکانى ئازادیشدا و ھایە، ئایا دەکرىت ئەم رایانە چەواشە بکرىن؟

پروو: وەك کەمێک لەمەوبەر پىشانتاندا، لەوانە بە ھىندىک مەسەلە چەواشە بکرىن
یان ئەزەم نەکرىن و لەوانەشە ھىندىک خال ئارۆش بن.

س. پ: هەر ئەو مەسەلانە نا. گۆی بیستی گەلێك مشتومری دیکەش بوویت. مشتومری بەجەرگانه کردن لە تەك ئافرەتدا ئەركینکی ئازادییە و بە متمانەییەکی تەواوە دەست بردن بۆ ھەموو بابەتێك پێوەندییەکی راستەوخۆی بە ئازادی ئافرەتەو ھەیە و کاریگەرییەکی زۆر دەکاتە سەر بەجەرگی و ھینزی بێرکردنەو. لەم ساتەدا تۆ متمانەییەکی تەواوت بەخۆت ھەیە و بە تواناییەکی لە پادەبەدەرەو دەست بۆ بابەتەکان دەبەیت، بە تایبەتی کە تۆ زانیوتە تێروانییە ھۆزاییەتی و قالبە نەگۆرەکانی پێوەندی جنسی ھەرزاتنەھا ھیچ نرخیکیان نییە. روو: بەلێ سەرکردەم.

س. پ: تۆ ئەو «پ» وەك خانمێکی بە بنەچە تورکمان و بویتەتە تورک، ئەم گەفتوگۆیە چۆن کاری تۆ کردی؟

کە ھاتمە پال پارتی کرێکارانی کوردستان و بەرلەوێش بە زەحمەت تورکەم بۆ ناس دەکرا و تا ئێستاش لەویدا زەحمەتی دەبینم. جا بۆ ئەوێ ناسنامە بناسینین پێویستە بنچینەییە کمان ھەبێ لەسەری رابووستین. بەلام وای دەبینم کە بالادەستەکان نەیانھێشت تورک و تورکمان بناسینرین و ئێوێش ئەم مەسەلانەتان خستەو سەر راستەپێنی خۆیان و بە روونی و راشکاوی بەدیارتان خستن. سەرکردایەتی بە راشکاوی لای لە بارودۆخی ئەو کەمە نەتەو و گەلانە کردەو کە لە تورکیادا دەژین و روونی کردەو. ئەو ھەلسەنگاندنە کە بێنیمانیان بایەخدارترین و ھەمەلایەنەترین ھەلسانگاندنە تا ئێستا دیپیتمان. خۆ رەنگە شۆرشگێرانی تورک و کەمەنەتەوکان لەلانی کردنەو و دۆزینەوێ چارەسەردا بۆ ئەو گیروگرفتارنە کە بەرەو روویان دەبنەو سوودی لێ وەربگیرن و چاوی لێ بکەن. دیارە سوودێکی زۆری تێدا. پێویستە لەسەریان ئەم مەسەلانە ببینن، چونکە پارتی کرێکارانی کوردستان گەلێك گیروگرفتاری خستەوێ سەر رێگای چارەسەر و حیزبێکی - وەك وای دەبینم - ئێستەرناسیۆنالیستیە.

س. پ: تۆ لەو بابەتەدا کە ئەو شیکردنەوانە و پارتی کرێکارانی کوردستان دەیانکات کەلکی بۆ تورکیش دەبێ؟

پ: بەلێ، بەلام وەك سەرکردە روونی کردەو تورک لە کورد پتر پێویستییان بە شیکردنەوێ.

س. پ: ئێو تێبینی ئەو دەکەن، وانییە؟

پ: بە تایبەتی من خۆم گرانی لەویدا دەبینم و بەرپرسی ئەمەش بە درێژایی مێژوو چینی ھۆکمدارە. پێم وایە کاتی لێپرسینەوێ ئەوانە نێزیک بووێتەو. ھەرچی چۆنیەتی و شیواز و ئامراز لێپرسینەوێ کەشن پاش دیاریکردنی کێشە کە نۆرەیان دیت.

س. پ: مەبەستت ئەوێ پێویستی بە پێکھاتەییەکی شۆرشگێری تازە ھەیە. وانییە؟

پ: بەلێ، ئەو پێویستە. ئەو بوو پارتی کرێکارانی کوردستان ناشکرای کرد

که به نهموونی خوی خزمه‌تیکسی خورایی گه‌لی تورکی کرد. به‌لام نهو
کوششانی که له‌م ریځایه ده‌کړین، ده‌کړیت به‌هوی نه‌وه‌فالانه‌وه بن که حالی
حازر هاتوونه پال پارتی کریکارانی کوردستان، یا به‌هوی نه‌وه هیزه
شورځیږانه‌وه که لای گل هه‌ن، پاش نه‌وی له‌وه حالی ده‌بن که چیان ده‌وی.
له‌وانیه نه‌وه بیهته گه‌رانه‌ویه‌کی به‌ربلاو بو شورځی.

س.پ: مه‌به‌ست نه‌ویه پارتی کریکارانی کوردستان به‌لای گه‌لی تور که‌وه زور
ده‌گه‌یه‌نی. ئیستا شه‌م رو‌شنه.

پ: به‌لئی و به‌تایبه‌تی به‌و شیکردنه‌وانی که دویننی سر کرده کردنی. نه‌گه‌ر
بزووتنه‌ویه‌کی به‌رخ‌ودان له‌سر تهرزی پارتی کریکارانی کوردستان له‌ تورکیا
پیدا بئی، نه‌وسا زور ئاسان ده‌بی به‌ شورځیک بگه‌ین خزمه‌تی نازادی و برایه‌تی
گلان بکات و زور خیراتر و به‌ نازار و دژواری به‌کی که‌متر به‌ ئامانجه‌کانی
بکات. شه‌م نه‌ک هه‌ر ئه‌رکی شه‌م دوو گه‌له‌یه، به‌لکو ئه‌رکی مرو‌قابه‌تیشه. نه‌گه‌ر
بروانینه شیکردنه‌وه‌کانی سر کرده، ده‌بینین راشکاو و راستگون. لام وایه نه‌وانی
که ده‌یان‌ه‌وی به‌ چه‌وتی تینی بگه‌ن نه‌وه‌یان پی‌ده‌کړیت. به‌ تاییبه‌تی حه‌زده‌کم
ئامازه بو نه‌و زمانه بگه‌م که چه‌پی تورک پینی ده‌دویت. شه‌م زمانه به‌وه جوی
ده‌کړیت‌ه‌وه که شه‌م و مژاوی و پر پیچ و په‌ناو لیوان لیوی وشه‌ی نارو‌شنه که
ته‌نانه‌ت بو لایه‌نگرانیشی زه‌جمه‌ته لینی حالی ببن. به‌رانه‌ر به‌وه نه‌و زمانه‌ی که
سر کرده به‌کاری ده‌هیننی راستگو و راشکاو و هه‌مووان تینی ده‌گه‌ن.
س.پ: با چه‌پروه‌کان وریای شه‌م لایه‌نه بن.

پ: پینم وایه نه‌و زمانه‌ی که سر کرده به‌کاری ده‌هیننی زور زه‌وان و قوون و
هه‌مه‌لایه‌نه‌یه و چاره‌سر بو گه‌لنیک کیشی ئالوز داده‌نیت. پتیوسته سه‌رنجی نه‌وه
بدن، بو چه‌واشه‌کاری و تینکه‌ل و پینکه‌ل کردن نا، به‌لکو بو چاره‌سری کیشه‌کان.
س.پ: مه‌به‌ست نه‌ویه بو چه‌واشه‌کردنی بیرو‌رانه‌بی.
پ: به‌لئی، سر کرده‌م.

س.پ: نه‌وی راستی بی من له‌ ریځای پتو‌مندی پارتی کریکارانی کوردستان‌ه‌وه
به‌ به‌گه‌زی مینی تورکیا‌وه وای ده‌بینم که هیزیکسی شاره‌وه‌یان بو شورځی هه‌یه.
به‌لام چه‌پی تورک بیرو‌ریانی چه‌واشه‌کردووه به‌ راده‌یه‌ک وایان لی‌هاتووه له‌ شورځی
هه‌ل‌دین، وه نه‌گه‌ر توانیسمان شینویه‌کی گونجاو بده‌ین به‌م هیزه نه‌وا
گورانکاری به‌کی کادیرانه‌ی گه‌وره دروست ده‌بیت که له‌وانیه له‌ هی لای ئیسه
گه‌وره‌تر بئی، نه‌وان نه‌وه‌یان گه‌ره‌که. راستیه‌که‌ی تورکیا زور پتیوستی به
پینکه‌ته‌یه‌ک هه‌یه له‌سر تهرزی پارتی کریکارانی کوردستان بئی.

ی.ک: بی گومان. ده‌م‌وی دل‌به‌سته‌یی خوم به‌و شینوازه پیشان بده‌م که هه‌فالانی
لاو کیشه‌گرنگ‌کانی پی به‌رچاو ده‌خه‌ن، دانیش به‌ودا ده‌نیم که من له‌ نینو هیندیک
قوتابی زانکو‌کلسماندا تووشی شه‌م شینوازه ده‌م.

س.پ: ده‌ست بر‌دنیا‌ن بو باب‌ه‌ته‌کان به‌هیزه و ئاستیکسی به‌رزی هه‌یه.

ی.ك: گەورەم، لە ئاست گرنگتر گەوھەری بابەتەكەيە كە بەرچاوی دەخەن و ئەو
شێوەيەيە كە پێت بەرچاوی دەخەن، ئێمە لە توركياي ئەمڕۆدا ئەو لاوانەمان گەرەكە
كە دەتوانن بە پستەي رازیندراوە خۆيان دەر بێرن.

س.پ: پێم وایە هەزێ ئەوە شینواری سەرتایي پێخوێندنە كە دەبێتە هەزێ
چەواشە كردنی زەین و گیان.

ی.ك: ئەوانە ناتوانن بەك پستە رێكبخەن.

س.پ: ئێمەش سەرنجی ئەوە دەدەین. بەكەم شتێك بێكەین ئەوەیە فێری شینواری
كە كردن و هێزێ گەشتن بەم كێشانیان بکەین.

ی.ك: ئەوانە بەخترايی فێردەبەن، تۆ لە كەيەوێ لێرە؟

پ: دوو مانگە.

ی.ك: دوو مانگ، پەنا بەخوا، ئەمە وا دەگەيەنێ كە توركمان توانای پەرەسەندنیان
هەبە.

س.پ: بەلێ، ئێمە بڕوا بەخۆكردنیان پێدەبەخشین. ئەوە بوو هات و پارتي
كرێكارانی كوردستانی بێنێ. ئێمەش دەرانی لە توركيا چۆن ئێمەیان
پێناساندوون. لێرەشدا هاوژيانی ئەواوەتی دیموكراسی و مەروفايەتی كردووە.
ئەمە راستە، وانێیە؟

پ: بەلێ، سەر كردەم.

س.پ: بە تايبەتی هەلۆیستە راستەكانی حیزب بەرانبەر بە ئافرەت، وانێیە؟

پ: ئەمە گرنگترین لایەنی پارتي كریكارانی كوردستانە. ئەوەتان لە
شیکردنەوێ كانیاندا دەرخیستوو. پێم وایە پەلەي ئازادی ئافرەت لە هەر
كۆمەلگایە كدا بەلگەي ئازادی ئەو كۆمەلگایەبە.

س.پ: هەتا ئازادی پێوەندیە كانیی لە كۆمەلگادا پێبەستەي رادەي ئازادی
ئافرەتە. پێوەندی كاریکی شیاو و رادەي ئازادی ئێمەش بەلگەي ئازادی كۆمەلگا
و ئازادی حیزبە. ئەمە زۆر گرنگە، چونكە پێوەندی ئازاد لە گەشتاندا نیشانی
جێبەجێكردنی هاوسانییە لەلای بزووتنەوێ كە و لەلای كۆمەلگاش. لام وایە ئێمە
سەرنجی ئەوە دەدەن.

پ: بەلێ، سەر كردەم.

س.پ: تۆ (ه) لە كێژانی دینرسی، چی دەلێنێ؟

ه: پێش هەموو شتێك سەر كردەي گەورەم دەمەوێ روونی بکەمەوێ كە ئەو
گفتوگۆيەي وا لە گەل كاك (بالچین كوچوك)ی مامۆستاندا دەيگەن پێر بەها و
بابەخیكێ زۆری هەبە. باوەڕم وایە سەر كردایەتی حیزب گەلێك مەسەلەي وەك
هونەر و شەر و پێوەندیە كانی بە شینواریكێ قوون و گریدراوی فەلسەفەي ژيانی
سۆشالیستی روون كردەو. ئەمە بەلای راي گشتی توركياوە گرنگە، چونكە ئێمە
ئەو شتانی دەخوێننەوێ كە رۆژنامەكانی توركيا بڵاويان دەكەنەو و چەواشە كاری
و شینواندن و هێرشكردنە سەر سەر كردایەتی حیزب بەرچاوی راي گشتی دەخەن،

نهوان وا حزب پيشان ددهن كه هر خهريكي سهربرين و له سينداره دانه. نه
گفتوگوپه هموو شتيك به پتي فلسفه ي ژباني سوشياليستي پرونده كاتهوه.
پنم واپه نه گفتوگوپه به شيوه ي زنجيره بهرچاوي خوښه درخريت و
به دوودا چووانيش نهو ديان له سهره چون نهجاسي لن به دست بينن. جگ له وه
هزه ده كم بيمه سهر بابيه تي ثافره ت. خه باتي ريگاي سوشياليزم كه له گهل پارتني
كريكاراني كوردستاندا له چوارچيوه ي رزگار كردني گهلني خوړه لاتني ناوه راست
دهستي پني كرده وه نه خه باته ش په كم ههنگاوه و په كم ههنگاوي خه باتي
ثافره تاني كوردستان پنيكه دهيني. نهه پنيه سته هه لومهرجي ميژوويي جيهانه
به گشتي و كوردستانيشه به تاييه تي و، پنيه سته نه ستم و زوره شه كه ثافره ت
به ده ستيه وه دهاليني، نيمه ده زانين كومه لگاي سهرمايه داري چون دهروانيته
ثافره ت و به په كيك له گالاكاني داده نيت. نهه ش مه سه له ئالوز ده كات. پارتني
كريكاراني كوردستان په كم ههنگاوي ناوه و نهو ه شي كه ماوه ده كه ويته سهر
ثافره ت خوي. جا له بهر نهو ه ي كه پارتني كريكاراني كوردستان خوي دهستي بهم
بابه ته كرده وه، بويه باريكي قورس ده كه ويته سهرشاني. په كم ههنگاو نراو
شيوه به كي له باري به ده سته وه. به لام قووتار بوون له كويله تي سدان سال و
گه يشتن به كه سايه تي ثافره ت ئه ركيكي قورس و گه ورن و قوربانيدانيكي زور و
تيكوشانيكي سهختي مروقيان پني دهوي، له پيناو ده واي ده بيمه كه پنيو سته
له سهر حيزب سهر كردايه تي به هيز له ثافره ت ده رچوښني بو سه قامگير كردني
سيسته ميكي ده ست نيشانكراو. هموو هيوايه كم نهو به ثافره تي تورك بايه خ بهم
بابه تانه بدات و نهجاسي گه وړه ده ستيگر بكات تا بيتوانين پنيكه وه به نهجاسه
چاوهر وانكراوه كان بگهين.

س. پ: تو سهرنجي نه ئازادي بهت داوه كه بو ثافره تي داواده كهين. واني به؟
ه: به لن، به پروني سهرنجم داوه. به تاييه تي من ماوه به كي دريژخايانه له
ننزيك سهر كردايه تيم و نهو ه ي يارمه تي داين هه لوښتي سهر كردايه تي ده رهق به
ثافره ت و قوولي و ناسكي نه بابيه ته نهزم بكهين. ههروها نهه زور ياريده ي
داين پهره به خومان بدهين.

س. پ: بني گومان. نيمه بآيه خمان پني داون. له سهر نه مه سه له به گوښان چون
له گهل كيژان و له گهل ثافره تدا دهزي؟ چون له گهل ثافره تدا شه ده كات؟ باوهرم
وايه واقع و نهو ه ي كه قيري بوون تهواو لهو پيوهنديه كومه لايه تيهانه جياوازان كه
له كومه لگادا پنيان راهاتبوون. نهه ده لنيم چونكه به لاي منهوه بابيه تيكي
تيكچرژاوه. به قناعه تي من نهو پياو ه ي كه بو خوي پيوهندي له گهل ثافره تدا
بنيات ده نيت و به پني ئازادي و هاوساني نه پيوهنديانه ده پاريزي، پياو يكي
په كجار به هيزه و شاياني هموو ريژنيكه. نه گهر توانيشي خوشويستي و نهو يني
خوي بپاريزي و نهو بنوښني، نيشانه ي مه زني نه پياو به. پيم واپه نيوه خوتان
نهو به چاو ده بيشن. له هه مان كاتدا نهه يارمه تي مه زن كردني ثافره تيش ده دات.

ئافرەت بە تەنھا گەورە نە یە و لە هاوسانی بەر خوردار نە یە و نە بە هایەکی گەورە ی
 ھە یە و نە ھەرزانیە ھاشە. بەلام دە کریت ھەموو ئەوانە بە پێوەندی دیاری بکرین.
 باشتەری شتێک کە بتوانین بە ھەر مەروفتیکی بەدین ئەو یە بە شێوە یەکی راست
 پێوەندی لە گەلدا بەستین و ئەم پێوەندیانە لە سەر بنچینە یەکی دروست پەرە
 پێ بەدین. ئەمەش دە چیتە نیو خانە ی ئەرکی رۆمان. من لێردا ھەول دە دەم ئەو چەند
 پێوەندیە وردە دا بە مەز زینم کە دە گەونە نیو چینی رومان. زۆریش بایەخ بە کچان
 دە دەم، لە ترسی ئەو ناکە رەنگە خالی بی ھیزیم ھەین، بە لکو بو ئەو یە کە کچان
 بە ھەلە لیمان تێ نە گەن و بە تێبە تی کە پرۆ پا گەندە ی سەر ئەم بابەتە لە تورکیادا
 گەشتوووە چلە پۆیە.

ی.ک: ئەوان ھەمیشە ئەو دەلین.

س.پ: بە تێروانیی من دوور خستەو ی ئافرەت لە گێشەکان خیانەتە لە
 ئازادی. ئافرەت ئاوی نە ئازادی یە، چەند بایەخی پێ بەدین روو دە بیستەو. ئەمە
 وا ناگە یە منی کە چاوپۆشی لە لایەنەکانی پاشکەوتن و کۆنە پرستی ئافرەت بکەین،
 روو بە روو بوونەو ی سۆزی نیو پێوەندیە کۆنە پرستەکان و تەنانت کار دانەو ی لای
 ئافرەتیش ھەلویستێکی شۆر شگێژانە ی گەورە یە. لە لایەکی دیکەو ئافرەت گەلێک
 خاسیەتی زۆر گرنگی ھەن، خاسیەتی جۆرایەتی و ھی دیکە ی پێوەند بە ئازادی و
 پێوەندی ھە قالا نە. بگرە ئافرەت کانگای نیشتمان پەروری یە و لەم روووە بە هایەکی
 زۆری ھە یە. دیارە ئەم گشت لایەنانە پێوەندیان بە حیزب و گەلەو ھە یە. ئەمەش
 ھەلویستێکی ھەمە لایەنە یە، پێم وایە شایانی تێبینی کردنە. وان یە؟

ھ: بەلێ، سەر کردەم شایانی تێبینی کردنە.

س.پ: پێم وایە ئێوە لە تێگە یشتنی ئەمە دا دژواریتان تووش ناییت، بە لکو بە
 پیچەوانەو ئاسۆی بێر کردنەو تان پەر دە ستین.

ھ: سەر کردەم گوێ و تێنمان زیاد دە کات.

س.پ: ئایا ئەمە بی ئەمە لاو ئەو لایە؟ کە شینکی خوش بوستن لە ئازادایە بەس بیت
 بو وە لانی ھەموو دژواریەکان. مەبەستم ئەو یە ئەم کەشە وامان لێ دە کات لەم
 کاروانە پیرو زەماندا بە نیو سەختەری ھەلومەرجدا بروین. پێم وایە ئەمە
 پەرە سەندنیکی گرنگە. ئێوە ئەمە تان لێرە بین. وان یە؟

ی.ک: بەلێ. خالێک ھە یە دە مەو ی روونی بکە مەو. ئەو گفتو گو یە کە لە گەن
 سەر کردە دا دە یەکە یین کاتێکی درێژ خایەنی پێ دە چن. درێژ کردنەو ی سوودی
 تێدا یە، چونکە دە توانین بیکە یین بە کتێب و گفتو گو کەش بە کردەو ھەمە لایەنە
 بوو و چەندین بابەتی تیوری و فەلسەفی قوولی لە سەر گێشە بەرچا و خراوەکان
 گرتەو ەو یە. رەنگە ئەو مان پێ بەس نە بی مانگی دا ھاتوو ھەر لە پوژنامە ی
 «ئۆزگور گوندە کەم» دا بلاوی بکە ینەو، بە لکو ئەم مشتومرە شایستە ی ئەو یە بە
 درێژایی سالانی ۱۹۹۳-۱۹۹۴ بێتە جیتی بایەخ پێدان.

قسهی من ته نیا رووی له کالقامه ساده کان نییه، به لکو رووی له وانه به که قوول ده بنه وه.

س. پ: به لن، وایه. باشه (ثاف) به رای تو شو خالانه چین که شایانی تیبینی کردنی؟

ثاف: بایه خ و قهواره ی دیداره که روون و ناشکران. جیاوازی نیوان هم دیداره و نه وانی دیکه نه وه به، نه میان گشتی به و تیروانینی حیزب له سر گشت کیشه کان روون ده کاته وه. بویه ماموستای پایه به مرز (پالچین) به ختی هیه، چونکه هم دیداره هه مه لایه نه یی کردوه و، هه مانکات همه دمرقه نیکی گه وریه بو گله که مان و گه لی تورک و بو خوننه ران و گوینگران تا هم بایه تانه ناگادار بن که نه وه ب و هونه ر و نافرته و شهر و گه لیک بایه تی دیکه ده گریتسه وه. هه روه ها ماموستامان دمریخت که هم دیداره وک پاپورتی سیاسی وایه.

ی. ک: باشه. سر کرده ی برامتان بینی چون باسی پارتی کریکارانی کوردستان ده کات و گویتان لی بوو ده لیت: «نه گه ر هم حیزبه بینی به لا به بیان سهری گه لی کورد و تورکه وه، با له گه ل مندا له گور بشری». ثایا هم قسه یه تان به لاه ناخافل نه بوو؟ هه ست به چی ده که نه به رانه بری؟ هم قسه یه مه به سستی حیزبیکه به هویه وه سالانیککی دوور و دریتزه چوونه نیو به ندیخانه و له پیناویدا ژیان و خه باتان بو کرد. له سر همه چی ده لیتن؟ چونکه من باوهریم وایه که هم وشانه ی له زار هاتنه دمر، به دل کردنی و هه ر بو قسه ی نه بوون.

ثاف: هم بایه ته دا ده چمه پال قسه کانی سر کرده.

ی. ک: بیستیان، به لام عه قلتان چی ده لیت؟

ثاف: نه وه تی هاتوومه پال حیزب تا نه مرۆ سرچاوه ی نومیدمان متمانه کردمانه به خه باتمان. نیمه باوهرمان به وه هیه که خه باتمان له ژیر هیچ بارودوخینک و له هیچ کاتیکیشدا راناوه سستی و، سرچاوه ی هم باوهرش سر کردایه تی حیزبمانه. له بهر هم هویه له تاریکترین هه لومه رچی نیو زیندانه کاندایاوه ی خومانمان له ده ست نه دا.

له وانه به هیندیکیان باوهریان له ده ست دابن، به لام من به حوکمی نه وه ی که خودی سر کرده ده ناسم و پیوه ندیم پیوه هیه نه وه باوه ر و وه ی زیاتر کردم و به لای منه وه بوو به کاتگای هیوا و هیزیککی گه وریه پی به خشم و قه ناعه تی زیاد کردم به وه ی که خه باتمان په رده سستی و نه وه ش به رنخودانمانی به تین کرد.

ی. ک: نه و سالانه چی یان پی کرد؟ ده بینم زیاتر جوان بووه. تو چونی ده بینی؟

ثاف: ماموستا باسی جوانی ده که نه. وک سر کرده گوئی، جوانی به تیکوشان ده بی.

ی. ک: به کرده وه ده بی.

شاف: بە كردهوۋە دەيتى. ئەمەش تىنكۇشان بە كار و كردهوۋە لە بەرزترین ئاستىدا بەردەموۋ دەيتى و گەل راپەرپوۋە. ئەوۋى كە جوانى و ورە و باۋەر و جۇش و خرۇشى لە دلدە بىت دەتوانى بە بەرزترین پلە بگات.

س. پ: ھەموو رۇژنىك چەندىن شەھىدماڭ ھەن و زۇر ھەن خەربىكى مل شكاندنمان، راستى ئەمەيە. ئايا شەرم لە سەر كىردايەتتى دەگەن؟ ئايا تۇ ئەم قەيە دەيتى لەبەر ئەوۋى كە ناچار كىراۋى يا لەبەر ئەوۋى كە مەن پىشتەر كىردوۋە و تۇش خۇش خولقى دەنوتى؟

ى. ك: مەن پىم وايە پىنچەوانەي ئەوۋەيە. ھەر لە يەگەم جارەۋە كە دىۋە ئەمە باۋەرى مەن بوۋە. رۇژنامەنوۋسان لە لەندەن لىيان پىرسىم. راستى كەي مەن پىش ھەموو شىنك باسى كەسايەتتى خۇشەويست و ئەويندارى ئىنوم كىرد. مەن لەۋە رازىم.

س. پ: ئىنگلىز تىكىش لىي پىرسىم و گوتى خۇت بىناسىنە. پىنگوت وزەي تۇ بە خۇيم ناگرى. ۋەلامەكە لە جىنى خۇيدا بوۋ. لەم گىتوگۇيەدا چى شايستەي تىبىنى كىردن بوۋ؟

شاف: ھەلسەنگاندنى زىندانى تىدا بوۋ. ھەلسەنگاندنى كۇنفرانسى زىندانىيان بەلەي ھەقالاتمانەۋە ھەنگاۋىكى گىرنىكى پىنكەنىنا، چونكە ھەقالاتى نىو بەندىخانەمان دوۋچارى ھىندىك ھەلە دەيتى و دەخەلەتەندىن. شىكردەۋەي پىنومەن بە بەندىخانە و زىندانىيان كىرنىكى زۇرى كىردە سەر نەھىشتىنى كەم و كورپەكان. ۋاي لى ھات جىياۋازى نىوان پىش و پاش شىكردەۋەكان گەۋرە بوۋ و ورەي ھەقالات پۇلاين بوۋ. لەۋانەي ئەمە بۇ يەگەم جىر بىن ورەي ھەقالات لەبەر چاۋى دىيا و توركىيا و لە ۋوۋى گۇشارەكانى توركىيا و سىياسەتتى سىرىنەۋەدا كە دوژمەن پىنەۋى دەكات، ھىندە پۇلاين بوۋ بىن. جا ھەموو زىندانىيەك بەھۋى ئەم شىكردەۋەۋە تۋانى لە خۇي پىرسىتەۋە. ئەگەر ھەر يەكەك لە ئىمە ئەۋ شتەي جىنە جىن بىكردايە، بىن گومان ئەۋە چەندىن كەسايەتتى مېژوۋىيى گىرنىكى دەخستە روۋ. ئەم ھەلسەنگاندناۋە بەراي مەن و تىكراي ھەقالاتەۋە گىرنىكى.

ى. ك: بەلى. ئەمە لەۋ كارە بەجەرگەنەيە كە ئاپۇ باسپان دەكات. لە توركىيا بەۋە تاۋانبارم دەگەن كە مەن نەتەۋە پىرسىتىكى كورد و سەر بە پارتى كىرنىكارانى كوردستانم. لەبەر ئەم ھۇيە دەمگىرن. مەن بە بەرزىۋونەۋى گەلى كورد شادمانم، بەلام زۇر بىر لە شۇرشى توركىيا دەگەۋە. بە باۋەرى مەن كۇنفرانسى زىندانىيان سوۋدىكى زۇر بە شۇرشىگىرە تور كە گىراۋەكان دەگەيتى.

س. پ: ئەۋان بىر لەۋە ناگەنەۋە، بەلام ئىمە بىر دەگەيتەۋە. ئەمە ۋەك ئەۋە وايە: «بوۋكى لەگەل تۆمە، خەسوۋ گۇيت لى بىن». تىكاكارم بەم پىنە لىي تىبگەن. ئەۋى راستى بىن ئەگەر بەلگەنامەكانى كۇنفرانسى زىندانىيان بلاۋىكەيتەۋە، سوۋدىكى زۇرىان دەيتى.

ى. ك: مەنىش زۇر بە گىرنىگان دەزانم. بەلام مەخاين ئەۋ كىشە و مەسلەنى كە

بیری سر کرده یان جهنجال کردوو گه لیک زۆرن. من به ئاپۆی برامم گوت ئه
قسه رهقهی که بهو هه قاله زیندانیهات گوت قورسه. هه یانبوو (۱۰) سال له
بهندیخانه مایهوه و هه یانبوو (۱۳) سال مایهوه و هه شیانوو (۱۵) سال. ئهم
قسه یه یان له بهر دڵ گران ده بی. به لام پێویسته بگوتریت ئه گهر من بوومایه
نهمده توانی بیلیم.

س. پ: ئه وه لهو یسته لوتکهی ریز گرتنه. ئه گهر وا نه بوایه کهم ریزی ده بوو.
دیاره قسه کهم روو به کالقامه ساده کان نی یه، به لکو بو ئه وانه یه که قوول
بوونه تهوه.

شاف: گه لیک هه له سهنگاندنی سهرتاسهری له بایه ته کاند کرا، به تایبهتی له
ئهدب و هونهردا. ئهدب و پۆشنبیری و هونهر و له کۆمه لهگاکانی ئیکه شدا و
بووه ئاو به ئاو نه شونسا ناکات، به لکو له گه له شهردا نه شونسا و گه شه ده کات. هه
به شه پهرده ستین. پیم وایه هه مووان ئه وه ده زانی. ئه وه شیکردنه وانهش که حیزب
کردوونی و له پێشاندهری نووسهران و بایه خدهرانی ئهدب وایه. ئه گهر ئه دیان
چاویان لێ کرد، ئه ده بیککی بالا به رههم ده هینن. ئه وهی وا سر کردمش له باره ی
ئافره ته وه گوتسی زۆر گرنگه و بگهره و له شوێن وایه. راده ی ئازادی له هه
حیزبیکدا گرێدراوه به راده ی پێوهندی هه قالانه ی نێوان پیاو و ژن. ئه گهر
پێوهندیه کانیان ئازاد نه بین، ئه وه حیزبه ئازاد نابن. هه جوولانه وه یه کیش به
ئازادی پهره نه ستین، پیتی ناکرێ رینگای ئازادی بکاته وه. جا له م روووه
خولقاندنی پێوهندی ئازاد، بهنجینه ی ئازادی حیزب و کۆمه لهگایه. بۆیه پێویسته
له سر هه قالانی نێر و مێ ئهم شیکردنه وانه بکه نه به ریه ی خۆیان و چی هه له یان
هه به راستیان بکه نه وه و له پیناوی ئازادی حیزب و کۆمه لهگادا رینگا بگهره بهر.
ئهمه هیزیککی پال پێوه نه ریان ده داتی و پێوهندی به ئازادی یانه وه هه یه، و له چۆن
پێوهندی به ئازادی کۆمه لهگاوه هه یه. پێویسته له سر هه موو یه کێشمان ئه وه بایهت
و شیکردنه وانه بکه یه به ریه رمان که ئهمرۆ که بهر چا و خران تا له ژیان و پێوهندی
پۆژانه ماندا به جێ یان به نین و وریایان بین به قهناعهتی من ئهم هه موو بایهتانه
گرنگن.

س. پ: «رێ» تۆ چی ده لێی؟ تۆ له وانه ی که له سه ره تاوه به بایه خیککی زۆره وه
به دوو ماندا دین.

رێ: به رای من ئهم دیداره ده و له مند و هه مه لایه نه بوو، وه بوو به گێرانه وه یه کی
باشی میژووی پارتی کریکارانی کوردستان و سر کرده. ئه گهر ئه و زانیارانه
بهر چا و خراوانه بکه یه نه چرای ریمان، بێ گومان گه لیک ئه نهجامی باشیان ده بی.
باوه ییم وایه چهنده ها درس و پهند هه نه، ده کریت هه ردوو گه لی تورك و کورد به
ده ستیان بینن. ره وتی ئهم گفتو گو یه ش ره وان بوو. ئه وه پرسیارانه ی که کران و
ئه وه له مانه ش که درانه وه سهرتاسهری قوول بوون و پز به پێستی ئامانجه کانیان
بوون. تیروانییم هاو جووری تیروانیی مامۆستای گهرمانه که بلاو کردنه وه ی ئهم

چاپونیکه و تنه له یه ک روژنامه دا بهس نی یه، به لکو پنیو یسته تینی بیروانین و بهای راسته قینه یان پنی بده یین. شو وه لامانه ی که سر کرده دایینه وه زهمینه بو نووسهران و سیاسه تمه داران و ئه دیان و بایه خدمرانی هونر خوش دهکات تا سوودیان لئو و مر بگرن. روماننو و سانش پنیان ده کری گوته کانی سر کرده له سر رومان بکهن به ریبریان تا جورها رومان بهرهم بهینن. ماوه کهشی بو شه بهسه و له ۱۹۸۳-۱۹۸۴ به دواوه درنژ ده بینه وه.

س.پ: سالی (۱۹۸۳ - ۱۹۸۴) نا، به لکو (۱۹۸۳ - ۱۹۹۴).
ی.ک: گورهم لینی مه گره، سدان ساله له بهندیخانه دایه، بویه دهیان سال ده پری و هینشا پنی وایه خوی له سالانی هه شتادایه. چهند سال به گیرای مایته وه؟
پ.ی: ۱۳ سال.

ی.ک: ۱۳ سال. هینشا پنی وایه له سالی ۱۹۸۰ دایه و پنی وایه روژگار رانه بردووه، بویه ده لیت ۱۹۸۳-۱۹۸۴. گورهم ئیمه له سالی ۱۹۹۳ داین، سالی ۱۹۹۳.

س.پ: شو تیریوانینیکی به هیز بو ته کانیکی گرنگ بهرچاو ده خات.
پ.ی: به لئ، بهرچاو خستینیکی گرنگه. نهریتیکی باش له پارتی کریکارانی کوردستان (PKK) دا ههیه، شویش شهویه ناویه ناو زانیاری و راستی له شیهوی راپورتدا بهرچاوی جه ماوه ده خات، که زانیاری و شیکردنهوی پر بهایان تیدایه و خوشه ویستی و ریز و پنبه سته یی سر کرده به جه ماوه ری خویه وه دهرده خات. حیزب له پیناوی براهه تی ههردوو گهلی کورد و تورکدا فیری ئهم جوره دهست پیشخهریه باشانه بووه. هه میشه ئهم ئومیدمان به پارتی کریکارانی کوردستان (PKK) ههیه.

س.پ: ئهمه راپورتی ئیمه ده بی بو گهلی تورک به بۆنه ی کۆتایی ساله وه.
پ.ی: به لئ، راپورتی سهری سال. پیم وایه دهست پیشخهریه کی به جی یه. له لایه کی دیکه وه سه رنجیان بو گه لیک مه سه له راکیشام که لئیان بی ئاگابووم یا به هه له تئیان گه یشتبووم یا هه که مینکم له باره یانه وه ده رانی. جا ئهم گشتوگۆیه هاته سهر شهوی که هه موو شتیک له هونه ره وه تا شه ده ب و زور بابه تی دیکه روژن بکاته وه.

ی.ک: بابه تی به کیتی سؤفیت پر چنژ بوو.
پ.ی: وای ده بینم گشتوگۆکه له باره ی هه موو مه سه له یه کی وه ک هونه ر و شه ده ب و ئافره ته وه به ره خنه گرتن له کرده وه کانی سؤفیت شه وه روون و راشکاو بوون. پنیو یسته به وه نیگه ران نه بین که له باره ی مه سه له ی ئافره ته وه بهرچاو خرا. هه موو قسه کان له چوارچینه ی تیزی سؤشیالیستانه ده رناچن و پیم وانی یه هه ر که سیک مانای پرۆلیتاریا و سؤشیالیزم بزانی به ره له سستی یان بکات. له وانه یه هیزه بالاده سته کان بیرو را کان بشوینن و له نیو کومه لگادا بیانخه نه روو. به لام پارتی کریکارانی کوردستان که توانیویه تی به رانه ر دوژمن و ره فته ره درنده انه کانی

رابوهستی، پنی ده کړی له ږووی هم جوړه پر وړیا گنده هر زانیه هایانه دا رابوهستی
 وکړاوه ستانی یو ډاکوکی کړدن له بیر و پرفتاری شور شگړپانه. نو بابته تانه
 که بهرچاو خزان به لای من و حیزیه و گرنګ بوون و چندين مهله ی تازه له دوو
 تویاندا هله گرن. تمنات من ده توانم بلیم خه سله تی قو ناختیکی تازمن.

ی.ک: سر کرده ی برام نه گهر ږیم بدن پر سیاریکتان لې ده کم پیوندی به خودی
 خو تانه وهه یه. مادامیکې قلیمنک دمرده گن، ده کړیت ناویک بو هم قلیمه دا بنیم.
 ته نیا به لاوانی ده لیم. نو هه قالانه تان له دمره وهک نه فسانه وان لای خه لک و له نیو
 چه پی تورک و چه پی کورده شویننیکې بهر زیان هیه. هاتنی منیش بو ئیره و
 چاو که تنم پنیان شتی که شانازی پیته ده کم. ئیستا دهموی پر سیاریک له (ږی)
 بکه م: زوړت خویندووه ته وه و له ږوژنامه دا کارت کردووه و گلیک چاو پیکه و تننت
 نه نجام داوه. ئیستا له گن ټاپو ی برامدا قسم ده کړد و له کاتی قه کردندا ناوی
 گلیک ږومانان به سرده تیته ږی. من که له گن و مزیران و فلان و فلاندا قسه ده کم،
 نه گهر ناوی ږومانیک بیه پیته و پشه وه کابرا سری راده و شینتی و واخوی دمرده خات
 که نه و ږومانای خویندووه ته وه. به لام (ټاپو) به راشکاو ی ده لیت من نه و ږومانم
 نه خویندووه ته وه. نه گهر هیچی نه گوتبایه وام دادنا خویندووه ته وه. ئایا

سر کرده تان له کونه و ناوا بووه؟ ئایا همیسه راستگو و سر راست بووه؟

ږی: پیم وایه تو پر سیت و منیش خزه کم هیندیک شت بڅمه سر نه وه.

ی.ک: پش هموو شتی که ئایا جاران ناوا بوو؟

ږی: به لې ناوا بوو. به لام پهره مند زوړ له وه گموره تړه. له کونه به راشکاو ی
 هموو شتی که بهرچاو دخت. به لام پاش به سرچوونی ۱۵ ساله ده توانم به هموو
 راشکاو ی به که وه نه مه بلیم: له جاران زیاتر واقعینانه دست بو بابته کان ده بات
 و خه سله تی بابته بهرچاو خستنی له جاران پتر گه شای کردووه. نه گهر له گن
 رابردوودا به راوردی بکه ی، جاران که مینک رارایی له نارادا بوو.

ی.ک: بروا به خو کړدن وا له مروف ده کات چی له دلیدایه به وپه ږی ئاسانی به وه

بیلینت. وائی به؟

ږی: به شپوه به کی زوړ به جهر گانه بابته و کیشه کانی بهرچاو خستووه. دوو م
 جوش و خروشی وکړ خوی وایه و نه گوراوه. جارانیش جوش و خروش و کاری
 وکړ ئیستا پر به هیز بوون، له هموو ان به هیز تر بوو. نو تیکوشانه کی به
 (۱۵) سال له هموو ږوویه که وه و به هله و راستیه کانی وه پهری سهند، وړه و
 هیسه و جوش و خروشی به کرده وه و له ږووی تیوری به وه زیاده کردووه و
 شینواریش له بهرچاو خستنی کیشه کاند زور پهری سهندووه. نو راستوخو به بی
 ناوردانه وه راست یا چه بهرچاو یان دخت و راستوخو ده چیته نیو کروکی
 بابته که وه. نه مه پهره مند نیکې زوړ باشه و شایانی سر نجانده.

س.پ: پیم وایه نه گهر به راوردنیکې له م شپوه به بکه، کارنیکې گونجاو ده بی،
 نیوه ده لین: «وزدی که مینک نه و منده و نه و منده و ناتوانی ږینګا له بهر دم نه نجامی

سیاسیدا بکاتەو»، برۆاننە کۆمیتەى ناوەندى لە حیزبى کۆمونیستى سۆڤیەتیدا، ئەم کۆمیتەى بە بنەبەست گەشت و نەیتوانى بڕیار دەرێکات و بوارى هیچ خەباتىکى سیاسى نەدەدا. هەمان قەسە گەلێک سەرکردەى چەپى تورک دەگریتەو. ئەوانە هێزىکى وایان ئى بەس بى بۆ زەمىسە خوشکردن بۆ گۆڕانکاری. گەلێک نەمۆنەش هەن. هێندەى پێوەندى بە خوشەو هەبە، مە بێزى خەلک دەگرم و پێم وایە پێویستە وەى هەر کەسێک دواى نەیت. کاتێک مەروڤێکى دەستە پاچە دەبینم، نا ئومێد دەبم. ئەمە ئەو لایەنە سۆزێکە بە کەسایەتیدا هەبە. باسێ جۆش و خەوش دەکەن. ئەمە وام لى دەکات بێزى خۆم بگرم. هێزى چارەسەر و چۆنەتێ بەرچاوخستنى کێشەکان لە بنەماکانى مەروڤ و راستى گەى دەرەنجامى پێبەستە بوون. لەو دەرساندا کە دەیانلێسەو، بايەخ بە شێواز و جۆش و خەوش دەدەم، هەر بۆ پتەوکردنى وە نا بەلکو لەبەر ئەوەى کە بەشێکى بێچینەى ژيانى سۆشالیزمى، وای دەبینم کە ئەم لایەنە زۆر گرنگە. ئەوانە بە ئەم لایەنانە بە چەند سالتىکى درێژخایان گەشەیان کردبێ. هەرچى چۆنەتێ کێشە بەرچاوخستە، پشت بە خەيال فراوانى لای ئەو دەبەستى. وا هەبەست دەکەم مە ئێستاکە لە هەر کاتێکى دیکە پتەر بە توانا و بەهێزترم. سەرەتا هەر بەراگواستنى بەک پە دوو ووشە جۆش و خەوش دەپێچامەو و جێنى قەناعەتێ کەسانى دەورووبەرمان بووین. ئەو رۆژانە رۆژانێکى بێبەزەبى بوون. دەمانگوت: «کوردستان کۆلۆنىيە و تۆش فلان شت بکە». واتە وەکو فەرمان وابوو. مەبەستم ئەوەى زۆر کاریگەر بوو. بەلام ئێستا مە گەرەتەری و ئالوزتەری کێشەى تێورى بە هەمان خەوش و بە هەمان شێواز، بەرچاوخستەم. وەک سەرنجێک داو ئەمە وانا گەشەتێ کە مە پێکھاتەى ناوخۆ و سەرتاسەرى و ئالوزى کێشەکان فەرمۆش دەکەم. ئەگەر سەرنجێک داو مە دەیانبینم. وایە؟ مە سەرنجى تێکچەرزان و ئالوزى دەدەم، بەلام دەتوانم زۆر سادەى بکەمەو. نا خەلک بە ئاسانى وەربگرن.

ی.ک: رەنگە بوو پێتە قەلێک نا شێوازێک.

س.پ: ئاواش دەست بۆ مێژوو دەبەس. زۆرم تاقى کردووەتەو. تێپروانیى جۆراو جۆر سەبارەت بە ئافەرەت لە مێژووى کۆمەلگاکاندا هەبوو. هەبوو لە پشت خەوت چى پەردووە دایناو و هەبوو رۆوتى کردووەتەو و هەبوو دژى تەنگە تێلکە سوو و هەبوو بەو پەرى شاعیرى بەو قەرەى کەوتوو و هەشیوو دروى لە گەلدا کردووە. مەبەستم ئەوەى خۆدان لە قەرەى بابەتێ ئافەرەت زۆر جیاواز بوو. وام لى ھاتوو ئەم ھەلوێستانە لێک جۆى دەکەمەو و ئەمە بە ئەنجام دەهێنم: «چۆن دەتوانم ھەلوێستىکى بەجەرگانە و راستەقینە دیارى بکەم»، ئەمە ئەو ھەلوێستەى کە ئێش بۆ پەرەپێدانى دەکەم. لەبەر ئەوەى ئەم ھەقالاتە لێرە دەھێلێنەو. پێوەندى کە ئافەرەت لە بنەردەدا بابەتێکێ، ئافەرەت خوشى بابەتێکى دیکەى. ئەم دوو بابەتە هێشتا چارەسەر نەکراو و پێویستیان بە چارەسەریکى دەست نیشانکراو هەبە. مە وا دەرۆانە بابەتە کە چارەسەرى ئەم

کينشيه ريتزنيكى گوره يه بو ئافرهت، چونكه به دريتزايى ميزوو زور له باره
 ئافرهتهوه گوتراوه له سهر ردوى واقع هيج نه كراوه، وئك بلىنى پينكهاته به كى
 نابه خى ژيانى كومه لگا بى. ئهه ههله يه و پنيويسته به ههلوستى به جهرگانه
 راست بگريتهوه و بخريته ئينو ئهركه كاتى شوڤش. ههولمانداده بابته كه له دوو
 لايه نهوه دابمالين، لايى به كه م ئينو له ناومنديكى قوتابيانه وه دينه لاما زور
 كارتنيكراوى بوون و پير له به يدهست بوون و ساده يى و دوو بووى و
 خو په رستى به كى ره فايه. ههولمه ده نه رسته ي ههزان به هاو ساكارى وئك «من
 خوشم دهوى» ههست و نهشتان ده بيرن. من كه م ئه ده يى و ساده يى و عهقل
 سوو كى يان تندا ده بيسم. به لام كاتيك ئينه باسى ئافرهت ده كه يى، له نابه تىكى
 گوره ده ويى و پيمان ناكريت تنى سهر پيى ناشايسته به ئافرهت قبول
 بكه ين. هه رچى لايى دووه مه: پنيوئندى به ناومندى ههزان به سهر تايى
 پاشكه و توووه هه به. ماوه يه كى دريتز خايان له ناومندانه دا ژيام. ئه وان مه سه كه
 سهر پيى و داخراو و له دوو را وهرده گرن و كوت ده خه نه سهر قه ي ئافرهت و له
 هه موو شتىكى دوو ده خه نه وه. ئهه كه سايه تى ئافرهت سهر كوت ده كات و
 هه لوستى وا په مند ناكريت. سهر تا داكو كيكر بووم. ئههجا تير وانينى خوم
 خسته روو و پاشان ئهه پنيوئنديانه مان شى كرده وه و بير يارماندا به ته ووى
 بيان گير نه وه. ده ويى ئافرهت به ديار بخه م، چونكه به لاي قه وه سدان سال بوو
 كوتايى پى هاتبوو. ههولم ده دا سيسته مينك بو پيشاندانى دابتنيم. من ئافرهت به
 بچووك ناگرم و له خوشه ويستياندا ئهه ناكه م. به لام ئه گه ر ئهركينى
 شوڤش گيرانه مان له به رده مدا بى ده سكه و تيك بو شوڤش به ده يى، پنيويسته به
 راستى دهست بو بابته كه به يى و شرم و دابونه ريت كارمان تن نه كه ن. ئهه
 لايه نه زور گرنگه. جا له بهر ئه وى كه ئهركينى شوڤش گيرانه يه، ناتوانين به
 ساده يى و به يدهست بوونىكى وئك «زور خوشم دهوى» له بابته كه نيتريك
 به يسه نه وه. پيى وايه ئهه خاله لهو شته باشانه يه كه له كه سايه تى مندا گه شه
 كرده وه. من تووشى گه ليك ده وارى ده يم، به لام به شيكرده نه وه راست و گرنگه كان
 ده گه م. هينديك گورانكارى رووياندا، من له سهر ههلوستى خوم سوورم و له
 پاشه پوژدا چه ندين گورانكارى گرنگ دهرده كه ون. من هه ميشه له باره ي ئهه پنيوئنديه
 و ئاسته كه به وه ده ليم قوولا يى و به كسان بوون و مەزنى شيوه يه كى جياواز به ژيان
 ده به خشن. هينديكيان زور ئافره تيان خوش دهوى و هينديك ژن و پياوئش پى يان
 وايه به كدى يان خوش دهوى. ئهه ئهه ههلوستيه به كه گالته م پيى ديت و ساده
 ده بيسم و بگه ره په لپيشى لى ده گرم. به خوم ده ليم ئايا من مروئيكى دلپيسم يان
 زور دلپه ندى خوم. جار و بار ده ليم ئايا من (نيتشه) م؟ و ده بيسم وا نى به. ئههجا
 بئيره كه موه و ده ليم: پنيويسته ئهه پنيوئنديانه ئاستيكيان هه بى.

كهس ناتوانى كاتيك ئافره تيك ده يى پيى بليت: «تير بووم و خو فري بداته
 سهر زوى» ناتوانى بير له وه بگاته وه كه كالا به كى هه به چوئى بوى وا به كارى
 دينى. ئهه ههلوستانه ههزان به هاو و راست نين و نابى كهس توخنيان بكه وى.

دەبىي ئاستىكى دىارى كراو بۇ پىنومنى بەرۋىشنى بىرۋىش بەرۋىش ھەبىي و دەبىي ئەمە ھەلۋىستى مەۋىي شۈرۈشگىرى گەۋرە بىن. پىنۋىستە ھەمەۋ شۈرۈشگىرىنىڭ پىنمىلى ئەم ئاستە بىن. مەن قەنەتەم بەۋە ھەبە كە ئەم بابەتە بە كەلگى ئەۋە دىت بېتتە كەۋەستەبەكى ئەدەب و رۇمان تا مەسەلەكان پەۋەن بېنەۋە و بېنەۋە سەر راستىرىنى خۇيان و كۆمەلگە قىۋوليان بىكات و بېنە كەۋەستە ھونەرەكانى دىكەش. ئاۋاتخۋازم ھېچ كەسنىڭ ۋە بەتايىبەتى ئافەرەت بە شىۋەبەكى دىكە ئەم ھەلۋىستەم تىنەگات و بە قۇستەنەۋى دانەنەت و لىيمان دۈۋر نەكەۋىستەۋە، چۈنكە ئامانچ رۇش كەرنەۋى شىۋە ژيانىكە بە دىرژاۋى مېژۋە بە لاپىدا بىرا بۈۋ و راستىبەكى بىز بۈۋ. ئىستا دەمانەۋى بېخەبەنە رۈۋ و بىكەبەنە شىۋەبەكى گونجاۋ بۇ ژيان. پىنۋىستە ورياي ئەم خالە بىن. تۈ (ك) چۈن كارت تى كرا؟ رەخە يا پىرسىارىكت ھەبە ئاراستەمانى بگەي؟

ك: سەر كەردەم دەمەۋى لا لە گوتەكەتەن بگەمەۋە: «ئەگەر ئەم حىزبە بەرەنگارى گەل بۈۋەۋە، لە گەل خۇمدا لە گۈرى دەنەم» كە مامۇستاي گەۋرەمان پىشتىگىرى تىندا كەردن. بە قەنەتەم مەن ھەر ئەۋ كەس دەتۋانى ئەم قەبەبە بىكات كە بۈۋە بە نۆيىنەرى ئىرادەي گەل و كاتىنىڭ قەۋارەي ئەم كەسە لەۋە گەۋرەتەر بىن كە لە حىزبىنىڭدا بىنۋىستە، چۈنكە نۆيىنەرايەتى ئىرادەي سەرلەبەرى گەلى كوردستان دەكات. سەر كەردە ئەم قەبەبە دەكات بۇ ئەۋەي كە كەس لە ئىمە نەبىتتە دىكتاتور بەسەر گەۋەۋە. ئەۋ لە ئىستاۋە مەۋۋر دەخۋات.

ي. ك: ماركى دەلەت: «سەرمایە كەسايەتى خۇي لە سەرمایەدارىيەۋە بەدەست ھىنا». مەن لەمەۋە دەستەم پىكرد و لە بارەي (لىنىن) ۋە گوتە: «كەسايەتى خۇي لە پىرۋىلىشپارياۋە بە دەست ھىنا». تۈش دەلەتلى گەلى كورد كەسايەتى خۇي لە (عەبدوللا ئۆجەلان) ۋە بە دەست ھىنا. ئايا ئەم راستە؟

ك: بەلى، ئەۋە بالاتىرىن ئىرادەبە. مەبەستەم ئەۋەبە پىنۋىستە ھەر بە پارتى كرىكارانى كوردستان دىارى نەكرىت.

س. پ: بىن گومان. پىنم ۋايە دىارىكەرنىڭ لە ئارادا نىيە. جارۋىبار بىردەكەمەۋە لەۋەبە پارتى كرىكارانى كوردستان بەلەيكە بىن بەسەر حۈم و كەنەكەمەۋە، بۆيە ئاۋبەناۋ بە حىبىب و حىبىبكارى خۇمدا دەچمەۋە. مەبەستەم لەمە ئەۋەبە مەن حىزبىنىكى پىرۋىز يا ھەتتا ھەتايىم نىيە. زەنگە ئەمە لە مىللى گەرى سەرەتايى كوردىدا ھەبىن. ۋەك چۈن لە يەكەنىنى سۇقۇتدا ھەبۈۋ، مەن بىردەكەمەۋە چۈن حىزبىنىكى ئاۋا كۈتايى دىت. ئىستا ئاپۋ جى دەستى دىارە و ئەمەش باش. ئاپۋ دەتۋانى ئاتەۋاۋى و زىدەمۋىيەكانى حىزب بەدى بىكات و راستىيان بگاتەۋە.

ي. ك: ئەگەر سەرۋكى دەستەي ئەرگانى تورگىيا گۈيى لىتان بىن ئەم قەبەبە دەكەن، دەلەت ئاپۋ حىزب ھەلدەۋەشنىتەۋە و بىز گارمان دەبى لىنى.

س. پ: پىنۋىستە ئەۋە لە بىر نەكەبىن ئەگەر پارتى كرىكارانى كوردستان رۈيشت. جىنگەۋەبەكى لەۋ بەھىزەر پەيدا دەبى و گەلنىكى دەخەبەنە جى بە قەدەر سەد حىزب بىن، ئەۋسا چى دەلەت؟ ئىمە لە بىرمان نەچۈۋە كە حىزب تەنبا

نامرازه. نه گهر هينزى هر گه لىك سده شومندهى خوى لى بى، پنيويست به هيچ
 حيزمىك ناكات. شو كاته ده توانين باسى رينيازىك يا ثاينزايهك بگهين. لىدى
 بۇچى پنيهندي حيزب بيسين؟ چونكه لهوانهيه گهل حيزب تنى به پنيى و شو
 وهخته نه گهر چوويسته دل و ميشكى خه لكه وه، نام يا مردنم يا مانه وهم گرنگ
 نى به، چونكه شو ما من نهركى خومم به جنى هيشاوه پنيويسته له سر هه موو
 سر كرده بهك بهم پني به خوى هه لىسته نكيتنى. نه گهر گه يسته دلى خه لك، پنيويسته
 داواى زياتر نه كات.

ى ك: دياره شمه قسه به كى تازه به.

ك: ئينه قسه به كى ديكه مان له سر كرده بيسه لىم قسه به چياوازه.

ى ك: ئايا شمه راسته؟

ك: به لى، پنى ده گوتين: «ئاپوچينتى بهش به خوى گيانه». گوينشان لى بووه
 چهندين جار گوتوويه تنى: «من كرده و كوشمه بيسه ئاپوچينى به كى باش». پنيويسته
 وهك خوى لىم قسه به تنى بگهين، نه گهر به شيوه به كى راست نهزم بكرىت،
 مانا به كى گوره هيه.

ى ك: منيش هيندىك شت له نامدا ده لىم. شم قسه به تيروانينى من دهرهق به
 برا كورده كانم پيشان ده دات و نه مه به: «نه گهر گيانى ئاپوچيتان له وى دهرخست،
 هيچ نامينسته وه». هه مان قسه به كه باست كرد. من شمه به مانا به كى خراپ نالىم،
 به لكو دمه وى گيانى ئاپوچينتى چهند هيندهى خوى لى بى.

س. پ: پنيويسته وا بيسره كه به شوه كه شم گيانه هر گيانى كه سينكى ده ست
 نيشانكراو ده گه به نى. من ئاوا روونى ده كه مه وه: وهك كه سينك يا كومه له هينزىك تيم
 مەروان و بهم پني به تيم مه گهن. من جازوبار بهم جوره قسه به داده چله كيم. به لى
 بيسر له مروفايه تنى ده كه مه وه و هه لده دم بگه نه لوتكهى شم بيسر كورده وه به، باوه رم
 وا به كه پنيويسته هه موو خه لك بهم شيويه بيسر بگه نه وه. پنيويسته هر كورد يا
 (PKK) نا به لكو كوى مروفايه تنى له نيو ئامانجه كانى مندا بى. مه به شم نه وه به
 گيانى ئاپوچينتى يان كه سايه تنى ئاپوچينتى وهك چه مكينك گه لىك شت ده گه به نى.
 منيش به دواى شم گيان و كه سايه تيه دا وى لم. نه گهر سەرنجستان دابى من زيانم تا
 ئينستا له سؤراخكردنى شم گياندا به سر بردووه. شمه سؤراخى ئيشو شه. بو
 نمورنه ده لىن لىنينيزم و ده لىن ماركسيزم، به لام من نالىم ئاپوچينتى، چونكه له
 به نه رتدا هيچ مانا بهك بو شم ناوانانه ناييم. تهنات نه گهر بشگوتريت، پنيويسته
 تينكه ل به كهس نه كرىت و ده بى شو كه سانه له هه قى خويان پتريان نه ده بىنى و
 هيچ له مافه كانيشيان نه برين. هه روه ها نابى نكوولنى له (ئاپو)ش بكرىت، چونكه
 خاوه نى زيانينكى گرتگه. پنيويسته باش ورياي شم خاله بيس. هه تا به درينزايى
 سەدان سالىش له به رنه وى چهند لايعنكى زانستى گرتگى هه.

ى ك: نه گهر رى بدهن پرسيارىك له هاوړيكه م ده كه م. تو بهم شيوه جوانه قسه
 ده كهى، له كاتيكدا من له تور كيا به خراپى ده وىم. كه ليرمش ده م به باشى قسه
 ده كه م. شمه ناشيت، نه گهر ئاپو له گهل گه لى كوردا ناوابى، هه لوينستى كورد

چون دهبن؟ نایا نهمه بواړی مشهخوری دمدات؟ مه بهستم نهو به گهلی کورد بیر بکاتهوه که ناپو هه به و بوونی نهوانی که له گهلیدان نمر که کان راده پیرینن و گیانی ناپومان هه به و بوونی ناپومان به و لهوه زیاتر هیچی دیکه نه کات. هیندیک خدک ناوا نیش ده کن و بهنج ددهن و نهوانی دیکهش مشهخورن. نایا شتی لهم چه شته رووی داوه؟ من پینشینی نهوه ده کم.

ک: نهم قسه به راسته و لای نیشه هه به. نیشه هه موو باره که به سر سر کرده دده بن و نه گهر هه لماندا به شینکی باره که له سر شانی ناپوی سر کرده به رزیکه پنهوه، مه سه له کان له چاره سر زیاتر ناووز ده که بن. نهم گری به مان له لا هه به.

ی: ک: نهمه وا ده که به نن که گهلنیک شت هه ن و سرجه میان به دهوړی ناپودا ده خولینهوه «لهم ناوچه پیدا پیدا بوو و ریکه شینکی دامه زرانده و نیشنا دمرانین بایه خ به ریکه شتن نادات و گرتک گهلی کورد و مرقایه تی به». به لام پاشتر کنی له دواي شو نیش بکات؟ بویه یا دابنیشین و به سینه وه و سوود له تین و توبه کانی و مر بگرین. من هه ست ده کم نهم جوړه دست لی به مردانه هه به. ک: به لی نهمه مان له لا هه به.

ی: ک: بی گومان تو و شو هاوچه شنانه ت که له ناپووه نیزیکن شو و بوژ کارده کن تا سنوورنیک بو نهم دیارده به دابننن که خو له مشهخوریدا دهنوینی و ملک خانه شیرپه نجه بی به کان و چاو مری شتی زور له سر کرده ناکه ن. وانی به؟ ک: هه ولنکی زور ددریت و من لهوه دلنیم. جا له بهر نهوهی که کاری گری ندراون به نیازموه، هه ولی شیلگیرو چروپر به به ریلای ددریت. ده توانم نهم بلیم. نیشه له نپوخوماندا مه سه له کان دمرخینین. له وانه به نهم کوششانه له داواکراو که مثر بن، به لام لانی کهم هه ولده دهن شایسته ی شو به شه ی باره که بین که هه لیده گرین.

ی: ک: نپوه له دوا به وه دمرون. به لام هه یشه بو دواوه دمروات. و ملک جاروبار له هیندیک فلسفی هه لگه راوه دا ده بینن. هیچ بزاوتنیک لهو جوړه که سانه دا به دی ناکم. من نهم قسه به ده کم بو نپوه ننودانت. مه بهستم نهو به نپوه سر نهج ددهن هیندیک خرابی هه ن. وانی به؟

نهم راپورته وه ک بانگموازیک وایه بو نهمان به حاکمه کانیشه وه، نیشه چی بکهوینه سرشانمان راید به پیرینن و بهو زمانه له گهل هه موو به کینکدا ده دوینن که تپی ده گات و کارسازیمان بو سالی ۱۹۹۳ ناماده به و سالی سرکهوته کان و ده سکهوته کان ده بن.

س. پ: من تپینینی نهم مه ترسی به ده کم و نامووی بیهه چاو گدی تمه لی، من ری و شوینی پنیو ست بو نهمه دادنیم. سر نهج بدن من هه ولده دم ساده ترین دینشین بینمه پال شهر. نهمه ری و شویننکمه. هه نهمه نا، سر نهج بدن دوزمن

نه شكه نه جوشي ددهات، نه مجا ده چيته شهر و خويني ده به خشي. پياو و ژن به رهو نه م
 كار ده نيرين. نه مه جوړه گوزهرانيكه پشت به خود ده به ستي. نه مه لايه نيكي زور
 گرنگه. چنه د ري و شوي نيك هه بژ شو د ديشين نه بيته مشه خور، به تاي به تي
 بژ شو هينده يان كه به نه مه لي ده زين يا هه ولده ده د رور به به و بگره له وش پتر
 كه پني يان دراوه. من لهو بارودوخه قووتاريان ده كه م و فنيريان ده كه م له هه قني
 خويان زياتر نه بهن. به لام سه رباري شو د زوري له م جوړه هه، به تاي به تي
 له وانه ي كه له نيه وه دوورن يا نه وانه ي ليمان حالي نه بوون بزيه به ناساني ده به نه
 مشه خور و نيه ش چاوديري يان ده كه ين. با هه مووان بزاني نيه ده سكه و تي
 ناسانمان ني به و ناكرت كه س له سه ر بهنجي كه ساني ديكه دابنيشي. نه گهر نه وه
 بگه و نه م سيفه تهيان پتيره و كرده، نيه هيج نه بي شيريان ده كه ين و لك چو ن شري
 به ري دوژمن ده كه ين. من زور سل لهو جوړه كه سانه ده كه م وه كه هه لپي
 ده سكه و تي ناسانيانه و به به به ركه كانيي چه مكه كانيان ده كه م. نه گهر نه وانه كه م ترين
 ريزي نيه يان هه بي و پتبه ستي نيه بن، پنيويسته مشه خوريمان به سه ره وه نه كنه
 و هه و نه ده نه لوه زياتر به به كه پني يان داوين و نه به دز. خو نه گهر له سه ر كاري
 خويان سوور بوون، به به به كي شهر له دزيان ده كه ين وه و سه ر نه جاميشيان خراب
 ده بي.

ك. به كورتي ده توانم راي خو م به ران به به م چاوپتيكه و تنه پيشان بده م. ناماده ي
 ديدار و چاوپتيكه و تنه كاني سه ر كرده بووم. به راي من نه م چاوپتيكه و تنه
 ده نگدانه وه به كي گه و ره ده بي، چونكه هه مه لايه نه به و له هه مان كاتدا شي كرده وه به و
 و لك راپورتی سه ر كرده وايه بژ ميتزو و مرو قايه تي و گه له كانمان. نه و له ريگي
 نيه وه قسه ي بژ گه لي تورك كرده تا پني يان بليت: نه ي رزي سي تور كيا، نه ي
 گه لي تورك، نه ي شور شي گتيره تور كه كان، نه گهر له دهره وي ميتزو ناژين و نه گهر
 كه مينك ويزدانان هه به با ولامتان راست بي. پيم وايه ولامه كه راست ده بي.
 س. پ. نه مه واده گه يه ني تيز بانگي كار هه لسوورپشان و نه واني ديكه ده كه ي
 ولامنيكي بېروا پنيكراو بده نه وه. نه مه بانگه وازي (ك). كه س هه به. پرسيار بكات؟
 ماموستا هيج پرسيازنيك ماوه؟

ي. ك. هاتمه نيره به ناوي (يه ني نوولكه و نوزگور گونده م) وه بهو پني به ي كه
 روژنامه نووسم. كاريكي پر به ره مسان كرده. من سوپاسي نه مه ده كه م و لك كه سينك
 كوردي خوشه وي و ناواتي به ريزو نه وه يان بژ ده خوازي. به چاوپوشي له وش كه
 روژنامه نووسم، من زور به ختيارم و زور سوپاستان ده كه م و خوا نه مه نشان دريژ
 بكات. من به سا به ي نيه و هه قلا ننه وه حفته به كي تير و نه مه لم به سه ر برد.
 س. پ. مينش سوپاستان ده كه م و سوپاسي كوشه مه زنه كانتان ده كه م له پيناوي
 كواسه وه نه م رانياريانه دا بو خوي سه ر و به دوود چواوي روژنامه كه تان و بژ
 هه به كنيك حه ر بكات له سيزيكه وه به مانسانسي. ناواتم نه وه به نه ي بگه و
 هه له س نگانده و شي كرده وه كانمان نه زم بگه و چونكه شتيكي ناسايي نين. به بونه ي
 سه ري سالي تازه شه وه، راپورتی مينيان پني رايگه يه نه. نه مه بانگه وازه بژ نه وان به

حوکمداره کانیشیانه وه. ئیمه چی بکه ویته سه رشانمان رایده په پینین و بهو زمانه له گه له هموو په کینکدا. قسه ده که یس که تیی ده گات. نه گهر به زهیر و زهنگ تنی گه یشتی، به زه بزوزمگ له گه لیدا دواوین. نه گهر به شینوازی مرو دوستانه تنی گه یشتی، به باشترین زمانی مرو وایانه قسه مان له گه لدا کردوه. من وا قسه ده که م وهک بلینی نه مرو ده مرم. بویه مزدنی من گرنگ نی یه. بهم پتی په سالی (۱۹۹۲) مان تخواو کرد. وهک بلینی سالی ۱۹۹۳ هر ناییت. هموو ناماده کاری په کیشمان بو سالی ۱۹۹۳ حازرن و سالی سه رکه وتن و ده سکه وتی موزن ده بی. داوا له هموو ان ده که م چ کوشنیکي چروپریان هیه لیمان نه گرنه وه، چونکه ئیمه ده مانه وی نم سالتش بهینه وه. سوپاسی خوم بو همووتان دوویات ده که به وه.

ی.ک. باشه، سوپاست ده که م و هر بمینن.

فهره نگو

همنای دروو کرده وه	همنای گه پین : مغبر
مهمجوور: رائد	لاینزا : مذهب
له له : مریه	علموی گرایي : العلویه
سهره پرگر : متطرف	ریوشی لاورته : حالة الطوارئ
گووران : نشاء	شعل : طابع
لنکمه لبران : انشقاق	دعراست : سترکال (عراق)
پاسگ : مغبر	پنژمی مغزایه تی : لفظ الجلالة
لایوزان بوون : تعلق	کنوما ل : تمشيط
پروپنوان : المساحة	پاکتاو کمر : تصفوي
هلاواردن : استئنا	دسته بهندی : تکتل
لایخ : ودئ	پیشمار : معترف
لایهست : سد	مورا : هتاف
دایشته : صیغه	کهنه زک : جاریه
وینا کردن : تصور	لننو گرافی : الاثنية
قموال : سند	زوی بووره : الاراضي البور
پرجو : معجزه	پنداری : الصحوة
پرخور : استهلاکي	موزو پو لکرده قورخ کردن : (احتکارات)
گرگن : قزم	وهه رهنان : الاستعمار
سایته : سلف	پاریز گاران : حماة
پلهاویتز : توسمي	خافل گهری : مفاجنة
ده کروز : ماکر	نیهو نهودان : استفزاز
پنشی نویتز : إمام	لننگوپین : إشکال